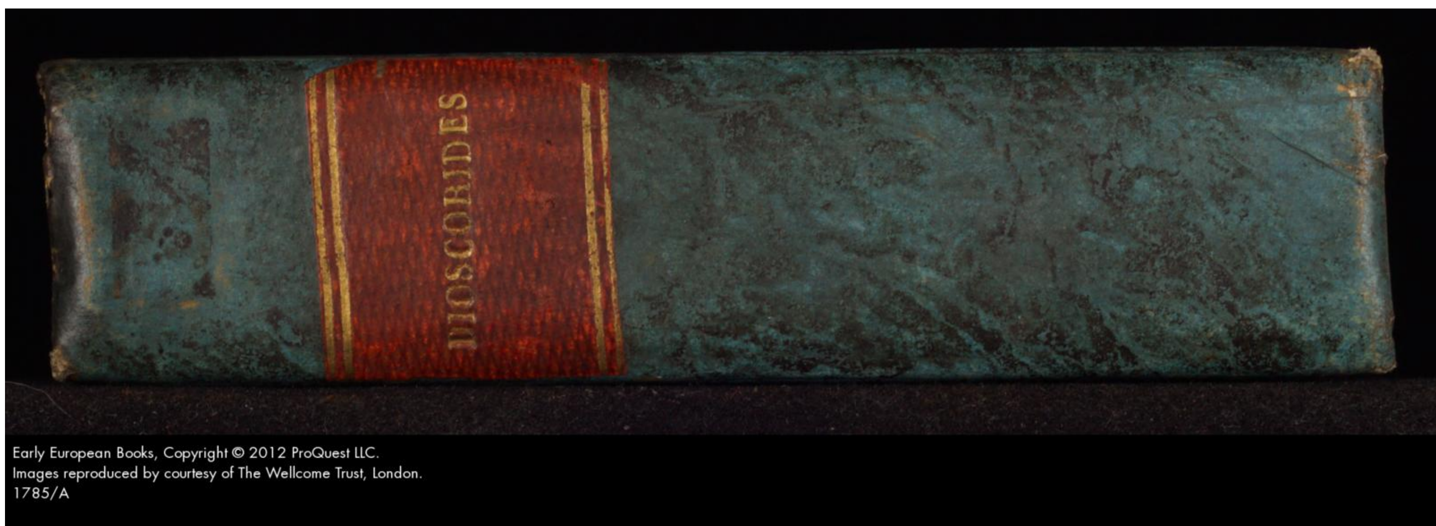
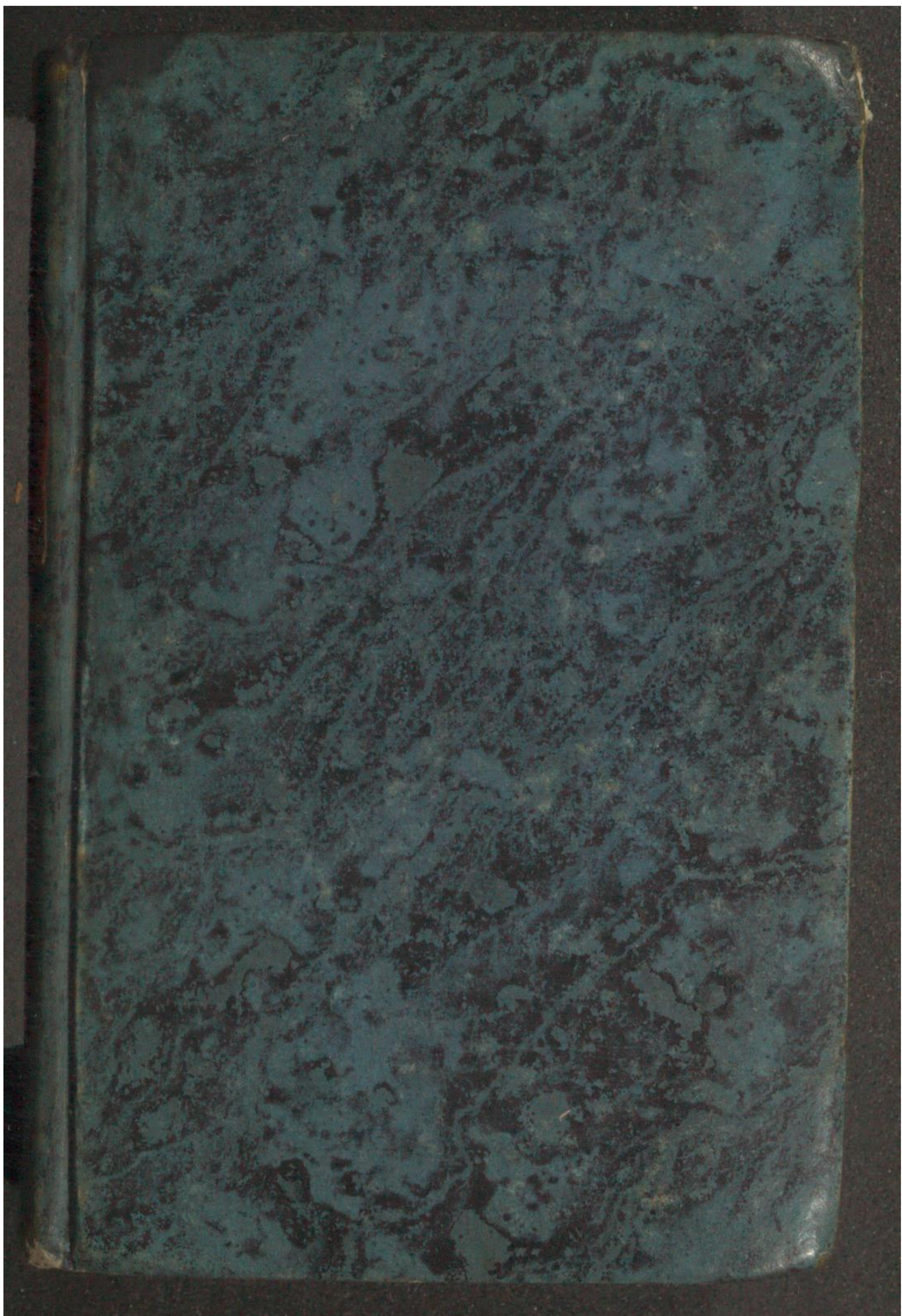
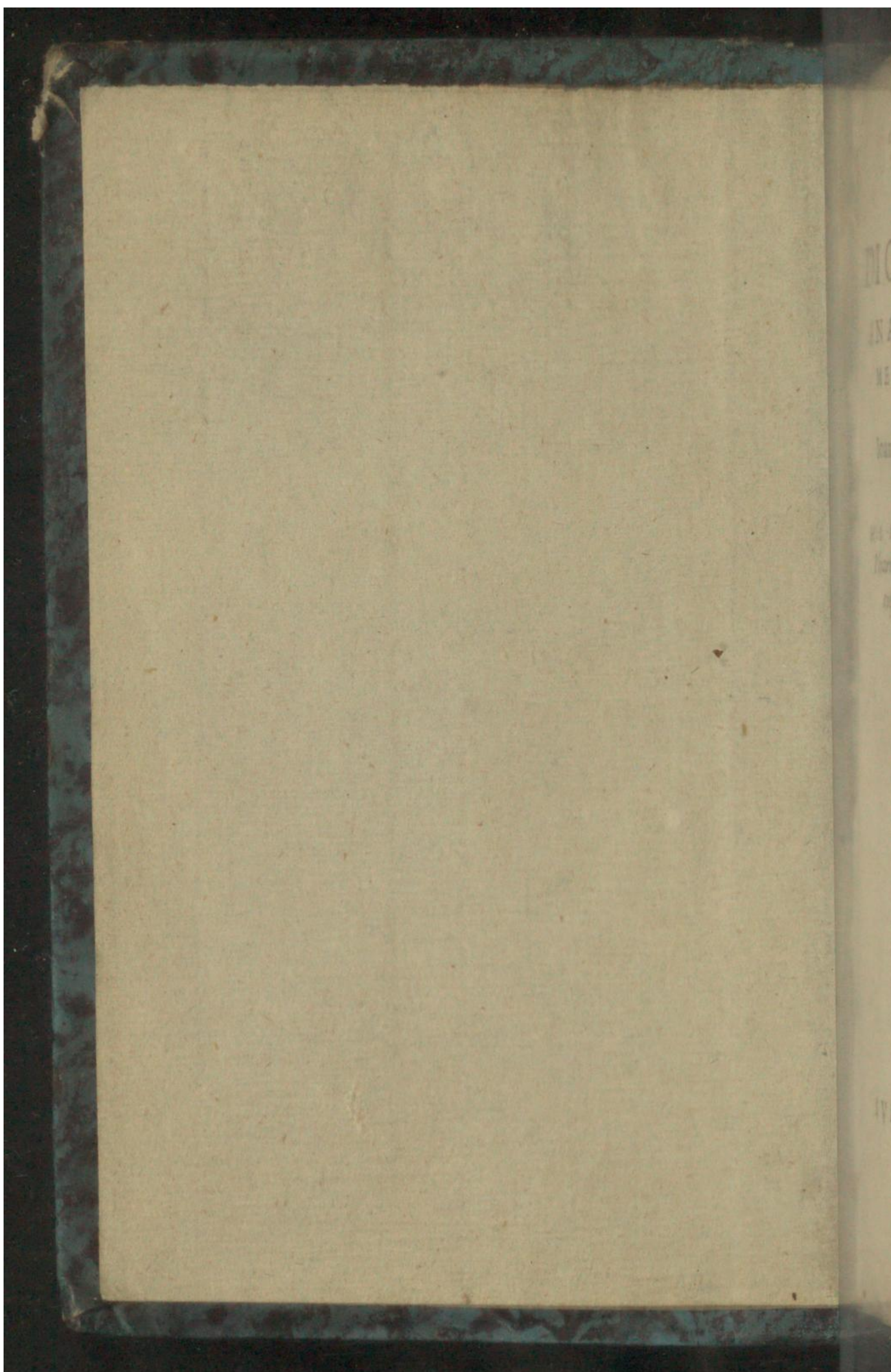

DIOSCORIDES

PEDANII
DIOSCORIDIS
ANAZARBEI, DE
MEDICA MATERIA
LIBRI SEX,
Ioanne RVELLIO Suessionensi
interprete.

HIS ACCESSIT, PRAETER
Pharmacorum simplicium catalogum, copiosus omniũ ferme medelarum siue curationum Index.

LVGDVNI,
SVB SCVTO COLONIENSI.
1546

INDEX OMNIVM
quæ in Dioſcoride continentur.

A

ABrotonum 229
Abſinthium 227
Abſinthium marinũ 228
Abſinthiũ Santonicũ 229
Acacalis 76
Acacia 83
Acacia altera 84
Acantha, us 223
Acanthium 222
Acanthus ſylueſtris 223
Acetum 413
Acetum è betonica 427
Acetum mulſum 414
Acetum ſcillinum 416
Acetum è ſtœchade 427
Achillea 319
Achras 99
Acida muria 415
Acinos 239
Acorum 8
Aconitum 342
Adarces 474
Adeps omnis 135
Adianton 364
Aegilops 365
Aeris ſquamma 441
Aeris flos 440
Aerugo raſa 442
Aerugo ſcolecia 444
Aes vſtum 439
Aethiopis 354
Aëtites lapis 482
Agallochon 25
Agaricum 211
Ageraton 327
Agnus 85
Aiuga 302
Alabaſtrites 480
Alcea 298
Alcibiadion 315
Alcyonium 473
Aliſma 299
Allium 186
Aloë 225
Alſine 347

Althæa 297
Alumen 464
Alumen ſciſsile ibidem
Alus 309
Alyſſon 271
Alypon 393
Amaracum 238
Amaranton 327
Ambroſia 282
Amiantus lapis 481
Ammi 251
Ammoniacon 269
Amomis 20
Amomum 19
Ampelitis terra 486
Ampelopraſon 186
Amphisbænæ ictus notæ 531. eius curatio 541
Amurca 88
Amygdalæ amaræ 101
Amylum 157
Anagallis 205
Anagyris 299
Anchuſa 315
Androſaces 290
Androſæmon 301
Anemone 204
Anethum 249
Anguium ſenectus 115
Aniſum 249
Anonis 223
Anthemis 292
Anthericum 198
Antyllis 291
Antipathes 475
Antirrhinon 362
Antiſpoda 439
Aparine 271
Aphaca 184
Apiaſtrum 276
Apios 392
Apium 2[illegible]3
Apocynon 344
Apollinaris 334
Apri iecur 121
Apum ictus curatio 537
Aqua 412
Aqua frigida 513
Aqua marina 412
Aqua mulſa 411
Arabicus lapis 480
Araneus 126
Arbutus 101
Arcion 355
Arction 354
Arcturon ibidem
Arena 483
Argemone 205

Arg

Argenti recrementũ 449
Argenti ſcoria ibidem
Argéti ſpuma ibi.& 510
Argentum viuũ 456.& 510
Ariſarum 198
Ariſtolochia 214
Armeniaca mala 98
Armenius lapis 454
Armoracia 167
Aron 197
Arrhenogonon 286
Artemiſia 281
Arundo, vide Harundo
Aſarum 13
Aſclepias 272
Aſcyron 301
Aſininum iecur 121
Aſini vngula 120
Aſius lapis 476
Aſpalathus 24
Aſparagus 173
Aſplenon 290
Aſpidis ictus notę 533. eius curatio 543
Aſter Atticus 359
Aſtragalus 329
Athamanticum 8
Athera 155
Atractylis 272
Atramentum librariũ 487
Atramentũ ſutorium 458
Atriplex 169
Auellana nux 103
Auena 156
Auricula muris 209
Auri pigmentum, ſiue arſenicon 463.& 510

B

Baccæ lauri 71
Baccharis 240
Balauſtium 94
Ballote 276
Balſamum 22
Barbula hirci 183
Baſiliſci ictus notę 533. eius curatio 543
Bdellium 55
Beta 171
Betonica 304
Bitumen 66.& 67
Blatta piſtrinaria 120
Bliton 168
Botrys 282
Braſsica 169
Braſsica marina 171
Braſsica ſylueſtris 170
Britannica 305
Bromus 365

Bryon 25
Bryonia 394
Buccina 110
Bugloſſum 361
Bulbus eſculentus 199
Bulbus vomitorius 200
Bunion 360
Bupreſtis 125.& 499
Buphthalmos 294
Butyrum 131
Butyri fuligo ibidem

C

Cacalia 360
Canchrys 260
Cadmia 433
Cæciliæ ictus notæ 531.curatio eadem quæ viperæ morſus.
Calamus odoratus 21
Calamintha 235
Calcifraga 393
Caltha 327
Calx 510
Calx viua 471
Cancamum 26
Cancri 113
Canis rubus 77
Canis rabidi iecur 121
Canis rabioſi ſigna 524.
curatio morſus eius 525.
ab eo morſorum victus ratio 527
Cannabis 298
Cantharides 125
Capnos 355
Capparis 202
Capræ vngula 121
Caprinum iecur ibidem
Cardamomum 10
Cardamina 175
Carduus 222
Carpaſi ſuccus 503
Cariotæ 92
Carum 249
Caſeus 130
Caſia 16
Caſtanea 90
Caſtorium 117
Catanance 363
Caucalis 181
Cedria 70
Cedrides 71
Cedromela 98
Cedrus 69
Celticum nardum 12
Cẽchri ictus notæ 532.eius remedia 542
Centauriũ magnum 216

Cent

Centaurium minus 217
Cepa 185
Cepæa 299
Cera 151
Cerasia 96
Cerastæ ictus notę 533. eius curatio 542
Cerui genitale 120
Ceruinum cornu 124
Cerussa 452. & 507
Cestron 304
Chalcitis 459
Chamæ 111
Chamæacte 390
Chamæcissos 361
Chamædaphne 369
Chamædrys 274
Chamæleo albus 118
Chamæleo niger 219
Chamæleuce 361
Chamæpitys 302
Chamæsyce 387
Chamælea 389
Characias tithymalus 382
Chelidonium 207
Chelidonium minus 208
Chia terra 485
Chondrylla 178
Chrysanthemon 292. & 327
Chrysocolla 454
Chrysocome 326
Chrysogonon ibidem
Cicadæ 123
Cicer satiuum 159
Cicer arietinum ibidem
Cicer syluestre 160
Cichorion 178
Cici 381
Cicuta 343. & 503
Cimices 119
Cimolia 485
Cinis sarmentitius 472
Cinnabaris 455
Cinnamomum 17
Cionia 110
Circæa 283
Cirsium 358
Cistus 78
Citria mala 98
Clematis 307
Clinopodion 273
Clymenon 310
Cnicus 398
Coagulum 134
Coccum gnidion 390
Coccum infectorium 324
Cochleæ 112

Cœruleus 455
Colchicon 345
Colligendorum ratio 4
Colocasia 161
Colocynthis 392
Colymbades 87
Communis curatio in omnes ictus virulentos 533
Conyza 284
Corallium 475
Coriandrum 251. & 502
Coria veteramentaria 121
Coriarius frutex 91
Coris 302
Coronopus 176
Cornu cerui 124
Cornus 100
Corruda 173
Cos Naxia 483
Costus 20
Cotonea mâla 97
Cotyledon 349
Crateogonon 286
Crimnon 155
Crithmum seu crithamon 176
Crocodilion 220
Crocomagma 27
Crocum ibidem
Croton 381
Cucurbita 179
Cucumis satiuus 179
Cucumis syluestris 372
Cuminum satiuum 250
Cuminum syluestre ibid.
Cunila 231
Cupressus 68
Curmi 154
Cyclaminus 194
Cyclaminus altera 196
Cydonomeli 419
Cynia 399
Cynocrambe ibidem
Cynoglosson 362
Cynosorchis 287
Cyparissias tithymalus 384
Cyphi 26
Cypirus 9
Cytinus 94
Cytisus 356

D

Damascena pruna 100
Damasonion 299
Daphnoides 368
Daucus 257
Delphinium ibid.
Dendroides tithymalus

Deut

384
Deuteria 409
Dictamnum 233
Dictamnum Cretense 234
Diphryges 462
Dipsacum 220
Dipsadis morsus notæ 532. eius curatio 541
Dorycnion 339.& 501
Draba 190
Draco marinus 110
Draconis marini ictus remedia 539
Dracunculus 196
Dryini ictus notæ 532. eius curatio 541
Dryopteris 397
Dulcis radix 216

E

Ebenus 80
Ebulum 390
Ebur 124
Echinus 109
Echion 316
Elaphoboscon 255
Elaterion 373
Elatine 320
Electrum 73
Elelisphacos 234
Elæomeli 32
Eleoselinum 253
Elichryson 327
Empetron 393
Ephemeron 346.& 500
Epimedion 313
Epimelis 99
Epipactis 355
Epirotica mâla 98
Epithymum 393
Equisetum 323
Equorum lichenes 121
Eretria terra 483
Erica 75
Erinaceus 109
Erinei 107
Erinus 317
Eruca 181
Erucæ olerum 125
Erucæ pinorum 125.& 498
Eruum 163
Eryngium 225
Erysimon 190
Erytrhodanon 296
Eupatorium 321
Euphorbium 266

F

Faba 160

Faba ægyptia 161
Fæx 471
Fagus 90
Farina craſsior 155
Fel 143
Ferri rubigo 445
Ferula 261
Feſtuca 365
Fibrini teſtes 116
Ficus 105
Filicula 397
Filix 396
Filix fœmina ibidem
Fimum 145
Flos æris 440
Flos ſalis 469
Flos punicæ 94
Flos ſylueſtris punici ibid.
Fœniculum 256
Fœniculum erraticũ ibid.
Fœnum græcum 158
Fraxinus 72
Fuligo è myrrha, reſina, ſtyrace 59
Fuligo liquidæ picis 65
Fuligo pictoria 486
Fuligo thuris 59
Fumaria 355
Fungi 345.&508

G

Gagates lapis 479
Galactites lapis 480
Galaxias ibidem
Galbanum 267
Galerita 123
Galion 356
Galiopſis ibidem
Galla 90
Gallina 122
Gallinæ cerebellum ibid.
Garum 119
Genitale cerui 120
Gentiana 213
Geranion 283
Geodes lapis 483
Gingiberis 192
Gingidion 181
Gith 273
Gladiolus 313
Glans 89
Glans Iouis 90
Glans Sardiana ibidem
Glans vnguentaria 379
Glaſtum ſatiuum 209
Glaſtum ſylueſtre 210
Glaucium 270
Glaux 366
Gluten piſcium 270

Glutinum ibidem
Glycyſide 294
Gnaphalion 283
Gnidium granum 389
Gobius 118
Gramen 317
Gramen arũdinaceũ ibid.
Gramen parnaſi ibidem
Groſsi 107
Gummi amygdalæ 102
Gummi ceraſi 96
Gypſum 472.& 508

H

HAematites 477
Hemorrhoi ictus no
tæ 532.eius curatio 542
Halica 156
Halicacabon ſolanum 338
Halimus 76
Harundo 74
Harundo cypria ibidem
Harundo vallatoria ibid.
Haſtula regia 198
Hedera 206
Hedyſaron 289
Helcyſma 449
Helenium 28
Helenium alterum 29
Helioſcopius 384
Heliotropium magnum 399
Heliotropium paruũ 400
Helleborum album 369
Helleborum nigrum 370
Helxine 320.& 346
Hemerocallis 285
Hemionitis 291
Herba Sabina 69
Hieracium magnum 252
Hieracium paruum ibid.
Hippace 131
Hippocampus 110
Hippogloſſon 362
Hippolapathon 168
Hippomarathron 256
Hippophaës 380
Hippophæſton 381
Hippopotami teſtes 116
Hippoſelinon 254
Hirci barbula 183
Hirculus 12
Hirundines 124
Hirudo 512
Holoſtium 310
Hordeum 153
Horminum 288
Hyacinthus 329
Hydromeli 412

Hydromelon 419
Hydropiper 193
Hyoſcyamus 334.& 504
Hypecoon 334
Hypericon 300
Hypociſtis 78
Hyſſopum 230

I

IAſpis 481
Iberis 108
Ibiſcum 297
Ichthyocolla 270
Idæa radix 323
Iecur apri 121
Iecur alininum ibid.
Iecur canis rabidi ibid.
Iecur caprinum ibid.
Iecur mergi ibidem
Illecebra 348
Ilex 90
Indicum 455
Inguinalis 359
Intybus 177
Iouis glans 90
Irio 190
Iris 6
Iſopyron 359
Iudaicus lapis 481
Iuglandes nuces 102
Iuncus 325
Iuncus odoratus 21
Iuniperus 68
Ius piſcium 119
Ixia 218

L

LAbrum Veneris 220
Labruſca 402
Lac 128
Lac coagulatum 509
Lac humanum 130
Lac ſchiſton 129
Lactis ſerum ibid.
Lacerta 127
Lactuca ſatiua 180
Lactuca ſylueſtris ibid.
Ladanum 79
Lagopus 312
Lampſana 168
Lana 132
Lana cremata ibidem
Lanaria herba 194
Lappa 365
Lapathum 167
Laſer 264
Laſerpitium ibidem
Lathyris 385
Lauer 175
Laurus 71

Laurus Alexandrina 368
Lauri baccæ 71
Lemnia terra 457
Lens 162
Lens palustris 347
Lentiscus 61
Lentiscina resina 64
Leontopetalon 273
Leontopodion 362
Lepidium 203
Leptocarya 103
Lepus marinus 115 & 511
Lepus terrestris 115
Leucacantha 224
Leucanthemon 292
Leucas 274
Leucoion 285
Lichenes equorum 121
Lichen 326
Lignorum marcor 73
Ligusticum 246
Ligustrum 77
Lilium 275
Lilium syluestre 285
Limonion 312
Lingua bubula 361
Linozostis 398
Linum 159
Lithocolla 482
Lithospermon 295
Locustæ 123
Lolium 157
Lonchitis 296
Lora 409
Lotus arbor 99
Lotus Aegyptia 357
Lotus syluestris 356
Lotus vrbana ibid.
Lupinus 164
Lychnis coronaria 275
Lychnis syluestris ibidem
Lycium 82
Lycopsis 316
Lygos 86
Lysimachia 306

M

MAcer 73
Mænæ 118
Magnes 479
Magudaris 365
Malabathrum 15
Malicorium 94
Malua 168
Malum 97
Malum Armeniacum 98
Malum cotoneum 97
Malum dulce 98
Malum Epiroticum ibid.

Malum Medicum ibid.
Malum orbiculatum ibid.
Malum Perſicum ibid.
Malum præcox ibid.
Malum punicum 93
Malum ſylueſtre ibid.
Mandragoras 339.& 504
Manna thuris 58
Marcor lignorum 73
Maron 239
Marrubium 277
Marrubium nigrum 276
Maſtiche 61
Meconium 504
Medica 184
Medica mâla 98
Medion 313
Medulla 142
Mel 149
Mel heraclion 502
Melampſithium 462
Melanteria 460
Melanthium 263
Melia terra 486
Melilotos 239
Melimela 98
Meliſſophyllon 276
Melitites lapis 480
Melomeli 419
Memphites 481
Mentha 235
Menthaſtrum ibid.
Meon 8
Mercurialis 398
Mergi iecur 121
Meſpilus 99
Metopion vnguentũ 49
Milium 156
Millefolium 357
Millepedæ 120
Miſy 460
Mituli 111
Moly 243
Molybdæna 448
Molybdoides lapis 448
Morochthus 480
Morus 103
Mullus 116
Mulſum 411
Muralis herba 346
Muria 469
Mures 128
Muris auricula 209
Mus araneus 127
Muris aranei ictus notæ 531. eius curatio 539
Muſcus 25
Muſcus marinus 351

Muſt

Mustela 117
Myagron 358
Myosotis 209
Myrica 73
Myrrha 52
Myrrha Bœotica 54
Myrthis 357
Myrtidanum 96
Myrtus satiua 95
Myrtus syluestris 367

N

NAphtha 67
Napus 166
Narcaphthon 25
Narcissus 379
Nardi genera 10
Nardum Celticum 12
Nardum montanum 13
Nardinum vnguentum 51
Nasturtium 189
Natricis ictus notæ 532.
eius curatio 542
Nepeta 235
Nerion 344
Nitrum 469
Nitri spuma 470
Nux auellana 103
Nux iuglans 102
Nux pinea 60
Nymphæa 289

O

OChra 455
Ocimastrum 316
Ocimum 182
Oenanthe 284. & 403
Oesypum 133
Olea syluestris 86
Oleaster ibidem
Oleę ęthiopicę lacryma 88
Olei vires 29
Oleum amygdalinum 33
Oleum balaninum 34
Oleum cicinum 32
Oleum cnicinum 34
Oleũ è gnidio grano ibid.
Oleum hyoscyaminum 34
Oleum laurinum 35
Oleum lentiscinum 36
Oleum mastichinum ibid.
Oleum melanthinum 34
Oleum melinum 98
Oleum myrteum 35
Oleum oliuæ syluestris 30 & 88
Oleum omphacinum 29
Oleum picinum 65
Oleum rhaphaninum 34
Oleum Sicyonium 31

Oleum ſinapinum 34
Oleum ſtyracinum 55
Oleum terebinthinum 36
Oliuæ colymbades 87
Oloſchœnos 325
Oluſatrum 254
Omphacium 404
Omphacomelites 419
Onagra 358
Onitis 231
Onobrychis 300
Ononis 223
Onoſma 289
Onyx 111.& 480
Ophioſcorodon 187
Ophites lapis 482
Opium 331
Opobalſamum 22
Opopanax 243
Orbiculata mala 98
Oreoſelinon 253
Origanum 231
Origanum ſylueſtre ibid.
Ornithogalum 183
Orobanche 182
Oryza 156
Oſsifragus 123
Oſtracites 483
Oſyris 366
Othonna 208
Ouorum natura 122
Oui candidum ibidem
Oxalme 415
Oxylapathum 167
Oxymyrſine 367

P

Paederota 223
Pæonia 294
Paliurus 76
Palma 92
Palma elate 93
Palmæ thebaicæ 92
Panaces Aſclepij 245
Panaces Chironium ibid.
Panaces Heracleum 243
Pancration 201
Panicum 156
Papauer corniculatum 333.& 505
Papauer erraticum 330
Papauer ſatiuum ibid.
Papauer ſpumeum 334
Pappi 512
Papyrus 74
Paralios 384
Pardalianches 342
Paronychia 326
Parthenium 293

Paſ

Passum 406
Pastinaca herba 247
Pastinaca marina 115
Pastinacæ marinæ ictus notæ 531 . eius curatio 539
Pedicularia 375
Pelecinon 289
Peplis 386
Peplos ibid.
Pepo 179
Periclymenon 311
Peristereon 328
Persea 108
Persica mala 98
Personata 355
Petasites ibid.
Petroselinum 253
Peucedanon 261
Phalangium 278
Phalãgij morsus notę 530. eius curatio 538
Phalaris 295
Pharicon 506
Phasiolus 163
Phœnicobalanus 92
Phœnix 322
Phrygius lapis 476
Phu 14
Phycus marinus 352
Phyllitis 278
Phyllon 286
Phyteuma 362
Picea 59
Picis liquidæ fuligo 65
Pineæ nuces 60
Pinorum erucæ 125.& 498
Pinus 59
Piper 191
Piscium ius 119
Pissasphaltos 67
Pisselæon 65
Pistacia 102
Pityusa 385
Pix liquida 64
Pix sicca 66
Plantago 173
Platanus 72
Plumbago 448
Plumbum elotum 446
Plumbum vstum ibid.
Plumbi recremẽtum 447
Pnigitis terra 485
Polemonia 308
Polion 279
Polycnemon 273
Polygala 366
Polygonaton 307

Polygonon 306
Polypodion 397
Pompholyx 435
Populus alba 72
Populus nigra ibidem
Porrum capitatum 184
Portulaca 172
Potamogeton 352
Poterion 222
Propolis 152
Prunus, pruna 100
Pseudobunion 360
Pseudocasia 16
Pseudocinnamomum 19
Pseudodictamnum 234
Psoricon 459
Psychotrophon 304
Psyllion 336.& 502
Ptarmica 193
Pulegium 232
Pulegium syluestre 233
Pulicaria 336
Pulticula 155
Pulmones animalium 120
Pumex 466
Purpura 110
Pycnocomon 391
Pyraster 99
Pyrethrum 258
Pyrites 477
Pyrorum genera 99

Q

Quercus 89
Quinquefolium 321

R

Radicula 194
Radix 166
Radix dulcis 216
Radix syluestris 167
Rana 117
Rana palustris 511
Ranunculum 203
Rapum 165
Recondendorum ratio 5
Recrementum argēti 449
Resinæ variæ 63
Resina lentiscina 64
Resina liquida è pinu & picea 63
Rha 213
Rhamnus 78
Rhaphanus 166
Rhaphanus syluestris 167
Rhaponticum 213
Rheon ibid.
Rhodia radix 323
Rhododendron 344
Rhus 91

Ricinus 381
Rosa 81
Roseipastilli ibidem
Rosmarinus 258
Rosmarinum coronariũ 260
Rubeta 511
Rubia 296
Rubigo ferri 445
Rubrica fabrilis 457
Rubrica Sinopica ibidem
Rubus 319
Rubus canis 77
Rubus Idæus 320
Rumex 167
Ruscum 367
Ruta 240
Ruta syluestris 242

S

Sabina herba 69
Saccharum 150
Sacra herba 328
Sagapenum 266
Sal 467
Salis flos 469
Salis spuma 468
Salamandra 126.& 499
Saliuaris 258
Saliunca 12
Salix 86
Saluia 234
Sambucus 390
Samia terra 484
Samius lapis ibidem
Sampsuchum 238
Sandaracha 463.& 510
Sandyx 453
Sanguinaria 306
Sanguinaria fœmina 307
Sanguis 144
Sanguis tauri 509
Sapa 406
Sapphirus 481
Sarcocolla 269
Sardianæ glandes 90
Sardonia 503
Sarmentitius cinis 472
Satureia 237
Satyrion 288
Satyrion erythroniõ ibid.
Scammonia 387
Scandix 181
Schistum lac 129
Schistos lapis 479
Scilla 200
Scincus 127
Scolopendra 114
Scolopendræ ictus notæ

530.eius curatio 538
Scolymos 222
Scordion 280
Scorodoprasum 188
Scoria plumbi 447
Scorpioides 400
Scorpius marinus 113
Scorpius terrestris ibid.
Scorpij ictus notę 530.eius curatio 538
Securidaca 289
Sedum magnum 347
Selenites lapis 481
Selinusia terra 485
Semen 155
Semperuiuum 347
Semperuiuum minus 348
Senecta anguium 115
Senecio 351
Sepia 115
Seps 127
Seris 177
Serpyllum 237
Sertula Campana 239
Serum lactis 129
Sesama 157
Sesamoides 372
Seseli 247
Seseli Aethiopicum 248
Seseli Creticum ibidem
Seseli Peloponnense ibid.
Setanium 99
Sicyonium oleum 31
Sideritis 318
Sidion 94
Siligo 155
Siliquæ 97
Silphium 264
Silurus 118
Silybum 379
Sinapi 188
Sion 175
Siser 167
Sison 248
Sisymbrion vtrunq; 175
Sitania 153
Smarides pisces 118
Smilax 183.& 343. & 503.
Smilax aspera 366
Smilax læuis 367
Smyris lapis 483
Smyrnion 254
Solanum hortense 336
Solanum manicum 338
Solanum somniferũ ibid.
Sonchus 177
Sorba 100
Sory 461

Spar

Sparganion 314
Spartion 378
Spatha 93
Sphondylion 260
Sphragis ægos 458
Spina acuta 77
Spina alba 221
Spina Arabica ibid.
Spongiæ 474
Spongiarum lapides 482
Spuma nitri 470
Spuma salis 468
Spuma argenti 449. & 510
Squamma æris 441
Squamma ex acie decussa 442
Stachys 277
Stacte 50
Staphis agria 375
Stercus ferri 445
Stibium 448
Stimmi ibidem
Stœbe 310
Stœchas 230
Stomoma 442
Stratiotes 352
Stratiotes millefoliũ ibid.
Strigmenta balnearum 31
Struthia cotonea 98
Struthion 194
Styrax 54
Succinum 73
Suillus pulmo 120
Suillus talus 124
Sulphur 465
Sycomorus 104
Symphyton 309

T

Talus suis 124
Tamarix 75
Taxus 343. & 503
Tauri sanguis 509
Telephion 210
Tellinæ 111
Terebinthus 62
Terebinthina ibidem
Terra 483
Terra fornacum 486
Testæ 485
Testiculus canis 287
Teucrion, Teucris 274
Thalassomeli 413
Thalictron 351
Thapsia 376
Thelygonon 286
Thlaspi 189
Thracias lapis 479

Thunnus 119
Thus 56
Thuris cortex 58
Thuris fuligo 59
Thuris manna 58
Thyites lapis 480
Thymelæa 389
Thymoxalme 415
Thymus 236
Tilia 78
Tithymali 382
Tordylion 248
Torpedo piſcis 114
Toxicon 506
Tragacantha 224
Tragium 324
Tragoriganum 232
Tragos 155. & 325
Tribulus 311
Trichomanes 365
Trifolium 278
Trimeſtria 152
Triphyllon 278
Tripolion 363
Triſſago 274
Triticum 152
Tuber 183
Tuſsilago 281
Typha 283

V

Venenata 513
Veneris vmbilicus 349
Veratrum album 369
Veratrum nigrum 370
Verbaſcum 353
Verbenaca 328
Vermes terreni 127
Veſparũ ictus curatio 537
Veſicaria 337
Vetonica 305
Victus ratio in morſu rabioſi canis 527
Vimen 86
Vina marina 417
Vina picata 424
Vina reſinata 423
Vini natura 405
Vinum abiegnum 423
Vinum abrotonites 428
Vinum abſinthites 228 & 425
Vinum acorites 430
Vinum adynamon 410
Vinum anethinum 431
Vinum apijtes 419
Vinum aromatites 428
Vinum aſarites 430

Vinum bunites 427
Vinum calaminthites 428
Vinum catorchites 422
Vinum cedrinum 423
Vinum cedrites 424
Vinum ceſtrites 427
Vinum chamædryites 426
Vinum è chamælæa 431
Vinum chamępityinũ ibi.
Vinum è conyza 428
Vinum cupreſsinum 423
Vinum cydonites 418
Vinum daucites 430
Vinum dictamnites 427
Vinum è flore ſalis 431
Vinum helleborites 432
Vinum hyſſopites 426
Vinum ex iride 429
Vinum iuniperinum 423
Vinum laurinum ibidem
Vinum lentiſcinum 421
Vinum mandragorites 432
Vinum marathrites 431
Vinum è marrubio 427
Vinum melites 418
Vinum melitites 410
Vinum melomeli 429
Vinum è myrrha 429
Vinum myrſinites 421
Vinum myrtites 420
Vinum è nardo ſylueſtri 430
Vinum nectarites 429
Vinum œnanthinum 419
Vinum omphacites 409
Vinum palmeum 421
Vinum origanites 428
Vinum panacites 430
Vinum phthorion 431
Vinũ è petroſelino ibid.
Vinum picatum 424
Vinum pineum 423
Vinum è pipere 429
Vinum è pulegio 428
Vinum reſinatum 423
Vinum rhodites 420
Vinum rhœtes ibid.
Vinum ſaluiatum 430
Vinum è ſatureia 428
Vinum ſcammonites 433
Vinum ſcillinum 417
Vinum ſelinites 431
Vinum ſtœchadites 426
Vinum ſtrobilites 423
Vinum è ſycomoris 422
Vinũ è Syriaca nardo, celtica, malabathro. 429

Vinum terebinthinum 421
Vinum thymites 428
Vinum è thymelæa 431
Vinũ tragoriganites 427
Viola alba 285
Viola purpurea 359
Viperæ ictus notæ 531. eius curatio 540
Viperinæ carnes 114
Viscum 270
Vitis alba 394
Vitis nigra 395
Vitis sylueſtris 397
Vitis vinifera 401
Vitex 85
Vlmus 73
Vmbilicus Veneris 349
Vnedo 101
Vnguentorum ratio 36
Vng. abrotoninum 41
Vng. amaracinum 48
Vng. anethinum 42
Vng. butyrinum 45
Vng. cinnamominum 50
Vng. crocinum 44
Vnguentum cyprinum 45
Vng. elatinum 38
Vng. gleucinum 48
Vng. hedychroon 45
Vng. iaſminum 52
Vng. irinum 46
Vng. lilinum 42
Vng. malabathrinum 52
Vng. megalinum 49
Vng. melinum 39
Vng. mendeſium 50
Vng. metopion 49
Vng. narciſsinum 44
Vng. nardinum 51
Vng. ociminum 41
Vng. œnanthinum 39
Vng. onychinum 45
Vng. roſaceum 37
Vng. ſampſuchinum 40
Vng. ſtyracinum 45
Vng. ſuſinum 42
Vng. telinum 40
Vngula aſini 120
Vngula capræ ibidem
Vnguis odoratus 111
Vrina 148
Vrtica 349
Vſtio contra venenatos ictus 526
Vua 402
Vua paſſa 403
Vulpinus pulmo 120

X

XAnthion 365
Xyphion 313
Xylobalsamon 23
Xylocinnamomum 18
Xyris 314

Z

ZEa, seu semen 155
Zopissa 66
Zythum 154

FINIS.

INDEX NOMENCLATIONUM, quibus officinæ Seplasiariorũ, & Herbarij nostri temporis utuntur.

A

ACacia 83
Agnus castus 85
Agrimonia 321
Alcanna 77
Alkekengi 337
Aloë 25
Apium 253
Apium risus 283
Aphrodilos 198
Arabis 190
Artichault 222
Aspergula 271

B

BAlsamita 175
Bardana 355
Basilicon 182
Berberis 77
Berula 175
Bismalua 297
Borago 361
Branca vrcina 223
Bruscus 367
Bryonia 394
Buglossa 358

C

CAlamentum 235
Camomilla 292
Capillus Veneris 364
Caprifolium 311
Cartamus 398
Cataputia maior 381
Cataputia minor 385
Cauda equina 323

Centinodia 306
Cerefolium 181
Ceterach 290
Cheiri 285
Coloquintida 392
Consolida maior 309
Cornu cerui 176
Crassula maior 210
Cucumer asininus 372

D

DRagagantum 224

E

ENula campana 28
Eupatoriū vulgatum 298

F

FAba inuersa 210
Filipendula 284
Flammula 308
Fumus terræ 355

G

GAllitrichum 288
Genista 378

H

HEdera terrestris 361
Hepatica 326
Herba Iudaica 318
Herba Simeonis 298
Herba tetrahil 318
Hermodactylus 345

I

IArus 197
Iringus 225
Iua arthritica 302
Iusquiamus 334

L

LAcca 26
Lapatium 167
Lappa maior 355
Lappa minor 365
Laureola 368
Lenticula aquæ 347
Lilium conuallium 346
Linaria 366
Lingua hircina 316
Liquiritia 216

M

MAluauiscus 297
Malum granatū 93
Mastix 61
Matricaria 293
Matrisylua 311
Melissa 276
Mezereon 389
Milium solis 295
Millefolium 352
Morsus gallinæ 347

N

N

NAſturtium aquaticum 175
Nenuphar 289

O

ORobus 163

P

Papauer cornutum 333
Papauer rubrum 330
Parietaria 346
Perforata 300
Perſicaria 286
Pes columbinus 283
Petroſelinum 253
Piperitis 203
Plantago aquatica 299
Polytrichon 365
Praſinum fœtidum 276
Pulicaria 284

R

REſta bouis 223
Reuponticum 216
Roſtrum porcinum 177
Rubia tinctorum 296

S

SAponaria 199
Satyrion 287
Scariola 177
Scrofularia minor 208
Sicla 172
Sigillum Salomonis 307
Siler montanum 247
Solatrum 336
Sparagus 173
Spelta 155
Squilla 200
Squinantum 21
Stichas Arabica 230
Stœchas citrina 327
Sumach 91

T

TAmariſcus 75
Tapſus barbatus 353
Terpentina 62

V

VErmicularis 348
Vicia ſylueſtris 184
Vincamperuinca 307
Virga paſtoris 220
Vngula caballina. 281

FINIS.

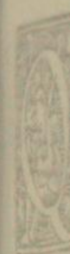
EPITAPHIUM Ioannis Ruellij, Dionysio Corronio authore.

Hic situs est, in quo viguit medicina, Ruellus:
In quo naturæ notitia, atque poli.
In quo prima fuit dos, Graiûm vertere scripta
In Latium, ac Latio scribere digna Ioue.
Olim erat affinis, nunc est conuiua deorum,
Præmiaq; illa sui grata laboris habet

NAENIA IN OBITV RVELLII.

Cesserat è viuis ad celsa Ruellius astra,
Constiteratq; alti clarus in arce patris.
Cùm periisse hominē rata Mors, ait, Ecce triūphe
Clamet io, cuicui victima grata cadit.
Vicimus, en nostras toties qui eluserat artes,
Qui toties mortem vicerat, interiit.
Ast vbi in ore virûm versari auditq; videtq;,
Hunc magis atq; magis viuere, victa fremit.
Cui Pæā, quibus ortus erat mihi redditur astris,
Quemq; putas victum, bina trophæa refert.
Prima, quòd olim animas mille atro depulit orco:
Altera, quòd moriens nunc quoq; mille rapit:
Nempe Dioscoride Romana per oppida ducto,
Cui toga, cui potior lingua Latina, sua est.
Cætera quid memorem victuri scripta laboris,
Naturam & stirpes, pharmacaq; omne genus?
Non villas, nec equos, nec curam diuitis agri,
Nullaq; vitæ hominis commoda præteriit,
Quæ non tractarit, sapientibus edita Graiis,
Quæ non reddiderit, vel meliora suis.
Vtq; mage inuideas, dicam amplius, edidit annus
A mille haud quisquam tanti opus ingenii.

FINIS.

PEDANII DIOSCORIDIS ANAZARBEI, DE *Medicinali materia, libri primi præfatio,* Ioanne RVELLIO Sueßionensi interprete.

Vanquam amicißime Aree, complures non veterum modò, sed recentiorum quoque, de medicamentorum compositione, viribus, atque probatione commentati sunt: nobis tamen nec vanum, nec à ratione abhorrētem impetum animi ad hoc opus inceßisse, tibi ostendere tentabimus: quòd eorum nonnulli absolutum nihil ediderunt, alij quàm plurima, quæ auditu percunctando didicerant, scriptis tradiderunt. Siquidem Bithynus Iolas & Heraclides Tarentinus, omissa prorsus herbarum tractatione, rem sanè quàm paucis perstrinxerunt. Neque verò omnes illi de metallicis quicquā rebus aut odoramentis memoriæ prodiderunt. Crateuas autem herbarius, & Andreas medicus, qui cæteris diligentius hac in parte versati videntur, radices multas apprimè vtileis, herbasq; haud quaquam adnotatas, reliquerunt. Veruntamen

men priſcorum ſubſcribere oportet ſentẽtijs: quos, etſi pauca ipſis referantur accepta, magnam tamen impendiſſe diligentiam conſtat. Iunioribus minus aſſentiendum: è quibus Iulius Baſſus, *&* Niceratus, *&* Petronius Niger, *&* Diodotus, *Aſclepiadæ omnes, medicinalem materiam vernaculam cognitamq; vulgò, dignam cenſuerunt, quæ ab ipſis literis exactè mandaretur: & vt medicamentorum vires probationesq; curſim complexi, ſic nullo experimento eorum effectus colligentes, inani verò reddendarum cauſarum ſtudio verba fundentes, alia pro alijs ſcriptitando, rem in aceruum congeriemq; controuerſiarum extulerunt. Siquidem, qui inter eos egregius habetur Niger, euphorbium, naſcentis in Italia, chamelææ ſuccum eſſe contendit: androſæmonq; eandem herbã cum hyperico eſſe. quinetiam aloën in* Iudæa *foßilem naſci, & pleraque his ſimilia exponit, reclamante euidentia, quæ prorſus veritati refragantur. Quibus coniectura colligi poteſt, ea non oculata fide, ſed narratione potius ab alijs accepiſſe. In ordine ijdem ipſi aberrarunt, partim eorum diſcrepanteis nullaq; cognatione coniunctas vireis collidentes: partim per elementa literarũ ſcripta in ordinem digerentes, quò facilius memoriæ mandarentur, genera & eorum effectus à ſua cognatione diſiungentes. Nos verò ab iuuentute, vt ita dicam, iuuenta, iugi deſiderio cognoſcendæ materiæ allecti,* permul

Dioſcoridis cognoſcẽdorum ſimpliciũ ſtudium.

permultis regionibus peragratus (nec enim nescis nos militarem vitam exegisse) tuo hortatu commentationem in sex libros contulimus: quod opus tibi dicamus, Aree, animi gratitudine obsequentes, ob eum quo nos prosequeris affectum. Etenim natura cùm in omneis eruditione excultos, tum verò in eos quibus cum tibi eiusdem artis necessitudo intercedit, pronus ad amicitiam esse soles: in nos etiam aliquanto peculiarius. Enimuero non parum præbet tuæ probitatis argumentum, optimi viri Licinij Bassi singularis erga te amicitia: quam vnà nobiscum degentes nouimus, cum mutuam inter vos beneuolentiam æmulatione dignam intueremur. Admonitum autem te velim, eosq́; qui in hosce commentarios incident, ne in verbis facultatem nostram æstimetis, sed potius adhibitam rebus cum peritia curam. Etenim plurima visu ipsi exactissimè cognouimus: quædam etiam ex ea, de qua inter omnes conuenit historia, percunctationeq́; rerum apud singulos vernacularum diligenter accepimus. Dabimus igitur operã, vt differenti ab alijs ordine tradito, genera medicinarum viresq́; describantur. Quòd autem necessaria sit medicamentorũ ratio, nemo est fermè qui ignoret. quòd ea & toti arti coniuncta sit, vniuersisq́; eius partibus efficax administret auxilium. Quare per medicamentorum compositiones atque misturas, & facta in morbis pericula extendi, & incre=

mentum capeſſere poteſt, quàmplurimum conferente ſingulorum medicaminũ cognitione. Quinetiam vernaculam familiaremq; materiam complectemur, vt perfecta ſit quæ à nobis relinquetur doctrina. Verùm in primis curã impendere oportet, vt ſuis temporibus ſingula & demetantur & recondantur. certè pro horum ratione aut valent viribus, aut euanido nulloq; munere funguntur. Serena igitur cœli conſtitutione demetenda ſunt. Magni ſiquidem refert inter colligendum, ſi vel ſqualores vel imbres infeſti ſint: quemadmodum ſi loca, in quibus prodeunt, cliuoſa, & ventis expoſita ſint & perflata, frigidáq; & aquis carentia: in his enim locis vires eorum longè validiores intelliguntur. Contrà, quæ in campeſtribus, riguis, & opacis, cæterisq; locis à vento ſilentibus enaſcuntur, plerunque degenerant, & minus viribus valent: multóq; magis, ſi non ſuo tempore nec opportunè colligantur, aut ſi per imbecillitatem intabuerint. Neque ignorandum, ſæpe pro peculiari loci natura, aut anni clementia, maturius aut ſerius adoleſcere. Nonnulla propria vi, hyeme florent & folia pariunt: quædam bis anno florifera. Quare cui in animo eſt horum peritiam aſſequi, neceſſe eſt eum prima germinatione ſolo emergentibus, adultis & ſeneſcentibus adeſſe. Nam qui pullulanti herbæ duntaxat adſtiterit, adultam cognoſcere non poteſt: neque qui adultam tantum inſpexerit, nuper erumpentem

Plantæ, vt exactè cognoſcant, omni tempore inſpiciendæ.

noſ

nascet. Quo fit, vt propter mutatam foliorum faciem, caulium proceritates, florum seminisq; magnitudinem, & id genus alias peculiares notas, nonnulli qui olim has rerum varietates nō perspexerunt, magno in errore versentur. Quæ causa etiam nonnullis scriptoribus imposuit, qui herbas quasdam, verbi gratia, gramen, quinquefolium, & tußilaginem emittere florem, fructum & caulem negant. Ergo qui sæpius ad visendas herbas & earum natales se contulerit, earum cognitionem maximè consequetur. Scire etiamnum conuenit, sola ex herbaceis medicaminibus veratri genera, nigrum, inquam, & candidum multis edurare annis: reliqua à trimatu inutilia. Quæ verò fruticosa sunt, sicut stœchas, trixago, polium, abrotonum, seriphum, absinthium, hyssopum, & alia id genus semine prægnantia demetantur. flores quoque antea, quàm sponte sua decidant. fructus autem, vt maturi decerpantur necesse est: & semina, vbi siccari cœperint, priusquàm defluant. Herbarum succus & foliorum elici debet, germinantibus tum primum cauliculis. Lac & lacrymæ excipiātur, inciso per summum adolescentiæ vigorem caule. Radices, & linquamenta, corticésve vt recondantur, eximere conuenit cum herbæ suis folijs exuuntur. Siccantur etiam expurgatæ inibi, locis aspergine non redolentibus: sed quæ luto aut puluere sunt obsitæ, aqua elui debent. Flores & omnia quæ iucundum

odorem efflant, arculis tiliaceis, nullo situ obdu ctis, reponantur. Nonnũquam charta aut folijs semina, vt perennent, aptè inuoluuntur. Liquidis medicaminibus densior materia, argẽtea, vitrea, aut cornea conuenit. Fictilis etiam, si modò rara non sit, accommodatur: & lignea, præsertim è buxo: sed ænea vasa ocularijs medicamentis liquidisq́; & omnibus ijs quæ aceto, pice liquida, aut cedria componuntur. Adipem autem & medullas stagneis vasis recondi conuenit.

Iris. CAP. I.

*RIS à cœlestis arcus similitudine nomen accepit. Folia fert gladioli, sed maiora, latiora, & pinguiora. Flores in caule æqualibus inter se spatijs distant, incurui, varij: siquidem candidi, pallentes, *lutei, purpurei, aut cœrulei conspiciuntur: qua diuersi coloris specie, quædam cœlestis arcus imago repræsentari videtur. Radices subiacent geniculatæ, *duræ, odoratæ: quæ frustatim dissectæ, in vmbra siccantur, & traiectæ lino reconduntur. Melior est Illyrica, & Macedonica: & inter has laudatißima, quæ pumila ferè & densa constat radice, frangenti contumax, subrufo colore, *gustu amaro, odore perquàm syncero, ita vt nullum prorsus situm redoleat: quæ dum tunditur, sternutamẽta mouet. Secundum locum habet*

* μήλινα, nõ μέλανα.
* στιφραὶ, id est, solidæ.
* Τῇ γεύσει πυρωτέρα, id est, gustu feruentiore.

bet Africana, candicans, gustuq́; amara. Teredines in vetustate sentiunt, tūc tamen odoratiores reddi solent. Vis omnibus excalfactoria, extenuās, contra tussim efficax: humorum qui ægrè reijciuntur crassitiem digerunt, bilem crassamq́; pituitam ex hydromelite drachmis septem epotæ purgant, somnum conciliant, lacrymas ciunt, torminibus medentur. Eædem potæ ex aceto auxiliantur serpentium ictibus, lienosis, conuulsis, perfrictionibus, horroribus, & quibus genitura effluit: menses ex vino potæ pellunt. Decoctum earum, fœminarum fotibus vtiliter imponitur, ad emolliendos locos, laxādaq́; in eis venarum spiracula, ischiadicis infunditur, fistulas ac sinus carne explet. Radices ex melle glandis modo subditæ, partus extrahunt: quinetiam coctæ & illitæ, strumas, veteresq́; duritias emolliunt. Siccæ quoq; vlcera replent, & cum melle purgant: nudata ossa corpore operiunt: doloribus capitis, cum aceto & rosaceo magna vtilitate illinuntur. Admotæ cum albo veratro & duabus mellis partibus, lentigines & vitia cutis in facie à sole contracta emaculat: pessis, malagmatis, & acopis inserūtur. In vniuersum, magni ad omnia vsus.

ANNOTATIO.

Censetur Galāga officinarum. Nec enim Acori genuinam aut faciem aut naturā obtinet, quam vulgus herbariorum hoc nomine solet indicare.

Acorum. CAP. II.

ACorum folia iridis habet, angustiora tamen: radices non dissimiles, complicatas, non in rectum sed obliquum actas, & summo cespite sparsas, geniculis interceptas, albicantes, gustu acres, odore non ingratas. Optimum est densum, candidum, plenum, carie non exesum, odoratum, cuiusmodi Colchidicum & Galaticum, quod aspletion dicunt. Radici vis calfactoria. Decoctum potu vrinam cit: prodest lateris doloribus, & iocineris atque thoracis: item torminibus, vulsis, ruptis: lienem absumit, vrinæ stillicidio & serpentum ictibus auxiliatur, insidentibus ad muliebres affectus iridis modo vtiliter imponitur, oculorum caligines succo discutit, antidotis radix magno vsu commiscetur.

Meum. CAP. III.

*MEon, quod Athamanticum vocant, in Macedonia & Hispania plurimum gignitur, *anetho folijs & caule simile, sed eo crassius. binûm fermè cubitorum altitudine attollitur, sparsis in obliquum rectumq; radicibus, longis, tenuibus, odoratis, linguam excalfacientibus. Quæ feruefactæ ex aqua, vel tritæ citra coctionem, præclusorum renû vesicæq; farctæ vitia potu leniunt; vrinæ difficultati medentur, stomachi inflationes discutiunt. Torminibus, affectæ vuluæ, articulorum doloribus, atque fluxionibus pectoris, tritæ cum melle in eclegmate auxiliantur, sanguinem*

* Plinius aniso habet: ac sic etiã Marcello ĩ cõmẽt. teste, Græci quidam vetustissimi codices. quæ diuersitas facit, vt qualis herba sit Meon, non facile quis cõiecerit.

per

per mẽstrua pellunt, desessionibus feruefactæ: infantibus autem illitæ imo ventri, vrinas mouent: quòd si plus quàm deceat ex his bibatur, caput dolore afficiunt.

Cypirus. CAP. IIII.

CYpirus, quem aliqui erysisceptrum, vt aspalathum appellant, folia fert porraceis proxima, sed longiora & exiliora: caulem odorati iunci, cubitalem aut maiorẽ, angulosum, in cuius cacumine minuta folia cum semine exoriuntur: radices, quarum in medicina est vsus, cohærentes inter se, oleis oblongis similes: aut rotundæ, nigro colore, suaui odore, amaro gustu. In lacunosis, palustribus & cultis enascitur. Optima est grauissima, densa, fractu contumax, plena & aspera, odoris cum quadam acrimonia iucundi, qualis est Cilicia, Syriaca, & quæ à Cycladibus insulis petitur. Huic calida vis inest. Venarum spiracula laxat, vrinam ciet, ad calculos aquamq; subter cutem vtilissimè bibitur, aduersus scorpionum ictus remedio est, perfrictionibus vuluæ & præclusionibus fotu prodest, pellit menses. Contra vlcera oris etiam si depascant vorentq;, farina eius efficax est. Malagmatis calfacientibus, & vnguentorum spissamentis benè adijci solet. Aliud cypiri genus tradunt in India nasci, gingiberis effigie, quod manducatum croci vim reddit, gustu amaro sentitur, & illitum præsentem psilothrũ vim exhibet.

Cardamomum. CAP. V.

CArdamomum optimum est, quod ex Comagene, Armenia, Bosphoroq; deuehitur: in India quoque, & Arabia prouenit. Eligi debet plenum, frangenti contumax, occlusum, farctumq; (quod enim huiusmodi non est, exoletum iudicatur) & gustu acre, subamarum, & odore caput tentans. Excalfactoriam vim habet, potumq; ex aqua facit ad comitiales, ischiadicos, tusses, neruorum resolutionem. Item ad rupta, vulsa, tormina: latas ventris tineas excutit. Ex vino autem potũ, renibus, difficultati vrinæ, à scorpione ictis, neque non omnibus venenum vibrantibus, auxilio est. Cum cortice radicis lauri epota drachma calculos cõminuit, partus suffitu enecat, scabiem ex aceto illitum adimit. Et ad vnguentorum spissamenta additur.

Nardum. CAP. VI.

DVo nardi genera: vnum Indicum, alterum Syriacum appellatur, non quod in Syria proueniat, sed quòd montis in quo oritur, pars vna ad Syrios, pars altera ad Indos flectitur. Ex hoc Syriaci genere præcipuum est recens & leue, largam gerens comam, flauum colore, perquàm odoratũ, ac cyperum redolens, breui spica, amaro sapore, linguam siccante, quod diu in sua odoris gratia permaneat. Ex Indicis autem nardum quoddam Gangitis vocatur, à fluuio Gange, apud quem enascitur, montem præterfluẽte: quod

genus ob multam loci, in quo prodit, vliginem, viribus infirmius eſt, atque procerius adoleſcit plures ferens ſpicas ab vnica radice comoſas, vnaq; conuolutas, ac grauiter olentes. Montanum autem odoratius, ſpica breui ac mutila, odore cypero vicino, cæteras habens Syriaci dotes. Eſt & genus quoddam cui Sampharitico nomen locus indidit, frutice breui, in magnas ſe ſpargens ſpicas, candidiore interim medio caule, hircorum virus ſupra modum redolente: quod improbatur. Madefactum vendi ſolet: quod vitium ex eo deprehenditur, quòd candida ſit ſpica, & ſqualida, *nulloq; puluere obſita. Adulteratur ſtibio cum aqua aut palmeo vino, inſpiſſationis ponderisq; cauſa inſpirato. Intueri autem oportet ſi lutum radicibus inſideat, & incerniculo puluerem excutere, eluendis manibus vtilem. Vim habent excalfactoriam, & exiccantem. Vrinam mouent, aluum potu ſiſtunt, vuluæ profluuia, ſaniemq; appoſita ſupprimunt. Nauſeæ ex aqua frigida auxiliantur, & ſtomachi roſionibus, inflationi, iocineri, regio morbo, renum vitijs. Aquæ autem incoctæ fotu ad inſeſſum, vuluæ inflammationibus medentur: ad glabras oculorum genas valent: ſiquidem eas ad denſiorem pilum reducunt. perfuſis humore corporibus inſparguntur. Miſcentur antidotis, & in fictili nouo non picato ad ocularia medicamenta reconduntur, trita in farinam, & cum vino in paſtillos coacta.

* καὶ μὴ ἔχειν τὸν χνοῦν, id eſt, et quod natiua careat lanugine.

Nardum Celticum. CAP. VII.

Celticum nardum nascitur in Liguriæ Alpibus, saliunca patrio nomine appellatum, prouenitq; in Istria. Exiguè fruticat, & cum radicibus in manuales fasciculos componitur. Folia *habet oblonga, colore in flauum languido florem luteum.* Cauliculorum *& radicum duntaxat vsus est, & odoris suauitas: vnde pridie fasciculos aqua abluere expedit, & exempta terra pauito solo atque humenti subiecta charta reponere, postridie repurgare. siquidem vtile, cum aceroso alienoq; propter humoris vim, non excutitur.* Adulteratur *imposita herba simili, quæ hirculus vocatur, ab odoris grauitate: sed facilis cognitio. nanq; herba candidior est, sine cauliculo, minoribus folijs, radice neque amara, neque odorata, vti verum nardum est.* Itaque *radices atque cauliculi, abiectis folijs triti secernuntur, vino excipiuntur, digeruntúrq; in pastillos, & ita fictili nouo diligenter operto, asseruari debent.* Laudatur *maximè recens, iucundi odoris, radice numerosa cohærens, plenum, nec fragile.* Ad eadẽ, quæ Syriacum *pollet: sed vehementius vrinam cit, & stomacho vtilius est.* Inflammationibus *iocineris, & felle suffusis auxiliatur.* Contra *stomachi inflationes, cum absinthij decocto bibitur: item aduersus lienem, renum & vesicæ vitia, & venenatos ictus, ex vino.* Additur *in malagmata, potiones, & calfacientia vnguenta.*

Hirculus *herba.*

Mon

Montanum nardum. CAP. VIII.

MOntanum nardũ, quod ab aliquibus thylacitis, & niris appellatur, in Cilicia, & Syria naſcitur, ſurculo & folijs eryngio ſimilibus, minoribus, minimè tamen ſpinoſis, aſperisq́;. Radicibus binis nititur, aut pluribus, nigris, odoratis, ceu haſtulæ regiæ, ſed longè gracilioribus, & longè minoribus. Neque caulem, neque fructum, neque florem profert. Ad eadem ad quæ Celticum efficax.

ANNOTATIO.

*Minoribus.] Fuchſius in opere de Stirp. maioribus legendum ſuſpicatur. Plinius, qui hinc omnia mutuatus eſt, mollioribus habet: quod ſanè vtrunque herbæ, quàm aptiſſimè quadrat.

*Cytino hyoſcyami.] Id eſt, flori hyoſcyami, qui veri cytini, quem domeſticæ punicæ florem eſſe nouimus, aliquam exprimit effigiem, vt in eius deſcriptione author Dioſcorides.

Aſarum. CAP. IX.

*ASarum, quod & ipſum aliqui ſylueſtre nardum appellant, hederæ folijs * minoribus multò, rotundioribusq́;, floribus * cytino hyoſcyami ſimilibus, purpureis, inter folia proxime radicem emicantibus, odoratis, in quibus ſemen acinoſum. [Cauliculos habet angulоſos, aſperos, & molles] radices numeroſas, geniculatas, tenues,* Deeſt in Græco.

nues,

nues, obliquas, gramini non dißimiles, longè tamen graciliores: odoratas, excalfacientes, & quæ linguam vehementer mordent. Excalfa-ctoriam vim habet: vrinam cit, hydropicis & vetusto coxendicum dolori prodest. Radices senis drachmis ex aqua mulsa potæ, menses tra-hunt, & veratri albi modo purgant. In vnguenta additur. Vmbrosis montibus prouenit, sed plu-rimum in Ponto, Phrygia, Illyrico, *&* Italiæ Iu-*stiniensi agro.*

ANNOTATIO.

*Maioribus] Rectius fortè minoribus legas, vt Ruellius quoque monuit. Flores siquidem Valerianæ nunc dictæ, quam Phu esse omnes ferè suspicantur, Narcissum effigie expreßißimè quidem referunt, eo tamen longè sunt minores: ni fortè soli diuersitati id imputandum censeas.

Phu. CAP. X.

** hipposelini.*

PHu, *quod & aliqui syluestre nardum appel-lant, nascitur in* Ponto, *folio* olusatri, aut elaphobosci, caule cubitali, aut altiore, læui, cauo, molli, in purpuram vergente, geniculis intercepto, floribus narcisso proximis, *maioribus, tenerioribus, & ex albicante purpureis: radice superius ad digiti minoris craßitudinem, ex obliquo villosa in nigri veratri aut iunci odorati modum: capillamentis inuicem contextis, flauescentibus, odoratis, cum quadam odoris grauitate nardum æmu-*

æmulantibus. Excalfacit, vrinam mouet, si sicca potui detur. Decoctum eadem præstare potest. ad lateris etiã dolorem efficax, menses cit, antidotis inseritur. Adulteratur radice rusci ammista: sed maleficium deprehenditur: quoniam hæc dura est, & frangenti contumax, sine vlla odoris gratia.

Malabathrum. CAP. XI.

MAlabathrum arbitrantur aliqui esse Indici nardi folium, falsi quadam odoris cognatione: permulta enim nardum olent, quemadmodum phu, asarum, iris. secus autem res se habet. Nanque malabathrum folium sui generis est, quod Indicæ gignunt paludes, lentis palustris modo innatans aquis, sine radice. Id collectum statim lino transsuitur, & siccatum reconditur. Tradunt siccatis æstiuo feruore aquis, humum aridis fruticibus vri: quod vbi non euenerit, ne amplius quidem renasci. Laudatur recens, ex candido nigricans, integrum, nec fragile, odore caput feriens, quod diu in sua vi odore permaneat, & nardum sapore imitetur, nullo salis gustu. Infirmum verò & minutim contusum, præsertim si cariosum virus olet, vitiosum est. Easdem nardo sortitur vires, sed efficacius omnia præstat. Vrinam vehemẽtius ciet, ac stomacho magis prodest malabathri vis. Lippitudinibus, inflammationibusq; tritũ & in vino feruefactũ commodè illinitur: subditũ linguæ, oris halitũ & suauitatẽ commendat. Vestium quoque odorem interpositum

ser

seruat, & ab erosione tuetur.

ANNOTATIO.

Officinis falsò Cinnamomum hodie dicitur. Est enim earum Casſia, non quam hic Dioscorides, cui, sicut & aliis veteribus, fuit incognita, sed Actuarius libro de Composit. medic. depinxit.

Casſia. CAP. XII.

*CAßia, cuius complura sunt genera, iuxta odoriferam Arabiam gignitur, craßi corticis sarmento, folijs piperis. Eligenda est fuluescens, pulchri coloris, coralli æmula, perquàm angusta, longa, crassa, & fistulosa, gustu mordens & * cum aliquanto feruore astringens, aromatica, vinoso odore, cuiusmodi est, quæ ab incolis, achy appellatur, ab Alexandriæ negotiatoribus, daphnitis. Huic præfertur crassa, purpurea, & nigricans, Zigir cognomine, quæ rosam odore imitatur, præcipui in medicina vsus. Secundum locum tenet antedicta. Tertia, cui Museletico blasto, id est germini, cognomen est. Reliquæ viles, & quæ * aphemum dicitur, nigra, insuauis, cortice tenui, ac rimoso: & quæ darca, & citto vocitatur barbaro nomine. Similior huic est pseudocaßia, quàm vt explicari poßit, quæ gustu coarguitur, cum nec acris, nec odorata sit, hærentemq; medullæ corticem habeat. Inuenitur etiam lata quædam fistula, mollis, leuis, surculosa, quæ antedictæ præfertur. Damnatur candicans,*

** μετὰ πολλῆς. i. cum multo.*

** Græcus asyphemon*

sca

ſcabra, hircinum virus redolens, & quæ tenui fi-ſtula, & ſcabra cute ſit. Vim obtinet calfaciendi, vrinam ciendi, ſiccandi, & leniter aſtringendi. Conuenit *ad medicamenta oculorum, quæ præ-ſtandæ claritatis gratia concinnantur, & ad ma-lagmata.* Lentigines *tollit cum melle illita, men-ſes trahit, cõtra viperarum ictus pota auxiliatur, aduerſus inteſtinas inflãmationes omnes & re-num uitia, pota proficit. Fœminis in ſolio deſiden-tibus, aut ſuffimentis, prodeſt ad dilatationẽ vul-uæ. Ea duplo põdere medicamẽtis mixta, cinnamo-mi vicem ſupplet, ſi ipſum deſit: nam eoſdem effe-ctus præbet, ad plurima perquàm vtilis.*

Cinnamomum. CAP. XIII.

C*Innamomi genera plura, patrium ſibi no-men vendicantia.* Præfertur *tamen* Moſy-*liticum, quòd caſsiæ, cui* Moſyliti *nomen eſt, ali-quam referat effigiem. Sed in eo genere recẽs, ni-grum, ex vinoſo in cinereũ vergens, læue, tenuibus ramulis, ac frequentibus nodis cinctum, perquàm iucunde olens. Optimi ferè indicium, iucundi odo-ris proprietate conſtat. Inuenitur enim cum opti-mo, eoq; quod peculiare eſt, odor rutæ aut car-damomo proximus.* Inſuper *acre, mordens, & cum calfactione quadantenus ſalſum, quod nõ ci-tò confricanti aſperum, aut frianti lanuginoſum, læuibus tamen internodijs appareat.* Si *certior fieri voles, vellito ab radice ſurculum. facilis eſt huiuſcemodi probatio: nanque fragmenta miſcel-*

laneа

lanea quædam esse videntur. Quæ autem melius spirant, suo halitu cum nares primum consuluntur, olfactum explentia, deterioris dignotionẽ impediunt. Est etiam montanum, crassum, pumilum, fuluescens admodum. Tertium à Mosylitico, perquàm suauiter olet, nigrum, fruticosum, paucis intercedentibus geniculis. Quartum, fungosum, candicans, aspectu tuberosum, vile, ac friabile, magnam habens radicem, quæ casiam planè repræsentat. Quintum genus, odore nares feriens, subrufum, & cortice fuluæ casiæ simile, tangenti firmum, minus neruosum, densa radice firmatum. Iis quæ thuris, caßiæ, myrti, aut amomi odorem spirant, minus suauitatis inest. Deligito scabrum, album, rugosum: at læue, & lignosum circa radicem, vt inutile reijcito. Est etiamnum simile aliud, cui pseudocinnamomo cognomen est, vile, inualidi odoris, solutarumq; virium. Vocatur etiam Zingiber, cum tamen sit xylocinnamomum, præbẽs quandam cinnamomi faciem. Est autem lignosum cinnamomum, sarmenta longa robustaq; ferens, odore longè cinnamomo inferiore. Sunt qui xylocinnamomum, à cinnamomo genere differre dicãt, quòd à natura eius abhorreat. Cinnamomum omne excalfacit, emollit, & cõcoquit, vrinam ciet: tam menses, quàm partus potum aut ex myrrha impositum pellit, contra bestias, quæ virus eiaculantur, venenaq; conuenit: caliginem pupillis oculorum obuersantem

discut

discutit, crassitiem extenuat, lentigines, & vitia cutis in facie ex melle illitum detergit: contra tusses, defluxiones, aquam subter cutem fusam, renum vitia, & vrinæ difficultatem efficax est, vnguentis pretiosis inseri solet: & in summa, magni ad omnia vsus. Tritum vino excipitur, vmbráq; siccatum, quò diutius eduret, reconditur.

[Est & quoddam cinnamomum, quod aliqui pseudocinnamomum appellant, perquàm denso atq; crasso sarmento, longè tamen inualidius cinnamomo, & odore, & gustu.] Desunt in Græco.

Amomum. CAP. XIIII.

AMomum exiguè fruticat, ex ligno se conuoluens in racemi modum, flore, ceu candidæ violæ, paruo: folijs * vitis albæ similibus. Laudatur, quàm maximè Armeniacum * fuluo auri colore, ligno subrufo, valde odorato. Medicum, quoniam in campestribus, & aquosis enascitur, infirmius esse constat. Est autem magnum, subuiride, tactu tenerum, frutice venoso, odore origani. Ponticum verò subrufum, paruum, fragile, racemosum, fructu turgens, & odore nares feriens. Deligito recens, candidum vel subrubrum, quod nec astrictum cohæreat, nec conuoluatur, sed solutum diffundatur: seminis plenum, vuis paruis simile, graue, valde odoratum, modò cariem non contraxerit, acre, gustu mordens, simplici colore non euariante. Vim habet calfaciendi, astringendi, exiccandi. Somnum al-

*bryoniæ.

*χρυσίζον τῇ χρόᾳ, id est, colore aurum imitans.

licit, & illitum fronti, doloris sensum aufert, inflammationes, & meliceridas concoquit, discutitq́; : iuuat quos scorpius percußit, ex ocimo illitum, & podagricis confert, inflammationes oculorum, viscerumq́; leuit ex vua passa, ad vuluarum vitia in peßis, aut insessionibus vtile est. Decoctum iocineri, renibus, podagræ, potu conuenit. Antidotis immiscetur, & pretiosissimis vnguentis. Adulteratur amomum herba simili, quæ amomis vocatur, sed sine odore, sine fructu. Nascitur in Armenia, flore origani. Quare in huiuscemodi probationibus fragmenta fugienda sunt: eligenda autem, quæ ab vna radice integros surculos emittunt.

Costus. CAP. XV.

PRæcellit Arabicus, candidus, leuis, eximia odoris suauitate. Secundum locum sibi vendicat Indicus, leuis, vber, vt ferula niger. Tertius est Syriacus, grauis, colore buxeus, & odore feriens. Optimus est recens, albus, abundè plenus, densus, aridus, à teredinibus non erosus, sine graueolentia, gustu calidus ac mordens. Vis ei excalfactoria, vrinā ciet, menses pellit, vitijs quæ vuluam malè habent, tam impositu quàm fotu & suffitu auxiliatur. Contra viperarum morsus sextantem bibere prodest: item aduersus pectoris dolores, conuulsa, inflationesq́;, ex vino & absinthio: venerem ex mulso stimulat, latas ventris tineas ex aqua pellit, horroribus ex oleo, ante febrium

brium acceßiones, & neruorum resolutionibus oblinitur: vitia cutis in facie, cum aqua vel melle illitus, emendat. Additur in antidota & malagmata. Sunt qui admistis helenij comageni prædurus radicibus, adulterent, quod deprehensu facile est: siquidem neq; gustu feruet helenium, neque validum odorem vibrat, vt caput tentare poßit.

Odoratus iuncus. CAP. XVI.

Officinis squinantũ.

ODoratus iuncus, in Africa & Arabia nascitur. Laudatißimus ex Nabathæa: proximus Arabicus, quem aliqui Babylonium cognominant, alij teuchitin: peßimus ex Africa. Eligendus est rufus, recens, floribus refertus, tenuis, rubentibus fragmentis, qui manibus confricando rosæ odorem emittit, igneæ mordacitatis ad linguam. Floris, culmorum, radicisq; est vsus. Vim vrinæ ciendæ habet, menses pellit, discutit inflationes, caput aggrauat, modicè astringit, comminuit, excoquit, ac venarum spiracula laxat. Flos eius in potu vtilis sanguinem reijcientibus, doloribus stomachi, pulmonis, iocineris, & renum, miscetur antidotis. Radix astringentior est: ideo fastidijs stomachi, hydropicis, conuulsis, drachma vna cum pari pondere piperis, per dies aliquot datur. Decoctum vuluæ inflammationibus, ad desidentium fotus, vtile est.

Calamus odoratus. CAP. XVII.

CAlamus odoratus in India nascitur: melior est fuluus, dense geniculatus, & qui

assulose frangitur, plena araneorum fistula, albicans, lentus in mandendo, & astrinĝes, ac cum aliquanta acrimonia amarus. Vrinam potu ciet: quare cum graminis aut apij semine coctus, in aquæ subter cutem fusæ morbo, renum vitijs, stillicidio vrinæ, ruptisq; commodè bibitur: menses & potu & apposítu pellit. tussi suffitu medetur per se, aut ex resina terebinthina, hausto per arũdinem fumo: ad muliebres insessus decoquitur, & clysteribus imponitur. Suffitionibus, malagmatisq; odoris gratia commiscetur.

Balsamum. CAP. XVIII.

* Marcello locus hic suspectus.

BAlsamum, arbor * albæ violæ, lycij, siue pyracanthæ magnitudine conspicitur. Folium rutæ proximum longè candidius, perpetuò virens: in Iudæa solum quadam valle & Aegypto nascens. his differens modis: scabritia, proceritate, gracilitate. Quod igitur tenui & capillacea coma est, theristum vocant, quasi demessile: fortassis quoniam ob gracilitatem facile demetatur. Aestiuis sub ortu Canis ardoribus, arbos vnguibus ferreis inciditur, manatq; è plaga succus, quem Opobalsamum vocant: sed tam exiguo stillatu, vt annis singulis, ne plures quidem quàm seni septémve congij cogantur, inibiq; pondus duplo rependitur argento. Succi probatio est, vt sit recens, validi odoris, syncerus, non ad acorem vergens, dilui facilis, læuis, astringens, ac modicè mordens gustu. Sed variè vitiatur, misto ab

aliq

aliquibus terebinthi, cypri, lentisci, balani vnguento: item susino, metopio, melle, aut Cypria cera liquida. quod maleficium facile deprehenditur. Nanque merus in laneam vestem fusus, neque maculam facit, neque si eluatur notam relinquit: vitiatus autem inhæret, & lac instillatus coagulat, quod adulteratus nõ efficit. Quinetiam syncerus in aqua aut lacte celerrime liquatur, co hreq; lactescit: vitiatus verò olei modo innatat, se cõuoluens, aut in stellæ modum diffundens. Syncerus senescẽs crassescit, deteriorq; redditur. Hallucinantur, qui aqua cõcretum pessum ire, & ad ima sidere arbitrãtur, postea dissipatũ supernatare. E ligni genere, quod xylobalsamum vocant, probatur recẽs, sarmento tenui, fuluũ, odoratum, quadámtenus opobalsamum spirans. Necessarius etiam seminis erumpit vsus, quare eligatur flauum, plenum, grande, ponderosum, mordẽs gustu, feruens in ore, modicè opobalsamum olens. Adulteratur semine hyperico simili, quod à Petra oppido defertur. Sed coarguitur magnitudine, inanitate, virium ignauia, sapore piperis. Efficacissima vis inest succo, & quammaximè calfaciens: abstergit quæ tenebras oculorum pupillis offundunt, medetur perfrictionibus vuluæ cum rosaceo cerato appositus: menses quoque, secundas & partus extrahit, horrores illitu discutit, vlcera sordida expurgat & cruda concoquit, vrinam potu ciet, ægrè spirantibus prodest: datur

in lacte contra aconitũ haustum, aut serpentium ictus: miscetur acopis, malagmatis, & antidotis. In summa, præcipua authoritas succo, secunda semini, minima ligno. Semen commodè potui datur doloribus lateris, pulmonum vitijs, tussi, ischiadicis, comitialibus, vertiginosis, orthopnoicis, vrinæ difficultati, torminibus ac serpentum morsibus: ad muliebres suffitus perquàm vtile est: vuluam aperit in desessionibus balnearum decoctum, & humorem euocat. Lignum easdem habet vires, aliquanto minores. Ex aqua potum cruditatibus, torminosis, vulsis, venenatorum ictibus opitulatur, vrinam cit, ad capitis vulnera cum sicca Iri conuenit, squammas ossium extrahit, & ad vnguentorum spissamenta additur.

Aspalathus. CAP. XIX.

* ξυλώδης id est, lignosus.

ASpalathus, alijs erysisceptron, frutex est *surculosus, multis spinis horrens, nascitur in Istro, Nisyro, Syria, & Rhodiorum insula: quo ad vnguentorum spissamenta pigmentarij vtuntur. Optimus est grauis, detracto cortice rubens, aut in purpuram vergens, densus, odoratus, gustatu amarus. Est & alterum genus candidum, lignosum, sine odore: quod deterius habetur. Vim calfaciendi cum astrictione obtinet. vnde decoctum cum vino ad tetra oris vlcera colluenda conuenit, ad nomas genitalium, & sordida vlcera infunditur: subiectum in pesso, partum extrahit, aluum sistit eius decoctum: & sangui-

nis

nis reiectionem potu cohibet, vrinæ difficultatem inflationesq; discutit.

Muscus. CAP. XX.

BRyon, id est muscus, à quibusdam splachnon appellatur: in cedro arbore, populo alba, & quercu inuenitur. Optimum est cedrinum, proximum populneum: in quo genere candidum & odoratius præstat, nigricans improbatur. Astringendi vim habet. Decoctum insidentium vuluis vtile: vnguento balanino, oleisq; inspissandi gratia inseritur. thymiamatum, acoporumq; compositionibus conueniens.

Agallochum. CAP. XXI.

AGallochum, lignum est quod ex India atque Arabia deportatur, thuiæ ligno simile, maculatū, odoratum, gustu astringens, cum quadam amaritudine, cute verius quàm cortice vestitur, aliquantulum versicolore. Manditur, aut decocto os colluitur, commendandi halitus gratia. Sudores arcet toto corpori insparsum: pro thure ad suffimenta substituitur. Radix epota drachmæ vnius pondere, humida stomachi vitia, & imbecillitatem, feruoremq; mulcet: si lateris, iocinerísve dolor excruciat, si dysenteriæ, aut tormina infestant, ex aqua bibere prodest.

Putatur lignū aloës officinarū.

Narcaphthum. CAP. XXII.

NArcaphthum ex India defertur, corticosum, simile sycomori libro: quod iucūdi odoris gratia suffitur. Miscetur thymiamatis com-

positu: constrictionibus vuluæ suffitu prodest.

Cancamum. CAP. XXIII.

Videtur quibusdam Lacca officinarum.

CAncamum Arabici ligni lacryma est, myrrhæ quodammodo similis, virosi gustus. quam ad suffimenta vsurpant. Vestes eo, additis styrace & myrrha, suffiuntur. Vim proditur obtinere extenuandi obesos, si ternûm obolorum pondere ex aqua, aut mulso aceto plusculos dies ebibatur, lienosis datur, comitialibus, & suspiriosis: menses cum aqua mulsa pellit, oculorum cicatrices confestim emendat, vino madefactum medetur eorundem hebetudinibus, aduersus gingiuas humore prægnãteis, doloresq; dentium, non aliud efficacius.

Cyphi. CAP. XXIIII.

CYphi odorati suffimenti compositio est, dicata dijs, qua abundè Aegyptij sacerdotes vtuntur. In antidota misceri solet, suspiriosis datur in potu. Permultæ componendi rationes, quarum vna hæc est: Sumito cyperi dimidium sextarium, cum pari baccarum iuniperi adultæ modo: vuæ passæ pinguis, exemptis vinaceis, minas duodecim: resinæ repurgatæ minas quinque: calami & iunci odoratorum, & aspalathi, singulorum minam: myrrhæ duodecim: vini veteris sextarios nouem, cum duabus mellis minis: vuam passam detractis vinaceis tusam, cum vino & myrrha subigito: cætera tusa & cribrata adijcito, die vno humorem conbibere finito, dein mel coquito

dum

dum sibi glutinis asciscat crassitudinẽ, eliquatam resinam accuratè permisceto cum reliquis diligenter contritis, & in fictile vas recondito.

Crocum. CAP. XXV.

CRocum, optimum in medendi usu Coryceum, recens, & boni coloris, paulum candidi gerens in capreolo, oblongum, omnibus suis partibus constans, non fragile, plenum à quo detractum est nihil, quod madefactum manus inficit, nec situm redolet, aut cariem sentit, subacre: sin huius generis non est, aut vetus, aut humore perfusum creditur. Secundus locus datur Coryceo, è tractu Lyciæ contermino. Tertius Lycio, è monte Olympo. dein ex Aegibus Aetoliæ. Cyrenaicum & Centuripinum inter Sicilica omnia viribus infirmius est. Omnium natura oleracea. Itali tamen ob succi copiam, & coloris venustatem, tingendis mortarijs dicauerunt: quibus de causis magno venditur. Vtilißimum in medicina quod antè descripsimus. Adulteratur immisto crocomagmate tuso, atque etiam sæpe sublitu: contrita, quò põdus adijciatur, simul argenti spuma, aut plumbagine: sed maleficium declarat insidens puluis, præsertim si defrutum in odorando subolet. Thessalus ipsum tantum odoratum esse voluit. Alij exitiosum, tribus drachmis ex aqua potis. Proculdubio vim coquendi, emolliendi, atq; substringendi habet: vrinam cit, elegantem colorem præstat, qui ex passo

biberint, crapulam non sentiet: oculorum fluxiones illitum cum humano lacte, cohibet: additur in potiones, quæ interaneorum causa temperantur: ad vuluæ etiam sedisq; cataplasmata, vtiliter inditur: venerem stimulat, vergentes ad ignem sacrum inflammationes mulcet, auricularijs collectionibus vtile. Quò facilius conteratur, in calido fictili sole siccari oportet, celeriterq; versari. Vrinam mouet radix ex passo pota. Fit etiam expreßis vnguenti crocini odoramentis, & in formas digestis, quod crocomagma vocant. Optimũ est odoratum, modicè myrrham olens, graue, nigrum, ligni expers, læue, subamarum, quod madefactum croci colorem reddit, gustatumq; vehementer dentes ac linguam inficit, *multis durans annis, quale est quod à Syria defertur. Habet suas vires ad delenda quæ caliginem oculis obuersant: vrinam cit, calfacit, concoquit, & emollit. vires croci proportione quadamtenus repræsentat, quandoquidem plurimam croci partem sibi crocomagma vendicat.

* Rectius Marcellus aliquot horas permanente colore.

Helenium. CAP. XXVI.

Vulgò Enula cãpana.

HElenium folia habet verbasci angustioris folij, asperiora, oblonga: caulem quibusdam in locis non emitit: radicem subalbidam, intersubrufam, odoratam, subacrem, vegetam, magnam, ex qua agnatæ propagines liliorũ aut aristo modo seruntur. * Montibus in vmbrosis, siccoq; solo prouenit. Foditur æstate radix, particulatimq;

* ἐν ὄρεσι, καὶ σκιοῖς, id est, in montosis ac opacis.

timq; diſſecta ſiccatur. Potum radicis decoctum menſes & vrinas ciet. ipſaq; in eclegmate ex melle prodeſt tuſsi, orthopnœæ, ruptis, conuulſis, inflationibus, & ſerpentium morſibus. In ſumma excalfaciens. Folia ex vino cocta vtiliter iſchiadicis illinuntur. Helenium ſtomacho vtile in paſſo conditum: ſiquidem ſaigamarij paululum ſiccatam radicem, mox decoctam, & frigida aqua madefactam, in ſapam conijciunt, & ad vſus recondunt. Trita potaq; ad cruentas excreationes efficax eſt. Alterum helenij genus in Aegypto gigni Crateuas tradit: herba eſt cubitalibus ramulis, ſerpilli modo per humum repentibus, folijs lenticulæ circa ramos, ſed longioribus crebriſq;, radice pallida, digiti minoris craſsitudine, per ima tenui, ſupernè craſsiore, cortice nigro. Naſcitur in maritimis collibuſq;. Radix vna in vino epota, contra ſerpentium ictus auxiliatur.

Omphacinum oleumq;. CAP. XXVII.

OLeum quod ex immaturis oliuis exprimitur, ad multos vſus rectè valentibus accommodatiſsimum: omphacinum id appellatur. Præſtat recens, odoratum, quod non mordeat. Tale vnguentorum compoſitionibus idoneum intelligitur. Stomacho vtile eſt quòd aſtringat: gingiuas contrahit, dentes firmat, ſi cõtineatur in ore, ſudores cohibet, & quò vetuſtius ac pinguius, eò ad medicamenta aptius eſt. Et (vt reliqua in commune dicantur) omne oleum calfacit, emollit ventrem,

trem, à perfrictionibus corpus tuetur, ipsumq; promptius ad obeũda munera reddit, aluum emollit, vlcerantium venenorũ vires permistum hebetat, contra venena datur, aßiduè potum redditumq; vomitionibus, soluit aluum heminæ mensura cum pari ptisanæ succo aut aqua potũ, ad tormina calidum simul decocta ruta tribus sextariys in potu datur, ventris animalia pellit, idem maximè ilei intestini morbo laborantibus infunditur. Vetus magis calfacit & vehementius discutit, oculorum claritati sublitum confert. Si vetusti non sit occasio, in vase decoquitur ad mellis crassitudinem, vt vetustatem repræsentet.

Oleum syluestris Oliuæ.

CAP. XXVIII.

OLeum quod syluestres oliuæ fundunt, vehemẽter astringit, & ad sanorum vsus secundum sibi locũ vendicat. In doloribus capitis vtiliter pro rosaceo substituitur, sudores arcet, defluentes capillos inhibet, furfures, vlcera capitis manantia, scabiem, leprasq; abstergit: tardius cautionem sentiũt, qui eo quotidie perunguntur. Candidum oleum fit hoc modo: Albũ colore, nec anniculo vetustius, in nouum fictile oris patuli funditur, centum heminarum mensura, & sub solem media quaq; die concha refunditur: ex altoq; demittitur, vt aßidua deuolutione, ictuq; agitatum respumet: octaua die fœnumgræcũ mundũ quinquaginta denariorũ pondere, calida aqua madefact

factum donec emollescat, in supradictũ oleũ deijcitur, ita ne extillet aqua: postea tedæ præpinguis piceæ, assulatim cæsæ æquale pondus adijciiur, & transactis octo diebus, oleũ concha mouetur. Vbi candorem cõtraxerit, in vas nouum vetere vino affusum recõdi debet, substratis sertulæ Campanæ corollis drachmas vndecim pendentibus, cum pari iridis põdere: sin minus, rursus soli mandandum, & idẽ munus obeundũ, vsq; dum inalbescat.

Sicyonium. CAP. XXIX.

SIcyonij componẽdi ratio hæc est: In lebetem oris lati stanno inductum, funditur olei albi quod crudæ oliuæ reddiderunt, congius vnus, aquæ semicongius: leui id igne coquitur, leuiter mouendo: at vbi bis efferbuit, & subtracto igne refrixit, innatans oleum concha decapulatur, & adiecta noua aqua conferuescit, & reliquis vt diximus peractis reponitur. In Sicyonia maximè fieri consueuit, Sicyonij inde accepto cognomine. Calfactoriam ad quendam vsque modum vim habet. Febri ac neruorum vitijs prodest. fœminæ ad commendandum faciei nitorem eo vtuntur.

Strigmenta balnearum. CAP. XXX.

STrigmenta à balneis calfaciunt, molliunt, discutiunt: ad sedis rimas & condylomata illinuntur. Illa verò quæ ex palæstris puluerem sibi asciuerũt, in sordis speciem redacta, articulorum nodos imposita adiuuãt: ischiadicis in fotus aut malagmatis locum, calida commodè sufficiuntur.

Der

Derasæ gymnastorum parietibus simulacrisq; sordes, calfaciunt: tubercula, quæ ægrè ad coctionem perducuntur, dissipant: desquammatis & vlceribus senum prosunt.

Elæomeli. CAP. XXXI.

IN Palmyris Syriæ, quod elæomeli vocant, ex quodam caudice manat, oleum melle crassius, sapore dulci. Bilem, cruditatesq; detrahit, sextario cum vna aquæ hemina dato. Sed qui sumpsere, torpescunt & viribus deficiuntur: quod minimè vereri oportet, verùm crebro excitare, ne veterno pressi somnos captent. Fit & oleum è pinguitudine surculorum oleæ: optimum vetus, crassum, pingue, non turbidum. Calfacit, priuatimq; caliginibus oculorum illinitur: lepras, neruorumq; dolores illitum emendat.

Cicinum oleum. CAP. XXXII.

CIcinum oleum hoc modo temperatur: Maturi ricini quã voles quãtitate torrido sole flaccescunt, & vuarum more instrati tantisper insolantur, dum vestiẽs cortex fractus decidat. Caro colligitur, & coniecta in pilam diligenter tunditur: postea in lebetem stanno illito, qui aquam habeat, demittitur, subiectoq; igni ferueseunt: & vbi insitum prorsus humorem reddiderunt, sublato ab igni vase, innatans oleum concha tollitur, & reconditur. Sed in Aegypto, vbi largior increbuit vsus, longè secus fieri solet. Nam repurgatos ricinos molæ mandant, & accuratè molitos per

sport

ſportulam torculo exprimunt. Tum quidem ematuruerũt ricini, cum cõtinentibus orbiculis exuiuntur. Ad pſoras, & vlcera capitis manantia valet: prodeſt ſedis inflammationibus, vuluis conuerſis atque præcluſis: item indecoris cicatricibus, & aurium doloribus: emplaſtra efficaciora reddit additum, potu aquam aluo extrahit, ventris animalia pellit.

Amygdalinum. CAP. XXXIII.

AMygdalinum oleum, quod aliqui metopium vocant, hoc fit modo: Semodius ex amaris nucibus repurgatis ſiccatiſq́; in pila ligneo piſtillo leniter tunditur in offas, aquæ quæ ferbuerit ſextarius adijcitur, & vbi dimidia hora humorem hauſerit, vehementius quàm antea tunditur, mox tabellis premitur, & quod digitis hæſit, concha excipitur. Preſſis nucibus rurſum hemina aquæ inſpergitur, & poſtquam ebiberint, idem opus proſequendum. Singulas heminas reddunt ſinguli modij. Contra vuluarum dolores, ſtrangulatus, conuerſiones, & eorundem locorum inflammationes efficax eſt: vitijs renum, calculoſis, difficili vrinæ, ſuſpirioſis, lienoſisq; proficit: dolores capitis, grauitatem auditus, ſonos incertos, tinnitusq; diſcutit: maculas & vitia cutis tollit è facie, & eam erugat cum melle, radice lilij & Cypria cera aut roſaceo cerato: & oculorum hebetudines emendat, vlcera capitis manantia & furfures cum vino abſtergit.

Bal

Balaninum. CAP. XXXIIII.

Simili modo fit balaninum oleum, quod repurgat maculas, lentigines, varos, & cicatrices nigras. Aluum soluit, stomocho aduersatur, cõtra auriũ dolorẽ, sonos, & tinnitus auxilio est, cum anserino adipe instillatũ. Similis sesamini ratio. Fit etiam è nuce iuglande oleum, quod caryinum vocant. Eandem vim habet quam Balaninum.

Hyoscyaminum. CAP. XXXV.

Hyoscyaminum sic fit: Semen cãdidum, recens ac siccum tunditur, & calida aspergitur aqua, vt in amygdalino diximus. dumq; insolatur, siccatæ, quæ sub manu sunt, partes cum reliqua massa permisceãtur: hoc in ante fieri oportet dum nigrescat & grauiter oleat: mox pressum atq; excolatum reconditur. Ad aurium dolores efficax est, pessis miscetur, ad emolliendum vtile. Fit & è grano gnidio purgato & tuso. Vis ei aluum soluere potu. Non secus cnicinum oleum temperatur: cui facultas eadem est quæ facto è gnidio grano, verum inualidior. Rhaphaninum e rhaphani semine fieri solet, cæterorum more. Phthiriases mala valetudine contractas tollit, scabritias cutis in facie emendat. Ad obsonia vtuntur Aegyptij. Melanthinum idem quod rhaphaninum potest. Tritum sinapis semen, & calida aqua madefactum, adiecto postea oleo exprimitur. Id ad diuturnos dolores efficax est, transfert humores qui in aliqua parte concreuerunt.

Myr

Myrteum. CAP. XXXVI.

MYrtei faciundi ratio hæc eſt. E Myrto nigra ſylueſtri, aut ſatiua, foliorum molliſſima queque tuſa premuntur: ſucco pares omphacini olei portiones adijciuntur, ſubiectisq; carbonibus inferueſcunt donec concoquantur, innatans oleum deraditur. Sed longè facilior hæc compoſitio: Tenera folia cõtuſa coquũtur in oleo & aqua, & quod innatat eximitur. Priuatim alij deiecta in oleum folia in ſole macerant: alij prius oleum inſpiſſant malicorio, cupreſſo, cypiro & iunco odorato. Efficacius eſt amarum guſtu & oleoſum, viride, translucens, & olens myrtum. Aſtringit & indurat, ideò medicamentis miſcetur quæ cicatricem obducunt: prodeſt vlceribus in capite manantibus, ambuſtis igni, & papularum eruptionibus. Facit ad attrita & furfures, ſedis rimas, condylomata, articulos laxatos, corporis ſudores compeſcit, & omnia quæ aſtrictionem inſpiſſationemq; deſiderant.

Laurinum. CAP. XXXVII.

LAurinum fit hoc modo: Lauri baccæ cum maturæ ſunt, in aqua coquuntur: ſiquidem ex obducto cortice quandam pinguitudinem reddunt, quæ manibus ſubacta cõcha excipitur. Alij omphacinum prius oleum cypiro, iunco odorato, & calamo inſpiſſant, deinde tenera lauri folia concoquũt. alij etiam baccas, donec oleum odorem contraxerit. alij ſtyracem & myrtum addunt.

Optima laurus ad id latifolia & mõtana. Oleum laurinum vtilius quò recentius, quóque viridius colore, amarißimum, & acre. Vis ei excalfactoria, emolliens: venarum spiracula aperit, laßitudines discutit, omnibus neruorum vitijs, algoribus, distillationibus, aurium doloribus, malis renum frigore contractis, illitum non aliud iuuantius: attamen potum nauseam parit.

Lentiscinum. CAP. XXXVIII.

SImilis lentiscini ratio. Nam è maturo fructu temperatur, factis prius spissamentis, vt in laurino diximus. Hoc scabiẽ iumentorum canũq; sanat: vtilißimum pessis, acopis, & leprarum medicamentis: sudores cohibet. Nec secus terebinthinum fieri solet, quod refrigerat & astringit.

Mastichinum. CAP. XXXIX.

MAstichinum è trita fit mastiche, quod contra omnia vuluæ mala efficax est: mediocriter calfacit, astringit, & emollit. Aduersus prominentes stomachi duritias, cœliacorum, dysentericorumq; cruciatus vtile: faciem emaculat, & colorem nitidum facit. optimum in Chio insula componitur.

Vnguentorum compositio. CAP. XL.

DE ratione vnguentorum consequenter tractandum existimauimus, quandoquidẽ ea in nonnullis corporũ vitijs, aut medicamentis mista, aut corpori perfusa, aut naribus obiecta, plurimum prosunt. in quorum probationibus cõsule-

re

re nares oportet, an ea oleãt ex quibus tẽperantur. Optimum huiuſcemodi iudiciũ, quod in quibuſdam planè obſeruari nõ poteſt, propter ea quæ admiſcẽtur odore cæteris præualentia: vt in amaracino & crocino, telino, & pleriſq; aliis, quæ crebra circa hæc meditatione experiri conueniet.

Roſaceum. CAP. XLI.

ROſaceum ſic fit: Iunci odorati quinque libras & beſſem tundito, & ſubactas aquæ in viginti olei libris & quincũce ſubinde mouendo, coquito: dumq; percolaueris, in olei libras viginti & quincuncem, adiicito roſas non madefactas numero mille, & manibus melle perunctis identidem moueto, interdiu premens, ſinito nocte tota macerari, poſtea exprimito: & vbi recremẽtum peſſum ierit, mutato vaſe, in craterem melle illitum recondito. Cæterum roſas quæ antea preſſæ fuerunt, in labellum demittito, & affuſis octo libris & quadrante ſpiſſati olei, iterum premito, eritq; ſecundarium oleum. Quòd ſi tertias vſq;, quartáſve perfuſiones infundens exprimere voles, ſecũdarium fiet, tertiarium, & quartarium vnguentum. Sed quoties id feceris, vaſa melle oblini debent. Si verò ſecundam infuſionem inſtituere libet, in expreſſum oleum, numero pari recentes roſas, nullo humore imbutas iniicito: manibus melle præmadefactis, agitans premito: & iterum, tertio aut quarto ſimili modo exprimens facito, totieſq; recentes roſas detra-

ctus vnguibus immittito: fiet enim ita oleum multo validius: nam septies oleum rosarum infusionem admittit, nec amplius. Prelum melle perungatur, oleum à succo diligenter secerni oportet: nam si minimum quid relinquatur, vnguentum corrumpet. Alij autem detractis vnguibus, rosas tantum oleo macerant in solo hoc modo: Rosæ quæ selibram pondere æquant, in sextario olei diebus octo madescunt, & vsq; tertiam perfusionẽ quadraginta diebus insolantur, & sic oleum reconditur. Alij calamo, aut aspalatho prius olei spissamenta faciunt. Alij coloris causa anchusam admiscent, & salem, quò minus oleat. Vim astringendi & refrigerandi obtinet, fomentis & cataplasmatibus vtile. Potum soluit aluum, stomachi ardorem restringit. vlcera caua replet & mulcet, quæ cacoëthe vocãtur: vlceribus in capite manantibus, atque feruidis eruptionibus illinitur: caput dolens eo perfunditur, dentes inter initia doloris collui prodest, ad genarum duritias illitũ efficax est, ad laceßita interanea & concitatas vuluas vtilißimè subijcitur.

Elatinum. CAP. XLIII.

FRacta elate tusa & scarificata, in labellum deijcitur: omphacinum oleum triduo infunditur, mox per sportulam exprimitur: verum pares esse debent vtriusq; portiones, dein mundo vase ad vsus reconditur. Viribus rosaceo proportione respondet: aluum tamen non mollit.

Mel

Melinum. CAP. XLIIII.

MElinum hoc modo temperatur: Olei cõgius decem aquæ sextarijs admiſcetur. Adjicitur elatæ palmarum fractæ quadrans, & iunci odorati vncia: quæ die vno macerata coquuntur, mox in vas oris patuli oleum excolatur, & indita arundinacea crate, aut vetuſta tegete, cotonea mala ſuperponuntur, & veſtimentis operta tãtiſper inibi reſident, dum malorum vires ad ſe oleum alliciat. Alioqui cotonea, decẽ dierum ſpatio operimentis inuoluunt, vt contineatur odoris ſuauitas, nec euaneſcat: poſtea biduo macerata oleo exprimuntur, oleumq́; reconditur. Id vim refrigeratoriam & aſtringentẽ habet. Contra ſcabioſa vlcera & quæ ſerpunt, ac furfures, perniunculosq́; effectum præbet: exulceratis vuluis infunditur, citatam vrinam ſiſtit infuſum, ſudores cohibet, contra cantharidas, bupreſtim, pinorum erucas, bibitur. Laudatur maximè quod cotonea mâla olet.

Oenanthini compoſitio. CAP. XLV.

OEnanthe è lambruſca, optimè olens poſtquam emarcuit, deiecta in omphacinum oleum mouetur, voluiturq́;: & cum biduo manſerit, exprimitur, & reconditur. Aſtringit, proximum roſaceo effectum præbens: ſed aluum non reſoluit, aut mollit. Probatiſſimum eſt, quod odore œnanthen refert.

Telini componendi ratio. CAP. XLVI.

FOenigræci libræ quinque, calami libra vna, cypiri libræ duæ, olei libris nouem, septenis diebus macerātur, quotidie ter mouentur, postea premuntur, & reponuntur. Aliqui pro calamo cardamomum substituunt, & cypiri loco xylobalsamum macerant. Alij oleo antea his odoribus spissato fœnumgræcum macerantes exprimunt. Hoc telinum abscessus emollit, & concoquit, omnibus vuluarum duritijs magnopere conuenit, fœminis difficilè parientibus subijcitur, vbi præ excretis humoribus loci siccitatem contraxerunt, sedis inflammationes lenit, tenesmo subditū prodest, vlcera capitis manātia furfuresq; expurgat, ambustis, et pernionibus addita cera proficit, vitia cutis in facie emendat, pigmentis ad conciliādum faciei nitorem inseritur. Eligi oportet recēs, quod non vehemēter fœnigræci odorem præ se ferat, & manus abstergat, sapore ex dulci in amarum inclinato: tale enim optimum iudicatur.

Sampsuchini cōpositio. CAP. XLVII.

SErpilli, caßiæ, abrotoni, florum sisymbrij, frōdium myrti, sampsuchi singulæ portiones, quadam pro viribus ipsorum coniectatione, vnà tunduntur, atque is omphacini olei modus adijcitur, qui madentium vires non euincat: hæc post quatriduum exprimuntur. Denuò noua alia, simili mensura, & æquali tempore macerata premuntur: ita enim validius reddi solet. Eligi oportet

tet sampsuchum colore ex atro viridi, plurimum redolens, mediocriter acre. Vim habet acrem, calfactoriam, extenuantem, aduersus vuluæ præclusiones conuersionesq; efficax est, menses & secundas & partus extrahit, vuluæ strangulatus recreat, lumborũ inguinumq; dolores lenit: sed cum melle vti eo præstat, quandoquidem vehementi astrictione locos indurat. Lassitudines illitum discutit, in opisthotonicorum, vulsorumq; cataplasmata vtilissimè additur.

Ocimini compositio. CAP. XLVIII.

OCiminum oleum fit vt cyprinum: Ocimi folia decerpta librarũ vndecim, & bessis põdo, die noctúque viginti olei libris macerato, premito, colato: cumq; exhauseris quallum, rursus parem olei modum fundito, exprimito. Vocatur autem id secundarium: nam tertiæ perfusionis non est capax. Deinde recens ocimum æquali pondere, vt in rosaceo diximus, rursus maceratur, & cum tanto temporis spatio maduerit, exprimitur, & oleum reconditur. quod si in animo fuerit ter aut quater madefacere, semper ocimum recens addes. Potest ex omphacino confici: sed illo modo melius. Idem quod sampsuchinum potest, sed inefficacius.

Abrotonini compositio. CAP. XLIX.

OLei cyprini odoribus imbuti libris nouem & quincunce foliorum abrotoni libras octo. die noctuq; madefactas, premito. Quòd si in lon-

gum tempus oleum velis asseruari, eiectis prioribus folijs, noua appones, & macerata exprimes. Calfacit, ad vuluæ duritias præclusionesq; efficax est, menstrua & secundas pellit.

Anethini compositio. CAP. L.

OLei libris octo & dodrante, florum anethi libras vndecim & bessem, maceratas in oleo die vna, manibus premito & recõdito. Quod si iterum perfundere velis, recentes anethi flores consimiliter madefacito. Vuluarum duritias emollit, venarum spiracula laxat, contra horrores febrium circuitu redeuntes auxiliatur: calfacit enim, & laßitudines discutit: prodest articulorum doloribus.

Susinum. CAP. LI.

SVsinum, quod alij lilinum appellant, sic temperatur: Olei libræ nouem cum quincũce, calami libræ quinque & quadrans, myrrhæ vnciæ quinque, permixto odorifero vino decoquũtur, & colato oleo, cardamomi tusi & cœlesti aqua madefacti libræ tres & semis macerantur, premunturq;, tres libræ cum semisse spissati olei assumuntur: mille lilia decerptis folijs, in latum, nõ tamen profundum, labellum demittũtur: iniectũ oleum, manibus melle perũctis agitatur: die noctuq; conquiescunt, & in pyxidem matutinis exprimũtur, quod defluet oleum, protinus ab aqua, quæ simul expressa fuerat, colo incerni oportet: (non enim, vt rosaceum, moram tolerat: nam concalfactum

fer

uet & computrescit: quare sæpius decapulãdum) vasa melle illinenda, tenuis sal inspargendus, & si qua sordes vasis faucibus hæsit, eximenda. Odoramentis iam expreßis ex quasillo in labellum transfusis, rursum olei prius odoribus imbuendi, quod primum pondus æquet, & cardamomi tusi drachmæ decem coniiciuntur. Hæc manibus scitè pressa, interiecta breui mora exprimuntur: quod profluit, repurgatur. Tertio eadem infunduntur, adiecto cardamomo, & sale, & manibus melle madefactis. Longè optimũ erit, quod prius exprimitur: secundum, quod sequitur: tertium locum sibi vendicat, quod nouißimum prodit. Denuo in mille lilia euulsis foliis expressum primo oleum infunditur: tum eadem ratione prosequendum, idemq; faciendum, vt prius, addito cardamomo, dein expresso: & quo frequentius recentia lilia maceraueris, eo validius vnguentum efficies. Deniq; cum factum abundè videbitur, singulis compositionibus miscere cõuenit myrrhæ quàm optimæ duas & septuaginta drachmas, & croci decem, cardamomi quinq; & septuaginta: croci verò et cinnamomi pares portiones tundũtur, & cribratæ in lutrã cum aqua demittũtur, expressumq; primò vnguentũ infunditur, & paulò post excipiuntur vasculis siccis, myrrha aut gummi anteà perfusis, & croco, melle & aqua madefactis. Eadem fiũt in altera aut tertia expreßione. Aliqui simplex ex balanino, alióve oleo, & liliis cõponũt.

Optimum esse constat in Phœnice, mox Aegypto factum. Sed cum primis laudatur quod lilia redolet. Excalfacit, emollit vuluæ præclusiones, & collectiones aperit, vtilissimum ad muliebria mala: vlcera in capite manantia, feruidas eruptiones, varos, furfuresq́; emendat: vibices cicatricesq́; celerrimè ad colorem reducit, ita vt sæpe fallant. In summa extenuat, potum bilem per aluum extrahit, vrinam ciet: sed stomacho alienum est, & nauseam parit.

Narcissinum. CAP. LII.

NArcissini olei spissamenta ita fiunt: Sex libræ aspalathi cum sextante tundũtur, olei eloti libræ septuaginta cum vncijs quinque assumuntur. Aspalathus aqua madefactus in tertia olei parte coquitur: quo exempto, calamus quinque libris, & besse adijcitur, cum myrrhæ gleba contũditur, cribrataq́; ac vino veteri odorato immista, decoquitur: simulac autem cum ijs efferbuerit, eximitur: refrigeratum oleum excolatur, cuius portio in labellum mittitur, flores narcissi quamplurimi conijciuntur, qui bidui spatio (vt in susino dictum est) permoti exprimuntur. Oleum subinde decapulandum, siquidem celerrimè putredinem sentit. Valet hoc ad emolliendas vuluæ duritias, præclusionesq́;: sed capitis dolores facit.

Crocinum. CAP. LIII.

CVm crocinum componere voles, prius olei, vt in susino diximus, spissamenta facies,

eisd

eiſdem ponderibus, & menſuris: cuius olei libras treis & ſemiſſem, croci vnciam vnam aſſumes, identidẽ quotidie moueto, & ſexta die, quàm hoc aßiduo peregeris, oleum à croco colis incernito, eidem croco parem olei modum adijcito, moue triduo, dein contuſæ myrrhæ atque cribratæ drachmas quadraginta permiſceto, & in pila agitatum recondito. Aliqui oleo aromatibus ad cyprinum imbuto in crocini compoſitione vtuntur. Optimum eſt, quod abundè crocum ſpirat, in medendi vſu expetitum. Proximum, quod myrrham refert. Calfacit, ſomnum allicit, quare perſæpe phreniticis ſubuenit, perfuſum, aut naribus admotum, aut illitum: pus mouet, vlcera purgat, contra vuluæ duritias atque præcluſiones, & vlcera, quæ cacoëthe vocantur, prodeſt cum croco, cera, medulla, duplicato olei pondere. Concoquit enim, emollit, humectat, & permulcet: ad oculorum glaucitates ex aqua illinitur. Huic autem proportione reſpondent butyrinũ, onychinum & ſtyracinum: quæ & etſi nominibus diſtant, viribus & compoſitione cognata ſunt.

Cyprini ſpiſſamentum. CAP. LIIII.

OLei omphacini eloti pars vna, aquæ cœleſtis tantundem cum ſemiſſe, cuius vna parte oleum diluitur, altera adijciendis odoramentis admiſcetur: dein aſſumptis aſpalathi libris quinque, & ſemiſſe, calami libris ſex, & ſemiſſe, myrrhæ libra vna, cardamomi libris tribus, & dodran

drante, olei libris nouem, & vncijs quinque. Aspalathus tusus, & aqua affusus decoquitur in oleo donec conferuescat, myrrha autẽ vino vetere odorifero subacta, contususq; simul calamus, digeruntur in offulas, quæ exempto aspalatho immittuntur: & vbi efferbuerint, sublato aheno, oleũ percolatur. Cardamomũ tusum reliqua aqua aspersum infunditur, spatha agitatur, nulla, dum refrixerit. interpellatione. Post hæc colato oleo, in viginti octo libras olei, floris ligustri, quod cyprum vocant, sex & quadraginta libræ cum besse instillantur, quæ sufficienter madefactæ per sportulam exprimuntur. Quòd si copiosius desideretur, idem recentiũ florum pondus iniectum simili modo prematur: & iterum aut tertiò si quis velit, madefacere poterit, & ita reddetur efficacius. Eligi oportet bonum, quod cum odoris suauitate nares feriat. Aliqui cinnamomum addunt. Calfacit, emollit, ora venarum adaperit, vuluæ neruorumq; vitijs conuenit, pleuriticis, fractisq; per se vel cerato immistum: malagmatis imponi solet, quæ opisthotonicis, angina laborantibus, inflammationiq; inguinum opitulantur: item in acopa adijcitur.

Irini spissamentum. CAP. LV.

Spathæ quamminutissimè contusæ sex libras cum besse, in tribus & septuaginta libris & quincunce olei, æreo vase, additis decem aquæ heminis incoquito, quoad odorem acceperit: postea in capulam melle oblitam colato: ex eo aromati-

bus

bus imbuto oleo, irinũ primò tẽperatur, iride ex oleo inspissato macerata, vt scripsimus. Sed alia est componẽdi ratio: In olei septuaginta libris & quincunce, xylobalsami (vt dictum est) contusi, libras quinque & sextantem excoquito, postea detracto xylobalsamo nouem libras & dextantem adijcito, & myrrhæ glebam vetere vino odorato perfusam, & in olei ita odoribus imbuti quatuordecim libris, totidem tusæ iridis, binis diebus ac noctibus madefacito, strenuè & vehementer distringito. Quòd si vis validius fieri, par pondus iterum ac tertio similiter maceratum exprimito. Longè optimum est quod solam irin olet, quale est in Perga Pamphiliæ, & Elide Achaiæ natum. Vim habet calfactoriam atque emollientem, crustas adimit, sordida vlcera & putrida purgat. confert fœminis vuluæ causarijs. item inflammationibus eiusdẽ atque præclusionibus, partus eijcit, hæmorrhoidas recludit, contra aurium sonitus ex aceto, ruta & amaris nucibus, prodest: diuturnis destillationibus, naribus illitũ, & cõtra graueolentia earũ vlcera, quas ozænas vocant, auxiliatur: aluũ purgat cyathus epotus, facit ad ilei cruciatus, vrinam mouet, difficileis vomitiones adiuuat, perunctis eo digitis & immissis, vel ijs quæ ad vomitũ ciendum induntur: anginæ etiã illinitur, aut ex aqua mulsa gargarizatur: item contra arteriæ scabritiam. datur etiam ijs qui cicutam, coriandrũ, aut venena fungorũ hauserũt.

Gleucinum. CAP. LVI.

GLeucinum absolutè constat omphacino oleo, iunco odorato, calamo, celtica nardo, spatha, aspalatho, sertula campana, costo, & musto: circundatis interim vinaceis vasi, quod aromata, vinum & oleum conceperat. Tricenis diebus, bis in die mouetur, postea expressum oleum reconditur. Calfacit, emollit, remittit: horroribus & neruorum uuluæq; vitijs auxiliatur, omni acopo iuuantius, quippe quòd emolliat.

Amaracinum. CAP. LVII.

AMaracinum longè optimum in Cyzico fieri solet ex omphacino & balanino, spissamentis è xylobalsamo, iūco odorato, & calamo factis, conditisq; amaraci, costi, amomi, nardi, cassiæ, carpobalsami & myrrhæ odoribus. Aliqui, quò pretiosius fiat, cinnamomum addunt. Mel autem & vinum assumuntur: hoc in vasorum illitionem, illud ad cogendas tusorum aromatum offas. Amaracinum calfacit, soporem mouet, venarum spiracula aperit, emollit, feruorem excitat, vrinam cit, putrilaginibus ac fistulis perquàm vtile: necnon humentibus hernijs, postquam medicæ manus operam suam impenderit: crustas, & tetra vlcera, quæ theriomata vocat, rumpit: difficili vrinæ, illita sede, & eius inflammationibus auxiliatur: hæmorrhoidas illitu soluit, vuluæ subditum menstruos cursus euocat, duritias ac vuluæ tumores discutit, vulneratis neruis, & mu-

sculis confert, laneo centunculo modicè madefactum & impositum.

Megalinum. CAP. LVIII.

FActitabatur olim megalinum, sed nunc cōpositio exoleuit & prorsus obliterata est. Cuius ad historiæ complementum meminisse non fuit alienum. Mistura cum amaracino eadē erat, sed resina exuperabat, hac tantum ratione differens. Quare leuiter emollit. Resina vnguentis, neque tutelæ neque voluptatis gratia adÿcitur, sed coloris crassamentiq; causa. Ea tantisper coquitur, dum desinat olere: cuius coquendæ ratio declarabitur, dum de resina disseremus.

Hedychroum. CAP. LIX.

QVod hedychroon vocant, in Co fieri solet: eisdem præditū viribus & misturis, quibus amaracinum, sed suauius spirat.

Metopium. CAP. LX.

FIt in Aegypto vnguentum, quod metopion patrio nomine appellatur, propter galbani mistionem: nam lignum in quo galbanum enascitur, metopion vocant. Constat amaris nucibus, omphacino oleo, cardamomo, odorato iunco, calamo, melle, vino, myrrha, balsami semine, galbano & resina. Probatur pingue, graui odore, quod magis cardamomum & myrrham, quàm galbanum resipiat. Calfacit vehementer, & adurit, atque extrahit, ora venarū aperit, vlcera purgat, extrahitq;: ad præcisos neruos, & musculos, ad

her

hernias humore contractas, cum erodentibus medicamentis efficax est: ceratis & malagmatis inseritur, horroribus, conuulsisq; præsertim quibus ceruix in scapulas deiecta, & retrorsum cõtracta est, vtile habetur: sudores ciet, vuluæ spiracula recludit, & eiusdem duritias laxat: in summa, molliendi naturam habet.

Mendesium. CAP. LXI.

MEndesium constat balanino oleo, myrrha, casia, & resina. Aliqui tamen post singulorum pondera, cinnamomi exiguum addunt, nullo compendio: nam quæ simul excocta non fuere, vim nullam exhibent. Similem metopio vim obtinet, sed inferiorem multò.

Stacte. CAP. LXII.

STacte vocatur pinguitudo recentis myrrhæ cum exigua aqua tusæ, & origano expressæ. Ea perquàm odorata, ac pretiosa est: atque vnguentum per se facit, quod stacte nominatur. Maximè probatur, quæ nullam olei mistionem admisit, cuius minima portio compos est virium plurimarum. Vim calfactoriam myrrhæ & calidis vnguentis respondentem habet.

Cinnamominum. CAP. LXIII.

CInnamominum confit è balanino oleo, & xylobalsami, calami, iunci odorati spissamentis, atq; cinnamomi, & seminis balsamini suauitate conditur, quadruplaq; myrrhæ ad cinnamomum portione, mel ad cogenda omnia adijcitur.

Laud

Laudatur non acre, molli odore, planè myrrham redolens, crassum, odoratum, gustu perquàm amaro. Id non à resina, sed myrrha craßitudinem obtinuit: resina enim neque amaritudinem præbet, neque vllam odoris gratiam adijcit. Vim habet admodum acrem, amaram, & calfacientem. Itaq; ora venarum aperit, calfacit, discutit, diffundit, humores & spiritus attrahit, caput aggrauat, contra vuluæ vitia cum duplo oleo, cera, & medulla efficax est. Ita enim ferè multum acrimoniæ exolescit, & quædam emolliendi vis contrahitur. alioqui adurit, & præ omnibus craßis vnguentis indurat. Facit mirum in modum ad fistulas & vlcera quæ putredinis vitiũ senserunt: item ad hernias humidiores, carbunculos, febriũ horrores tremores, gangrænasq; cũ cardamodo: aduersus serpentiũ morsus illinitur, scorpionũ & phalangiorum ictibus cum tritis großis imponitur.

Nardinum. CAP. LXIIII.

R*Atio nardini faciundi euariat. Nam aut malabathrino folio, aut sine eo fit: plerumq; autẽ balanino oleo, aut omphacino: iuncus odoratus spissamenti gratia adijcitur: sicuti propter odoris suauitatem, costus, amomum, nardum, myrrha, balsamum. Laudatur tenue, non acre, nardi aridæ aut amomi odorem referens. Vis ei extenuans, acris, expurgat, excalfacit, absterget humores, rarefacit. Hoc liquidum est, nec habet strigmenti craßitudinem, nisi resinam recipiat.*

Fit etiam simplex ex omphacino oleo, iunco, calamo, costo & nardo.

Malabathrinum. CAP. LXV.

MAlabathrinum spissamenta nardini habet, insuper myrrhæ plusculum additur: qua de causa calfacit, crocino aut amaracino viribus respondens.

Iasminum. CAP. LXVI.

APud Persas fit, quod Iasminum cognominatur, ex albis floribus violæ: quorum sextans, in Italicum sextarium sesamini olei demittitur, violis, vt in lilino diximus, vicissim permutatis. Apud Persas inter epulandum vsurpatur odoris causa. Nam toti corpori conuenit, præsertim cum in balneas descensum est. Sed his opitulatur corporibus, quæ calfactionẽ, laxationemq; desiderant: grauius enim spirat, quàm vt libenter à plerisq; recipiatur.

Myrrha. CAP. LXVII.

MYrrha lacryma est arboris, quæ in Arabia gignitur, Aegyptiæ spinæ non dissimilis: è cuius vulnere defluit lacryma in subiectas tegetes, alia circum caudicem concrescit. Dicitur ex his aliqua pediasimos præpinguis, qua expressa, Stacte emittitur. Alia gabirea pinguissima, læto & pingui solo nascens, ea copiosam sudat stacten. Omnium prima est, quæ troglodytica appellatur, accepto cognomine à loco, in quo prouenit: splendens, subuiridis, ac mordens.

dens. Quinetiã legitur tenuis quædam, quæ à troglodytica secunda est, bdellij modo mollis, verum odore grauiusculâ, apricis nascens. Alia caucalis cognominatur, præter modum exoleta, nigra, & retorrida. Omnium deterrima, quæ ergasima dicitur: pingui carens, cano situ obducta, acris, ad gummi imaginem vergens, & viribus eius proxima. Improbatur aminnea cognomine. Ex ijs pastilli fiunt, sed è pinguibus pingues, & odorati: è siccioribus haudquaquam pingues, & inodorati: minus odore pollet, quæ oleum non admisit, cum in pastillos digerebatur. adulteratur macerato gummi aqua, in qua myrrha maduerit. Eligenda est recens, squallore obsita, leuis, vndique cõcolor, quæ confracta venas vnguium modo candidas & læues ostendat, minutis glebis, amara, acris, odorata, calfaciens: supervacua & inutilis est ponderosa, coloris picei. Calfacit, cohibet, soporem gignit, glutinat, siccat, astringit, vuluam emollit, & præclusam aperit: menses & partus celeriter extrahit, cum absinthio, lupinorũ cremore, vel succo rutæ admota: tuberculo fabæ deuoratur in vetere tussi, orthopnœa, in laterũ pectorisq; doloribus, in alui profluuio, & dysenteria: horrores discutit, duabus horis ante febriũ accessiones, fabæ magnitudine pota cum pipere & aqua: subdita linguæ liquataq; scabritiem arteriæ expolit: obtusam vocem expedit, ventris tineas enecat: contra grauem oris halitum manditur, &

aduersus alarum tædia cum liquido alumine illinitur: gingiuas & dentes stabilit, colluto cum vino & oleo ore: vulnera capitis illitu glutinat, medetur fractis auribus ac ossibus nudatis, peruncta cum cochleæ carnibus. Item purulentis auribus inflãmatisq; cum meconio, castorio, & glaucio: ad varos autẽ cum caßia & melle illinitur, impetigines ex aceto purgat, defluentes capillos cum ladano & vino myrteo illita, firmat: diuturnas destillationes lenit, illitis pẽna naribus: oculorum vlcera complet, albugines tollit, caliginem discutit, scabritiem læuigat. Fit è myrrha, perinde atque thure, fuligo, &, vt postea ostendemus, ad eadem conueniens. Bœotica myrrha, dissecta radix est arboris cuiusdam in Bœotia nascentis. Melior est quæ myrrham odoris suauitate repræsentat. Vis ei calfactoria inest, emollit discutitq;, suffimentis commodißimè inseritur.

Styrax. CAP. LXVIII.

λιπαρός, id est, pinguis.

*STyrax lacryma est arboris malo cotoneæ similis. Præfertur * sordescens, flauus, resinosus, albicantibus grumis, quàmplurimum in sua odoris gratia permanens: qui dum mollitur, melleum liquorem reddit: qualis è Cataballis, Pißidia, & Cilicia deuehitur. Deterior niger, furfurosus, friabilis, canoq; situ obductus. Cæterum lacryma inuenitur gummium similitudine, perlucida, & myrrhæ æmula: verum perpauca manat. Adulteratur ligni scobe, quam vermiculi eroden*

dentes excusserunt, melle, & iridis sedimento, & quibusdam alijs. Alij ceram aut adipem odoribus imbutum, flagrantissimis solibus cum styrace subigunt, & per laxa cribri foramina in frigida aqua veluti vermiculos exprimunt, vænumdantq;. Styracem hunc [quoniam in vermiculorum speciem contrahatur] scoleciten cognominant, tanquam syncerum imperiti approbant, non animaduertentes ad præcipuam odoris fragrantiam: siquidem acer admodum est, qui adulterationis vitio caret. Styrax calfacit, emollit, & concoquit: medetur tussi, destillationibus, raucedini, grauedini, & interceptæ voci: vuluæ præclusæ duritiáve laboranti conuenit, cit menses potu appposituq;, aluum leuiter mollit, si exiguũ cum resina terebinthina catapotij modo deuoretur. Miscetur vtiliter discutientibus malagmatis, acopisq;. Adoletur autem & igni torretur, vt fiat ex eo, veluti ex thure, fuligo, ad eadem cõuenięns ad quæ thuris fuligo. Ex eo etiam in Syria styracinum oleum componitur, quod calfacit vehementer, & emollit: verum caput dolore afficit, adgrauatq;, & soporem adfert.

Adiectum ab interprete.

Bdellium. CAP. LXIX.

BDellium alij bolchon appellant, alij madelcon: lacryma est * saracenicæ arboris. Probatur gustu amarum, transl ucidum, taurini glutinis in morẽ. intus pingue, liquescens facile, ligni ac sordis expers, suffitu odoratum, vngui simile.

* vox adulterina Marcello.

Est etiamnum bdellij genus sordidum, nigrum, vberioribus glebulis in offas conuolutum, aspalathi odore, ex India aduectum. Defertur etiam à Petra oppido siccum, resinosum, liuescens, sed facultate secundum. Adulteratur gummi, sed ita vitiatum non perinde gustu amaritudinem repræsentat, nec vsqueadeò suffitionibus odoratũ. Calfacit & emollit duritias, & turgentia guttura, humidasq́; hernias discutit, cum ieiuna saliua dilutum: vuluæ spiracula laxat apposito & suffitu, & partus humiditatesq́; omnes extrahit, calculos potu comminuit, vrinam mouet, tussietibus & à serpente percussis, vtilissimè datur: valet ad rupta, vulsa, laterum dolores, & discursantes spiritus: malagmatis inseritur, quæ contra duritias & neruorum nodos prosunt: contusum resoluitur affuso vino aut aqua calida.

Thus. CAP. LXX.

THus in ea gignitur *Arabia, quæ thurifera cognominatur. Primatum tenet in eo genere masculum, stagonias appellatum, suapte natura rotundum: tale autem indiuiduum est, candidum, cum frangitur, intus pingue, in suffitu statim ardens. Indicum vero * fuluescit, & colore liuet, sed rotundum industria factitant: nã in quadrangulares formas dissectum fictilibus versant, donec rotunditatem contrahat: verum huiusmodi thus tẽpore flauescit, quod atomum aut syagrum appellant. Secundum locum habet * Arabicum,*

** ὑπόκιρ=ῥος, id est, subrufum est.*

** ὁ Ἀρα=βίας καὶ ὁ ἐν Σμίλῳ, id est, Arabias dictũ, & quod in Smilo prouenit.*

&

& in Smilo nascens, quod aliqui copiscum vocāt, minus multò & fuluius. Est & genus aliud, cui amomite cognomen est, alioqui candidum: quod dum mollitur, mastiches more digitis cedit. Adulteratur * in itinere, pini resina & gummi, quod facile deprehendi potest: siquidem suffitum gummi flammam non eiaculatur, & resina in fumum euanescit, thus verò statim ardet: idem maleficium odor prodit. Ad calfaciendum & astringendum pollet, oculorum caliginem discutit, caua vlcera complet & ad cicatricem perducit, cruenta vulnera glutinat, infrenatq; cunctas sanguinis eruptiones, etiamsi cerebri mēbranis effluat: vlcera quæ cacoëthe vocantur, & sedis & reliquarum partium permulcet tritū cum eo & lacte linamentū, formicantes verrucas inter initia, impetiginesq;, ex aceto & pice illitum, tollit: ambusta igni, pernionesq; cum suillo adipe aut anserino, & vlcera in capite manātia cum nitro, si infricetur, sanat: paronychijs cum melle, auribus fractis cum pice, medetur: ad reliquos aurium dolores cum dulci vino infunditur, inflammatæ à partu mammæ cum cimolia & rosaceo magna vtilitate perunguntur, additur ad arteriæ viscerumq; medicamenta, prodest sanguinis excreationi potum: sed in secunda valetudine haustū insaniam mouet, & largius cum vino potū interficit. In fictili mūdo thus crematur, flagrāte glebula succensum à lucerna, donec exuratur: post perfectam

* μεθοδευόμενον, id est, artificiose cōformatum. Sic Marc.

vstionem operire oportet, vsq; dum restinguatur: sic enim in cineres non redigitur. Aliqui ollulam æneo vase cauo circa medium perforato cingunt ad excipiendam fuliginē, vt in eius mētione mox ostendemus. Alij crudo fictili luto oblito, & in fornacem indito, cremant. Fictili etiam nouo viuacibus prunis torretur, dum non amplius bullet, aut pinguitudinem vaporémve emittat. facilè enim comminuitur quod perustum non est.

Thuris cortex. CAP. LXXI.

PRæfertur thuris cortex crassus, pinguis, odoratus, recens, læuis, minimè scaber, sine membranis. Adulteratur admisto pini aut nucis cius cortice, sed horum index ignis est: siquidem reliqui cortices suffiti nequaquam incenduntur, sed sine odore fumum eructant: thuris verò cortex ardet, & cum odoris fragrantia vaporem eiaculatur. Thuris modo vritur, & vis eadem quæ thuri, sed validior astringentiorq;. Quare potu cruentis excreationibus, vuluis fluxione laborantibus in pesso confert, ad cicatrices oculorum, & caua sordesq; efficax est. tostus scabris lippitudinibus auxiliatur.

Manna thuris. CAP. LXXII.

MAnna thuris probatur candore, micarum frequentia, & puritate. Vim habet eandem quam & thus, sed inualidiusculam. Sunt qui cribrata pini resina, ac polline, aut cortice thuris contusi adulterant: sed hæc igne deprehenduntur.

tur. Neque enim æquè ſuffitu aërium vaporem, ſed fuliginoſum & impurum expuit, & permiſtum ſuaueolentiæ halitus virus habet.

Thuris fuligo. CAP. LXXIII.

F*Vliginem thuris ſic facito: Forcipicula, lucernis accenſas ſingulatim thuris glebas, in nouam fictilem ollam concauã imponito: & æreo vaſe in medio perforato, deterſa diligenter ſorde, obtegito: alteram admoueto, ex altera eius parte aut vtraque, ſubiectus quaternûm digitorum altitudine lapillus, quò facilius perſpici queat, ſi vrantur: & quà locus capax fuerit, glebulas alias ſupponito. & antea quàm prorſus prior gleba reſtinguatur, aliam imponito, donec ſufficientem fuliginem videaris coëgiſſe. Continuò tamen externæ æramenti partes ſpongia, aqua frigida madefacta, abſtergãtur: ita enim temperato æris feruore, fuligo omnis inhærebit: quæ alioqui per leuitatem decidua, thuris cineribus admiſcetur. Deraſa itaque fuligine, cinis cremati thuris ſeorſum ſubſtrahendus eſt. Idem opus, quoad ſatisfactum tibi videtur, obeundum. Oculorum inflammationes mitigat, fluxiones ſuſpendit, vlcera purgat, caua explet, carcinomata ſiſtit. Simili modo è myrrha, reſina, ſtyrace, reliquisq́; lacrymis, vligo excipitur, ad eadem conueniens.*

Picea & Pinus. CAP. LXXIIII.

P*Inus & Picea generi eidem aſcribuntur, ſed quandam flagitant ſpecierũ diſtinctionem,*

arbores vulgò cognitæ: quarum cortex astringit, prodest tritus & illitus intertrigini, ulceribus summum corpus occupantibus, ambustisq́;, cum spuma argenti & manna. Vlcera delicatulorum acrimoniam recusantium, cerato myrtino exceptus, ad cicatricem perducit: tritus cum sutorio atramento serpentia cohibet, suffitu partus & secundas eijcit, potus aluum sistit, vrinam mouet. Folia eorũ trita & illita inflammationes leniunt, vulnera ab inflammatione vindicant, trita autem & decocta aceto, feruẽti collutione, dentium dolores mulcẽt: hepaticis vtilia sunt, drachmæ pondere in aqua aut mulsa pota. Pineæ nucis cortex & folia potu idem præstant. Teda earum particulatim secta si in aceto coquatur, & decocto dens colluatur, dolores leuat. Ex his etiam fit spatha acoporum pessorumq; cõpositionibus idonea. Quinetiam earum crematarum fuligo ad librarij atramenti confectionem excipitur: ea circumlitionibus efficacissimè imponitur, quibus palpebras ornant, coloremq; mentiuntur, callibrephara Græci vocant: arrosis oculorum angulis, callosis glabrisq́; genis, & collacrymationibus opitulatur. Pityides appellantur pinorum piceæq́; fructus, qui in conis inueniuntur. Vim astrictoriam habent, & aliquantum excalfacientẽ: tussi & pectoris vitijs auxiliantur, per se, aut ex melle sumpti. Nuces pineæ cum Strobili repurgatæ manduntur, aut cum passo aut cucumeris semine

Pityides.

bib

bibuntur, vrinam cient: acrimonias in renibus & vesica hebetant, stomachi rosiones leniunt: datæ cum portulacæ succo, virium infirmitatem roborant, corruptorum quoq; humorum labem obtundunt. Pineæ nuces integræ recenter arboribus decerptæ in passo franguntur, & decoctæ vetustæ tussi ac tabitudini conferunt, si quotidie ex eo liquore terni cyathi bibantur.

Lentiscus. CAP. LXXV.

LEntiscus nota arbor est, cui toti vis inest astringēdi: semini enim, folio, ramo, cortici, radicibusq;, cognatæ insunt vires. Liquamentum autē ita fieri solet: Folia, *cortex & radix in aqua coquuntur, & vbi abūdè cocta refrigerataq; sunt, folia abijciuntur: aqua denuo coquitur, donec mellis habeat craßitudinem. Lentiscus sua astringendi dote, valet aduersus sanguinis reiectiones, alui profluuia, &* dysenterias *in potu.* Item *cōtra eruptionem sanguinis è vulua, & eiusdem aut sedis procidentia.* In *totum acaciæ & hypocistidis vicem repræsentat.* Idem *facit succus è tritis folijs.* Decoctum *fotu caua explet, & fracta ossa ferruminat, vuluæ fluxiones sistit, nomas arcet, vrinam pellit, motus dentium collutione stabilit.* Virentes *surculi calamulorum vice dentibus repurgandis affricātur.* Fit *è semine oleum, * quod prodest cum quid astringi opus est.* Lentiscus *resinam gignit, quæ lentiscina cognominatur, & ab aliquibus, * mastiche.* Pota *vtilis est*

στυπτικόν.

Mastix officinis.

sang

ſanguinem reijcientibus, & tuſsi veteri: ſtomacho auxiliatur, ſed ructum mouet. Additur in *dentifricia & illitiones faciei, ad nitorē cuti conciliandum.* Palpebras *oculis incommodas replicat, manducata halitum oris commendat, gingiuas contrahit.* Optima *& copioſiſsima in inſula* Chio *prouenit.* Præfertur *[nitedulæ modo] reſplendeſcens, & candore* Tyrrhenicæ *ceræ ſimilis, adulta, retorrida, friabilis, odorata, ſtridorem ædens.* Viridis *autem inferior eſt.* Adulteratur *thuris, reſinæq; pineæ nucis miſtura.*

Inſertū ab interprete.

Terebinthus. CAP. LXXVI.

TErebinthus *cognita arbor eſt, cuius folia, & ſemen, & cortex aſtringūt, & ad eadē ad quæ lentiſcus conueniunt, ſimili parata modo ſumptaq;.* Fructus *eſui aptus eſt, ſed ſtomacho aduerſatur: excalfacit, vrinam mouet, venerem excitat, contra phalangiorum morſus conuenienter in vino bibitur.* Reſina *eius ex* Arabia *petræa defertur.* Prouenit *etiam in* Iudæa, Syria, Cypro, Aphrica *&* Cycladibus *inſulis: ſed præualet candida, perlucida, vitreo colore & in cæruleum vergente, odorata, terebinthum olens.* *Terebinthina *reſinas omneis antecedit: proxima lentiſcina, & è pinu, & abiete: has ſequitur è picea & pineis nucibus reſina.* Natura *omnibus calfacere, mollire, diſcutere, expurgare. tuſsi ac tabi conueniunt per ſe, aut in eclegmate ex melle, vitia pectoris expurgant,*

Officinis Terpētina.

vrin

vrinam cient, cruda concoquunt, ventrem emolliunt, palpebras commodissimè replicant, lepras tollunt, cum ærugine ac sutorio atramẽto, nitroq́;: auribus saniem emanantibus cum melle & oleo, item in pruritu genitalium vtiles: malagmatis, acopisq́; admiscentur. Laterum doloribus per se, illitu & appositu auxilio sunt.

Resinæ aliæ. CAP. LXXVII.

Liquida resina è pinu & picea, à Gallia & Hetruria conuehi solet, atque olim à Colophone petebatur: hinc Colophoniæ sibi cognomentum vendicauit. A Gallia quoque subalpina: quam vernaculo nomine laricem appellant incolæ. Ea in linctu, & per se, magnopere prodest tussi veteri. Colore inter se distant: siquidem alia candida est, alia oleosa, alia mellei liquoris similitudine, vt larigna. Cupressus etiam liquidã fundit resinam, quæ ad eadem pollet. Quæ verò aridarum generi ascribũtur, quædam ex pineis nucibus, aliæ abiete, aliæ picea & pinu exierunt. Eligi debet longè omnium odoratissima, transluscens, non retorrida, neque diluta, quandam ceræ faciem præbens, & friabilis. E picea & abiete resinæ cæteras antecedunt: odoratæ enim sunt, atq; thus odore imitantur. Præstantiores à Pityusa insula deferuntur, quæ secundum Hispaniam sita est. Sed quæ è picea, nucibus pineis & cupresso manarunt, nihil ad illas, nec tantis viribus potiuntur. Veruntamen eorundem gratia quorum &

illa

illæ sumi solent. Lentiscina terebinthinæ respondet. Vritur resina omnis liquida in vase quadruplæ capacitatis ad humorem, qui infunditur: itaque resinæ cõgius, in duobus aquæ pluuiæ coquitur, subiectis leuibus prunis, resina assiduè mouetur, donec omnis odor aboleatur, & friabilis & re torrida reddatur, ac digitis cedat. Cæterùm vbi refrixit, in fictile non picatum, quod aconitũ vocant, id est nõ illitũ, reconditur. Fiet etiam eximij candoris, si resina omnis eliquata præcoletur, quò feculenta sordes excernatur. Vruntur quoq; sine aqua, primum lento igne: & vbi coire cœperunt, maior carbonũ strues supponitur, & triduo citra intermissionẽ discoquuntur, vsq; dum antedictas naturæ suæ notas exuerint: mox, vt dictũ est, reponuntur. Aridas vnius diei spatio decoxisse satis est. Vstæ odoratis malagmatibus, & acopis, & vnguentorum colorationibus magnopere vtiles sunt. E resina perinde atque thure fuligo excipitur, ad circumlitiones idonea: quibus palpebras fucant, & colorem mentiuntur. Prodest glabris genis, collacrymationibus, erosisq; oculorum angulis. ex ea fit atramentum scriptorium.

Pix liquida. CAP. LXXVIII.

PIx liquida, quam alij conum vocant, è pinguissimis pini piceæq; lignis congregatur. Optima est splendens, syncera, læuis. Contra venena, phthisin, purulentam excreationem, tusses, suspiria, & pectoris humores qui difficile extussiuntur

tuſsiuntur, efficax eſt, eclegmate cyathi menſura cum melle dato. Tonſillarum & vuæ inflammationes, anginæq; vtiliter perunguntur: purulentis auribus infunditur cum roſaceo, & illinitur cum trito ſale ſerpentium morſibus: adiecta verò pari cera ſcabros vngues extricat, impetiginesq; emendat: vuluæ duritias ac ſedis tubercula diſcutit: cum farinaq; hordeacea & pueri impubis vrina decocta, ſtrumas rumpit: cohibet vlcera quæ ſerpunt, cum pineo cortice, aut ſulphure, aut furfuribus illita. Cæterùm cum thuris manna & cerato profundos vlcerum ſinus conglutinat, rimis ſedis & pedum, magno auxilio illinitur: vlcera replet, & cum melle purgat: quin & cum vua paſſa, & melle carbunculos, & putrida vlcera emarginat, diſrumpitq;, erodentibus medicamẽtis, quas ſeptas vocant, probè immiſcetur.

Picinum oleum. CAP. LXXIX.

E *Pice fit quod piſſelæon appellant, ſeparato liquore aquoſo, qui ſupernatat pici, ſicut ſerũ lacti. Nam expanſa, quandiu pix coquitur, ſupra cortinam vellera pura madeſcunt, acceptoq; halitu eius exprimuntur in vas.* * *Quas pix liquida, præbet vtilitates. alopecias capillo replet cum farina hordeacea illitum, quibus & liquida pix medetur, iumentorum vlcera ſcabiemq; emendat.*

Hæc deſunt, καὶ τοῦτο ἂν γίνεται ἐφ' ὅσον ἂν χρόνον ἡ πίσσα ἕψεται.

Fuligo liquidæ picis. CAP. LXXX.

F *It hoc modo è liquida pice fuligo: In lucerna noua quæ ellychnium habeat, nonnihil picis*

incendito, lucernamq; fictili vase in clibani speciem conformato, superius in angustum fornicato, inferius perforato, vt clibani esse solent, operito, & adoleri finito: consumptoq; liquore nouum infundito, quoad sufficiẽtem vsui fuliginem collegeris. Vis ei astringens, acrisq;. Vsui est ad pigmenta quibus palpebras linunt & venustãt, & ad circumlitiones. Item vbi glabris genis pilos restitui oportet, ad imbecilles lacrymososq; oculos, insuper ad eorundem vlcera non inutilis est.

Pix arida. CAP. LXXXI.

L*Iquida pix decocta in spissam coit, quam vocant aliqui palimpissam: quo in genere quædam visci modo lentescit, boscas cognominata: altera sicca est. Probatur pura, pinguis, odorata, subrufa, resinosa.* Talis Brutia & Lycia, *picis resinæq; simul naturam habentes. Calfactoriam vim habet: dura emollit, pus mouet, tubercula pannosq; discutit, vlcera replet, vulnerarijs medicaminibus commodè permiscetur.*

Zopissa. CAP. LXXXII.

Z*Opissam aliqui aiunt derasam nauibus resinam cum cera, quam alij apochyma appellant. Ea dissipandi naturam habet: quoniam marino sale macerata sit. Alij pineam resinam hoc nomine vocauerunt.*

Bitumen. CAP. LXXXIII.

B*Itumen Indicum cæteris anteponitur. Cuius probatio est, vt purpura modo splẽdeat, sitq;*

ponder

ponderoſum, ac validum odorem vibret. Nigrum autem & ſordidum, vitioſum eſt. Adulteratur pice. Gignitur in Phœnice, Babylone, Zacyntho, & Sydone. Liquidum inuenitur in Agragantino Siciliæ, fontibus innatans, quo vtuntur ad lucernarum lumina, olei vice. Hallucinantur, qui id Siculum oleum nominant: nanque liquidi bituminis genus eſſe conſtat.

Piſſaſphaltum. CAP. LXXXIIII.

NAſcitur in Apolloniatarum agro circa Epidaurum, quæ piſſaſphaltos appellatur. Ea Ceraunijs montibus deuoluta, impetu fluminis rapitur, æſtuq́; in litus expuitur, illic coacta in glebas, miſtam bitumini picem redolet.

Naphtha. CAP. LXXXV.

NAphtham vocant Babylonij, bituminis colamen, colore candidum: inuenitur etiam nigrum. Vis ei ignium rapax, ita vt ex ſpatio protinus in eam tranſiliant. Ad ſuffuſiones oculorum, & albugines vtilis. Bitumen omne diſcutit, glutinat, emollit, ab inflammatione tuetur: vuluarum procidentia, ſtrangulationesq́; olfactu, ſuffitu, impoſitu, emendat: comitiales morbos ſuffitum deprehendit, gagatæ lapidis more: purgationes mulierum cum vino, & caſtorio potum elicit, tuſsim veterem & anhelitum adiuuat, ſerpentium morſibus, coxendicum laterumq́; doloribus auxiliatur, datur cœliacis in catapotio deuorandum, cum aceto potum diſcutit ſanguinem concretum, dyſen-

tericis cum ptisana liquatum infunditur, destillationibus suffitione medetur, mitigat dentium dolores oblitum, cæterum pilos incommodos siccum replicat, specillo impositum: concalfactum autem, & cum farina hordeacea, nitro & cera illitum, podagris, articulorũ doloribus, lethargicisq; prodest. Pissasphaltos eadem, quæ pix & bitumen, si misceantur, potest.

Cupressus. CAP. LXXXVI.

CVpressus refrigerat, & astringit. Cuius folia ex passo, & exiguo myrrhæ pota, vesicæ rheumatismis, & vrinæ difficultati auxiliãtur. Pilulæ autem ex vino tusæ in dysenteria, alui fluxione, tussi, & orthopnœa, aut si reÿciatur sanguis, conuenientissimè bibuntur: earum decoctum eosdẽ præbet effectus: tusæ cum fico duritias emolliunt, nariumq; polypo medentur: in aceto coctæ, & cum lupinis detritæ scabros vngues eÿciunt, hernias intestinorum prolapsu erumpentes illitu reprimunt. Folia eadem præstãt. Pilulæ cum arboris coma suffitæ, culices abigere existimantur. Folia trita & imposita, vulnera conglutinant: sanguinem supprimunt, capillum ex aceto tingũt, illinuntur per se, aut cum polenta ignibus sacris, vlceribus quæ serpunt, carbunculis & oculorum inflammationibus, admota cum cerato stomachum corroborant.

Iuniperus. CAP. LXXXVII.

IVniperi genera duo: altera maior, altera mi-

nor,vtraque acris eſt.Excalfacit,& vrinam mo=uet,accenſa ſerpentes fugat. Baccarum *nonnullæ nucis iuglandis magnitudine nonnunquam gran=deſcere,aliæ* nucem* Ponticam *æquare inueniun=tur:rotundæ,odoratæ,in mandendo dulces,ſuba=maræ,quæ arceuthides etiam,id eſt baccæ iuni-peri,nominantur .* Modicè *calfaciunt, & aſtrin=gunt,ſtomacho vtiles:cōtra pectoris vitia,tuſsim, inflationes,tormina,& ſerpentium ictus effica=ciſsimè bibuntur:vrinam cient,vnde ruptis,con=uulſis, & vuluæ ſtrangulatui ſubueniunt.* Folia *acrimoniam habent : ideò tam ipſa,quàm eorum ſuccus ex vino contra viperarū morſus illini aut bibi prodeſt.*Corticis *cinis cū aqua illitus,lepras eximit.Ramenta ligni deuorata interficiunt.*

* *Auellanā intellige.*

Herba Sabina. CAP. LXXXVIII.

S*Abina duorum generum eſt. Vna folijs cu=preſſo ſimilis,ſpinis horridior,grauiter olens, acris et feruens : arbor eſt coactæ breuitatis,quæ ſeſe magis in latitudinē fundit:huius folijs nōnul=li pro ſuffitu vtuntur.* Altera *tamarici folio ſimi=lis eſt . Vtriuſque folia nomas ſiſtunt,collectiones illitu mitigant,& cum melle nigritias ſordesq́; repurgant,carbunculos cum vino pota rumpunt, ſanguinem per vrinam eliciunt,partus appoſita extrahunt,& ſuffitu idē præſtant,vnguētis cal=facientibus immiſcentur,& priuatim gleucino.*

Cedrus. CAP. LXXXIX.

C*Edrus arbor magna eſt,ex qua picem colli=*

gunt, quæ cedria vocatur: iuniperi modo baccas parit: baccarum myrti magnitudine, rotundas. Cedria optima est crassa, perlucida, grauis odoris: quæ dum effunditur, guttatim non dissipata coit. Cui ea vis inest vt defuncta corpora conseruet, & viuentia corrumpat: qua ex causa mortuorum vitam aliqui appellauere. Vestimenta quoque, & pelles eximia calfaciendi & siccandi dote, corrumpit: magni ad ocularia medicamenta vsus, quippe illita oculis claritatem affert, albugines cicatricesq; detergit, instillata autẽ cum aceto vermes aurium necat, cum hyssopi decocto infusa sonitus sibilosq; sedat, cauis dentium indita eos frangit, & dolores leuat. idem facit cum ex aceto colluitur: peruncto ante coitum genitali abortiuum fieri constat, anginæ ea perunguntur, tonsillarum inflammationibus auxilio est, lendes pediculosq; illitu enecat, cerastæ morsibus cum sale imposita subuenit, contra hausta leporis marini venena, in passo sumpta, auxiliatur: in elephantia, aut linctu, aut perunctione proficit: pulmonum vlcera purgat, & si cyathus eius sorbeatur, persanat: uermes & tineas subter indita necat, & partus extrahit. Fit & oleum, à cedria separatum, dum coquitur, velleribus supra halitum eius expansis, vt in pice. Eiusdem ad omnia vsus: priuatim vehementer perunctum scabiem quadrupedum, canum, boumq; persanat: inhærentes ricinos enecat, vlcera quæ ex tonsura acceperunt,

Cedrus mortuorum vita dicta.

runt, ad cicatrices perducit. Cedrides cedri fru=ctus vocãtur. Calfactoriam vim habent, stoma=cho aduersantur, auxilio sunt tußi, conuulsis, ru=ptis, stranguriæ: menses ciunt, ex polline piperis poti: contra haustum leporem marinũ in vino su=muntur, serpentes fugãtur, peruncto ex adipe cer=uino aut medulla, corpore: in antidota adduntur. Fuliginem, quomodo ex pice, cõgeri oportet, quæ eandem, quam picea fuligo vim præbet.

Laurus. CAP. XC.

LAurus quædam tenui folio constat, altera la=tiore. Vtraq; excalfactoriam naturã habet, & emollientem. Vnde decoctum earum in mulie=bres insessus additum, vuluæ & vesicæ vitijs con=uenit. Virentia folia sensim substringunt: illita quoque ac trita vesparum apiumq; ictibus opitu=lantur, eadem cum polenta & pane illita inflam=mationem omnem mitigant, sed pota stomachum effundunt, & vomitiones mouẽt. Lauri baccæ ma=gis, quàm folia calfaciunt: ergo in eclegmate tri=tæ cum melle vel passo prosunt tabi, orthopnœæ, & omnibus thoracis rheumatismis: contra scor=pionum ictus ex vino bibuntur, vitiligines emacu=lant. Succus baccarum vtilißimè aurium dolori, & grauitati instillatur, cum vino vetere, et rosa=ceo. In medicamenta autẽ adijciuntur, qua neruo=rum laßitudines reficiũt, acopa vocant: & ad vn=guenta, quæ calfaciunt, & discutiunt. Cortex ra=dicis calculos rumpit, partus necat, hepaticis pro=

prodest, tribus obolis in vino odorato potus.

Platanus. CAP. XCI.

TEnerrima platani folia in vino decocta, mox illita, oculorum fluxiones sistunt, tumores & inflammationes leuant. Decoctus cortex in aceto, dentes in dolore colluit. Virides pilulæ in vino potæ, serpentium morsibus auxiliãtur: exceptæ autem adipe, igni ambusta sanant. insidens foliorum pilularumq; lanugo, oculos & aures offendit.

Fraxinus. CAP. XCII.

FRaxinus arbor nota est, cuius foliorum succus, & ipsa peruncta, aut ex vino pota, viperarum ictibus auxiliantur. Corticis cinis ex aqua illitus lepras eximit. Ligni ramenta, scobemq; potu perniciem afferre tradunt.

Populus. CAP. XCIII.

POtus albæ populi cortex vnciæ vnius pondere, ischiadicis ac vrinæ stillicidio prodest. Abortiuum fieri tradunt, si cum mulino rene bibatur. Folia quoq; cum vino post purgationes pota, idem præstare produntur. Tepens foliorũ succus vtiliter aurium dolori instillatur. Pilulæ, quæ primo foliorum partu exiliunt, illitæ cum melle, oculorum hebetudini medentur. Memoriæ prodiderunt, corticem albæ populi, & nigræ particulatim cæsum, & sulcis stercoratis mandatum, omni tempore anni edules fungos proferre. Populi nigræ folia cum aceto illita, magna vtilitate podagric

gricis doloribus illinuntur. Resinam populus fundit, quæ in malagmata additur. Semen potum ex aceto comitialibus vtile est. Lacrymam populorum cõmemorãt, quæ in Padum amnem defluat, durari, ac coire in succinum, quod electrum vocant, alij chrysophorum. Id attritu iucundum odorem spirat, & aurum colore imitatur: tritum potumq; stomachi ventrisq; fluxiones sistit.

De ortu electri multa lib. vltimo, cap. 3. et 4. apud Plin.

Macer. CAP. XCIIII.

MAcer ex Barbaria aduehitur, cortex flauescens, crassus, gustu perquàm astringens: qui contra cruentas excreationes, dysenterias, & alui fluxiones bibitur.

Vlmus. CAP. XCV.

VLmi & folia & cortex & rami, vim habẽt spissandi. Folia trita ex aceto ad lepras efficaciter illinuntur, vulnera glutinant, sed multò magis corticis tilia, si fasciæ loco intorqueatur: nam in lori morẽ flecti potest. Crassior cortex in vino aut aqua frigida vnciatim potus, pituitas trahit: fracta ossa celerius solidescũt, si decocto foliorũ corticis aut radicis foueãtur. Humor in folliculis enascens prima germinis eruptione, cuti illitus nitorẽ inducit, faciemq; splendidiorem præstat. Qui dum siccatur, in animalia abit, quæ culicum formam gerunt. Folia cum tenerescunt cocta, olerum more ad obsonia vsurpantur.

Lignorum marcor. CAP. XCVI.

EX caudicibus lignisq; veteribus caries cõge-

ritur, quæ farinæ modo illita, vlcera purgat, & ad cicatricem perducit: serpentia cohibet, si cum pari aniso & vino subacta, linteisq; imposita illinatur.

Harundo. CAP. XCVII.

IN *harundinum genere quædam nastos, id est farctior, vocatur, ex qua sagittæ factitari solent. Alia fœmina, qua tibiarum ligulas efficiunt. Alia quòd fistulis addicta sit, syringias: cui multum inest carnis, crebris cincta geniculis, ad librorum conscriptionem accommodata. Alia crassa, concaua, apud amnes nascẽs: quæ à quibusdam cypria, ab alijs donax appellatur. Alia phragmites seu vallatoria, gracilis, candicans, vulgo cognita: cuius trita radix per se, aut cum bulbis suis illita, spicula aculeosq; corpore extrahit: luxata, lumborumq; dolores cum aceto mulcet. virentia folia tusa & imposita ignibus sacris medentur, & cæteris inflãmationibus. Corticis cinere perunctæ cum aceto alopeciæ sanantur, paniculæ lanugo si aures intrauerit, exsurdat. Eundem effectum implet harundo quæ cypria dicitur.*

Papyrus. CAP. XCVIII.

PApyrus *qua chartæ fiunt, nullis non cognita, præcipuæ in medicina vtilitatis, ad laxandas fistulas: madefacta lino inuoluitur, vsque dum inaruerit: constricta enim atque immissa in hiatum, humore completur, & intumescendo fistulas aperit. Habet nescio quid alimẽti radix: itaq;*

Aegyptij eam mandunt, succum tantum deuorantes, & mansam expuunt. Ipsis radicibus pro ligno vtuntur. Crematæ papyri cinis depascētia vlcera cum omnium partium, tum oris maximè, cohibet: verum melius id combusta charta præstat.

Myrica. CAP. XCIX.

MYrica seu tamarix arbor vulgo cognita est, cum apud pigras & stagnantes aquas enascatur, fructum quasi florem ferens compage muscosum. Aegyptus Syriaq; alteram gignunt mitiorem, syluestri cætera similem. Fructum parit gallæ proximum, inæqualiter astringentem gustu: quo conuenienter vtimur vice gallæ in medicaminibus oculorum orisq;. Datur cruentæ excreationi in potu, & cœliacis, & cōtra profluuia fœminarum, regium morbum, & phalangiorum morsus: illitus tumores inhibet. Cortex in eosdem vsus adhibetur. Decoctum foliorum cum vino potum, lienem absumit: ad dolorem dentium in collutionibus salutare, & mulieribus fluxioni vuluæ opportunis in desessionibus, phthiriasi lendibusq; circunfusum prodest, abundantiam fœminarum sistit impositus arboris cinis, potorios calices è caudice lienosis moliuntur, quò datus in his potus proficiat. Officinis Tamariscus.

Erica. CAP. C.

*ERica*fruticosa arbor, myricæ similis, longè minor: cuius flore apes reprobū mel efficiūt, tā flos quàm coma serpētiū ictibus illitu medetur.* * Plin. fruticē dicit.

Acacalis. CAP. CI.

ACacalis fructus est nascentis in Aegypto fruticis, seminis myricæ quadãtenus similis: cuius aqua in qua maduerit, ad collyria additur, quæ ad excitandã oculorũ aciẽ conueniunt.

Rhamnus. CAP. CII.

RHamnus fruticat in sepibus, ramos ferens rectos & aculeos in acutæ spinæ modum, folijs paruis, oblongis, suppinguibus, teneris. Alterum ei genus candidius. Tertium nigrioribus latioribusq; folijs constat, & quadámtenus rubentibus: cuius rami quinûm ferê cubitorum longitudinem implent, spinosiores quidem, sed infirmioribus minusq; rigentibus aculeis. Fructum ædit latum, cãdidum, tenuem, follicularij specie, *verticillo similem. Omnium folia igni sacro, & serpentibus vlceribus, efficaciter illinuntur. Fama est ramos huius valuis fenestrísve impositos, veneficia depellere.

*ἐοικὸς ἀσφοδίλῳ, id est, asphodeli fructui similẽ.

Halimus. CAP. CIII.

HAlimus frutex est sepimentis idoneus, similis rhamno, sine spinis, folijs oleæ, sed latioribus: nascitur in sepibus & maritimis. Folia decoquuntur ciborum gratia. Radix, conuulsa, rupta, torminaq; mitigat, drachmæ põdere in aqua mulsa pota: eadem lactis vbertatem facit.

Paliurus. CAP. CIIII.

PAliurus frutex cognoscitur aculeatus, durus, cuius semen pingue & fuliginosum inuen

uenitur: quod potum tußi opitulatur, vesicæ calculos comminuit, serpentium ictibus aduersatur. Folia & radix astrictoriam vim habent: quorum decoctum potu aluum sistit, vrinam trahit, contra venena & serpentium morsus auxiliatur. Radix recentia tubercula, tumoresq; omneis discutit, trita & imposita.

Acuta spina. CAP. CV.

A*Cuta spina, quam pyrinam aut pityanthem aliqui vocāt, arbor est pyrastro similis, spinosa valde & minor, baccas profert myrti, plenas, rubras, fragiles, & intus nucleum: radicē multifidam, altè descendentem. Huius baccæ potu aut cibo, alui profluuium, & abundantiam fœminarum sistunt. Radix illita aculeos & spicula extrahit, abortum fieri tradunt, si ter radice vēter, aut sensim feriatur, aut perungatur.* Officinarū Berberis.

Rubus canis. CAP. CVI.

F*Rutex est arboris instar, rubo longè maior: folia fert multò latiora myrto, robustus circa ramos spinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuæ simili, qui per maturitatem fulueſcit, & flocculos intus continet. Fructus exemptis interioribus floccis arefactus, aluum sistit: feruefacti enim ij in vino, mox poti, arteriam infestant.*

Ligustrum. CAP. CVII.

L*Igustrum arbor est oleæ folijs circum ramos similibus, latioribus, mollioribus, &* Officinis Alcanna.

colore

colore viridioribus: flore candido, muscoso, odorato: semine sambuci, nigro. Optimum nascitur in Canope & Ascalone. Folia *astrictoriam vim habent: quare commanducata vlceribus oris medentur, illita feruidis inflammationibus, carbunculisq́; prosunt, decocto eorundem igni ambusta fouentur, capillum rufant trita folia, quæ in radicula succo maduerint.* Flos *ex aceto fronti illitus, capitis dolorem sedat.* Cyprinum *oleum quod ex eo fit odoratum, excalfacit, emollitq́; neruos: si quæ feruenti natura prædita sint, assumat.*

Tilia. CAP. CVIII.

*χρίνῳ. T*Ilia arbor est ligustri magnitudine, folijs oleæ, nigrioribus & latioribus, fructu* lentisci, nigro, subdulci, racematim cohærente, asperis nascitur.* Huius *folia astringunt: ad eadem vtilia ad quæ oleaster, cum astrictione est opus: maximè ad oris vlcera, commãducata, aut si decocto colluantur: pota vrinam ac menses cient.*

Cistus. CAP. CIX.

C*Istus, quem aliqui citharon, aut cissarō vocant, ramosus frutex est, sed improcerus, foliosus, saxosis locis nascens, folijs rotundis, acerbis, hirsutis. flos* masculo vt mali punicæ, fœminæ albet.* Vis *astringens: vnde flores in vino austero bis in die poti, prosunt dysentericis, & nomas per se illiti cohibent, vetustati vlcerum, & igni ambustis cum cerato medẽtur.* Hypocistis, *orobethron, aut cytinus à nonnullis cognominata, iuxta cisti* radi

*Vox ex Plinio reposita.

radices naſcitur, floris punici ſimilitudine. Quædam rufa, altera herbacea, tertia candida. Liquatur acaciæ modo. Aliqui tamen exiccant, fractáq; macerant, & incoquunt, reliquaq; vt in Lycio proſequuntur. Vires acaciæ habet, verum aliquanto magis ſiccat, & aſtringit. Prodeſt dyſentericis, cœliacis, ſanguinem excreantibus: fœminarum profluuio & pota & indita.

Ladanum. CAP. CX.

EST & alterum ciſti genus, ledon à nonnullis appellatum, frutex ſimili modo naſcens, longioribus folijs & nigrioribus: quæ verno tempore quiddã contrahũt pingue. Foliorum vis aſtringens, ac eoſdem quos ciſtus effectus præbens. Fit ex eo quod ladanum dicitur. Siquidem cum ciſti frondes paſcuntur capræ, hirciq;, pinguitudinem conſpicuè barba carpunt, & ſuo lentore villoſis cruribus adhæreſcentem reportant: quam depectentes incolæ, colanteſq; cogunt in offas, & ita recondunt. Alij verò attractis funiculis, inſidentem fruticibus lentorem abſtergunt, conglomerantq; in ladanum. Maximè probatur odoratum, ſubuiride, facilè molleſcens, pingue, quod arenas non collegit nec ſqualore obſitum eſt, reſinoſum quale in Cypro gignitur. Arabicum verò Libycumq; vilius. Natura ei ſpiſſandi, calfaciendi, molliendi: ora venarum patefacit, capillum fluentem cõtinet, addito vino, myrrha, & myrteo oleo: cicatricibus decorem reddit, cum vino illitum:

Colligendi ladani modus.

tum;

tum: medetur aurium doloribus, cum hydromelite aut rosaceo infusum: suffitu secundas eijcit, pessis immistum vuluæ duritiem sanat, in medicamenta quæ dolorem tussimq; finiunt, & malagmata vtiliter inseritur: aluum sistit cum vino vetere potum, & vrinam ciet.

Ebenus. CAP. CXI.

EBenus optima habetur æthiopica & nigra, nullos habens venarum discursus, factuíj cornus læuore: cùm frangitur densa apparet, mordẽs gustu, atque leniter astringens. Suffitur iucundo odore supra carbones, sine fumi tædio. Recens autem ad ignem prolata, ob pinguitudinem accenditur, & trita ad cotem rufescit. Altera est indica, internatis segmentis candicantibus, & modicè fuluis, item frequentibus maculis: cæterum prior, bonitate antecedit. Apud quosdã sesamina, aut spinea ligna consimilia pro ebeno væneunt: quod discernitur ex eo, quòd fungosa sunt, & in purpureas assulas resoluuntur, nihil mordacitatis in gustu, nec redolentiæ in suffitu præferentia. Caliginem oculorum absterget, ad veteres destillationes pustulasq; mirum in modum pollet: si quispiam facta ex eo coticula collyrijs vtatur, melius proficiet. Ad oculorum medicamenta efficax est, si scobes ramentáve vino Chio die noctuq; macerata, in collyria digerantur. Nonnulli prætrita ipsa excolant, reliquaq; eundem in modum peragunt. Alij pro vino aqua vtuntur. Vritur in fictili no-

us, donec in carbones redigatur. Lauatur plumbi vsti modo, & ita siccis scabrisq; lippitudinibus conducit.

Rosa. CAP. CXII.

ROsa refrigerat & astringit, sed sicca multò magis. Succus recentibus folijs exprimitur, desectis forfice vnguibus (sic appellantur candidæ foliorum partes) reliquum in pila premi & teri debet in vmbra donec cogatur, & ita ad oculorum circumlitiones recondi. Siccantur etiamnum folia rosarum, continuò versata, ne muceant, néve situs in ijs insideat. Aridis rosis & in vino decoctis expressus liquor, facit ad dolores capitis, aurium, oculorũ, gingiuarum, sedis, recti intestini ac vuluæ, penna illitus aut infusus. Eadem sine expreßione tusa, præcordiorum inflammationibus, humidis stomachi vitijs, igni sacro illini prodest: siccis ac tritis femina asperguntur. Misceri solent vulnerarijs antidotis, atque compositionibus, quas antheras vocant. Folia vruntur in callibiepbara. Flos qui in medijs rosis inuenitur, siccatus, gingiuarum fluxionibus efficaciter inspergitur. Capita pota citam aluum, & cruentas reiectiones sistunt. Quid vnguis in rosa.

Rosei pastilli. CAP. CXIII.

PAstilli quos rhodides vocant, hac ratione conficiunour: Rosarum viridium, quæ nullo antea humore madefactæ extabuerint, drachmæ quadraginta, Indicæ nardi drachmæ decem,

cem, myrrhæ drachmæ sex, tritæ digeruntur in pastillos, qui trium obolorum pondus æquent: siccatiq; in vmbra, in fictili non picato, atq; obturato reconduntur. Alij adijciunt costi drachmas duas, iridis Illyricæ totidem, & vinum Chium cum melle miscent. Mulieribus monilium vice collo circundato vsui sunt, ad retundendum graue sudoris virus. Tritis etiam vtuntur ad illitiones & diapasmata, quæ fiunt ad sudores coërcendos, ita vt à balneis inarescant corpora, dein frigida aqua abluantur.

Lycium. CAP. CXIIII.

LYcium, quod aliqui pyxacanthan vocant, arbor est spinosa, ramis trium cubitorum, aut longioribus: folijs buxi densis: fructu piperis, nigro, læui, amaro, densóq;: cortice pallido, non dissimili lycio madefacto: radicibus multis, obliquis, lignosis. Nascitur plurimum in Cappadocia, Lycia, & plerisq; alijs locis. Aspera loca amat. Succi extrahendi ratio hæc est: Rami cum radiculis tusi & antè per multos dies macerati coquuntur, tum abiectis lignis itidem liquor, donec mellis crassitudo fiat. Adulteratur id lycium, adiecta decoctioni amurca, aut absinthij succo, aut felle bubulo. Innatans spuma inter coquendum exempta, oculorum medicamentis additur: reliquo ad alia vtuntur. Simili modo fit lycium, semine expresso & insolato. Optimũ quod vri potest, restinctumq; rubẽtem spumam ostendit, gle-
bis

bis extrinsecus nigris, intus, cum fregeris, rufis, *odore minimè viroso, cum amaritudine adstringens, crocino colore (cuiusmodi Indicum est) cæteris præstantius atq; efficacius. Lycium adstringit, caliginem oculorum discutit, genarum scabiem, pruritus, veteresq; fluxiones sanat: facit ad purulentas aureis, exulceratas gingiuas, tonsillas, labiorum fissuras, sedis rimas, attritusq; illitum: cœliacis, dysentericis, potum inditumq; conuenit: datur sanguinem excreantibus & tussi, ex aqua: contra rabiosi canis morsus in catapotio deuoratur, aut in aqua bibitur: flauos facit pilos: reduuijs, vlceribus quæ serpunt aut putrent, medetur: fœminarum profluuia appositum sistit: rabiosorum ictibus ex melle potum, aut vice catapotij deuoratum, auxiliatur. * Tradunt Indicum fieri lycium, ex frutice lonchitide appellato: ea spinarum generi ascribitur, ramos rectos habens ternûm cubitorum lõgitudine, maioresve, rubo crassiores, à radice numerosos. Fractus cortex rubescit, folia oleæ similia. Herba in aceto decocta proditur lienis inflammationibus & regio morbo mederi, & fœminarum purgationes elicere. Asseuerãt etiam crudam in potu, eosdem effectus præstare. Semen cyatho dimidio potum, pituitam expurgare: venenis quoque auxilio esse.

*Ita ex Plinio.

* Videntur Marcello quæ hinc sequũtur, notha.

Acacia. CAP. CXV.

ACacia in Aegypto nascitur spina instar arboris, fruticosa, non se in rectum attollens.

*Non est genuina officinarũ Acacia, quãuis eadem vi ac natura prędita.

Florem habet candidum, & semen lupino simile in folliculis, ex quo succus expressus siccatur in vmbra, niger ex maturo semine, subrufus ex viridi. Eligatur modicè rufus & odoratus, vt in hac arbore esse potest. Aliqui exprimunt ex foliјs & semine succum. Manat & gummi ex ea spina. Vis ei ad spissandum, refrigerandumq; efficax. Succus oculorum medicamentis vtilis: valet ad ignem sacrum: vlcera quæ serpũt, perniones, pterygia, & oris vlcera: procidentes oculos reprimit, mensium abundantiam sistit, prociduam vuluam cohibet: citam aluum supprimit, aut potus aut subter inditus: capillos denigrat. Lauatur oculorum medicamẽtis, trito in aqua, mox effuso quod concreuerat, donec pura extet aqua: & ita cogitur in pastillos. Vritur etiam in cruda fidelia, donec fictile fornacibus percoquatur: torreturq; in carbonum halitu perflata. Spinæ decoctum solutos artus fotu committit. Præfertur eius spinæ gummi, quod in vermiculorum speciem contrahatur, & vitri modo perluceat, ligni expers: proximum est candidum: sordidum verò ac resinosum inutile. Cutis meatus obstruit, & medicamentorum quibus admiscetur, acrimoniam hebetat, ambustis ex ouo illitum, pustulas non patitur erumpere. Alterum acaciæ genus in Cappadocia Pontoq; prouenit, Aegyptiæ spinæ similitudine, longè minus, tenerius, humile: aculeorum vallo munitur, folia habens rutæ. Semen len-

ticula minus fert autumno, in loculis cõnexis, ternûm quaternûmve capacibus. Succus eius adstringit, viribus inferior, & ocularibus medicamentis inutilis.

Vitex. CAP. CXVI.

VItex siue lygos frutex est in arborem assurgens, nascitur in fluminum ripis, asperisq; locis, ac torrentium alueis: ramos gerit longos, fractu peruicaces: folia oliuæ, sed molliora. Duo genera eius, vna harum album florem mittit cum purpureo: altera tantum purpureum, & semen, vt piper. Excalfactorias vires habet, & adstrictorias. Semen eius potũ venenatis ictibus, aquæ quæ cutem subijt, lienosisq; auxiliatur: lac euocat, menses ciet, drachmæ pondere in vino potum: geniturã exoluit, caput tentat & soporẽ affert. Decoctũ herbæ & seminis in desessione, mulieribus vuluæ malo opportunis opitulatur, item inflammationibus: purgationes mouet semẽ cum pulegio potum, etiam suffitu vel appositu: capitis dolorem dissoluit illitũ, instillatur cum aceto & oleo capiti in lethargo & phrenitide. Folia suffitu aut substratu fugant venenata: illita quoq; serpentium morsibus auxiliantur: testium duritias cum butyro & folijs vitium emolliunt: rimas sedis semen cum aqua illitum mitigat, & cum folijs medetur luxatis, vulneribusq;. Virgam qui manu teneat dum iter facit, negatur intertriginẽ sentire. Agnum, quasi dicas castum, vocant Græ-

Barbaris agnus castus.

Nominum agni & lygi ratio.

ci, quoniam matronæ in thesmophorijs Athenien=siũm castitatem custodientes, folijs huius cubi=tus sibi sternunt. & lygon quasi vimen, propter inuictam ferè ramorum flexilitatem.

Salix. CAP. CXVII.

S*Alix vulgo nota est: cuius semen, folia, cortex & succus spissandi vim habent.* Trita *fo=lia cum exiguo pipere & vino pota, ileosis subue=niunt: sumpta per se & cũ aqua præstant mulie=ribus ne concipiant.* Salignum *semen in potu san guinem expuentibus prodest: cortex eosdem præ=bet effectus.*Corticis *cinis admisto aceto macera=tus, illitu clauos & callos tollit.* Ex *folijs & cor=tice succus cum rosaceo in calyce punici calfa=ctus, aurium doloribus auxiliatur.* Decocto *eo=rum podagras foueri vtilissimum: furfures pur=gat in corpore.*Excipitur *succus qui manat ex ea cum floret, exciso cortice. in plaga enim concretus humor inuenitur, qui ad purganda, quæ obstant oculis, suam vim præbet.*

Syluestris olea. CAP. CXVIII.

S*Yluestris oleæ, quam Latini oleastrum appel lant, alij Aethiopicam oliuam, folia astrin=gunt: trita autem & imposita ignem sacrum, vl=cera quæ serpunt, epinyctidas, carbunculos, re=duuias nomasq; cohibent: crustas emarginant cum melle illita.*Quinetiam *sordida vlcera repur gant: inflammationes panosq;, cum melle impo=sita discutiunt: cutem à capite vulsam conglutinant:*

nant: oris vlceribus, & priuatim infantium, commanducata medentur. Succus & decoctum eosdem habent effectus: sanguinis eruptiones, ac muliebre profluuium, admotus succus inhibet: vuæ oculorum, pustulisq; prodest: vlcera & veteres defluxiones sistit, (quapropter in collyria additur.) ad genarum erosiones perquàm vtilis. Exprimitur succus tusis folijs, affuso vino aut aqua, siccatusq; sole in pastillos digeritur: sed longè validior ad recondendum succus habetur, qui cum vino quàm cum aqua expressus est. Auribus subuenit, siue vlcerentur, siue pus effluat. Folia conuenienter cœliacis cum farina hordeacea illinuntur: vruntur cum floribus folia, vt spodij vicem cinis præstet, in cruda olla, oblito ore luto, vsque dum figlinum percoquatur: restinctaq; vino & rursus subacta, eodem modo vruntur, postremo cerusæ modo elota coguntur in pastillos. Huiusce modi cinerem in medicamentis oculorum constat spodio non cedere, sed eisdem viribus præditum esse putandum est. Foliorum satiuæ oleæ eadem vis intelligitur, sed aliquanto inferior: vnde ocularibus medicamentis ob suam mitiorem vim conuenientior est. Sudor ligno virenti accenso manans, illitu sanat lichenas, furfures & scabiem. Oleaginum semen illitum medetur furfuribus, & vlceribus quæ depascũt vorantq;: quod autem intra nucleum est, ex adipe & farina scabros vngues excutit. Colymbades tritæ & ambustis il-

litæ pustulas gigni prohibent, sordida vlcera purgant, muriæ succus collutas gingiuas contrahit, & motus dentium firmat. Oliua flaua & recens stomacho vtilior est, ventri difficilis: nigra autem & matura corruptioni opportuna est, stomacho aduersatur, oculis non conuenit, capitis dolorem mouet, arefacta illitu depascentia vlcera sistit, & carbunculos emarginat. Oleum syluestris oliuæ gingiuis putri vligine laborantibus colluitur, dentium mobilitates stabilit calfacti fotus gingiuis fluxione laborantibus vtilis est: lanam enim specillo circumligatam oleo madefacere oportet, & gingiuis admouere, donec albæ spectentur.

Lacryma æthiopicæ oleæ.

CAP. CXIX.

LAcryma quam æthiopica olea stillat, scammonio similis quadamtenus est, fulua, stillis exilibus constans, mordax: quæ autem ammoniaci, aut gummi similitudinem refert, colore nigricans, nec gustu mordens, superuacua est. Nostrates oleæ, oleastrisq́; similem lacrymã sudant, quæ commodè ad oculorum hebetudines illinitur: cicatrices albuginesq́; illitu emendat, vrinam & menses ciet, cauis dentium impressa ad dolores efficax est: inter venena scribitur: partus pellit, lepras & impetigines sanat. Appellatur autem æthiopica & agrestis olea.

Amurca. CAP. CXX.

AMurca (expressæ oliuæ recrementum) decocta

cocta in cupreo vase ad craßitudinem mellis adstringit, cæteros præbens lycij effectus. Insuper dentium dolori & vulneribus, cum aceto, vino aut mulso commodè illinitur: additur in medicamēta ocularia, & meatus inductu suo obstruentia. Vetustate meliorem fieri constat. Vtiliter infunditur sedis, genitalium, ac vuluæ exulcerationi. Si verò cum omphacino recoquatur ad mellis craßitudinem, cariosos dentes extrahit: iumentorum scabiem cum decocto lupini, & chamæleonte illitu sanat. Cruda & recenti amurca podagras articulariosq́; dolores foueri, vtilißimum: peruncta in villosa pelle, & hydropicis imposita, tumoris molem reprimit.

Quercus, glans, fagus, ilex.

CAP. CXXI.

QVercus omnis adstrictoriam vim habet, præsertim liber qui cortici & ligno intercedit: quinetiam tunica putamini glandis subiecta. Decoctum ex ijs datur dysentericis, cœliacis, sanguinem excreantibus. Trita in pesso, fœminis fluxione vuluæ laborantibus subijcitur. Glandes eosdem effectus exhibent: vrinam ciunt, capitis dolorem & flatus in cibum sumptæ pariunt, resistunt esitatæ venenatorum ictibus. Decoctum earum & corticis cum lacte vaccino potum, prodest contra toxica: intritæ crudæ, inflammationes illitu leniunt: ad duritias quas cacoëthe vocant, & malefica vlcera cum salsa axun

gia conueniunt. Ilignææ glandes viribus quernas antecellunt. Fagus & ilex quercus generi aßignantur, & consimile munus obeunt. Ilignææ radicis cortex cum aqua coctus, dum mollitus intabescat, & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimolia terra purgatos. Folia omnium tusa & trita tumoribus prosunt, & imbecillas membrorum partes corroborant.

Castaneæ. CAP. CXXII.

SArdianæ glandes, quas aliqui castaneas, aut lopima, aut glandes Iouis appellant, adstringunt, similesq; effectus præbent: præsertim tunica quæ carnem & corticem media intercursat. Caro his qui ephemerum biberint, conueniens est.

Galla. CAP. CXXIII.

GAlla fructus est quercus. Aliqua omphacitis appellatur, parua quidem sed tuberosa, solida, nullo foramine peruia. Altera plana, leuis, perforata. Eligi debet omphacitis, quæ efficacior est. Vtriusque vis vehementer adstringere. Tritæ excrescẽtia in carne, fluxiones gingiuarum & vuæ, atque oris vlcerationem cohibent. Nucleus, dentium cauernis inditus dolorem sedat. Crematæ carbonibus donec igne flagrent, & vino aut aceto aut acida muria extinctæ, sanguinem supprimunt. Decoctum quibus insidere expedit, efficax est, & contra vuluas procidentes, fluxionesq;. Capillos denigrant, aceto aut aqua maceratæ, dysentericis cœliacisq; cum vino

aut

aut aqua tritæ conuenienter illinũtur, aut bibuntur: obsonijs addi debẽt, aut integræ in aqua præcoqui, in qua nonnihil excoquendum est, quod his affectibus conferat. In summa, his vtendum ad adstringenda, aut siccanda quæ opus sunt.

Rhus. CAP. CXXIIII.

RHus quæ obsonijs aspergitur, ab aliquibus erythros appellata, semẽ est coriarij fructicis, sic vocati, quoniam coriorũ infectores eo vtuntur, ad inspissandas pelles. Arbuscula in petris nascens, binũm ferè cubitorum altitudine, folijs oblongis, subrubentibus, in ambitu serratis, acino vuarum graciliũ denso, magnitudine terebinthi, quadámtenus lato: cuius corticosa tunica perquàm vtilis est. Folia vim habent adstringendi, & acaciæ effectus præbent. Decoctum capillos denigrat, dysentericis infunditur, & in potus eorum insessusq; adijcitur: instillatur auribus purulentis. Gangrænas & pterygia cohibent folia ex aceto aut melle illita. Liquamentum fit ex aridis folijs, ad crassitudinem mellis in aqua decoctis, ad eadem, vt lycium, conueniens. Semen eosdem effectus exhibet: cœliacorũ, dysentericorumq; obsonijs inspergitur: fracta, desquammata, liuidaq; illitum ex aqua, ab inflammatione vindicat: linguæ asperitates cum melle abstergit, candida fœminarum profluuia sistit, hæmorrhoidas sanat, cum querno carbone intrito admotum. Aqua in quo semen maduit decocta, cogitur coitq; effica-

Officinis sumach, Arabum more.

cior ipso semine. Gummi defert, quod dentium cauis imprimitur, ad dolores finiendos.

Palma. CAP. CXXV.

PAlma in Aegypto gignitur. Ea medio maturitatis vigore, autumno decerpi solet, Arabici myrobalani similis, pomatis cognomine, colore viridi, & odore mali cotonei: quòd si ad maturitatem peruenire sinatur, phœnicobalanus fiet. Palma *acerba est & adstringens: contra alui fœminarumq; profluuia, in vino austero bibitur: hæmorrhoidas sistit, vulnera glutinat illitu.* Phœ*nicobalani recentes plus siccis adstringunt, capitis dolorem afferunt, copiosiores in cibo inebriãt, sicciores sanguinem excreantibus, stomachicis, & dysentericis vtiles in cibo: illinuntur cum cotoneo & cerato œnanthino vesicæ vitijs.* Cariotæ, *præsertim esu, faucium asperitati medentur.* The*baicarum decoctum potu æstuationem sedat, vires recreat cum hydromelite veteri sumptum: cibo idem faciunt.* Fit *ex eis vinum ad eadem conueniens.* Decoctum *per se potu & gargarizatione magnopere adstringit, & cohibet.* Nuclei *palmarum, cæterorũ more, cremati in crudo fictili, & vino restincti, cinere loto, spodij vicẽ efficiunt: miscenturq; in calliblephara.* Quod *si non iustam vstionem acceperint, denuo cremandi.* Vim *adstringendi habent, & spiracula cutis obductu suo claudunt: contra oculorum vuam & pustulas, palpebrarum defluuia, cum nardo effectum præbent:*

bent: corporis excrescentias cum vino reprimũt, vlcera ad cicatricem perducũt. Sed inter primas vtiles ex palmis humilibus Aegyptiæ.

Palma elate. CAP. CXXVI.

PAlma, quam aliqui elaten aut spatham appellant, fructus palmarum adhuc florentiũ, inuolucrũ est calyxq́; quo in spissamẽta vnguentarij vtuntur. Optima habetur odorata, adstringens, ponderosa, præclusa, intus pinguis. Vis ei adstrictoria: sistit vlcera quæ depascunt, laxatos artus committit, trita miscetur cataplasmatis & malagmatis: prodest præcordijs, imbecilli stomacho, & iocineri affecto, mista cõferentibus cataplasmatis. Eius decoctum subinde dersum, capillos denigrat: datur bibendum congruè, renum, vesicæ, & viscerum vitijs: vuluæ ac ventris fluxiones sistit: scabiem cum resina, & cera sanat, si viginti diebus recens apponatur. Inuolutusq́; in ea elate fructus, quem suo amplexu fouet, elate etiam vocari solet, & ab aliquibus borassus. Adstringit, & spathæ effectus præstat, non sic vnguentis expetitus. Alba medulla caudicis recens in cibo, aut decocta eadem facit, quæ borassus.

Malum punicum. CAP. CXXVII.

MAlum punicum omne boni succi est, stomacho vtile, perexiguum sufficiens alimentum. Dulcia stomacho vtiliora habentur, sed aliquantulum in eo calorem gignunt, inflationes pariunt, vnde in febri abdicantur. Acida adstrin

Vulgò malum granatum.

ſtringunt, æſtuanti ſtomacho auxiliantur, & multo magis contrahunt, ac vrinam cient. Ora gingiuasq; lædunt. Vinoſa verò mediam ſortiuntur naturam. Nuclei acinorum acidi punici in ſole ſiccati, & obſonijs inſparſi, concoctiue, fluentem aluum ſtomachumq; ſiſtunt Cœleſti aqua madeſcunt, bibunturq; commodè ſanguinem excreantibus: ad deſeſſus dyſentericorum, fœminarumq; fluxione vuluæ laborantium vtiles ſunt. Expreſſus nucleorum ſuccus coquitur cum melle, ad oris, virilitatis, & ſedis vlcera, nomas, reduuias, & ea quæ in corpore extuberant, aurium dolores, & narium vitia: præſertim acidorum.

Cytinus. Huius flores cytini vocantur: qui adſtringūt, ſiccant, cohibent: ſanguinolenta glutinant, quas punicum, præſtant vtilitates: humida gingiuarum vitia mobilesq; dentes decocto colluūtur, herniam prolapſu inteſtini erumpētem cataplaſmate repellunt. memoriæ tradunt, qui tres, quàm minimos cytinos deuorauerit, nullam eo anno lippitudinem paſſurum: eliquatur hypociſtidis exemplo.

Malicoriū. Malicorium, aſperum eſt mali punici putamen, quod aliqui ſidion appellant. Id ſpiſſandi vim habet, &, quos cytini, præbet vſus. Decoctum radicis potu latas ventris tineas pellit, & eaſdem euocat.

Balauſtiū. Balauſtium ſylueſtris punici flos eſt, cytino ſimilis, cuius complura genera reperiuntur: candidum, fuluum, colore roſaceo. Succus ex eo exprimitur, hypociſtidis modo, cui adſtr

adstrictoria vis inest, eadem faciens, quæ hypocistis, & cytinus.

Myrtus. CAP. CXXVIII.

MYrtus satiua nigra vtilior est medicinæ quàm candida, & in hoc genere multò magis montana: semen tamen imbecillius parit. Vis & myrti & seminis adstringit. Semen viride aut aridum in cibo datur sanguinem excreãtibus, & vesicæ erosionibus. Succus virentibus baccis expressus eosdem effectus exhibet: stomacho vtilis, vrinam cit: prodest contra phalangij morsum, & scorpionis ictus in mero: seminis decoctum capillum tingit, ius decocti in vino vlcera in extremis membris nata sanat, oculorũ inflammationes illitum cum polline polentæ lenit, cõtra ægilopas illinitur, crapulam arcet præsumptum vinum, quod feruefacto aliquantum eius semine exprimatur: aliàs enim acorem cõtraheret. Præstat idem seminis effectus. Vtile procidentiæ vuluarum in desessionibus, sedis vitijs, & fœminis fluxione vuluæ laborantibus: purgat furfures, vlcera capitis manantia, atque eruptiones papularũ: fluentes capillos continet. Additur quoque in medicamenta, quas liparas vocant, vti oleum quod ex folijs eius factum est. Decoctum foliorum ad desessiones balnearum conuenit, & contra laxatos artus, & malè solidescentes. Eo fracta ferruminationi repugnãtia vtilissimè fouentur, vitiliginem emendat, purulẽtis auribus infunditur, &

capillos denigrat. Succus eadem efficit. Trita folia, & ex aqua illita humidis vlceribus, & partibus omnibus fluxione laborantibus, cœliacisq; prosunt: & admisto omphacino oleo, aut exiguo rosaceo cum vino, ad vlcera serpentia, ignem sacrum, testium inflammationes, epinyctidas, & condylomata. Arentium foliorum farina vtiliter inspargitur paronychijs, pterygijs, & contra alarum feminumq; perfusiones: cardiacorum sudores cohibet. Folia cruda seu cremata cum cerato, ambustis, paronychijs, pterygijsq; medentur. Exprimitur folijs succus adfuso vetere vino aut aqua cœlesti, cuius recentis vsus est: nam exiccatus planè cariem sentit, & vires amittit. Myrtidanum dicitur, adnatum inæquabile, verrucosum intumescensq;, & concolor: quod perinde quasi manus myrti caudicẽ amplectitur. Magis quàm myrtus adstringit: tusum addito austero vino reponitur, coactumq; in pastillos siccatur in vmbra, multò efficacius, & folio & semine, cerato, pessis, insessionibus, cataplasmatis admistum, vbi adstringendum aliquid est.

Cerasia. CAP. CXXIX.

CErasia aluo vtilia sunt, si viridia sumãtur: eadem siccata, illam sistunt. Gummi quod cerasi resudarunt, cum vino diluto tussi vetustæ medetur: colorem commendat, visum exacuit, appetentiam inuitat: idem ex vino potum calculosis auxilio est.

Siliq

Siliquæ. CAP. CXXX.

Siliquæ recẽtes stomacho aduersantur, aluum soluunt: eædem siccatæ sistunt, stomachoq; vtiliores fiunt. Vrinam ciunt, sed præcipue, quæ vinaceis condiuntur.

Græcis Ceratia: arbor autem ipsa Galeno ceratonia dicitur.

Mala. CAP. CXXXI.

Folia, flores, & germina cum omnis mali, tum maximè cotoneæ adstringunt. Pomis acerbis adstringendi vis inest: maturis verò longè secus. Ex ijs vernabilem gignunt, neruos omneis lædunt, inflationes pariunt. Cotonea stomacho vtilia, vrinam cient: verum tosta mitiora habentur. Prosunt cœliacis, dysentericis, purulenta extussientibus, cholericis, præsertim cruda. Maceratorum liquor commodè in stomachi aut ventris fluxionibus, potui datur. Succus crudorum assumptus orthopnoicis salutaris est. Decocto fouentur vuluæ, & sedes si procidant. Cotonea quæ melle condiuntur, vrinam mouent: mel autem sibi constringentem illorum vim, & inspissantem adsciscit. Quæ cum melle coquuntur, stomacho atque ori gratiora sunt, sed minus inspissant. Cruda cataplasmatis adijciuntur, ad cohibendam aluum, aut si stomachus æstuet, aut in vomitiones effundatur, ad mammarum inflammationes, præduros lienes, & condylomata. Fit vinũ ex ipsis tusis expressisq;: sed quò perduret, quindecim sextarijs succi vnus mellis adiungitur, alioquin in acorem degenerat. Prodest ad omnia,

quæ

quæ dicta sunt. Fit & oleum ex ijs, quod melinũ vocauimus, quo vtimur quoties adstringenti oleo est opus. Eligi oportet vera, quæ sanè sunt rotunda, parua & odorata: quæ verò Struthia dicuntur, magna quidem sunt, sed minus vtilia. Flos & viridis & siccus cataplasmatis imponitur: ijs conueniens, quæ adstrictionem desiderãt, inflammationibus oculorum, reiectionibusq; sanguinis. Contra citam aluum, & mensium impetus, in vino bibitur. Melimela ventrem molliunt, & ab eo animalia expellunt, stomacho negotium exhibẽt. Aestuosa. Ea multis dulcia mala vocantur. Epirotica mala, quæ Latinè orbiculata dicuntur, stomacho vtilia: sistunt aluum, vrinas euocant, malis tamen cotoneis inualidiora. Syluestria mala similia sunt vernis, & adstringunt. Sanè in hunc vsum immatura omnia opus sunt. Persica poma matura tam stomacho, quàm vẽtri vtilia sunt. Acerba aluum cohibent, sed sicca vehementius. Decoctum è siccis alui stomachiq; fluxiones sistit.

Armeniaca, quæ à Latinis præcocia dicũtur, minora sunt supradictis, & stomacho vtiliora.

Medica mala Persicáve aut cedromela, quæ Latini citria vocant, nemini non cognita. Arbor ipsa omnibus anni temporibus pomifera, alijs deciduis, alijs subnascentibus. Malum oblongũ est, rugosum, colore aurum imitans, cum grauitate odoratum, semen habet pyri. Id in vino potum venenis resistit. aluum mouet, oris suauitatem commend

mendat, decocto eius colluto, aut succo: estur in malacia mulieribus: vestiarijs impositum ab erosionis vitio vestes vindicare existimatur.

Pyra. CAP. CXXXII.

PYrorum multa genera, quæ tamen omnia adstringunt: proinde adduntur conuenienter in repellentia cataplasmata. Decoctum è siccis & cruda ipsa aluum sistunt: ieiunos esitata lædunt.

Achras pyrastri genus est, quod tardissimè ematurescit. Vim pyro adstringentiorē habet, & ad eadem conuenit: stringūt etiā eius folia. Ligni pyrorum cinis efficaciter his auxiliatur, quos fungi strangulant. Aiunt fungos, si syluestria pyra cum eis coquantur, innoxios fieri.

Mespilus. CAP. CXXXIII.

MEspilus, quæ à nonnullis aronia vocatur, spinosa arbor est, folio pyxacanthæ: fert pomum suaue, exiguo malo non dissimile, tribus intus osiculis: qua ex causa id nonnulli tricoccon appellauere. Tardè maturescit, esu adstringit, stomacho gratum est, aluumq; supprimit. Alterū mespili genus in Italia nascitur, quod aliqui setanium, alij epimelida vocant. Arbor folijs mali, sed minoribus: pomum fert rotundum esui aptū, umbilico latiore: quod adstringit, seroq; maturescit.

Lotus arbor. CAP. CXXXIIII.

LOtus arbor est vastæ magnitudinis, ferens baccam pipere maiorem, dulcem, cibis gra-

tam, stomacho facilem. Aluum sistit baccis. Ramentorũ ligni decoctum siue potu, siue infusione dysentericis ac fœminis fluxione vuluæ laborãtibus, auxilio est: rufat capillos, citam aluũ cohibet.

Cornus. CAP. CXXXV.

CORNUS dura arbor est, baccas ferens oliuæ modo oblongas, quæ primum virẽt, dein per maturitatem rubescunt, aut ceræ colorem repræsentant. In cibo adstringunt, profluuio alui atque dysenteriæ salutares, siue in edulio, siue in defruto exhibeantur. Muria, vt oliuæ, condiuntur. Sanies, quam virentia folia torrendo resudarunt, impetigini conuenienter illinitur.

Sorba CAP. CXXXVI.

SORBA colorem luteum referentia prius, quàm maturescant, dissecta & sole siccata mandun tur, vt album sistant. Eadem est functio molitorũ farinæ, si polẽtæ loco sumatur: quod & decoctum eorum in potu præstat.

Prunus. CAP. CXXXVII.

PRUNUS arbor est nota, cuius pomum estur: sed stomachum malè habet, aluum mollit. Syriaca pruna, & præcipuè quæ Damasci gignuntur, exiccata stomacho vtilia sunt, aluum adstringũt. Folia pruni in vino decocta collutione, & gargarizatu vuam, gingiuas, & tonsillas fluxione laboranteis reprimunt. Præstant idem syluestrium prunorum baccæ, post maturitatẽ exiccatæ: cum sapa verò decoctæ, stomacho vtiliores redduntur,

aluum

aluumq; magis adstringunt. Gummi primorũ agglutinat, potum in vino calculos comminuit: ex aceto quoque illitum, lichenas infantium sanat.

Arbutus. CAP. CXXXVIII.

ARbutus siue vnedo arbor est cotoneæ malo nõ dißimilis, teuui folio: *cuius fructus pruni magnitudinem implet, nullo intus nucleo: huic memæcylo cognomen est: maturus aut flauet, aut rubescit, in esu acerosus, stomacho aduersatur, capitisq; dolorem mouet.

*Prunis magnitudiне quidẽ hic fructus nequaquã cedit: cæterũ effigie adeo expreßè refert fraga, ut nil queat expreßius.

Amygdalæ. CAP. CXXXIX.

AMygdalæ amaræ radicum tritarum decoctum vitia cutis in facie corrigit: illitæ nuces idem munus præstant, menses admotæ ciunt, capitis dolori auxiliantur, illitæ fronti aut temporibus cum aceto vel rosaceo: epinyctidas sanant ex vino, item putrescẽtia vlcera, & quæ serpunt, & morsus canũ cum melle: earum autem esu dolores finiuntur, aluum emolliunt, somnum faciunt, vrinam cient, contra sanguinis reiectiones cum amylo assumuntur, renum vitijs, & pulmonũ inflammationibus ex aqua in potu aut eclegmate cum resina terebinthina dantur: calculosis difficiliq; vrinæ in passo auxiliantur, & illinctu cum melle, & lacte hepaticis, tußi, & inflationibus coli, nucis auellanæ magnitudine: quinis septenísve præsumptis ebrietatem non sentiunt potores: vulpes si cum quadam esca eas vorauerint, emoriun-

tur. Gummi eius calfacit, & adstringit: reijcientibus sanguinem, potũ auxilio est: impetigines quæ summum corpus occuparunt, illitum cum aceto tollit: tußi vetustæ cum diluto vino potum medetur: calculosis cum passo bibere prodest. E nucibus græcis, dulces cibo idoneæ, sed multò minus valent in remedijs, quàm amaræ: attamen extenuant, vrinam ciunt, recentium esu cum suo putamine, humida stomachi vitia emendantur.

Pistacia. CAP. CXL.

PIstacia, quæ constat in Syria gigni, pineis nucibus similia sunt, & stomacho amica: trita cum vino contra serpentium ictus prosunt, siue edantur, siue bibantur.

Nux iuglans. CAP. CXLI.

NVces iuglandes, quas nonnulli Persicas vocant, sunt difficiles concoctu, stomacho inutiles, biliosæ, capitis dolorem inferentes, tußientibus inimicæ, & vomituris ieiunis in cibo aptæ. Cum ruta verò & ficis præsumptæ, & à summo cibo, venenis resistunt: nec minus si à veneni haustu comedantur: largius esitatæ tineas latas pellunt, illinuntur mammarum inflammationi, abscessibus, luxatisq;, cũ mellis exiguo, & ruta: cum cepa autem, sale & melle, canis hominisq; morsui proficiunt: tormina, cum calyce suo perustæ, & vmbilico admotæ, sedant. Putamen combustum tritumq; in oleo, & vino, infantium capite perunctо, nutrit capillum, alopecias replet. Sistũt menses

ſes nuclei vſti,ſi triti ex vino admoueãtur: ijdem è veteribus,illiti carbunculis,gangrænis,& ægilopijs medentur: alopecijs commanducati,& impoſiti præſenti ſunt remedio. Nucibus tuſis oleum exprimitur. Recẽtes ſtomacho innocentiores ſunt, vtpote ſuauiores: itaque allio mistæ eximũt acrimoniam. Liuores in corpore illitu tollunt.

Nuces auellanæ. CAP. CXLII.

NVces auellanæ,quas & leptocarya vocant, ſtomacho infeſtæ ſunt: ipſæ tamẽ tritæ,& in aqua mulſa potæ,tuſsi veteri medentur: tostæ & cum exiguo piperis potæ deſtillationem concoquunt, crematarum cinis cum axungia aut adipe vrſi perunctus alopecijs capillum reddit. Aiunt nonnulli vſta earum putamina,& in cineris ſpeciem redacta,cum oleo,cæſiorũ oculorum pupillas infantibus denigrare,perfuſo ſincipite.

Morus. CAP. CXLIII.

MOrus arbor nota eſt,cuius fructus aluum ſoluit,ſtomacho inutilis eſt,& facile corruptionem ſentit. Hoc idem præſtat mori ſuccus: decoctus autem æreo vaſe atque inſolatus, adſtringentior redditur. Facit ad fluxiones,nomas, & tõſillarum inflammationes,addito mellis exiguo. Sed inoleſcit vis eius,adiecto ſciſsili alumine, galla, croco,& myrrha: item myricæ ſemine,iri, & thure. Immatura mori poma ſiccantur,tuſaq́; acinorum rhois vice obſonijs miſcentur,vt cœliacos iuuẽt. Radicis cortex decoctus in aqua & po-

tus aluum resoluit, latas ventris tineas excutit, his quoque auxiliatur qui aconitum hauserunt. Folia trita ex aceto illita, ambustis igni medentur, tinguntq; capillum, vitium & fici nigræ frondibus simul coctis in aqua cœlesti. Succus foliorum cyathi mensura potus contra phalangiorum morsus auxilio est. Feruefacti corticis & foliorum iure dentes aptißimè in dolore colluuntur. Radix circiter messem incisa, facto in ambitu scrobe, succum emittit, qui postridie cõcretus inueniri solet. Is in dolore dentium efficax est: tubercula discutit, & aluum purgat.

Sycomorus. CAP. CXLIIII.

SYcomorum aliqui etiam sycaminum, id est, morum, vocant, cuius fructus sycomorũ etiam propter inefficacem gustum appellatur. Arbor est magna, fico similis, frondosa, multo lacte abundans: folijs mori, pomũ ter aut quater anno fert, non ramis, vt ficus, sed caudice ipso, caprifico non dißimile, dulcius grossis, sine granis interioribus: quod non maturescit, nisi vngue aut ferro scalpatur. Nascitur plurimum in Caria, Rhodo, locisq; non multi tritici feracibus: vbi prouentu fœcundo restibiliq; iuuamentum adfert, cum annonæ caritas premit. Pomum aluo vtile est, sed perquàm exilem præbet alimoniam. Stomacho aduersatur. Succus primo vere tenera arbore, antequàm fructũ ferat, eximitur, lapidis ictu summo cortice desquammato: si enim altiore plaga

violetur cortex, nihil effluet. Spongia aut vellere lacryma excipitur, quæ ſiccata & in paſtillos coacta fictili vaſe reponitur. Vis ſucci emollit, vulnera conglutinat, diſcutit collectiones coctioni repugnantes: bibitur etiam aut illinitur contra ſerpentium morſus, duratos lienes, ſtomachi dolores, & perfrictiones. Celerrimè teredinem ſentit. Gignitur & in Cypro arbor genere diſtans, quæ cum ſit vlmus, prædita tamen eſt folijs ſycomori, fructu pruni magnitudine, multo dulciore, ſupradictis cætera ſimilis.

Fici. CAP. CXLV.

F*Ici maturæ recentes ſtomachum lædunt, aluum ſoluunt: ſed facile contractæ ab eis fluxio ſiſtitur. ſudorem euocant papulaſq; ſitim ſedant, calorem reſtinguunt. Siccis natura excalfaciendi, vires alunt, ſed ſitim magis ſtimulant aluo vtiles, rheumatiſmis ventris & ſtomachi contraria: gutturi autem, arteriæ, renibus, veſicæ, & ijs quos longa valetudo decolorauit, anhelatoribus, hydropicis, comitialibus aptiſſimæ: feruefactæ cum hyſſopo & potæ, thoracem purgant: tuſſi veteri, diuturniſq; pulmonum vitijs conueniunt: aluum molliunt tuſæ cum nitro & cnico, dein manducatæ. Decoctum arteriæ & tonſillarum inflammationibus gargarizatu prodeſt. Cum hordeacea farina cataplaſmatis miſcentur, & in muliebres fotus cum fœnogræco & ptiſana. Cæterum cum ruta coctæ tormini-*

bus infunduntur. Coctæ illitæq; duritias discutiunt, parotidas & furunculos emolliunt, panos ad maturationem perducunt, maximè nitro, iri aut calce addita. Crudæ si cum antedictis tundantur, eadem efficiunt: cum malicorio, pterygia purgant: cum atramento sutorio, deploratis ferè tibiarum fluxionibus, & cacoëthicis vlceribus medentur: quin & cum vino decoctæ addito absinthio & hordeacea farina, vtilißimè hydropicis illinuntur. Crematæ cum cerato sanant perniones, pruriginès, sonitusq; si crudæ terantur, & sinapi liquoreq; aliquo exceptæ auribus instillentur. Tam syluestris, quàm satiuæ fici lacteus succus coaguli modo lac contrahit, concretumq; dissoluit, vt acetum: exulcerat corpora, meatus aperit, soluit aluum, vuluam recludit cum detrita nuce græca potus, menstrua ciet cum luteo oui appositus, aut Tyrrhenica cera: podagricorum cataplasmatis cum farina fœnigræci & aceto vtilis: lepras, lichenas, vitiligenes, vitia cutis in facie, psoras, vlcera in capite manantia, cum polenta expurgat: instillatus plagæ, percußis à scorpione, venenatorum ictibus & rabiosi canis morsibus auxiliatur: prodest dentium dolori lana exceptus, & cauis eorum additus: verrucarum informicationes tollit cum adipe, circumlita in ambitu carne. Hoc idem præstat succus è teneris ramis syluestris fici, qui lacte prægnantes, silente adhuc oculo, tusi exprimuntur, & siccat

catus in umbra reponitur. Et lac & succus impo nuntur exulceratorijs medicamentis. Decocti cum bubulis carnibus ramuli ficulni, facilem afferunt decoctionẽ. Lac efficiũt quod magis soluat, si inter coquendũ ficulneo surculo spathæ loco moueatur.

Grossi. CAP. CXLVI.

GRoßi, quæ crinei nonnullis vocantur, coctæ, illitæ strumas nodosq́; omneis emolliunt: crudæ formicas, verrucas & thymos, nitro farinaq; additis, tollunt. Folia eadem possunt, illita cum sale & aceto vlcera in capite manantia, epinyctidas, & furfures sanant: ijs ficosæ extuberationes, & genarum scabritiæ perfricantur. Nigræ ficus folijs caulicul isq; candidæ vitiligines peruguntur, faciũt ad canũ morsus, & vlcera quæ ceria, id est fauos, vocant. Großi cum syluestris papaueris folijs ossa extrahunt, furunculos cum cera discutiũt, contra muris aranei morsus, & scolopendræ venena, cum eruo & vino illitæ, auxiliantur. Fit ex cinere ficus tam syluestris quàm satiuæ lixiuiũ, crematis ramorũ cauliculis: quod subinde macerari opus est & inueterascere: siquidem inter caustica intelligitur. Gangrænis prodest: nanque expurgat & consumit, quæ excrescũt: eoq; sic vtendum est: Spongia aßiduè hoc lixiuio imbuta superponitur. Interdum dysentericis, & in fluxiones vetustas, & sinus cuniculatim exedẽtes, magnosq;, instillari conueniet. Etenim purgat, conglutinat, carne replet, & oras cõmittit, non secus

atq; emplastra quæ cruentis vulneribus inijciuntur, enæma vocant. Bibitur ad discutiendũ sanguinem concretum, & contra præcipitationes, rupta, cõuulsa, cum cyatho aquæ recenter colatũ: addito olei exiguo, cœliacis, dysentericis per se cyathus datus prodest: neruorũ vitijs, conuulsionibus commodè illinitur ex oleo, vtpote quod sudores moueat: aduersus gypsi potum, & phalangiorũ morsus bibitur. Hæc eadem præstant reliqua lixiuia, præsertim quernum: omnia tamen adstringunt.

Persea. CAP. CXLVII.

PErsea arbor est, in Aegypto, fructum ferens cibo idoneum, stomacho vtilem: in quo phalãgia cranocolapta nomine inueniuntur, præsertim in Thebaide. Arida folia in farinã redacta, illitu sanguinis eruptiones sistũt. Arborem hanc prodiderũt aliqui in Perside exitiosam esse, trãslatãq; in Aegyptum, mutata natura in cibos receptam.

Iberis. CAP. CXLVIII.

IBeris siue cardamantica, folia habet nasturtij, vere virentiora: caulem cubitalem, aut minorem: in incultis nascitur, æstate lacteum florem promit, quo tempore efficacior est. Radices duas nasturtio similes habet, calfacientes & adurẽtes: ipsæ enim ischiadicis cum salsa axungia emplastri modo vtiles, quaternis horis alligatæ, vt dein in balneas descendatur, & postea oleo cum lana locus perungatur.

PRIMI LIBRI FINIS.

PEDANII DIOSCORIDIS ANAZARBEI, DE *Medicinali materia,* *Liber II.*

Ioanne RVELLIO *Sueßionensi interprete.*

N primo charißime Aree libro, quem de medicinali materia condidimus, de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & nascentibus ex eis succis, lacrymis, seminibusq; disseruimus. In *hoc autem secundo de animantibus, melle, lacte, adipe, frugibus, atque oleribus explicabimus, subnexis herbaceis quæ acri prædita sunt facultate, vtpote quæ cum ipsis cognatione iuncta sint: qualia allium, cepa, sinapi, intelliguntur.* Idq; *ideo, ne cognatorum vires disiunxisse videamur.*

Echinus siue erinaceus. CAP. I.

M*Arinus echinus stomacho ventriq; vtilis est: vrinam cit, huius testa cruda inassata commodè medicamentis admiscetur, quæ psoras abstergunt: crematæ verò cinis sordida vlcera expurgat, luxuriantem carnem reprimit.*

Terr

Terrestris erinacei corium combustum alopecijs cum pice liquida aptißimè illinitur, aßiccatum corpus & cum aceto mulso potum, renum vitijs auxilio est: item aquæ quæ cutem subijt, conuulsionibus, elephantiæ, & malè habitis, quos cachectos vocant: viscerum fluxiones exiccat. Eiusdem iecur fictili solibus excocto arefactum, ad eosdem vsus vtilißimè reconditur.

Hippocampus. CAP. II.

Hippocampus marinũ animal est exiguum, cuius cremati cinis exceptus cum liquida pice, aut axungia seu amaracino vnguẽto illitus, alopecias replet.

Purpura, buccina, eorumq́; volutæ. CAP III.

Purpura vsta exiccat, dentes abstergit, excrescentias in carne cohibet, vlcera purgat, & ad cicatricem perducit. Eadem præstant con cremata buccina, sed vehementius vrunt: si quis salis plena, fictili crudo adurat, dentifricio conueniunt: ambustis vtiliter illinuntur, quibus solui medicamentũ non oportet: nam postea quàm vul nus cicatricem duxerit, ipsum in testæ modum induratum, sponte sua decidet. Fit etiam calx è buccinis, vt in eius mentione demonstrabimus. Cionia vocantur purpurarum buccinorumq́; mediæ partes, circa quas testæ volumen clauiculatim intorquetur. Cremata simili modo, maiorem purpuris buccinisq́; facultatem vrendi cõsequuntur.

tur, quoniam apprimendi naturam obtinent. Buc*cinorum carnes ori gratæ sunt, & stomacho vtiles: sed aluum non molliunt.*

Mituli. CAP. IIII.

M*ituli laudatißimi in* Ponto. Cremati eun*dem buccinis effectum præbent.* Priuatim *plumbi more eloti, oculorum medicamentis cum melle vtiles habentur: genarum craßitudines absumunt, albugines purgant, & cætera quæ oculis caliginem offundunt: carnes eorum ad canis morsus vtilißimè imponuntur.*

Tellinæ. CAP. V.

R*Ecentes tellinæ aluo vtiles, sed maximè ius earum: salitæ vruntur, tritæq; in cinerem & cum cedria instillatæ, auulsos pilos * renasci non patiuntur.* *τ̃ βλεφάρων.

Chamæ. CAP. VI.

C*Hamarum conchularumq; in exigua aqua decoctarum ius, aluum ciet: id cum vino assumitur.*

Vnguis odoratus. CAP. VII.

V*Nguis siue onyx conchylij tegumentũ est, ei simile quo purpura integitur: quod in* In*diæ nardiferis lacubus inuenitur. suauem ideo spirans odorem, quòd conchylia inibi nardi pabulo vescantur.* Colligitur *posteaquàm stagnantes aquæ æstiuis squalloribus inaruerunt.* Laudati*ßimus qui à rubro mari defertur, candicans, pinguis.* Babylonicus *nigrescit, atque minor conspicitur.*

citur. Ambo odoris gratia suffiuntur, sed aliquãtenus castoreum olent. Iidem suffitu excitant fœminas vuluæ strangulatu oppressas, comitialesq́; : poti ventrem molliunt. Crematum conchylium eadem efficit quæ purpura & buccinum.

Cochleæ. CAP. VIII.

TErrestres cochleæ stomacho vtiles sunt, & non facile corrumpuntur. Optimæ Sardonicæ, Aphricanæ, Astypaleicæ, & quæ in Sicilia, ac Chio gignuntur, & quæ in Liguriæ alpibus, pomatiæ, id est operculares, cognominatæ. Marina stomacho idonea, & facile aluo excernitur: fluuiatilis virus olet. Quæ verò vepribus frutetisq́; glutinata cohæret, quam vocant nonnulli sesilon, ventrem & stomachum turbat, vomitiones excitat. Crematæ omniũ testæ excalfaciendi & vrendi naturam sortiuntur: purgant lepras, vitiligines, dentesq́; : emendant oculorum cicatrices, & vitia cutis in facie, albugines, ac visus hebetudines, si cum carne sua vstæ tritæq; ex melle illinantur. Crudæ cum tegumentis impositæ, aquæ inter cutem tumores exugant: sed non ante soluantur, quàm omnis hauriatur humor. podagricas inflammationes leniunt, impactos corpori aculeos illitæ euocãt, menses tritæ & admotæ ciunt. Carnes earum cum thure & myrrha illitæ, cùm vulnera alia, tum maximè quæ nerui acceperunt, conglutinant: tritæ in aceto, sanguinẽ naribus erumpẽtem infrænant: viuæ corpus, & præsertim Aphrica-

næ cum aceto deuoratum, stomachi dolores mitigat, trita cum testa, vino & myrrha, si exiguum inde bibatur, coli vesicæq; cruciatus sanat. Terrestris pilos incommodos replicat, si quis abraso acu lentore eius, pilum attingat.

Cancri. CAP. IX.

CAncrorum fluuiatilium exustorum cinis qui duo cochlearia expleat, adiecto dimidio radicis gentianæ modo, triduo potus cum vino, magnopere prodest canis rabiosi morsibus: rimas pedum sedisq;, perniunculos, & carcinomata, cum decocto melle lenit: triti crudi, potiq; ex asinino lacte, auxiliantur contra serpentium phalangiorumq; morsus, atque scorpionum ictus: decocti autem & cum iure esitati, ijs prosunt qui tabe conficiuntur, aut leporem marinum hauserunt: necant scorpiones triti, & cum ocimo admoti. Possunt eadem marini, verùm inefficacius omnia præstant.

Terrestris scorpio. CAP. X.

TErrestris scorpio tritus & impositus, suæ plagæ remedium est: quin estur assatus, ad eadem.

Marinus scorpio. CAP. XI.

MArini scorpionis fel conuenit ad suffusiones oculorum, albugines, & hebetudines.

Draco marinus. CAP. XII.

DRaco marinus dissectus & apertus impositusq; ictus spinæ suæ qua ferit, medela est.

Sco

Scolopendra. CAP. XIII.

SColopendra in oleo decocta si illinatur, auellit capillos: sed contactu pruritus facit.

Torpedo piscis. CAP. XIIII.

MArina torpedo diuturnis capitis doloribus admota, cruciatus vehementiam mulcet: eadem apposita euersam sedem prociduamq; coërcet.

Viperæ. CAP. XV.

VIperinæ carnes si coctæ edantur, claritatem oculis afferũt, neruorum vitijs auxiliantur, increscentes strumas reprimunt: detracta autem cute, caput caudaq;, quoniã carne vacant, amputari debent. quippe commentitium est quod præcipitur, certam vtrinq; mensuram præcidi oportere. Reliquum verò corpus exẽptis interaneis elotum dissectumq; discoquitur cum oleo, vino, salis exiguo, & anetho. Aiunt ijs qui viperas esitent, pediculos procreari: quod planè à veritate abhorret. Adijciunt aliqui longam senectutem agere, qui eo cibo vescũtur. Sal ex eis ad eadem conficitur, sed inefficacior est. Viua autem vipera in fictile nouum demittitur, adijciuntur salis caricarumq; tritarũ, singulatim quinq; sextarij, mellis cyathi sex, mox fictilis operculum luto oblinitur, & fornacibus inassatur, donec sal in carbones redigatur, qui postea tritus in pulueris faciẽ, recõditur. Plerunq;, vt ori gratior fiat, immiscetur nardi spica, aut folium, aut malabathri momentum.

Senect

Senecta anguium. CAP. XVI.

SEnectus anguium in vino decocta dolori auri-um, infusu: & dentiũ collutione, auxilio est. Addunt eam in medicamenta oculorum, sed præcipuè viperinam.

Lepus. CAP. XVII.

LEpus marinus loligini paruæ similis est, qui per sese tritus, aut cum vrtica marina illitus capillos euellit. Terrestris leporis inassatum cerebrum manditur, iuuandis tremoribus qui valetudine contracti sunt: affrictu auc cibo facilem infantibus dentitionem præstat: exustum caput & cum adipe vrsino aut aceto illitum, alopeciarum inanitatibus medetur. Leporinum coagulum post triduum à concubitu potum, conceptum adimere, partusq; spem intercipere proditur: vuluæ & alui fluorem sistit, comitiales iuuat, cõtra venena ex aceto bibitur, præsertim aduersus cõcretum lac, & viperarum morsus. Sanguis eius si calidus illinatur, vitia cutis in facie, vitiliginem, lentiginesq; sanat.

Pastinaca. CAP. XVIII.

MArinæ pastinacæ radius, qui eius caudæ enatus aduersis squammis reflectitur, dentium dolorem mitigat: nã eos frangit, & euocat.

Sepia. CAP. XIX.

SEpiæ coctæ dum estur atramentum ægrè concoquitur, aluum mollit, collyrijs è testa factis conuenienter genarum scabritiæ perfricãtur:

vstum in sua testa donec id quod crustosum est abscedat, postea tritum, expurgat vitiligines, furfures, dentes, & vitia cutis in facie: elotũ in medicamenta oculorum addi solet: cõtra albugines, oculis iumẽtorum efficaciter inspiratur: pterygia oculorum absumit, cum sale tritum & iniectum.

Mullus piscis. CAP. XX.

MVllorum aßiduo cibo, aciem oculorum hebetari constat. Is marini draconis, aranei, ac scorpionis morsibus medetur, si crudus atque dissectus admoueatur.

Hippopotamus. CAP. XXI.

HIppopotami testes exiccati ac triti contra serpentium morsus bibuntur.

Fiber. CAP. XXII.

FIber ancipitis vitæ animal, plerunq; cum piscibus & cancris ex aqua victum capeßit. Huius testes serpẽtium venenis aduersantur, sternutamenta mouẽt, & in vniuersum varios obtinẽt vsus: siquidem menses ac partus ciunt, duabus drachmis cum pulegio poti: partus secũdasq; eijciunt: contra inflationes, tormina, singultus, venena, ixiamq; ex aceto bibuntur: lethargicos, & vtcunq; veterno obdormiscentes excitant infusi: cum aceto autẽ & rosaceo, olfactu & odoris suffitu, idem faciunt: poti & illiti prosunt tremulis, conuulsionibus, & omnibus neruorum vitijs. In summa, calfactoriam vim habent. Eligi debẽt testes qui ex vno ortu cõnexi sunt (fieri enim nõ potest,

test, vt gemini folliculi in vna membrana coniuncti reperiantur) liquore intus veluti ceroso, odore graui & virus redolente, gustu acri, mordente, ac friabili, naturalibus tunicis circũdato. Quẽ fraude aliqui corrumpunt, conijcientes in follem gummi, aut ammoniacum cum sanguine & castorio subactum, & ita exiccantes. Vanum est quod traditur, testes ab ipsis euelli, & à sese abijci, quũ venatu vrgentur: siquidem tangi nequeũt, ita, vt in sue, substricti. Operæ autem pretium est, diuisa pelle melleum liquorem cum euestiẽte tunica assumere, & siccatum potui dare.

Mustela vulgaris. CAP. XXIII.

MVstela quæ in domibus nostris oberrat, ambusta exenteratur, & inueterata sale, in vmbra siccatur. Ea binis drachmis cum vino pota, aduersus omnia serpentium venena præsentaneo est remedio: toxico, simili sumpta modo, resistit. Eius ventriculus coriandro farctus inueteratusq́; percussis à serpente, & comitialibus potu auxiliatur. Cremata in fictili podagricis confert, cinere ex aceto illito. Sanguine perũctæ strumæ, iuuantur: comitialibus etiam prodest.

Ranæ. CAP. XXIIII.

COntra omnium serpentiũ venena pro antidoto sunt ranæ, si ex sale & oleo decoctæ edantur, iusq́; earum itidem sorbeatur: cõtra inueteratos tendinum rigores pollent. Illitus earum cinis, profluentis sanguinis impetus sistit: explen-

dis alopeciarum inanitatibus ex liquida pice illinitur. Viridium ranarum cruor auulsos genis pilos renasci prohibet, in vestigia euulsorum instillatus: decoctæ in aceto & aqua, dentium dolores collutione leniunt.

Silurus. CAP. XXV.

SIlurus recens in cibo nutrit, & facilem præbet aluum: sale verò conditus, minimũ suppeditat alimentum. Arteriam expurgat, & vocem expedit. Illita saliti caro, aculeos & infixa corpori spicula extrahit. Muria eius incipientibus dysenteriis prodest, si in desidentium fotus adiiciatur, fluxiones siquidem ad summa cutis elicit: ischiadicis infusa medetur.

Smarides. CAP. XXVI.

SMaridis piscis caput exustum, excrescentes vlcerum oras puluillosq; reprimit: nomas cohibet, thymos clauosq; absumit. Caro non secus atque salsamentum prodest à scorpione percussis, aut à cane demorsis.

Mænæ. CAP. XXVII.

MAenarum ex capitibus cinis si illinatur, callosas sedis rimas abolet. Eius etiam garum oris putrilagines collutione sedat.

Gobius. CAP. XXVIII.

GObius recens in suillum ventrem coniectus, si cõsuta rima in duodecim aquæ sextariis, donec duo supersint, decoquatur, excolatus & sub diuo refrigeratus potui detur, aluus sine molestia deiic

deÿcitur. Illitus contra ſerpentium canumq́; morſus auxilio eſt.

Thunnus. CAP. XXIX.

COnditanei thunni caro, quam omotarichon vocant, ſumpta ÿs auxiliatur, quos vipera nomine preſter momorderit: ſed oportet vinum quamplurimum ſubinde cogantur haurire, ita vt vomitione reddatur. Cõtra acrimonias eſitatorũ maximè valet, canũ morſibus vtiliſſimè illinitur.

Garum. CAP. XXX.

GArum omne, quod ex piſcibus carnibusq́; ſale maceratis liquamen eſt, ſi ex eo fotus fiat, depaſcẽtia vlcera ſiſtit: morſis à cane medetur, dyſentericis atque iſchiadicis infunditur: nonnullis, vt exulcerata adurat: alÿs autem, ad laceſſenda, quæ vlcera non ſenſerunt.

Ius piſcium. CAP XXXI.

REcentium piſcium ius, modo per ſe, modo ex vino potum, aluũ ſubducit. Priuatim ad hunc vſum conficitur è phycidibus & ſcorpionibus, & iulide: è percis, & recentibus alÿs ſaxatilibus, nec virus reſipientibus, ſimpliciter cum aqua, oleo & anetho.

Cimices lectularij. CAP. XXXII.

CImices qui in cubilibus enaſcuntur, cauis fabarum incluſi, ſi ante febrium ſignificationes ſepteni deuorentur, quartanis auxilio ſunt: & citra fabas ſumpti, percuſſis ab aſpide proſunt: vuluarum examinationes olfactu reuocant: poti

cum vino aut aceto, adhærentes sanguisugas abigunt: triti & vrinariæ fistulæ impositi, vrinæ angustias leuant.

Millepeda. CAP. XXXIII.

M*illepedæ, quæ sub aquario vase stabulantur, animalia sunt multis pedibus nitentia, quæ contacta manu contrahuntur in orbem: hæ ex vino potæ difficili vrinæ, & regio morbo auxiliantur. Millepedas illini anginis cum melle vtilissimum. Tritæ, & in cortice mali punici calefactæ, doloribus aurium, addito rosaceo, conuenienter instillantur.*

Blata pistrinaria. CAP. XXXIIII.

B*Lattæ eius quæ in pistrinis inuenitur, interanea trita aut cum oleo decocta, aurium dolores instillatu mitigant.*

Pulmones. CAP. XXXV.

P*Odagras pernionesq; emendat pulmo marinus recens, tritus & illitus. Suillus & agninus vrsinusq; pulmo impositu attritus à calceamentis cõtractos, ab inflammatione tuetur. Vulpinus verò si arefactus bibatur suspiriosos adiuuat. Adeps quoque liquefactus, infususq;, auris dolorem finit.*

Genitale cerui. CAP. XXXVI.

G*Enitale cerui tritum & in vino potum, à vipera demorsi auxiliatur.*

Vngula asini. CAP. XXXVII.

V*Ngularum asini cinis per dies multos bi-*

nis

nis cochlearibus potus proditur comitiales adiu= uare, eædem oleo subactæ strumas discutiunt: & illitæ pernionibus medentur. Caprinarum ci= nere perunctæ ex aceto alopeciæ sanantur.

Lichenes equorum. CAP. XXXVIII.

*Lichenes sunt in equorum genibus, & * su= per vngulas in flexu harum partium indu= rati calli: qui triti & in aceto poti, comitialibus mederi traduntur.* *Κατ' ἐπὶ γναφλὼ nõ ἐπιγναφλῷ.

Iocinera. CAP. XXXIX.

Asini iecur inassatum esu comitialibus pro= dest, veruntamen ieiunis edendum præcipi= tur. Capræ verò inassati decidua sanie, inungi lusciosos prodest: & dum coquitur, apertos ocu= los halitu eius vaporari: prodest in cibo tostum ad eadem. Tradunt hircini iocineris cibo comi= tiales deprehendi. Aprinum recens si arefactum teratur, ex vino potum contra serpentium volu= crumq; morsus auxilio est. Iecur canis, qui rabie exagitatur, tostum & in cibo ab emorsis sumptũ, ne tentẽtur metu aquæ tueri creditur. Vtũtur au= tem ad arcendos aquæ pauores dente eo, qui cani= nus dicitur. hunc à cane, qui momordit exẽptum, & folliculo inditum, pro amuleto brachio adne= ctunt. Inueteratum autem sale mergi iecur, ex hy dromelite binis ligulis potum, secundas pellit.

Coria veteramentaria. CAP. XL.

Veteris corij cremati illitus cinis ambusta igni, intertrigines, necnon calceamẽtorum

attritus ſanat.

Gallinæ. CAP. XLI.

DIſſectæ gallinæ, & adhuc calentes appoſitæ, ſerpentium morſibus auxiliantur: ſed identidem alias ſufficere oportet. Earum cerebellum in vino bibendum datur cõtra ſerpentium morſus, ſanguinem à cerebri membrana profluentem ſiſtit. Quæ interiore ventriculi galli ſinu reſidet membrana, ſecti in laminas cornus ſpecie ſimilis (ea verò inter coquendum abijci ſolet) ſiccatur, tritaq́; in vino cõuenientiſsimè ſtomachicis datur in potu. Ius è vetere gallinaceo aluum deijcit. Abiectis itaque interaneis ſalem conijci oportet, & conſuto ventre decoqui in viginti ſextarijs aquæ, donec ad tres heminas redigantur: totũ id refrigeratum ſub diuo, datur. Aliqui incoquunt olus marinum, mercurialem, cnicũ, aut ſiliculam. Crudos humores craſſosq́;, atram bilem, & ſtrigmenta elicit: prodeſt longis febribus, ſuſpirijs, articularijs morbis, & inflationibus ſtomachi.

Ouorum natura. CAP. XLII.

OVum molliculum plus alit ſorbili, & durum plus molli. Luteum oui, contra oculorum dolores vtile eſt: inaſſatum ſedis inflammationibus prodeſt, cum croco, & roſaceo: & condylomatis, cum meliloto: cum vua autem fruticis eius, quem rhoa dicunt, aut galla in patinis frigitur, vt cibo aluos ſiſtat: per ſe etiam offerri ſolet.

Candidum oui crudum refrigerat, ſpiramenta

cutis

cutis occludit, inflammationes oculorum infusum lenit, ambusta, si statim eo perungantur, pustulas non sentiunt: faciem à solis adustione tuetur, fronti impositum cum thure fluxiones arcet, auertitq́;: inflammationes oculorum lana exceptum, addito rosaceo, melle & vino, mitigat: vtiliter contra hæmorrhoidis serpentis morsus crudum sorbetur: summè tepidum prodest vesicæ rosionibus, renum exulcerationibus, gutturis scabritiæ, reiectionibus sanguinis, destillationibus, & thoracis rheumatismis.

Cicadæ. CAP. XLIII.

C*Icadæ, quæ inassatæ manduntur, vesicæ doloribus prosunt.*

Locustæ. CAP. XLIIII.

L*Ocustæ odoris suffitu vrinæ difficultates adiuuant, præsertim quæ fœminas malè habẽt: earum carnes nullo sunt in vsu. Est & quoddam genus locustæ, quæ asiracos aut onos dicitur, sine pennis, prælongis cruribus. Exiccata autem si ex vino bibatur, contra scorpionis morsus magnopere proderit.* Hac *abundè vescũtur* Aphri, *qui* Leptin *incolunt.*

Ossifragus. CAP. XLV.

V*Enter eius auis, quam* Latini *ossifragum appellant, particulatim potus, calculos cum lotio pellere proditur.*

Galerita. CAP. XLVI.

G*Alerita auicula est parua, apicem in ver-*

tice, pauonis modo, gestans: quæ assa, & in cibo sumpta, cœliacos adiuuat.

Hirundines. CAP. XLVII.

D*Issectis crescente luna pullis hirundinis, qui primo partu exclusi sunt, in ventre eorum lapillos offendes: è quibus duos, vnum colore varium, alterum purum eximes: ij priusquàm terram attigerint, in iuuencæ corio, aut ceruina pelle brachio aut collo adalligati, comitialibus proderunt, & sæpe prorsus eos recreabunt.* Hirundines, *vti ficedulæ, in cibo, aciei visus medicamentum præbent.* Tam *pullorum, quàm matrũ in fictili olla crematarum cinis cum melle oblitus, oculis claritatem adfert, anginæ eo commodè perunguntur: vuæ & tonsillarum inflammationibus hoc cinere succurritur.* Et *ipsæ & pulli exiccati, si drachmæ pondere ex aqua bibantur, hos iuuãt, qui anginæ morbo conflictantur.*

Ebur. CAP. XLVIII.

E*Boris scobe illito paronychia sanãtur.* Vim *adstringendi ebur obtinet.*

Suillus talus. CAP. XLIX.

S*Vis talus comburitur, dum è nigro albescat: qui tritus & potus inflationibus coli, longisq; torminibus medetur.*

Ceruinum cornu. CAP. L.

C*Eruini cornu cinis elotus, binis ligulis epotus, prodest dysentericis, excreantibus sanguinem, cœliacis, regio morbo, & vesicæ doloribus*

bus cum tragacantha: fœminis fluxione vulvæ laborantibus, cum liquore huic rei accommodato. Cerui cornu contusum, crudo fictili, luto circumlito, & in furnum indito, vritur donec albescat: id cadmiæ modo elotum, vlceribus oculorum, & defluxionibus salutare est: infrictum dentes expurgat. Crudi cornu suffiti nidore serpentes fugantur: feruefactum in aceto, si eo gingiuæ colluantur, maxillarum à dentitione dolorem adimit.

Eruca. CAP. LI.

ERucis, quæ in oleribus gignuntur, cum oleo perunčti, à venenatis bestijs feriri negãtur.

Cantharides. CAP. LII.

EFrumentis congestæ cantharides ad recondendum idoneæ sunt, quæ fictili vase non picato conduntur, & raro linteo obligato ore, & deorsum conuerso suspenduntur super aceti feruentis, quam accerrimi halitum, donec æstu exanimentur: postea lino transfixæ reponuntur. Potentißimæ omnes variæ, luteis lineis, quas in pennis transuersas habent, promissoq; corpore crassæ ac blattarũ modo perpingues: sed inertes ac imbecillæ, quæ vnius sunt coloris.

Buprestes, & pinorum erucæ. CAP. LIII.

SImili modo recõdũtur buprestes, genera quædam cantharidum, & pinorum erucæ: quæ supra cribrum suspensum feruenti cinere paulisper intostæ, reponuntur. Vis omnium communis erodere,

dere, vlcerare, calorem elicere: qua de causa admiscentur medicamentis quæ lepras, ferasq; lichenas & carcinomata sanant. Menses ciunt pessis emollientibus additæ. Aliqui cantharidas antidotis impositas, aquæ subter cutem auxiliari prodiderunt: argumento, quòd vrinam moueant. Alij pennas pedesq; contra potarum veneficia, remedio esse tradiderunt.

Salamandra. CAP. LIIII.

SAlamandra lacertæ genus est, iners, varium, quod frustra creditum est, ignibus non vri. Vim habet erodentem, calfactoriam, exulcerantem. Additur, vt cantharis, in medicamenta, quorum vis est exesse, & lepras abolere: similiq; modo reconditur. Liquefacta in oleo pilos euellit. Exenterata, detractis pedibus & capite in melle seruatur ad eundem vsum.

Araneus. CAP. LV.

ARaneus, quem holcum, alij lycon, id est lupum vocant, subactus cum splenio, & linteo illitus, prolatusq; vtrinsq; temporibus aut fronti, tertianos circuitus persanat. Tela eius imposita sanguinem sistit, vulnera quæ summam cutem occuparunt, ab inflammationis iniuria vindicat. Est & alterum aranei genus, qui candidam, tenuem, densamq; telam orditur: quem in aluta ligatum, & lacerto appensum, quartanis circuitibus mederi narrant. Decoctus ex rosaceo, & infusus, aurium doloribus auxiliatur.

Lac

Lacerta. CAP. LVI.

LAcertæ caput intritum, & appositum, aculeos, & omnia corpori infixa extrahit: varos, formicantes verrucas, & pensiles, quas acrochordonas vocant, tollit. Iecur exesis dentibus coniectum dolores finit. Si diuulsa admoueatur, ictus à scorpione leuamentum præstat.

Seps. CAP. LVII.

SEps, quam aliqui lacertam chalcidicam vocarunt, in vino pota morsus suos sanat.

Scincus. CAP. LVIII.

SCincus aut Aegypti, aut Indiæ, aut rubri maris alumnus, quamuis inueniatur in Lydia Mauritaniæ. Est autem terrestris crocodilus, sui *generis, sale inueteratus cum nasturtio. Aiunt carnes, quæ renes amplectantur, id sibi virium vendicasse, vt si drachmæ pondere bibantur, venerem accendant. Verùm decocto lentis cum melle aut semine lactucæ cum aqua poto, veneris cupiditates inhibentur. Additur in antidota.

*ἰδιογενὴς ταριχευόμενος ἐν καρδάμῳ.

Terreni vermes. CAP. LIX.

TErreni vermes impositi, præcisos neruos glutinant, tertianas discutiunt: decocti cum anserino adipe, & infusi, affectis auribus medentur: cum oleo autem decocti, si in contrariam aurem instillentur, dentium doloribus præstant auxilium: triti in potu ex passo vrinam ciunt.

Musaraneus. CAP. LX.

MVs araneus dissectus, & impositus, sui

mor

morsus veneficia luit.

Mures. CAP. LXI.

MVres, qui in domibus oberrant, concisos scorpionum plagis vtilissimè imponi, in confesso est: si inassatos infantes ederint, oris saliuam exiccari promittunt.

Lac. CAP. LXII.

LAc generatim omne boni succi est: corpus alit, aluum emollit, stomachum & intestina inflatione vexat: vernum tamen dilutius æstiuo habetur, & è viridi pabulo aluum magis emollit. Probatur autem candidum, æquali craßitudine, quod vngui instillatum cogitur. Aluum minus tentat caprinum: quoniam pecus hoc adstringentibus pabulis, robore, lentisco, & oleaginis frondibus, & terebintho magna ex parte vescitur: inde stomacho accōmodatißimum reddi solet. Ouillum autem dulce, crassum, & præpingue, non vsqueadeò vtile stomacho. Bubulum tamen, asininum, & equinum, ventri magis idonea: sed ipsum turbant. Quibus in locis pecora, scammoniam, veratrum, clematidē, aut mercurialem pascuntur, lac omne ventrē & stomachum subuertit. quale in Iustinis montibus esse, à nobis proditū est. Siquidem capræ, quibus candidū veratrum pabulo fuerit, primo foliorum partu euomunt: & eorū lac haustum nauseam creat, & stomachū in vomitiones effundit. Ventrem adstringit lac omne decoctū, præcipueq; candentibus calculis marinis exustū:

&

& in summa, omnibus auxiliatur internis exulcerationibus, præsertim faucium, pulmonis, interaneorum, vesicæ, & renũ: foris verò contra pruritum cutis, eruptiones papularũ, & vitiatos corporis succos, recens cum melle crudo, addito sale, datur exigua aqua dilutũ. Minus inflat quodcunq; semel feruefactũ. Decoctum cum calculis marinis ad dimidias, vlcerosas ventris fluxiones adiuuat. Lac quodcunq; serum continet implicitum, quod vbi discessit à lacte, multò potentissimum ad purgationes redditur. Datur quibus sine acrimonia volumus deiectionem moliri, vt melancholicis, comitialibus, lepris, elephãtijs, & erũpentibus toto corpore papulis. Ex omni lacte fit, quod schistũ, id est scissile, appellant. Lac autẽ fictili nouo feruet, ramoq; ficulneo recenti mouetur, inspersis, postquam bis aut ter efferbuerit, totidem aceti mulsi cyathis, quot sunt heminæ lactis: ita enim serescens liquidũ ab eo diuiditur, quod in caseum concreuit. Sed cum feruet, ne superfundatur, conueniet spongia ex frigida continuò fictilis labrum detergere, sextariumq; argenteum frigidæ aquæ plenum demittere. Bibitur heminis per interualla singulis, vsque ad quinas, ita vt intercedentibus spatijs, potantes ambulent. Lac autem recens efficax est contra rosiones vstionesq;, ab exitialibus medicamentis factas: vti à cantharidibus, aut salamandra, buprește, aut pinorum eruca, hyoscyamo, dorycnio, aconito, aut ephemero: præsertim

tim

tim bubulum ad id eximiè confert. Gargariza-
tur autem exulceratis faucibus, tonsillisq;. Asini-
num peculiariter collutos dentes gingiuasq; sta-
bilit. Fluxiones alui, si vlcera sentiantur, tenes-
mosq;, ouillum, bubulum aut caprinum cum ma-
rinis lapillis decoctum, sistit: per se autem & cum
hordeacea ptisana aut halicaceo cremore infusum
magnopere intestinorum rosiones mitigat: exulce
ratæ vuluæ immittitur. Humanum lac dulcißi-
mum est, & maximè alit: mammis autẽ exuctũ,
prodest tabi, & stomachi rosionibus: contra hau-
stum leporem marinum præsidio est: oculis cruore
ex ictu suffusis, cum thuris polline instillatur: po-
dagricis vtile est, cum meconio, & cerato illitum.
Lac omne respuendum splenicis, hepaticis, comi-
tialibus, vertiginosis, & neruorum vitio laboran
tibus, febriculosis, & capite dolentibus: nisi si
quis interdum purgationis gratia, vt ostendimus,
schistum præbeat. Primiparæ canis lacte perun-
ctos narrant glabrescere: potum contra venena
antidoti vicem obtinet. abortus mortuos expellit.

Caseus. CAP. LXIII.

CAseus recens sine sale sumptus alit, stoma-
cho vtilis est, & facile in membra delega-
tur: corpus auget, aluum modicè emollit: alius ta-
men alio præstantior, pro natura lactis à quo con
ficitur. Decoctus autem, & expressus, deinde in-
assatus, aluum sistit: illitus, oculorum inflamma-
tionibus, & sugillatis prodest. Qui verò recens
salit

salitus est, minus alimẽti præbet: corpus aptè minuit, stomacho aduersatur, negotiũ ventri intereaneisq; exhibet: vetustiore sistitur aluus. Sero quod à caseo manauit, quam optimè canes aluntur. Quod hippacẽ vocant, caseus est equinus: ea virus redolet, magnopere alit, bubuloq; proportione respondet. Nec desunt, *qui hippacẽ, equinum coagulum appellarint.*

Butyrum & eius fuligo. CAP. LXIIII.

E Lacte pinguißimo probatũ sit butyrũ, quale ouillum est: fit & ex caprino, agitato in vasis lacte, donec pingue separetur. Butyrum *natura oleosum est & emolliens: vnde largius epotum, ventrẽ resoluit: prodest, vbi oleum non adfuerit, contra venena.* Cum *melle si infricetur, dentitiones adiuuat: gingiuarum pruritus, & oris vlcera infantibus emendat.* Illitum *foris capaciora alimentorum facit corpora, & ab albidis pustulis per summa scatentibus asserit.* Contra *inflãmationes & duritias vuluæ, quod nec virus resipit, nec vetustatẽ sentit, butyrũ efficax est: dysentericis, & colli exulcerationibus infunditur: in medicamenta addi solet, quæ pus mouẽt: vtile præsertim cũ nerui, aut cerebri mẽbranæ, vesicæ ceruix, vulnera acceperit.* Id *autem purgat, replet carnem creat, ab aspide percußis vtilißimè imponitur.* Recens *obsoniys additum olei vicem pensat, & adipis vice fungitur in bellariys.* Colligendæ *ex eo fuliginis ratio hæc est:* Butyrum *in lucernã no-*

uam ingestum accenditur, fictilíque operculato quod supernè in siphunculi speciem desinat, & infima parte cuniculos clibani modo habeat, crematur, & subinde aliud in absumpti locum sufficitur, dum coaceruetur fuliginis modus, quem facere institueris: penna post deraditur ad vsus. Eius effectus est in medicamentis oculorum, exiccare & adstringere: fluxiones cohibet, & vlcera celeriter ad cicatricem perducit.

Medicina lanarum. CAP. XLV.

SVccidæ lanæ molles, è collo feminibusq; laudatißimæ habentur. Subueniunt inter initia vulneribus, percußis, desquammatis, liuidis, oßibus fractis, aceto, oleo aut vino imbutæ: siquidem facile succos combibunt quibus immerguntur, & ob pecudum sordem (sic enim œsypum vocant) emolliunt: capitis, stomachi, aliarumq; partium doloribus, cum aceto & rosaceo efficaciter imponuntur. Crematarum lanarum cinis crustas obducit, excrescentias in carne cohibet, & vlcera ad cicatricem perducit. Mundæ autem & carptæ, in fictili crudo, cæterorum more, vruntur. Nec secus fimbriati marinarum purpurarũ flocculi cremari solent. Aliqui cum sordibus lanas carpunt, & melle irrigant, eodemq; modo vrunt. Alij in fictili oris patuli, verucula inter se distantia componunt, & concerptas carminatasq; lanas oleo ita suffusas, vt ne stillare quidem poßint, assulis tedæ subiectis, & eisdem lanisq; permutatim

tim

tim interſtratis, leuiter ſuccēdunt, & vſtas tollunt: quod ſi è teda pix, pinguitudóve vlla proflu- xit, collecta recōditur. Lauatur ad oculorum medicamenta: cinerem in labellis, aqua addita, manibus confricant, & conſidere patiuntur: idq́; ſæpius, mutantes aquam donec linguam adſtringat, nec mordeat.

Oeſypum. CAP. LXVI.

OEſypum vocant Græci, ſuccidarum lanarum pinguitudinē. Cuius parandi ratio hæc eſt: Succidæ molles, radicula non curatæ, calida aqua lauantur, & quibuſcunque ſordibus expreſſis, & in labellum oris ampli coniectis, aqua infunditur, magnoq́; impetu ligula, vti reſpumet, agitatur, aut lignea rude validiuſculè contur batur, quò largius ſordida ſpuma colligi poſſit, deinde marina reſpergitur: conſidente pingui quod ſupernatabat, collectoq́; in altero fictili vaſe, denuo aqua in labellum fuſa agitatur: ſpuma iterum mari perfunditur, & demum eximitur. Hoc tantiſper fieri ſolet, dum conſumpta pinguitudine nihil prorſus ſpumæ extet. Collectum œſypum manibus emollitur, & ſi qua incedit ſpurcitia, confeſtim demitur: excluſaq́; ſenſim omni aqua, recentiq́; affuſa, manibus miſceatur, donec admotum linguæ œſypum adſtringat leuiter, nec mordeat, atque pingue candidumq́; ſpectetur: tum in fictili vaſe conditur. Verum omnia feruido ſole fiant. Nonnulli excolatum pingue frigi-

da aqua eluunt, & manibus, non secus atque ceratum mulieres, confricant: ita enim candidius redditur. Alij elotis lanis & sordibus quibuscunq; exemptis, ac lento igni in æneo vase ex aqua decoctis, pingue quod supernatat collectum, aqua, vt diximus, lauant: colatumq; in fictilem patellam, quæ calidam aquam contineat, linteo operiunt, atque soli mandant, donec candidum fiat, & satis crassum. Alij bidui spatio aquam effundunt, nouamq; adijciunt. Melius est læue, radicula non curatum, quod succidarũ virus oleat, & si manu in concha fricetur cum aqua frigida, albescat, nihil in se duri aut concreti habens: veluti quod cerato aut adipe adulteratur. Oesypum excalfacit, explet vlcera, & emollit: præsertim sedis ac vuluæ, cum meliloto & butyro: in vellere appositum, menses & partus euocat, vlcera non aurium modò sanat, sed & genitalium cum anserino adipe: cõtra erosos angulos oculorum, scabiososq;, genas quæ occalluerunt, & ciliorum defluuia, efficax est. In testa noua torretur, donec redactum in cinerem pinguitudinem amittat. Ex eo etiam fuligo colligitur, vti demonstrauimus: quæ in oculorum medicamenta commodè addi solet.

Coagulum. CAP. LXVII.

LEporis coagulum tribus obolis ex vino, venenatorum morsibus, cœliacis, dysentericis, & fœminis fluxione vuluæ laborantibus, ac reiectionibus à pectore, auxiliatur. Sanguinẽ in gru-

mos

mos concretum discutit. Post menstruas purgationes appositum vuluæ cum butyro, præstat mulieribus vt concipiant: potum verò partus enecat, & à puerperio, pariendi spem adimit. Equi coagulum, quam hippacen aliqui vocant, priuatim cœliacis dysentericisq; conuenit. Hœdi, agni, hinnuli, capreæ laticornis, & dorci, apri, cerui, vituli, bubaliq; coagula similes naturas sortiuntur: contra aconiti potum in vino, & concretum lac in aceto, conuenienter assumuntur. Hinnuli priuatim triduo à purgationibus admotum, partus spem intercipit. Vituli marini, castorei vires repræsentat: comitialibus, strangulatis vuluis, potu conferre existimatur. Sed si sit vituli marini, hoc experimentum est: aqua inspergitur, qua paulisper cum alterius animantis, tum præcipuè agni coagulum, maduerit: nam si erit syncerum, statim liquescit in aquam: sin minus, consimile permanet. Excipitur autem catulis, qui nondum natare possunt. In summa, coagulum omne dissipata cogit, & coacta dissoluit.

Adeps. CAP. LXVIII.

ADeps anserinus aut gallinaceus recens & sine sale condîtus, ad vuluæ vitia proficit: sale inueteratus, & qui temporis spatio acrimoniam concepit, vuluæ inimicus est. Recens exemptis membranis in fictilem ollam demissus, quæ altero tantopere capacior sit, quantus sit modus adipis, quem curare institueris, obstructo diligen-

ter vase, flagrantißimo soli exponitur: eliquescens inde humor in fictile alterum excolatur, donec adeps omnis absumatur, mox loco vehementer frigido reconditur, & ad vsus digeritur. Alij fictile fulciunt super aquam calidam, aut tenuem & elanguidam prunam, quæ solis vicem penset. Est & alia curandi ratio: Exemptis membranis teritur, coniectusq; in ollam eliquatur, adiecto minuti salis momento: mox lineo colo transfusus reponitur. Vtiliter in medicamenta additur, quæ laßitudines & fatigationes leuant. Suillus adeps & vrsinus hoc curantur modo: Recens, præpinguis, renibus potißimū detractus, in largiore aqua cœlesti & quàm frigidißima, exēptis tunicis, diligentißimè manibus confricatur, & exprimendo fermè siccatur, subindeq; noua aqua abluitur: cæterum fictili capacitatis duplæ inditus, in aquam demergitur, & subditis leuibus prunis spatha mouetur: eliquatúsque, colo trāsfunditur in aquam: vbi verò refrixit, & guttatim aquam omnem exclusit, in prælotum fictile demittitur, & infusa aqua leniter eliquari debet, & manu deprimi, quo facilius fæculentū virus peßum eat: postea in pilam spongia madefactam transfunditur. Vbi coire cœpit, residens in imo sordes eximitur. Tertio citra aquam eliquatur, repurgatusq;, fictili benè operculato, perquàm frigidis locis reponitur. Hircinum seuū, ouillum, ceruinumq; ita curato: Elotum ex his quodcunq;,
tum

tunicis, (vt in suilli mentione dictum est) exemptis, pilæ emolliendum tradito, ac manibus fricato, affusa paulatim aqua, donec ne amplius quidem cruentum virus excernatur, aut pingue aliquod innatet, sed nitida spectetur. Deinde in ollã fictilem conijcito, & adiecta aqua vt superemineat, leui pruna liquefacito, & moueto, atque in aquam colato: cumq; refrixerit, iterum in loto fictili eliquato, & quæ antè diximus facito. Tertiò sine aqua liquefactum, in perfusam liquore pilam colato, refrigeratũq;, vt in suilli ratione diximus, recondito. Bubulum autem seuum, renibus maximè detractum, exemptis membranis, aqua marina ex alto petita eluendum est: mox in pila tundendum diligenter, affusa maris aqua. Cum verò dissolutum fuerit, in fictilem ollam conijciendum, & marina aqua, quæ non minus dodrante supereemineat, proluendum, decoquendum donec omnis aboleatur odor, additis ad singulas seui Atticas minas, quaternis Tyrrhenicæ ceræ drachmis: excolatumq;, detractis quæ pessum ierant sordibus, in nouo fictili reponendum: opertumq; soli interdiu credendum, vt ad candorẽ reducatur, & odoris virus euanescat. Priuatim taurorum pingue sic curari debet: Renibus euulsum pingue profluente amnis aqua abluito, detractisq; tunicis, fictili nouo, postquam exiguum salem insperseris, liquefacito: dein in nitentẽ aquam excolato, & vbi concrescere cœpit, manibus ite-

rum confricando vehementer lauato, aqua sæpius infusa refusaq́; donec quamoptimè elotũ videatur: rursus in olla cum pari modo vini odorati decoquito, & cum iterum efferbuerit, dēpto ab igni vase, ibidem sinito pernoctare: postridie si grauiter adhuc oleat, noua olla repetitũ, vino odorato perfundatur: eadem quæ prius fiant, dum omne virus euanescat. Colliquatur & sine sale, præsertim affectionum earum causa, quibus sal aduersari solet, sed ita paratum non magnopere albescit. Eodem modo pardorum ac leonum pinguia curari oportet. Taurinum autem & vitulinum pingue, necnon ceruinum, atque etiam huius animalis medulla, odoramentis imbuitur, hac ratione: Pingue quod odoratum reddi debet, demptis, quæ diximus modo, membranis, elotum & vino quamodoratissimo, nulla maris aqua diluto, feruefactũ, pernoctare sinitur: alterũ id genus vinum eadem mensura infunditur, colliquatur, & exquisitè colatur: nouemq́; eius heminis, iunci Arabici septem drachmæ adijciuntur. Quòd si ipsum odoris fragrantioris fieri voles, quadraginta floris eiusdem drachmæ, cum paribus palmæ; calami, & casiæ modis adduntur: & xylobalsami, aspalathi singulæ drachmæ: cinnamomi, cardamomi, & nardi, singulæ vnciæ: omnia exactius tunduntur, & affuso vino odorato, in vase operto, quod supra carbones firmiter collocatum sit ter efferuescunt, & semoto ab igni vase imbi pernoctan:

ctant: postridie vinum effunditur, aliudq́; generis eiusdem adiicitur. Ter simili modo benè conferue=scat. Deinde matutinis exempto adipe vinũ effundatur: & abluto vase, si quid imo subsidens hæsit, detergatur. Postremò eliquatum pingue & exco=latum, ad vsus reconditur. Hoc autẽ modo odora=mentis imbuitur, quod antea curatum est. Verum antè dicta prius inspissari solent, quò facilius sibi odoramentorum vires adsciscant. Itaque assumens quodcunq; horũ voles, cum vino feruefacito, im=positis vnà myrti ramulis, serpillo, cypero, item aspalatho plenius tuso. Aliqui tamẽ ad hũc vsum, vno duntaxat horum contenti sunt. Cum autem ter efferbuit, exemptum leniter, & linteo colatũ, aromatis, vti expositum est, imbuitur. Adipibus spissamenta sic fiunt (quemcunque acceperis, oportet vt recens tundatur) Syncerus & sanguinis expers adeps, reliquas habens notas quas sæpe retulimus, in ollam nouam demittitur, infuso vino albo, vetere, odorato, quod semipedis altitudinem superet: lento igni feruescat, dum vernaculus odor aboleatur, planeq́; vinum redoleat. At vbi deposito vase refrixit, duæ adipis minæ in ol=lam mittuntur, & duo vini eiusdẽ sextarij, & se=minis loti, eius inquã cuius è ligno ludicræ tibiæ factitantur, tusi minæ quatuor adiiciuntur: lento igni subinde miscendo decoquuntur: cumq́; odo=ris virus euanuerit, excolatusq́; adeps refrixe=rit, vna contusi aspalathi mina, cum amaraci=

ni floris minus quatuor, & vetere vino subigitur. Nocte vna hæc odorem rapiunt, combibúntve. Postridie in fictilem ollam tricongialem ea omnia cum adipe iniecta, additis sextarijs tribus vini, vnà feruescunt, quousq; & vim & odorē spissamentorum adeps ipse contraxerit: qui eliquescens colatur, & reponitur. Quòd si maiorē odoris fragrantiam efflagites, drachmas octo quàm pinguissimæ myrrhæ vino maceratæ, quod multos in annos asseruatum est, misceto. Gallinaceus anserinusq; sic odoribus imbui solent: Cuiusuis eorum percurati sextarij duo fictili olla excipiūtur: erysisceptri, xylobalsami, palmæ elatæ, & calami planè contusi, singulorum sescuncia admiscetur: vini Lesbij veteris ciathus vnus adijcitur: ea ter efferuescunt prunis, mox vase sublato ab igne, die noctuq; refrigerantur: postridie liquata per linteum crassum, mundū in vas excolantur. Vbi verò adeps coierit, concha excipitur, fictiliq; nouo densius operto perfrigidis locis reponitur. Hyberno tempore id instituere oportet: æstate siquidem pinguia non coguntur. Nec desunt qui Tyrrhenicæ ceræ momentum adijciant, quò facilius in vnum corpus omnia coalescant. Eadem ratione suillus adeps & vrsinus cæteriq; id genus, odoramentis imbuuntur. Verum sampsuchi odorē adeps ipse repræsentabit hoc modo: Curati quamoptimè adipis, præsertim taurini, mina vna, tēpestiuiq; sampsuchi exquisitè cōfracti sesquimina mi-
scen

scentur, & insperso largiore vino digerũtur in ossis, quæ in vase cooperto nocte quiescunt: matutinis in fictili olla leuiusculo igni, affusa aqua, leuiter coquũtur: dumq; suum adeps odorem exuerit, defæcatus ac bene opertus, nocte tota permanet: postero die detersa sorde quæ pessum ierat, sampsuchi, vt dictũ est, cõtusi iterum sesquimina priori pastillo adijcitur, eodemq; modo in ossis cogitur: alijs quæ diximus peractis, decoquitur & colatur: & si qua fundo hæsit spurcitia, deraditur, & frigido loco reconditur. Si quis tamen incuratum adipẽ anserinum, gallinaceũ, aut vitulinũ, à putredine tueri velit, ita faciundum est: Quemuis adipẽ diligẽter elotum & siccatum in vmbra super cribrũ, per lintea munda manibus vehementer exprimat, linoq; consutum vmbroso in loco suspendat, & post multos dies noua charta inuolutum, frigido loco recondat. Pinguia autẽ indito melle vindicantur à putredinis vitio. Vis omniũ est excalfacere, mollire, rarefacere. Taurinus adeps, bubulus, & vitulinus aliquantum adstringunt: earundem virium cõpos leoninus: nam resistere eũ aiunt ijs qui insidias moliuntur. Ceruino, elephantinoq; perunctos, serpentes fugiunt. Adstringentior est caprinus: qua ex causa decoctus cum polenta, rhoë, & caseo, dysentericis datur, & cum ptisanæ succo infunditur. Ius decocti phthisicis in sorbitionibus prodest. Datur quoque vtiliter ijs qui cãtharidũ venena hauserũt hircinus, vt

qui

qui validiſsimè diſcutiat: podagricis auxiliatur, cum ſimo capræ & croco impoſitus: huic proportione reſpondet ouillus. Suillus verò cõtra vuluæ & ſedis vitia idoneus eſt: ambuſtis igni medetur. E ſue vetuſtiſsimus quiſque ſale conditus excalfacit, & emollit: elotus vino pleuriticis prodeſt. Cinere aut calce exceptus, inflãmationibus, fiſtulis, ac tumoribus ſuccurrit. Aſininum tradunt cicatrices corpori concolores reddere. Anſerinus gallinaceusq; conueniunt mulieribus malis, & ad labiorum rimas, ad mangonizandam faciem, & contra aurium dolores. Vrſinũ conſtat raptos vitio alopeciæ capillos reſtituere, pernionibus ſubuenire. Vulpinus medetur aurium doloribus. Fluuiatilium piſcium pinguia perunctis oculis claritatem afferunt, ſi in ſole liqueſcant, & melli admiſceantur. Viperæ adeps contra oculorum hebetudines ſuffuſionesq; efficax eſt, addita cedria, melle Attico, & pari oleo vetere: pilos alis euulſos perunctis radicibus recens & per ſe illitus obliterat, atque renaſci non patitur.

Medulla. CAP. LXIX.

L*Audatiſsima eſt ceruina, mox vitulina, poſt hanc taurina, dein caprina, & ouilla. Colliguntur æſtatis exitu, cum appetit autumnus: quippe cùm aliis anni temporibus concrementum ſanguinis, & veluti caro friabilis, in oſsibus inueniatur: nec facile cognòſci poteſt, nĩ quis eam oſsibus extrahat & recondat. Omnes medullæ molliunt, calfa*

calfaciunt, rarefaciunt: vlcera explent, ceruina perunctos venenata fugiunt. Curantur recentes, adipis modo, aquæ resperſu ſubactæ, ſelectiſq; oſsibus tantiſper elotæ, & in linteum expreſſæ, donec aqua ſyncera emanet: & deterſa ſorde pēna, ſiqua innatet, liquatæ in duplicato vaſe in pilam exprimūtur: & vbi coire, omni fæce, quæ ad ima ſidit, deraſa, fictili nouo reponuntur. Quòd ſi libet incuratas reponere, facito omnia quæ de anſerum & gallinarum adipe demonſtrauimus.

Fel. CAP. LXX.

FEl omne curatur hoc modo: Recens præligato ore folliculi lino tandiu demiſſum in feruentē aquam, dum quis ſpatium trium ſtadiorum percurſaret, mox exemptū ſiccatur vmbroſo loco, aſperginem non redolente. Sed quod ad oculorum medicamenta adijci ſolet, ligatum lino in vitreum vas, quod mel habeat, immittitur: circumuoluto ad os vaſis lini principio, & operto vaſe recōditur. Eſt enim vis omnium acris & excalfaciens: intenſis tamen & remiſsis viribus differunt: ſiquidem præſtantius in effectu eſſe videtur fel marini ſcorpionis, & piſcis qui callionymus appellatur, marinæ teſtudinis, hyænæq;: item perdicis, aquilæ, gallinæ candidæ, & ſylueſtris capræ: quod priuatim prodeſt contra ſuffuſiones incipientes, & oculorū caligines, argemas, & genarū ſcabritias. Ouillo, ſuillo, hircino, atque vrſino, taurinū multò efficacius. Felle omni perfa

cil

cilem, præſertim infantibus, deiectionē quis molietur, ſi intinctum eo tomentū aut fimbriā ſedi ſubijciat. Priuatim taurino anginæ cum melle perunguntur: ſedis vlcera ſanat, & ad cicatricem vſque perducit. Idem auribus fractis, & purulentis cum muliebri lacte aut caprino inſtillatum, medetur: & ſibilo earundem ex porri ſucco. Admiſceri inſueuit vulnerarijs emplaſtris & circumlinitionibus, quæ contra venenata parantur. Phagedænicis vlceribus, colis & ſcroti doloribus, ex melle prodeſt: lepras, furfures cum nitro & terra cimolia quamoptimè purgat. Ouillum & vrſinum contra eadē pollent, verum inefficacius hæc præſtāt. Vrſinum eclegmate comitiales adiuuat. Fel teſtudinum anginis, & in ore infantiū nomis, prodeſt: naribus inditum comitiales erigit. Syluestrium caprarum felle peculiariter peruncti luſcioſi ſanantur. Hircinum idem obit munus, thymia abolet, & luxuriantes elephanticorum extuberationes illitu reprimit. Suillum autem contra aurium vlcera, reliquaq; omnia, magno vſu aſſumitur.

Sanguis. CAP. LXXI.

SAnguis anſeris, anatis & hœdi, vtiliſsimè in antidota miſcentur. Palumbi autem, turturis & columbæ, necnon perdicis, oculis cruore ſuffuſis, & recentibus eorum vulneribus, luſcioſisq; illinuntur. Peculiariter columbæ ſanguis, cruorem membranis cerebri erumpentem inhibet. Hirci, capræ, cerui & leporis ſanguis inaſſatus ſartagine,

ne, dyſenterias & cœliacorum profluuia ſiſtit: in vino potus contra toxica efficax eſt. Leporinus ſanguis ita vt tepet illitus, vitia cutis in facie, lentiginesq́; emaculat. Caninus commodè ab his bibitur quos efferata in rabiem beſtia momorderit: contra epotum toxicum auxilio eſt. Teſtudinis terreſtris ſanguinem epotum tradunt prodeſſe comitialibus. Marinæ autem teſtudinis cum vino & leporis coagulo cuminoq́; contra ſerpentium morſus, & hauſta rubetæ venena, conuenienter bibitur. Taurinus cum polenta illitus, duritias diſcutit, emollitq́;. Sanguis equarum quæ admiſſuram expertæ ſunt, in medicamenta additur quæ erodunt, ſeptica vocant. Sanguine chamæleonis genarum palpebras euelli creditum eſt. Hoc enim viridium ranarum ſanguine præſtatur. Mẽſtruus ſanguis fœminarum, circumlitu conceptum inhibere exiſtimatur, aut ſi omninò mulier menſtrua ſupergreditur, leuat podagræ dolores & ignem ſacrum illitus.

Fimum. CAP. LXXII.

ARmentariæ bouis fimum ſi recens admoueatur, vulnerum inflammationes mitigat: folijs autem inuoluitur, & calfactum cinere feruenti ſuperponitur. Coxendicis cruciatus fotu compeſcit: illitum ex aceto duritias, panos, & ſtrumas diſcutit. Priuatim ſuffitu fimi, quod à maſculo boue redditum eſt, procidentes vuluæ reprimuntur: accenſi nidore culices abiguntur.

Fimum caprarum, præsertim in montibus degentium, potum in vino, regium morbum emendat: menses cit cum odoramentis haustum, & partus euocat: tritum in farinam, & impositum lanis cum thure, fœminarum profluuia sistit, cæterosq; sanguinis impetus ex aceto cohibet: medetur alopeciis exustum, & cum aceto aut oxymelite illitum: cum axungia verò impositum, his qui podagra tentantur, auxilio est. Caprillum in aceto decoctum imponitur serpentium morsibus, vlceribus quæ serpunt, igni sacro, & parotidibus. Vtilem ischiadici vstionem hunc in modum accipiunt: In eo interstitio vbi pollex brachiali committitur, caua veluti lacuna subsidet, in qua lana oleo imbuta substernitur, deinde sigillatim feruentes stercoris caprini pilulæ imponuntur, dum vapor per brachium ad coxam sentiatur peruenire, & coxendicis dolorem mitigare: adustio id genus Arabica appellatur. Ouillum ex aceto illitum sanat epinyctidas, clauos, pensiles verrucas, thymos, & ambusta igni, rosaceo cerato exceptum. Fimum suis syluestris aridum, in aqua aut vino potum, reiectiones sanguinis sistit: vetustum lateris dolorē mulcet, ad rupta & conuulsa ex aceto bibitur, luxatis cum cerato rosaceo medetur. Tam asinorum quàm equorum fimum siue crudum siue crematum, addito aceto, sanguinis eruptiones cohibet. Armentarij, qui herba pascitur, siccum fimum liquatum in vino, mox potum,

potum, contra ſcorpionum ictus magnopere auxiliatur. Columbinum vehementius & excalfacit & vrit, cum hordeacea farina mixtum ſtrumas ex aceto diſcutit: carbunculos emarginat, tritum cum melle, lini ſemine & oleo: ambuſtis igni medetur. Gallinaceum verò omnia eadem, ſed inefficacius præſtat: priuatim tamen contra venena fungorum, & coli cruciatus ex aceto aut vino bibitur. Ciconiæ fimum, ſi ex aqua hauriatur, comitialibus prodeſſe credunt. Vulturini fimi nidore partus excuti produntur. Murinum detritum cum aceto, & illitum, alopecijs medetur: cum thure & mulſo calculos expellit: ſubditæ infantibus muſcerdæ, alui deiectionem promouent. Caninum quod flagrantiſsimo canis ſydere fuerit exceptum, cum vino aut aqua potum, ſiſtit aluum. Humanum ſtercus illitum, vulnera ab inflãmatione vindicat, & obiter intumeſcere non patitur: ſed ea ſtatim glutinat. ſicco ex melle anginæ perungi commodiſsimè traduntur. Terreſtris crocodili fimum, crocodileam vocant, quæ mulieribus colorem nutrit in facie, nitoremq́; ſeruat. Optima eſt candidiſsima & friabilis, amyli modo, minimè põderoſa, in humore ſtatim eliqueſcens: quæ cum teritur, fermẽti acorem quadamtenus refert. Adulterant eam ſturnorum fimo quos captos oryza paſcunt, ipſumq́; non diſsimile vendunt. Alij amylum aut cimoliam miſcent, & adſcito anchuſæ colore per rarum cribrũ paula-

tim exprimunt, vt se contrahat in vermiculorum speciem: qui siccati pro crocodilea væneunt. Inter omnes conuenire inuenio, humanum stercus caninumq; gutturi impositum, anginis auxiliari.

Vrina. CAP. LXXIII.

HVmanam vrinam suam cuiq; bibere, cõtra viperæ morsus, ac venena, incipientemq; aquam inter cutẽ proderit: scorpionis, viperæ marinorum, draconisq; morsus ea conuenientißimè fouentur. Canina ad perfundendos canis morsus idonea est: pruritus & lepras nitro addito expurgat, sed vetus vlcera capitis manantia, furfures, psoras, & feruidas eruptiones, multò magis abstergit: nomas, & præcipuè genitalium, cohibet: auribus infusa manans pus supprimit: decoctaq; in calyce mali punici, earum vermiculos abigit. Pueri impubis resorpta vrina, orthopnoicis auxiliatur: decocta in æreo vase cum melle emendat cicatrices, argema, caliginesq;, ex ea & cupro idoneum auri ferrumen conficiunt. Quod in vrina subsidit, illitu ignem sacrũ mitigat: feruefactum cum cyprino, inditumq;, vuluæ dolores mulcet: strangulatus leuat, genas deterget, oculorum cicatrices expurgat. Taurina, si cum myrrha instilletur, aurium dolores lenit. Aprina viribus eisdem prædita est: priuatim comminuit vesicæ calculos, & potu expellit. Caprina ad aquam quæ cutem subijt, cum nardi spica quotidie binis cyathis cum aqua bibitur, vrinamq; per aluum

extrah

extrahit, aurium doloribus instillata medetur. Asinina traditur renū vitijs mederi. Lyncis vrinam, quam lyncurium appellant, simulac excernitur, glaciari coiréve in calculi duritiam, vulgo creditum est: quare quod de ea proditum est, vanum esse conuincitur. Est enim quod à nonnullis vocatur succinum pterygophoron, ideo dictum quòd pennas ad se alliciat. Id potum ex aqua, stomacho aluoq; fluxione laboranti conuenit. Asininæ vrinæ potu renum vitia sanari traduntur.

Mel. CAP. LXXIIII.

PRincipem locum obtinet mel, quod Atticæ regionis est, præcipuè ex Hymetto, mox Cycladibus insulis, & è Sicilia, cognomine hybleum. Magis probatur dulcius & acre, odoratius, subflauum, nec humectum, graue, & minimè fluxum, quod ob sequacem lentitiam non facilè abrumpitur, tractumq; resilit in digitos. Mellis probatio qualis.
Mel abstergendi vim habet: ora venarum aperit, humores euocat, qua ratione in sordida vlcera sinusq; commodissimè infunditur. Decoctum atque impositum, abscendentem carnem glutinat, medetur impetigini coctum cum liquido alumine & illitum, item aurium sonitui & dolori, cum fossili sale trito, tepidum instillatur: lendes & fœda capitis animalia illitum necat, nudam glandem recutitis operit, præsertim quæ circumcisione aperta non est, si melle præputium à balneo triginta diebus emolliatur: oculorum cali-

ginem discutit, faucibus, tonsillis, anginæ colluvium gargarizatúmve medetur: vrinam ciet, auxiliatur tussi, & à serpente percussis: contra haustum meconium, cum rosaceo calidum assumitur: aduersus venena fungorum, & rabiosi canis morsus linctum aut potum proficit: crudum tamen aluũ inflat, tussim lacessit, & ea de re despumati vsus aptior est. Primatum tenet in mellis genere vernum, deinde æstiuum: hybernum verò, vtpote quod crassius constet, deterrimũ reputatur, ceraginis halitum expirat. Quod in Sardinia gignitur mel, amarũ est: quoniam apes inibi absinthio vescũtur: quo vitia cutis in facie & maculæ aptissimè perunguntur. Heracliæ in Ponto quibusdam anni tẽporibus, propria quorundam florum dote, mel conflatur: quod qui edêre, mẽte abalienantur, ac sudore diffluunt. Remedio sunt, esitata ruta, & salsamenta, aut epotum mulsum, resumpta, quoties vomitione reijciuntur. acre autem est, & olfactu sternutamenta mouet. Quod cum costo illitum, fœminarũ cutem emendat, & cum sale sugillationes rapit. Est & aliud concreti mellis genus, quod saccharon nominatur. In India verò, & felici Arabia in arundinibus inuenitur: salis modo coactum est, dentibus, vt sal, fragile, aluo idoneum, & stomacho vtile, si aqua dilutum bibatur: vexatæ vesicæ renibusq; auxiliatur, illitum ea discutit, quæ tenebras oculorum pupillis offundunt.

Mel Sardoum amarum.

Saccharũ.

Cera.

Cera. CAP. LXXV.

CEra optima est subfulua, suppinguis, pura, odorata, & halitum quadámtenus melleum referens, natione Pontica, aut Cretica. Secundum locum obtinet candicans, & suapte natura pinguis. Candida fit hoc modo: Ex ea radunt album syncerumq́; atque transfundunt in vas, quod satis habeat marinæ ex alto petitæ, inspersoq́; nitri momento, decoquunt: cumq́; iterum tertióve inferbuit, separatum vas refrigerant, ac ceræ pastillum eximunt, detersa sorde, si qua fortè adhæsit: tū denuo indita noua maris aqua feruet, vti retulimus: & vase dempto ex igne, fundum ollulæ nouæ aqua frigida madefactum, in ceram summam suspensa manu intingunt, quo celerius concrescat, & quamminima portio extrahatur. Suscepto primo ceræ orbiculo, iterum vasis imum aqua refrigeratum, tātisper in ceram immitti debet, dum tota excipiatur. Orbiculi lino cōsuti, interuacāte spatio, suspenduntur, & interdiu, continuò sub sole, noctu sub luna asperguntur, vsq; dum perfectè albescant. Verum si eximius ille candor desideretur, eadem factitari, & identidem recoqui operæpretiū est. Nec desunt, qui pro marina, in muria quàm acerrima semel aut iterū excoquāt: dein laguncula tenui, rotunda, ansam habēte, extrahūt: postea orbiculos, substrato affatim cespite herboso, insolant, donec candorem summū contraxerit. Præcipiunt hoc obeundum munus vere,

cum sol remissa vehementia humorem pariat, vt nõ facilè liquetur.Cera omnis mollit, calfacit, modicè explet corpora: datur in sorbitione dysentericis, ac milij magnitudine decem grana ceræ hausta, lac in nutricibus non patiuntur coagulari.

Propolis. CAP. LXXVI.

PRopolis eligi debet flaua, odorata, styracem referẽs, in vehemẽti ariditate mollis, & mastiches more ductilis. Magnopere calfacit, & euocat: aculeos, & omnia infixa corpori extrahit, in vetere tussi suffita proficit, impetigines admota tollit: ea in alueariorum foribus, cerosæ naturæ inuenitur.

Triticum. CAP. LXXVII.

OPtima è tritici generibus ad secundæ valetudinis vsus habentur, quæ recẽtia, & iam perfectè adulta, colorem luteum referunt: dein sequũtur trimestria, quæ nõnullis sitania nominantur. Itaque cruda in cibis teretes tineas gignunt, canum morsibus prosunt, mansa & imposita: confectus eorum similagine panis, plus alit, quàm cibarius: è trimestrium farina panis leuiorẽ cibum præbet, & qui facile in membra demandetur. Farina eorum cum hyoscyami succo illinitur aduersus neruorum fluxiones, quas Græci rheumatismos vocant. Item cõtra interaneorum inflationes, lentigines ex aceto mulso tollit. Furfures autem in acri aceto decocti, turgentes mammas sedant: viperarum ictibus auxiliantur, & torminosis prosunt.

ſunt. Farinaceum fermentum calfaciendi, extrahendiq; vim habet: priuatim callos pedũ, clauosq; extenuat, & cætera tubercula furunculosq; ex ſale concoquit, & aperit. Sitaniorum farina, contra venenatos ictus cum aceto aut vino, cõmodiſſimè illinitur: eadem ſi decocta in glutini modum delingatur, cruentis excreationibus proderit: contra tuſſim, & exaſperatas arterias, cum mentha & butyro decocta, efficax eſt. Tritici pollen ſi ex aqua mulſa, aut hydrelæo decoquatur, omnẽ diſcutit inflammationem. Panis & crudus, & coctus cũ aqua mulſa inflammationes omneis illitu mulcet: cũ emolliat, & quadámtenus refrigeret: ſed herbis ſuccis've huic rei accommodatis admiſceatur. Vetus panis aridus, adiectis cõuenientibus, citam aluum cohibet. Recens muria maceratus, illitu vetuſtas impetigines ſanat. Glutinum ex ſimilagine, & polline, quo chartæ glutinãtur, ſanguinem excreantibus prodeſt, ſi liquidus ac tepidum cochlearis menſura detur ſorbendum.

Hordeum. CAP. LXXVIII.

HOrdeum optimum eſt candidum purumq;, id minus quàm triticũ alit. Ptiſana tamen ob cremorem in decoctione redditũ, plus alimenti præbet, quàm polenta ex hordeo facta. Contra acrimonias atque gutturis ſcabritias, exulcerationesq; pollet: quibus etiam triticea ptiſana præſidio eſt: ſed plus alit, magisq; vrinam mouet. Lac abundè ſuppeditat, ſi cum fœniculi ſemine deco-

cta sorbeatur. Hordeum absterget, vrinam ciet, inflationem parit, stomacho aduersatur, tumores concoquit. Farina hordeacea decoquitur in mulsa aqua cum fico, vt inflammationes collectionesq; discutiat: duritias cum resina, & fimo columbarum concoquit: cum meliloto autem, & papaueris calyce dolores finit, qui latus excruciant: aduersus intestinorum inflationes cum lini semine, fœnograeco, & ruta, illini iuuat: strumas cum pice liquida, cera, oleo, & impubis pueri vrina, ad concoctionem perducit: & cum myrto, aut vino, aut malicorio, aut syluestribus pyris, aut rubo, alui profluuia sistit: podagricis inflammationibus, cum cotoneis aut aceto prodest: decocta in acri aceto, modo quo hordeaceum cataplasma, & calida imposita, lepris medetur. Cremor verò farinæ ex aqua, atq; cum pice, & oleo decoctus, puri mouēdo est: cum aceto subactus itidem, & cum pice, contra articulorū fluxiones prodest. Farina ex his aluum cohibet, inflammationesq; mitigat.

Zythum. CAP. LXXIX.

EX hordeo potus fit, cui Zytho nomen est. Is vrinam cit, renes & neruos tentat, membranis, præsertim cerebrum vestientibus, officit: inflationem parit, vitiosum succum creat, elephantiasin gignit: perfusum Zytho ebur, obsequiosum & operi tractabile redditur.

Curmi. CAP. LXXX.

FIt & ex hordeo potus, quē curmi nominant,

eoq́; ſæpe potu, pro vino vtuntur : verùm dolorem capitis mouet, malum ſuccum gignit, neruis nocet. Conſimilia etiam potus genera ex tritico fieri ſolent, in Iberia, quæ occidentē ſpectat, & Britannia.

Zea, ſeu ſemen. CAP. LXXXI.

Zea duorum generum eſt : vna ſimplex, altera in geminis putaminibus grana bina iuncta gerit, ob id dicoccos appellatur. Plus quàm hordeum alit, ori grata: digeritur in panificia, minus quàm triticum alens. *Vulgò ſpelta.*

Craſsior farina. CAP. LXXXII.

Crimnon craſsior eſt ex Zea triticoq́; farina, ex qua pultem faciunt. Abundè alit, facilè conficitur, aluum vehementius adſtringit, ſi Zea, ex qua ſit, prius torreatur.

Siligo. CAP. LXXXIII.

Eidem generi ſiligo adſcribitur, ſed minus aliquanto nutrit: in panes, vt Zea, cogitur. Fit quoque è ſiligine craſsior farina, quam Græci crimnon vocitant.

Athera. CAP. LXXXIIII.

Athera ex Zea fit tenuiſsimè molita: eſt autem ſorbitio, quaſi liquida pulticula, infantibus conueniens, & cataplaſmatis efficax.

Tragos. CAP. LXXXV.

Tragos quandam halicæ frugis figurā gerit : multò minus, quàm Zea nutrit, quòd multum aceris habeat : quare ægrius conficitur,

aluumq; magis emollit.

Auena. CAP. LXXXVI.

AVena genicula quædam habet, folio & stipula triticum imitatur, & in cacuminibus dependentes, paruulas veluti locustas bipedes gerit, in quibus semen continetur, vtile ad cataplasmata, vti hordeum. Pulte huius aluus sistitur, prodest tußientibus in sorbitione succus.

Oryza. CAP. LXXXVII.

ORyza frugum generis est, in palustribus riguisq; nascens. Mediocriter alit, *sed aluum supprimit.*

Halica. CAP. LXXXVIII.

HAlica fit ex Zea, quam dicoccon appellauimus: plus alit, quàm oryza: aluum magis cohibet, stomacho longè vtilior. decocta in aceto illitaq; lepras tollit, vnguium scabritias extricat, incipientibus ægilopijs medetur. Decoctum *dysentericis, quos excruciat dolor, infusum, idoneum est.*

Milium. CAP. LXXXIX.

MIlium in panes coactum, minus cæteris frugibus alit, sistit pulte sua aluum, vrinam cit. Torretur *milium, feruensq; in sacco ponitur, vt torminibus, reliquisq; doloribus, si foueatur, auxilio sit.*

Panicum. CAP. XC.

PAnicum frumentaceis seminibus annumeratur, milio simile, eodemq; modo in panes

sub

ſubigitur: eoſdem habet vſus, minus tamen & nutrit, & ſtringit.

Seſama. CAP. XCI.

SEſama ſtomacho inutilis cibus, halitus grauitatem facit, quoties inter mandendũ cõmiſſuris dentium inhæſit: neruorum craßitiem illitu diſcutit, medetur auribus fractis, ambuſtis, inflãmationibus, coli doloribus, & ceraſtæ morſibus: capitis dolores, qui æſtuatione concitantur, ex roſacea lenit: eadem efficit herba decocta in vino, præſertim inflammationibus oculorũ doloribusq́; prodeſt. Ex ea *fit oleum, quo* Aegyptij *vtuntur.*

Lolium. CAP. XCII.

LOlium quod inter ſegetes naſcitur, molitum, illitu nomas, putreſcentia vlcera, gangrænasq́; emarginat: ſanat cum raphanis, ſale & aceto feros lichenas: & ex aceto, & ſulphure viuo, lepras: ſtrumas quoque diſcutit, cum fimo columbino, & lini ſemine decoctũ in vino: rumpit, quæ ægrius ad coctionem perducuntur. Decoctum *ex aqua mulſa, vtilißimè iſchiadicis illinitur: ſi cum polenta, thure, myrrha, aut croco ſuffiatur, conceptionem adiuuat.*

Amylum. CAP. XCIII.

AMylum ex eo appellatum eſt, quòd ſine mola fiat. Optimum *ex trimeſtri, natione* Creticum *aut* Aegyptium. Ratio *faciundi amyli hæc eſt: Purgatum trimeſtre triticum madeſcit quinquies die, &, ſi fieri poteſt, nocte: cum*

emol

emollitum fuerit, effunditur sensim, sine agitatione, aqua, quò minus cremor vtilis vnà excludatur, vbi mollissimū esse videtur, mutata aqua pedibus calcari oportet: rursus infusa, teri: tum demum enatantes ibi furfures incerniculo eximēdi, reliquumq́; quallo sportisq́; siccatum tegulis nouis confestim torreatur flagrantissimo in sole: nāque si paulisper vdum maneat, acorem cōcipit. Contra fluxiones oculorum, pustulas, cauaq; vlcera efficax est: sanguinis reiectiones potu cohibet, exasperatas fauces lenit, lacti atq; obsonijs admiscetur. Fit etiam amylum ex Zea, quæ maceratur, ac eluitur vno aut altero die, & subactæ farinæ modo manibus subigitur: pressaq; feruētissimo in sole, vt antè retulimus, exiccatur: nullius in medicina vsus, ad alia tamen conueniens.

Fœnumgræcum. CAP. XCIIII.

FOenigræci farina vim habet emolliēdi discutiēdiq;: in aqua mulsa decocta aduersus tam internas, quàm externas inflāmationes, efficaciter illinitur: lienē cum aceto, & nitro trita extenuat. Succus decocti eius fœminarum malis subuenit: & siue tumor, siue præclusio fit vuluæ, fouentur, & insident. Fœnigræci in aqua decocti cremor expressus, capillos, furfures, & manantia capitis vlcera purgat: locos dilatat, & emollit, si cum anserino adipe pessi vice subijciatur. Viride cum aceto vtilissimum imbecillibus locis, & vlcera sentientibus. Decoctum eius prodest aduersus

ten

teneſmos, fœtidamq́; dyſentericorum proluuiem. Oleum quod ex eo exprimitur, & myrto, capillos & genitalium cicatrices abſterget.

Linum. CAP. XCV.

LInum vulgò notum eſt, cuius ſemen eaſdem quas fœnumgræcum vires habet. Diſcutit, & emollit omnẽ intus foriſq́; inflammationẽ, cum melle, oleo, exiguaq́; aqua decoctum, aut melle coctο exceptum: vitia cutis in facie varosq́; crudum tollit, illitum cum nitro & ficulneo cinere, parotidas duritiasq́; diſcutit: vlcera quæ ſerpunt, fauosq́;, cum vino decoctum expurgat: vngues ſcabros eximit, cum pari modo naſturtij & mellis: vitia pectoris extrahit, ſi ex melle in eclegmatis vicem ſubſtituatur: tuſsim lenit, venerem ſtimulat: ſi farina piperis, & melle exceptũ, pro placenta largius adſumatur. Huius decoctũ interaneorum vuluæq́; eroſionibus immittitur, alui excrementa euocat, ad vuluæ inflammationes in deſeſſionibus perquàm vtile.

Cicer. CAP. XCVI.

CIcer ſatiuum aluo idoneum eſt, vrinam ciet, inflationem parit, colorem commẽdat, menſes ac partus expellit, lac auget, cum eruo decoctum illinitur ad inflammationes teſtium, verrucoſas informicationes, ad ſcabiem, vlcera capitis manantia, impetiginesq́;: contra carcinomata, & vlcera, quæ cacoëthe vocantur, cum melle & hordeo prodeſt. Alterum genus arietinum nominatur: Cicer arietinum.

tur:

tur: utrunque cit urinas, dato, cum rore marino, hydropicis aut regio morbo laborantibus, eorum decocto. Lædunt ea exulceratam vesicam, & renes. In verrucarum formicantium pensiliumq; genere, prima luna singulis granis singulas tangunt, eaq; grana linteolo deligata abijci post se præcipiunt, ita decidere eas arbitrantur. Sylvestre cicer, folijs sativo simile est, odore acri, sed semine discrepat: idem quod sativum præstat.

Faba. CAP. XCVII.

Faba inflationem excitat, ægrè concoquitur, tumultuosa somnia facit, tussi confert, carnẽ gignit, media calidi, frigidiq; natura. Decocta in posca, & cum suo cortice esitata, dysenterias, & cœliacorum profluuia sistit: contra vomitiones convenienter manditur. Inflatio levior contrahitur, si aqua prior inter coquendum abijciatur. Viridis plus negotij stomacho exhibet, maioremq; flatum parit. Lomentum eius & per se, & cum polenta illitum, inflammationes quas vulnus excitavit, mitigat: cicatrices cõcolores facit, turgentes grumoso lacte mammas, etiã si inflammatione tententur, adiuvat: lac restinguit, furũculos, sugillata, parotidasq; cum fœnigræci farina & melle discutit: cum rosa autem, thure & ovi candido, procidentes oculos, tumores, uvasq;, reprimit: subactum vino, suffusiones & ictus oculorum recreat. Manducata sine cortice faba, ad avertendas fluxiones, fronti illinitur: decocta in

vino testium collectiones sanat: quò tardius pubes erumpat, pueris imo ventri illinitur: vitiliginem purgat. Fabarum cortice illiti capilli, qui post euulsionem renascuntur, gracilescunt, & minus alimenti capessunt: cum polenta, scisso alumine, & vetere oleo impositi cortices, strumas discutiunt: decocto earum lanæ inficiuntur. Faba dempto cortice in illas parteis diuisa, in quas suapte natura scinditur, imponi solet sanguinis defluxionibus ab hirundine concitatis: nanque eas supprimit, si semisecta apprimatur.

Faba Aegyptia. CAP. XCVIII.

A*Egyptia faba, quam aliqui Ponticam vocant, in Aegypto * plerunque prouenit: in Asiæ etiam Ciliciæq; lacubus, inuenitur. Folia habet ampla * etiam si ad arborum frondes comparentur, caulem cubitalem, digiti craßitudine: florem roseũ, dupla papaueris amplitudine: & vbi flore exuitur, fert folliculos vesparũ fauis similes, in quibus faba supra operculum, bullantis ampullæ modo, prominet. Ciborion aut Cibotion ideò nominant, id est arculam, quoniam seratur ipsa, humenti glebæ mãdata, & ita in aquam demißa. Radice firmatur harundine craßiore, quæ cruda coctáve estur: ei colocasiæ nomen est. Faba virens manditur, & exiccata nigrescit, vulgarẽ magnitudine superat. Adstringendi facultatem obtinet, & stomacho vtilem: dysentericis, cœliacisq; prodest, inspersa, polentæ vice, lomento: datur*

* πλεῖστον, id est, plurima.

* Sic Plin. & vbi lib. 21. cap. 15. Græcus habet, ὡς πέτασον, id est instar galeri.

quoque in pulte. Cortices in vino mulso decocti, si terni inde cyathi bibantur, magis proficient. Facit ad aurium dolorem, quod in earum medio viride spectatur, gustu amarum, si tritum & cum rosaceo coctum instilletur.

Lens. CAP. XCIX.

Lens frequenti cibo aciem oculorum obtundit, ægrè coquitur, stomachum malè habet, eumq; & intestina inflat: sed aluum cum cortice cocta sistit. Præstat in cibo, quæ facillimè coquitur, nihil atri in maceratione reddēs. Vim habet adstringendi: qua ex causa aluum cohibet, si detracto antea cortice discoquatur accuratè, primaq; aqua inter coquendum effundatur (quippe primum id decoctum ventrem resoluit.) Somnia tumultuosa excitat, capiti, neruis, ac pulmoni inutilis: melius suo fungetur munere contra alui fluxiones, addito cum aceto intybo, aut portulaca, aut beta nigra, aut baccis myrti, aut putamine punici, aut aridis rosis, aut mespilis, sorbísve, pyris Thebanis, aut malis cotoneis, aut cichorio, aut plantagine, aut gallis integris: quæ post decoctionem abijciuntur, vel vuarum rhois quæ obsonijs insparguntur: verùm acetum cum eo diligenter percoqui debet, aliàs aluum conturbat. Contra subuersionem stomachi, triginta grana lentis delibrata deuorari proderit: decocta cum polenta, & illita, podagras lenit: sinus cum melle glutinat, crustas rumpit, vlcera purgat, decocta in

aceto duritias & ſtrumas diſcutit, cum cotoneo aut meliloto medetur inflãmationibus oculorum, ſedisq́;, addito roſaceo: ſed in amplo ſinu aut inflammationibus ſedis, quæ maius remedium exigunt, cum putamine punici, ac ſiccis roſis, adiecto melle, decoquitur: nomis quæ in gangrænam euaſerunt, adiuncta maris aqua, puſtulis, & his quæ ſerpũt, igni ſacro, pernionibusq́;, vt antea dictum eſt: cõtra mammas in quibus lac in grumos coïjt, & præ nimia ſui copia profunditur, cocta in aqua maris, & illita auxiliatur.

Phaſioli. CAP. C.

PHaſioli inflãt, ſpiritus cient, ægrè coquuntur. Virides cibo aluum emolliunt, ad vomitiones idonei.

Eruum. CAP. CI.

ERuũ paruus frutex omnibus cognitus, anguſto folio, tenuis, ſemina in valuulis habens, è quibus farina fit, nomine eruina, ad medendi vſus conueniens. Eruũ capiti oneroſum eſt, aluum eſu turbat, ſanguinem per vrinam extrahit, elixo boues ſaginantur. Parandæ farinæ ratio hæc eſt: Vberiora grana candidaq́; deliguntur, permiſcendoq́; aqua reſpergunt, donec ſufficienter combibant: poſtea torrentur, vſque dum hians cortex diſrumpatur: molitaq́;, farinario cribro incernuntur, poſtremo farina reconditur. Hæc aluo vtilis eſt. vrinam ciet, meliorem colorem efficit, ſanguinem per veſicam aut aluum cum torminibus eli=

Officinis orobus, græca appellatione vocatur.

cit, si largius in cibo aut potu assumatur: vlcera cum melle purgat, lentigines & vitia cutis in facie, & maculas totumq; corpus emendat: nomas, gangrænas, duritiasq; serpere non patitur: mammarum duritias emollit, atra vlcera quæ theriomata vocant, fauosq; emarginat, carbũculos rumpit: cum vino subacta illitu morsibus viperarum, canum, hominumq; medetur: vrinæ difficultates tenesmosq; ex aceto mitigat. Eruum tabidis, qui alimentum non sentiunt, tostum, & ad nucis magnitudinem melle exceptum, sumptumq; conuenit. Eius cremor perniones, & pruritus in toto corpore, sanat fouendo.

Lupini. CAP. CII.

SAtiuus *lupinus notus est: cuius farina cum melle delinctu, aut potu, ventris animalia expellit. Ipsi quoque macerati, & cum sua amaritudine esiti, eadem efficiunt.* Decoctum *eorũ idem munus præstat, cum ruta & pipere potum: quare lienosis prodest. Eodem vlcera tetra, quæ theriomata vocant, gangrænas, incipientem scabiem, eruptiones pustularum, vlcera in capite manantia, vitiligines, maculasq; fouere vtilissimum.* Menses *& partus extrahit, cũ myrrha & melle subditum in vellere.* Eorum *farina cutem liuoresq; corrigit, inflammationes cum polenta & aqua mitigat, tubercula & coxendicum cruciatus ex aceto lenit, strumas in aceto cocta illitaq; dissipat, carbunculos rumpit.* Decocti *cælesti aqua,*

don

donec in cremorem lentescant, faciem abstergũt: medẽtur pecorum scabiei, cum radice nigri chamæleontis, ita vt tepente decocto abluantur. Cit vrinam radix cum aqua cocta. Lupini triti, vbi maceratu dulcescere cœperint, cum aceto poti, fastidium detrahunt, & cibi auiditatem faciunt. Gignuntur & syluestres lupini, satiuis similes, sed omnino minores, qui eadem quæ satiui possunt.

Rapum. CAP. CIII.

*DEcocta rapi radix alit, inflationem parit, humentem ac fluxam carnẽ creat, venerem stimulat: decocto podagræ, pernionesq́; fouentur, contritoq́; rapo atque imposito iuuantur: si excauatæ radici rosaceum ceratum adigatur, & feruenti cinere eliquescat, exulceratis pernionibus proficiet. Cymæ eius decoctæ manduntur, & vrinam ciunt. Semen antidotis & theriacis, præsertim quæ sensum doloris auferunt, anodyna vocãt, idoneum est: potum contra venena salutare est, venerem concitat. Rapum muria condîtum, minus alimenti sufficit: sed multo magis appetẽtiam recreat. Syluestre rapum in aruis nascitur, *fruticosum in cubiti altitudinem assurgẽs, ramosum, læue in cacumine folia fert læuia, digitali latitudine, aut maiora: & fructum in siliquis calyculatis: cumq́; eorum inuolucra aperiuntur, alia intus siliqua spectatur, quæ quandam capitis speciem præbet, in qua semina paruula concipiuntur, fo-*

* Vox ex Plinio adiecta.

ris nigra, intus alba. Additur in medicamenta quibus ad detergẽdam cutem in facie, totoq; corpore, vtimur: præsertim quæ ex lupini aut erui, tritici aut lolij farina, fieri solent.

Napus. CAP. CIIII.

COcta napi radix inflat, modicum alit. Semen eius potum venenorum vires hebetat, antidotis admiscetur, conditur sale radix.

Radix. CAP. CV.

RAdix (quæ Græcis rhaphanus dicitur) excalfacit, flatus gignit, ori suauis est: sed stomacho aduersatur, ructus ciet, vrinam pellit, aluo aptior: summo tamen cibo sumi debet, quò magis eius distributionem adiuuet. quum autem præsumitur, cibum suspendit: quare vomituris commodissimè datur ante cibum. Sensuum aciem excitat: decocta contra veterem tussim, & pituitæ crassitiem in pectore, efficax est. Cortex ex aceto mulso, celerius vomitiones mouet: hydropicis commodissimè illinitur, lienosis vtilis, sugillata cum melle rapit, & nomas amolitur: contra viperarum ictus auxiliatur, alopecias ad pilum reducit, lentigines cum loliacea farina emendat, his qui fungis strangulantur, tam cibo quàm potu salutaris est. Semen vomitiones facit, vrinam mouet, mẽses cit, lienem extenuat, cum aceto illitum gangrænas validissimè emarginat: coctum cum aceto mulso anginis perquã vtiliter gargarizatur, contra cerastis morsus, potum ex vino, auxilio

lio est. Syluestris rhaphani, quam Romani armoraciam vocant, folia satiuo similia, sed magis lampsanam imitantur: radix gracilis,* tenera, subacris. Tam folium quàm radix in olera recipitur: sed hæc excalfacit, vrinam concitat, æstuosa est. *μαλακνὴ. id est, mollis.

Siser. CAP. CVI.

SIser vulgo cognitum, cuius radix decocta ori grata est, & stomacho vtilis: vrinam ciet, & appetentiam inuitat.

Lapathum, siue rumex. CAP. CVII.

EX generibus rumicis, oxylapathum vocãt, quod in acutum tendit, dura habens extrema, in palustribus nascens. Alius est satiuus, illi dissimilis. Tertium genus syluestre, paruum, plantagini proximum, humile & molle. Quartum est quod alij* oxalida, alij anaxyrida, aut lapathon vocant. Folia eius syluestri ac exiguo rumici similia, caule non magno, semine subacuto, rubente, acri, in caude & agnatis appendicibus, emicãte. Omnium decocto olere aluus emollitur. Crudi illitu, melicerides, rosaceo aut croco adiecto, discutiũtur. Syluestris & oxylapathi, & eius quam oxalida nominant, semen ex aqua aut vino vtiliter bibitur, contra dysenterias, & cœliacorum affectus, stomachi fastidia, scorpionũ ictus. Quòd si quis in potu præsumat, nihil molesti ex ictu patietur. Radices ex aceto coctæ aut illitæ crudæ, lepras, impetigines, & scabrosos vngues persanant: sed antea locus aceto & nitro in sole perfrican- Officinis lapatium. *Acetosa.

dus est. Pruritus corporis, decoctum earum sedat, si foueatur, aut in solijs balnearum confricetur. Coctæ in vino & instillatæ, aurium dentiumq; dolorem mulcent, strumas parotidasq; discutiunt, lienem cum aceto extenuant. Aliqui amoliendis strumis radicum gestamine vtuntur, eas collo appendentes. Tritæ & admotæ fœminarum profluuia sistũt. cum vino autem potæ regio morbo medentur, calculos vesicæ comminuũt, menses cient, scorpionum ictibus auxiliantur. Hippolapathon olus est magnum, in paludibus nascens: easdem habet vires, quas supradicta rumicis genera.

Lampsana. CAP. CVIII.

LAmpsana syluestre olus est: plus alit quàm rumex, & stomacho vtilius. Cuius folia caulesq; coquuntur in cibo.

Blitum. CAP. CIX.

BLitum estur oleris modo, aluo vtile est, nullius in medicina vsus.

Malua. CAP. CX.

MAlua satiua esui longè aptior syluestri: stomacho aduersatur, aluum iuuat, sed multò magis caules: interaneis & vesicæ vtilis. Cruda folia cum salis exiguo manducata, ægilopas ex melle sanant: verùm cum cicatricem trahere cœperint, ea demum citra salem vtendum est. Contra aculeatos apium vesparumq; ictus, illita efficax est: eadem cruda cum oleo trita perũcti, non

fer

feriuntur. Vlcera manantia in capite, furfuresq; cum vrina sanat. Sacris ignibus & ambustis decocta folia, tritaq;, vtilissimè ex oleo imponuntur. Eius decoctum vuluas insessione mollit: prodest erosionibus vesicæ, & intestinorum, vuluæ, sedisq;, clystere infusum. Ius decoctæ cum radice sua, contra omnia venena auxiliatur, si continuò à bibētibus reuomatur. Cōtra phalangiorū morsus remedio est, lac euocat. Semen in vino potum addito loti syluestris semine, vesicæ cruciatus lenit.

Atriplex. CAP. CXI.

ATriplicem aliqui chrysolachanon vocant, cognitum olus est. Duo eius genera, syluestre & satiuum. Coctum estur, vt olus. Aluum mollit, panos discutit, siue crudum siue coctum illinatur. Semen cum aqua mulsa potum, regium morbum sanat.

Brassica. CAP. CXII.

BRassica satiua aluo est idonea, si modò leuiter feruefacta edatur (nam percocta aluum sistit, sed multò magis bis cocta, aut quæ in lixiuio coquitur) stomachum autē malè habet: acrior est æstiua. In Aegypto propter amaritudinem non estur. Cæcutientibus, & tremulis esse prodest: summo cibo sumpta crapulam discutit, & vini noxam restinguit. Melior stamacho cyma, sed acrior, & ad ciendum vrinam validior. Ea condîta stomacho inimica est, aluum conturbat. Crudus succus cum nitro & iri deuoratus aluū emol-

lit: cum vino quoque epotus viperarum morsibus auxiliatur: cum fœnigræci farina podagris & articulorum vitijs illinitur: prodest & sordidis vlceribus & vetustis illitus: caput purgat naribus infusus: menses extrahit cum loliacea farina inditus. Folia per sese illita, aut cum polenta trita, conferunt inflammationibus, tumoribusq́;: epinyctidas, ignem sacrum, leprasq́; sanant: carbunculos ex sale rumpunt: fluentes capillos retinent: cocta, addito melle, aduersus depascētia vlcera, gangrænasq́; valēt: lienosisq́; ex aceto cruda prosunt. Mansa, deuorato succo, retusam vocem instaurāt. Decoctum eius potu, aluū & menses ciet. Flos post conceptionem in pesso subditus, partum abortu vitiat. Semen eius, præsertim quæ in Aegypto nascitur, potum tineas repellit: in antidota theriaca additur. faciei cutem lētiginesq́; expurgat. Virentes cauliculi cum radice cremati, & adipe porci vetusto excepti, diuturnos laterum dolores mitigant.

Brassica syluestris. CAP. CXIII.

SYluestris brassica, maritimis præruptisq́; locis, magna ex parte gignitur: satiuæ similis, sed candidior, hirsutiorq́;, amara. cuius cyma in lixiuia cocta, ori non insuauis. Folia illitu vulnera conglutinant, & inflammationes tumoresq́; discutiunt.

ANNOTATIO.

Contendunt doctissimi quique eam esse her

herbam, quam vulgò Soldanam aut Soldanellam vocitant: quæ certè aristolochiã rotundam, vt à Dioscoride hîc depingitur brassica marina, foliis adamussim repræsentat. Quòd autem in descriptione prælonga quoque adiiciatur, mendosum planè suspicamur, ac fortè pro μακρὰ, vt Græci codices habent, legendum μικρὰ, id est, parua: quod & ipsum Soldanæ nostræ pulchrè respondet. Quomodo enim folia Brassicę marinæ prælonga rectè dixeris, si aristolochiæ rotundæ foliis similia? quæ cùm ex eius descriptione, tum oculata fide non in longitudinem protensa, sed circinatæ ferè esse rotunditatis, sæpe comperimus. Suum tamen cuiq; in hac re esto iudicium.

Brassica marina. CAP. CXIIII.

Marina braßica à satiua prorsus abhorret, quòd folia ferat rotundæ aristolochiæ, prælonga, tenuia: singula à ramulis rubentibus exeunt, singulari, vt hedera, pediculo: albo succo prædita est, sed pauco, salso gustu, & aliquantum amaro, pingui concretu. Herba in totum stomacho inimica, acris: vehementißimè aluum ciet, in cibo cocta. Coquitur propter acrimoniam cum pingui carne.

Beta. CAP. CXV.

Beta duorum generum est, è quibus nigra coquitur cũ lẽticula, vt ventrẽ sistat: quod ma

gis radice eius præstatur.* Candida aluo vtilis est. Vtraque tamen propter nitrosum humorem, quem habet i se, noxij succi est. Vnde succus earum, cum melle naribus inditus, caput purgat, aurium doloribus auxiliatur. Decoctum radicis & foliorum, furfures lendesq; deterget, perniones fotu mitigat. Crudis folijs vitiligines, nitro antea perfrictas: alopeciarum inanitates, scalpello prius exasperatas: atque depascentia vlcera, illini prodest. Eruptionibus papularum, igni sacro, ambustisq;, cocta medetur.

* Antiqui hoc genus betę, vt author est Theophrastus, Siculum vocarunt: quorum exemplo extrita vna tantum litera Sicla hodie dicitur.

Portulaca. CAP. CXVI.

Portulacæ vis adstringit: capitis doloribus, inflammationibus oculorũ, cæterisq;, cum polenta imponitur: ardoribus stomachi, sacro igni, vesicæ doloribus, auxilio est: commanducata, dentium stupores sedat: stomachi & intestinorum æstuationẽ, fluxionesq; mulcet: renes & vesicam adiuuat, etiam si erosionem sentiãt: veneris impetus exoluit: succus epotus simili effectu prodest, in febribus valens. Contra teretes ventris tineas, cruentam excreationem, dysenteriam, hæmorrhoidas, & profluuia sanguinis, percocta efficax est. Item contra sepis morsus. Ocularibus medicamentis vtilissimè commiscetur, interaneis fluxione laborantibus, atque vuluarum erosionibus, infunditur: contra dolores, quos æstus excitauit, caput ex rosaceo & oleo fouetur: eruptiones papularum in capite, cum vino emẽdat: vulneribus

quæ

quæ ad ſyderationem ſpectāt ex polenta illinitur.

Aſparagi. CAP. CXVII.

Corruda ſiue ſylueſtris aſparagus vulgaris eſt notitiæ. Huius cauliculi in cibo cocti ventrem emolliunt, vrinam cient. Radicis decoctum contra vrinæ difficultatem, regium morbum, renum vitia, & coxendicum cruciatus, in potu proficit: cum vino autem, phalangiorū morſibus auxiliatur. Si decocti ſuccus ſuper dente contineatur, eius dolori medetur. Semen potū ad eadem valet. Canes, vt aiunt, ſi decoctum bibant, emoriuntur. Aſparagum etiam naſci prodiderunt, arietis cornibus contuſis, atq; defoßis: quod, quantum equidem ſentio, planè à veritate abhorret. * *Altilis autem aſparagus multis ramis fruticat, folijs fœniculi, longis, numeroſis: radice rotunda, grandi, ſpongiam habente. Huius teneri cauliculi triti in vino albo, renum dolores ſedant. Aſſus autem coctus ve, vrinæ ſtillicidium, difficultatē q; ac dyſenterias, mitigat. Radix cum vino aut aceto cocta, luxatos artus mulcet. Decocta cum ficis aut ciceribus ſumpta, regium morbum ſanat: coxendicis cruciatus ſtranguriamq; leuat. Alligata radix, aut hauſtum eius decoctum, conceptum adimit, & ſterilitatem adfert.*

Officinis ſparagus.

*In greco codice hęc ad ſylueſtrē quoq; aſparagū referūtur, nec fit altilis mētio. Marcello autem videntur adulterina.

Plantago. CAP. CXVIII.

Dvo plantaginis genera: minor folia habet anguſtiora, minora, molliora, læuiora, & tenuiora: cauliculo anguloſo in terram inclinato:

flo

floribus pallidis: semine summis caulibus emicãte. Altera maior, lætior, virentiorq́;, latis constans folijs, *oleracei generis: cuius caulis cubiti altitudinem petit, angulosus, subruber, à medio ad verticem tenui semine circundatus: radicibus nititur teneris, hirsutis, candidis, digitum crassitudine æquantibus. Nascitur in lacunosis, sepibus, & locis humidis. Multò vtilior magna est. Vim habent folia exiccatoriam, constringẽtem: quare omnibus malignis vlceribus, & fluxioni opportunis atque elephanticis, sordidisq; illita prosunt: profluuia sanguinis, vlcera quæ serpũt, epinyctidas, carbunculos, nomasq́; cohibent: vetera vlcera & inæqualia cicatrice obducunt, chironia sanant, sinus conglutinant: morsibus canis, ambustis igni, inflammationibus, panis, parotidibus, strumis, ægilopijs, illita cum sale prosunt. Coctum cum aceto & sale olus, dysentericis, cœliacisq́; sumptum subuenit. Datur & in locum betæ cum lenticula coctum. Et ad aquam inter cutem cui leucophlegmatiæ nomẽ est, datur & herba decocta post aridas epulas, sic vt media antecedat: comitialibus & suspiriosis data proficit. Foliorum succus, colluta subinde oris vlcera, purgat: cum cimolia aut cerusa igni sacro medetur: fistulis infusus prodest, lippitudinibus & aurium doloribus idem succus instillatur. Additur quoque in oculorum collyria. Gingiuis cruore suffusis, & sanguinis reiectionibus, potu cõfert: clystere dysentericis infunditur,

* Oleris nomine ℞ antonomasiam Brassicã intellige. Nec enim simpliciter ad quælibet olera quorum diuersa admodũ facies, folia plantaginis referri possunt.

con

contra tabem datur in potu, aduersus strangulationes vuluæ in vellere subijcitur, etiã si vulua fluxione laboret. Semen ex vino potum, alui fluxiones & sanguinis excreationes sistit. Decocta radix & manducatu, & collutione, dentium dolores sedat: eadem cum folijs, vlceribus renum & vesicæ in passo datur. Ferunt treis radices cum tribus vini cyathis, & pari aquæ modo, tertianis auxiliari: & quatuor, quartanis. Sunt qui radicis gestamine, discutiendis strumis vtantur.

Lauer seu Sium. CAP. CXIX.

Sion in aquis inuenitur, frutice pingui, recto, folijs latis, olusatro similibus, sed minoribus, & odoratis. Quæ cruda coctaq; esu, calculos rumpunt, atque excernunt: vrinas cient, menses & partus extrahũt, dysentericis in cibo auxiliatur. De sio Crateuas tradit, herbam esse fruticis specie, pauca folia ferentem, rotunda, maiora quàm menthæ, nigra, & ad erucam accedentia.

Officinis Berula.

Sisymbrium. CAP. CXX.

Sisymbrium (alij serpillum sylueſtre vocant) in solo inculto nascitur, menthæ hortẽsis similitudine, odoratius, latiore folio. Inseritur coronis. Calfaciendi vim habet: contra stillicidia vrinæ, calculosq;, semen ex vino bibitur: tormina & singultus sedat. Folia in capitis dolore, fronti aut temporibus illinuntur: item contra vesparum apiumq; ictus. Vomitiones potu cohibet. Alterum sisymbrij genus, quod aliqui cardaminam,

Officinis Balsamita.

Vulgò nasturtiũ aquaticum.

alij

alij sion appellant. Ea herba riguis gaudet, & eisdem in locis, quibus sion, prouenit: quæ ideò nonnullis cardamina nominatur, quòd gustu cardamum, id est nasturtium, repræsentet. Folia primum rotunda prodeunt, adulta erucæ modo finduntur. Id excalfacit, vrinas mouet, crudũ estur, purgat lentigines, cutisq; vitia in facie, noctibus impositum, matutinisq; detractum.

Crithmum. CAP. CXXI.

CRithmum, seu potius, vt aliqui, crithamon, fruticosa & vndique foliosa herbula est, cubiti altitudinem ferè petens. Nascitur in maritimis, & petrosis: folijs pinguibus, numerosis, albicantibus, veluti portulacæ, latioribus, & longioribus, salso gustu, flores candidi sunt, & semen, ceu rorismarini, odoratum, molle, rotundum, quod siccatum rumpitur: habet intus tritici modo nucleum: radices digiti crassitudine, tres aut quatuor, grati odoris & iucundi. Radix, semen, & folia incocta vino, potu vrinæ difficultati & regio morbo auxiliantur: menses cient, estur crudum coctúmve in olere, seruatur etiam in muria.

Fuchsio Cornu ceruí vulgò dictum.

Coronopus. CAP. CXXII.

* ἐστρωμένον, id est, strata.

COronopus oblonga herbula est, per terrã * repens, fissis folijs: coquitur in olere: radicem habet tenuem, adstringentem, quæ in cibo cœliacis facit. Prouenit in aggeribus, & locis incultis, & secus vias.

Son

Sonchus. CAP. CXXIII.

*SOnchi duo genera: syluestrior quidam est, & magis spinis horret: * alter teneritate quadam mollescit, cibis expetitus, angulośo caule, *inani, interdum rubente: folijs in ambitu per interualla disiectis. Vtriusque vis refrigerat, modicè adstringit: vnde æstuanti stomacho & inflămationibus illiti prosunt. Succus eorum stomachi rosiones sorbitione mitigat, lac elicit, in vellere appositus sedis ac vuluæ collectionibus opitulatur. Tam herba quàm radix illita vibratis a scorpione ictibus subuenit. Alter sonchus tenerior, arboris instar, latis constans folijs: caulē in ramos exeuntem folia distinguunt, sed ad eadem pollet.*

*Vulgò rostrum porcinum.

* Vox ex Plinio reposita.

ANNOTATIO.

Non video, quamuis & Græcus codex sic habeat, quomodo Seris satiua hortensi, quod planè est idem, stomacho vtilior dicatur, vt subesse errorem non parum suspicemur. Marcellus, qui aut integriori vsus fuit exemplari, aut locum, quem & ipse corruptum iudicabat, restituere conatus est, sic vertit, Latioribus foliis altera, satiua & in cibis gratior.

Seris siue intybus. CAP. CXXIIII.

*SEris duûm generũ est: altera syluestris, quæ picris & cichorion vocatur: * altera satiua, latioribus folijs constat, stomacho quàm hortensis vtilior. Quæ iterum in duas species digeritur:*

* Officinis scariola.

vna

vna folio latiore prodit, lactucarum simillima: altera angustiore est folio, & gustu amara. Vtraque refrigerat, & adstringit, stomacho vtilissima: aluũ sistit cocta, si cum aceto adsumatur. Syluestres stomacho meliores: quãdoquidem æstuantem ipsum, & quem imbecillitas vexet, cibo leniunt. Cardiacis, per se, aut cum polenta, vtiliter illinuntur: podagris, & oculorum inflammationibus auxilio sunt. Herba cum radice illita, percussis à scorpione subuenit, igni sacro cum polenta medetur. Succus cum cerusa, & aceto, valet ad illitus eorum, quæ refrigerationem desiderant.

Chondrilla. CAP. CXXV.

CHondrilla, quam aliqui cichorion, alij serin appellant, caulem, flores, & folia habet cichorio similia: qua ex causa nõnulli syluestris intubi speciem esse pronuntiarũt, verùm tenuior tota est: in cuius ramulis, gummi masticbes similimum* tuberculo fabæ inueniri solet: quod cũ myrrha tritum, & linteo appositum, instar oliuæ, fœminarum menses trahit. Tusa cum radicibus herba, adiecto melle, diuiditur in pastillos. qui nitro admisti vitiligines emaculant. Gummi inordinatos pilos replicat: quod item tenera radix efficit, si intincta succo acus, pilis admoueatur. Contra viperas in vino pota proficit. Succus decoctæ, in vino, aut per sese potus, aluum sistit. Aliud habetur chondrillæ genus, folium ferens oblongũ, circumrosum, humi sparsum, caulem succo madentem lacteo:

* μεγέθει κυαμιαῖα id est, magnitudine fabæ.

cteo: radice tenui, rotunda, leui, vegeta, flauescēte, succosa. Cuius & caulis, & folia concoquendi vim habent. Succus incommodos palpebrarum pilos reflectit. Nascitur in lętis, & cultis.

Cucurbita. CAP. CXXVI.

CVcurbita esui apta: cruda, trita illitu tumores, & abscessus mitigat. Ramenta eius infantibus cōtra capitis ardorem, quam syriasin vocant, in sincipite illinuntur: oculorum inflammationes podagrasq; refrigerant. Succus è ramentis tusis per se, aut cum rosaceo infusus, aurium doloribus auxiliatur: adustiones cutis in ardenti febre illitu adiuuat: totius feruefactę, & expressę succus, cum melle exiguo, & nitro potus, aluum leniter resoluit. Vinum in cucurbitam recentem excauatā infusum, si mistum sub diuo teneatur, potu aluum lęuigabit.

Cucumer satiuus. CAP. CXXVII.

SAtiuus cucumis aluo & stomacho perquàm vtilis habetur: refrigerat, corruptionem non sentit, vesicę prodest, olfactu reuocat, quos animus liquerit. Semen modicè vrinam mouet: cum lacte aut passo, vesicę exulcerationibus subuenit. Illita cum vino folia, morsus canum sanant: & epinyctidas, cum melle. Peponis caro in cibis, vrinam cit: inflammationes oculorum illita sedat. Ramenta eius contra adustionē infantium, quam syriasin vocant, sincipiti imponuntur: fronti admota, oculorum fluxiones auertunt. Succus cum

semine, adiecta farina, siccatus in sole cogitur in smegmata, quæ faciem repurgant, & nitorem afferũt. Radix *sicca, & ex hydromelite pota, drachmæ pondere, vomitionẽ movet.* Si *quisquam moderatè secundum cœnã vomere cupiat, geminus obolus sit contentus.* Sanat *quoque illita cum melle vel cera cõcreta in modum faui, quæ ceria vocant.*

Lactucæ. CAP. CXXVIII.

L*Actucæ satiuæ, quibus natura refrigeratrix inest, stomacho gratæ habentur: somnum conciliant, aluum emolliunt, lac euocant: verùm decoctæ magis alunt. stomachicis illotas esse prodest.* Epotum *semen, assiduas libidinum imaginationes in somno, compescit, & veneri refragatur.* Ipsæ *verò frequentiores in cibo, claritati oculorum officiunt: inflammationibus, & ignibus sacris opitulantur, muria condiuntur.* Cum *in caulem exierint, vim quandam nanciscuntur, succo aut lacti syluestris lactucæ similem.*

Lactuca syluestris. CAP. CXXIX.

S*Yluestris lactuca satiuæ similis est, sed longior caulis, & candidiora folia, graciliora, & asperiora: amaro gustu est, & viribus aliquãtum papaueri similis: vnde lacteum eius succum aliqui meconio permiscuerũt.* Aquam *per aluum elicit, potus in aceto mulso succus ad duos obolos: argema caliginemq; repurgat, contra adustiones efficaciter illinitur, cum lacte mulierũ.* In *summa, somnum allicit: doloris leuamẽtum præstat, men-*

ſes trahit, contra ſcorpionum & phalangiorum ictus bibitur. Semen, non aliter, quàm ſatiuæ, libidinũ imaginationes in ſomno amolitur, ac venerem arcet. Succus ad eadem valet, ſed viribus infirmior. Reponitur in fictili nouo lac eius, antea, vt in alijs liquaminibus moris eſt, inſolatum.

Gingidium. CAP. CXXX.

GIngidium, aliqui lepidion, in Syria, & Cilicia* plerunque naſcitur: herbula ſylueſtri paſtinacæ ſimilis, tenuior, & * amarior: radice parua, candicante, ſubamara. Olus hoc crudum, coctum, conditúmve eſtur magna ſtomachi vtilitate: vrinam cit. Decoctum ex vino potum veſicæ prodeſt.

Noſtrum Cerefoliũ. * πλεῖστον id eſt, plurimum. * πικρότερον, nõ πυκνότερον.

Scandix. CAP. CXXXI.

SCandix, ſylueſtre olus eſt, amarum, ſubacre: quod crudum coctúmve manditur, ſtomacho & ventri vtile. Decoctum in potu, veſicæ, renibus, & iocineri confert.

Scandix, Aëtio lib. j. authore, agreſte oluseſt, gingidio ſimile, acre & ſubamarum.

Caucalis. CAP. CXXXII.

CAucalis, quam alij ſylueſtre daucum vocãt, cauliculo eſt dodrantali, aut maiore, ſubhirſuto: folijs apio ſimilibus, fœniculi modo per extrema multifidis, hiſpidisq́;: candida in cacumine vmbella, ſuauiter olente. Crudum coctúmve olerum modo eſtur, vrinam mouet.

Eruca. CAP. CXXXIII.

CRuda eruca venerem largiore cibo cõcitat. Semen eodem effectu prodeſt: vrinam cit,

concoctioni prodest, aluo perquàm commodata. Semina ad condimenta vtuntur: quod, vti in longum tempus asseruetur, adiecto lacte aut aceto, digerunt in pastillos. Gignitur etiamnum syluestris eruca, maximè in Iberia, quæ occidentem spectat: cuius semine pro sinapi incolæ vtuntur. Vrinam vehementius pellit, multò satiua acrior.

Ocimum. CAP. CXXXIIII.

Officinis Basilicon.

OCimum vulgo cognitum. Id copiosiore cibo oculorum aciem hebetat, aluum mollit, spiritum mouet, vrinam pellit, lac euocat: ægrè tamen conficitur. Illitum cum polline polentæ, aceto & rosaceo, pulmonum inflammationibus auxilio est: draconis marini, & scorpionis ictibus per se prodest: & cum vino Chio oculorum doloribus. Succus visus caliginem abstergit, destillationes exiccat. Semen potum conuenit atram bilem gignentibus, difficili vrinæ, inflatisq;: naribus haustum, subinde mouet sternutamenta: quod idem herba efficit, sed oculos premi necessum est, cum sternutamentum vrget. Sunt qui in cibis abdicandum censeant: quãdoquidem manducatum, & in sole positum, vermiculos creat. Aphri autem adijciunt, si feriantur à scorpione, qui ocimũ ederint, nullo conflictari dolore.

Orobanche. CAP. CXXXV.

ORobanche cauliculus est sesquipedalis, & interdum maior, subruber, hirsutus, tener, sine folio, pinguis: flore subalbido, aut in luteum

verg

vergēte: radice digiti craßitudine, &, cum aridi=tate flaccescit caulis, fistulosa. Hanc *inter quæ=dam legumina nasci constat, & ea strangulare: vnde orobanche sibi cognomentum vsurpauit. Estur, vt olus, cruda, & in patinis, asparagi mo=do, decocta. Legumentis addita, coctionem accele=rare creditur.*

Barbula hirci. CAP. CXXXVI.

B*Arbula hirci, quæ ab alijs come vocatur, bre=ui est caule: folijs croci: radice longa, dulci, supina: magno super caulem calyce, è cuius sum=mo semen nigrum dependet, vnde nomen inditum est.* Herba *esui apta est.*

Ornithogalum. CAP. CXXXVII.

O*Rnithogalum cauliculus est tener, candicās, tenuis, sesquipedalis, tribus aut quatuor in cacumine mollibus agnatis: à quibus flores pro=deunt foris herbacei, & cum hiantes se pandunt, lactei visuntur: inter quos dissectum, cachryos mo=do, capitulum emicat.* Coquitur *cum pane, vt me=lanthiū.* Radix *bulbosa, cruda & cocta māditur.*

Tubera. CAP. CXXXVIII.

T*Vbera rotundæ radices sunt, sine caule, sine folijs flauescentes: vere fodiuntur, cruda & cocta eduntur.*

Smilax hortensis. CAP. CXXXIX.

H*Ortensis smilax, frutex, cuius semē à non=nullis lobia vocatur: folia habet hederæ, molliora tamē: tenues caules, & capreolos vicinis*

fruticibus circumuolutos: qui tantum adolescunt, vt topiarias scenas repræsentare videantur: siliquas fœnigræci profert longiores & torosiores, in quibus semina renum similia, sed inæquali colore recluduntur, * quæ quadam ex parte fuluescunt. Siliqua cocta, cum semine in oleribus, asparagi modo, estur. Vrinam ciet, & tumultuosa somnia facit.

Medica. CAP. CXL.

MEdica cum recenter prodijt, folijs & caule trifolio pratensi similis est: procedens verò folia contrahit, caules edens trifolij, & siliquas corniculorum modo intortas, in quibus semen lentis magnitudine dependet. Id siccatum, iucundi saporis gratia, conditaneo sali admiscetur. Viride, quibus refrigeratione opus est, illitu suffragatur. Herba tota pro gramine vtitur, qui pecora alunt.

Aphaca. CAP. CXLI.

APhaca in aruis nascitur, altior lente, tenuibus folijs: siliquas lenticula maiores fert, in quibus terna quaternáve semina nigra, lente minora, continentur: quæ adstringendi vim habent: quare torrefacta, stomachi aluiq; fluxiones sistunt, si fresa lentis more decoquantur.

Porrum capitatum. CAP. CXLII.

CApitatum porrum inflationem facit, noxium succum creat, tumultuosum somnum parit, vrinam ciet: aluo accommodatur, extenuat,

*Græcè est, ἐν μέρει ἢ ὑποπυρίζοντα, quod rectius forsitan reddideris: quæ magna tamẽ ex parte fuluescũt, vt intelligamus, Smilaca hãc diuersi quidem coloris semina, magna tamen ex parte fuluescẽtia procreare.

Est quam rura Viciã syluestrem vocitant.

oculorum aciem hebetat, menſes pellit: ſed lædit exulceratam veſicam, renesq; : cum ptiſana verò coctum, eſu pectoris vitia extrahit. Coma eius in aqua maris, & aceto cocta, in deſeſsionibus, ad præcluſiones vuluæ, & duritias, vtilis habetur. Porrum bis aqua mutata coctum, tum frigida maceratum, dulceſcit, & multò minus inflat. Semen acrius eſt, & quãdam adſtrictoriam vim habet: quare ſuccus cum aceto, addito thure aut manna, ſanguinis profluuia ſiſtit, maximè ſi naribus erũpat. Venerem ſtimulat: contra omnia thoracis vitia tabemq;, pro delinctu efficax eſt: arteriam eſu purgat, ſed ſi aſsiduè eſtur, viſus obſcuritatem inducit: ſtomacho aduerſatur. Succus ex melle potus, aut illitus, contra beſtiarum morſus auxilio eſt: ipſum quoque cum aceto aut thuris polline, lacte aut roſaceo, vtiliter auriũ doloribus, & ſonitui inſtillatur. Varos tollunt folia illita cum vua rhois, qua ad obſonia vtuntur: epinyctidi medentur, cruſtas ex ſale illita rumpunt, veteres ſanguinis reiectiones cohibent, ſi binis drachmis, & æquali baccarum myrti pondere bibantur. Ampeloprasum ſtomacho magis aduerſatur, & plus porro excalfacit: vrinam & menſes vehementius ciet. Id contra ſerpentium morſus eſſe conuenit.

Cepa. CAP. CXLIII.

CEpa longa acrior eſt, quàm rotunda, item flaua quàm candida, & ſicca quàm viridis, & cruda quàm cocta, aut ſale condita. Omnes ta=

men mordent, flatus gignunt, appetentiam inuitant, sitim mouent, & extenuãt: fastidium pariunt, & expurgant: aluo vtiles sunt. Eæ detractis purgamentis in oleum coniectæ, hæmorrhoidas, reliquosq; excretionum exitus reserant, subditæ pro balanis. Succus cum melle illitus, oculorum hebetudinibus, argemis, nubeculis, & incipientibus suffusionibus auxiliatur: anginæ eodem perunguntur: suppressos menses pellit, caput purgat naribus infusus: canis morsibus cum aceto, ruta, & melle illinitur: cum aceto autem perunctas in sole, vitiligines sanat: & cum pari spodio, scabras lippitudines sedat: varos cum sale reprimit: contra calceamentorum attritus, cum gallinaceo adipe vtilis est: citæ aluo prodest: in auribus sonitum, ac grauitatem emẽdat: ad purulentas aures, & eliciendum earundem aquã, valet: alopeciæ earum succo perfricantur, qui celerius, quàm alcyonium pilos euocat: largiore cibo cepa capitis dolores ciet, coctaq; vehemẽtius vrinam pellit: eos lethargicos efficit, qui valetudinibus aduersis, ea etiam cocta, plus æquo vescantur: elixa, & cum passis vuis, & fico illita, tubercula concoquit, & celerrimè rumpit.

Allium. CAP. CXLIIII.

A*llium quoddam satiuũ atque hortense habetur, quod in Aegypto, singulari, vt porrum, capite cõstat, dulce, in purpureũ vergẽs, paruum: reliqua verò magna, & cãdida, ex pluribus*

coag

coagmentantur nucleis, quos aglitas, id est spicas, Græci nominant. Aliud est syluestre, quod Ophioscorodon, id est anguinum, vocant. Vis allij acris est: excalfacit, mordet, excernit, aluum turbat, inflationes facit, stomachum exiccat, sitim gignit, flatum permouet, summam corporis cutem exulcerat, aciem oculorum esu hebetat. Eosdem effectus præbet anguinum, quod & elaphoscorodon dicitur: latas ventris tineas in cibo sumptum abigit, vrinas detrahit: contra viperarum ictus, & priuatim hæmorrhoi, prodest, ita vt nō aliud magis, si cum vino iugiter assumatur, aut tritum in eodem ebibatur: contra rabiosorum morsus & illitu, & cibo valet. Magnæ & allio vtilitates contra aquarum mutationes: vocem clarificat, veterem tussim crudum coctúmve lenit: potum autem cum origani decocto, pediculos, & lendes enecat: cremati cinis illitus sugillationibus cum melle, & alopecijs cum nardino vnguine, medetur: eruptiones papularū cum oleo & sale sanat: vitiligines, lichenas, lentigines, vlcera capitis manantia, lepras, & furfures, cum melle eximit: cum thure, & teda decoctum, dētium dolorem leuat, si in ore contineat: contra venenatos muris aranei morsus, cum ficulneis frondibus, & cumino illinitur. Feruefactæ comæ ius, fœminarum desessionibus additum, menses & secundos partus extrahit. Allium eiusdem gratia suffitur. Factum ex eo, & nigra oliua intritum, quod myttoton vocant,

esucit vrinam, ora venarum patefacit, hydropicis vtile. Scorodoprasum magnitudine porrum æquat, qualitatum porri, & allij particeps: vnde promiscuas sibi vires ex vtroque vendicauit, effectus allij, & porri præbens: inefficacius tamen. Coctum, porri modo, dulcescit, & in olerum vicem transit.

Sinapi. CAP. CXLV.

SInapi hortense, aliqui napi vocant. Eligi debet adultum, valde rufum, nō magnopere siccum, sed quod fractum internè virescat, & veluti quodam succo madeat, cæsium colore: siquidem recens id genus, tempestiuum habetur. Ad calfaciendum, extenuandum, extrahendum, efficax est. Ad eliciendam capitis pituitam manditur: contra præduros tonsillarum tumores, ac veterem callosamq; arteriæ scabritiem, succus ex aqua, & melle, conuenienter gargarizatur: sternutamenta ciet, tritum & naribus admotū: comitialibus quoque auxiliatur. Fœminas vuluæ strangulatu oppressas excitat: lethargicis, deraso capite, illinitur. cum ficis admistum, donec rubescat locus, & ad coxendicum cruciatus impositum,* ad lienes, & omne genus dolores confert, cum permutandæ valetudinis causa, ex alto vitia extrahenda sunt. Alopecijs illitum medetur, faciem purgat, sugillata cum melle, adipe aut cerato rapit. Feræ impetigines & lepræ, eo cum aceto perunguntur: contra febrium circuitus aridum bibitur, aut potui,

* κ) σπλῆνας κ) καθόλου ἐις πᾶν χρόνιον ἄλγημα.

pol

polentæ modo, inſpargitur: extrahentibus emplaſtris, ſcabiemq́; extenuantibus, vtiliter admiſceri ſolet: tritum, grauitati aurium & ſonitui, cum fico impoſitum prodeſt. Succus ad hebetudines oculorum & genarum ſcabritias magna vtilitate illinitur. Expreſſus recenti ſemine ſuccus, in ſole ſiccatur.

Naſturtium. CAP. CXLVI.

N*Aſturtium optimum conſtat eſſe Babylonicum. Omnium ſemen eſt acre: excalfacit, ſtomacho aduerſatur, aluum turbat, tineas excutit, lienem imminuit, partus examinat, menſes cit, venerem ſtimulat, ſinapis & erucæ ſimile intelligitur. Lepras & impetigines abſterget. Illitum cum melle, lienem extenuat, fauos expurgat, pulmonum vitia extrahit, ſorbitionibus incoctum. Serpentium venenis potum reſiſtit, atque eas ſuffitu fugat: capillorum defluuia cohibet: carbunculos ad ſuppurationem perducit, & rumpit: coxendicibus cum polenta commodè ex aceto illinitur, tumores collectionesq́; diſcutit, emittit furunculos, illitum cum muria. Herbæ ad omnia eadem effectus, licet minor.*

Thlaſpi. CAP. CXLVII.

T*Hlaſpi, herbula anguſtis folijs, digitali longitudine, in terram verſis, ſuppinguibus, in cacumine diuiſis: binûm dodrantum cauliculo, tenui, non ſine adnaſcentibus ramis: fructu circa ipſum totum, ab extremo in latius ſe pandente:*

*δισκοειδοῦς, id eſt, diſci figura.

te: ſemine naſturtij incluſo * lenticulæ vaſis effigie, niſi quòd infringitur (vnde nomen accepit) flos albicat. Naſcitur in ſemitis, & ſepibus, foſſiſq;. Semen aſperi guſtus, excalfaciens: bilem vtrinq; extrahit, potũ acetabuli menſura: prodeſt iſchiadicis infuſum: ſanguinem potu educit, internas ſuppurationes rumpit: menſes ciet, ſed partus enecat. Alterum thlaſpi tradit Crateuas, quod aliqui Perſicon ſinapi vocant, latis folijs, radicibus magnis: vtile iſchiadicorum infuſioni.

Draba. CAP. CXLVIII.

Alij arabis.

*ῥάβδους, id eſt, virgas.

DRaba herba ad cubiti altitudinem aſſurgit, tenues ſpargens* ramos, & ex vtroque latere folia, ceu lepidij, ſed molliora, & candidicra: in cacumine verò ſambuci vmbellam gerit, candidos flores habentem. Herba hæc cum ptiſana coquitur, in Cappadocia maximè. Semen aridum pro pipere obſonijs admiſcetur.

Irio. CAP. CXLIX.

ERyſimon, Latini irionem vocant, iuxta vrbes, rudera, hortoſq; naſcitur, folijs erucæ ſylueſtris: cauliculis in lori modum lentis & obſequioſis: floribus luteis, ſiliquis in cacumine gracilibus, vt fœnogræco, corniculari: ſemine naſturtij, exiguo, vrentis guſtus. Contra thoracis fluxiones efficax eſt, & purulenta extuſſiuntur: regio morbo, & coxendicibus prodeſt: contra venena in delinctu cum melle datur: illinitur ex aqua aut melle vtiliter cæcis carcinomatis,

par

parotidibus, duritijs mammarum, & testium inflammationibus. In totum extenuat, & calfacit. Mitius multò ad clysteres fiet, si aqua madescat atque torreatur, vel linteo illigatum, pinsita farina oblitum perassetur.

Piper. CAP. CL.

PIper in India nasci, breui arbore traditur: quæ inter initia, prælongum fructum, veluti siliquam promit. quod longum piper est: habet intus aliquid tenui milio simile, quod tandem in perfectum piper euadit. Id autem suis temporibus dehiscens, pandensq; sese racemos emittit, grana ferentes qualia videmus. Ea acerba candidũ piper faciũt, aptum ocularibus remedijs, antidotis, & medicaminibus, quæ cõtra venenata parãtur: theriaca vocant. Longum verò vehemẽtius mordet: & quoniam prius quàmematurescat decerptum est, subamarum relinquitur, antidotis & theriacis medicaminibus expetitum. Nigrum verò, vtpote quod tempestiua maturitate collectum sit, odoratũ esse cõstat, cãdido suauius, acrius, & ori gratius, necnon ad cõdimenta vtilius. Sed candidum, & adhuc in acerbum vergens, antè dictis infirmius est. Eligi oportet grauißimum, plenũ, nigrum, sine multis rugis, recens ac minimè furfurosum. Inueniuntur etiamnum in genere nigri semina nutrimento defecta, cassa, inania, minimiq; ponderis, quod vocant brasma. Vis omnium excalfacit, vrinam ciet, cõcoquit, extrahit, discu-

tit,

tit, absterget caliginem quæ oculis obuersatur. Piper, febrium horroribus circuitu repetentibus, siue potu, siue illitu, subuenit: serpentium morsibus auxiliatur, partus extrahit: conceptũ adimere creditur, statim à concubitu suppositum: tussi, omnibusq; pectoris vitijs, siue eclegmate, siue potu, succurrit: anginæ eo & melle conuenienter perunguntur: potum cum recentibus lauri folijs, tormina discutit: cum vua passa manducatum, pituitam à capite elicit: valetudinem tuetur, dolores finit, appetentiam mouet: concoctionem adiuuat, ad intinctus esculentorum additum: strumas cum pice discutit: vitiligines ex nitro emaculat.

*φακῆ, nõ φασὶμ. Fictili nouo, vt * lenticula, motum torretur. Non est huius arboris radix gingiber, vt aliqui existimauêre, sicuti paulò post ostendemus. Nanque piperis radix costo similis est, ora gustantium accendit, saliuam ciet. Hæc lienem reprimit, cum aceto illita, aut pota: caput etiam purgat, manducata cum semine pedicularis herbæ, quam staphidem agriam vocant.

Gingiberis. CAP. CLI.

GIngiberis sui generis planta est, in Troglodytica Arabia magna ex parte nascens: qua virente, ad multa, perinde atque nos ruta, vtuntur, & primis potibus & edulijs admiscent. Huius radices, cyperi modo, paruæ sunt, candicantes, & odoratæ, atque piper sapore imitantur. Eligi debent quæ teredines non nouerunt. A multis

tamen

tamen ob id * condiunter, quòd celeriter cariem sentiant, at fictilibus in Italiam asportãtur. Gingiberis cibo conueniens est, & cum condimento assumitur. Excalfactoriam vim & excoquẽtem habet: aluum leniter emollit, stomacho vtilis est, efficax aduersus ea quæ oculis caliginem offundunt. In antidota addi solet. In summa, piperis viribus respondet.

*ταριχεύεται διὰ τὸ δύσηπτον, id est, sale conspergun tur, quòd facile putrescant.

Hydropiper. CAP. CLII.

HYdropiper apud aquas nascitur, quæ stagnant, aut pigro lapsu repunt: caulem edit geniculatum, *prædurum, multis alis concauum: folia menthæ, maiora, molliora, candidioraq́; gustu piperis, acri, citra tamen vllam odoris gratiam: fructum acrem, in surculis paruis, prope folia racematim cohærentem. Folia cum semine illita tumores veteresq́; duritias discutiunt, sugillata delent: quæ postquam inaruerunt, tusa pro pipere in obsonijs admiscentur. Radix parua, nullius in medicina momenti.

*στερεὸν, id est, solidũ.

Ptarmica. CAP. CLIII.

PTarmica exiguus frutex est, surculos habens paruos, multos, & rotundos, abrotono non dissimiles: & circa eos folia oleæ, longa, multa, & in cacumine capitulum, vti anthemidis, paruum, rotundum, quod suo acri odore sternutamentum excitat: vnde nomen accepit. Folia cum floribus illita, sugillationes rapiunt. Flores sternutamenta efficacissimè mouent. Nascitur in

montibus & petrosis.

Radicula seu lanaria herba.

CAP. CLIIII.

Cēsetur ea quam vulgò saponariā dicunt.

STruthium herba vulgò nota, qua purgandis lanis vtuntur, qui eas eluunt. Huius radix est acris: vrinam ciet: prodest tussi, iocinerosis, orthopnœæ ex melle sumpta, cochlearis mensura: aluum soluit. Eadem cum panace & capparis radice calculos frangit, & cum vrina exturbat. duritiam lienis absumit: menses imposita trahit, partus efficaciter enecat. Cum polenta autem & aceto illita, lepras tollit: tubercula discutit, cum farina hordeacea, & vino decocta. Miscetur & malagmatis, & ocularibus collyrijs, claritatis causa. Sternutamēta mouet, per os purgat, trita cum melle, & naribus infusa.

Cyclaminus. CAP. CLV.

**πορφυρίζοντα, purpurascentibus.*

*CYclaminus folia habet hederæ, purpurea, varia, in quibus suprà infraq; albicant maculæ: caule nudo, quaternos digitos æquante: floribus in eo * purpureis, rosarum effigie: radice nigra, & aliquantum lata, vt rapum videri possit. Quæ cum hydromelite pota, pituitā aquamq; detrahit: menses potu appositúve ciet. Tradunt, si prægnans radicem transgrediatur, abortū fieri. Partum appensa accelerat: contra venena, præsertim leporis marini, ex vino bibitur: illita contra serpentiū ictus, remedio est: immista vi-*

no

no inebriat: regium morbũ discutit, tribus drachmis pota, cum passo aut diluto mulso. Sed oportet eum qui ebibit, multis vestibus contectum, loco calido, & à perfrictionibus tuto, recumbere, quò facilius exudet: eiecti autem sudores fellei colore inueniuntur. Succus eius ad purgandum caput, naribus infunditur: ad deijcienda quoq; alui excrementa, in vellere sedi subijcitur: illito vmbilico & imo vẽtre coxarum tenus, aluum emollit, & abortum efficit: suffusionibus, & retusæ oculorum aciei, oblitus cum melle succus prodest. Medicamentis abortum inferentibus admiscetur. Succus cum aceto illitus, prociduam sedem restituit. Exprimitur tusa radice succus, & ad mellis craßitudinem decoquitur. Radix cutem purgat, eruptiones papularum reprimit, vulneribus ex aceto per se aut cum melle medetur, lienem absumit: vitia cutis in facie, & alopecias emendat: eius decocto luxata, podagras, & capitis vlcuscula, pernionesq́; foueri congruum est: ipsaq; in oleo vetere feruefacta, illito oleo, vlcera ad cicatricem perducit. Cauata radix oleo expletur, & cinere feruenti imponitur, adiecto interdum Tyrrhenicæ ceræ momento, vt strigmenti craßitudinem vnguentum cõtrahat, cum primis vtile pernionibus. Radix, scillæ modo, concisa reponitur. Narrant ad amatoria assumi contusam, & in pastillos diuisam. Nascitur in vmbrosis, maximè sub arboribus.

Altera cyclaminus. CAP. CLVI.

Est & altera cyclaminus, quam ciſſanthemon aut ciſſophyllon vocant: folijs hederæ, ſed minoribus: geniculatis caulibus, craßisq́;, circa vicinas arbores, capreolorum modo ſe voluentibus: flore candido, odorato: acinis hederæ mollibus, lenti guſtus, aliquantulum acris: radice ſuperuacua: naſcitur in aſperis. Huius acini, drachmæ vnius pondere poti, cum vini albi cyathis duobus, quadraginta diebus, lienem per vrinam & aluum abſumunt. Ad orthopnœam bibitur. reliquias à partu purgat.

Dracunculus, CAP. CLVII.

Dracunculus folio conſtat hederaceo, magno, candidis notis inſigni: caule recto, bicubitali, verſicolore, maculis reſperſo purpureis, ita vt anguem planè referat, baculi craßitudine: fructus ſummo caule racematim cohæret, colore primum herbaceo, & cum ematuruit, croceo, guſtu feriens, mordaxq́;: radice aliquantulum rotunda, bulboſa, aro non abſimili, tenui obducta cortice. Naſcitur in ſepibus vmbroſis. Seminis ſuccus cum oleo inſtillatus, aurium dolorem mitigat: naribus etiam ex lana impoſitus, polypum abſumit: carcinomata illitu ſiſtit: triginta eius grana, ſi in poſca bibantur, abortus inferunt: odorē aiunt poſteaquam flaccidi flores emarcuerunt, conceptus adhuc teneros enecare. Radix excalfacit: orthopnœis, ruptis vulſis, tußi, deſtilla-

tionibus, auxiliatur: humores pectoris excreatu facile reddit, siue cocta tostáq; cum melle, aut per sese edatur, siue farina eius ex melle delingatur: vrinam pellit, venerem excitat, cum vino pota: phagedænas vlcerum, & quæ cacoëthe vocantur, trita cum melle & bryonia alba expurgat, & ad cicatricem perducit: collyria ex ipsa ad fistulas & eijciendos partus fieri solent: qui radice suas manus perfricuerunt, à viperis feriri negantur: illita ex aceto, vitiligines emaculat. Folia re*centibus vulneribus, linamentorum vice, conuenienter imponuntur: decocta in vino pernionibus apposuisse prodest: caseus folijs inuolutus, à putredine defenditur.* Succus radicis ad nubeculas, al*bugines, & oculorum caligines conuenit.* Radix *cruda coctáve, ad sanorum vsus, pro olere recipitur: in* Gymnesijs *insulis, quæ* Baleares *vocantur, coctam radicem cum melle multo, in conuiuijs placentarum loco offerũt.* Radix *meßibus effoditur, lotáq; frustatim conciditur, & lino traiecta, siccatur in vmbra, & ita reconditur.*

Arum. CAP. CLVIII.

ARon, *apud Syros* lupha *vocitatum, folia emittit dracunculi, sed longiora, & paucioribus distincta maculis: caulem suppurpureum, dodrantalem, pistilli specie, à quo croceũ semẽ exit: radice dracũculi alba, quæ decocta estur, vtpote cum minus acris sit.* Folia *ad esum cõdiuntur, & arida per se, decocta manduntur.* Radix, Iarus offi*cinis.*

semen & folia, dracunculi vires habent. Priuatim radix ex fimo bubulo podagris illinitur, & dracunculi more reponitur. In totum, ob mitiorē eius acrimoniam, in cibum expetitur.

Arisarum. CAP. CLIX.

ARisarum exigua herbula est, cuius radix oleæ magnitudinem implet, longè maioris quàm aron acrimoniæ: vnde illitu nomas sistit. Fiunt collyria ex ea, ad fistulas efficacia. Illitu radicis, genitale animalis cuiuscunque in perniciem agitur.

Hastula regia. CAP. CLX.

Officinis Aphrodilos.

HAstula regia vulgaris notitiæ est, folijs maioris porri: caule læui, ferente in cacumine florem, quē anthericon appellant: radices subiacent oblongæ, rotundæ, glandibus similes, gustu acres, quæ excalfaciunt: vrinas & menses epotæ ciunt: lateris doloribus, ruptis, conuulsis & tussibus, drachmæ pondere potæ ex vino, medentur. Ea verò vomitiones adiuuat, ludicri tali magnitudine commanducata: à serpente demorsis datur aptissimè, verum trium drachmarum pondere, folijsq; floribus & radice ex vino, morsus illinire oportet. Item vlcera sordida & depascentia, mammarum quoq; & testium inflammationes, tubercula, furunculosq;, decoctis in fæce vini bulbis, recētibus inflammationibus ex polenta auxiliatur. Radicis succus adiecto vetere vino dulci, myrrha & croco decoquitur, sitq; perquàm vtile oculis

lis medicamẽtum: ad purulentas aureis per se, & cum thure, melle, vino & myrrha tritus, prodest: in contrariam aurem infusus, *dentium dolorem mitigat. Cinis è radice illitus, alopecias ad pilum reducit. Oleum in excauatis radicibus igni decoctum, illitu exulceratis pernionibus & ambustis igni, conducit: & surditati, instillatum in aurem, auxiliatur. Candidam vitiliginem, *linteo antea perfrictam in sole, illita radix emendat. Semẽ floresq; in vino poti, scolopẽdræ & scorpionũ venenis, mirum in modum resistunt: aluum purgant.

*κλυσθεὶς τὸν ἐγχυθεὶς.

* προανατριφθεῖσαν ἐν ὀθονίῳ.

Bulbus esculentus. CAP. CLXI.

Esculentus bulbus vulgo cognitus, à nobis estur: stomacho & aluo vtilis rufus, & qui ex Aphrica defertur. Amarus verò & scillinus, stomacho aptior est, & concoctionem adiuuat. Bulbi omnes acrimoniam habent, excalfaciunt: venerem stimulant, linguam tonsillasq; exasperant, multum alimẽti præbent, carnes creant, inflationem pariunt: luxatis, fractis, articulorũ doloribus efficaciter illinuntur: spicula extrahunt: gangrænas & podagras ex melle aut per sese, hydropicorũ tumores, & canũ morsus cum melle & piperis polline illiti cohibent: sudores compescunt: stomachi dolores mitigant: furfures & vlcera quæ in capite manãt, cum tosto nitro abstergunt. sugillata varosq; per se aut ex oui luteo, & lentigines cum melle vel aceto, emendant: fractis auriculis vnguibusq;, ex polenta medentur: ijdem

calidis cineribus torrefacti, tollunt ficus: itē cum cinere è mænarū capitibus, impositi: cremati verò & cum alcyonio misti, vitia cutis in facie, atrasq; cicatrices, in sole illiti, emaculant. Faciunt ad rupta, si cum aceto cocti edantur. Sed copiosiore eorum cibo abstinendum, quoniam neruos tentant.

Bulbus vomitorius. CAP. CLXII.

BVlbus quem vomitorium vocant, folia habet lentiora multo & lōgiora quàm bulbus esculentus: radicem similem, *cortice nigro. Ea radix mansa, aut decoctum eius potum, vesicæ malis medetur: vomitiones mouet.

*βόλβῳ.

Scilla. CAP. CLXIII.

Officinis squilla, Varronis more.

SCilla vim acrem atque feruētem habet: assatam ad multa vtiliorē esse constat. Polline ad crustam subacto, aut luto oblita, in clibanum conijcitur, aut carbonibus obruitur, donec obducens crusta sufficienter intosta fuerit: qua exempta, si nō emollescat, altero polline simili, aut luto circūlinitur, & eadem quæ prius fiunt: nam quæ ita non assatur, interaneis maximè noxia est. Torretur item in olla, indito operculo, quæ in furnū demittatur. Sumi etiam solet quod maximè est medium, direptis viuótenus tunicis, quod frustatim confectum coquitur, mutata sæpius aqua, donec ipsa nec amaritudinem nec acrimoniam habeat: traiectaq; lino frusta siccantur in vmbra, ita vt ne vlla quidē parte se contingāt: his scillæ segminib

nibus ad oleum, vinum, aut acetum scillinum vtimur. Ad rimas pedum, interna pars crudæ scillæ in oleo feruefacta, aut cum resina liquefacta imponitur: decocta in aceto demorsis à vipera, cataplasma est. Ad singulas assæ partes adiectis octonis tosti salis, cochlear vnum aut alterum damus ieiunis, ad emolliendam aluum: in potu autem & odoratis medicaminibus, & quibus vrinam ciere volumus, hydropicisq; & stomachicis, quibus innatat cibus, regio morbo, torminibus, in tussi vetere, suspiriosis, & ore reijcientibus tres obolos, in delinctu ex melle sumpsisse satis est. Coquitur cum melle, & estur eorundem gratia, maximè vt concoctionem adiuuet. Strigmenta per aluum extrahit. Cocta & simili sumpta modo, eosdem præbet effectus: sed cauendus scillæ vsus, his qui intestinum sentiunt vlcus. Ad pensiles verrucas & perniones, tosta efficaciter illinitur. Tertium semen, & in carica aut melle deuoratum, aluum emollit. Scilla tota in limine ianuæ suspensa, mali medicamenti noxam arcet.

De Pancratio. CAP. CLXIIII.

PAncratium, quod aliqui scillam appellant, radice est magni bulbi, subrufo colore aut suppurpureo, gustu amaro ac feruente: folijs lilij, sed longioribus. Scillæ vires & præparationem habet, eodemq; pondere in morbis efficaciter assumitur: cui tamen mitior quàm scillæ facultas inest. Radicis succus cum erui farina digeritur

in pastillos, qui hydropicis splenicisq; cum hydromelite, commodissime dantur.

Capparis. CAP. CLXV.

CApparis aculeatus frutex est, qui in terra stratus, magis in orbem euagatur: spinas, vt rubus, habet, in hami modum aduncas: folia mali cotoneæ, rotunda: fructum oleæ similem, qui cùm dehiscens panditur, florem candidum promit: quo excusso, nonnihil glandis oblongæ figura inuenitur, quod apertum grana acinis punicorum similia ostendit, parua, rubicunda: radices lignosas spargit, grandes numerosasq;. Tenui plerunque solo, asperisq; locis, in insulis & iuxta rudera nascitur. Caulis & fructus, cibi gratia conduntur: aluum turbat, stomacho aduersatur, sitim gignit: cocta tamen stomacho quàm cruda vtilior est. Fructus drachmis duabus in vino potus, quadraginta diebus, lienē absumit, & vrinam cruētumq; excrementum emittit: bibitur vtilissimè in coxarum doloribus, & neruorū resolutione, item ruptis & cōuulsis: menses ciet, caput purgat. Dentium dolorem sedat semen ex aceto decoctū, colluto inde ore. Aridus radicis cortex ad eadem proficit: vlcera omnia vetera, & sordida, & quæ occalluerunt, expurgat: lienosis cum farina hordei illinitur: dente demorsa, dolori eius auxiliatur: cum aceto trita, vitiligines albas absterget. Radix foliaq; intrita, strumas ac duritias discutiunt. Aurium vermiculos infusus succus enecat. Aphrica,

ca, & præsertim Marmarica capparis, vehementer inflat. Apula vomitus facit. & quæ à Libyco, & quæ Rubro mari defertur, mirum in modū acris est: siquidem in ore pustulas excitat, gingiuasq; osse tenus exest: quare in cibis non abire damnatur.

Lepidium. CAP. CLXVI.

LEpidium aliqui gingidium vocant, herbula vulgo nota: muria cum lacte seruatur. Vis foliorum acris & exulcerans: quapropter ischiadicis trita, præsentißimum est auxilium, si cum helenij radice, quarta parte horæ, illinatur: lienosis simili modo prodest. lepras eximit. Radix appensa collo, dolore dentium liberare existimatur. Censetur piperitis ocelitorum.

Ranunculum. CAP. CLXVII.

COmplura ranunculi genera. vis tamē omnibus vna, acris, & vehementer exulcerans. Vulgò Apiū risus. Nam vnum coriandri folijs constat, latioribus, subalbidis, pinguibus: flore luteo, interdum purpureo: caule gracili, cubitum alto: radice alba, exigua, amaraq;, multis capillamentis, hellebori modo, fibrata: nascitur in limitibus humidis. Alterum lanuginosius, longiori caule, pluribus foliorum incisuris, *plerunque in Sardinia prouenięs, quam acerrimum, quod syluestre apium appellant. Tertium minimum, odore graui, flore aureo. Quartum huic simile, flore lacteo. Folia, flores & cauliculi recentes, illitu exulcerant, & crustas non sine dolore gignunt; quare

*πλεῖστον, id est, copiosum.

vngues ſcabros extricant, ſcabiem eximunt, ſtigmata delent: formicantes verrucas, & penſiles, alopeciasq́; paulisper illita tollunt. Tepente decocto perniones fouentur. Sicca radix, tritaq́;, ſternutamenta ciet, naribus admota: dentium dolorem appenſa leuat, ipſos tamen frangit.

Anemone. CAP. CLXVIII.

D*Vo anemones genera, vnum ſylueſtre, alterum in cultis naſcens. Cuius multæ ſpecies: vna phœniceum florem profert: altera candicantem, aut lacteum, aut purpureum. harum folia coriandro ſimilia, cæterùm ſciſſa tenuius in terram inclinantur: caules lanuginoſi, tenues, in quibus flores, vt papaueris & in medio capitula nigra, aut cœrulea: radix oleæ magnitudine, aut amplius paulò grandeſcit, ac veluti geniculis quibuſdam cingitur. Sylueſtri amplitudo prorſus maior, latioraq́; folia, & duriora: oblongius caput: flore puniceo, tenuibus, & multis radicum capillamentis. Acrior eſt, quæ nigra habet folia. Vis vtriuſque acris: ea de cauſa ſuccus naribus infuſus, purgat caput. Commanducata radix pituitam trahit: decocta in paſſo & illita, medetur oculorum inflammationibus: cicatrices eorundem & hebetudines emendat, ſordida vlcera abſtergit. Folia, & caules, ſi cum ptiſana decocti edantur, copiam lactis præbent: menſtrua ciunt, vellere appoſita. Illita quoque lepras eximunt. Sunt qui errore ducti, argemonē nominari eup*

ri eupatorium putent: quoniam à ſylueſtri anemone, argemonem & papauer, quod rhœada appellãt (de quo inter papaueris genera referemus) propter colorum cognationem in floribus, diſtinguere non poſſunt. Verum papauer & argemone colore minus ſaturato ſpectãtur, & vtraque tardius floret. Quinetiam argemone croceum ſuccũ, guſtu admodum acrem, reddit: rhœas verò candidiorem & acrẽ. Inſuper anemone & rhœadi capitula ſylueſtris papaueris ſimilia inſunt, ſed in anemone ſupernè craſſiuſculũ, in rhœade ſubanguſtius. Anemones genera nec ſuccum remittũt, nec calyces habent, ſed quaſi aſparagi cacumen. In aruis illa ſæpius enaſcuntur.

Argemone. CAP. CLXIX.

A*Rgemone in totum ſylueſtri papaueri ſimilis eſt: folia habet anemones, diuiſa: florem puniceũ: caput in cauliculo papaueris rhœadis, oblongius, & ſummis partibus latum: radicem rotundam: ſuccum croci colore, acrem, dimittit. Argema & nubeculas expurgat. Folia illitu inflammationes compeſcunt.*

Anagallis. CAP. CLXX.

D*Vo anagallidis genera, quæ tantum flore diſtant. Nam quæ cœruleo flore eſt, fœmina dicitur: mas, quæ phœniceo. Frutices ſunt parui, in terra iacentes, folijs in quadrangulo cauliculo puſillis, ſubrotundis, ad helxinæ folia accedentibus: ſemine rotundo. Vtraque mitigandi*

vim

vim habet: inflammationem arcet, adactos corpori aculeos extrahit, nomas cohibet. Succus caput gargarizatu purgat: & naribus infusus, dolorem dentium lenit, si in aduersam narem inijciatur: argema cum melle Attico emendat: retusæ oculorum aciei auxiliatur: contra viperarũ morsus, iocineris & renum vitia, si ex vino bibatur, prodest. Tradunt eam quæ cœruleum ædit florem, prociduam sedem reprimere: quæ verò phœniceũ, illitu euocare.

Hedera. CAP. CLXXI.

Hedera differentias multas in specie sortitur, summas autem genere treis. Nã quædam candida est, altera nigra, tertia helix. Candida, fructum fert candidum: nigra, nigrum, aut croci æmulum, quam vulgus Dionysiam vocat: helix fructum non gignit, sed albas habet viticulas, & folia parua, angulosa, & *concinniora. Hedera omnis acris est, & adstringens: neruos tentat. Flos trium digitorum carptu, facit ad dysentericos, in vino bis die potus: ambustis cum cerato tritus illinitur. Recentia folia ex aceto cocta, aut cruda cum pane detrita, lienes sanant. Foliorum & corymborũ succus, cum irino vnguẽto, melle aut nitro, naribus infunditur, & contra veteres capitis dolores *caput eo cum aceto, & rosaceo perfundi vtile est: purulentis auribus, aut dolentibus, cũ oleo medetur. Nigræ hederæ succus, aut epoti corymbi, corpus infirmãt, mentemq; turbant

* εὐθυμώτερα, non ἐρυθρά.

* ἁρμόζει. καὶ.

bant largius sumpti. Acini quinque triti, calfa-ctiq; in punici mali cortice cũ rosaceo, si instillen tur à cõtraria aure, dolorẽ dentium mitigant. De-nigrant capillũ, illiti corymbi. Folia in vino deco-cta, illinũtur omniũ vlcerũ generi, etiã si cacoë-the sint: vitia cutis in facie, & ambusta sanãt, vti antea diximus, decocta. Mouẽt mẽses triti et sub-diti corymbi: iĳdẽ poti, post purgationes fœminarũ, drachmæ pondere, concipiendi spem adimunt. Pe-diculus foliorum melle irrigatus, ac vuluæ indi-tus, menstrua & partus extrahit Instillatus suc cus putrida tædia narium, graueolentiamq; emen dat, & sanitati restituit. Lacryma hederæ psi-lothrum est: illitu pediculos enecat. Succus radicũ in aceto potus, contra phalangia prodest.

Chelidonium. CAP. CLXXII.

CHelidonium maius, caule est gracili, cubi-tali aut altiore, agnatis foliosis: foliĳs ranun-culi, mollioribus tamen, & colore cæsĳs: flore vio-læ albæ, secundum singula folia prodeunte: in eo succus croci, mordax, acris, & aliquantulũ sub-amarus, grauiter olens: radix supernè singularis, infernè in multa crocea capillamenta fibratur: si-liqua, ceu corniculati papaueris, tenuis, in metæ figuram longa: in qua semen papauere maius re-cluditur. Succus in æreo vase, cum melle prunis decoctus, oculis claritatẽ adfert. Foliĳs, caule, ra-dice, succus exprimitur ineũte æstate, & siccatus in vmbra digeritur in pastillos. Radix cum aniso

& vino albo pota, medetur regio morbo, & vlceribus quæ serpũt: imposita cũ vino, aut mãducata, dentiũ dolorẽ sedat. Hoc nomen sibi videtur vẽdicasse, quòd aduẽtu hirũdinũ exoriatur, & discessu emarcescat. Sunt qui narrãt, hirũdines matres excæcatis pullis, admota herba visum restituere.

Chelidonium minus. CAP. CLXXIII.

Vulgò Scrofularia minor.

CHelidonium minus, quod triticum sylue stre aliqui nuncuparunt, herbula pediculis ab radice pendens, sine caule: folijs hederæ, multo rotundioribus, & minoribus, teneris, & suppinguibus: radices habet ex eodem callo complures, pusillas, in granorum tritici modum aceruatim cõgestas: quarum tres aut quatuor in longitudinem exeũt. Iuxta aquas & lacus nascitur. Vis ei acris, & anemones modo, summam cutem exulcerat: psoras & scabros vngues eximit. Succus radicibus expressus ad purgãdum caput, naribus infunditur. Decoctum eius cũ melle gargarizatũ, magnificè id præstat, & omnia pectoris vitia extrahit.

Othonna. CAP. CLXXIIII.

Variæ de Othonna sententiæ.

OThonnam aliqui maioris chelidoniæ succũ esse aiunt, quidam glaucij. Alij succum floribus corniculati papaueris expressum. Alij permistos cœruleæ anagallidis, hyoscyami, & papaueris succos, esse contendunt. Alij troglodyticæ cuiusdam herbæ succum, quæ othonna vocatur: nasciq; eam in eo Arabiæ tractu, qui ad Aegyptum spectat. Othonna folijs erucæ, perforatis cribri

modo, & veluti à tinea derosis, squalore obsitis, paucis: flore croci, latifolio: quare quidam anemones speciem esse putauerunt. Extractus succus oculorum medicamentis adijcitur, vbi expurgare est opus: mordet enim & absterget omnem caliginē, quæ oculis offunditur. Tradunt humorem quendā ex herba emanare, qui elotus, semotis calculis, in pastillos ad eadem digeritur. Aliqui tamen affirmant, lapidem esse Aegyptium, in Thebaide nascentem, exigua magnitudine, æreo colore, gustu cum feruore quodam & adstrictione mordaci.

Auricula muris. CAP. CLXXV.

Muris auricula, quā myosotida vocant, herba est caulibus pluribus ab vna radice, aliquatenus ab imo rubentibus, & concauis: folijs angustis, oblongis, dorso acuto, elato, nigricantibus, per interualla assiduè geminatis, atque in mucronem desinentibus, & tenuibus cauliculis ex alarum sinu prodeuntibus: flosculo, vt anagallidis, cœruleo: radix digitali crassitudine, multis capillamentis fibrata. Radix illita ægilopia sanat. Sūt qui alsinen, muris auriculam vocitant.

Glastum. CAP. CLXXVI.

Satiuum glastum, quo infectores lanarū vtuntur, folium habet plantagini simile, verū pinguius nigriusq́;: cuius caulis duūm cubitorum altitudinem exedit. Illita folia tumores omnes discutiunt, cruenta vulnera glutināt, sanguinis profluuia sistunt, ignem sacrum, phagedænas, putre-

scenti

*ſcentia vlcera, & quæ ſerpunt, ſanant. Sylue= ſtre glaſtum ſatiuo ſimile eſt: folia fert maiora, lactucaceis proxima: caules * prætenues multifi= dos, quadámtenus rubentes: in quorum cacumine folliculi multi dependent, quandam linguarũ effi= giem referẽtes, in quibus ſemen: flore tenui, luteo. Eadem quæ & ſuprà dicta præſtat: potu & illi= tu lienoſis auxiliatur.*

* λεπτοτέ= ρους, id eſt, tenuiores.

Telephium. CAP. CLXXVII.

Vulgò Craſſula maior, & faba inuer= ſa.

TElephium *herba portulacæ ſimilis eſt, & caule, & folijs: alas binas in ſingulis folio= rum geniculis annectit, ramuli à radice ſeni ſe= pteni'ue prodeunt, folijs referti cœruleis, craſsis, lentis, ac carnoſis, flore luteo, aut candido. Naſci= tur inter vites, & locis cultis vere. Folia ſenis horis illita albam vitiliginem ſanant: ſed poſtea hordeacea farina illini debet. perunctam ex aceto etiam in ſole vitiligi= nem tollunt, ſed vbi inaruerũt, abſtergun tur.*

SECVNDI LIBRI FINIS.

PEDANII DIOSCORIDIS ANAZARBEI, DE *Medicinali materia,* *Liber III.*

Ioanne RVELLIO *Sueßionenſi interprete.*

VPERIORIBVS *chariſsime Aree commentariȷs, tradidimus de aromatibus, vnguentis, oleis, arboribus, earum fructibus & lacrymis, item de animalibus, cerealibus, oleraceis, & herbis acrimonia præditis. In hoc autem tertio radices, ſuccos, ſemina, herbas, & quæ vernacula & inter ſe cognata cenſentur: quæq; pluribus ſcatent remedȷs, proſequemur.*

Agaricum. CAP. I.

A*Garicum radix fertur laſerpitij ſimilis, ſed facie ſumma ſolutior, & rariore fungoſoq; tota cõtextu. Duo eius genera: fœmina, quæ præfertur, rectis intus venarum diſcurſibus conſtat. mas rotũdus eſt, & vndiq; compactior. Vtriq; guſtus in initio dulcis, mox ex diſtributione in amaritudinem tranſit: gignitur in Sarmatiæ regione, quæ Agaria dicitur. Sunt qui radicem*

esse plantæ affirment: alij vt fungos nasci in arborum caudicibus, quadam putredine. Gignitur in Galatia Asiæ, & Cilicia, in cedris, sed friabile, & infirmum. Adstringẽdi calfaciendiq; naturam habet: efficax est contra tormina, cruditates, & rupta: prodest itidem contusis, & ab alto deuolutis. Datur duobus obolis in vino mulso, febrim non sentientibus: febriculosis verò, in aqua mulsa. Arquatis quoque, suspiriosis, iocineris, renumq; vitio laborantibus, dysentericis. Item si vrina ægrè reddatur, si vuluæ strangulatus vrgeat, si pallor membra decoloret, drachma vna dari solet: si tabes infestat, ex passo: si lien negotium exhibet, ex aceto mulso: si dissolutio stomachi est, ita vt cibi tenax non sit, manditur, & sine vlla humoris sorbitione deuoratur. Simili modo acida ructantibus propinatur. Sanguinis reiectiones sistit, tribus obolis ex aqua sumptũ. Facit ad coxendicum, & articulorum dolores, & comitiales morbos, si cum aceto mulso, pari pondere assumatur: menses ciet: fœminis, quas inflatio vuluæ vexat, vtiliter æquali modo datur. Horrores soluit datũ ante febrium accessiones: aluum purgat drachma vna aut altera, si cum aqua mulsa bibatur: venenorũ antidotum est denarij instar, cum diluta potione sumptum: si serpentes ictum vibrarũt, morsumq; subfixerunt, tribus obolis ex vino potum, mirè auxiliatur. In summa, internis omnibus vitijs cõuenit, pro viribus, & ætate datum, nunc ex aqua, nunc
ex

ex vino: ijs ex aceto mulso, alijs ex aqua mulsa.

Rhaponticum. CAP. II.

RHa, aliqui rheum, Latini rhaponticum vocant, prouenit in ijs, quæ supra Bosphorum sunt regionibus, ex quibus affertur. Radix nigra, centaurio magno similis, sed minor & rufior, fungosa, aliquantum læuis, sine odore. Optimum habetur, quod teredines non sensit, si gustatu cum remissa adstrictione lentescat, manducatumq́; colorem reddat pallidum, aut ad crocum inclinantem. Id epotum facit ad inflationes, stomachi imbecillitatem, & omne genus dolores, ad conuulsa, lienosos, hepaticos, tormina, ad renum, vesicæ, & pectoris vitia, aduersus intenta præcordia, & vuluæ mala, coxendicum dolores, sanguinis excreationes, suspiria, singultus, dysenterias, & cœliacorum affectus, contra febrium circuitus, & venenatorum morsus. Datur in singulis valetudinibus eodem, quo agaricum põdere, & cum eisdem liquoribus: si febri careant, in mulso: sin aliter, ex aqua mulsa: si tabem experiuntur, ex passo: si lienis exercet, in aceto mulso. si dissolutio est stomachi, id est cum cibi tenax non est, manditur, & sine sorbitione vlla deuoratur. liuentia lichenasq́; tollit, cum aceto illitum. inflammationes omneis veteres ex aqua oblitum dissipat. summa eius vis adstringens, cum aliquanto calore.

Ignoratur. Nec enim est, quod Reuponticí nomine hodie indicatur.

Gentiana. CAP. III.

GEntianæ inuentio prima aßignatur* Gentio

* Græcus Gentidi.

Illyriorum regi, à quo cognomentum habuit. Folijs partim proximè radicem, iuglandi plantaginive similibus, subrubris, partim à medio caule, & præsertim iuxta cacumẽ, paulũ dissectis: caule cauo, & læui, digiti crassitudine, geniculato, & ex interuallis maioribus foliato, binûm sæpe cubitorum: semine in calycibus lato sine pondere, glumioso, satis ad sphondylij semen accedente: radice longæ aristolochiæ, crassa, amara. Nascitur in sublimibus mõtium iugis, vmbrosis locis, aquosisq;. Vis radicis excalfactoria, & adstringens: contra morsus serpentium, duabus drachmis, cum pipere, ruta, & vino pota, auxiliatur. Extracti succi drachma, laterum doloribus, & ex sublimi deturbatis, ruptis, & conuulsis, prodest: hepaticis & stomachicis, pota cum aqua subuenit. Radix collyrij modo subdita, partus eijcit: imposita, vt lycium, vulneraria est, & vlcerũ cuniculatim depascentium medela. Succus præcipuè eodem effectu prodest: oculis inflammatione laborantibus illinitur: pro meconio collyrijs acribus immiscetur. Radix vitiliginem absterget. Succi extrahendi ratio hæc est: Contusa radix quinq; diebus aqua maceratur: postea in eadem tantisper decoquitur, dum extent radices: & vbi refrixit aqua, linteo excolatur: mox discoquitur, dum mellis crassitudo fiat, fictiliq; reconditur.

Aristolochia. CAP. IIII.

A*Ristolochia nomen ex eo sibi adoptauit, quòd*

quòd existimetur optimè puerperis opitulari. Tria eius genera traduntur. Rotunda, quæ fœmina vocatur, folijs hederaceis, præstanti odore cum acrimonia, mollibus, subrotundis, multis ab vna radice germinibus, prælongisq; palmitibus: floribus candidis, pilei similitudine, in quibus quod rubrum est, grauiter olet. Longa, mascula appellatur: nonnullis dactylitis, longiore quàm rotunda folio: tenuibus ramulis, dodrantalibus: flore purpureo, grauiter olente, qui marcescens in pyri similitudinem turbinatur. Radix rotundæ, in orbem conglobata, rapi modo. Longæ verò radix digiti crassitudinem, & dodrantis longitudinem implet, nonnunquam paulò maiorem. Ambæ colore intus buxeo, gustu amaro, & graui. Est etiamnum tertia longa, quæ clematitis vocatur, ramulos habens tenues, refertos folijs subrotundis, minori semperuiuo similibus: flores rutæ: radices longiores, tenues, crasso cortice odoratoq; vestitas, priuatim vnguentorum spissamentis conuenientes. Rotunda cæteris venenis resistit. Longa verò aduersus angues, & venena, drachmæ pondere ex vino bibitur, & illinitur: pota cum pipere, & myrrha, menses, partus, & omnia vuluarum onera eijcit: eadem efficit subdita in pesso. Rotunda ad eadem pollet: insuper singultibus, suspirijs, horroribus, lieni, conuulsis, laterum doloribus, pota cum aqua, singulariter auxiliatur. Aculeos, & spicula extrahit, ossiũ squamas illitu

adimit, vlcera putrida exest, & sordida expurgat: caua cum iri, & melle explet, gingiuas, & dentes extergit. Clematitis ad eadem pollere creditur, viribus tamen inferior est.

Dulcis radix. CAP. V.

Liquiritia officinis.

DVlcis radix plurima gignitur in Cappadocia, & Ponto: fruticosa est, ramis binum cubitorum altitudine assurgentibus: folijs lentisci, densis, pinguibus, tactuq; gummosis: flore hyacinthi: fructu pilularum platani magnitudinis, asperiore, qui siliquas lentium modo habet, rufas & * paruas: radicibus longis, vt gentianæ, coloris buxei, subacerbis & dulcibus: quæ densantur in succum, lycij exemplo. Is in arteriæ scabritia efficax habetur: verum oportet vt linguæ subditus eliquescat, æstuanti stomacho, thoraci, ac iocineri conuenit: sanat vesicæ scabiem, & renum dolores, cum passo potus: idem eliquatus sitim sedat, vulneribus illitus accommodatur, commanducatus ori prodest: recentis radicis decoctum ad eadem conuenit. Eiusdem farina pterygijs commodissimè inspargitur.

* μακρὸς, id est, longas.

Centaurium magnum. CAP. VI.

Censetur Reuponticum officinarum.

CEntaurium magnũ folia habet iuglandis, oblonga, viridi brassicarum colore, serrata in ambitu: caulem, ceu rumicis, binûm aut ternûm cubitorum, multis ab radice adnatis, in quibus capita, ceu papauerum, in rotunditate oblonga: flos cæruleus: semen cnico simile, ceu laneis floccis

quib

quibuſdam inuolutum: radix craſſa, grauis, ſolida, tripedalis, ſucco prægnans, cum adſtrictione aliqua & dulcedine acris, & rubeſcens. Amat ſolum pingue & apricum, ac ſyluas & colles. Copioſiſsima eſt in Lycia & Peloponneſo, in Arcadia, Helide & Meſſenia, pluribusq; locis circa Pholoën, Lyciam & Smyrnam. Radix conuenit ruptis, conuulſis, pleuriticis, ſpirandi difficultati, veteri tuſsi: ſanguinem expuentibus, drachmis duabus trita datur, ſi febris ſit, in aqua: cæteris, in vino. Item ad tormina, & vuluæ dolores. Ramenta eius in collyrij formã vuluæ ſubdita, menſes atq; partus extrahunt. ſuccus eadem præſtat: vulneribus prodeſt: nam recens tuſa, aut arida antè madefacta, ea glutinat & coniungit. Carnes coaleſcunt, ſi tuſa ſimul decoquatur. In Lycia ſuccum exprimunt, quo pro lycio vtuntur.

Centaurium minus. CAP. VII.

CEntauriũ, limneſion aliqui vocauere, quoniam rigua amet loca. Herba origani aut hyperici ſimilis, caule anguloſo, palmum excedente: flore lychnidis, è puniceo in purpuram vergente: folijs rutæ, prælongis & paruis: fructu tritico ſimili: radice puſilla, læui & ſuperuacua, quæ guſtanti amaritudinem adfert. Herba recens tuſa, ſuo illitu vulnera conglutinat: vetera vlcera purgat, & cicatrice obducit: bilem craſſosq; humores per aluum exigit, ſi decocta deuoretur. Ius decocti iſchiadicis conuenientiſsi-

mè infunditur: trahit enim sanguinẽ & dolorem leuat. Succus oculorum medicamentis perquàm vtilis: siquidem cum melle caliginem oculorũ expurgat: in vellere appositus, mẽses & partus extrahit: epotus peculiariter neruorum vitijs succurrit. Succi extrahendi ratio: Legitur herba semine prægnans, & diebus quinq; madefacta, decoquitur donec supereemineat aquæ: mox vbi refrixit, linteolo exprimitur, & eiecta herba, iterum decoquitur, vsq; dum mellis craßitudinem habeat. Nonnulli eam recentem grauidamq; contundunt, atq; succum fictili non picato exprimunt, & in sole, lignea rude aßiduè mouẽtes, inspissant. Quòd si quid concretum faucibus vasis adhærescat, deradunt, reliquoq; humori permiscent. Noctu diligenter operiunt: nanq; ros nocturnus, liquores coalescere non sinit. Quæ autem siccis radicibus aut herbis liquamenta exprimuntur, decocta (vt in gentianæ mentione retulimus,) præparantur: sed quæ ex corticibus humidis, aut contusis herbis factitantur, in sole, vti antè dictum est, coguntur. Sic è thapsia, sic è mandragora, reliquisq; similibus succus: sic ex acerbis vuis melligo elicitur. Lycium tamen, & absinthiũ, hypocistis & consimilia, decocta, eo quo diximus modo, coguntur.

Chamæleon albus. CAP. VIII.

CHamæleon albus, ixia ideo aliquibus vocatur, quòd quibusdam in locis viscũ circa radicem eius inueniatur, quo pro mastiche vtuntur

mul

*mulieres: folia habet silybo aut carduo similia, *asperiora, acutiora, nigroq; chamæleone validiora: caulem non promit, verùm ex medio spinas, echini marini, aut cinaræ modo, erigit: flores purpureos, veluti papporum lanugines emittit: semen cnici simile: radicem in lætis collibus crassam, in montosis verò graciliorem, in profundo albam: aliquátenus aromaticam, graui odore, dulcem. Quæ pota acetabuli mensura, latas interaneorum tineas pellit. Bibitur autem in vino austero, cum origani feruefacti succo. Hydropicis commodissimè drachma in vino datur, etenim eos extenuat: contra difficultatem vrinæ decoctum propinatur. Hausta in vino, serpentium venenis resistit: occîdit canes & sues: mures item necat, subacta cum polenta aut aqua, & oleo madefacta.*

> * Sic Plin. *græcus codex παχύτερα, id est crassiora: ni fortè legas χύτερα legendũ: quod ex herbariũ collatione, si quãdo videre contingat, facile dijudicaueris.*

Chamæleon niger. CAP. IX.

CHamæleon niger, folijs scolymo similis esset, nisi minora, tenuioraq;, ac rubro distincta viderentur: caulem emittit dodrantalem, crassitudine digitali, subrubrum: & in vmbella flores spinosos, tenues, hyacinthi æmulos, versicolores: radice crassa, nigra, densa, interdum exesa, quæ dissecta flauescit, & commãducata mordet. Prouenit in campestribus, siccis, & cliuosis tractibus, & maritimis. Radix trita, addito atramenti sutorij exiguo, cedrino oleo, & axungia, scabiem abigit: eadem, cum sibi sulphur & bitumen asciuit, & cocta in aceto illinitur, impetigines ab-

ſterget. Decoctum collutione dentium dolorem mitigat: cum pari pipere & cera oblita radix, dolenti denti auxiliatur. Radice conciſa, & in aceto decocta, dentes fouentur: eos quoque frangit, ſi ſcriptorio ſtylo feruens admoueatur: vitia cutis in facie, vitiliginesq; cum ſulphure emendat: erodentibus medicamentis admiſcetur: phagedænas, tetraq; vlcera illitu ſanat. Quare chamæleo vocetur, à varietate foliorum euenit: mutant enim cum terra colorem: hic viridia, illic albicantia, alicubi cœrulea, nonnuſquam rubra inueniuntur.

Nominis ratio.

Crocodilium. CAP. X.

CRocodilion chamæleontis nigri figuram habet. Naſcitur in ſyluoſis, radice longa, læui, aliquantum lata, odore, vt naſturtij, acuto. Feruefacta in aqua & pota radix, ſanguinem copioſum per nareis pellit. Datur lienoſis, eos euidenter adiuuans. Semen ei rotundum ineſt, duplex vti ſcutum, quod ſuapte vi vrinam ciet.

Dipſacum, ſiue labrum Veneris. CAP. XI.

Virga pagoris vulgò.

DIpſacum aculeatarum generis eſt: caulem habet altum, ſpinis horridum, folijs lactucæ, ſpinoſis, binis genicula ſingula complectentibus, prælõgis, ceu quaſdam bullas intus & extra aculeatas, in dorſi medio habẽtibus, concauo alarum ſinu, in quo imber aut ros aſſeruetur: vnde dipſaci, quaſi ſitientis, nomen traxit. In cacumine caulis, ſingula ſurculis capitula inſunt, oblonga, echinata

nata spinis: quæ arefacta, candida spectantur, dissectaq; medulla tenus, vermiculos ostēdunt. Sanat rimas sedis, fistulasq;, si tusa & decocta in vino radix, vsquedum sit craßitudo ceræ, immittatur. Medicamentum ærea pyxide recondendum. Aiunt formicationibus, verrucisq; pensilibus remedio esse. Vermiculi capitulorum in folliculo alligati, collo aut brachio appensi, produntur quartanis febribus remedio esse.

Spina alba. CAP. XII.

SPina alba nascitur in montibus & syluosis: folia fert albi chamæleonis, angustiora, candidiora, aliquantum hispida, & aculeata: caulem supra bina cubita altum, pollicari aut ampliore craßitudine: albicantem, intus cauum: in cacumine capitulū inest spinosum, echini marini æmulum sed minus, & oblongum: flores purpurei, in quibus semen ceu cnicū, sed rotundius. Huius radix pota, cœliacis, stomachicis, & qui cruenta extußiunt, efficax est: vrinam cit, tumoribus illinitur. Decocto eius dentes in dolores collui prodest. Epotum semen conuulsis infantibus, & à serpente demorsis auxiliatur: gestatum pro amuleto, serpentes abigere traditur.

Spina Arabica. CAP. XIII.

ARabicam spinam natura albæ spinæ similem esse constat: ipsa siquidem stringit. Ad sanguinis reiectiones, mensium abundantiam, cæterasque fluxiones radix etiamnum

val

valet. Prouenit in asperis.

Carduus. CAP. XIIII.

Est gallorũ Artichau.

C*Arduus, Græci scolymon vocant, folia chamæleonis habet, aut albæ spinæ nigriora, & crassiora: caulem longum ædit, foliosum, capite spinoso: radice nigra & crassa, quæ illita, grauεolentiam alarum totiusq; corporis emendat: item si decocta in vino bibatur. Copiosam autem vrinam fœtidamq; expellit. Herba cum recens tenerescit, in olera, asparagi modo, transit.*

Poterium. CAP. XV.

P*Oterium, Iones neurada vocant, largè fruticat, cortice obductum tenui, spinis horridum, lanugine spissa, ramulis longis, mollibus, lentis, tenuibus, tragacanthæ proximus: folijs paruis, rotundis: flore exiguo, candidi coloris: semine nullius vsus, sed gustu acuto & odorato. Nascitur in aquosis, & collibus. Radices demitit binûm ternumve cubitorum, neruosas, & firmas: quæ proximè terram recisæ, dant succum gummi similem. Tusæ, præcisis neruis & vulneribus glutinandis illinuntur. Decoctum quoque eius neruorum affectibus prodest.*

Acanthium. CAP. XVI.

**Additum ex Plinio.*

A*Canthium albæ spinæ simile, folijs nucleatis per extremitates,* & lanugine araneosa obductis] ex qua collecta & neta, vestes bõbycinis similes texũt. Folia vel radices ad remedia opisthotoni bibuntur.*

Acan

Acanthus. CAP. XVII.

ACanthus, Romani pæderotam vocant, nascitur in hortis, petrosis, & riguis: folia habet multo lactucaceis latiora, & longiora, erucæ diuisura, nigricãtia, pinguia, læuia: caulẽ binûm cubitorũ, digitali craßitudine, læuem, prope verticem ex interuallis circundatum foliolis, ceu numenta quædam oblonga referentibus, spinosis, è quibus flos prodit albus: semen oblongum, luteum: caput thyrsi specie. Radicibus nititur longis, mucosis, rubris, & glutinosis: quæ vstis igni & luxatis artubus illitæ subueniunt: potæ vrinam ciunt, sed aluum cohibent. Ruptis, conuulsis, tabem sentientibus, mirè prosunt. Nascitur & syluestris acanthus, scolymo similis, aculeatus, breuior quàm satiuus, & is qui hortis prouenit: cuius radix ad eadem ad quæ superior efficax.

Officinis Branca vrsina.

Anonis. CAP. XVIII.

ANonis, quam aliqui ononida appellant, ramos habet fruticosos, dodrantales, aut paulo maiores, frequentibus geniculis cinctos, cauis alarum multis, capitibus rotundis, folijs lenticulæ, tenuibus, pusillis, ad rutæ aut * pratensis loti folia accedentibus, subhirsutis, odoratis, non iniucundè olentibus. Muria conditur, antè quàm uestrẽ spinosa fiat, cibis gratißima. Rami acutioribus spinis, & veluti spiculis firmioribus horrẽt: radicem mittit candidam, quæ excalfacit, & extenuat:

Vulgò, Resta bouis.

* Suspicor lotum syluestrẽ intelligendũ: ac ob id fortè pratensis

sem dici, quòd trifolij pratẽsis constet folijs: vt volumine quarto à Dioscoride depingitur.

nuat: huius cortex ex vino potus, vrinam ciet: calculos comminuit, margines vlcerum erodit. Radix cum decoquitur in posca, dolorem dentium collutione mitigat. Decoctum eius potu hæmorrhoidas sanare creditur.

Leucacantha. CAP. XIX.

LEucacantha, prædita est radice cyperi, valida & amara, quæ manducata dolorem dentium sedat: veteri laterum dolori, atq; ischiadicis prodest, decocto cyathis tribus ex vino poto. Eadem ruptis & conuulsis medetur. Radicis epotus succus eosdem præbere effectus.

Tragacantha. CAP. XX.

Officinis Dragagantum.

TRagacanthæ radix lata & lignosa, summo cespite nititur, vnde surculos humiles, robustos, latissimè fundit, in quibus minuta folia, multa, nonnunquam tenuia exoriuntur, quæ sub se spinas albas, rectas & firmas occulunt. Est etiamnum tragacantha, lacryma: quæ, vulnerata radice manans, concreuit. Præstat pellucens, gracilis, læuis, syncera & subdulcis. Cutis spiracula, vt gummi, obstruit. Huius increbuit vsus ad oculorum medicamenta, ad tussim, exasperatas fauces, retusas voces, cæterasq; destillationes, cum melle in delinctu: subdita quoque linguæ liquescit, & in passo madefacta, drachmæ pondere bibitur, contra renum dolorem, & vesicæ rosiones, mixto cornu cerui vsto & eloto, aut scissi aluminis momento.

Eryngium. CAP. XXI.

ERyngium aculeatarũ generis est. Cuius folia in principio, sale cõdita, in cibos recipiuntur. lata autem sunt, & extremo ambitu aspera, gustu aromatica. Sed vbi adoleuerunt circa complures caulium eminentias in spinas aculeantur. in quorum summitatibus globosa capitula, durarum acutissimarumq; spinarum ambitu stellatim circumuallantur, quorum colos aliàs viridis, aliàs albus, interdum cœruleus inuenitur. Radix oblonga, lata, foris nigra, internè candida, pollicis crassitudine, odorata. Nascitur in asperis & campestribus. Vim habet calfactoriam: pota menses & vrinas pellit, tormina inflationesq; discutit: contra iocinerum vitia, serpentium morsus, & hausta venena, cum vino prodest. Bibitur aduersus plurima, cũ seminis pastinacæ drachma vna: appensa illitáve, tubercula discutere proditur. Pota cum hydromelite radix, opisthotonicis & comitialibus medetur.

Nunc corrupto vocabulo Iringum dicitur.

Aloë. CAP. XXII.

ALoes folium scillæ similitudinem habet, crassum, pingue, modicè latum, rotundum, retrorsus pandum: folia vtrinq; ex obliquo longioribus interuallis striantur, & in spinulas desinunt retusas truncasq;. Caulis emittitur non dissimilis * antherico: flos albus: fructus hastulæ regiæ cognatus: graui tota est odore, & gustu amarissima: radice vna, ceu palo, in terram depacta.

* Per anthericum caulẽ Asphodeli, cui aptissimè comparatur Aloë, hic intelligimus: quãuis Dioscorides in Asphodeli siue Hastulæ regiæ historia, ei⁹ florẽ hoc appellari nomine tradat.

cta. Plurima præpinguisq; in India gignitur, ex qua coactus succus adfertur. Nascitur etiam in Asia & Arabia, in locis quibusdam maritimis: & in insulis (vt in Andro) non valde succo extrahendo idonea, sed ad glutinanda vulnera sanè quàm vtilis, si detrita illinatur. Duo succi genera: quoddam arenosum, quod sedimentum purißimæ esse videtur. alterum ad iocineris imaginem vergit. Eligi debet,* syncera, quæ nihil doli sensit, nitida, calculorum expers, rufi coloris, friabilis, ac iocineris modo coacta, facile liquescens, eximiæ amaritudinis: improbatur nigra & fractu contumax. Gummi eam adulterant: quod deprehenditur gustu, amaritudine, & valido odore: eoq; argumẽto, quòd digitis friata nõ ad minima vsque frusta resoluitur. Nec desunt qui acaciam immisceant. Natura eius est spissare, exiccare, somnum allicere, & corpora densare, aluum resoluere. Stomachum repurgat binûm cochlearium mensura, in aqua frigida aut egelida pota: sanguinis reiectiones sistit: regium morbum purgat, tribus obolis ex aqua, aut drachmæ põdere in potu: deuorata cum resina, aut cum aqua, vel melle cocto sumpta, aluũ soluit: purgationis perfectæ causa, tribus drachmis sumitur: alijs purgatorijs medicaminibus admista, præstat vt minus stomachum infestent: sicca glutinandis vulneribus inspargitur, vlcera ad cicatricem perducit, cohibetq;: eadem peculiariter exulceratis genitalibus medet

*Plin. pinguis, qui nõ καθαρὰν, vt nostri codices habent, sed λιπαρὰν videtur legisse.

medetur, & disrupta puerorum præputia iungit: condylomata, rimasq; sedis ex passo sanat: hæmorrhoidûm abundantiam & sanguinis eruptiones sistit, pterygia ad cicatricem ducit, liuores & insignita, ex melle tollit: priuatim scabras lippitudines, pruriginesq; angulorum, permulcet: dolorem capitis sedat, temporibus & fronti illita, ex aceto & rosaceo: capillum fluentem continet, cum vino: tonsillis, gingiuis, & omnibus oris vlceribus, cum melle & vino proficit: oculorum medicametis torretur, in munda & candenti testa, pennaq; subinde versatur, vt possit æqualiter torreri. Lauatur, *vt quod sit arenosissimum, tanquam inutile subsidat, & leue ac pinguissimum assumatur.*

Absinthium. CAP. XXIII.

ABsinthium, *aliqui bathy picron, herba vulgò cognita.* Præstantius *in* Ponto *&* Cappadocia, *in monte* Tauro *nascitur.* Vim *habet calfaciendi & adstringendi: bilem expurgat, quæ & stomacho & ventri inhæsit: vrinam cit, & crapulam præsumptum arcet.* Ad *inflationes ventris, & stomachi dolores prodest, cum seseli & nardo gallico potum: fastidia discutit, & arquatos sanat madefacti dilutum, aut decocti ius, quotidie tribus cyathis haustum: menses cit potum, aut cum melle appositum.* Contra *fungorum strangulationes conuenienter ex aceto bibitur.* Aduersatur *ixiæ venenis cum vino: item cicutæ, & muris aranei morsibus, & draconi marino.*

Anginæ eo cum melle & nitro perunguntur, & epinyctides ex aqua. Ad *sugillata & oculorum caligines ex melle illinitur : item auribus, si manat sanies.* Dentium *auriumq; dolores decoctum vaporis suffitu compescit.* Deco*ctum in passo dolentibus oculis oblinitur: item præcordijs & iocineri, tritum cum cerato cyprino : stomacho quoq; longa valetudine laborāti, cum rosaceo: cum ficis autē, aceto & loliacea farina, aquæ inter cutem lienosisq; subuenit. Vinum ex eo fit, quod absinthiten vocant, præsertim in* Propontide *&* Thra*cia, quo ad antè dicta vtuntur, cum febri carent: alioquin in æstate propinant, & acceptam huic vino incolumitatem referunt.* In*sparsum arcis absinthium, vestes ab erodentium iniuria vindicat: culices ex oleo perunctum abigit, & à corpore arcet: atramentum librarium diluto eius temperatum, literas à murium erosione tuetur.* Ex*istimatur liquamentum eosdem præstare effectus.* At*tamen potionibus improbatur, quoniam stomachum malè habet, & capitis ciet dolorem.* Sunt *qui cocta amurca, liquamentum adulterant.*

Marinum absinthium. CAP. XXIIII.

ABsinthium *marinum, quod aliqui seriphum vocant, copiosissimum in* Tauro *monte: iuxta* Cappadociā *& in* Taphorisi Aegypti *gignitur: quo* Isiaci *pro oliuæ ramo vtuntur.* Herba *est tenuis, *abrotoni parui similitudine, referta minutulis seminibus, subamara, stomacho inimica.*

* Abrotonū marem intellige.

Ea

Ea grauiter olet,& cum quadā calfactione adstringit: per sese aut cum oryza cocta, interaneorum animalia, teretesq; tineas, adiecto melle, enecat, aluum læuigat: cum edulio autem vel lenticula decocta, eadem præstare potest. Pecora maximè pinguescunt hoc pabulo. Tertium genus absinthio aßignatur, quo Gallia alpibus finitima scatet: id patrio nomine Santonicum vocant, regionis in qua nascitur cognomento, absinthio non dißimile, verùm subamarum est, nō adeò seminis fœcundum. Eadem quæ seriphium potest.

Abrotonum. CAP. XXV.

ABrotonum duorum est generum. Fœmina quadam arboris specie fruticans, candicat, circum ramulos folijs, seriphi modo, minutim incisis: floribus referta est, comantibus in summo, fulgore auri, corymbis: quod per æstatem prodijt, suauiter olet, cum grauitate quadam & amaro gustu: id genus Siculum esse constat. Alterum mas vocatur, sarmentosum, gracilibus ramulis vti absinthium. Plurimum in Cappadocia gignitur, & Galatia Asiatica, atque in Syriæ Hierapoli. Crudum semen, tritum & feruefactum ex aqua, in potu auxiliatur orthopnoicis, conuulsis, ruptis, coxendicibus, vrinæ angustijs, mensibus suppressis, aut remorantibus. In vino potum exitialium venenorum antidotum est: horroribus ex oleo illinitur: serpentes & substratu & nidore fugat: contra ictus eorum cum vino potum prodest, pri=

uatim efficax contra ſcorpionum & phalangiorum venena: oculorum inflammationibus commodè illinitur, cum cotoneo coƈto, aut pane: tritum cum farina hordeacea, decoƈtumq́; tubercula diſcutit: irini compoſitionibus admiſcetur.

Hyſſopum. CAP. XXVI.

HYſſopum, herba nulli non cognita, duûm generum eſt, montanum & hortenſe. Optimum eſt Cilicium. Vim habet extenuãdi & calfaciendi: decoƈtum cum ficis, aqua, melle, & ruta, potumq́; peripneumonicis, diuturnæ tuſsi, ſuſpirioſis, deſtillationibus, & orthopnoicis auxiliatur: tineas enecat. Idem facit, ſi cum melle delingatur. Craſſum humorem per aluũ extrahit, decoƈtum ex aceto mulſo epotum: & ad ſubducẽdam aluum cum ficis viridibus detritis manditur, vehementiusq́; addita iri, cardamomo, aut irione, deÿcit: colorem in corpore fouet: lieni, & aquæ inter cutem, cum fico nitroq́; inflammationibus quoque ex vino illinitur: cum feruente aqua impoſitũ, ſugillata diſcutit: cum decoƈto ficorum, optimè anginis gargarizatur. Decoƈtum cum aceto, dẽtium dolorem in collutione ſedat: inflationes auricularum vaporis ſuffitu diſcutit.

Stœchas. CAP. XXVII.

Officinis, Stichas Arabica.

STœchas, iuxta Galliam in inſulis eiuſdem nominis è regione Maſsiliæ gignitur, vnde cognomentũ accepit. Herba tenuibus ſurculis, coma thymi, lõgiore folio, ſubamara guſtu, & aliquantum

tum

tum acris. Cuius decoctum, hyssopi modo, ad pe=ctoris vitia efficax est. Antidotis miscetur. Visce=ra omnia & vniuersum animantis habitum ex=tenuat, ab obstructionibus & farctu liberat.

Origanum. CAP. XXVIII.

ORiganum Heracleoticum, quod & cuni=lam vocant, folium habet hyssopo non dissi=mile: vmbellam autem non in rotæ speciem orbi=culatam, sed veluti multifidam, semine in summis virgis haudquaquam denso. Excalfacit: vnde de=coctum cum vino potum, de morsis à serpente con=uenit. Si cicutam aut meconion hauserunt, ex pas=so: si gypsum aut ephemeron, ex aceto mulso pro=pinatur. Ruptis, conuulsis, hydropicis, cum fico esui datur. Aridum acetabuli mensura potum in aqua mulsa, atros humores per aluum extrahit: menses ciet, & tussi cum melle linctum medetur: ad pru=riginem, psoras, regiumq; morbum, decocti ius in balneis prodest. Succus virentis tonsillas, vuam, & oris vlcera sanat, & per nares, ex oleo irino infusum, trahit: aurium dolores cum lacte mul=cet. Conficitur ex eo, & cepis, & rhois frutice quo ad obsonia vtuntur, vomitorium medicamentum, his omnibus in cupreo vase per dies bis vicenos insolatis, dum caniculæ sydus flagrat. Herbæ au=tem substratu serpentes fugantur. Quæ onitis ap pellatur, candidiore est folio, & hyssopo similior. Semen veluti coniunctos corymbos habet. Vis ei origani Heraclei, sed multo inefficacior. Syluestre

origanum, aliqui panaces Heraclion, alij cunilam vocant, ex quibus est Nicander Colophonius. Folijs est origani, ramus tenuibus, dodrantem altis, in quibus vmbellæ anethi insunt, flores candidi: radix tenuis, superuacua. Peculiariter percussis à serpente, folia & flores ex vino poti auxiliantur.

Tragoriganum. CAP. XXIX.

TRagoriganũ tenuis frutex est, syluestri serpillo aut origano similis, folio & ramulis. Quibusdam in locis lætius virentiusq; inuenitur, & latioribus folijs, satis glutinosum. Alterum exilibus surculis, ac tenuibus folijs, quod aliqui prasium vocauere. Optimum est Cilicium, & Cretense, & Smyrneum, & in Chio Choóq; prouenieus. Omnia excalfaciunt, vrinam cient, aluo accommodantur, decocto poto bilem deijciunt, lienosis ex aceto bibere prodest, contra pota ixiæ venena in vino bibuntur, menses trahunt: peripneumonicis, tussientibus, ex melle in eclegmate dantur. Grata ac mitis eorum potio est: quare cibum fastidientibus & stomacho acida ructanti, imbecilloq; traditur. Item si à maritima iactatione nausea, & æstus præcordiorũ excitetur: tumores verò cum polenta illita discutiunt.

Pulegium. CAP. XXX.

PVlegium herba vulgaris notitiæ. Extenuat, calfacit, decoquit: menstrua, secundas ac partus eijcit: pulmonis vitia ex melle & aloë potum

tum extrahit, & cõuulsis auxiliatur: nauseas stomachiq; intercisiones, ex posca permulcet: atram bilem per aluum exigit. Bibitur in vino vtilissimè contra serpentiũ morsus. Defectos animo recreat, cum aceto naribus obiectũ: gingiuas arefacti cinere corroborat, illitum cum polenta inflãmationes omneis sedat, podagris per se subuenit, impositum vsq; dum rubescat locus: cum cærato varos extinguit, lienosis cum sale vtiliter illinitur: decoctum eius ablutas prurigines mitigat, conuersas vuluas corrigit, contra inflationes duritiasq; vuluæ, in desessiones conuenienter adijcitur. Vocant aliqui blechona, quoniam dum floret gustatum à pecoribus, balatum concitat.

Dictamnum. CAP. XXXI.

DIctamnum, aliquibus syluestre pulegium vocatur. Cretensis herba est, acris, læuis, pulegio similis, sed maioribus folijs, quæ tomento quodam spissaq; lanugine pubescunt. Florem nullum aut semen profert. Præstat omnia quæ satiuum pulegium, sed efficacius multo: nam non potum modò, sed appositum quoq; aut suffitum, defunctos partus eijcit. Produnt in Creta capras sagittis percussas, huius herbæ pastu, eas excutere. Purgandi vim habet succus illitus, aut cum polenta tritus. Herba impactos pedibus reliquóve corpori aculeos, illitu refigit. Ad lienis dolorem efficax habetur: siquidem ipsum imminuit. Metunt æstate & autumno. Radix eius gustu cal-

Græcus, Dictamũ: ac sic etiã Plinius.

facit, partus accelerat. Succus cum vino potus, contra serpentium morsus præsidio est. Tanta herbæ facultas est, vt olfacta abigat bestias, quæ venenato ictu sæuiant, appensaq; contactu exanimet. Vulneribus ferro illatis, et venenatis morsibus, infusus succus præsentaneo est remedio, si etiam ab instillatione statim in potu assumatur. Quod pseudodictamnum vocant, multis in terris nascitur, antè dicto simile, sed minus quàm illud acre. Eosdem effectus præbet, sed inefficacius multò. Defertur à Creta alterum dictamni genus, folijs sisymbrij, ramis maioribus: in quibus flores syluestris origani, nigri, molles: odor foliorum inter sisymbrium & saluiam iucundissimus. Efficax ad eadem, sed minus nares ferit. Miscetur emplastris & medicaminibus quæ aduersus serpentium iniurias confinguntur, theriaca vocant.

Saluia. CAP. XXXII.

SAluia siue elelisphacon, frutex est ramosus, longus, virgas habens quadrangulas, & canas: folia mali cotonei effigie, sed longiora, asperiora, crassiora, & quæ sensim attritarum quasi vestium scabritiem referant, hirsuta, subalbida, perquàm iucundo odore, sed graui: semen summis in caulibus syluestri hormino simile gerit. In asperis nascitur. Menses cit & vrinas, decoctum foliorum ramorumq; potus, & partus extrahit, & pastinacæ marinæ ictibus auxiliatur. Capillos denigrat, vulnerũ sanguinem cohibet, tetra vlcera

*ra purgat: teſtium pruritus ſedant rami foliaq́;, ſi*decocto eorum foueantur.* *σὺν οἴνῳ.

Mentha. CAP. XXXIII.

MEntha, cognita herba eſt. Calfaciendi, adſtringendi, atque exiccandi vim habet. Siſtit ſanguinem, poto ex aceto ſucco: tineas in ventre teretes enecat, venerem ſtimulat, ſingultus, vomitiones, cholerasq́; ſedant terni ramuli cum acidi granati ſucco poti. Suppurationes diſcutit, ſi cum polenta illinatur. Impoſita fronti, capitis dolores mulcet: mammas, ſi tendantur, aut lacte turgeant, compeſcit: cum ſale canum morſibus illinitur: aurium doloribus cum aqua mulſa ſubuenit: vuluæ ante coitum admota, conceptioni reſiſtit: linguæ ſcabritiem confricta læuigat: coire lac, denſariq́; in caſeum non patitur, ſi folia potionibus lactis immergantur. Inſumma, ſtomacho vtilis eſt, & in condimentis peculiarem gratiam habet. Syluestris mentha, Latini menthaſtrum vocant, hirſutiore eſt folio, & prorſus maiore, quàm ſiſymbrij, odore magis viroſo: quare minus ad ſanorum vſus expetitur. Menthaſtrum.

Calamintha. CAP. XXXIIII.

EX calaminthæ generibus quædam montibus familiaris, folia ocimi habens, incana, tum ſurculos, & caules anguloſos, purpureum florem. Calamenta officinarum. Altera pulegio ſimilis eſt, ſed maior: quam ſylueſtre pulegiū ideo appellarūt, quòd odore ipſum æmuletur: nepetam Latini vocitant. Tertia men- Nepeta.

thastro cognata est, folijs oblongioribus, caule & ramis maioribus, quàm superiora, sed viribus inefficacior. Omnium folia gustu impense feruētia, & acria: radix superuacua. Nascitur in campestribus, asperis, & aquosis. Potu aut illitu demorsis a serpēte opitulatur. Decoctum potu menses, & vrinas expellit: ruptis, conuulsis, orthopnœæ, torminibus, choleris, horroribusq; auxiliatur: regium morbum expurgat: præsumpta in vino venenis resistit: tineas cæteraq; interaneorum animalia, cum sale & melle pota, enecat: nec secus cocta crudáve, si teratur. Elephanticos esitata adiuuat, si postea serum lactis ebibatur. Folia detrita si in vellere subijciantur, menses extrahunt, & partus enecant. Accensa aut substrata, serpentes fugant: nigris cicatricibus candorem reddunt, in vino cocta, & illita, & sugillata tollunt. Calamintha ischiadicis imponitur, vt ex alto humores euocet, summam cutem exurens. Vermes necat succus auribus instillatus.

Thymum. CAP. XXXV.

THymum ab omnibus cognoscitur, surculosus frutex, exilibus folijs multis & angustis circundatus: capitulis in cacumine, flore purpurascente refertis. Gracili solo, & petroso prouenit. Vim habent hanc, vt cum sale, & aceto potum, pituitam per aluum detrahat. Decocti ius prodest orthopnoicis, & anhelatoribus: tineas ventris exigit: menses, partus, & secundas pellit:

vrinas ciet: cum melle in eclegmate, faciles facit excreationes: recentes tumores discutit, cum aceto illitũ: concretum sanguinẽ dissoluit: verrucas thymi colorem reddentes, pensilesq; tollit: ischiadicis cum vino, & polenta impositum subuenit: hebetibus oculis in cibo prodest. Perquàm vtile pro condimento, duntaxat ad vsus eorũ, qui rectè valent.

ANNOTATIO.

Herba, quam Medici pro Satureia hodie vsurpant, hyssopi folio, thymũ magnitudine longè exuperat, vt non esse genuinã, ac hic descriptam, satis eius historia cõuincat.

Satureia. CAP. XXXVI.

SAtureia triuialis notitiæ est: gignitur in asperis locis, & tenui solo, thymo similis, minor tamẽ, & tenerior: defert spicam florum plenam, coloris herbacei. Eadẽ potest quæ thymum, si modo consimili sumptitetur. Aptus sanis vsus. Est etiamnum quædam satiua, syluestri prorsus minor, quæ propter mitiorem acrimoniam, commodius in cibos recepta est.

Serpillum. CAP. XXXVII.

SErpillum duorum generum est: Hortense odore sampsuchũ imitatur, atque in coronas addi solet, cui à serpendo nomen inditum est: quoniam si qua eius particula terram attingat, inibi radices demittet. Folia & ramulos origani habet, sed candidiores: in maceriijs multo procerius assurgit. Syluestre, zygis appellatum, non serpit,

sed

sed in altitudinem increscit, ramulos ædēs tenues, surculosos, folijs refertos longioribus quàm rutæ, & durioribus, angustis: flores iucundè olent, gustāti acres: radicis nullus vsus. Nascitur in petris, satiuo efficacius, atque magis excalfaciens, & ad medendi vsum aptius. Menses trahit, vrinam potu ciet: torminibus, ruptis, vulsis, & iocineris inflammationibus, auxiliatur: & aduersus serpentes potu illitúve: capitis dolores mulcet coctum, adiecto rosaceo, & madefactū in aceto: maximè verò phreniticis, & lethargicis conuenit. Cruentos vomitus sedat succus, drachmis quatuor ex aceto potus.

Sampsuchum. CAP. XXXVIII.

SAmpsuchum in Cypro, & Cyziceno laudatißimum: secūdum sibi locum vendicauit Aegyptium. Amaracum gens Sicula, & Cyzicena appellat. Herba est ramosa, per terram repens, folijs eius calaminthæ, quæ tenui folio constat, hirsutis, & rotundis: suauißimum odorem spirat, ideo coronis inseritur. Vis eius excalfaciens. Succus decocti potus, conuenit incipientibus hydropicis, & ijs quos vrinæ difficultas, aut tormina excruciant. Illita ex melle arida folia, sugillata tollunt: menses subdita in pesso trahūt: contra scorpionis ictum ex aceto & sale illinuntur: luxatis tumoribusq;, cerato excepta imponuntur: aduersus oculorum inflammationes, tumoresq; cum polline polentæ illini prodest. Acopis malagmatisq;, calfaciendi gratia commiscetur.

Mel

Melilotos, siue sertula Campana.

CAP. XXXIX.

SErtula Campana laudatissima in Attica, & Cyzico, & Chalcedone nata: cuius color vicinus est croco, boni odoris. Nascitur *& in Campania circa* Nolam, *colore in luteum languescente, odore infirmo.* Vim *habet adstrictoriam: inflãmationem omnem emollit, præsertim, quæ in oculis, vulua, sede aut testibus erumpat, si ex passo cocta illinatur: interdum autem addito oui luteo assato, aut fœnigræci farina, lini semine, aut polline, aut capitulis papaueris, intybóve.* Recentes *meliceridas per se cum aqua, & vlcera manantia in capite, illita cum creta* Chia, *vino aut galla sanat.* Stomachi *dolores, & cruda, & cocta cum aliquo ex antè dictis leuat: doloribus aurium mitigandis cruda ex passo instillatur: in aceto aut rosaceo madefacta, capitis dolorem lenit.*

Marum. CAP. XL.

MArum herba cognita vulgò, surculosa, flore origani, folijs multo candidioribus, flore odoratiore. Vim *habet sisymbrio consimilem.* Substringit *enim, & modicè calfacit: qua de causa illitu serpentia vlcera sistit, & in calidas illitiones additur.* Iuxta *Magnesiam, & Tralleis copiosissima gignitur.*

Acinos. CAP. XLI.

ACinos aut aconos à Græcis dicitur, tenui siccoq; ramulo herba, ocimo similis, odorata,

rata, sed hirsutior: quæ coronæ factitantur. à nonnullis olitoribus colitur. Menses & aluum pota sistit. Illita panos ignemq; sacrum sanat.

Baccharis. CAP. XLII.

* ἀνώδυς. i. odorata.

BAccharis herba * fruticosa, quæ in coronas additur: cuius folia aspera sunt, media violæ & verbasci magnitudine: caulis angulosus, cubiti altitudinem petens, aliquantulum asper, non sine appendicibus adnatis: flore purpureo, subalbicante, odorato: radicibus veratro nigro similibus, quibus odor inest cinnamomo proximus. Asperū squalidumq; solum amat. Radix in aqua decocta ruptis, vulsis, ex alto præcipitatis, spirandi difficultati, salutaris. Item diuturnæ tussi, & vrinæ difficili: menses pellit: contra serpentium morsus vtilissimè datur in vino. Recens radix apposita, partum extrahit: puerperis eius decoctum in desessionibus prodest: in diapasmata vtiliter inseritur, iucundi odoris gratia. Folia, vtpote quæ adstringant, capitis doloribus illitu prosunt: oculorū inflammationibus, mammis tumentibus à partu, ægilopijs incipientibus, ignibusq; sacris auxiliantur. Odor somnum gignit.

Ruta. CAP. XLIII.

RVta mōtana syluestrisq; satiua, & hortensi acrior est, & in cibis damnata: satiua verò quæ sub ficu arbore enascitur, magis in cibos admittitur. Vtraque vrit, calfacit, exulcerat: vrinam ciet, menstrua pellit, aluū sistit potu cibóve:

let

letalium medicamentorum antidotum est, si semen ex vino, acetabuli mensura, ebibatur. Folia per se præsumpta, aut cum nuce iuglande, aridisq; ficis, inefficaces venenorum vires reddunt: contra serpentes simili modo sumere conuenit: genituram cibo potúve extinguit: cum anetho sicco decocta, tormina sedat. Facit ad pectoris laterumq; dolores, difficultatem spirandi, tusses, pulmonis inflammationem, coxendicum articulorumq; cruciatus, & horrores febrium circuitu repetentes, pota vt antè dictum est. Item ad inflationes coli, vuluæ, rectiq; intestini, cum oleo decocta, & infusa. Fœminas vuluæ strangulatu liberat, si à genitali, sedetenus cũ melle subijciatur. Feruefacta ex oleo, & pota, ventris tineas excutit: articularijs doloribus ex melle, aquæ inter cutem cum ficis illinitur. Eisdem in potu auxiliatur, decocta in vino ad dimidias parteis, & oblita. Cruda conditaq; cibo, visus aciem excitat: dolores oculorum illita cum polenta lenit, doloribus capitis cum rosaceo, & aceto illita auxiliatur, profluentem naribus sanguinẽ sistit trita & indita, testiũ inflammationibus cum laureis folijs imposita, & eruptionibus papularum cum myrto, & cerato prodest. Cum pipere autem vino, & nitro affricta, albæ vitiligini medetur. Cum eisdem illita formicationes tollit, & verrucas quæ thymi florem repræsentãt: contra impetigines cum alumine, & melle vtilißimè imponitur. Succus in mali punici caly-

ce calfactus, aurium dolori efficaciter infunditur: hebetudinem oculi qui sensere, ruta cum fœniculi succo ac melle peruncti iuuantur: ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, aut in capite manãt, cum aceto, rosaceo, & cerusa persanat: mansa, alliorum ceparumq́; acrimoniam domat. Montana si copiosius estur, interficit. Dum florem promit, & ad murias colligitur, cutem inflat, & rubore quodam inficit, cum pruritu ac vehementi inflammatione. Oportet itaque eam vnctis antea manibus, & facie colligere. Tradunt succum gallinaceis pullis insparsum feles arcere. Adijciunt eam quæ in Macedonia circa Haliacmon amnem prodeat, comedentes interimere. Montosus autem is locus, viperis scatet. Semen eius potum contra intestina vitia efficax est: in antidota commodè additur: contra incõtinentiam vrinæ tostum, semen septenis diebus potui datur. Radix huius montanum moly vocatur. Syluestris ruta satiuæ similis est. Prodest comitialibus, & coxendicum doloribus: menstrua mouet, partus enecat. Acrior est viribus, quàm hortensis, & validior. Syluestris, vt pote noxia, cibis abdicatur.

Syluestris ruta. CAP. XLIIII.

V*Ocant etiamnum syluestrem rutam, quod in Cappadocia, & Galatia Asiæ finitima moly dicitur. Frutex est, qui ab vna radice multos emittit cauliculos: folijs multò, quàm alterius rutæ longioribus, tenerioribusq́;, odore graui: flore*

re

re candido: capitulis in cacumine paulo maioribus quàm satiuæ rutæ, quæ tribus maximè partibus constat: in quibus triangulum semen, subrufum, gustu amarum recluditur, cuius est vsus. Semen autumno maturescit: quod cum melle, vino, croco, & fœniculi succo, ac gallinaceo felle, teritur cõtra retusam oculorum aciem. Sunt qui eam harmalam vocent, Syri besasan. Qui Cappadociam incolunt, moly, quoniam quandam cum moly seruet similitudinem: radice nigra, flore candido. In collibus, & læto solo prouenit.

Moly. CAP. XLV.

MOly folia habet graminis latiora, humi sparsa: florem albæ violæ similem, sed minorem, ac magnitudine violæ purpureæ respondentem, lactei coloris: caulem candidum, quaternûm cubitorum, in cuius cacumine inest aliquid quod allij speciem referat. Radix parua, bulbosa, quæ mirũ in modum valet ad aperiendas vuluas si trita cum irino vnguento, in pesso subijciatur.

Panaces. CAP. XLVI.

PAnaces nonnullis heracleum dicitur: ex quo opopanax colligi solet. Plurimum in Bœotia, & in Phocide Arcadiæ nascitur: ibiq; compendij, & quæstus, qui ex eo liquore factitatur, gratia studiose colitur. Folijs est asperis, in terra iacentibus, herbacei coloris, multum ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinquepartitò diuisis: caule, vt ferulæ, altissimo, qui lanugine quadam in=

canescit, folijs etiam minutioribus obsitus, musſariȷs, ceu anethi, in cacumine: flore luteo, & semine odorato feruentéque: radices habet multas ab origine una, candidas, graueolentes, craßi corticis, & subamari gustus. Nascitur in Cyrene Libyæ, & Macedonia. Excipitur *succus incisa radice, recenti caulium pullulatu. Ea candidum succum emittit, qui siccatus, in summa cute croceum colorem contrahit. Effluentem autem succum excipiunt, folijs excauato solo stratis, quæ siccata tolluntur. Simili modo caule meßibus inciso, profluentem succum eximunt.* Meliores *ex radicibus, albæ, rigentes, distentæq́; siccæ, quæ cariem non sentiant, aromaticæ, feruentes gustu.* Fructus *ex media ferula cibo idoneus est: sed ex agnatis stolonibus, ab vsu cibario abhorret.* Maximè *in hoc succi genere probatur, quàm amarißimus, internè albus, aut subsuluus, foris ad croci colorem inclinans, leuis, pinguis, friabilis, tener, statim in aqua eliquescens, graui odore.* Niger *improbatur, ac mollis.* Adulteratur *ammoniaco aut cera: sed synceri experimentum est, si digitis in aqua friatus resoluatur, & lactescat.* Excalfacit, *mollit, extenuat: horroribus febrium circuitibusq́; vulsis, ruptis, laterum dolori, torminibus, stillicidio vrinæ conuenit. Contra vesicæ scabiem ex aqua mulsa aut vino bibitur: menses trahit, fœtum enecat, inflationes quæ vuluam malè habent, duritiasq́; ex melle dilutus, discutit:*

tit: iſchiadicis illinitur, acopis & capitis medicaminibus admiſcetur, carbunculos rumpit, podagricis cum vua paſſa illitus ſubuenit: dolore dentium liberat, cauis inditus: oculorum aciem illitus excitat. Ex eo & pice optimum ſit emplaſtrum contra beſtiarum morſus, quæ in rabiem efferantur. Radix in ramenta conſciſſa, vuluæ admota, partus extrahit: ad vetera vlcera efficax eſt, nudata oſſa corpore operit, ſi trita cum melle illinatur. Semen cum abſinthio ſumptum, menſes pellit: cum ariſtolochia, prodeſt aduerſus animalia quæ venenum eiaculantur, & contra vuluæ ſtrangulatus in vino bibitur.

Panaces Aſclepii. CAP. XLVII.

PAnaces Aſclepij caulem à ſolo emittit tenuem, cubitalem, geniculatum, circa quem folia fœniculi funduntur, ſed maiora tamen hirſutioraq; odorata: in cacumine vmbella, vbi flores emicant aurei, odorati & acris guſtus: radix parua eſt & tenuis. Auxiliarem vim habent flores & ſemina, cōtra vlcera, phagedænas, & tubercula, ſi trita cum melle imponantur: aduerſus ſerpētes ex vino bibuntur, & cum oleo illinuntur. Aliqui panaces ſylueſtre origanum vocant, alij cunilam, de qua in origani mentione diximus.

Panaces chironium. CAP. XLVIII.

PAnaces Chironium in Pelio monte maximè prouenit: folium eius amaraco ſimile: flos aureus; radix parua, quæ non altè demitti-

tur, gustu acris. Pota radix serpētium veneno resistit. Illita coma, eadem præstat.

Ligusticum. CAP. XLIX.

Galeno Libysticum.

LIgusticum, quod alij panaceam, alij panaces vocant, plurimum in Liguria nascitur, in monte Apennino, Alpibus contermino: vnde nomen traxit. Panaces incolæ non ab re appellant: quoniam & radice & caule, heracleotico panaci simile sit, & viribus eisdem præditū. Gignitur in altissimis asperisq; montibus, ac vmbrosis, maximè vero *iuxta fluenta. Cauliculum fert anethi, geniculatum, tenuem, & in circuitu folia sertulæ campanæ, molliora, odorata, prope verticem graciliora, & lōgè magis diuisa: in cacumine muscarium, in quo semen dependet nigrum, solidum & oblongum, fœniculo proximum, gustanti acre, & aroma olens: radix candida, heracleotici panacis similis, odorata. Radicis seminisq; vis excalfactoria, concoquens: prodest ad intestinos dolores, tumores, cōcoctiones. Item ad inflationes, præsertim quibus stomachus turgeat: & contra serpentium ictus: vrinas & menses potu trahit. Eosdem præstat effectus apposita radix. Semen cum radice oxyporis & medicamentis decoquentibus admiscetur: ori perquàm vtile: quare pro pipere vtuntur eo indigenæ, ad obsonia. Adulteratur semine quodam simili, quod facilè gustu discernitur: amarum enim est. Alij semen fœniculi aut seselis admiscentes, ligusticum dolo vitiant.

*παρὰ τοῖς διώρυξι, id est, iuxta fossas.

Pastin

Paſtinaca. CAP. L.

PAstinaca ſylueſtris folia gingidij habet, latiora, ſubamara: caulem rectum, ſcabrum: vmbellam ſimilem anethi, in qua flores inſunt cãdidi, & in medio exiguum quiddam cernitur colore purpureo, ferè ad croceum accedente: radix digiti craßitudine, dodrantalis, odorata, quæ cocta manditur. Semen potum vel impoſitum, menſtrua mouet. Iis conuenit in potione, quos vrinæ difficultas torquet, aut lateralis dolor excruciat, aut ſi aqua cutem ſubijt: ſerpentiũ morſibus ictibusq; prodeſt: præſumentes id nulla affici iniuria à ſerpentibus traduntur: conceptus adiuuat. Radix vrinam pellit, venerem ſtimulat, partus appoſita eijcit. Folia trita, & cum melle impoſita, phagedænas vlcerum purgant. Satiua ad eadem pollet, inefficacior tamen, & cibo aptior.

Seſeli. CAP. LI.

SEſeli Maßilienſe folia fœniculi habet, craßiora: caulem vegetiorem: vmbellam anethi, in qua ſemen oblongum, anguloſum: deguſtanti ſtatim acre: radix longa eſt, iucundi odoris. Semen & radix excalfaciẽdi vim habẽt: potu ſtranguriæ & orthopnœæ medentur, ſuffocationibus mulierum comitialibusq; proſunt, menſes & partus trahunt: ad omnia interna mala pollent, tuſſim veterem ſanant. Semen cum vino potum, concoquit, & tormina diſcutit: epialis febribus vtile, & contra perfrictiones in itineribus, cum pipere

Recentioribus Siler mõtanum.

& vino bibitur: capris, cæterisq; pecudibus, datur in potu, quò facilius suos fœtus enitantur.

Aethiopicum seseli, folia habet hederæ, minora, & ad periclymeni modum oblonga: frutex nigricat, palmitibus in bina cubita extensis, ramis sesquipedalibus, capitulo anethi: semine in tritici morem denso, nigro, amaro, Massiliensi odoratiore, & acriore, multum suaui. Peloponnense folia habet cicutæ, latiora, & crassiora: caulem supra Massiliensis magnitudinem, ferulaceum, & latam in cacumine vmbellam, in qua semen latius, odoratum, & carnosius pendet. Eisdem viribus præditum est: nascitur in asperis, riguis & collibus, inuenitur & * in insulis.

* ἐν ἴδῃ, id est, in Ida monte.

Creticum Seseli. CAP. LII.

TOrdylium, quod aliqui Creticum seseli vocant, iuxta Ciliciam in Amano monte nascitur, herbula surculosa, semine duplici, rotundo, scutulorum effigie, odorato, subacri. Contra vrinæ difficultatem bibitur, potu cit menses. Succo seminis caulisq; virentis, ternis obolis ex passo decem diebus hausto, renes sanantur. Efficax est radix ad ciendas pectoris excreationes, in delinctu cum melle.

Sison. CAP. LIII.

Hic omissa est ab interprete descriptio.

SIson exiguum semen est, in Syria natũ, apio simile, nigrum, feruens, oblongum. Contra lienis vitia bibitur, vrinæ difficultatẽ potu emendat, remoratos menses citat. Quo in condimentis,

cum

cum cucurbita, & aceto, indigenæ vtuntur. In cacumine granula multa gerit.

Anisum. CAP. LIIII.

ANisum in summa excalfacit, exiccat: oris halitum iucũdiorem facit, doloris leuamentum præstat, vrinam ciet, aquam quæ subijt cutem dißipat, potum sitim cohibet, animalium venenis aduersatur: valet ad inflationes, aluum & alba fœminarum profluuia sistit, lac ad mammas elicit, venerem stimulat: dolores capitis leuat, suffitum naribus: cum rosaceo tritum, instillatumq;, fractis auribus medetur. Melius semper recens, plenum, non furfurosum, odore præstans. Inter prima laudatum est Creticum, proximo loco Aegyptium.

Carum. CAP. LV.

CArum, semen est vulgaris notitiæ. Excalfacit, vrinam concitat, stomacho vtile, os commendat, concoctionem adiuuat, vtiliter miscetur antidotis & oxyporis: anisi vicem præbet. Radix cocta, pastinacæ modo manditur.

Anethum. CAP. LVI.

ARidi anethi comæ seminisq; decoctũ, potu lac euocat, inflationes & tormina sedat, aluum vomitionesq; sistit, vrinas ciet, singultus lenit, oculorum aciem hebetat & genituram restinguit aßiduè potum. Fœminis vuluæ malo opportunis, ad desesßiones vtile. * condylomata illitus eius cinis tollit.

* τὸ ἀποσπέρμα καὶ ἡ καὶ καταπλάσσειν.

Cuminum satiuum. CAP. LVII.

CVminum satiuum ori gratum est: sed multo magis Aethiopicum, quod Hippocrates regium appellauit. Secundum locum tenet Aegyptium: reliqua sequuntur. Prouenit in Galatia, in Asia, Cilicia, & Terentia, & plerisq; alijs tractibus. Excalfacit, adstringit, exiccat: ad tormina inflationesq; conuenit, coctum & cum oleo inditum, aut cum hordacea farina illitum. Orthopnoicis datur in posca: demorsis à serpente, in vino. Testium collectionibus auxiliatur, impositum cum vua passa, aut loliý farina ceratóve. Mensium abundantiam inhibet. Contritum autem in aceto, & naribus obiectum, sanguinis profluuia sistit. Colorem bibentium aut perunctorum mutat in pallorem.

Syluestre cuminum. CAP. LVIII.

*SYluestre cuminum, plurimum efficaciusq; in Lycia & * Galatiæ Asia, atq; Carthagine Hispaniæ gignitur: frutice paruo: dodrantali caule, ac tenui, quaternis aut quinis folijs tenuibus, veluti serratis, & gingidij diuisura. In cacumine capitula quina, aut sena habet, mollia, rotunda: in quibus est semen acerosum, gustu satiuo acriore. nascitur in collibus. Bibitur semen ex aqua, aduersus tormina inflationesq;: item contra venenatas bestias, ex vino: singultus ex aceto sedat: stomacho vtile, quem humor vexat, sugillata tollit, si mãducatum cum melle & vua passa illinatur:*

** Sic quidem Græcus: sed rectius Marcellus, Galatia asiæ.*

natur: testium inflammationibus, adiectis eisdem illitum medetur. Est & aliud syluestris cumini genus, satiuo non dissimile, quod à singulis floribus promit cornicula in sublime exerta, in quibus semen est melanthio simile: quod potum omnium serpentium morsibus præsidio est. Calculosis & iis qui vrinæ stillicidio vexantur, aut concretum sanguinem cum lotio reddunt, auxiliatur: sed apii semen feruefactum postea bibendum est.

Ammi. CAP. LIX.

AMmi * Aethiopicum cuminum appellant. *ἔνιοι καὶ
*plerique hoc natura diuersum esse ab illo τοῦτο.
existimant. Vulgò notũ est: semen exile, multò mi *οἱ δὲ βασι
nus cumino, origanum * resipiens. Eligendum est λικὸν κύ-
purum, minimè furfurosum. Vis ei excalfactoria, μινον κα-
feruens, & exiccãs: facit ad tormina, vrinæ diffi- λοῦσιν, ἔ-
cultatem, serpentium ictus, cum vino potũ: men- νιοι δὲ &c.
strua ciet. Miscetur derodentibus cantharidum *τῇ γεύσει.
medicamẽtis, quæ ecdoria vocant: vt inde exortis vrinæ difficultatibus resistat. Sugillata cum melle tollit, colorẽ potu aut illitu mutat in pallorem. Suffitum cum vua passa aut resina, vuluas purgat.

Coriandrum. CAP. LX.

COriandrum aut corianum vulgaris est notitiæ, vim refrigeratoriam habens. Quare illitum cum pane aut polenta, ignibus sacris, & vlceribus quæ serpunt, medetur: epinyctidas cum melle vel vua passa, testium inflammationes, carbunculosq; sanat: cum faba fresa, strumas & tu-

* ὀλίγον. *bercula diſcutit: tineas interaneorũ expellit * ſemen cum paſſo potum, & geniturã adauget. largius autem ſumptum, mentem non ſine periculo mouet: quare continuò, & copioſiore vſu abſtinendum. Succus cum ceruſſa, ſpumáve argenti, necnon aceto & roſaceo illitus, ardentes ſummæ cutis inflammationes emendat.*

Hieracium. CAP. LXI.

HIeracium magnum, caulem emittit aſperum, ſubrubrum, ſpinoſum, cauum: folia ex interuallis rariuſculè diuiſa, ſimilia ſoncho per ambitum: luteos flores in oblongis capitulis. Vim refrigerandi habet, & modicè ſubſtringẽdi: vnde illitum, ſtomacho æſtuanti, inflammationibusq́; prodeſt. Succus eroſionem ſtomachi ſorbitione mitigat. Herba cum radice illita, vibratis à ſcorpione ictibus auxiliatur. Hieracium paruum, folia eodem modo obtinet ex interuallis diuiſa per ambitum: cauliculos teneros, virentes, in quibus lutei flores, orbem circinantes, emicãt. Vim ſuam ad eadem ad quæ ſuperior impendit.

ANNOTATIO.

Capitula cicutæ.] Legitur in Græcis, corruptè ac nullo planè, ſi quid eſt in me iudicij, ſenſu, κεφάλια μηκωνίῳ παρεμφερῆ, id eſt, capitula ſucco papaueris ſimilia. Videtur autem locus ex Theophraſto ac Plinio, qui Oreoſelinon cicutæ folio deſcribũt, hoc modo poſſe reſtitui; φύλλα κωνείῳ παρεμφερῆ, id

id eſt, folia cicutæ non abſimilia: quod cum alijs ſatis aptè cohæret. Velim tamen in hac re, vt & alijs omnibus, ſuo quenque vti iudicio.

Apium. CAP. LXII.

Hortenſis apij herba ad eadem ad quæ coriandrum conuenit: inflammationibus oculorum, cum pane aut polenta illinitur: æſtuantem ſtomachum mulcet: mammarum duritiam ex lacte concreto contractam reprimit: vrinã ciet, ſiue crudum, ſiue coctum edatur. Decoctum *eius radicisq; potum, venenorum noxæ reſiſtit, quum vomitiones excitet: aluum cohibet.* Semen *vehementius vrinam pellit: contra ſerpẽtium venena, aut epotam argenti ſpumam auxiliatur: inflationes diſcutit.* Admiſcetur *medicamentis quæ dolorum leuamenta præſtant: theriacis quoque, ac tuſsis remedijs.** Eleoſelinum *in humidis naſcitur, ſatiuo grandius, & ad eadem efficax.* Oreoſelinum, *caule eſt dodrantem alto, ab radice tenui exeunte: per cuius ambitum ramuli, * & capitula cicutæ, multo tamen tenuiora: ſemine cumini, oblongo, acri, & odorato, tenui: naſcitur in petroſis & montibus.* Vrinam *ciet, ſemine ac radice in vino potis: menſes trahit.* Antidotis, *necnon medicamentis vrinam cientibus, & excalfactorijs, inſeritur.* Nec *hallucinari nos oportet, exiſtimantes oreoſelinum eſſe, quod in ſaxis prouenit: aliud enim eſt petroſelinum.* Petroſelinum

Noſtrũ Petroſelinum, vt colligitur ex notis Plinij.

* Apiũ officinarum.

num in Macedonia *prouenit, in præruptis locis, ſemine ammij, odoratiore, ſapore acri, aroma olente. Vrinam cit ac menſtrua: contra ſtomachi & coli inflationes, & tormina prodeſt: laterum, renum, & veſicæ doloribus in potu ſubuenit. Admiſcetur antidotis vrinam cientibus.* Hippoſelinũ, *Latini oluſatrum appellant, aliqui ſmyrnion, quamuis aliud ſit, quod propriè ſmyrnion dicitur, vt paulò pòſt referemus. Eſt autem maius & ſatiuo apio candidius: caule alto, cauo, molli, habente veluti lineas: folijs latioribus, in puniceum vergentibus: coma roriſmarini, florum plena, dependentibus in cacumine corymbis, antè quàm defloreſcat: ea ſemine turget nigro, oblongo, acri, ſolido, aromatico: radix dimittitur odorata, candida nec craſſa, quæ os commendat.* In *vmbroſis & paluſtribus enaſcitur. olerum generis, vt apium.* Radix *cruda coctáve eſtur.* Folia *cum caulibus decocta mandũtur, & per ſe aut cum piſcibus præparantur, crudaq; muria condiuntur.* Vim *hanc habet, vt poto ſemine ex mulſo vino mẽſes cieat: algentes calfacit potu aut illitu: vrinæ ſtillicidio auxiliatur.* Radix *eoſdem præſtat effectus.*

* Galenus Smyrnium. de quo ſequenti cap. Romanis ſic dictum fuiſſe, lib. 2. de Alim. facult. tradit.

Smyrnium. CAP. LXIII.

SMyrnion, *quod in* Cilicia *petroſelinum vocant, plurimum in* Amano *monte gignitur.* Caulem *habet apij, & ſtolones multos: folia latiora, ſubpinguia, ad terram infracta, robuſta, odore medicato, cum quadam acrimonia, iucũda,*

color

colore in luteum languescente: capitibus caulium orbiculatis, vt anethi: semine brassicæ, rotundo, nigro, sapore aspero, sicut myrrha, ita vt alterum alterius loco cadat: radix quoque odorata, gustu acri, fauces mordet, succosa, mollis: cortex eius foris niger, intus viridis, aut subalbidus. Nascitur in saxosis, & collibus, atque squalidis, & limitibus terrenis. Vis radicis, herbæ, & seminis excalfacere. Folijs muria maceratis ad obsonia vtuntur, aluum sistunt, radicem contra serpentium ictus bibere conuenit, tusses & orthopnœas mitigat, vrinæ difficultati medetur: recentes tumores, collectiones, duritiasq́; discutit, illita, & vulnera ad cicatricem perducit: partus abortu vitiat, si feruefacta subijciatur. Semen, lienis, renum & vesicæ vitijs prodest: menses & secundas pellit: commodè datur ischiadicis in vino, inflationes stomachi lenit, sudores ciet, & ructus. Peculiariter datur hydropicis in potu, & contra febrium circuitus.

Elaphoboscum. CAP. LXIIII.

ELaphobosco fœniculaceus caulis est, * aut rorimarino similis, geniculatus: folijs duûm digitorum latitudine, vt terebinthi, prælongis, aliquantum asperis, circumfractis: adnata multa habet, ferentia vmbellas anethi similes, & semina eiusdem: florem subluteum: radice ternûm digitorum longitudinis, & crassitudinis vnius, candida, dulci, esui apta. Caulis tener pro olere man

* Intellige non coronariã rosmarinum: sed eã, quę simpliciter hoc nomine appellat. de qua cap. lxx. huius libri.

manditur. Contra serpentium ictus, datur semen in vino. Fama autem est, hoc pabulo, ceruas serpentium morsibus resistere.

Fœniculum. CAP. LXV.

F*Oeniculum si herba edatur, aut semen cum ptisana bibatur, mammas lacte replet. Comæ decoctum in renum doloribus subditum proficit, quippe quòd vrinam excitet: contra serpentium ictus in vino conuenienter bibitur: menses ciet: in febribus nauseam & stomachi feruorem, ex aqua frigida potum sedat. Contritæ radices & cum melle illitæ, morsibus canum medentur. Succus caule & folijs exprimitur, & in sole siccatus, in medicamenta adijcitur, quæ ad excitandã oculorum aciem commodè temperantur. Extrahitur succus ad eadem valens, etiam semine viridi, ramulisq; & radicibus prima germinatione incisis. In Iberia quæ ad occidentem spectat, succum reddit gummi similem. Caulem mediũ, dum herba floret rustici demetunt, igniq; admouent, quò facilius vi coloris exudans, gummi remittat: quod efficacius succo est, ad medicamẽta oculorũ.*

Fœniculum erraticum, siue hippomarathrum. CAP. LXVI.

E*St & syluestre fœniculum, magnum: fert autem semen cachryi simile, cuius radix iucundè olet, potaq; stranguriæ medetur: menses imposita ciet: ventrẽ sistit, radice aut semine poto, & contra serpentium morsus auxiliatur, calculosq;*

losq; comminuit & regium morbum expurgat: lactis abundãtiam facit decoctum foliorũ haustum, & fœminas à partu purgat. Traditur aliud hippomarathri genus, longo, exili, & angusto folio: semine coriandri, rotundo, acri, & odorato. Excalfaciendi naturam habet, & viribus fœniculo respondet, sed ad omnia infirmius.

Daucum. CAP. LXVII.

DAucum aliqui Daucium vocant. Creticum folijs fœniculo simile, minoribus & tenuioribus: caule dodrantali, vmbella coriandri, flore albo: semine acri, candido, hirsuto, suauissimi odoris in mandendo: radix digitali crassitudine & dodrantis longitudine adolescit: in saxosis nascitur, & locis sole illustratis. Aliud eius genus, syluestri apio simile, acre, odoratum, aroma olens, feruentis gustus. Probatissimum Creticum. Tertium assignatur genus folijs coriandri, floribus albis, capite & semine anethi, muscario pastinacæ: semine oblongo, ceu cumini, acri. Omnium semen excalfacit: potum vrinam, menses, & partus extrahit, torminibus liberat, veterem tussim mitigat: phalangiorum morsibus potum in vino auxiliatur: tumores illitu discutit. Seminis dũtaxat in alijs generibus inualuit vsus: in Cretico, etiam radicis, quæ maximè contra venenatorum iniuriam in vino bibitur.

Delphinium. CAP. LXVIII.

DElphinium, surculos emittit à radice vna

ſeſquipedales, aut maiores, à quibus folia exeunt parua, tenuia, diuiſa, prælonga, quæ delphinorum effigiem repræſentant: vnde tractum nomen eſt. Flos violæ albæ non diſsimilis, purpureus: & ſemen in ſiliquis, milio proximum, quo non aliud vtilius bibi poteſt, ab ſcorpione percuſsis. Aiunt enim obiecta herba, ſcorpiones reſolui, atq; ignauos torpeſcere: ſemota verò ea, ſeſe recolligere. Prouenit in aſperis & apricis. Alterum eſt delphinium, quod Romani *bucinum vocant, ſuperiori ſimile, ſed folijs & ramis longè gracilius. Viribus eiſdem pollet, ſed non ita efficacibus.*

Pyrethrum. CAP. LXIX.

PYrethrum Romani *ſaliuarem vocant, folia caulemq; emittit vt daucum ſylueſtre & fœniculum: vmbellamq; anethi, circinatæ rotunditatis.* Radix *longa eſt, pollicis craſsitudine, guſtu feruidiſsimo. Pituitam elicit: ideò in dolore dentiũ, decocta in aceto, colluto inde ore, auxiliatur: manſa pituitam extrahit: ſudores ciet, peruncto ex oleo corpore: diuturnis horroribus efficax eſt & contra perfrictiones membrorum, reſolutionesq; eximiè conducit.*

Roſmarinus. CAP. LXX.

Canchrys. DVo *roſmarini genera: vnum fœcundum frugiferumq;, cuius ſemen canchrys vocatur: folia fœniculi habet, craſsiora & latiora, in rotæ ſpeciem, humi ſparſa, iucundè olentia: caulem cubiti altitudine, aut maiorem, multis concauũ alis:*

in

in cacumine vmbellam, in qua semen copiosum, candidum, sphondylo simile, rotũdum, angulosum, acre, resinaceum, quod in mandendo linguã exurit: radix thus redolet, candida, prægrandis. Est & alterum omninò cõsimile, semen ferens latum, nigrum vti sphondylion, odoratum, minimè exurens, radice foris nigra, intus si frangatur, alba. Verum id quod sterile dicitur, illorum planè similitudinem refert: sed neque caulem, neque florem, neque semen promit. Nascitur in saxosis & asperis. Trita omnium herba cõmuniter hæmorrhoidûm profluuia sistit, sedis inflammationes & condylomata mitigat, concoquit strumas & abscessus, qui ad maturationem ægrè perducuntur. Siccæ radices cum melle vlcera purgant: torminibus medentur cum vino potæ, & contra serpentium morsus conueniunt: menses & vrinas cient, veteres tumores illitu discutiunt. Tam radicis quàm herbæ succus, adiecto melle illitus oculorũ aciem exacuit. Potum semen ad eadem pollet: si comitiale malum sentiatur, aut vetus pectoris vitium, auxilio est: regio morbo laborantibus cum vino & pipere datur: sudores mouet, cum oleo perunctum: ruptis & conuulsis prodest: podagris, cum loliacea farina & aceto tritum, illinitur: purgat vitiligines, addito aceto quamacerrimo. Semine in potionibus vtendum, eius quidam quod Canchryn non ferat, quippe illud sua acrimonia arteriam exasperat. Rosmarinum cum erica na-

sci, folijs lactucæ syluestris amaræ asperioribus, candidioribusq́;, radice breui, Theophrastus author est: potuq́; idipsum alterutra parte purgare. Canchrys vim habet excalfaciendi, & vehementer exiccandi: quare abstergentibus medicamentis inseritur. Contra oculorum fluxiones capiti illinitur, ita vt tertio die soluatur.

Rosmarinum coronarium.

CAP. LXXI.

*Rosmarinum quo coronarij vtuntur, ramos mittit tenues, & circa eos folia minuta, dēsa, longa, exilia, subter incana, supernè virentia, *grani odore. Excalfactoria vi præditum est: regium sanat morbum, si decoctū in aqua, ante exercitationes bibatur: & vbi laborans exercitationi se crediderit, in balnea descēdat, & merum potet. Acopis, gleucinoq́; vnguento admisceri solet.*

** Commodius Marcellus, cum grauitate odorata.*

Sphondylium. CAP. LXXII.

Sphondylium folia quadámtenus platani & panacis habet: caules fœniculaceos, cubitali altitudine, aut amplius assurgentes, in quorum cacumine semen duplex, seseli simile, sed latius, candidius, & magis paleaceū, grauis odoris: flores eius albi, aut pallentes: radice raphani, candida. Nascitur in palustribus & aquosis. Potum semen pituitam per aluum extrahit: medetur iocineris vitijs, regio morbo, comitialibus, orthopnoicis, vuluarum strangulationi. Veternosos suffitu reuocat: cum oleo commodè infunditur capitibus phreni-

tic

ticorum,& lethargicorũ,item capitis doloribus: cum ruta illitum,serpentia vlcera cohibet. Datur radix contra regium morbum,& iocineris vitia: circumrasa eadem & inuecta callos fistularũ derodit. Recentis floris succus exulceratis auribus, purulentisq; accommodatur: qui cæterorum succorum more exprimi,dein recondi solet.

Ferula. CAP. LXXIII.

E Viridi ferula medulla pota vtilis est ad cruentas excreationes,cœliacosq;,& contra viperarum morsus in vino datur,erumpentemq; naribus sanguinem indita sistit. Semen potum torminosis auxiliatur:sudores ciet,vncto ex oleo corpore.Caules,si edantur,capitis dolores faciunt:muria condiuntur.* Ferula itaque caulê profert ternûm sæpe cubitorum:folia fœniculi,longè asperiora,& latiora. quæ ab imo caule vulnerata sagapenum efficitur.

* Desunt in codice nostro græco,ac antiquissimis quibusq;. Marcello teste.

Peucedanum. CAP. LXXIIII.

PEucedanum,caulem emittit tenuem, gracilentum,fœniculo similem: comam habet statim ab terra copiosam, spissamq;: flore luteo:radice nigra,crassa, graui odore, succosa. gignitur in montibus opacis. Tenera radix cultello conciditur, profluensq; è plaga succus vmbræ mandatur: in sole siquidem confestim euanescit. Colligitur capite prius & naribus rosaceo perfusis,ne capitis dolor premat,& vertigo sentia-

tur. Assatione radix inutilis fit. Tam lac quàm succus radice & caulibus extrahi solet, sicuti è mandragora: verum inefficacior succo lacryma habetur, & velocius expirat. Interdum etiã concreta inuenitur lacryma, thuris similitudine, caulibus radicibusq; adhærens. Præfertur succus è Sardinia & Samothrace, colore rufo, odore graui, feruens gustu. Ex oleo & rosaceo illitum peucedanum prodest lethargicis, phreniticis, vertiginosis, comitialibus, & longis capitis doloribus, resolutis, ischiadicis, conuulsis: omnibus, in vniuersum, vitijs neruorum, ex oleo & aceto illitũ prodest. Eius olfactu respirant vuluæ strangulatus, & veternosi reuocantur: incensum serpentes abigit. Aurium doloribus conuenienter ex rosaceo instillatur: cauernis dentium inditum, mitigat dolorem: contra tussim efficacissimè ex ouo assumitur, suspirijsq;, & torminibus, & inflationibus subuenit: ventrem leniter emollit, lienem absumit, difficiles partus mirè adiuuat. Facit ad vesicæ cruciatus, & renum distentiones potum, & vuluam aperit. Radix ad eadem vtilis est, sed inefficacior: eius decoctum bibitur. Farina eius, sordida vlcera purgat, & vetera cicatrice obducit: squamas ossium extrahit. In cerata, & calfacientia malagmata additur. Radix eligi debet recens, quæ cariem non senserit, firma, odoris plena. Succus ad potiones amaris nucibus aut ruta, aut pane calido, aut anetho resoluitur.

ANNOTATIO.

* Herba doctis omnibus pro Melanthio recepta, folijs fœniculum potius quàm Senecionem videtur imitari, vt certè locũ hunc esse aut deprauatũ, aut verum ignorari melanthion, sic suspicandum.

Gith, seu Melanthium. CAP. LXXV.

GIth exilibus surculis fruticat, sæpe binos dodrantes excedens: folijs vt senecionis minutis, sed multo tenuioribus: capitulo in cacumine tenui, paruo, ceu papaueris, oblongo, inter cursantibus intus membranis: quibus semen includitur nigrum, acre, odoratum, quod panibus inspargitur. Capitis doloribus illitum fronti, subuenit: discutit recentes oculorum suffusiones, tritum ex irino, & infusum naribus: tollit lepras, lentigines, duritias, tumoresq; vetustos, cum aceto illitum: circumscarificatos clauos excutit, cum vetere vrina impositum: dentium doloribus, decoctum cum aceto & teda, prodest: teretes ventris tineas expellit, perunctо ex aqua vmbilico: destillatione laborantes adiuuat, tritum in linteo, & olfactum: vrinam & menstrua ciet, multis diebus sumptum, & lac extrahit: difficultatem spirandi cum vino potum leuat: phalangiorũ morsibus ex aqua, drachmæ pondere, haustum auxiliatur: incenso serpentes fugantur. Tradunt largius epotum enecare.*

Laserpitium, & Laser.

CAP. LXXVI.

LAserpitium in Syria, Armenia, Media, & Libya nascitur, caule ferulaceo, quem maspetum vocant: folijs apio similibus: lato semine. Radix excalfacit, in cibis ægrè concoquitur, vesicæ noxia: sugillatis illita cum oleo, & strumis, ac tuberculis cum cerato, medetur: ischiadicis conuenit cum irino aut cyprino cerato: excrescentibus circa sedem tollendis illinitur, cum putamine mali punici, & aceto decocta: venenis pota resistit: os commendat, cibis aut sali permista. Laser è radice atque caule scarificatis colligitur. præfertur autem rufum, translucens, myrrhæ æmulum, non porraceum, odore valens, suaui gustu: quod dilutum facilè albescit. Cyrenaicum si quis degustarit, humorem toto corpore ciet, blandissimo odore, adeò vt ne os quidem gustanti nisi paululum spiret. Medicum & Syriacum minus viribus valent, & magis virosum reddunt odorē. Laser omne antequam siccescat adulteratur sagapeno, aut fabæ lomento: quod maleficium deprehenditur, gustu, odore, visu, & dilutione. Caulem aliqui silphion, radicem magudarin, & folia. maspeton vocauere. Efficacissimum laser, mox folia, postremò caulis. Acrem vim habet, inflationes facit: perunctas cum aceto, pipere & vino alopecias sanat: oculorum aciem exacuit, & incipientes suffusiones, illitum cum melle, dissipat: cauernis den-

tium

tium in dolore inditur, aut cum thure in linteo circumligatur, aut cum hyssopo, ficis coctis in posca, os colluitur: iis prodest, quos bestia in rabiem efferata momorderit, vulneribus immissum: valet aduersus venena telorum, & animalia omnia, quæ virus eiaculantur, potum aut illitum: scorpionum plagis oleo dilutum circumlinitur: gangrænis præcoërcitis immittitur: & cum ruta, nitro & melle, vel per se, carbunculis: clauos colosq; prius circumrasos vellit: cerato aut aridorum ficuum carne præmollitum, recentes lichenas ex aceto sanat. Et excrescentia in carne, polyposq;, si aliquot diebus cum atramento sutorio, aut ærugine illinatur: extuberantia cum forfice extrahit. Veteribus faucium scabritiis opitulatur: grauem, subitoq; irraucescentem vocem, dilutum aqua, sorbitione confestim expedit: vuam illitum cum melle reprimit: anginis ex aqua mulsa vtilissimè gargarizatur: vescentes lætiore colore mangonizat: tussi commodè in sorbili ouo datur, & pleuriticis, in sorbitionibus: in fellis suffusione, & aqua inter cutem, cum aridis ficis: horrores discutit cum vino, pipere, & thure potum: neruorum contractionibus, opisthotonicisq; datur oboli pondere deuorandum: hærentes gulæ hirudines, gargarizatum cum aceto decutit: ad lac intus coagulatum bibitur: comitialibus ex aceto mulso proficit: menses ciet, cum pipere & myrrha potum: cœliacos adiuuat, in acino vuæ sumptum:

cum lixiuio autem potui datum, repente conuulsis ruptisq; prodest: ad potiones resoluitur, nucibus amaris, aut ruta, aut calido pane. Foliorum succo ad eadem proficitur, sed multò inefficacius: cum aceto mulso mãditur, ad expediendam arteriam, maximè cum vox retunditur: eo cum lactucis vtuntur, exitq; in vicem erucæ. Fertur & altera magudaris in Libya nasci, radix laserpitio similis, sed minus crassa, acris & fungosa, ex qua non profluit succus: eiusdem cum lasere facultatis.

Sagapenum. CAP. LXXVII.

SAgapenum ferulaceæ herbæ succus est, quæ in Media nascitur. Optimum est translucens, fuluo forinsecus colore, & intus albo, nescio quid inter laser, & galbanũ redolens, gustu acri. Prodest laterum, & pectoris doloribus, tussibus vetustis, conuulsis, & ruptis. Crassam pulmonis pituitam expurgat. Datur comitialibus, opisthotonicis, lienosis: item contra neruorum resolutionem, perfrictiones, & febrium circuitus in potu: in vnguenta probè admittitur: menses pellit, sed fœtum exanimat, cum hydromelite potum: prodest ex vino haustum, serpentium ictibus: olfactum ex aceto vuluarũ strangulatus exiccat, oculorum cicatrices, offusam caliginẽ, hebetudines, suffusionesq; detergit. Resoluitur vt laser, ruta, aqua, & amaris nucibus, aut melle, aut calido pane.

Euphorbium. CAP. LXXVIII.

EVphorbium Libyca arbor est, ferulæ speciem

ciem habens, quæ* in monte Atlante iuxta Mauritaniam inuenitur. Ea acerrimo succo turget: cuius eximium feruorem expauescentes incolæ, ouillos ventres elutos, arbori circumligāt, & eminus caulem contis incidunt, confestimq; è plaga, perinde atque vase quodam, in ventriculos copiosus lactis humor effluit, præter id quod humi sparsum, vulnus eiaculatur. Duo succi genera: vnum orobi magnitudine, sarcocollæ modo emicat: alterum in ventriculis concrescit, atque vitreum spectatur. Eligendū est translucens, & acre. Euphorbium adulteratur sarcocollæ, & glutini mistione, sed difficile quidem experimentum: quippe cum leui gustu, os accensum diu detineat, adeò vt quicquid ori obijciatur, planè euphorbium resipiat. Eius inuentio tempore Iubæ regis Libyæ cognita extitit. Succus illitu suffusiones discutit, potus tota die exurit: quare melli collyrijsq; pro acrimoniæ ratione admisceri debet. Coxarum doloribus prodest in odorifera potione haustus: squamas ossiū eadem die eximit: verùm eo vtentes, necesse est linamentis aut ceratis communire corpus, quo ossa conuestiuntur. Aliqui memoriæ prodiderunt, percussos à serpente nihil molesti passuros, si incisa osse tenus capitis cute, intritus succus infundatur, vulnusq; postea consuatur.

*Ita Plin. Græcus, in Tmolo.

Galbanum. CAP. LXXIX.

GAlbanum succus est nascentis in Syria ferulæ, quod nonnulli metopium vocant. Ma-

ximè laudatur cartilaginosum, merum, thuris effigiem præbens, pingue, minimè lignosum, retinens nonnihil adiecti seminis, & ferulæ, grauis odore, neque valde humidum, neque nimis aridum. Adulteratur *faba fresa, resina & ammoniaco.* Galbanum *excalfacit, vrit, extrahit, discutit: menses ac partus trahit appositu vel suffitu: lentigines aceto & nitro perunctas tollit: deuoratur ad tussim veterem, difficultatem spirandi, suspiria, rupta, conuulsa: aduersatur toxicis, potum cum vino & myrrha. simili modo sumptum mortuos partus extrahit: imponitur lateris doloribus, & furunculis: comitiales, & vuluæ strangulatus, & vertiginosos olfactu suscitat: si vratur, fugat nidore serpentes, & perunctos feriri non patitur: serpentes cum oleo & sphondylo circumpositum, necat: dentium dolorem oblitum, aut cauernis inditum, mitigat: vrinæ difficili prodesse existimatur.* Resoluitur *ad potiones amaris nucibus, aqua, aut ruta, aut calido pane, mulsáve, alias meconio, ære vsto, aut felle liquido.* Si purgare Galbanum *voles, in feruentem aquam demittito: namque cum liquefactum fuerit, eius sordes fluitabunt: quas hoc modo facile separabis: mũdo linteo raroq; alligatũ in fictili aut ærea pyxide ita pendeat, vt imum vasis ne tangat: opertoq; vase in feruidam aquam demittito: sic enim syncerum, veluti per colum eliquescet, & lignosum in linteo remanebit.*

Am

Ammoniacum. CAP. LXXX.

AMmoniacum, ferulæ ſuccus eſt, quam iuxta Cyrenen Aphrica gignit: cuius fruticem cum radice agaſyllim vocant. Probatur bene coloratum, ligni & calculorum expers, thuris ſimilitudine, minutis glebis, denſum, ſyncerum, nulla ſorde ſpurcatum, caſtoreum odore imitans, guſtu amarum. hoc genus thrauſma, id eſt, friaturam appellant: quod verò terram, & calculos collegit, phyrama. gignitur in Aphrica iuxta Ammonis oraculum, ſuccum ſtillante ferulacea arbore. Mollit, extrahit, calfacit: tubercula duritiasq́; diſcutit: potum, aluum ſoluit: partus extrahit, lienem conſumit, drachmæ pondere hauſtum: articulorum coxendicumq; doloribus liberat: auxilio eſt anhelatoribus, orthopnoicis, comitialibus. Item quibus humor in pectore coit, ſi cum melle delingatur, aut cum ptiſanæ ſucco ſorbeatur: cruentam vrinam pellit: albugines oculorum abſterget: genarum ſcabritiam abſumit: tritum autem cum aceto, & impoſitum, iocineris lienisq; duritias ſedat: diſcutit tofos, qui in artubus concalluerunt, cum melle aut cum pice illitum. laßitudines, & coxendicum dolores eo perungi vtile eſt, cum nitro, & cyprino oleo, vice acopi.

Sarcocolla. CAP. LXXXI.

SArcocolla, lacryma eſt arboris in Perſide naſcentis, pollini thuris ſimilis, rufa, guſtu amara. Vulnera glutinat, oculorum fluxiones inhib

bibet: emplastris inseritur. Adulteratur admisto gummi.

Glaucium. CAP. LXXXII.

GLaucium, succus est herbæ quæ ad Hierapolim Syriæ nascitur, folijs ferè corniculati papaueris, pinguioribus tamen, in terram sparsis, odoris tetri, gustus amari: tota croceo succo madet. Folia in olla fictili semifrigidis clibanis calfaciunt indigenæ, vsque dum flaccescant, deinde contusis succũ exprimunt: cuius est vsus ad oculorũ medicamẽta, vtpote cũ inter initia refrigeret.

Glutinum. CAP. LXXXIII.

GLutinum, quod xylocollan, alij taurocollan vocant, præstantissimum Rhodiacum. quod ex bubulis corijs conficitur, id candidum est, & translucens. Nigrum verò minus probatur. Resolutum in aceto, impetigines leprasq; cutis delet: ambustis igni ex aqua calida dilutum illitumq;, pustulas erumpere non patitur. vulneribus prodest, melle aut aceto madefactum.

Glutinum piscium. CAP. LXXXIIII.

IChthyocolla, gluten piscium, venter est piscis cetacei. Præstat candicans, natione Ponticum, subasperum, minimè scabrum, & quod celerrimè liquescit. Vtile emplastris, capitis & leprarum medicaminibus, & tetanothris, quæ cutem faciei erugant, & extendunt.

Viscum. CAP. LXXXV.

VIscum optimum est recens, intus porraceũ,

extra

extra fuluum, quod asperi nihil, aut furfurosi conceperit. Fit acinis in robore nascentibus, buxeo fruticis folio: contusum acinum lauant, & postea in aqua decoquunt. sunt qui commanducando ipsum efficiant. Gignitur quoque in malo, pyro, & plerisque alijs arboribus: quinetiam inuenitur in quorundam fruticum radicibus. Emollit, discutit, extrahit: parotidas, tubercula, cæterasq; collectiones ad maturationem perducit: cum resina autem, & cera pari, epinyctidas in splenio sanat: vetera vlcera abscessusq; quos cacoëthes vocant, ex thure mollit: lienem cum calce, gagate, aut Asio lapide coctum, & impositum absumit: cum sandaracha, aut auripigmento illitum, vngues extrahit: mistum cum calce, & vini fæce, suam vim intendit.

Aparine. CAP. LXXXVI.

APARINE ramis multis, & paruis fruticat, asperis, quadrangulis, per interualla orbiculato foliorum ambitu, vt in rubia: flos albus: semen durum, rotundum, concauum, album, vmbilici figura, asperitate vestium tenaci. Ea pastores coli vice vtuntur, ad eximendos à lacte pilos. Seminis, caulium, ac foliorum succus, potu contra viperarum phalangiorumq; morsus auxiliatur: infusu aurium dolori medetur. Herba cum axungia trita strumas discutit. Vulgò aspergula.

Alyssum. CAP. LXXXVII.

ALYSSON exiguus frutex est, vnicaulis, subasper,

asper, rotundis folijs: fructu duplicium scutorum effigie, in quo est semen, quadámtenus latum. in montibus, & asperis locis emicat. Eius decoctum singultus sine febri, potu discutit: idem efficit, si quis eam aut teneat, aut odoretur: cum melle trita, vitia cutis in facie, & lentigines emendat. contusa in edulio, rabiei canis mederi putatur. domibus appensa salutaris esse creditur, & hominibus atque animalibus fascini amuletum. Purpureo linteo circumligata, pecorum morbos abigit.

Asclepias. CAP. LXXXVIII.

ASclepias, ramos emittit longos: folia hederæ, longa: radices numerosas, tenues, odoratas: floris virus graue: semen securidacæ. nascitur in montibus. Radices ex vino potæ torminibus auxiliantur, & contra serpentium ictus. Folia aduersus vuluæ mammarumq; vlcera, quæ cacoëthe vocant, illinuntur.

Atractylis. CAP. LXXXIX.

ATractylis, spina est cnico similis, folia multo longiora ferens in summis virgis, magna parte nuda, asperaq;, qua fœminæ profusis vtuntur: capitula in cacumine spinis horrent. flos luteus: quibusdam in locis purpureus inuenitur: radix tenuis, superuacua. Coma, semen & folia cum pipere, & vino teruntur vtilissimè contra scorpionum ictus. percussos tradunt quandiu ea teneatur herba, nullum experiri dolorem, ipsumq; deposita statim recrudescere.

Po

Polycnemum. CAP. XC.

POlycnemon, frutex est surculosus, folijs origani: caule, vt pulegij, geniculis multis intercepto, sine vmbella, tenui tamen in cacumine corymbo, boni odoris, & acris. Vulneribus agglutinandis recens, aut aridum cum aqua, efficaciter illinitur: sed quinto die solui debet. Ad vrinæ stillicidia ruptaq; cum vino bibitur.

Clinopodium. CAP. XCI.

CLinopodion frutex est folijs serpillo similis, surculosus, duûm dodrantum altitudine. nascitur in petrosis. Flores, marrubij modo, ex interuallis distincti speciem lecti pedum præbent. Bibitur herba & succi eius decoctum, ad conuulsa, rupta, strangurias, serpentium ictus: menses & partus pellit: & pensiles verrucas, quas acrochordonas vocant, eijcit, aliquot diebus potum. aluum sistit decoctum ad tertias, potumq; si febrim sentiunt, ex aqua, alioquin ex vino.

Leontopetalum. CAP. XCII.

LEontopetalon, caulē emittit dodrātalem, aut altiorem, plurimis alis concauū, & in cacumine semina parua duo aut tria, in siliquis, ciceris modo: flores anemonæ similes, punicei coloris: folia braßicæ, sed papaueris diuisura: radicibus nigris, rapæ similibus, strumosis. nascitur in aruis & segetibus. Radix auxiliatur serpentiū ictibus, ex vino pota. nec alia res celerius dolorem finit. Miscetur ischiadicorum clysteribus.

Teucrium. CAP. XCIII.

*Chamædryos.

TEucrion, siue vt alijs placet teucris, herba est virgæ referens effigiem,*trissaginis similitudine,tenui folio,non multum à cicere alieno.hæc in Cilicia iuxta Gentiadem Cissademq; vbertim prouenit.Recens cum posca,aut aridæ feruefactæ ius,potu lienem potenter absumit : lienosis cum aceto & ficis illinitur : item serpentium morsibus ex aceto solo,sine ficis.

Trissago. CAP. XCIIII.

CHamædris Græcis,alijs chamædrops : Latinis trissago dicitur.sunt qui eam teucrion appellauere, propter eam quam cum teucrio seruat similitudinem. Nascitur in petrosis & asperis:frutex dodrantalis,folia habens exigua, amara,*effigie & diuisura quercus:flore paruo,penè purpureo. Carpitur semine prægnans. Recens in aqua decocta,potu tussibus,indurato lieni, vrinæ difficultati,incipientibus hydropicis, auxiliatur: cit menses:partus extrahit, lienem ex aceto pota consumit : aduersus serpentium venena ex vino, potu,illituq; efficacissima. Trita digeritur in pastillos ad supradicta : purgat vetera vlcera, cum melle:cum oleo illita, caliginem oculorum discutit:natura eius est calfacere.

* Plin. colore: quod & ipsum herbæ pulchrè congruit.

Leucas. CAP. XCV.

LEucas montana, latioribus quàm vrbana folijs, semine acriore, amariore, ori ingrato, efficacior tamen quàm satiua habetur. Vtraq; ex

vino contra animalium venena, præcipuè marinorum opitulatur.

Lychnis. CAP. XCVI.

LYchnis coronaria, flore est albæ violæ simili, sed purpureo quo corollæ factitantur. Contra scorpionum ictus semen in vino potum auxiliatur. Lychnis syluestris, omnia vrbanæ similis. Bilem per aluum detrahit, semine duabus drachmis poto: ictis à scorpione subuenit. Aiunt huius herbæ appositu, scorpiones torpescere, & inertes prorsus reddi.

Lilium. CAP. XCVII.

LIlia coronamentis se dedunt, Liria à quibusdam vocata. E quibus vnguentum temperatur quod aliqui lirinum, alij susinum appellant, neruos & priuatim vuluæ duritias emolliens. Folia herbæ illita, contra serpentium ictus auxiliantur: feruefacta, ambustis proficiunt: aceto condita, vulneribus opitulantur. Succus adiecto melle aut aceto, in æreo vase coquitur, conuenienti medicamento vetustati vlcerum, & ad recentia vulnera. Inassata radix & ex rosaceo trita, igni ambusta sanat, vuluam emollit, menses ciet, vlcera cicatrice obducit: cum melle detrita, neruis præcisis, luxatisq́; medetur: vitiligines, furfures, & lepras emendat: vlceraq́; in capite manantia expurgat: abstergit faciem & erugat: teritur in aceto cum hyoscyami folijs, & farina tritici, mulcendis testium inflammationibus. Semen potum

morsibus serpentium aduersatur: ignibus sacris semen & folia cum vino illinuntur. Tradunt & *rubra esse lilia. In Syria autem & Pisidia Pamphyliæ, efficacissima vnguentis nascuntur.

*πορφυρᾶ, id est, purpurea.

Ballote. CAP. XCVIII.

Vulgò Prasium fœtidum.

BAlloten, nomine alio nigrum marrubium vocant: caules edit quadrangulos, nigros, subhirsutos, complures ex vna radice: folijs maioribus quàm marrubij, hispidis, cingentibus per interualla caulem, *subrotundis, graueolentibus, apiastro proximis: vnde aliqui apiastrum eam vocauerunt: candidi flores vniuersi verticillato ambitu caulem coronant. Vis eius efficax aduersus canis morsus, folijs ex sale illitis: feruenti cinere flaccescunt folia, vt condylomata reprimant: purgant & sordida vlcera cum melle.

*στρογγυλότερα. i. rotundioribus. Plinius nigrioribus: quod magis arridet.

Apiastrum. CAP. XCIX.

Melissa officinis.

MElissophyllon siue melittæna, id est, apiastrum, id sibi nomen vsurpauit, quoniam apes ipsa herba delectantur, cauliculi & folia ballotæ, de qua paulò antè diximus, similia essent, nisi maiora, tenuioraq́; nec ita hirsuta spectarentur: citreum malum olent. Folia cum vino pota aut illita prosunt contra ictus phalangiorũ, scorpionumq́; item aduersus canis morsum. Decocto eorundem gratia, foueri prodest: desessionibus fœminarum ad ciendos menses conuenit, dentes eodem in dolore colluuntur, dysentericis infunditur. Fungorum strangulationibus folia, addito ni-

tro,

tro, potu auxiliantur: torminibus & orthopnoicis, delinctu. Illita cum sale strumas discutiunt, vlcera purgant, articularios dolores illita sedant.

Marrubium. CAP. C.

M*Arrubium, frutex est ab radice ramosus, candicans, subhirsutus, quadrangularibus ramis: folium pollicem æquat, subrotundum, hispidum, rugosum, gustu amaro: semen in caulibus, & ex interuallis: flores verticillato ambitu, asperi.* Nascitur *propter ædificia, ruinas, & rudera. Huius folia sicca, cum semine decocta in aqua, aut viridium succus datur cum melle suspiriosis, tußientibus, & ad tabitudinem redactis.* Crassam *è pectore pituitam, cum sicca iri eijcit.* Mulieribus *à partu non purgatis datur, vt menstrua & secundas extrahat: item in difficili partu, & his qui venena hauserunt, aut à serpentibus demorsi sunt: vesicam renesq; lædit.* Folia *cum melle illinuntur sordidis vlceribus purgandis: pterygia nomasq; sistunt, laterum dolores mitigant.* Succus *folijs contusis expressus, & sole coactus, ad eadem pollet: cum vino & melle illitus, oculorũ claritatem adiuuat: naribus regium morbum expurgat: aurium doloribus conuenienter instillatur, per se aut cum rosaceo.*

Stachys. CAP. CI.

S*Tachys frutex est, marrubio similis, sed longior: folia ferẽs numerosa, hirsuta, rara, prædura, cana, odoris iucundi, & complures virgas*

ab radice exeuntes, marrubio candidiores: nascitur in montibus & asperis. Vim habet excalfactoriam & acrem: foliorum decoctum potu pellit menstrua & secundas.

Phyllitis. CAP. CII.

PHyllitis, folia promit rumici similia, longiora, & viridiora, sena aut septena, recta, quæ parte anteriore læuia cernũtur, à tergo autẽ pensiles quasi vermiculos tenues ostendũt: in vmbrosis & opacis hortorum locis emicat, gustu acerbo: neq; caulem, neq; florem, neq; semen profert. Folia in vino pota serpentium morsibus aduersantur: quadrupedibus per os infusa auxilio sunt: et si dysenteria aut resoluta aluus exercet, potui datur.

Phalangium. CAP. CIII.

PHalangium à quibusdam phalangites vocatur. *ramuli sunt ei duo, aut tres, plurésve, in diuersa tendentes: flos candidus, lilio similis, multas incisuras habens: semine nigro, *lato, ad lenticulæ dimidiatæ figuram, multo tenuiore: radice parua, tenui, herbacei coloris, dum à terra eruitur: prouenit in collibus. Huius folia, semen, flos cum vino pota, auxiliantur contra scorpionũ phalangiorumq; ictus: tormina quoq; discutiunt.

* οἱ δὲ καὶ ταύτην λευκάκανθαν καλοῦσι.

* Ita Plinius. Græcus παχὺ, id est, crasso.

Trifolium. CAP. CIIII.

TRifolium, Græci triphyllon, alij oxytriphyllon, alij menyanthes, alij asphaltion, vocãt. Frutex supra cubiti altitudinem attollitur, virgas habens tenues, iunceas & nigras, vnde ramulares

lares enascuntur appendiculæ, in quibus terna singulis germinationibus exeunt folia, loto arbori similia: ijs recenter enatis rutæ odor inest: vbi autem adoleuerunt, bitumen olent. Florem ædit purpureum, semen quadántenus latum, subhirsutũ, ex altera extremitate exertum, antennæ modo corniculum gerens. Radix tenuis, longa, valida. Semen & folia in aqua pota pleuriticis, vrinæ difficultati, comitialibus, & ijs qui aquæ inter cutem principia sentiunt, fœminis quoq; vuluæ vitio opportunis, auxiliantur: menses ciunt: ternæ drachmæ è semine dari debent, è folijs verò quaternæ. Contra serpentium ictus trita folia, & ex aceto mulso pota, præsidio sunt. Tradunt aliqui, totius fruticis, radicis, foliorumq; decoctum fotu dolores eorum finire, quos serpentes percusserint: qua autẽ aqua sanatus quis fuerit, si ea quispiam alius foueatur, qui vlcus habuerit, perinde afficitur vt à serpente demorsus. Quidam terna folia aut semina in tertianis, cum vino potui dedere: & in quartanis, quaterna, vt quæ febrium circuitus discuterent. Radix antidotis inseritur.

Polium. CAP. CV.

DVo genera polij: montanum, cui teuthrio nomen est, & cuius est vsus. Tenuis frutex est, candidus, dodrantalis, semine refertus: capitulo in cacumine quandam corymborum speciem præ se ferente, paruo, cano hominis capillo simili, grauiter olente, non sine quadam suauitate. Alte-

rum fruticosius, non vsqueadeò valens odore, & viribus infirmius. Potum feruefacti ius auxiliatur serpentium ictibus, hydropicis, morbo regio: & lienosis ex aceto: stomachum malè habet: caput doloribus afficit, aluum & menses ciet: substratum suffitúmve serpentes abigit: illitum vulnera conglutinat.

ANNOTATIO.

Scordii hoc loco depicti vberrimus vbique est prouentus, vt non iniuria eorum sit explosus error, qui allium syluestre, aut obuiam quamcunque herbam allium subolentem, hoc esse opinabantur. Est autem præter id, Plinio libro 25. cap. 6. authore, aliud quoddam genus latioribus folijs ac mentastri effigie, cuius nuper in monte quodam ad Viennam ingens se copia nobis obtulit: nec alia sanè nota, quàm foliorum cum mentastro similitudine, à scordio huic authori descripto, differre obseruauimus.

Scordium. CAP. CVI.

SCordium, in montibus & palustribus nascitur, folijs trissaginis, maioribus, non sic in ambitu diuisis, aliquantum allia redolentibus, gustu amaris & adstringentibus: quadrangulis caulibus: subrubro flore. Herba vim excalfactoriam habet: vrinam cit. Cocta recens aridáve cum vino, aduersus venenatos serpentiũ morsus bibitur: ad stomachi quoq; rosiones, dysenteriã, & vrinæ diffi-

difficultatẽ, binis drachmis cũ hydromelite: crassamen purulentũ pectore expellit. Facit aridæ farina ad veterem tußim, rupta, cõuulsa, si cum nasturtio melle & resina misceatur in eclegmate: inflãmata modicè præcordia, cerato excepta, recreat: cũ aceto acri aut aqua, podagris conuenienter illinitur: mẽses imposita mouet: vulnera cõglutinat: vetera vlcera purgat, & ex melle ad cicatricem perducit. Sicca excrescentias in carne cohibet. Succus ad eadem vitia bibitur. Inter prima efficax Ponticum natione, Creticumq;.

Tussilago. CAP. CVII.

TVßilagini, folia sunt maiuscula quàm hederæ, sex aut septem à radice, subalbida à terra, supernè virentia, in plures angulos exeuntia: caulis palmum altus: flos luteus, vere prodit, quo vnà cum caule confestim exuitur: inde nonnulli his vacare existimauerunt. Radix tenuis est & superuacua: nascitur in amœnis & riguis. Folia ex melle trita igni sacro & omnibus inflammationibus illitu medentur. Aridæ fumus per infundibulum hianti ore raptus, hos sanat qui sicca tußi atq; orthopnœa infestantur: pectoris vomicas rumpit. Eundem effectum præbet suffita radix. Decocta in hydromelite, & pota emortuos partus eijcit.

Vulgo mragula caballina.

Artemisia. CAP. CVIII.

ARtemisia magna ex parte in maritimis nascitur, absinthij modo fruticosa, maioribus

& pinguioribus folijs, ramisq;: huius quidem genera duo. Vnum lætius habitiusq;, folijs virgisq; latioribus. Alterum tenuius, flore paruo, tenui, candido, graueolente: æstate floret. Sunt qui in mediterraneis vnicaulis nomine appellãt, tenuem herbulam, simplici caule & minuto, floribus scatente tenuibus, flauo colore: hæc iucũdiorem quàm præcedens efflat odorem. Vtraque excalfacit, extenuat: feruefactæ conuenienter in muliebres desessus adijciuntur, ad detrahendos menses, partus, secundasq;: item ad præclusiones vuluæ, & eiusdem inflammationes: calculos cõminuunt: remoratam vrinam cient: menses pellunt pubi illitæ. Succus vuluæ inditus ex myrrha, eadem quæ insesso trahit. Coma tribus drachmis eorundem educendorum gratia bibitur.

Ambrosia. CAP. CIX.

AMbrosia pusillus frutex est, ramosus, altitudine trium palmorum: folijs rutæ, circa imum caulem exiguis: cauliculi seminibus, perinde quasi racemulis grauidi, qui nunquam florem pariunt, odore vinoso, suaui: radice tenui, sesquipedali. Coronantur ea Cappadoces. Vis eius reprimere ac repellere, & illitu adstringere humores, qui in aliquam partem incumbunt.

Botrys. CAP. CX.

BOtrys fruticosa herba est, lutea tota, & in multas alas sparsa: semen circa totos ramulos prouenit: folia cichorio similia: tota suauem odorem

odorem ſpirat: quare veſtimētis interponitur: inuenitur in torrentium ripis, & conuallibus. Pota orthopnœas mulcet. Hãc Cappadoces ambroſiam vocant, alij artemiſiam.

Geranium. CAP. CXI.

GEranion folijs anemones, diuiſuris longioribus: radice ſubrotunda, cum eſtur dulci. Quæ drachmæ pondere in vino pota, vuluæ inflationes diſcutit. Geranium alterũ, caulibus minutis & piloſis, ſeſquipedalibus: folijs maluæ, in ſummis alis ſurſum ſpectantia gruum capitula inſunt, cum ſuis roſtris, aut canini dentes. Nullus in medicina vſus.

Pes columbinus vulgò.

Gnaphalium. CAP. CXII.

GNaphalij folijs mollibus ac albis pro tomento vtuntur. Bibuntur efficaciter folia in vino auſtero, ad dyſenteriam.

Typha. CAP. CXIII.

TYpha folium ædit * cyperidi ſimile: caulem album, læuem, æquabilem: florem in cacumine ambientem, denſum, qui in pappos ſoluitur, quod paniculã aliqui nominãt. Huius herbæ flos, ſuillo adipe eloto exceptus, ambuſtis medetur. Gignitur in paluſtribus & aquis ſtagnantibus.

* Intellige quam lib. 1. cyperum vocauit.

Circæa. CAP. CXIIII.

CIrcæa, quam & dircæam aliqui vocant, folijs eſt hortenſis ſolani, agnatis crebris: flore nigro, puſillo, copioſo: ſemine milij, naſcente in quibuſdã veluti corniculis: dodrãtali radice, tri-

plici fermè aut quadruplici, candida, odorata, excalfaciente. Nascitur in apricis, saxis, & vento perflatis. Radicis tusæ pondo quatuor, in sextarijs tribus vini dulcis, per diem & noctem macerantur, potuq; triduo vuluas expurgāt. Semen in sorbitionibus datum, lacte mammas nutricū explet.

Oenanthe. CAP. CXV.

Videtur nostra Filipēdula.

OEnanthe folia habet pastinacæ: florem candidum: caulem crassum, palmi altitudine: semen atriplicis: radicem magnam, in multa rotunda capitula extuberantem: nascitur in petris. Caulis eius & folia, cum mulso vino pota secūdas eijciunt. Radix è vino, vrinæ stillicidio conuenit.

Conyza. CAP. CXVI.

Vulgò pulicaria.

COnyzæ duo genera: quæ parua vocatur, odore præstantior est: maior verò frutice altior & folijs latioribus, graui odore. Vtriusq; folia oleæ similia, hirsuta, pinguia. In maiore caulis binûm cubitorum altitudine attollitur, in minore pedem æquat. Flos fragilis, lutei coloris, subamarus qui in pappum abit: radices superuacuæ. Suffitu substratuq; frutex totus serpentes fugat, culices abigit, & pulices necat. Folia conuenienter illinuntur serpētium plagis, & tuberculis, ac vulneribus. Flores & folia cum vino ad menses partusq; eijciendos bibuntur: item contra vrinæ stillicidia, arquatum morbum, & tormina: comitiales pota ex aceto adiuuant. Decoctum in desessionibus medetur vuluæ malis. Impositus succus abor-

tum

*tum facit. Ex oleo efficaciter horroribus * obli-nitur. Capitis dolores tenuis illita sanat. Est & tertium conyzæ genus, caule crassiore, ac mollio-re: folijs mediæ inter maiorem ac minorem ampli-tudinis, minime autem pinguibus: multò grauio-ris hæc est odoris & iniucũdioris, sed inefficacior. Prouenit locis non riguis.* * ἢ ποιᾶ.

Hemerocallis, siue lilium syluestre.

CAP. CXVII.

HEmerocallis folium & caulem habet lilij, porraceo colore: flores in caule per singulos exortus, terni aut quaterni erumpunt, lilij diuisu ra, quoties dehiscere cœperũt, colore perquàm pal lido: radix magna est atq; bulbosa: quæ pota, aut cum melle & lana in pesso apposita, aquam educit & sanguinem. Folia trita mammarum in-flammationes à partu contractas, oculorumq; col-lectiones mitigant. Radix & folia igni ambustis vtilissimè illinuntur.

ANNOTATIO.

Leucoion, si nominis etymon spectes, al-bam significat violam: solet tamen & pro lu tea, cœrulea ac purpurea vsurpari. Nunc of-ficinis, Arabum ferè sequacibus, Cheiri nun-cupatur.

Leucoium, siue viola alba.

CAP. XVIII.

LEucoion vulgaris est notitiæ, sed in floribus differentia quædam: nanq; aut cœrulei, aut albi,

albi, aut purpurei, aut lutei inueniũtur. Lutea verò præcipui in medicina vſus. Huius aridi flores feruefacti in deſeßionibus, valent cõtra vuluæ inflammationes, & menſtrua expellunt: ſanãt oris vlcera, cum melle: cum cerato, rimas ſedis. Semen duûm drachmarum pondere ex vino potum, aut cum melle inditum, menſes, ſecundas & partus extrahit. Radices cum aceto illitæ, lienem reprimunt, & podagricos iuuant.

Cratæogonum. CAP. CXIX.

Videtur genus Perſicariæ, non maculatũ.

CRatæogonum, ſiue vt alijs placet cratæonon, folijs melampyro ſimile eſt, multis calamis ex vna radice emicantibus, multorumq; geniculorum: ſemine milij: naſcitur magna ex parte in opacis & frutetoſis, ſummopere acre. Traditum eſt à quibuſdam, hoc ſi bibat ieiuno ore, ter die poſt mẽſes purgatos, tribus obolis, in cyathis aquæ duobus mulier, ante conceptum quadraginta diebus: & vir modo conſimili, totidem diebus ante coitum hauriat, virilis ſexus partum futurum.

Phyllum. CAP. CXX.

PHyllum, quod & elæophyron vocatur, duûm generum eſt. quod autem thelygonum appellant, in ſaxoſis muſci modo gignitur, folio oleæ, ſed magis herbaceo: caule tenui, breui: radice exili: florem albũ profert: ſemen papaueris maiuſculũ. Sed arrhenogonũ cætera huic ſimile, ſolo fructu diſtat: habet enim racemoſum quiddam deflorentibus oleis non dißimile. Arrhenogonon potu, maſculi

sculi sexus facere partus, vt thelygonon fœminei, proditur. Horum Crateuas author est: sed huiusmodi historiátenus, mihi produxisse visum est.

Testiculus. CAP. CXXI.

TEsticulus, quem Græci cynosorchin vocãt, folijs circa imam caulis partem in terra stratis, oleæ molli similibus, longioribus, angustioribus, læuibus: caule dodrantali: floribus purpureis: radice bulbosa, oblonga, oliuæ modo angusta, duplici ordine: superiore, quæ plenior est: inferiore, quæ mollior ac rugosior. Eduntur radices coctæ, vt bulbi: ex quibus si maiorem edant viri, mares generari dicuntur: si minorem fœminæ, alterum sexum. Addunt, in Thessalia mollem mulieres in lacte caprino bibere, ad stimulandos coitus: aridam verò, ad inhibendos: & alterum alterius potu resolui. Nascitur in petrosis & sabuletis. Testiculus alio nomine serapias, Andrea authore vocatur, quoniam radix ad multa vtilis sit. folijs est porri, latioribus, oblongis, pinguibus, ex alarum sinu inflexis: caule palmeo: floribus penè purpureis, radice testiculis simili: quæ illita tumores discutit, vlcera purgat, & serpere eadem non patitur. Abolet fistulas, & illitu inflammationes lenit. Aridæ radices nomas inhibent: sanantq; putredines, & oris vlcera cacoëthe: aluum sistunt è vino potæ. De hac, eadem quæ de testiculo canis, produntur.

Officinis falsò satyrion, de quo seq. cap.

Sat

Satyrium. CAP. CXXII.

SAtyrium aliqui trofolium vocant, quoniam tria fert folia, ad terram infracta, rumici aut lilio similia, minora tamen, ac rubra: caulem cubitalem, nudum: florem lilij effigie, candidum: radicem bulbosam, mâli magnitudine, fuluam, intus vt ouum, candidam, gustanti dulcem, & ori non ingratam: quam in vino nigro austero bibere conuenit, contra opisthotonum. Vtendum ea dum concumbendi incessit cupiditas, siquidem ea proniores ad venerem fieri affirmant. Est & alterum satyrium erythronium siue erythraicon, id est rubrum, semine lini, maiore, duro, læui, splendente: quod fertur, non secus atq; scincus, libidinem excitare. Cortice radicis gracili, rufo: intus autem album includitur, sapore dulci, non ingrato ori: in montosis & apricis enascitur. Venerem, vt produnt, si omninò manu teneatur radix, stimulat: eoq; magis, si bibatur in vino.

Horminum. CAP. CXXIII.

Vulgò Gallitricum.

HOrminum herba est, folijs marrubio similis: caule semicubitali, quadrangulo, circa quem eminentiæ siliquis similes prodeunt, quæ ad radicem spectãt, in quibus diuersum semen recluditur: siquidem in syluestri rotundum, fuscumq; inuenitur: in altero, nigrum, & oblongum, cuius est vsus. Ad venerem stimulandam, cum vino bibi volunt. Purgat cum melle argemas albuginesq;, & illitum ex aqua tumores discutit. Eo etiam extrah

trahuntur aculei ex corpore. Idem effectus est illitæ herbæ. Syluestre magis viribus pollet: quare vnguentis, præsertim gleucino, permiscetur.

Securidaca. CAP. CXXIIII.

HEdysaron, quod vnguentarij pelecinum, id est securidacam vocant, frutex est, folijs ciceris: semen rufum in siliquis fert, corniculorum modo aduncis, quod ancipitem securim æmulatur, vnde nomen accepit: amarum gustu. Stomacho vtile in potu. Additur in antidota. Cum melle ante coitus subditum, concipiendi spem adimit. Nascitur in segetibus & hordeis.

Onosma. CAP. CXXV.

ONosma, * oblonga folia habet: ad similitudinem anchusæ, longitudine quatuor digitorum, & vnius latitudine, mollia, in terra iacentia, sine caule, sine semine, sine flore: radice nititur longa, tenui, infirma, rubescente: gignitur in asperis. Folia in vino pota partus extrahũt. Prægnans si eam supergrediatur, abortum facere dicitur.

*οἱ ἢ ὀσμάδα· οἱ δὲ φλονῖτιν· οἱ ἢ ὄνονιν καλοῦσι.

Nymphæa. CAP. CXXVI.

NYmphæa nascitur in paludibus & stagnantibus aquis folijs fabæ Aegyptiæ, minoribus, & longioribus, alijs in summa aqua, alijs demersis pluribus ex radice eadem prodeũtibus: flore lilio simili, albo, & in medio crocos habente: cum defloruerit, vt rotundum malum, aut papaueris caput, extuberat: nigro semine, denso & lato,

Nunc Nenuphar.

lato, lenti gustus: caulis est læuis, niger, minimè crassus, Aegyptiæ fabæ cognatus: radix nigra, scabra, clauæ similis, quæ autumno secatur. Sicca cum vino pota cœliacis, dysentericisq; auxiliatur & lienem absumit. Radix stomachi ac vesicæ doloribus illinitur, vitiligines ex aqua emendat: imposita cum pice, alopeciis medetur. Eadem cōtra veneris insomnia bibitur: siquidem ea prorsus adimit, pota aßiduè aliquot diebus, genitaleq; infirmat. Idem semen potum efficit. Nymphææ nomen sibi vendicasse videtur, quoniā aquosa amet. Plurima inuenitur in Elide, in Anygro amne, & in Bœotiæ Aliarto. Est & altera nymphæa, cuius flos blephara dicitur, foliis antè dictæ, radice alba, scabra, flore luteo, nitente, rosæ simili. Huius semen & radix, contra fœminarum profluuia efficaciter ex vino bibuntur. Nascitur in Thessalia, amne Peneo.

Androsaces. CAP. CXXVII

ANdrosaces herba est amara, tenues spargēs iuncos, sine foliis, folliculos in capitulis habens, in quibus semen continetur: gignitur in Syriæ maritimis. Ea drachmis duabus in vino pota, copiosam hydropicis vrinam ciet. Idem effectus est semini poto, & herbæ decocto: podagris vtiliter illinitur.

Asplenum. CAP. CXXVIII.

Ceterach officinis.

ASplenum, aliqui scolopendrion vocant, alij splenion, alij Hemionium, foliis est multis, scol

*scolopendræ animali similibus, ab radice vna prodeuntibus. Nascitur in parietibus, saxisq́; siliceis, & opacis: nec caulem, nec florem, nec semen habet. folia * ficulæ modo diuiditur, subter flauescentia hirsutaq́;, supernè viridia. Vim hanc habent folia in aceto feruefacta, vt per dies quadraginta pota, lienem absumant: quibus etiam contritis lienem ex vino illini oportet. Stranguriæ, & regio morbo prodest, singultum sedat, calculos in vesica comminuit. Conceptum adimere creditur, per sese aut cum muli liene appensa. Tradunt noctu, silente luna, huius rei gratia effodiendam.* * Polipodij.

ANNOTATIO.

Ruellio & Fuchsio lingua ceruina nunc appellata: quam alij, minus rectè fortassis, Phyllitida suspicantur, de qua suprà Capite CII.

Hemionitis. CAP. CXXIX.

HEmionitis, quam aliqui splenion vocant, folium emittit dracunculi, lunæ modo incuruum: radicibus cohæret multis, tenuibus: nũquam flores, neque semen, neque caulem gignit: in petrosis nascẽs, austero sapore. Ea ex aceto pota lienem absumit.

Antyllis. CAP. CXXX.

ANtyllis duplex est: quædam enim lenti simillima, folijs mollibus, rectis ramulis, palmi altitudine: radice parua, tenui. Nascitur in salsis terris, & à sole illustratis, non insulso gu-

stu. Altera est folijs ramulisq́; * aiugæ similis, hirsutioribus tamen, breuioribus, & asperioribus: flore purpureo, odoris admodum grauis: radice cichorij. Pota drachmis quatuor vrinæ difficultati, renibusq́; plurimum prodest. Tritæ, vuluæ pituitas emolliunt, cum rosaceo, & lacte impositæ, vulneribus medentur. Quæ autem aiugæ similitudinem refert, præter alia, pota cum aceto mulso comitiales sanat.

* Chamæpityi.

Anthemis. CAP. CXXXI.

Officinis camomilla. Cuius nominum varietas ab interprete omissa est.

ANthemidis genera tria, tantum flore distantia: rami dodrantales, fruticosi, aliis multis concaui: tenuibus foliolis, paruis, numerosis: rotundis capitulis: floribus in medio aureis, forinsecus orbiculato ambitu candidis, melinis, aut purpureis, magnitudine foliorum rutæ: nascitur in asperis, & iuxta semitas: colligitur vere. Vim habent radices, flores & herba excalfaciendi, extenuandiq́;: potu, & insessione, pellunt menstrua, partus, vrinam, calculosq́; : aduersus inflationes, & ilei tormenta bibuntur: bilem suffusam expurgant: iocinerum vitia sanãt: decocto earum vesicæ fouentur. Ex omnibus his generibus ad calculos efficacissima est, quæ florem purpureum habet, cuius amplitudo maiuscula est: hanc propriè heranthemon vocant. Ea cui leucanthemo nomen est, item quæ chrysanthemon dicitur, vehementius vrinam ciunt. Aegilopijs illitæ medentur: commanducatæ vlcerum eruptiones in ore,

ſanant. Nonnulli in clyſteribus ex oleo vtuntur, teruntur q; in farinam, ad abigendos febrium circuitus. Flores & folia recondi debẽt, & priuatim tuſa, in paſtillos digeri: radix quoq; ſiccari, dumq; ingruit neceßitas, binæ partes herbæ dari, modo floris aut radicis pars vna, modo cõtra floris partes duæ & herbæ vna, permutatim duplicato pondere, alternis diebus: bibere autem oportet in vino mulſo, diluto.

Parthenium. CAP. CXXXII.

PArthenium, aliqui amaracon vocant, folijs eſt coriandri, tenuibus: flore per ambitum albo, intus melino, odore ſubuiroſo, ſapore amaro. Siccatum, cum aceto mulſo aut ſale potum, nõ ſecus atque epithymum, & bilem & pituitam detrahit: ſuſpirioſis prodeſt & melancholicis. Herba ſine flore à calculoſis, et anhelatoribus magna vtilitate bibitur. Valet decoctum ad inſidendum in duritia vuluarum, & inflammationibus. Illinitur ſacro igni, & collectionibus, cum flore. *Vulgò matricaria.*

ANNOTATIO.

Non ſunt ſequendi, qui Cotulam fœtidam vulgò dictam pro hoc obtrudũt. Nam præter quàm quòd folia illius nullã aut ſaltem paruam cum fœniculo habeant ſimilitudinem, flos eius non totus luteus(quod in illo tamen requiritur) ſed per ambitum albus, ac intus tantum luteus cõſpicitur: quod haud dubiè Dioſcorides, ſi Cotula illa ve-

rum esset Buphthalmum, minime, vt nec in Parthenio, Narcisso & Anthemidos prima specie, silentio prætermisisset.

Buphthalmum. CAP. CXXXIII.

BVphthalmon (quidam cachlam vocant) tenues emittit cauliculos, mollesq;: folia fœniculi: luteum florem, anthemide maiorem, oculi similitudine, vnde nomen traxit: circa oppida nascitur, & in campestribus. Flores cum cerato triti, *tumores duritiasq; discutiunt. Aiunt epotam post exitum à balneis, regio morbo correptis, colorem tractu temporis reddere.*

Pæonia. CAP. CXXXIIII.

PAeonia siue glycyside, Græcis aliquibus pentboron dicitur: sunt qui idæos dactylos radicem pæoniam vocant. Caulis *altitudine sesquipedis adolescit, comitantibus multis stolonibus. Huius duo genera: mas, folia iuglandis habet: in fœmina verò, smyrnij more diuiduntur. Summo caule siliquas emittit, veluti * græcas nuces: in quibus, quum dehiscunt, multa granula rubra, acinis punicorum similia, inueniuntur, & in medio nigra, quinque aut sex, purpurea.* Radix *maris [tenuis] digitali craßitudine, & palmi longitudine, gustu adstringens, alba: fœminæ radicibus ceu glandes circiter septem aut octo inhæret, vt in hastula regia.* Fœminis *à partu non purgatis sicca radix datur: ciet menses nucis græcæ magnitudine pota: sic ventris doloribus cum vino* aus

* *Amygdalas intellige.*

auxiliatur. Valet contra regium morbum, & renum, ac vesicæ dolores. Decocta in vino aluum sistit. Rubra grana rubenteis mēses sistunt, decem vel duodecim pota in vino austero & nigro: stomachicis & erosionibus ea esse prodest: à pueris pota, initia calculorum eximunt. Grana nigra auxiliantur suppreßionibus nocturnis, vuluæ strangulationibus, & matricis doloribus, quindecim numero pota, in aqua mulsa, aut vino. Nascitur in altißimis montibus & præruptis.

Lithospermum. CAP. CXXXV.

Lithospermon à seminis duritia nomen accepit: folijs est oleæ longioribus, & latioribus, mollioribus: iacent humi, quæ ab radice exiliunt: ramulis rectis, tenuibus, firmis, craßitudine acuti iunci, lignosis, in quorum cacumine bifidi exortus, cauliculorum speciem exhibent: folijs longis, inter quæ paruum semen, rotundum, erui magnitudine, duritia lapidea. Nascitur in asperis et æditis locis. Vim hanc habet, vt semine cum vino albo poto calculos frangat, pellatq; vrinam. Vulgò milium solis.

Phalaris. CAP. CXXXVI.

Phalaris cauliculos emittit Zeæ culmis similes, à minutis ac nullius vsus radicibus, multos, duûm palmorum, geniculis cinctos, graciliores tamen ac dulces: semen candidum, oblongum, milij magnitudine. Tunditur, & in aqua aut vino succus ad vesicæ cruciatus vtilißimè bibitur. Semen cochlearis mensura potum, ad eadem ef-

ficax est.

Rubia. CAP. CXXXVII.

Hodie Rubia tinctorum.

*ἢ ἐρευθόδανον. ἔνιοι δὲ τεύθειον καλοῦσι.

*ὡς ἐν θαβαίνῃ τῆς γαλατίας.

*ERythrodanum * radix rubra est, qua tinguntur lanæ. Vna sponte prouenit, altera seritur,* vt in Thebana Galliæ, & Rauenna Italiæ: in Caria inter oleas, vt in aruis, solo creditur. Hanc non sine quæstu serunt: nanque maximum ex ea sentiunt prouentum. Asperi caules & quadranguli, longi, aparinæ non dissimiles, robustiores, & multo prorsus maiores: folijs per interualla certa circum articulos, stellatim decussatis. Semen eius rotundum, inter initia viride, mox rubrum, postea cum emature, nigrũ: radix tenuis, longa, rubra. Vrinã ciet: qua de causa regio morbo opitulatur, pota cum aqua mulsa: item ischiadicis, & resolutis. Crassam copiosamq; vrinam pellit, nonnunquam & sanguinem: bibentes tamen quotidie lauari oportet, & excrementorum quæ redduntur differentiam spectare. Aduersus serpentium morsus, ramulos cum folijs vino bibere prodest. Semen ex aceto potum, lienem absumit. Imposita radix trahit partus, menses, secundasq;. Albæ vitiligini, illita ex aceto medetur.*

Lonchitis. CAP. CXXXVIII.

LOnchitis folia habet porri, latiora, rubentia, plurima, ad radicem circunfracta, veluti in terram procumbentia, pauca in caule, in quo flores, ceu galericuli, hiantibus comicis personis similes, nigri, & è rictu albam exerentes velut linguam,

guam, quæ ad labrum inferius spectet: semen inuolucris clausum lanceæ simile, triangulum: vnde sibi cognomentum arrogauit: radix dauci. Nascitur in sitientibus, & asperis. Radix ex vino pota vrinam ciet. Altera est lonchitis, quam aliqui asperam lonchitin dicunt: folia scolopendrij emittit, sed asperiora maioraq́;, ac multo magis diuisa. Vulneribus mirum in modum prodest, in eisq; inflammationes excitari non patitur. Pota ex aceto lienem absumit.

Althæa. CAP. CXXXIX.

ALthæa, quam alij ibiscum vocant, in syluestrium maluarum genere est, cui folia vt cyclamino, rotunda, lanugine canescunt: flore rosaceo: bicubitali caule: radice lenta, intus alba. *Althæa appellatur, quòd inter primas sit vtilis, & pluribus polleat remedijs. Decocta enim in vino aut aqua mulsa, & per se cum imponitur tusa, efficax est contra vulnera: item ad strumas, parotidas, abscessus, mammarum inflammationes, fracta sedis, inflationes, neruorum rigores: siquidem discutit, & excoquit, rumpit, & ad cicatricē perducit. Cocta, vt dictum est, adiecto suillo adipe, aut anserino, terebinthináve, vt malagmatis lentor fiat, facit ad vuluæ inflāmationes, præclusionésque, in peßis subdita. Decoctum eodem fungitur munere: onera vuluæ, reliquiasq; à partu extrahit. decoctæ * succus ex vino potus, succurrit vrinæ difficultati, calculosorum cruditati-

Vulgò Bismalua, & Maluauiscus.

* Ab ἀλθαίνω quod mederi significat.

* τ῀ ῥίζης.

*bus, dysentericis, ischidiacis, tremulis, ruptis: dentium mulcet dolorem, cum aceto decocta, colluto inde ore. Viride semen siccumq; tritum, vitiligines in sale * perunctas emendat: eodem cum oleo & aceto peruncti, à venenatis non feriuntur. Valet contra dysenteriam, & sanguinis reiectiones, aluiq; profluuium. In posca aut vino decoctum bibitur, contra omnes vesparum, apum, similiumq; aculeatos ictus. Folia cum olei momēto, morsibus, & igni ambustis illinuntur. Constat aquam, trita radice addita, sub diuo addensari.*

*σὺν ὄξει.

Alcea. CAP. CXL.

ALcea *syluestrium maluarum generi aßignatur: folia habet diuisa, verbenacæ proxima: caules treis aut quatuor, cortice cannabino vestitos: florem rosæ, paruum: radices albas, latas, quinque aut sex, cum plurimum cubitales: quæ cum vino aut aqua potæ, dysentericis ruptisq; medentur.*

Herba Simeonis vulgò.

Cannabis. CAP. CXLI.

CAnnabis *satiua plāta magni in vita vsus ad robustißimos funes factitandos: folijs fraxini, graui odore: caulibus proceris, inanibus: semine rotundo, quod largiore cibo genituram extinguit. Succus ex ea recente, conuenienter aurium doloribus instillatur.* Syluestris cannabis virgas fert althææ similes, minores, nigriores, & asperiores, cubiti altitudinem æquantes: folio satiuæ, nigriore & asperiore: flore lychnidis, subrubro:*

*Fortè eupatorium vulgatum.

bro: semine & radice althææ. Decocta radix, illitu inflammationes mulcet, tumores discutit, tofos articulorum dissipat. Huius cortex torquendis funibus accommodatus.

Anagyris. CAP. CXLII.

ANagyris * frutex est arboris instar, perquàm grauis odore: folijs * agni, virgisq;: flore brassicæ: semen in siliqus non breuibus gignit, subrotundum, firmum, versicolori facie, simile renibus, quod durescit vua maturescente. Tenera folia trita tumores illitu reprimunt. si partus hæreat, & secundæ mensesq; morentur, drachmæ pondere bibuntur in passo: sic & suspiriosis dantur, & contra capitis dolores in vino. Difficulter parientibus adalligantur, ita vt à partu statim auferantur. Radicis cortex concoquendis discutiendisq; adhibetur. Semen commanducatum vomitiones vehementer ciet.

*οἱ ἢ ἀνάγυρον. οἱ ἢ ἄκοπον καλοῦσι.

*viticis.

Cepæa. CAP. CXLIII.

CEpæa portulacæ similis est, sed nigriora habet folia, & radicem tenuem. Folia in vino pota, vrinæ stillicidio, & vesicæ scabie laborantibus, opitulantur: maximè id præstat, si cum decocto radicum asparagi eius, quem myacanthon, hoc est, corrudam vocant, bibatur.

Vulgò plãtago aquatica.

Alisma. CAP. CXLIIII.

ALisma, * alij damasonion appellant: folia ei plantaginis, nisi angustiora essent, * laciniosa, conuexaq; in terram: caule simplici, tenui,

* Vox ex Plinio adiecta.

cubito altiore: capitibus thyrsi: flore tenui, candido, pallescente: radicibus tenuibus, vt veratri nigri, acribus, odoratis, modicè pinguibus: aquosos amat tractus. Radix, si drachma vna aut altera bibatur, his conuenit, qui leporem marinum deuorarunt, aut à rubetis ranis demorsi sunt, aut opium hauserunt: torminibus atque dysenteriæ, per se, aut cum pari modo seminis dauci, potui datur. Conuulsis, & contra vitia vuluæ prodest. Herba sistit aluum, menstrua pellit, tumores illita mitigat.

Onobrychis. CAP. CXLV.

Onobrychis, folia habet lentis, longiora paulò: caulem dodrantalem: florem puniceum: radicem paruam: nascitur in vliginosis & incultis. Herba suapte vi, si trita illinatur, tubercula dißipat: cum vino pota, strangurias sanat: illita ex oleo, sudores mouet.

Hypericum. CAP. CXLVI.

Nostra Perforata.

Hypericum alij androsæmon, alij corion, alij chamæpityn appellant, quoniam semen odore resinam imitatur: surculaceo frutice, dodrantali, subrubro, folio rutæ: flore luteo, qui digitis tritus sanguineum succum remittit, qua ex causa androsæmon cognominatur: subhirsuta siliqua, & in rotundo oblonga, hordei magnitudine: semine intus nigro, resinosi odoris: gignitur locis cultis & asperis. Vrinam ciet, menstrua pellit appositũ: tertianis, quartanisq; cum vino potum

tum liberat. Semē quadraginta diebus haustum, iſchiadicis medetur. Folia cum ſemine illita, ambuſta ſanant.

Aſcyron. CAP. CXLVII.

ASCyrum, ſiue aſcyroides, hyperici genus eſt, magnitudine diſtans, fruticoſius, maiores habens ramos, ſurculoſiores, rubentesq́; : folia tenuia : flores luteos, & fructum reſinoſum, hyperico non abſimilem: cuius attritu digiti ferè cruentantur, qua de cauſa androſæmum vocauere. Vſus ſeminis ad iſchiadicos, potum in hydromelitis ſextario: nam bilioſa recrementa ampliſſimè detrahit: ſed aſſiduè dare oportet, donec ſanitati reſtituatur. Illinitur & ambuſtis efficaciter.

ANNOTATIO.

*Vinoſo ſucco.] Marcellus ſanguineo vertit, qui non vt Ruellius οἰνώδη, ſed potius αἱματώδη, vti capite de hyperico, legiſſe videtur : quæ fortè lectio magis genuina. Nam & Plinius lib. 27. cap. 4. Androſæmi comam tritam ſanguineo ſucco manare, tradidit.

Androſæmum. CAP. CXLVIII.

*ANdroſæmon ab hyperico, aſcyroq́; differt, quòd fruticet ramulis ſurculoſis, ac tenuibus: rubentibus virgis : & folijs rutæ, triplo aut quadruplo maioribus, quæ trita *vinoſo ſucco manant : complureis alas habet in cacumine, vtrinque expanſas, pinnatasq́; : circa quas, flores puſilli,*

silli, lutei : & in calyculis semen papaueris nigri, insigne lineis. Huius comæ tritæ resinosum odorem reddunt. Semen tritum drachmis duabus potum, biliosa alui excrementa pellit: ischiadicis maximè medetur : sed à purgatione aquam exorbere oportet. Herba ambustis illita medetur, vulneribus sanguinem cohibet.

Coris. CAP. CXLIX.

C*Oris, quod aliqui hypericon vocant, frutex est folio ericæ, rubro, pinguiore, ac minore, non altior dodrante, suauis, odoratus, acris. Potũ semen menses trahit, & vrinas : contra phalangiorum morsus, ischiadicos, & opisthotonicos ex vino potum auxilio est: horroribus ex pipere, sed opisthotonicis ex oleo, aptissimè illinitur. Radix vino decocta potaq; defectis opem ferre creditur: sed laborantem inter potandum quamoptimè cooperiri licet: siquidem corpus totum desudabit, ex qua re pristinam agilitatem recuperabit.*

Aiuga, siue chamæpitys. CAP. CL.

Vulgo Iua arthritica.

** ὑπόκυρτος. i. subcurua.*

** πυκνά, id est, frequentibus.*

A*Iuga herba in terra repens : *incuruæ similis : folijs semperuiui minoris, multo tenuioribus, hirsutis & pinguioribus, circum ramos* densis, odore pinus: flore tenui, luteo, vel candido : radice cichorij. Folia septem diebus in vino pota, regio morbo medentur: & quadraginta diebus ex hydromelite, ischiadicos sanant : dantur peculiariter vrinæ difficultatibus, iocineris, & renum vitijs : torminosis prosunt. Ea apud Hera-*

cle

cleam Ponticam, perinde atque antidoto contra aconitum vtuntur, bibentes decoctum. Ad antedicta illinitur, cum polenta iure decocti subacta: trita in farinam & cum fico in pilulis sumpta, aluum emollit: excepta melle, cum æris squama & resina deijcit: apposita ex melle, vuluæ vitia extrahit: mammarum duritias discutit: vulnera glutinat: vlcera quæ serpunt, cum melle illita, cohibet. Alterum est genus aiugæ, cubitalibus ramis, in anchoræ speciem incuruatis, prætenuibus, coma supradictæ: flore candido: semine nigro: hæc etiam pinum rodolet. Tertia mas nominatur, paruula, folijs exilibus, albis, pilosis: caule aspero, candido: luteis flosculis, semine iuxta alas. Resipit & hæc pinum. Hæ duæ vim superioris obtinēt, sed non vsqueadeò efficacem.

TERTII LIBRI
FINIS.

PEDANII DIOSCORIDIS ANAZARBEI, DE *Medicinali materia,* *Liber IIII.*

Ioanne RVELLIO *Sueßionenſi* interprete.

Ribus antè libris, amantiſsime Aree, tradidimus odoramenta, olea, arbores, vnguenta, animalia, frumenta, olera, radices, ſuccos, herbas, ſeminaq́;. In hoc autem quarto diſſeremus de radicibus, & eis quæ reſtant herbis.

Betonica. CAP. I.

CEſtron pſychotrophon vocitatur, quoniam frigidis locis inueniatur. Latini *betonicam appellant.* Herba *eſt, caulem ferens tenuem, cubiti altitudine, aut maiorem, quadratum: folia quercus, mollia, longa, in ambitu diuiſa, odorata, prope radicem maiora: in ſummis caulibus, ſemen veluti ſatureiæ ſpicatum ineſt.* Decerpta *huius folia ſiccantur, plurimos ad vſus.* Radi*cibus nititur, vt veratri, tenuibus. Quæ ex hydromelite in potu, pituitoſam vomitionem euocant.* Folia *dari debent ruptis, conuulſis, mulieri-*

bus

bus vuluæ malo opportunus, & ad laxandos vteri strangulatus, denarij pondere cum hydromelite: tres in vini sextario drachmæ, contra serpentium morsus ebibuntur. Herba magna vtilitate illatis à serpente vulneribus illinitur: aduersus etiã venena drachma ex vino pota cõuenit: præsumpta ea, si venenum hauriatur, nihil nocebit: vrinam ciet: aluum subducit: medetur comitialibus & insanis, pota ex aqua: & iocineris lienisq; vitijs, drachmæ pondere in aceto mulso, concoctionem adiuuat, si quis eam fabæ magnitudine secundum cœnam cum melle cocto deuorarit: modo consimili acida ructantibus propinatur. Stomachicis eam manducare & succũ deuorare proderit, si postea dilutum vinum sorbeatur. Datur sanguinem excreantibus, tribus obolis, cum diluti vini egelidi cyatho: ischiadicis, renum & vesicæ doloribus, ex aqua: aquæ intercutem binis drachmis ex hydromelite, si febricitant: sin aliter, ex mulso: regio morbo laborantes recreat, menses pellit, drachmæ pondere cum vino pota: aluum purgant drachmæ quatuor potæ, in hydromelitis decem cyathis. facit cum melle ad tabem & purulentam excreationem. Folia sicca tritaq; fictili vase reconduntur.

Britanica. CAP. II.

BRitanica aut vetonica, folia habet syluestris lapathi, sed nigriora, & pilosiora, gustu adstringentia: radicem tenuem & breuem: cau

caulem paruum emittit. Folijs *exprimitur succus qui igni aut sole cogitur. Vim habet adstringentem, priuatim depascentibus oris & tonsillarum vlceribus accommodatam. Valet etiam ad reliqua, quibus adstrictione est opus.*

Lysimachia. CAP. III.

L*Ysimachia, quam aliqui lytron appellant, caules emittit cubitales altiorésve, fruticosos, tenues, prodeuntibus geniculatim folijs, tenuibus, salicis figura, gustu adstringentibus: flore rufo, aut aureo: gignitur in aquosis & palustribus.* Foliorum *succus adstringente sua vi sanguinis reiectionem supprimit, dysentericis potui datur, aut infunditur: mensium abundantiam sistit, in pesso: sanguinis profluuio subuenit, si nares ea herba obturentur: vulnerum cruorem cohibet: acerrimum nidorem suffita reddit: qua de causa serpentes fugat, & muscas interficit.*

Sanguinaria, ceu polygonum. CAP. IIII.

Nũc Centinodia.

P*Olygonum mas ramos habet teneros & exiles, copiosos, geniculis cinctos, qui per terram, vt gramen, repunt: folia rutæ, sed molliora longioraq;: semine sub omnibus folijs turgescente: vnde marem appellari volunt: flos ei candidus, aut puniceus. Vis epoti succi est, spissare, ac refrigerare: prodest cruentæ excreationi, choleræ, alui fluxionibus, & vrinæ stillicidio: nam vrinam apertè ciet. Cum vino potus, contra serpentium morsus*

sus auxiliatur, daturq; in febribus per horam ante significationes: fœminarum profluuia impositu sistit: idem succus purulentis auribus* instillatur. Facit eximiè ad genitalium vlcera, cum vino, adiecto melle, decoctus. Stomachi feruori, sanguinis reiectionibus, vlceribus quæ serpunt, ignibus sacris, collectionibus, tumoribus, & recentibus vulneribus folia illinuntur. Sanguinaria fœmina fruticat vno caule, arundini tenero, simili, densis geniculis, & in se tubarum modo farctis: articulos in orbem cingunt apices, foliolis piceæ similes. Radicis nullus vsus: nascitur in riguis. Huic quoque spissandi refrigerandiq; natura, ad eadem valens, sed inefficacior.

* καὶ πρὸς ὠταλγίας.

Polygonatum. CAP. V.

Polygonatum nascitur in montibus, frutice cubito altiore: folijs lauri, latioribus, & læuioribus, sapore mali cotonei, aut punici, cũ quadam adstrictione: flores per singulos foliorũ exortus promit, candidos, folijs numerosiores, incœpta à radice supputatione: radicem habet albam, mollem, longam, crebro geniculatam, densam, graueolentem, digitum craßitudine æquantem: quæ vulneribus efficaciter illinitur. Quinetiam maculas in facie delet.

Vulgò sigillum Salomonis.

Clematis. CAP. VI.

Clematis humi serpit. læto, pinguiq; solo prouenit, viticulas spargens craßitudine iunci exiguas: folio lauri figura & colore, multo mino-

Est quã Latini Vincã peruincam vocant.

ra. Ea cum caulibus in vino pota, alui profluuia & dysenterias sedant: subdita in pesso cum lacte & rosaceo, aut cyprino, cruciatibus vuluæ medentur. Dolores dentium commanducata finit: imposita serpentium morsibus, iuuamentum præstat. Fertur etiam contra aspidum ictus ex aceto pota opitulari. Gignitur in terrenis. Est & altera clematis, quæ viticulosum emittit ramulum, rubescentem, lentum: folium gustu admodum acre, ac exulcerans: repit per arbores, vt smilax. Semen tritum, pituitam bilemq; detrahit, in aqua aut hydromelite potum. Folia eius illita lepras purgant. Cum lepidio conditur ad cibos.

Flammula Vulgò.

Polemonia. CAP. VII.

Polemoniam alij philæteriam, Cappadoces chiliodynamin appellant, ramis exilibus, vtrinq; pinnatis: folijs paulò quàm rutæ maioribus, ac longioribus, calaminthæ aut * sanguinariæ proximis, quibus in summis velut corymbi dependent, nigro semine: radice cubitali, albicante, * radiculæ simili: nascitur in montosis & asperis. Bibitur in vino radix contra serpentes & dysenteriam, & ex aqua aduersus vrinæ difficultatem, & coxendicum cruciatus. Datur ex aceto drachmæ pondere lienosis. Eadem scorpionis plagæ alligatur. Tradunt, eum, qui radicem gustauerit, à scorpione non feriri: eumq;, si ictus sit, nihil molesti passurum. Dentium dolorem mansa mitigat.

* Polygoni.
* Struthio.

AN

ANNOTATIO.

*Flores lutei.] Ne moueâre sicubi fortè, vt nos plerisque locis, candidis floribus conspexeris: solent enim pro loci varietate in vna eademque herba flores non raro commutari: id quod Dioscorides etiam in Atractylide, ac multis aliis plantis fatetur.

Symphytum, siue alus.

CAP. VIII.

*Symphyton petræon, id est alus, nascitur in petris, ramis tenuibus, paruis, origano similibus: capitulis thymi: * surculosum totum, odoratum, gustu dulce, saliuam ciens: longa radice, subrufa, digitali crassitudine. Decoctum in aqua mulsa & potum pulmonis vitia purgat: sanguinem reijcientibus, & renum malis, ex aqua sumdatur: ad dysenteriam, rubraq; fœminarum profluuia, in vino decoctum: ad conuulsa verò & rupta, ex aceto mulso bibitur. Quin & commanducatum sitim sedat, faucibus asperis subuenit, vulnera recentia enterocelasq; conglutinat, & illitu cohibet. Carnes autē cum symphyto decoctæ coalescunt. Est & alterum symphyton, quod aliqui pecton vocāt: id caulem emittit bicubitalem, solida maut maiorem, crassum, leuem, angulosum, vt sonchi inanem, circa quem breui interuacante spatio, folia exeunt angusta, buglosso proxima, oblonga, hirsuta: caule secundum angulos quosdam striato: folijs tenuibus ex alarum sinu prodeunti-*

* Ita Plin. Græcus ξυλῶδες, id est, ligno sum.

Nunc Consolida maior.

bus, in quibus flores lutei, & circa caulem velut verbaſci ſemina emicant. Tam caulis quàm folia, aſpera lanugine horrent, tactuq; pruritũ concitant: radices demittuntur foris nigræ, intus candidæ, viſcoſæ: quarũ eſt vſus. Tritæ & potæ cruentis excreationibus, ruptisq; proficiũt: recentia vulnera illitæ conglutinãt: carnes quoq;, ſi concoquantur, cogunt additæ: inflammationibus, præſertim ſedis, cum ſenecionis foliꝭs, vtiliter illinuntur.*

Holoſtium. CAP. IX.

HOloſtion herba eſt puſilla, tribus quatuórve digitis ſupereminens extra terrã, foliꝭs viticulisq; coronopo aut gramini proximis, guſtu adſtringentibus: radice alba, prætenui vſque in capillamenti ſpeciem, longitudine quatuor digitorum: naſcitur in collibus terrenis. Vſus eius ad rupta, in vino potæ: nam & carnes coguntur, decoctionibus addita.

Stœbe. CAP. X.

STœbe vulgaris eſt notitiæ: cuius ſemen & folia ſtringunt: quapropter decoctum dyſentericis infunditur: auribus quoque purulentis inſtillatur. Illita folia oculis ab ictu cruentis proſunt, & erumpentis ſanguinis impetus cohibent.

Clymenum. CAP. XI.

CLymenum caulem fert fabæ, quadratum: folia plantaginis, folliculis ſupra caulem in ſeſe inflexis, vt in iride, & polyporũ cirrhis. Probatiſſimum eſt è montibus. E frutice toto cum ra-

dice

dice ſuccus exprimitur, qui ad ſanguinis reiectiones, in potu efficax eſt: cœliacos, rubraq́; fœminarum profluuia, refrigerando infrænat: ſanguinem naribus erumpentem ſupprimit. Trita folia, aut ſiliquæ recentibus vulneribus impoſitæ, ea ad cicatricem perducunt.

Periclymenum. CAP. XII.

PEriclymenon, ſimplex fruticat, ex interuallis parua folia habens, ipſum amplectentia, ſubcandida, hederacea: inter folia ſurculi exeunt, in quibus baccæ, hederæ ſimiles: flos fabæ, candidus, aliquantum rotũdus, & quaſi in folium procumbens: ſemen durum, & quod difficile euellatur: radice rotunda, craſſa. Naſcitur in aruis ac ſepibus, cõuoluens ſe adminiculis, propter aſsidentibus. Semẽ eius poſtquam ematuruit collectum, & in vmbra ſiccatum, ſi drachmæ pondere detur in vino, quadragenis diebus, lienem abſumit, laſsitudinem diſcutit: ſed vrinam ciet, ſtatim à ſexto die cruentam. OrthopnϾæ, & ſingultui prodeſt: partum accelerat. Folia ſunt eiſdem viribus prædita, quæ tricenis ſeptenis diebus epota, ſterilitatem facere produntur: perunctis ex oleo, febrium algores abigunt. *Vulgò Caprifoliũ, & Matriſylua.*

Tribulus. CAP. XIII.

TRibuli genus vnum terreſtre, folijs ad effigiem portulacæ, tenuioribus, viticulis in terra ſtratis: ſpinis ſecundum folia rigidis, præduris: iuxta amnes & rudera naſcitur. Eſt & alterum

genus, aquis familiare, quod in fluminibus natum comam exerit, aculeos condens: folijs latis, & pediculo longo: caule parte summa, quàm ima crassiori. adsunt ei & capillamenta quædam spicacea: semen durum, ab altero non abhorreus. Vterq; refrigerantis & inspissantis est naturæ: ideò inflammationes omneis cataplasmate adiuuat. Vlcera in ore erumpentia, putredines, gingiuas, tonsillasq; persanat. Succus ex his colligitur, ad oculorum medicinas. Semen dum recens bibitur, calculosis iuuamentum affert. Drachma terrestris tribuli pota, illitáve, ictos à vipera recreat: contra venena cum vino aptißimè bibitur. Decoctum eius sparsum pulices necat. Thraces qui ad Strymona amnem habitant, virenti tribulo equos saginant, & è dulci semine & esculento panem, quo vescuntur, faciunt.

Limonium. CAP. XIIII.

LImonion, folia habet betæ, tenuiora & longiora, decem, sæpe plura: caulem tenuem, rectum, lilio æqualem, seminibus rubris scatentem, quæ gustata adstringunt. Semen tritum, & ex vino acetabuli mensura potum, dysentericis cœliacisq; prodest: rubra fœminarum profluuia sistit. Nascitur in pratis & palustribus.

Lagopus. CAP. XV.

LAgopus herba sistit aluum in vino pota: aut in febri, ex aqua. Eadem inguini alligatur, in inflammatione. Nascitur in segetibus.

Medium. CAP. XVI.

MEdion in saxis & opacis nascitur: folia habet* iridis: caulem tricubitalem, & in eo florem grandem, purpureum, rotundum: semine cnici, minuto: radicem dodrantalem, crassitudine baculi, gustu acerbo. Quæ trita in farinam, & ex melle decocta, rubros menses fœminarum sistit, eclegmate per aliquot dies sumpto. Semen in vino potum, menstrua pellit. * Alij seridis.

Epimedium. CAP. XVII.

EPimedium, caulis est non magnus, hederæ folijs, denis atque duodenis, neq; florem, neque fructum ferens: radice tenui, nigra, graui odore, gustu fatuo: nascitur in humidis. Folia cum oleo trita, imposito cataplasmate, mammas increscere non sinunt. Radix conceptum adimit. Folia trita quinis drachmis, post menstruas purgationes, quinque diebus in vino pota, præstant mulieribus ne concipiant.

Gladiolus. CAP. XVIII.

XYphion, alij phasganon, alij machæronion, Romani gladiolum, vocant: nomen inde accepit, quòd folium gladij præbeat speciem. Iridi simile erat, nisi minus & angustius videretur, & gladij modo mucronatum, neruosumq;. In caulem exit cubitalem, in quo purpurei flores, in ordinem digesti, inter se distant: rotundo semine: radicibus geminis, vna pusillorum bulborum modo, super alteram insidente, quarum inferior gracilis est, su-

perna vberior: nascitur in aruis. Superior cũ thure illita, admisto vino, spicula & aculeos è corpore extrahit: panos cũ lolij farina & hydromelite discutit: qua de re huiusmodi emplastris inseri solet. Menses imposita trahit. Superiori radice ex vino pota, venerẽ stimulari, & inferiore sumpta sterilescere tradũt. Superiorẽ quoq; vtiliter infantiũ enterocelis, cum aqua potui dare præcipiunt.

Sparganium. CAP. XIX.

SParganion, aliqui xiphidion vocant: folia habet gladioli, sed arctiora, & in terram magis procumbentia: in summo caule veluti pilulæ prominent, in quibus semen. Contra serpentis venena, radix cum vino datur.

Xyris. CAP. XX.

XYris, folia habet iridis, latiora, & in cacumine mucronata: quorũ medio caulis erumpit, satis crassus, cubitalis, ex quo siliquæ triangulares depẽdent: in quibus purpureus flos, in medio puniceus: semen in folliculis, simile fabis, rotundũ, rubrum, acre: radix longa, geniculata, rufa. Contra capitis vulnera, fractaq; efficax est: aculeos & spicula omnia citra molestiam extrahit, adiecta floris æris tertia parte, & radicis cẽtaurij ac mellis quinta: tumoribus & collectionibus illita cum aceto medetur. Radix ex passo bibitur, ad cõuulsa, rupta, coxendicum dolores, stranguriās et alui profluuia. Semẽ tribus obolis potũ, vrinā vehementius impellit: & cum aceto, lienem absumit.

Anc

Anchuſa. CAP. XXI.

ANchuſa, quæ alio nomine calys, aut onoclea appellatur, folia habet lactucæ in acumen faſtigiata, hirſuta, aſpera, nigra, multa, ab radice quoquouerſum humi ſparſa, ſpinis horrida: radici craßitudo digitalis, quæ æſtate prouenit, ac manus inficit ſanguineo colore: læto ſole naſcitur. Radix adſtringit: ad ambuſta & vetera vlcera, ex oleo & cera efficax eſt: igni ſacro cum polenta medetur: lepris & vitiliginibus illinitur ex aceto: partus extrahit, vuluæ indita. Eius decoctũ renum vitijs, lieni, & bile ſuffuſis datur: & ſi febris ſit, ex aqua mulſa. Siſtunt aluũ folia in vino pota. Radice pigmentarij vtuntur ad vnguentorũ ſpiſſamenta. Eſt & altera, quam aliqui alcibiadion, aut onochiles appellarũt. Hæc à priore diſtat, quòd minora habeat folia, ſed ſimili modo aſpera: ramulos exiles, in quibus flos purpureus in puniceum vergens conſpicitur: radices rubræ, prælongæ, qua meßibus ſanguineum ſuccum fundunt: in ſabuloſis naſcitur. Vis ei folijsq; ineſt, quæ contra virus cùm reliquorum ſerpentium, tum maximè viperarum, auxilietur, ſiue cibo, ſiue potu, ſiue alligatu: nam ſi quiſquam mandẽs, in ſerpẽtis os inſpuat, eum necabit. Eſt & alia huic haud diſsimilis, ſemine puniceo, minore. Cuius ſemen manducatum, ſi in ſerpentis fauces inſpuatur, eam interficiet. Radix acetabuli menſura cum hyſſopo & naſturtio pota, latas ventris tineas excutit.

Lycopsis. CAP. XXII.

LYcopsis, quæ & anchusa à nonnullis vocatur, folijs lactucæ, longioribus, asperioribus, latioribusq;, craßis, ad radicis caput recidētibus: caule longo, recto, scabro, hirsutis adnatis, multis, cubitalibus: flore in ijs paruo purpurascente: radice rubra, & adstringente: nascitur in campestribus. Cum oleo radix illita, vulneribus medetur: & cum farina hordeacea, ignibus sacris: sudores peruncta mouet, adiecto oleo.

Echium. CAP. XXIII.

Vulgò lingua hircina.

EChion, folia habet prælōga, aspera, aliquantum tenuia, anchusæ proxima, minora tamen, subrubra, & pinguia, spinulis tenuibus horridula: cauliculos exiles, numerosos: minutaq; vtroq; latere folia, expansa, pinnataq;, nigra, in summo caule breuiora: flores secundum folia purpureos, in quibus semina capiti viperarū similia insunt: radix nigricat, digito tenuior. Quæ non percußis modò à serpentibus ex vino prodest, sed eos qui antea biberint, feriri nō patitur. Folia & semē idē præstāt munus. Lumborū dolores sedat, in vino aut sorbitione sumpta, & lac extrahit.

Ocimastrum. CAP. XXIIII.

OCimoides, Latini ocimastrum vocant, folia fert ocimi, & ramos dodrantales, hirsutos: siliquas hyoscyamo similes, semine, vt *gith, nigro prægnantes. Vim habet semen in vino potum, qua viperarum cæterarumq; serpentium mor-

* Melāthij.

sib

ſibus medeatur. Datur iſchiadicis cum melle, vino, myrrha, & pipere. Radice nititur tenui & ſuperuacua.

Erinus. CAP. XXV.

ERinus naſcitur apud fontes & fluuios, folijs ocymi, ſed minoribus, parte ſuperna diuiſis, dodrantalibus ſurculis quinis ſenisve, flore candido: ſemine nigro paruo & acerbo: folia & caules * lacteo ſucco turgent. Semen drachmis duabus, in quatuor mellis cyathis, oblitum, oculorum fluxiones cohibet. Succus cum ſulphure & nitro inſtillatus, aurium dolores ſedat.

* Sic Plin. In græco ſimpliciter, Succo.

Gramen. CAP. XXVI.

GRamen geniculatis ſerpit ramulis, à quibus radices ſpargit dulces, articulis præcinctas: folia acuminata, dura, &, vt arundinis paruæ, lata, in exilitatem faſtigiantur, eaq; iumenta & boues paſcunt. Trita radix illitu vulnera conglutinat. Decoctum eius in potu, torminibus medetur, & vrinæ difficultatibus: calculoſa etiam veſicæ excremẽta comminuit. Eſt & arundinaceum gramen, priore multo maius, quod iumenta necare traditur, præſertim in Babylone id quod iuxta vias naſcitur. Quod in Parnaſo monte gignitur, denſius fruticat: folijs hederaceis: flore odorato, candido: ſemine paruo, non inutili: radicibus quinis aut ſenis, digitali craſſitudine, candidis, mollibus, robuſtis, ac dulcibus. Succus ſi in vino cum melle pari, & myrrhæ dimidio deco-

quat

quatur, adÿcianturq; piperis & thuris tertiæ portiones, probatiſsimũ erit oculorũ medicamentum: id in ærea pyxide reconditur. Decoctum radicis idem, quod herba, præstat. Semen vehementius vrinam impellit, aluũ vomitionesq; sistit. Natum in Cilicia gramen, quod incolæ cinnam appellant, boues inflammat, si eo virenti sæpe paſcantur.

Sideritis. CAP. XXVII.

Nunc herba Iudaica, & Tetrahil.

SIderitin aliqui heracleam vocant: folia habet marrubÿ, sed longiora, satis ad frondem quercus aut saluiæ accedentia, minora tamen, & aspera: caules ædit quadratos, dodrantem altos, ac quandoque etiam maiores, non iniucundi gustus, aliquantumq; substringentis: in quibus per interstitia orbiculatæ vertebræ, vt in marrubio, spectantur, & semen in eis nigrum: naſcitur in petrosis. Illita folia, suapte vi, vulnera sine inflammationis periculo iungunt. Altera sideritis binûm cubitorum ramulis, exilibus: folio filicis, numeroso, vtrinque per oras diuiso: pediculo longo, prodeuntibus è summo alarum sinu surculis, longis, tenuibus: capitulo in cacumine orbiculato, aspero, in quo semen continetur, quàm betæ rotundius aliquanto, ac durius. Huius vis, foliorumq;, ad vulnera, præcipua est. Sideritin aliã esse tradunt, quam Crateuas heracleam vocat, in maceriÿs, & vineis naſcentem, foliÿs ab vna radice multis, coriandro similibus, circa coliculos dodrantales, teneros, læues, subcãdidos atque subrubicũdos: flore

flore puniceo, paruo, gustanti amaro, & lento. Huius ea vis est, vt quamuis recenti vulneri imposita, sanguinem supprimat.

Achillea. CAP. XXVIII.

ACHILLEA, quibusdam Achillea sideritis, dodrantales aut maiores gerit scapos, fusorum effigie, minutulis folijs circundatos, ex obliquo crebras habentibus incisuras sectionibus, coriandro similibus, subfuluo colore lentis, odore multo, non insuaui, verùm medicato: vmbella in cacumine rotunda, floribus candidis [purpureis] & aurum æmulantibus: prouenit læto solo. Trita coma sanguinolenta glutinat, & ab inflammationum periculo tuetur: erumpentem sanguinẽ inhibet, & cruenta vuluæ profluuia, in vellere. Decocto quoque insident fœminæ fluxione vuluæ laborantes. Ad dysenteriam bibitur.

Rubus. CAP. XXIX.

RVBUS, notitiæ vulgaris. Vim habet siccandi, & adstringendi; capillum tingit. Ramorum decoctum, potu aluum sistit, & fœminarum profluuia: presteris morsui accommodatissimum. Gingiuas firmant, & oris vitijs folia commanducata medẽtur, cohibentq; illita, vlcera quæ serpunt. Vlceribus in capite manantibus, oculisq; procidentibus remedio sunt, & condylomatis, & hæmorrhoidibus folia illinuntur. Cardiacis, & stomachi doloribus, trita conuenienter imponuntur. Caules cum folijs tunduntur, exprimiturq;

suc

succus, mox sole cogitur, singulari remedio, contra omnia quæ modò dicta sunt. Mori in *rubo nascentis, quam optimè maturi succus, ad oris medicamenta conuenit: sistitur aluus præmaturi cibo, necnon flore in vino poto.*

Rubus Idæus. CAP. XXX.

IDæus rubus appellatus est, quoniam copiosus in Ida *prouenit. Est autem longè tenerior priore, ac minoribus spinis horrens: quanquam & sine spinis inueniatur.* In*super eadem præstat, quæ supradictus. Cæterum flos cum melle oculorum collectionibus commodissimè illinitur, & ignem sacrum extinguit: stomachicisq; ex aqua bibendus datur.*

Helxine. CAP. XXXI.

HElxine cognomento cissampelos, folijs est hederæ, minoribus: ramulis exilibus, quibus complectitur quodcunq; contigerit adminiculum. Na*scitur in sepibus, vinetis, & segetibus.* Fo*liorum succus potu deijcit aluum.*

Elatine. CAP. XXXII.

ELatine folia habet helxinæ, minora, rotundiora, pilosa: tenuibus & dodrantalibus ramulis, quinis senisve, à radice foliosis, gustu adstringentibus. Na*scitur in segetibus & cultis.* O*culorum fluxionibus, & inflammationibus auxiliatur, folijs cum polenta tritis, & impositis.* E*adem cocta sorbitionis vsu dysenteriam sistit.*

Eup

Eupatorium. CAP. XXXIII.

EVpatorium, fruticosa herba est, vnicũ efferens caulem, lignosum, nigricãtem, rectum, tenuem, hirsutum, cubitalem, interdum ampliorem: folijs per interualla quinquefolij, aut cannabis potius similibus, quinquepartito aut amplius diuisis, nigricantibus, & ipsis per ambitum serratis: semen medio caule erumpit, pilosum, deorsum spectans, quod siccatum vestibus inhæret. Contrita huius folia, & cum suillo adipe imposita, vlceribus quæ ægrè cicatricem trahunt, medentur. Herba & semen in vino potum, dysenteria, iocineris vitijs, & serpentium ictibus, liberat. Nec qui aberrantes * argemonem hanc appellarint, cum tamen longè alia sit, vti exposuimus.

Est Officinarũ Agrimonia: earũ autẽ Eupatorium fortè Cannabis syluestris. de qua præcedẽti libro.

* Græcus Artemisiã habet: sed esse, vt nũc vides, argemonẽ legẽdum, ex anemome (de qua libro ij.) nõ obscurè cognoscas.

Quinquefolium. CAP. XXXIIII.

QVinquefolium ramulos fert festucarum similitudine, tenues, dodrantales, in quibus semen: folia menthæ, quina singulis pediculis, raro plura, in ambitu serrata: florem ex candido pallescentem, auri æmulum. Nascitur in riguis, & aquarijs ductibus. Subrubram habet radicem, oblongam, veratro nigro crassiorem. Plurimis pollet remedijs. Ius radicis decoctæ ad tertias, si in ore contineatur, dentium dolores sedat: putrida oris vlcera, collutione sistit: arteriæ scabritias, gargarizatu læuigat: contra alui profluuia, & dysenterias auxiliatur: item articulorum coxendicumq; cruciatibus potum. Cocta in

aces

aceto, & illita, serpentia vlcera cohibet: strumas, tumores, duritias, abscessus & collectiones discutit: ignes sacros, reduuias, condylomata, psorasq́; sanat. Teneræ *radicis succus, contra iocineris, pulmonumq́; vitia prodest: itē aduersum venena. Cum hydromelite autem, vel diluto vino, & piperis exiguo, bibuntur folia, contra febrium circuitus, in quartana quidem, quaternûm ramulorū: in tertiana verò, ternûm: in quotidiana, vnius.* Ea *quoq; folia, tricenis pota diebus, comitialibus prosunt.* Foliorum *succus, tribus cyathis aliquot dies potus, celerrimè regio morbo medetur. Illita cum melle & sale, tam vulneribus quàm fistulis remedio sunt: enterocelicis auxilium præstant. Quinquefolium sanguinis profluuia & potu & illitu sistit. Ad expiationes, castimonias, & incantamenta inciditur.*

ANNOTATIO.

* Spicam lolio similem.] Non obscurè hinc elicitur Lolium spica esse insignitum, ac proinde explodēdam eorum sententiam, qui Nigellam vulgò cognominatam, cuius in segetibus vbique tam vber prouentus, id esse statuunt. Ea siquidem non spicam, sed purpureum florem emittit.

Phœnix. CAP. XXXV.

P*Hœnix folia habet hordei, sed breuiora, & angustiora, * spicam lolio similem: calamos digitorum senûm, radici aduolutos: septenas octonásve*

násve

násve ſpicas. In aruis tectisq́; recenter illitis naſcitur. Harum virium compos, vt in vino auſtero pota, alui profluuium, & emanantem vulua ſanguinem ſiſtat, vrinæ impetus infrænet. Sunt qui adalligatam in puniceo vellere & ſuſpenſam, ſanguinem ſupprimere prodant.

Idæa radix. CAP. XXXVI.

IDææ radici folia ſunt ea quæ ruſco: circum ea veluti exigui capreoli ſunt, in quibus flos. Radix ſpiſſandi naturam habet, his conueniens quibus adſtrictione opus eſt. Pota, citam aluum, menſesq́; & omnem abundantiam ſanguinis ſiſtit.

Rhodia radix. CAP. XXXVII.

GIgnitur Rhodia radix in Macedonia, coſto ſimilis, leuior, inæquabilis: quæ contrita roſas redolet. Vtiliſsima capitis doloribus, ſi madefacta fronti & temporibus cum roſacei momento imponatur.

Equiſetum. CAP. XXXVIII.

EQuiſetum in riguis & ſcrobibus naſcitur: cauliculi prodeunt inanes, geniculati, in ſe farcti, rubeſcentes, leniter ſcabri, duri, & iuncea circa eos folia, crebra, exilia. In ſublime attollitur, vicinos arborum caudices ſcandens, obuolutumq́; dependet, comis multis, nigris, vt equorum cauda: radix lignoſa, dura. Vis herbæ ſpiſſare: quare ſanguinem naribus erumpentem ſuccus ipſe ſiſtit: prodeſt dyſentericis in vino potus: vrinam cit. Sanguinolenta vulnera glutinantur, tri-

Vulgò Cauda equina.

tus folijs, & illitus. Radix cum sua herba tußim, orthopnœam, ruptaq; adiuuat. Folijs in aqua potus, dissectiones vesicæ & intestinorū, enteroceleq; in vnum coalescere, cogiq; feruntur. Alterū equisetum caulis est rectus, æqualis, cubito maior, inanis: comis per interualla breuioribus, candidioribus, & mollioribus. Id cum aceto tritum vulneribus remedio est, eademq; fungitur facultate.

Coccum infectorium. CAP. XXXIX.

COccum, quo infectores vtuntur, frutex est surculosus, paruus, cui grana ceu lentes adhærent, quæ electa congeruntur. Optimum gignitur in Galatia, & Armenia, deinde Asia, & Cilicia: vltimum ex omnibus Hispanicum. Vis huic spissandi: vulneribus, neruisq; præcisis, conuenienter ex aceto tritum illinitur. Nascitur quoque in Cilicia, è quercubus, cochlearum exilium similitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt, & coccum vocitant.

Tragium. CAP. XL.

TRagium nascitur in Creta tantum insula, lentisco semine, folio, & ramis simile, singulis tamen minoribus, * *succus ei lacteus, gummi non dißimilis. Semen, folia, lacrymaq;, illitu spicula è corpore eijciunt: omnia quoque corpori impacta, euocant: pota stranguriæ medentur, calculos vesicæ frangūt, menses trahūt. Modus in sumptione est, drachma vna. Fama est syluestres capras sagittis confossas, eius herbæ pabulo spicula excu*

* Ita Plin. *Græcus codex simpliciter, succus.*

excutere. Eſt & alterum tragium, quod tragoceros aliqui vocant, folia ſcolopendrij habet, & radicem ſylueſtris raphani, tenuem, candidam: quam crudam vel coctam eſſe dyſentericis prodeſt. Folia autumno, hirci virus olent: exinde ſibi tragij nomen adoptauit. Prouenit in montibus, & præcipitijs. Nominis cauſa.

Tragum. CAP. XLI.

EST etiam herba tragos, quam aliqui ſcorpion aut traganon vocant: maximè in maritimis naſcens, palmum alta, aut amplior, fruticoſa, humilis, oblonga, ſine folijs, puſillis circa ramos acinis, rufis, multis, magnitudine tritici, acuto cacumine, guſtu multum adſtringente. Racemorum acini decem ex vino poti, cœliacis, & fœminis fluxione vuluæ laborantibus, auxiliantur. Tunduntur à pleriſq; & in paſtillos digeſti aſſeruantur, quibus vtuntur cum opus eſt.

Iuncus. CAP. XLII.

IVnci duo genera: vnum læuis nominati, alterum acuti, qui in mucronem faſtigiatur. Cuius etiam duo aßignantur genera: vnum ſterile, reliquum fert ſemen nigrum, rotundum, & craßiore conſtat calamo, carnoſioreq;. Tertius eſt iuncus qui vocatur oloſchœnos, prioribus carnoſior, aſperiorq;, is ſimilem ſupradicto fructum in cacumine parit. Semen vtriuſque toſtum, ex diluto vino potum, ſiſtit aluum, & rubra fœminarum profluuia: vrinam cit, capitiſque dolores facit.

Quæ proxima sunt radici folia tenera, cõuenienter illinuntur, aduersus phalangiorum morsus. Aethiopici iunci semine somnus allicitur: sed modus in potione seruandus est, ne sopor fiat.

Lichen. CAP. XLIII.

Officinis Hepatica.

LIchen, qui saxis est familiaris, aliquibus bryon appellatur, aspergionosis petris adhæret, vt muscus. Is illitus sanguinis profluuia sistit, inflammationes arcet, impetigini medetur. Iuuat regio morbo correptos, cum melle illitus: oris & linguæ defluxiones inhibet.

Paronychia. CAP. XLIIII.

PAronychia exiguus frutex, in petris nascens, peplo similis, minor lõgitudine, maioribus folijs. Illita paronychijs atque duritijs, remedio est.

Chrysocome. CAP. XLV.

CHrysocome palmi altitudine fruticat: coma specie corymborũ, hyssopo simili: radice hirsuta, veratri nigri modo, tenui, cyperum æquante: gustu non iniucundo, ex dulci austero: in petrosis opacisq; nascitur. Radix excalfacit, & adstringit: his conueniens, quos iecur aut pulmonis inflammatio malè habet: contra purgationes vuluæ, decocta cum hydromelite assumitur.

Chrysogonum. CAP. XLVI.

CHrysogonum dense fruticat, quernis folijs: flore coronarij verbasci: radix vt rapum extuberat, intus ruberrima, foris nigra. Quæ trita

ta cum aceto, atque imposita, muris aranei morsibus auxiliatur.

Elichrysum. CAP. XLVII.

ELichryson quidam chrysanthemon, nonnulli & id amaranton vocant, quo deorum simulacra coronant: ramulum habet candidum, virētem, rectum, firmum: folia intercedentibus spatijs angusta, abrotono similia: comam aureæ lucis in orbem, vmbella rotūda veluti siccis corymbis dependentibus, radice tenui: nascitur in asperis, & torrentium alueis. Contra serpentium ictus, coxēdicum dolores, vrinæ stillicidia, ruptaq́;, coma è vino pota opitulatur: ciet menses. Sanguinem concretum ventris ac vesicæ absumit, pota cum mulso: ieiunis, trium obolorum pondere, sistit destillationes, data in vino albo diluto: vestibus inseritur, vt eas ab erodentium iniurijs tueatur. Alij Heliochryson. Officinis Stœchas citrina.

Chrysanthemum. CAP. XLVIII.

CHrysanthemon aut caltha, nonnullis buphthalmos: herba est tenera, fruticosa, læues proferens caules, & multifida folia: flores supra modum splendentes, luteos orbem oculi imitātes, vnde buphthalmi nomen traxit: propter oppida nascitur. Cuius caules oleris vice mādūtur. Flores cum cerato triti, steatomata discutere produntur: regio morbo correptis, colorē breui reddunt, si sequente longo balnei vsu, post exitum ebibantur.

Ageratum. CAP. XLIX.

AGeraton fruticosa herba est, palmari longi=

tudine assurgens, simplex, humilis, origano maximè similis: vmbellam gerit, in qua flos bullis aureis emicat, elichryso minor. Nomen ei inditũ est, quoniam diutißimè flos in sua coloris specie conseruetur. Vis decocti feruẽs: huius vstæ nidor vrinam cit, & vuluæ duritias emollit.

Verbenaca. CAP. L.

PEristerion, siue verbenaca nascitur in aquosis. Nomen ex eo duxisse videtur, quòd columbæ circa hanc perquàm libenter versari soleant. Dodrantis altitudine, & interdum amplius adolescit: folia è caule prodeunt incisa, & subalbida: ea singulari ramo, radiceq; sola, constare sæpius inuenitur. Folia cum suilla adipe recenti, aut rosaceo imposita, vuluarum dolores finire putantur: ignem sacrum illita ex aceto reprimunt: putrida vlcera cohibent: vulnera glutinant: veteraq; ex melle, ad cicatricem perducunt.

Sacra herba. CAP. LI.

SAcra herba, quæ & peristereon nominatur, ramulos emittit cubitales, aut maiusculos, angulosos, in quibus ex interuallis folia quercus, sed minora angustioraq;, eisdem diuisuris in ambitu, colore aliquatenus cæsio: radix longa, tenuis: flores purpurei, graciles. Folia cum radice in vino pota, illitáve, aduersus serpentes pollent, eadem drachmæ põdere cum thuris obolis tribus in vini veteris hemina, quadragenis diebus, ieiuno ore, cõtra regiũ morbum bibuntur: veteres tumores & inflam

inflammationes mitigãt: sordida vlcera purgant: Tota in vino decocta, tonsillarum crustas abrumpit: oris nomas gargarizatu cohibet. Aiũt, si aqua spargatur triclinium, qua maduerit, lætiores conuictus fieri. Datur potandum *in tertianis febribus, tertium à terra geniculum, cum foliis circundantibus: quartanis, quartum.* Sacram vocãt her*bam, quoniam multum ad amuleta, expiationesq́; commendetur.*

Astragalus. CAP. LII.

A*Stragalus, paruus à terra frutex, foliis & ramis ciceri similis: flore purpureo, paruo: radice rotunda, raphani modo grandi, quæ adnatas appendices firmas habet, nigras, præduras, veluti cornua inter se implicatas, gustu adstringentes. nascitur in ventosis, opacis, & in niualibus: ea* Memphis Arcadiæ *scatet. Aluum sistit radix in vino pota: vrinam mouet: vetustis vlceribus, sicca efficaciter inspargitur: sanguinem supprimit: ægrè propter duritiam tunditur.*

Hyacinthus. CAP. LIII.

H*Yacinthus folia habet bulbi: dodrantalem caulem, læuẽ, minimo digito tenuiorẽ, herbacei coloris: comam procumbentem, florum purpureorum plenam, incuruam: radicẽ quoque bulbaceam. Quæ, vt creditur, pueris cum vino albo illita, pubertatem coërcet, & non patitur erumpere: sistit aluum pota & vrinam impellit, phalangiorumq́; morsibus auxiliatur. Semẽ adstrin-*

gratius est, theriacis expetitum: regium morbum emendat, cum vino potum.

Papauer erraticum. CAP. LIIII.

PApauer erraticum, quod rhœada vocant, vere quidem in aruis cum hordeo nascitur, flore protinus deciduo, vnde & nomen apud Græcos accepit.* Folia erucæ, aut origano, aut cichorio, aut thymo similia spectantur: sed longiora, diuisa, scabra: iunceus ei caulis, rectus, cubitalis, asper: flos syluestris anemones, puniceus, interdũ albus: oblongum caput, sed quàm anemones minus: semen rufum: radix longa, subalbida, minoris digiti crassitudine, gustu amara. Huius capita quinque aut sex, in vini cyathis tribus ad dimidias decocta, potui dabis, quibus somnus accersendus est. Semina acetabuli mensura ex aqua mulsa pota, aluum leniter emolliũt: ad idem præstandum mellitis placentulis, & dulciarijs libis admiscentur. Folia cum calycibus illita, inflammationes sanant: eorundem fotu & perfusione, somnus allicitur.

* Locum deprauatũ esse manifestò appa ret. Sunt enim herbæ, quas hic cõmemorat Dioscorides, diuersa planè facie, vt vni eidẽq; rectè cõparari nequaquam possint: quomodo autẽ instaurandus, peritiorib' cogitandum relinquimus.

Papauer satiuum. CAP. LV.

E Satiui papaueris genere, quod hortense est, semen in panem densatur, qui sanis in vsu sit: eo etiam ex melle pro sesama vtũtur: thylacitin vocant. Capitulum habet longũ, & semen candidum. Syluestre verò, caput insidens demissumq;, & nigrum semen, quod pithitis nominatur: nonnullis tamen & ipsum rhœas dicitur, quoniã eius

ſcapo lacteus ſuccus emanat. Tertium magis ſylueſtre, & ad medicinas valentius, multo his longius, productiore capitulo. Omnium in commune natura refrigeratrix: quare ſi capita ipſa & folia decoquantur in aqua, ſomnum fotu conciliabunt. Bibitur decoctum contra vigilias. Calyces cum polenta triti, & cataplaſmatis admiſti, ignibus ſacris, & inflãmationibus proſunt. Tunduntur quoque virides, & digerũtur in paſtillos, qui ſiccati ad vſum reconduntur. Capita quoque per ſe in aqua coquuntur ad dimidias, iterũq; adiecto melle, dum humor coëat in eclegmatis lentorem. Id medicamentum intuſsi, arteriæ fluxionibus, & cœliacorum affectu, doloris leuamentum præbet. Efficacius tamen redditur, addito hypociſtidis ſucco & acacia. Papaueris nigri ſemen tritum cum vino bibitur, contra citam aluum, & fœminarum profluuia: in peruigilijs fronti temporibusq; illinitur, ex aqua. Opium eius magis refrigerat, inſpiſſat, ſiccatq;: ſumptum erui magnitudine, dolorem finit, concoquit, & ſomnum allicit: tuſsi, atque cœliacorũ valetudini auxiliatur: verùm ſi copioſius hauriatur, nocet, cum lethargicos efficiens interimat. Ad dolores capitis cum roſaceo perfuſum efficax eſt: aurium dolori, cum amygdalino, myrrha, & croco inſtillatur: inflammationibus oculorum cum torrefacto oui luteo proficit: igni ſacro & vulneribus, cum aceto: podagris, cum lacte mulieris & cro-

co: somnũ accersit, subditũ sedi pro balano. Optimum habetur graue, & densum, gustu amarum, odoratu soporiferum, quod facilè aqua diluitur, læue, candidum, neq; asperum, neque grumosum, quod inter colandum non vt cera coëat, & in sole diffundatur: dein admotum lucernis, non atra luceat flamma: extinctũ deniq; odoris vim conseruet. Sed opion glaucio, gummi, aut syluestris lactucæ succo, adulterant. Verum glaucio fucatum, in dilutione croci colorem reddit: lactucaceo succo fictum, exiliter spirat, & asperius spectatur: gummi vitiatum, splendescit, & infirmum est. Nec desunt qui eò dementiæ deuenerint, vt adipem ei admiscerent. Fictili nouo torretur ad oculorum medicamenta, dum mollius, atque rufius appareat. Diagoras, vt Erasistratus author est, vsum eius damnauit, oculorum lippitudinibus & aurium vitijs infundi vetans, quoniam visus aciem hebetaret, & soporem gigneret. Addidit Andreas, illitos eo protinus excæcari, si non adulteraretur. Mnesidemus vsum duntaxat olfactandi probauit, quoniam ad conciliandum somnum conueniret, alioqui nobis vt noxio interdicit. Quæ commentitia esse, experimento deprehenduntur: siquidem effectus, virium huiusce medicamenti, fidem faciunt. quare non alienum fuerit scriptis mandare, quonam modo is excipiatur succus. Aliqui capita ipsa & folia tundunt, & prælo exprimunt, terentésque in mortario, digerunt

Opiũ quod optimum.

Eius adulteratio.

in pastillos: id meconium vocatur, multum opio ignauius. Porrò opÿ faciundi ratio hæc est: Cum ros in eo exaruerit, cultro decussatim in stellas, ne penitus adigatur, ex obliquo in rectum summam cutem incidere oportet, lacrymam exeuntem, digito in concham abstergere: nec multo pòst redire, vt concreta inueniatur: etenim quæ tum, aut postero die etiam offenditur, in vetere pila teri debet, & in pastillos cogi. Cum tamen inciditur, retrocedendum est, ne vestibus succus deradatur.

Opÿ colligēdi ratio.

Corniculatum papauer. CAP. LVI.

Papauer ceratites, id est, corniculatum, folia habet candida, hirsuta, verbasco similia in ambitu syluestris papaueris more serrata: caule non dissimili: flore pallido: calyculo fœnigræci, in corniculorum modum inflexo, vnde nomen mutuatur: semine papaueris, pusillo, nigroq; : radice per summa cæspitum, nigra, crassa: nascitur in maritimis & asperis. Radici ea uis inest, vt in aqua decocta ad dimidias, coxendicum & iocineris affectus, potu sanet: prodest his qui crassa quædam, aspera, aut araneosa cum lotio reddunt. Aluum leniter purgat semen, acetabulo in aqua mulsa poto. Crustas emarginant, illita ex oleo folia floresq;, & argema ac nubeculas iumentorum perunctas, abstergunt. Sunt qui glaucium, hoc papaueris genere factitari existimarunt, falsi quadam foliorum cognatione.

Vulgò pauer cornutum.

Spu

Spumeum papauer. CAP. LVII.

ALiud papaueris genus, aphrodes, id est, spumeum vocatur, ab alijs heracleum, caule dodrantali: folijs admodum paruis, *radiculæ similibus: fructus inter ea candido. Nam herbula alba est, & spumea tota: *radice in summo cæspite. Legitur æstate semen, cum integrè adoleuit, deciditq́; exiccatum. Datum acetabuli mensura in aqua mulsa, vomitione expurgat: priuatim huiusmodi purgatio, comitialibus prodest.

*Struthio.

*Sic ex Theophrasto. Videtur enim locus in græco Dioscoridis codice corruptus.

Hypecoum. CAP. LVIII.

HYpecoon, aliqui hypopheon vocant: nascitur in segetibus aruisq́;, folijs rutæ, exilibus ramis. Natura eadem, quæ papaueris succo.

Apollinaris, siue hyoscyamus.

CAP. LIX.

HYoscyamus, frutex est caules emittens crassos: folia lata, oblonga, diuisa, nigra, hirsuta: flores è latere caulis, ordine prodeũt, tanquam punicorũ cytini, scutulis septi seminũ plenis, vt papaueris. Tres eius differẽtiæ: Vna semine nigro, floribus penè purpureis, smilacis folijs, cytinis prædurís, & spinosis. Alterius semen subflauum, vt irionis: flores lutei: folia, & siliquæ simpliciores. Ambo insaniam gignunt & soporem, ideo in communi vsu damnãtur. Tertium genus, vt quod mitißimum esset, medici recepere: pingue, lanuginosum, molle, candidi floris seminisq́;, in maritimis ruderibusq́; nascens. Cuius occasio si non adsit, ru-

Nunc Iusquiamus.

rufum vſurpari oportet: niger, vt deterrimus, improbatur. Recenti ſemine, caulibus folijsq; tuſis, ſuccus in ſole exprimitur, & exiccato humore, vſus ad annum vſque prorogatur: nã facile corruptionẽ ſentit. Extrahitur etiã ex ſicco ſemine ſeparatim in aqua calida tuſo, & expreſſo. Liquamentũ autem ſucco lacteo præſtãtius eſt, & magis dolores finit. Cõtuſa herba recens, addita trimeſtri farina, digeritur in paſtillos, & reconditur. Liquamentũ primum, & quod à ſicco ſemine exemptum eſt, collyrijs, quæ doloris ſenſum auferunt, cõmodiſsimè inſeri ſolent: cõtra acutas calidasq; fluxiones, dolores aurium, atque vuluæ mala, proſunt: cum farina autem aut polenta, oculorum, pedum, cæterarumq; partiũ inflammationes placant. Semen eadẽ præbet: tuſsi, deſtillationibus, oculorum fluxioni, & doloribus, efficax: contra menſium abundantiam, & rumpentẽ aliunde ſanguinẽ, oboli pondere cum papaueris ſemine, & aqua mulſa, bibitur: podagris ſubuenit: teſtibus inflatis, mammisq; tumentibus à partu, tritum ex vino illinitur. Alijs quoque cataplaſmatis, quæ doloris leuamentum præſtant, admiſceri ſolet. Folia omnibus medicamentis dolorem ſedantibus, per ſeſe, & ex polenta, vtiliſsimè imponuntur: recentia, ad mitigandos omne genus dolores, oblinuntur: cum vino terna, quaternáve pota, ſanant algidas febres, quas epialos vocant. Cocta olerum modo folia, ſi acetabuli menſura manduntur, me-

diocrem insaniam gignunt: idem efficere tradunt, si, colo vlcus sentiente, infundantur. Radice in aceto decocta, dentes in dolore colluuntur.

Psyllium. CAP. LX.

PSyllion folijs coronopo non dissimilibus, hirsutis, longioribus: sarmentosa fœni modo, in totum herbula: ramis dodrantalibus: coma à medio caule exoritur, duobus tribúsve conuolutis in cacumine capitulis: in his semine duro, nigro, pulicum simili: vnde & nomen: in aruis & incultis nascitur. Vis ei ad refrigerandum, inspissandum, & molliendum conueniens: articulorum morbis, parotidibus, tuberculis, tumoribus, vulsis, illitum auxiliatur: imponitur in dolore capitis, cum rosaceo, aqua, aut aceto: enterocelis infantiũ, & prominenti vmbilico, illitum ex aceto, medetur. Teritur acetabuli mensura, & in aquæ sextario madefactum, vbi cõcreuit aqua, illinitur: siquidem vehementer refrigerat, & in feruentem aquam deiectum calorem reprimit. Contra ignes sacros efficax est. Fama est, si virens domum importetur, non sinere in ea pulices gigni. Cum adipe tusum, sordida vlcera, & quæ cacoëthe vocantur, expurgat. Succus vermiculosis auribus, aut fluxione laborantibus, ex melle prodest.

Hortense solanum. CAP. LXI.

Hodie solatrum corruptè.

HOrtense solanum, frutex cibis idoneus, pusillus, multis concauus alis: folio nigro, maiore quàm ocimi, & latiore: fructu rotundo, viridi,

di, qui post maturitatem nigricat, aut fuluescit: herba innocentis gustus. Natura ei refrigerandi: quare folia vlceribus quæ serpunt, & ignibus sacris, conuenienter cum polline polentæ illinuntur: ægilopia, capitisq; dolores, trita & imposita per se sanant: æstuanti stomacho auxiliantur: parotidas, cum sale detrita, illitu discutiunt. Valet succus eius aduersus ignem sacrum atque vlcera quæ serpunt, cum cerussa, rosaceo & argenti spuma: ad ægilopas cum pane: infantium adustioni, quam syriasin vocant, cum rosaceo perfusus proficit: in collyrijs, aquæ vel oui vicem exhibet, contra acutas fluxiones illitus: aurium dolori instillatus prodest. Mensium abundantiam sistit, in vellere subditus. Succus fuluo gallinarum cortalium fimo subactus, & linteo appositus, ægilopijs præsentaneo est remedio. Est & aliud solanum, quod peculiari nomine halicacabon aut physalida, id est vesicariam vocant, folijs antedicto similibus, verùm latioribus: cuius caules, posteaquam adoleuerunt, prona terram spectant: folliculis orbiculatis vesiculis similibus: semine intus fuluo, rotundo, læui acinorum vuæ effigie: quo coronarij vtuntur, corollis intorquentes. Vim vsumq; hortensis solani habet: verùm cibis nequaquam expetitur. Regium morbum purgat, semine poto, & vrinam pellit. Ex vtraque herba succus extrahitur, qui siccatus in vmbra, reconditur, ad eadem valens.

Officinis Alkekengi Arabum exemplo.

Sol

Solanũ somniferũ. CAP. LXII.

SOlanum somniferum, aliqui etiam halicacabon appellant, fruticat multis ramis, densis, caudicosis, fractu contumacibus, pinguium foliorum, cotoneæq; mali similium plenis: flore grãdi, rubro: fructu in folliculis crocato: radice grandi, subrubro cortice vestita: nascitur in saxis, non procul à mari. Radicis cortex, in vino drachmæ pondere potus, somnificam vim habet, opio mitiorem. Semen vehementer vrinam cit. Corymbi duodecim, hydropicis dantur: si quid numero adijciatur, alienationem mentis faciunt. Remedio est aqua copiosa mulsa, potui data. Succus pastillis inseritur, & medicamentis quæ doloris leuamentum præbent: decoctus in vino, si in ore contineatur, dentiũ doloribus auxiliatur. Radicis succus, cum melle illitus, oculorum hebetudines tollit.

Manicum solanum. CAP. LXIII.

SOlanum manicon, aliqui persion, alij thryon appellauere. Huic folium erucæ simile, maius aliquanto, satis acantho, quem pæderota vocant, accedens: caules à radice proceros emittit decem aut duodecim, vlnæ altitudine adolescentes: caput in cacumine, oliuæ figura, sed vt platani pilulæ hirsutius, verùm maius, latiusq;: florem nigrum: postquam eo exuitur, racemus exit rotundus, niger, denis aut duodenis acinis constans, similibus hederæ corymbis, vt vuæ mollibus: radice firmatur candida, crassa, caua, cubitali: gignitur in mont

montibus, vento perflatis, & platanetis. Radix *drachmæ vnius pondere pota ex vino, facit species vanas, imaginesq́; non iniucundas obuersari: sed duplicatus hic modus, ad treis vsque dies mentis alienationē affert : quadruplicatus, interimit.* Remedio *est aqua mulsa copiosius pota, & vomitione reiecta.*

Dorycnium. CAP. LXIIII.

D*Orycnion Crateuas halicacabon, aut caleam vocat: frutex oleæ nuper prodeunti similis: nascitur in petris, non procul à mari, ramis cubito minoribus, folijs oleæ similibus colore, minusculis, firmioribus, præter modum scabris: flore candido : siliquis in cacumine, ceu ciceris, densis, rotundis, quinis intus aut senis seminibus, exiguis erui magnitudine, læuibus, firmis, versicoloribus: radix ad digiti crassitudinem & cubiti longitudinem adolescit.* Id *somniferum esse constat.* Copio*sius haustum mortem adfert.* Nec *defuere, qui dicerent, semen in amatoria expeti.*

Mandragoras. CAP. LXV.

M*Andragoram, aliqui antimalum, alij circæam vocant, quoniam videatur radix ad amatoria conducere.* Duo *eius genera: niger, quæ fœmina existimatur, thridacias appellatus, angustioribus folijs, ac minoribus quàm lactucæ, virosis ac graueolentibus, in terra sparsis: mala gerit sorbis similia, pallida, odorata, in quibus semen veluti pyrorum: radicibus inhæret bene ma-*

gnis, binis, ternisve, inter se conuolutis, nigris fo-
ris, intus albis, crasso cortice vestitis, caule vi-
duus est. Alter candidus, qui mas dicitur, nonnul-
Alij mo- lis norion vocitatus: huius folia magna, alba, læ-
rion. ta, læuia vt betæ: mala quàm alterius duplo maio
ra, colore in crocum inclinante, iucundè cum gra
uitate quadam olentia: quorum pomorũ cibo, ali-
quantum opiliones soporantur. radix, alterius si-
milis, maior & candidior, orbata & hæc caule.
Succus fit è cortice recentis radicis tuso, & prælis
subiecto: qui insolatus vbi concreuerit, fictili re-
conditur. Malis quoque succus depromitur, sed ali
quanto ignauior. Delibratur radix, & traiectus
lino cortex, ad vsum suspenditur. Aliqui radices
in vino ad tertias coquunt, & defæcatum ius ser
uant: cyathoq; vno vtuntur, in peruigilijs, & do-
loribus, & ante sectiones vstionesq; ne sentian-
tur. Succus duobus obolis ex mulso potus, vt vera-
trum, per vomitiones bilem atram pituitámque
extrahit: verùm potu largiore, vita adimitur.
medicamentis ocularibus, & his quæ dolores fi-
niunt, pessis quoque emollientibus, admiscetur: se-
mioboli pondere inditus, per se menses & partus
expellit: subditus sedi pro balano, somnificus est.
Radix ebur emollire fertur, quæ senis horis cũ eo
decocta sit: & ad accipiendam, quam effingere
optaueris, formam, ipsum facile præstat. Folia re-
centia cõuenienter oculorum inflammationibus,
& collectionibus, quas vlcera citarunt, cum po-
lent

lenta illinuntur: duritias omneis, suppurationes, strumas & tubercula discutiunt: stigmata sine exulceratione delent, si quinis senísve diebus, sensim perfricentur. Folia *seruantur in murijs, eosdem ad vsus.* Trita *radix ignibus sacris ex aceto, & serpentium ictibus ex melle aut oleo, medetur: strumas atque tubercula, cum aqua dissipat: articulorum cruciatus, cum polenta sedat.* Fit *citra coctionem vinum è cortice radicis, ad hunc modum:* Ternæ *minæ in vini dulcis metretam conijciuntur.* Dantur *ex eo terni cyathi, ijs qui secari aut amburi debent, vt antè dictum est: siquidem nullo tunc afficiuntur dolore, sed veterno quodam preßi, torpescunt.* Mala *soporem afferunt olfactu, & etiam si mandantur: item expreßus ex eis succus: nimio tamen odore percußi, obmutescunt.* Semen *malorum potum vuluas purgat: appositumq́; cum sulphure ignem non experto, rubra fœminarum profluuia sistit.* Scarificata *punctisq́; multifariam aperta radice, erūpens lacryma, cauo vase recipitur.* Liquamentum *autem succo lacteo præstantius est: sed non vbique, vt experientia docet, radices lacteum succum delacrymant.* Alium *tradunt esse mandragoram, nomine morion, in opacis iuxta specus enatum: folijs albi mandragoræ, minoribus, albis, dodrantalibus, radicem ambiētibus: quæ mollis est & candida, paulò maior palmo, pollicemq́; craßitudine æquat.* Tradunt *eam in pane, offa, obsonióve,*

drachmæ pondere deuoratam, vsum rationis intercipere. Obdormiscit enim homo, eo ferè quo comederit habitu, sensus impos, ternis, quaternísve, ex quo data est, horis. Hac medici vtũtur, cum scindendi, vrendiq; necessitas adest. Antidotũ esse volunt radicem, cum manico solano potam.

Aconitum. CAP. LXVI.

Aconitum, aliqui pardalianches, alij cammoron, alij thelyphonon, alij myoctonon, alij theriophonon vocant: folia habet cyclamini, aut cucumeris, tria aut quatuor, minora et* subhirsuta: caulem palmo altum: radix scorpij caudam æmulatur, & alabastri modo splendet. Torpescunt, vt fama est, scorpiones admota radice, stupentq;: qui rursum hellebori contactu, excitantur. Oculorum medicamentis leuandi doloris gratia adijcitur. Enecat pantheras, sues, lupos & feras omneis in carnibus obiectum. Est & alterum aconitum, quod aliqui cynoctonon, alij lycoctonon appellant. Huius genera sunt tria: vnũ, quo vtuntur venatores: alia duo in vsum suum vertere medici. è quibus tertium, quod Põticum nominatur, plurimum in Italia, montibus Iustinis exilit, à priore distans, quoniam folia faciat effigie platani, crebriore diuisura, longiora, & multò nigriora: caulem filicis pediculo similem, nudum, cubitali altitudine, aut ampliorem: semen in siliquis oblongis recondit: radices in modum squillæ marinæ cirrorum nigrescunt. Quibus ad venationem lupor

* Ita Plin. Græcus ὑποτραχεῖα, id est, subaspera, vtra autem lectio potior, herbæ, si quando sese obtulerit, aspectus indicabit.

porum vtuntur: insertæ siquidem crudis carnibus, & deuoratæ, lupos enecant.

Cicuta. CAP. LXVII.

Cicuta caulem ædit geniculatum, vt fœniculi, grandem, * folia ferulæ, angustiora, graui odoratu: rami, mox vmbellæ in summo prodeunt: flores quoque albicantes: & semen aniso candidius: radice non alta, concaua. Cicutæ letale venenum inest, suaq; vi refrigeratoria necat. Remedio est vini meraculi potus. Succus exprimitur contusis cacuminibus, priusquam semina & comæ siccescant: qui sole densatur in pastillos. Multus ad medendi rationem vsus est aridi: commodè miscetur collyrijs, quæ leuandi doloris gratia temperantur: ignes sacros, & vlcera quæ serpũt, illitu restinguit. Herba cum coma trita, & testibus circumlita, libidinũ imaginationes in somno, compescit: sed genitale resoluit. lac puerperarum mammis apposita extinguit: in virginitate mammas coërcet, & increscere non patitur: pueris præstat, vt eorum testiculi cibum non sentientes, intabescant. Efficacissima vis Creticæ, Megarẽsi, mox Atticæ, & in Chio & Cilicia nascenti.

* Plinius lib. 25. ca. 13. Coriandro assimilauit, cui propius sanè quàm ferulę quę fœniculi constat folijs, Cicuta omnibus hodie comperta, videtur accedere.

Taxum. CAP. LXVIII.

Smilax à Græcis, taxus à Latinis appellatur, arbor abietis magnitudine, & foliorum eiusdem figura, in Italia & Narbonẽsi Gallia Hispaniæ contermina nascens. Auiculæ quæ Italicæ ta-

xi baccas deuorant, denigrantur: & qui ederint easdem homines, alui profluuio corripiuntur. Narbonæ tam præsentis est veneni, vt si qui dormiant sub ea, aut eius vmbra subsideant, lædantur, & sæpenumero moriantur: quare de taxo hæc traduntur, vt ab ea caueamus.

Apocynum. CAP. LXIX.

A*Pocynon, siue cynocrambe, brassica canina, frutex est longis viticulis constans, male olentibus, lentis, vitiliumq; modo obsequiosis, fractu ferè inuictis: folio hederæ, molliore tamen, & per extremũ acutiore, lento, graui odore: id luteo succo turget. Siliquæ, ceu fabarum, folliculari specie, digiti longitudine protenduntur: semine intus albo, duro, paruo. Folia cũ adipe in panes coacta, canes, lupos, vulpes, & pantheras enecant, in cibo data, & protinus eorum coxendices resoluunt.*

Nerium, seu rhododendrum. CAP. LXX.

N*Erion aliqui rhododaphnen, alij rhododendron vocant, frutex est vulgaris notitiæ, longioribus quàm amygdala folijs, crassioribusq;: flore in rosam conformato: fructu* nuci græcæ simili, corniculato, qui patefactus quandam lanosam naturam ostendit, spinarum pappos repræsentantem, radice longa, acuta, lignosa, gustanti salsa: nascitur in amœnis, maritimis, & secus amnes. Flores & folia mulis, canibus, asinis, & quadrupedum plurimis venena sunt: hominibus verò*

*Amygdalæ.

cont

contra serpentium morsus præsidia, è vino pota: eo magis ruta addita: imbecillæ etiam animantes, vt pecus & capræ, si aquam bibant, in qua folia ea maduerint, moriuntur.

Fungi. CAP. LXXI.

FVngorum differentia duplex: aut enim manduntur, aut perniciales sunt. Multis de causis venenosi gignuntur, vbi videlicet clauus ferreus, in quo sit rubigo, aut pãni marcor adfuerit, aut si iuxta serpentis cauernã, arborésve, quæ priuatim pariunt noxios fructus, erũpant. Continent qui tales sunt, nescio quod strigmentũ cõcretamq; pituitam, terraq; eruti, quàm celerrimè cõputrescunt, atque marcore vitiãtur. Sed qui veneno imbuti non sunt, suauem in iuribus gratiam habẽt: largius tamen sumpti nocent, & ægrius concocti strangulant, aut choleram morbum citant. Remedio est nitri potus, aut lixiuium cum acida muria, aut seruefactæ satureiæ, aut origani iusculũ: debellantur etiam gallinacei fimi potu ex aceto, aut eiusdẽ delinctu cũ melle multo. Corpus alunt, sed ægrè dissoluuntur, cum magna ex parte integri ipsi, cum recrementis alui reijciantur.

Colchicum. CAP. LXXII.

COlchicon, aliqui ephemeron, sunt qui agrestem bulbum vocant, autumni exitu florem edit croci, candicantem, ab eo tempore, folia bulbi, sed pinguiora: caulem palmo altum, ferentem rufum semen: radicem foris è nigra rufescentem,

Censetur Hermodactylus officinarum.

quæ delibrata, candida & mollis spectatur, lacteo succo madet, atque gustatu dulcis inuenitur: bulbus eius mediam habet rimam, fissuramq;, qua flos erumpit: plurimum in Messenia, *&* Colchis *enascitur.* Ea *comesa, fungorum more, strangulando enecat.* Hanc *autem depinximus, ne à quoquam imprudenter pro bulbo deuoretur: mirum enim in modum saporis voluptate imperitos allicit.* Remedio *sunt eadem quæ fungis: bubulum etiam lac potum auxiliatur: itaque cum adfuerit, non aliud desideratur auxilium.*

Ephemerum. CAP. LXXIII.

Fortè nostrum Lilium cõuallium.

E*Phemeron, aliqui syluestrem irin appellant, folia habet lilij, sed tenuiora: caulem parem: florem candidum, amarum: semen molle: radicem vnam, digitali crassitudine, longam, adstringentem, odoratam: nascitur in syluis & opacis.* Huius *radix dentibus præcipua, si decocto colluantur.* Fo*lia in vino cocta, discutiunt tumores, & tubercula, quæ nihil adhuc humidi contraxerunt.*

Helxine, id est, muralis herba. CAP. LXXIIII.

Officinis Parietaria.

H*Elxine nascitur in parietinis, sepibus, vineis & segetibus: folia ei mercurialis insunt, hirsuta: cauliculi subrubẽtes, & circa eos veluti semina aspera, adhærẽtia vestibus.* Folia *refrigerãdi spissandiq; naturã habent, qua ex causa sanant illitu sacros ignes, adusta, condylomata, panos incipientes, tumores, inflãmationesq;.* Suc*cus*

cus eius cum cerussa, ignibus sacris, & vlceribus quæ serpunt, commodè illinitur, imponiturq́; podagris cum hircino adipe aut cerato cyprino: veterem tussim emẽdat instar cyathi haustus: tonsillis inflammationẽ sentientibus vtiliter & gargarizatur, & oblinitur: aurium dolorem cum rosaceo instillatus leuat.

Alsine. CAP. LXXV.

ALsinen, aliqui anthyllion, nonnulli myos ota vocant, quoniam musculorum aures folia imitantur. Lucis opacisq́; gaudet, vnde alsine dicta est. Hæc erat eadem quæ helxine, nisi humilior esset, & folijs minoribus, * nec hirsuta. cum teritur odorem cucumis reddit.]Vim refrigerandi astringendiq́; obtinet: oculorum inflammationibus cum polenta illinitur. Succus aurium doloribus infunditur: quin & emendat omnia quæ helxine, id est, muralis herba. Vulgò morsus gallinæ. *Ex Plinio adiecta.

Lens palustris. CAP. LXXVI.

LEns palustris, inuenitur in aqua non fluente, muscus lenticulæ similis, refrigeratoriæ naturæ. Propter quod cõuenienter collectionibus, igni sacro, & podagris, illinitur per se, & cum polenta: glutinat, & procidẽtia puerorũ interanea. Officinis lenticula aquæ.

Semperuiuum, seu sedum. CAP. LXXVII.

SEmperuiuum magnum ideò nominatur, quoniam perpetuò folia vireant: cuius caules cubiti altitudinem implẽt, interdum excedunt, pin-

gues, craßitudine pollicari, virentes, characiæ tithymali modo insecti: folia pinguia, * carnosa,] magnitudine pollicari, in cacumine linguæ similia, alia in terram conuexa, alia in capite stantia inuicem, ita vt ambitu effigiem imitentur oculi: nascitur in montibus, & testaceis: supra domicilia etiam seritur. Eius vis refrigerare, & adstringere: medentur igni sacro, nomis, vlceribus quæ serpunt, oculorum inflammationibus, ambustis igni, podagris per se, & cum polenta illita folia. Succus capiti, in doloribus, cum polenta aut rosaceo perfunditur: datur in potu contra phalangiorum ictus, dysenteriam, aluiq; profluuia: teretes tineas potus in vino excutit: subditus in vellere, mulierum abũdantiam sistit: succus oculorum lippitudinibus, sanguinis vitio conceptis, inungitur. Semperuiuum paruum in petris, parietinis, & maceriјs, necnon scrobibus opacis nascitur, caulibus ab vna radice multis, tenuibus, crebrò foliatis: exilibus folijs, rotundis, pinguibus, mucronatis: caule à medio emicante, palmum alto, vmbellam herbidosq; flores, & tenues gerente. Folia eisdem cum priore viribus prædita sunt. Tertium videtur semperuiui genus, quam aliqui andrachnen agriam, aut telephion vocauerunt, Romani illecebram, pusillis, craßioribusq; folijs, hirsutis, portulacæ proximis: nascitur in saxis. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans: illita cum axungia strumas discutit.

* Vox addita ex Plinio.

Vulgò vermicularis.

Vmbilicus Veneris. CAP. LXXVIII.

COtyledon, siue vmbilicus Veneris, folio est in acetabuli formã tornato, ineuidenter concauo, breui in medio cauliculo, in quo semen inest: radice oliuæ modo rotunda. Succus cum vino circunlitus, instillatúsve, contecta genitalia nudat: inflammationibus, sacris ignibus, strumis, pernionibus, illitu auxiliatur: stomachi ardorem refrigerat. Folia cum radice comesa, calculos frangunt, vrinam cient, hydropicis ex melle dantur. Herba vtũtur ad amatoria. Est & alterum genus eiusdem, cymbalion aliqui vocant, pinguibus folijs, latioribus, ligularum modo densis circa radicem, medium oculi ambitum describentibus, vt in maiore semperuiuo, adstringentis gustus: cauliculo tenui, in quo flores & semina hyperici: radice maiuscula. Facit eadem, quæ semperuiuum.

Vrtica. CAP. LXXIX.

DVo vrticæ genera: syluestris, asperior, latioribus, nigrioribusq; folijs: semine lini, sed minore. Altera non æquè aspera, minuto semine. Folia vtriusque illita, canis morsibus, addito sale, medentur: gangrænas, carcinomata, sordida vlcera, & quæ cacoëthe vocantur, item luxata, panos, tubercula, parotidas, suppurationesq; sanant: lienosis cum cerato imponuntur: faciunt ad profluuia narium, cum succo trita, & naribus indita: menses ciunt, eadem detrita cum myrrha, & imposita: procidentes vuluas, recen-

tia contactu resilire cogunt. Semen potum ex passo, venerem stimulat, vulvæ ora patefacit: cum melle delinctum, orthopnœæ, lateris & pulmonum inflammationibus prodest: thoracem expurgat: erodentibus medicamētis admiscetur. Cocta cum conchis folia, alvum emolliunt, vrinas mouent, inflationes discutiunt: decocta cum ptisana, vitia pectoris extrahunt: mulierum menses euocant, cum myrrhæ modico pota. Inflammatione turgentem vuam, gargarizatus succus exprimit.

Galiopsis. CAP. LXXX.

GAliopsis, *frutex in totum caulem, & folia habet vrticæ, læuiora, & quæ grauem odorem trita reddant: flore purpurascente, tenui: nascitur circa sepes, ædificiorum areas, ac semitas vbique.* Folia, *caules, semen, succusq́;, duritias & carcinomata dissipant: strumas, panos, & parotidas discutiunt.* Oportet *bis die tepidum ex aceto cataplasma imponere, & eius decocto fouere: ad putrescentia, gangrænas, & nomas, cum sale efficaciter illinuntur.*

Galion. CAP. LXXXI.

GAlion, *nomen ex eo traxit, quòd in contrahendo lacte, coaguli vicem impleat: ramulum foliumq́; habet aparinæ simillimum, rectum: florem in cacumine luteum, tenuem, densum, copiosum, odoratum.* Flos *igni ambustis illinitur, sanguinis profluuia sistit.* Cerato *rosaceo galion admiscetur, insolatum vsquedum albescat:*

lass

laßitudines reficit. Radix venerem concitat. Naſcitur in paluſtribus.

Senecio. CAP. LXXXII.

SEnecio cauliculo eſt cubitali, ſubrubro, folijs continuus, erucæ modo per extremitates diuiſis, ſed minoribus multò: luteis floribus, qui celeriter diſſecti vaneſcunt in pappos. Nomen verò ſibi vendicauit, quoniam flores capillorum ritu, vere caneſcant. radice ſuperuacua: naſcitur maximè in macerijs, & circum oppida. Folia cum floribus refrigerant: quare illita cum vini modico, vel per ſeſe, teſtium & ſedis inflammationes ſanant: quin & ex manna thuris medẽtur, cum reliquis vulneribus, tum ijs quæ nerui acceperunt. Illiti per ſe cum aceto pappi, idem munus præſtant: verùm recentes epoti, ſtrangulant. Totus caulis, ſi coctus in paſſo potui detur, ſtomachi dolores à bili contractos, perſanat.

Thalictrum. CAP. LXXXIII.

THalictron folia coriandri habet, pinguiora paulò: coliculũ rutæ craßitudine, in quo folia. Quæ trita, illitu antiqua vlcera ad cicatricem perducunt. Naſcitur maximè in campeſtribus.

Marinus muſcus. CAP. LXXXIIII.

MArinus muſcus naſcitur in ſcopulis, teſtaceisq; haud procul à mari, gracilis, capillaceus, caulis expers. Præcipua ei ſpiſſandi vis, & collectiones cohibendi, & podagris, quas refrigerare opus ſit.

Phycus marinus. CAP. LXXXV.

PHyci marini generibus, quoddam latum, & alterum sublongius, & rubens: tertium candidum, nascens in Creta iuxta terram, floridum valde, quod nulla corruptionis labe polluitur. Omnia vim habent refrigeratoriam, non podagræ modò, sed etiã inflammationibus, in cataplasmatis efficaciter vtilem: verùm ijs vti humidis cõuenit, priusquam exarescant. Nicander, *puniceum aduersus serpentes dedit.* Hoc *fuco quidam putant mulieres suum colorem mentiri, cum tamen sit radicula eiusdem nominis, qua sese fucant.*

Potamogeton. CAP. LXXXVI.

POtamogeton, folium betæ simile, hirsutum, paululum supereminens extra aquam. Refri*gerat & inspissat: pruriginibus vtile, & contra veterum vlcerum nomas.* Nomen *ex eo inditum est, quòd palustribus, & aquosis enascatur.*

Stratiotes. CAP. LXXXVII.

STratiotes in aquis nascens, ijsdem supernatat, & sine radice viuit: vnde cognomentum traxit. Herba *semperuiuo similis, ni maiora haberet folia: quæ refrigerant.* Sanguinem *qui defluit à renibus, pota sistunt: vulnera quæ inflammationem minantur, intumescere non sinunt: ignibus sacris, & tumoribus ex aceto illinuntur.*

Stratiotes millefoliũ. CAP. LXXXVIII.

Vulgatum millefoliũ. *STratiotes millefolium exiguus frutex, palmi altitudine, aut amplius assurgit: folijs auicu-*

larum

larum pennas imitantibus, breui admodum disse-
ctoq; foliorum exortu. Folia syluestre cuminum
simulant, præsertim breuitate atque scabritia, bre
uiora paulò, densiore vmbella, & pleniore. Surcu-
los in cacumine gerit exiguos, & capitula in mo-
dum anethi: flores paruos, candidos. Nascitur in
asperis agris, præcipuè circa semitas. Eximij vsus
ad vlcera vetera, recentiaq;, profluentem sangui-
nem, & fistulas.

Verbascum. CAP. LXXXIX.

VErbascũ differentias summas habet duas, hoc nigrum, illud album: in quo mas & fœmina intelligitur. Fœminæ igitur folia sunt brassicæ, pilosiora multò, & latiora, candida: caulis albus, cubitalis, aut amplior, subhirsutus: flores albi, aut subpallidi: semen nigrum: radix longa, gustu acerba, crassitudine digiti: nascitur in campestribus. Verbascum, qui mas appellatur, oblongius, albis folijs, & angustioribus, tenuiori caule. Sed nigrum prorsus albo simile esset, nisi nigriore latioreq; constaret folio. Syluestre folia fert saluiæ, altas virgas, & * lignosas, & circa eas ramulos quales marrubiũ: flores luteos, auri æmulos. Sunt & phlomides duæ, hirsutæ, rotundis folijs, humiles. Tertia lychnitis appellatur: ab alijs autem thryallis, folijs ternis, aut quaternis, vel paulò pluribus, hirsutis, crassis, pinguibusq;: apta ad lucernarum lumina. Radix priorum duarũ adstringit: quare quod magnitudine

Tapsus barbatus vulgò.

* Sic Plin. qui ξυλώδεις videtur legisse. Græcus codex δρυώδεις, id est, arborescentes.

ludic

ludicrum talum æquet, in alui profluuio, conuenienter ex vino datur. Decoctum ruptis, conuulsis, fractis, antiquæ tussi auxiliatur. Dentium dolorem collutione mitigat. Verbascum cui flos aureus, capillos tingit, & quocunq; abÿciatur, blattas in se contrahit. Cocta in aqua folia, aduersus tumores, inflammationes oculorum, syderata vlcera, ex vino & melle illinuntur: cum aceto quoq; vulneribus medentur: contra scorpionum ictus, sunt auxilio. Syluestris folia ambustis igni, sunt cataplasmata. Aiunt in folÿs eius, quam fœminam dicimus, aridos ficus omninò nō putrescere.

Aethiopis. CAP. XC.

AEthiopis folia habet verbasco similia, perquam hirsuta, densaq;, in orbem circa radicem imam redacta: caulem quadrāgulum, crassum ac scabrum, similem apiastro, aut arctio, multis concauum alis: semen erui magnitudine, geminum, in vno cōceptaculo: radices ab eodem cæspite numerosas, lōgas, plenas, glutinosas gustu, quæ siccæ nigrescunt duranturq;, vt cornua possint videri: plurima nascitur in Ida monte Troadis, & in Messenia. Auxiliatur purulentis excreationibus, ischiadicis, pleuriticis, arteriæ scabritÿs, decocta radix, & pota: quin & cum melle, eclegmatis vicem præbet.

Arction. CAP. XCI.

ARction, aliqui potius arcturon vocant, similis est verbasco folÿs, nisi quòd hirsutiora,

ra,& rotundiora sunt: caule longo,molli : semine cumini,paruo : radice tenera,alba,dulciq;. Deco*cta cum semine radix in vino, dentium dolorem mulcet,si cōtineatur ore decoctum:ambusta perniones q; fouentur eodem:bibitur aduersus coxendicum dolores,*& *stranguriam,è vino.*

Arcion,siue Personata. CAP. XCII.

P*Ersonata folia habet cucurbitæ, maiora & hirsutiora,nigriora & crassiora : caulem albicantem,quanquam & interdu vidua caule reperiatur : radice grandi,intus candida, foris nigra.*H*æc drachmæ vnius pōdere pota,cum pineis nucibus,purulenta & cruenta extussientibus auxiliatur: trita dolores à contorsionibus artuū contractos, illitu sedat.*Fol*ia vtiliter antiquis vlceribus illinuntur.*

Vulgò lappa maior, & Bardana.

Petasites. CAP. XCIII.

P*Etasites pediculus cubito maior,crassitudine pollicis,à quo prægrande folium,galeri modo amplum,ceu fungus dependet.* Con*tra phagedænas,& vlcera,quæ cacoëthe vocāt, efficaciter illinitur.*

Epipactis. CAP. XCIIII.

E*Pipactis ab aliјs helleborine, parua herba, exiguis folијs. Iocineris vitијs vtilis,& contra venena pota.*

Capnos,seu fumaria. CAP. XCV. *Officinis fumus terræ.*

F*Vmaria fruticosa herbula est,prætenera,coriandri similis: folијs candidioribus,vndique ræ.*

numerosis, ciner acei coloris: flore purpureo. Huius succus claritatem facit oculis, delacrymationemq;: vnde nomen traxit. Illitus cum gũmi, euulsas palpebras renasci prohibet. Commanducata herba biliosam vrinam trahit.

Lotus vrbana. CAP. XCVI.

L*Otum vrbanam alÿ trifolium vocant: nascitur in hortis. Extractus succus, addito melle, oculorum argema, nubeculas, cæterasq; caligines discutit.*

Syluestris lotus. CAP. XCVII.

S*Yluestris lotus, quam trifolium minus appellant, plurimum in Libya gignitur, caule bicubitali, & sæpe maiore, alis multis: folÿs trifolÿ pratensis: semine fœnigræci, multò minore, gustu medicato. Vim calfaciendi, & leniter adstringendi obtinet: vitia cutis in facie, maculasq; cũ melle peruncta expurgat: trita per sese aut cum maluæ semine, in vino aut passo bibitur aptißimè cõtra dolores, qui vesicam malè habent.*

Cytisus. CAP. XCVIII.

C*Ytisus, frutex est albus in totum, vt rhamnus, ramos spargẽs cubitales, sæpe maiores, in quibus folia fœnigræci, aut loti trifoliæ, minora, dorso medio prominente. Ea digitis trita erucam olent, gustataq; cicer recẽs sapiunt. Folia refrigerant: tumores inter initia discutiũt, si cum pane trita illinantur. Decoctũ potu vrinam ciet. Nõnulli, quòd apes alliciat, prope aluaria serunt.*

Lot

Lotus Aegyptia. CAP. XCIX.

Est & in Aegypto lotus, quæ in campis flumine inũdatis prouenit, caule fabæ: flore paruo, candido, lilio simili, quem tradunt occidente sole comprimi occludiq́;, ad ortum autem aperiri: adduntq́;, caput ipsum vespera aquis condi, & ad exortum solis emergere. Caput quale papaueris, maximum: & intus grana ceu milij, quæ Aegyptij exiccant, & in panes cogunt. Radicem lotos hæc habet, mali cotonei similitudine, quæ cruda coctaq́; manditur: decoctaq́; lutei oui qualitatem exhibet.* * λεφίνω non κεῖθῦ.

ANNOTATIO.

Aliud est à nostro Millefolio, quod paulò antè stratiotem millefolium esse monuimus.

Millefolium. CAP. C.

Myriophyllum, siue millefolium, caulis est tener, singularis, vnica nixus radice: plurimis folijs, læuibus, fœniculo similibus: vnde nomen accepit. Caulis flauescit varius, ac veluti ex industria delimatus: nascitur in palustribus. Vulnera recentia ab inflammatione vindicat, si vel viride, vel siccum ex aceto, oblinatur: præcipitatis in potu cum aqua & sale datur.

Myrrhis. CAP. CI.

Myrrhis, simillima est cicutæ, caule folijsq́;: radix ei oblonga, mollis, rotũda, odorata, cibo non insuauis. Quæ pota in vino, pha-

langiorum morsibus auxiliatur: cit menstrua, & partus secundos, purgatq; à puerperio fœminas: subuenit & phthisicis cocta in sorbitione. Aiunt quoque eãdem bis die térve potam ex vino in pestilentia salutarem esse, & ne morbi contagia sentiantur, obstare.

Myagrum. CAP. CII.

MYagron, aliqui melampyron vocant, herba est surculacea, folijs rubiæ, pallidis, tripedanea: semẽ oleosum, fœnograeco simile. Quod contusum igni torrẽt, peruncti sq; virgis ad lucernarum lumina vtũtur hoc pingui, scabritias corporis læuigari, atque expoliri constat.*

* τήλιδι, non ἰραχύλῳ.

Onagra. CAP. CIII.

ONagra, siue onothera, aut onuris, frutex est arboris instar, prægrandis, amygdalino folio, sed latiore, lilio non dissimili: flore rosaceo, magno: radice candida, longa: cum siccata est, vinum olente: nascitur in montibus. Aqua, in qua radix maduerit, in potu data feras mitigat, & cicures facit: illitu quoque tetra vlcera mulcet.

Cirsium. CAP. CIIII.

CIrsium, caulis est tener, duorum cubitorum, triãgulo similis: ab imo foliola, rosæ speciem referentia: anguli spinosi, per interualla molles: folia buglosso similia, maiora, subcandida, modicè hirsuta, partibus extremis aculeata: cacumen caulis orbiculatum, hispidum, in quo capitula in summo*

Censetur Bugloss officinarum.

Plin. minora.

mo purpurea, quæ soluuntur in lanugines. Radicem huius loco laboranti adalligatam, dolores varicum sedare Andreas scripsit.

Aster Atticus, seu inguinalis.

CAP. CV.

ASter Atticus cauliculus lignosus, florem in cacumine habẽs purpureum, luteumve, per ambitum, anthemidis capituli modo diuisum, foliolis stellæ modo radiatis: quæ autem caulem circundant folia, oblonga sunt ac hirsuta. Feruenti stomacho, oculorum inflammationibus, procidua sedi, ac inguinibus illitus auxiliatur. Tradunt purpureum florẽ, si ex aqua bibatur, anginis, & pueris comitiale malum sentientibus, opitulari. Inguinum inflammationi recentem illinire conuenit. Si aridus flos sinistra dolentis manu decerpatur, & inguinibus alligetur, dolore liberat.

Isopyrum. CAP. CVI.

ISopyron aliqui phasiolon ob similitudinem vocant, quoniam folium quod est aniso simile in pampinos torquetur: capitula sunt in summo caule, tenuia, plena seminis, melanthij gustum imitantis. Contra tussim, & cætera pectoris vitia, semen ex aqua mulsa bibitur: hepaticis, & sanguinem excreantibus vtile.

Viola purpurea. CAP. CVII.

VIola purpurea folium habet hedera minus, tenuius ac nigrius, nec multò dissimile: cauliculus à radice medius prodit, in quo flosculus,

suauißime olens, purpureus: opacis & asperis nascitur. Refrigerandi naturam habet. Folia per se & ex polenta illinũtur aptißimè stomacho æstuanti, & oculorum inflammationibus, sediq́; procidenti.

Cacalia. CAP. CVIII.

CAcalia, quæ leontice vocatur, folia fert magna, alba: è quibus medius caulis emicat, rectus, albus, florẽ ferens robori aut oleæ similem: nascitur in montibus. Radix in vino madefacta, vt tragacãtha, delinctu aut mãducatu per se tussibus, scabritijs arteriæ, medetur. Grana quæ post excussum florem innascuntur, trita, & cum cerato illita, faciem erugant, & cutem extendunt.

Bunium. CAP. CIX.

BVnion caulem ædit quadrangulum, procerum, digiti craßitudine, in quo ramuli minutis folijs ac floribus scatent: folia proximè radicem, apio similia, longe tenuiora, coriandrinis proxima: flores anethi: semen odoratum, hyoscyamo minus. Vrinam ciet, excalfacit, secundas euocat: lieni, vesicæ, renibus vtile. Tam humidi quàm sicci, expreßiq́; succi caulibus, folijs, radicibusq́;, vsus inualuit ex aqua mulsa. Pseudobunion palmi altitudine fruticat in Creta, folia ramulosq́; napi ferens, acri gustu. Tormina, atque stranguriã, laterumq́; dolores, sanãt quaterni rami eius poti in aqua: illiti quoque cum sale & vino, tepentes, strumas discutiunt.

Cha

Chamæcissus. CAP. CX.

CHamæcissos, folio est hederæ, tenuiore, longiore, ramulis à radice quinis senísve, dodrantalibus, foliosis: flore violæ albæ simili, candidiore, ac tenuiore, gustu supra modum amaro: radice tenui, candida, inutili: nascitur in cultis. Bibunt conuenientissimè ischiadici folia, tribus obolis in aquæ cyathis tribus, tricenis quadragenísve diebus: eodem pota modo, senis aut septenis diebus, regium morbum purgant.

Non est, quãuis id sonet Græcanica dictio, hedera terrestris vulgo nominata: quod eam paulo studiosius cũ descriptione cõferens, liquido cognosces.

Chamæleuce. CAP. CXI.

CHamæleuce lumborum doloribus propitia est, herba virens, incuruis folijs, surculisq́;: flore rosaceo.

Buglossum, seu lingua bubula.

CAP. CXII.

BVglossum nascitur in campestribus, & sabulosis. Iulio mense colligitur. Aiunt eam quæ treis thyrsos emittit, cum semine & radice tritã, potamq́;, contra tertianos horrores prodesse: quæ quatuor, ad quartanos: ea in vino decoquitur. herbam abscessibus vtilem esse volunt. Verbasco simile est, folium in terra sparsum, nigrius, asperum, bubulas imitãs linguas. Quod in vinum deiectum, animi voluptates auget.

Vulgaris Borago,

ANNOTATIO.

Nostrum Cynoglossum caulem & purpureos flosculos ædens, nõ esse verum ac legitimum, historia eius apertissime indicat.

Cynoglossum. CAP. CXIII.

CYnoglosson folia latifoliæ plantaginis habet, arctiora, minora, lanuginosa: caule vacat, & humi sternitur: prouenit in sabuletis. Folia cum suillo adipe veteri, medentur morsibus canum, alopecijs, & ambustis. Emollit aluum, decoctum herbæ ex vino potum.

Phyteuma. CAP. CXIIII.

Struthij. PHyteuma folia habet radiculæ, minora: copiosum semen, perforatum: radicem paruam, tenuem, per summa terræ nitentē: quam ad amatoria conuenire, nonnulli scriptum reliquerunt.

Leontopodium. CAP. CXV.

LEontopodion duûm digitorum herbula est, folia ferens angusta, longitudine ternûm quaternúmve digitorum, hirsuta, quæ iuxta radicem lanosiore flocco canescunt: capitula in summo caule quasi perforata: flores nigri: semen vsqueadeò spissa lanugine inuolutum est, vt sæpe fallat: radice parua cohæret: quā tradūt appensam ad amatoria prodesse, & tubercula discutere.

Hippoglossum. CAP. CXVI.

HIppoglosson, frutex est folia habēs rusci tenuis figura, & spinosam comā, & in summo ceu linguas è folijs exeuntes. Capitis dolorem corona ex comis imposita minuit: Malagmatis radix succusq; admiscetur.

Antirrhinum. CAP. CXVII.

ANtirrhinon, alij anarrhinō vocāt, herbam

caule & folijs anagallidi similem: flore albæ violæ, purpureo, minore tamen, ideoq; syluestris lychnis nominata est: semine vituli narium simili. Tradunt perunctos ea, cum oleo lilino, venustiores fieri: nec vllo medicamento lædi posse, si quis appensum gestet.

Catanance. CAP. CXVIII.

EX eo genere vna, folia coronopi habet, longa, radicem iunci modo prætenuem: capitula sena, septenáve, in quibus erui semen inest. Arescens in terram flectitur, & se contrahit ad speciem vnguium milui exanimati. Altera mali parui magnitudinem explet, radice exiguæ oliuæ magnitudine: folijs quoque oliuæ colore, & figura, mollibus, diuisis, humi inclinatis: semen, vt cicer, minimum, in virgulis dependet, punicei coloris, multis foraminibus pertusum. Vtranque narrant in amatoria expeti. Thessalicæ mulieres his vti traduntur.

Tripolion. CAP. CXIX.

TRipolion in marinis nascitur locis, quæ allidit vnda, recedensq; dimittit, neque in mari, neque in sicco: folio glasti crassiore: palmeo caule, in mucrone diuiso. Eius, vt tradunt, flores colorem ter die mutant, mane candidi, meridie purpurei, sero punicei conspiciuntur. Radice alba, odorata, calidi gustus. Quæ drachmis duabus in vino pota, aquam, vrinamq; per aluum extrahit. In medicamenta digeritur, quæ venena arcent.

ANNOTATIO.

Officinarum Capillus veneris. Eſt enim earum Adiantũ, non quod hic Dioſcorides, ſed Plinius libro xx. cap. xxj. depinxit, & candidum vocauit: non quin & ipſum, vti ſuſpicamur, fuſcos obtineat coliculos, ſed quia Trichomani, quod illi nigrum eſt adiãtum, comparatum, album potius, quàm nigrum appareat.

Adiantum. CAP. CXX.

ADianton, polytrichon, puſilla gerit folia. ſimilia coriandri, in ſummo inciſuris diuiſa: cauliculi, quibus exoriuntur, nigro colore nitent, prætenues, palmum alti: radice ſuperuacua: neque caulem, neque fructum, neque florem profert. Decoctum herbæ potum prodeſt ſpirandi difficultati, ſuſpirioſis, lieni, & felle ſuffuſis, & vrinæ difficili. Calculos frangit, aluum ſiſtit, ſerpentium morſibus auxilio eſt. Contra ſtomachi fluxiones in vino bibitur. Secundas ciet & mẽſtrua, ſanguinis reiectiones inhibet. Contra ſerpentium morſus cruda herba illinitur, alopecias denſat, ſtrumas diſcutit: furfures, & manantia capitis vlcera, ex lixiuio emendat: defluentes capillos continet, cum ladano & myrtino, & ſuſino, aut hyſopo, vinoq;. Decoctũ eius cum lixiuio & vino infuſum, idem præſtat: coturnices & gallinaceos pugnaciores facit, in cibos eorũ additũ. Seritur gratia vtilitatis pecorum circa ouilia. Vmbroſis, &

pal

Palustribus, circa parietum aspergines, & fontium specus enascitur.

Trichomanes. CAP. CXXI.

TRichomanes nascitur eisdem in locis quibus adianton: filici simile, sed exilius: folijs lenticulæ, tenuibus, in ordinem vtrinque digestis, aduersis in se, in ramulis tenuibus, acerbis, fusco tamen colore splendentibus. Eadem quæ & adianton præstare posse constat. Officinis polytrichon quod idem cum Adianto.

Xanthium siue Lappa. CAP. CXXII.

XAnthium nascitur læto & pingui solo, & lacubus exiccatis, caule cubitali, anguloso, pingui, prodeuntibus ex eo crebris alis: folia atriplicis habet, insecta, nasturtium odore imitantia: fructum grandis oliuæ modo, rotundum, & vt platani pilula, spinosum, qui contactu vestibus adhærescit. Is antè collectus quàm perfectè siccescat, tunditur, & fictili vase reconditur. Flauos autem facit capillos, si acetabuli instar tepida aqua madescat, mox caput, nitro antè perfrictū, illinatur. Alij in vino tundunt, & ita asseruant. Semen aptißimè tumoribus imponitur. Vulgò lappa minor.

Aegilops, siue festuca. CAP. CXXIII.

AEgilops herbula folia tritici habens, sed molliora, in summo capite semina bina ternáve rubra, quibus aristæ quasi capillaceæ exeūt. Illita cū farina herba ægilopijs medetur, duritias discutit. Succus farinæ admistus, siccatur, & eorundem gratia reponitur. *Bromus herba ægilopi* Marcello suppositia.

lopi

lopi similis, exiccatoriam vim habens, decoquitur cum sua radice in aqua ad tertias, & iuri colato par modus mellis adijcitur: rursus incoquitur, dũ liquidi mellis craßitudo fiat. Linteum eo humore imbutum, & naribus inditum, contra graueolentiam vlcerum efficax est. Aliqui tritam aloën addunt, & eo modo vtuntur. Cum siccis rosis cocta in vino, grauem oris halitum emendat.

Glaux. CAP. CXXIIII.

G*Laux cytiso aut lenticulæ folijs similis, quæ supernè virent, auersaq; candidiora spectantur: ramuli à terra exiliunt quini seníve, tenues ab radice, dodrantem alti: flores violæ albæ, purpurei exeunt, minores tamẽ: nascitur iuxta mare. Coquitur cum hordeacea farina, sale, & oleo in sorbitione, ad reuocandã extincti lactis vbertatẽ.*

Polygala. CAP. CXXV.

P*Olygala palmi altitudinem petit, folijs lenticulæ, gustu adstricto. Quæ pota, lactis abundantiam facit.*

Osyris. CAP. CXXVI.

Censetur Linaria vulgò appellata.

O*Syris, frutex est niger, ramulos ferẽs tenues, lentos, fractuq; contumaces: & in his folia, quaterna, quina, senáve, ceu lini, nigra in initio, dein colore mutato rubescentia. Decoctum eius potum, iuuat arquatos.*

Aspera smilax. CAP. CXXVII.

S*Milax aspera, folia habet periclymeni: sarmenta tenuia, multa, rubi modo aut paliuri*

acu

aculeata: arbores scandit ab imo ad summa perreptans, se conuoluens eis. Fert racemos exiles, qui maturi rubescunt, gustumq; leniter mordent. Nascitur in palustribus & asperis: radice dura, crassaq;. Folia & acini, & antè & pòst epoti, venenorum antidota sunt. Tradunt, si infantibus nuper in lucem æditis, quid ex his tritum propinetur, nulla postmodum venena nocitura. Inciditur etiã ad alexipharmaca, id est, ad ea medicamẽta quibus venena arcentur.

Læuis smilax. CAP. CXXVIII.

LAeuis smilacis folia hederæ similitudinem habẽt, molliora, læuiora, tenuiora: huius sarmenta nullis horrent spinis: conuoluitur arboribus, vt prior: fructum parit lupini modo nigrum, exiguum: flores circunquaque exiliunt candidi, copiosi, orbiculati. Hac smilace, quadam topiariorum arte, tentoria contra æstus molestiam facilitantur: folia per autumnum decidua. Semine cum dorycnio poto, ternis singulorum obolis, varia & tumultuosa in somnis obseruari traduntur.

Ruscus. CAP. CXXIX.

SYluestris myrtus, aliquibus oxymyrsine, aut myrtacantha, Latinis ruscum appellatur: folium fert myrti, latius, in formam lanceæ mucronatum: baccæ per maturitatem rubescunt, rotundæ, à medio folio dependentes, osseo intus nucleo: cubitales ramuli ab radice exeunt, vitilium modo lenti, fractu contumaces, foliosi: radice graminis Officinis Bruscus.

sim

ſimili, acerba, & ſubamara. Folia & baccæ in vino potæ vrinam cient, menſes pellunt, veſicæ calculos frangunt, ſtillicidio vrinæ medentur, dolores capitis ſanant, & regium morbum. In aſperis & præcipitibus locis enaſcitur. Decoctum radicis in vino potum, eoſdem præbet effectus. Cauliculi recentes, aſparagorum vice, in cibo ſumuntur. Amari autem ſunt, ſed vrinam mouent.

Laurus Alexandrina. CAP. CXXX.

LAurus Alexandrina, folio eſt ruſci maiore, molliore, & candidiore: ſemine inter folia rubro, ciceris magnitudine: ramos ſpargit in terra, dodrantales, interdũ longiores: radice *ſyluestri myrto ſimili, maiore, molliore, odorata: inuenitur in montoſis. Difficiles partus accelerat, radice pota ſex drachmarũ pondere in vino dulci: & ſtillicidio vrinæ auxiliatur, ſed ſanguinem extrahit.

*Ruſco

Daphnoides. CAP. CXXXI.

Vulgò Laureola.

DAphnoides cubiti altitudine fruticat, ramis flexilibus obſequioſisq;, multis, inde ſurſum verſus folioſis: cortex ſupra modum viſcoſus ramos veſtit: folia lauri, graciliora, & molliora, fructu contumacia, quorum guſtatu os & fauces incenduntur: flores candidi: bacca, cum ematuruit, nigra: radix inutilis: naſcitur in montoſis. Pituitas extrahit folium recens vel aridum in potu, menſes ciet & vomitus: caput inanit commanducatum, ſternutamenta mouet. Baccæ quindecim potæ aluum reſoluunt.

Cha

Chamædaphne. CAP. CXXXII.

CHamædaphne virgas emittit cubitales, singulari ramulo cōstantes, rectas, tenues, læues: folia lauri similitudine, læuiora multo, ac viridiora: semen rotundum, rubens, annexum folijs. Illinuntur capitis doloribus trita folia, & stomachi ardores mulcent: ad sedanda tormina cum vino bibuntur. Potus cum vino succus, menses & vrinam ciet: idem facit pesso appositus.

Veratrum album. CAP. CXXXIII.

HElleborum album, Latini veratrum album vocant, fert folia plantaginis aut betæ syluestris similia, sed breuiora, & nigriora, *rubescentia: caulem cauum, quadrantalē, tunicis conuolutū, quas abdicat cum arescere incipit: radicibus nititur multis, tenuibus, ab oblongo et exiguo capite ceparū modo exeuntibus: nascitur in montibus & asperis. Radices messibus colligendæ. Optimum habetur candidum, friabile, carnosum, modicè extentum, nec tamen iunci modo mucronatum, quod frangendo puluerē emittit, & tenuē habet medullam, gustu non admodum feruēs, neque saliuā subinde ciens, (huiuscemodi autē strangulat.) Primatum Cyrenaicum tenet. Galaticum autem & Cappadocicum, candidiora, & puluere quodam obsita, celerius strangulatus mouent. Vomitione autem varios extrahit humores. Collyrijs admiscetur, quæ caliginem oculorum discutiunt. Partus impositum necat, menses pellit, sternunt

*Plin. canalium dorso rubescentia.

nutamenta excitat, mures interficit cum melle & polenta subactũ, absumit carnes si coquatur vnà. Datur per se ieiunis, & cum sesama, aut ptisanæ succo, aut halicæ, aut lentis cremore, cum aqua mulsa, aut pulte, aut quauis alia sorbitione. Cogitur cum pane, & ita inassatur. Præparatio corporum, ac victus ratio, diligenter tradita est, cum ab his qui de medica eius potione scriptitarunt, tum maximè à Philonide Siculo Ennensi, cui nũc assentimur: quippe longum nimis esset, in hac præsertim æditione de materia, simul medicam curandi rationem exponere. Dant nonnulli in pultis sorbitione, aut copioso halicæ cremore: aut paucum antea cibum dari præcipientes, statim veratrum offerunt, iis præsertim, quibus strangulationis suspicio imminet, aut si valetudo corpus infirmat: hoc enim modo deiectio nihil periculi minatur, quòd cibo munitis non intempestiuè medicamentum corporibus offeratur. Vomitiones concitant subditæ ex eo balani, cum aceto.

Veratrum nigrum. CAP. CCXXIIII.

HElleborum nigrum, appellatur melampodion, quoniam caprarum pastor, nomine Melampus furentes in se Prœtidas, primus purgasse, & sanasse fertur. Folia et viridia, platani similia, minora, foliis sphondylii proxima, subaspera, nigriora, pluribus diuisuris incisa: caulis asper: flores purpurei, candidi, racematim cohærentes: semen cnici, quod in Anticyra sesamoides vocant:

cant: quo deiectiones moliuntur: radicibus cohæret nigris, tenuibus, à capitulo, cepæ simili confibratis: quarum est vsus: in collibus, asperis, & sitientibus locis enascitur. Optimum est quod ex huiusmodi petitur terris, vt ex Anticyra. Nigrum inibi probatissimum gignitur. Eligi debet corpulentum & plenum, in quo tenuis sit medulla, acre gustu, feruensq;: cuiusmodi est in Helicone, Par*naso, &* Aetolia *natum: attamen* Heliconium *præcellit.* Veratrum *nigrum purgat ventrem, detrahit bilem pituitasq;, datum per se, aut cum scammonia, & tribus obolis, siue drachma salis: decoquitur vel cum lente & iusculis, quæ purgationis causa sumptitantur. Prodest morbis comitialibus, melancholicis, insanientibus, articulariis doloribus, & resolutis. Menses inditum trahit, partus necat, purgat fistulas impositum, & tertia die detractum. Item contra grauitatem auditus in aurem demittitur, ibique in alterum aut etiam tertium diem esse sinitur. Scabiem sanat, illitum cum thure, aut cera, & pice, & cedrino oleo: vitiliginibus, lepris, impetiginibus, ex aceto medetur: dentium dolorem collutione mitigat: ero dentibus medicamentis commiscetur: hydropicorum ventri vtilissimè imponitur factum ex eo, farina hordeacea, & vino, cataplasma: consitum proximè radices vitium, vinum purgandi facultate donat. Huius resparsu domos expiari arbitrantur: quare inter fodiendum stantes, Apollinem,*

Aesculapiumq; precantur, ac vitant aquilæ volatus. aduolare enim nō sine periculo tradūt: nanq; si auis effossionē hellebori conspexerit, moriturū qui succidit, auguriū est. Celeriter effodiatur oportet, quoniā halitu caput aggrauat: quapropter, ad id arcendum, fossuri, allium præsumere, & vinum bibere consueuerunt: nulli ita noxæ opportuni redduntur. Veratri albi modo emedullatur.

Sesamoides magnum. CAP. CXXXV.

SEsamoides magnū, in Anticyra helleborum vocant, quoniam albo veratro in purgationibus misceatur. Simile est senecioni aut rutæ: longo folio: flore candido: radice gracili, ignaua: semen gustu amaro, cætera sesamæ simile. Ventrem detrahit: datur tritum ad bilis pituitæq; deiectiones, quantum tribus digitis capitur, addito veratri albi sesquiobolo, ex aqua mulsa. Sesamoidi paruo cauliculi sunt dodrantales: folia coronopi, minora, hirsutiora: & in cauliculorum cacumine capitula, florum penè purpureorum, medio eorum albo: semen sesamæ, fuluum, amarum: radix tenuis. Detrahit bilem pituitasq;, semen ex aqua mulsa potum dimidio acetabulo: illitum ex aqua, tumores ac tubercula discutit. Nascitur in asperis.

Syluestris cucumer. CAP. CXXXVI.

Vulgò Cucumer asininus.

CVcumis syluestris fructu solo distat à satiuo cucumere, quem longè minorē parit, oblongis glandibus non dissimilem: folia atque sarmen

menta satiui refert:radice candida, magna:nasci tur in sabuletis,& ruderibus, frutice in totũ ama ro.Instillatus foliorum succus,aurium dolori con uenit. Illita ex polenta radix,veterem omnem tu morem discutit : imposita cum resina terebinthi= na, tubercula rumpit:ischiadicis infunditur:poda gras discutit,decocta ex aceto, & illita. Eius de= cocto dentes in dolore colluuntur. Aridæ farina impetiginem,lepras & vitiligines absterget:ni= gris cicatricibus colorem reddit,& in facie macu las expurgat. Radicis succus sesquioboli ponde= re,& item cortex,acetabuli quarta parte, bilem pituitámque deijciunt, præsertim in hydropicis: (deiectiones autem citra stomachi iniuriam mo= uet) radicis selibra,in vini præsertim Libyci he= mina conteritur, danturq; ex eo terni cyathi tri= duo,dum tumor abunde deprimi cernatur. E fru ctu huiusce cucumeris, fit medicamentum quod elaterium vocatur, ad hunc modum : Decerpti Elateriũ. *cucumeres, qui tacti protinus exiliunt, seruan= tur nocte vna : postridie imposito supra crate= rem rariore cribro, vtrisque manibus prehensi, sigillatim supino cultro, sursum versus aciem ha= bente, finduntur, atque per cribrum humor in subiectũ vas exprimitur : simulq; carnosum quod hæsit cribro, quò facilius excidat, eliditur : quod ita pressum est,residere finitur,atque in vicinam peluim demittitur. Coaceruata autem in cribro segmina,dulci aqua perfundũtur, & denuò pres=*

ſa abijciuntur. Humor in pelui agitatur, & linteo opertus, ſoli exponitur: dumq; ſteterit, tota ſupernatans aqua cum humore concreto, effunditur. Hoc verò identidem fieri ſolet, donec exiſtens aqua liqueſcat: qua ſtillatim exhauſta, ſedimentum mortario ſuſcipitur, & conterendo cogitur in paſtillos. Sunt qui ad hauriendam protinus ſucci abundantiam, cribratos cineres humi inſpargant, & medium cauantes, triplicatum linteum obtendant, per quod elaterium cum ſua humiditate diffundunt, ſiccatúmque, in pila, vt dictum eſt, conterunt. Aliqui pro dulci aqua marinam perfundentes, ita eluunt. Alij in nouiſſima lotione, mulſam aquam reſpergunt. Elaterium optimum eſſe conſtat, læue, non ponderoſum, cum candore leniter humectum, guſtu amariſsimum, quodq; lucernarũ luminibus obiectum, facilè flagret. Porraceum tamen ſcabrumq;, ſi turbidum ſpectetur, atque erui cineriſq; plenum ſit, graue & vitioſum eſſe ſolet. Nec deſunt, qui cucumis ſucco amylum immiſceant, vt candorem ipſum & læuitatem imitentur. A bimatu ad decennium deiectionibus vtile eſt. Integer modus, obolus eſt: minimus, ſemiobolus: pueris, chalci duo: ſiquidem copioſius, periculum adfert. Bilem ac pituitam vtrauis parte extrahit. Optima ſuſpirioſis eſt purgatio. Quòd ſi in animo ſit deiectionẽ moliri, adiecto ſalis duplo, & ſtibij quod colorare ſufficiat, ex aqua, erui magnitudine catapotia dato, poſtea

cyat

cyathus vnus aquæ tepidæ ſorbeatur : ad citãdas tamen vomitiones aqua diluens elaterium, ſubiectas linguæ partes penitißimè penna oblinito: quòd ſi quiſquam difficilius euomat, oleo aut vnguento irino reſoluto, ſomnum inhibeto. Porrò his qui eximiè vacuantur, continuè vinum, & oleum dari conuenit: etenim vomendo reſtituũtur. Quòd ſi vomitiones non finiantur, aqua frigida, polenta, poſca, poma, & quæ ſtomachum denſando corroborant, offerenda ſunt. Ciet elaterium menſes, & partus enecat, in peſſo ſubditum: morbo regio medetur, cum lacte naribus infuſum, & diuturnis capitis doloribus liberat: efficacißimè anginis illinitur, cum vetere oleo, melle, aut felle taurino.

Staphis agria. CAP. CXXXVII.

STaphis agria, ſiue herba pedicularis, folia habet labruſcæ, diuiſa: & cauliculos rectos, molles nigroſq; : fert florem glaſti: & folliculos virides, ſimiles ciceri, & in his nucleum triangulum, ſcabrum, ex nigro ſubfuluescentem, intus album, guſtu acrem. Grana quindecim, ſi trita in aqua mulſa dentur, craßum humorem per vomitũ purgant: ſed qui hauſerunt, ambulare debent. prudenter tamen attendere oportet, & aquam mulſam continuò potui dare: quoniã pericula ſtrangulationis inferunt, & fauces adurunt. Trita, & ex oleo illita, phthiriaſi prodeſt: item prurigini & pſoris. Cit plurimam pituitam commanducata : decocta in aceto, dentiũ dolori, colluto ore, ſubuenit: rheu-

matiſmum gingiuarũ ſiſtit: vlcera oris manãtia, cũ melle ſanat. Vrẽtibus malagmatis imponitur.

Thapſia. CAP. CXXXVIII.

THapſia nomen ideo accepit, quòd in Thapſo eiuſdem nominis Inſula, primum inuenta ſit. Tota verò natura ferulæ ſimilis eſt: graciliore caule: folijs fœniculi: vmbella anethi in cacumine, à ſingulis ſurculis erumpente: flore luteo: ſemen quale ferulæ, latiuſculum, ſed aliquanto minus: radix foris nigra, intus candida, longa, acris, craſsiore libro veſtita. Lactis extrahendi ratio hæc eſt: Facto in ambitu ſcrobe, cortices inciduntur: aut radix in fornicis ſpeciem in ſe excauata, cooperitur, quò merus ſuccus confluat: oportet illuc ſequenti die ſe conferre, & congeſtum ſuccum extrahere. Tunditur etiam radix in pila, & ſuccus organo per quallum expreſsus fictili craſſo inſolatur. Aliqui folium vnà terunt: ſed inualidior huiuſcemodi ſuccus. Hoc autem intereſt, quoniam qui ab radice manauit, grauius olet, & humidus permanet: è folijs autem extractus, exiccatur, atque teredinum iniuriam ſentit. Qui ſuccum colligit, ſtare debet non obuerſus vento: aut potius, cum dies apricus eſt, & à flatu ſilet: quoniam ob halitus acrimoniam facies vehementer intumeſcit, nudaq; corpora inuadunt puſtulæ: ob id prius liquido cerato, & adſtringente, nudas partes illinunt, & ita muniti accedunt. Tam cortex radicis, quàm ſuccus, purgandi vim habent,

bent, & lacteus succus in aqua mulsa potus: nam vtrinque bilem extrahunt. Radicis modus, quaterni oboli, cum tribus seminis anethi drachmis: succi, terni oboli: lactis, obolus vnus: quod eo amplius assumitur, periculosum est. Huiusmodi purgatio conuenit suspiriosis, & diuturnis laterũ doloribus, reiectionibusq; , datur in cibis aut obsonio, quibus difficile sit vomere. Tam radix, quàm succus omnium maximè, quæ pares cum eis vires adepta sunt, vim habent extractoriam ex alto, vbi ex imo aliquid euocandum est, aut meatuum laxitas aliò transferenda est: vnde succus illitione, aut radix recens affrictu, alopecias explent. Radix succusq; cum æquis ceræ thurisq; portionibus, sugillata liuorésque tollunt: sed non plus binis horis dimittantur: locus deinde aqua maris calida foueatur. Vitia cutis in facie emendat, cum melle illitus succus: lepras tollit: tubercula discutit, perunctus cum sulphure. In diuturnis pulmonum, laterum, pedum, articulorúmque valetudinibus vtiliter illinitur. Valet ad integendam colis glandem, ijs qui natura, non circuncisione, curti sunt: tumorem enim excitat, qui pinguium fotu emollitus, præputij iacturam resarcit.

ANNOTATIO.

*Sine folijs.] Spartium, vt in agro Monspessulano eius feracissimo sæpe obseruaui (à G. Rondelletio eius loci clarissimo Medico primùm admonitus) cum primũ erum-

pit, plurimis foliolis turget, quibus omnibus cum ad consistentiam peruenit (quo solo fortaſsis tempore visum Dioscoridi) exuitur, adeò vt ramuli eius iuncei deinde appareant. Eſt tamen hoc diuerſum planè ab eo, cuius Plinius lib. XIX. cap. II. meminit Cæterùm an ſpartum hoc loco depictum, ſit idem cum Geniſta Latinorum, malo equidem dubitare cum Plinio, quàm eorum iudicio ſubſcribere, qui diuerſi generis plantas eſſe contendunt: & pro Geniſta fruticem quendam rebus alligandis (quod in illa tamen requirit Plinius, & Maro in Georgicis cum lentam appellet, ſatis innuit) parum idoneum oſtentant.

Spartium. CAP. CXXXIX.

SPartion frutex eſt, longas ferens virgas, ſine folijs, firmas, fractu contumaces, quibus vites vinciuntur: ſemen lenticulæ, in folliculis phaſiolorum modo naſcens: florem, vt albæ violæ, luteum. Purgant per ſuperna vehementer, hellebori vice, citra periculum flores, & ſemina, quinis obolis in aqua mulſa pota. Semen deiectionem mouet. Ramis in aqua maceratis, mox tuſis, extractus ſuccus, iſchiadicis, & angina laborantibus auxiliatur, ſi cyathi modum ieiuni bibant. Quidã marina aqua macerare malunt, & infundere iſchiadicis clyſtere: ſtrigmenta autem elicit cruenta.*

Sil

Silybum. CAP. CXL.

SIlybon, lata spina est, folia ferens chamæleonis albi. Hæc recens cum sale oleoq; cocta estur. Radicis succus drachmæ pondere potus, vomitiones ciet.

Glans vnguentaria. CAP. CXLI.

GLans vnguentaria, fructus est arboris myricæ similis, magnitudine auellanæ nucis, cuius nucleus græcarum nucum more tritus, humorem reddit, quo ad pretiosa vnguenta pro oleo vtuntur: nascitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia, & Petra oppido secus Iudæam. Præfertur plena, recens, candida, quæ facilè delibretur. Ea drachmæ pondere pota, lienem absumit: cum lolij farina, & aqua mulsa, podagricis illinitur: psoras leprasq; decocta in aceto, vitiligines & nigras cicatrices cum nitro, emendat: & cum lotio lentigines, varos & papulas in facie, & cutis vitia tollit. Vomitiones mouet, & aluum cum hydromelite resoluit: stomacho aduersatur. Oleum quod ea exprimitur, aluum potu ciet. Cortex eius magis adstringit: verùm tusæ & expressæ succus abstergentibus medicamentis adijcitur, quæ aduersus prurigines & scabritias idonea sunt.

Narcissus. CAP. CXLII.

NArcissum sunt qui vt lilium, lirium appellarint, folia porro similia, tenuia, multò minora, & angustiora: caulis vacuus, & sine folijs, supra dodrantem attollitur: flos albus, intus

croceus, in quibusdam purpureus: radix intus alba, rotunda, bulbosa: semen velut in tunica, nigrum, longum: probatissimus nascitur in montibus, suaui odore: cæteri porrum imitantur, atq; herbaceum virus olent. Radix cocta, siue estur siue bibitur, vomitoria est: ambustis igni prodest, cum exiguo melle trita: præcisos neruos illitu glutinat: luxatis malleolis, diuturnisq; articulorum doloribus, trita ex melle & imposita, subuenit: vitia cutis in facie, vitiliginesq; cum semine vrticæ, & aceto emaculat: cum eruo & melle, vlcerum sordes expurgat: abscessus rumpit concoctioni repugnantes: infixa corpori extrahit, illita cum lolij farina, & melle.

Hippophaës. CAP. CXLIII.

HIppophaës, quo fullones vestes interpolant, in sabulosis maritimisq; nascitur, surculaceo frutice, vndique denso & largo, folijs oleæ, longioribus, mollioribusq;: inter quæ candicantes spinæ emicant, siccæ, angulosæ, interstitio quodam distantes: flores hederæ corymbis similes, racematim cohærent, minusculi tamen, & molles, candidi, ex parte rubescentes: radix lacteo succo madet, crassa, mollis, amara gustanti: ex qua perinde ac thapsia, succus eximitur, qui per se, & cum erui farina subactus, siccatur, & ad vsum reconditur. Syncerus, pituitas, bilem, aquasq; detrahit, oboli pondere: erui verò farina subactus, quatuor obolis, cum aqua mulsa. Frutex cum radicib

dicibus siccatus tunditur, & cum aquæ mulsæ dimidia hemina tritus datur. Radice & herba liquamentum depromitur, vti in thapsia: huius in purgationibus modus est drachma.

Hippophæstum. CAP. CXLIIII.

Hippophæston, id quod aliqui hippophaës appellant, nascitur eisdem locis quibus hippophaës, estq; spinæ fulloniæ genus, humilis herba, sine cauliculo, sine flore: inanibus tantum capitulis: folijs paruis, spinosis: radiculas habens molles, crassas. Succus radice, folijs & capitulo exprimitur, & exiccatur. Datus, cui voles, tribus obolis, in aqua mulsa, aquam pituitasq; detrahit: priuatim comitialibus morbis, neruorum vitijs, & orthopnœæ conuenit huiuscemodi purgatio.

Ricinus. CAP. CXLV.

Ici, aut croton, nomen accepit à ricini animalis similitudine: arbor prouenit puruæ fi-cus altitudine, folio platani, maiore, læuiore, & nigriore: ramis, caudicibusq; cauis, in arũdinis morem: semine in vuis asperis, quod corticibus exutum, ricinum animal repræsentat: ex quo oleum, nomine cicinum, exprimitur, cibis fœdum, lucernis emplastrisq; vtile. Grana triginta numero purgata, trita potu, pituitas, bilem, aquamq; per aluum extrahunt: vomitionesq; mouent, sed iniucunda admodũ est, & molesta purgatio: siquidem stomachum vehementer subuertit. Tusa & imposita, vitia cutis in facie, varosq; expurgat.

Vulgò Cataputia maior.

Fol

Folia cum polenta trita, inflammationes oculorũ, tumoresq; leniunt: rigentes mammas cohibent: eadem ex aceto illita, ignes sacros restinguunt.

Tithymali. CAP. CXLVI.

Tithymali genera septem, quorũ masculus, characias appellatur, ab aliquibus amygdaloides: alter, myrtites, qui fœmina existimatur, eumq; myrsiniten aut caryiten vocant: tertius, paralius, quem tithymalida appellarunt: alius, helioscopius: quintus, cyparissias: sextus, dendroides: septimus, platyphyllos dicitur. Characiæ caules supra cubiti altitudinem attolluntur, rubri, lacteo succo atque acri madentes: folijs oleæ circum ramos, angustioribus, & longioribus: radice crassa, lignosa: pendet in cacuminibus caulium, coma iunci, sub qua caueolæ foliolis balnearum similes, in quibus semen continetur: nascitur in asperis, & montibus. Succus aluũ purgat: trahit pituitam bilemq́;, binis obolis in posca sumptis: & cum aqua mulsa, vomitiones mouet. Appetente vindemiarum tempore, succus congestis ramulis, mox dissectis, & vase conclusis, excipitur. Aliqui adijciunt farinam erui, & in pastillos digerunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in aridas ficos, ternas quaternásve guttas instillant, vt cum his inarescant: quas ad vsus recondunt. Per se etiam tusus in pila, & in pastillos coactus reponitur. Porrò cum extrahitur lac, neque quò ventus aspiret, stare quenquam, neque

manus oculis admouere conuenit: sed antequam colligas, corpus, præsertim faciem, collum, scrotumq; genitalis, adipe aut oleo cum vino perungere. Fauces autem exasperat: quapropter catapotia cera aut decocto melle oblini par est, & hoc modo dari: binas tamen ternásve ficos, purgationis gratia sumpsisse, satis est. Recens lac ex oleo, perunctos in sole capillos euellit, renascentesq; flauos, & exiles efficit: denique omnes perimit. Dentium cauernis inclusum, leuat dolores: sed cera dentes oblinendi, ne suo delapsu, fauces & linguam vitiet. Tollit illitu impetigines, formicantes verrucas, pensiles, & quæ thymi florem repræsentant. Valet aduersus pterygia, carbunculos, phagedænas vlcerum, gangrænas, fistulasq;. Legitur semen autumno, & siccatum sole leuiter tunditur, feruefactumq; loco mundo reponitur. Folia item siccantur. Semen & folia lactei succi effectum præbent, dimidio acetabulo pota. Sunt qui inueterant, admisto cum lacte lepidio, & caseo contuso. Radix drachmæ pondere in hydromelite pota, per inferna trahit. Decocta cum aceto, dentium dolori auxiliatur, colluto ore.

Fœmina, quam myrsiniten, aut caryiten vocarunt, similis suapte natura daphnoidi: folijs myrti, sed maioribus, firmis, in cacumine acutis, & pungentibus: ramulos ab radice mittit dodrantales: fructum fert alternis annis, nuci similem, mordaci gustu: nascitur & hæc in asperis. Succus,

cus, radix, semen, folia, consimilem antedicto sortiuntur facultatẽ: sed ad citãdas vomitiones inualidior hæc est. Aliud tithymali genus dicitur paralios, quem tithymalida, aut mecona aliqui appellauere: nascitur in maritimis, ramis subrubentibus, palmum altis, quinis senísve à radice exeũtibus: folijs lini, angustis, paruis, oblongis, in versus quosdam digestis: capite in cacumine orbiculato, in quo semen, vt eruum, vario colore emicat: flos albus. Frutex totus cum radice lacteo succo turget. Similes ad vsus reconditur. Helioscopius dicitur, folijs portulacæ, tenuioribus, rotundioribusq;: ramulis prodeuntibus à radice, quatuor aut quinque, rubentibus, dodrantali altitudine, tenuibus, lactis copiosi plenis: capite anethi: semine velut in capitulis incluso: Helioscopi nomen accepit, quoniam comas cum sole circumagat: circa oppida nascitur, potissimum in ruderibus. Colligitur succus semenq;, vt aliorum. Eædem quæ superioribus vires, non tamen vsqueadeò validæ.

Cyparissias in caulem exit dodrantalem, vel maiorem, subrubrum: ex quo folia piceæ similitudine exoriuntur, molliora tamen, & tenuiora: & in totum nascentem piceam æmulatur, vnde nomen traxit. Candido succo madet, cui eadem vis quæ superioribus. In petris nascens, dendroides cognominatur. ampliter opacat, in cacumine frondosam spargens comam, succo lacteo prægnans, cauliculis rubentibus: folijs myrti te-

nuioris : fructu characiæ. Eiusdem effectus, cuius superiores, similiq; modo reconditur. Platyphyllos, verbasco similis est. Radix, succus, & folia, per inferna trahunt aquas. Pisces necat, tusus, & aquæ insparsus. Reliqua tithymalorum genera quæ suprà scribuntur, idem efficiunt.

Pityusa. CAP. CXLVII.

Pityusam specie à cyparissia differre constat, etsi tithymalorum generi aßignetur. caulis supra cubiti altitudinem assurgit, geniculatus: folijs piceæ, acutis, exilibus: flore paruo, velut purpureo: semine instar lenticulæ, lato: radice crassa, candida, succo referta, quibusdam in locis frutex hic prægrandis inuenitur. Detrahit per aluum radix, drachmis duabus data in aqua mulsa: item seminis drachma: succi cum farina subacti cochlearium, in catapotio datur: modus foliorum drachmæ tres.

Lathyris. CAP. CXLVIII.

Lathyris, quam aliqui tithymalum appellant, eamq; tithymalorum numero adscribunt, caulem emittit cubiti altitudine, & digitali craßitudine, inanem: gignuntur in cacumine alæ, & folia in caule oblonga, amygdalinis proxima, latiora, & læuiora: quæ autem in summis ramulis exierunt, minora conspiciuntur, aristolochiæ, aut oblongæ hederæ figura. In cacumine fructum summis surculis gerit, triplici loculamento insignem, rotundum, ceu capparin, in quo gra-

Officinis Cataputia minor.

na

na intercursantibus mẽbranis inter se distincta continentur, erms maiora, rotunda: quæ dum corticibus exuuntur, candida sunt, & gustu dulcia: Nullus *radicis vsus. totus frutex lacteo succo turget, vti tithymalus.* Grana *sex aut septẽ in catapotio, aut cum ficis, aut palmulis deuorata, aluum purgant: sed aqua frigida postea sorbenda: trahunt autem bilem, pituitam, & aquas. Succus, tithymali modo exceptus, eundem effectũ præbet.* Cum *gallinaceo aut oleribus folia decoquuntur ad eosdem effectus.*

Peplus. CAP. CXLIX.

PEplos *frutex est lactei succi plenus, folijs paruis, vt rutæ, paulò latioribus: rotunda coma, ferè dodrantali, humi respersa: semine sub folijs rotundo, minore quàm candidi papaueris: pluribus scatet auxilijs. vnicam radicem habet, superuacuam, ex qua fruticat: nascitur inter vites, & in hortis. Colligitur meßibus: siccatur in vmbra, & continuè versatur.* Fructus *tusus & feruefactus reconditur.* Bilis *ac pituita detrahitur, acetabulo eius in hydromelitis cyatho poto: obsonijs inspersa conturbat aluũ: muria conditur.*

Peplis. CAP. CL.

PEplis, *quam aliqui syluestrem portulacam vocant,* Hippocrates *peplion, in maritimis maximè nascitur, latè opaco frutice: candidi succi plena: folijs satiuæ portulacæ, rotundis, infernè rubentibus: semine sub folijs rotundo, vti in peplo,*

peplo, feruente gustu: radice singulari, superuacua, tenui. Colligi, & reponi ac dari, vti peplos, & sale condiri solet. Easdem habet vires.

Chamæsyce. CAP. CLI.

CHamæsycen aliqui sycen nominant. ramos emittit quaternûm digitorũ, teretes, succosos, in terram deiectos: folia lentis, parua, peplum, planè referentia, tenuia, quæ à terra non attolluntur: semine sub folijs rotundo, vt in peplo: neque caulem, neque florem promit: radice firmatur tenui, superuacanea. Rami ex vino triti vuluæ dolores sedant, in pesso appositi: tollunt tumores ac verrucas omnium generum illiti: decoctorũ cibo, aluus resoluitur. Succus simili effectu prodest: illitus contra scorpionis ictum auxiliatur: aduersus caligines oculorum vtilis, & hebetudines, incipientes suffusiones, nubeculas, cicatrices, cum melle inunctus. In squallidis petrosisq; nascitur.

Scammonia. CAP. CLII.

SCãmonia, ramos ab vna radice emittit trium cubitorum, multos, pingues, & qui nonnihil crassitudinis præ se ferant: folijs helxinæ, aut hederaceis, mollioribus tamen, hirsutis, & triangulis: flore candido, rotundo, in calathi modum cauo, graueolente: radice prælonga, crassitudine cubitali, candida, graui odore, succo grauida. Legitur ad hunc modũ succus: Capite exempto, radix in testudinis speciem cultro excauatur, quo fit vt in cauum confluat succus, qui conchis demum ex-

cipitur. Alij scrobes in terra concamerato sinu fodiunt, in quos subiectis iuglandium folijs, profundunt succum, siccatumq; extrahunt. Laudatur autem scammonium leue, nitidum, rarum, & colore quàm simillimum taurino glutini, fungosum, tenuibus fistulis, quale ex Mysia regione Asiæ deportatur. Nec attendere solum par est, si linguæ tactu albescat (hoc enim euenit adulterato, quod admisto fit tithymali lacte) sed longe magis antea narratis, item si non vehementer linguam exurat, id quod misti tithymali argumentum est. Natione autem Syriacum & Iudaicum deterrima habentur, grauia, densa, erui farina & tithymalo vitiata. Succus drachmæ vnius aut quaternûm obolorum põdere haustus, ex aqua pura vel mulsa, per inferna bilem & pituitã extrahit. Ad resoluendam aluũ binos obolos cum sesama, aliòve semine, sumpsisse satis est. Dantur efficacioris purgationis causa, succi tres oboli, cum duobus veratri nigri & aloës drachma vna. Fiunt purgatorij sales, drachmis viginti succi scammoniæ, in senos salis cyathos adiectis. Horum modus proportione virium: integer quidem, tria cochlearia: medius, duo: minimus, vnum. Radicis drachma vna aut altera purgat, cum ijs quæ retulimus. Nõnulli decoctum radicis ebibũt. Coquitur in aceto, & cum hordeacea farina teritur, cataplasmate ischiadicis vtili. Partus enecat succus, vuluæ in lana subditus: tubercula discutit cum melle aut oleo illitus:

tus: decocto in aceto perunctæ lepræ abiguntur: diuturni capitis dolores ex aceto & rosaceo perfunduntur.

Chamelæa. CAP. CLIII.

CHamelæa surculosa fruticat, ramis dodrantalibus: folia oleæ similitudinem habent, tenuiora & amara, quæ gustata linguam mordent, & arteriam deradunt. Detrahit pituitam bilemq́; foliis præsertim in catapotio deuoratis: nanque duæ absinthij partes, adiecta chamelææ vna, hydromelite excipiuntur, & in catapotia cogũtur: ea autẽ in ventre non liquescunt: siquidem quotquot fuere deuorata, regerũtur. Folijs cũ melle tritis sordida vlcera & crustosa repurgantur.

Officinis MeZereon, Arabũ more.

Thymelæa. CAP. CLIIII.

THymelæa est, qua granum gnidium, quod est semen ipsius, colligitur. Hoc Syri apolinum vocant, quoniam satiui lini frutex suapte natura similitudinem referat. Virgas ædit perpulchras, multas, tenues, binûm cubitorum altitudine: folijs chamelææ, angustioribus, & pinguioribus, viscosis, gummosisq́;, si mordeantur: flore candido: fructu myrti in modum rotundo, qui inter initia viret, & tandem rubescit: inuolucrũ fructus durum, foris nigrum, intus album. Hoc per inferna bilem, pituitam, aquasq́; detrahit, si viginti granorum pars interna bibatur: verùm fauces adurit. Itaq; cum farina aut polẽta, aut in vuæ acino dari debet, aut melle cocto obductum deuo-

Granum Gnidium.

rari. Qui ægrè desudant, trito semine cum nitro & aceto, inunguntur. Folia quæ peculiariter cneorum appellantur, per messes colligi debent, & siccata in umbra recondi. Quibus dare libeat, antea tundere, & neruos eximere conuenit. Illitum acetabuli modo cum diluta vini potione, aquam extrahit: mediocrius purgat, addita lente cocta, aut contritis oleribus. Thymelææ farina vuæ acerbæ succo excipitur, & in pastillos diuiditur. Herba stomacho infesta, partus imposita necat. Nascitur in montibus & asperis. Hallucinantur, qui coccon gnidium fructum esse chamelææ existimant, decepti quadam foliorum similitudine.

Sambucus. CAP. CLV.

SAmbuci duo genera: vnum in arborem assurgit, surculos spargens arundinaceos, teretes, cauos, candicantes, proceros: folia iuglandis, terna quaternáve, ex interuallis circa ramos exeũt, grauia odore, minutim in ambitu secta: & in ramulorum cacuminibus cauliculisq; circinatæ vmbellæ, quæ florem candidum pariunt, mox acinum terebintho similem, in nigredine suppurpureum, racemosum, succo madentem, vinosumq;. Alterum genus, Chamæacte vocatur, Romanis ebulum, longe humilius est, magisq; herbaceo generi aßignãdum, caule quadrangulo, geniculato: folijs amygdalæ, ex interuallo longioribus, geniculatim expansis, pinnatisq;, grauεolentibus, in ambitu serratis: muscario sambuci: flore & acino eiusdem:

rad

radice nititur longa, craßitudine digitali. Eadem vtriuſque vis, & vſus exiccans, aluo detrahens aquam, ſtomacho inutilis. Folia, *olerum more coquuntur, ad pituitam bilemq́; detrahendam.* Caules *teneri in patinis cocti, eadem efficiunt.* Radix *in vino decocta, & in cibis data, hydropicos adiuuat: prodest viperarum morſibus, eodem pota modo: vuluas emollit inſidentium decocto, patefacit earum ſpiracula, & vitia corrigit.* Acini *in vino poti eodem funguntur munere: denigrant capillos illiti.* Folia, *ſi prætenera ac mollia ex polenta illinantur, inflammationem mitigant: ambustis & canis morſibus illita proſunt: vlcera quæ dehiſcunt in fiſtulã, agglutinant: ijs qui podadra tentantur, cum ſeuo taurino aut hircino proſunt illita folia.*

Picnocomum. CAP. CLVI.

PIcnocomon constat erucæ folijs, acrioribus, ſcabris & craßis: caule quadrangulo: flore ocymi: ſemine marrubij: radice nigra, aut pallida, rotunda, exigui mali figura, terram redolente: inuenitur in ſaxoſis locis.* Semẽ *grauia ſomnia & tumultuoſa facit, drachmæ instar potum: tumores diſcutit, illitum cum polenta, & ſpicula, adactosq́; corpori aculeos, extrahit.* Folia *illita tubercula, panosq́; diſcutiũt.* Radix *eius in aqua mulſa duũm drachmarum pondere, aluum ſoluit & bilem extrahit.*

Apios. CAP. CLVII.

Apios ramulos duos siue tres iunceos spargit, rubros, tenues, qui à terra parum attollun=tur: folijs rutæ, oblongioribus tamen & angu=stioribus, herbaceis: semine paruo, radice* hastu=læ regiæ, in formam pyri turbinata, rotundiore ta=men, succi fœcunda, intus habet corpus cādidum, extra cortices nigros. Superior pars eius vomi=tione bilē pituitasq; extrahit: inferior, per aluum: tota vtrinque purgationes mouet. Succum si libet eximere, tusa radix in fictili mergitur, & agita=ta aqua, quod supernatat penna selectum, exic=catur. Purgat vtraque parte is succus, sesquiobo=lo potus.

*Asphode=li.

Colocynthis. CAP. CLVIII.

Coloquin=tida offici=nis.

Colocynthis sarmenta foliaq; satiui cucume=ris emittit, per terram repentia, diuisa, fru=ctum in speciem mediocris pilæ conglomeratum, vehementer amarum: quem legere oportet, cum cœperit in pallidum colorem permutari. Medulla fructus purgatoriam vim habet, si quatuor obo=li cum aqua mulsa, melle cocto, myrrha & nitro excipiantur, & cogantur in catapotium. Arefa=ctæ pilæ teruntur, & infusæ clysteribus prosunt neruorum resolutioni, coxendicum doloribus, & coli vitijs, vt quæ bilem, pituitam & strigmenta, interdum etiam cruorem eliciant: fœtus admotæ enecant: dentium dolorem tollit, si vna repurge=tur & luto oblita cum aceto & nitro inferuescat, hos

hocq; iure decocti dentes colluantur: si aqua mulsa aut passum in eadem incoquatur, & sub diuo refrigescat, potu crassum humorem & strigmenta alui detrahet: stomacho supra modum aduersatur: subdita ex ea balano, alui excremēta eijciuntur. Virentis succo vtilissimè ischiadici perfricantur.

Epithymum. CAP. CLIX.

EPithymon, flos est è thymo duriore, satureiæ simili: capitula habet tenuia, & leuia, & in eis cauditulas, quasi capillamenta. Potum cum melle detrahit pituitam bilemq; atram, per inferna. Priuatim prodest melancholicis, & inflatis, acetabuli mensura, ad quatuor drachmas, cum melle, sale, & aceti exiguo. Plurimum in Cappadocia & Pamphylia gignitur. *Aliud à nostro Epithymo.*

Alypum. CAP. CLX.

ALypon surculosa herba est, subrubra: gracilibus ramulis: tenuibus folijs, flore molli, leui, & copioso: radice betæ, tenui, referta acri succo: semine epithymi: gignitur in maritimis, maximè Libyæ, quàm largissima: quanquā alibi quoq; plurima prouenit. Semen atram bilem deijcit, si mensura epithymo pari cum sale & aceto sumatur: verùm interanea leuiter exulcerat.

Empetrum seu calcifraga.

CAP. CLXI.

EMpetron aliqui * phacoides vocant, nascitur in montibus, & maritimis, salso gustu: sed quo propius terreno fuerit, amarius sentitur. * *Galenus prasoides.*

Trahit bilem, pituitam, & aquam, si bibatur in iure aliquo, aut hydromelite.

Vitis syluestris. CAP. CLXII.

VItis syluestris sarmenta vitis modo prælonga emittit, aspera, lignosa, rimoso cortice, folijs hortensis solani, longioribus ac latioribus: muscoso flore, et capillaceo: fructu exiguis vuis simili, post maturitatem rubente: rotunda est acinorum facies. Feruefacta radix in aqua, & in cyathis duobus vini aqua marina diluti, pota, humorem alui ciet: ideò hydropicis datur. Vuæ eius, vitia cutis in facie, & maculas omnes expurgant. Enascentes viticulæ, cibi gratia, sale condiuntur.

Vitis alba. CAP. CLXIII.

Officinis Bryonia.

VItem albam aliqui bryoniam vocãt. Folijs, viticulis, pãpinusq́; satiuam vitẽ imitatur, sed hirsutiora sunt omnia: ea quos prope se nacta sit frutices, suis clauiculis complectitur: fructus rubens in vua dependet, quo coria pilis spoliantur. Ex ea asparagi, qui prima germinatione exeunt, decocti in cibo, aluum & vrinam cient. Folia, fructus, radix, acrem vim sortiuntur: itaque vlcerum phagedænis, gangrænis, chironijs putrentium tibiarum tædio, efficaciter ex sale illinũtur. Radix corpus abstergit, & cutem erugat: vitia cutis in facie, varosq́; lentigines, & cicatrices nigras emendat, cum eruo, creta Chia, & fœnogræco. Eodem effectu prodest decocta in oleo, vsque dum liquescat: sugillata tollit, & reduuias

committit: inflammationes discutit illita ex vino: suppurationes rumpit: medicamento aptè immiscetur, quod carnē exest: infracta ossa extrahit, trita et imposita. Datur comitialibus in potu drachmæ pondere, quotidie, anno toto. Prodest attonitis, & vertigine laborātibus, consimiliter assumpta. Contra viperarum ictus pota drachmis duabus, auxiliatur: partus necat: mentem interdum subturbat: fœminarum locis apposita, partus secundasq́; morātes trahit: cit vrinā pota. Eclegma ex ea fit cum melle, difficilè spirantibus, strangulatu oppressis, tussientibus, vulsis, ruptis, & laterum doloribus. Lienem ternis obolis pota ex aceto, triginta diebus, consumit: illinitur ad eadem cum fico. Ad muliebres insessus decoquitur: siquidem vuluas purgat, sed abortum facit. Succus è radice vere exprimitur, qui trahit pituitam, cum aqua mulsa potus. Ad psoras & lepras, semen efficaciter illinitur. Lactis abundantiā facit succus eius, si cum tritico decocto sorbeatur.

Vitis nigra. CAP. CLXIIII.

NIgra vitis, quam aliqui nigram bryoniam vocant, folia fert hederæ, smilaceis proxima, sed maiora: caules etiam cognatos: capreolis suis arbores, quasi adminicula, comprehendit: fructus racematim cohærent, qui inter principia virent, & post maturitatem nigrescunt: radix foris nigra, intus buxeo colore. Viticulæ quæ primo germinum partu erumpunt, in olera recipiun

tur: menses pellunt, vrinas cient, lienem absumũt, vertiginosis, comitialibus, neruorum resolutione tentatis, prosunt. Radix eadẽ, quæ vitis alba præstat, sed inefficacius. Folia cum vino exulceratis iumentorum ceruicibus commodissimè illinũtur: luxatis itidem imponuntur.

Filix. CAP. CLXV.

FIlici folia sine caule, sine fructu, sine flore, ex vno pediculo, cubitali longitudine exeunt multifida, & lateribus pennata, subgraui odore: radice per summa cæspitum nigra, oblonga, filices multas fundente, subastringente gustu: nascitur in montibus, & saxosis. Radix latas tineas excutit, sumpta drachmis quatuor ex aqua mulsa: melius si cum scammoniæ aut veratri nigri totidem obolis detur: sed qui sumũt, allia prægustare debent. Laborantes lienis incremento recreat. Radix & potu & illitu cum axungia vulneribus sagitta arundinea factis, est auxilio: cuius rei probatio talis fertur: Peribit filix, quam per ambitum sata copiosior arundo coronet: & contrà, euanescens abibit arundo, quam obsepiens multa filix in orbem cinxerit. Filix fœmina foliis est filicis, surculosis, altioribusq́; & quæ non singulari, vt illa, pediculo fulciantur: radicibus longis, pluribus, obliquis, quæ ex nigro in luteum flauescunt: aliquæ etiamnum rubræ inueniuntur. Pellunt lata interaneorum animalia, cum melle, eclegmate sumpto: potæ cum vino, drachmis tribus,

teretes tineas eijciunt: datæ fœminis, sterilitatem faciunt, & prægnantibus abortum, si supergrediantur. Farina humidis vlceribus & cicatrici repugnantibus inspargitur: iumentorum ceruicibus medetur. Folia recentia, in oleribus cocta manduntur, vt ventrem emolliant.

Filicula, siue polypodium.

CAP. CLXVI.

FIlicula nascitur in muscosis petris, & vetustis arborum caudicibus, præsertim quercuum, palmi altitudine, filici similis, subhirsuta, non tenui perinde diuisura: radix pilosa, in qua continentur cirri, ceu polyporũ, crassitudine digiti minimi, coloris intus herbacei, austera aliquantum, & gustu subdulcis. Purgandi vim habet: coquitur cum gallina, aut piscibus, aut beta, aut malua, ad aluum soluendam. Aridæ farina aquæ mulsæ inspersa, detrahit bilem & pituitam: trita luxatis efficaciter illinitur, & aduersus rimas quæ inter digitos fiunt.

Dryopteris. CAP. CLXVII.

DRyopteris nascitur in veterum roborum musco, filici similis, multo minore foliorum incisura: radicibus inuicem implexis, hirsutis, gustu acerbis, in dulcedinem vergentibus. Psilothrũ est cum radicibus trita: illinitur enim primum vsque dum sudorem euocet, mox sudor abluitur, & recens imponitur.

Cnicus. CAP. CLXVIII.

Officinis Cartamus.

CNicus folijs constat oblongis, per ambitum diuisis, asperis, spinosis: caule sesquipedali: capitulo magnitudine grandis oliuæ: flore croci: semine candido, alioqui rufo, longo, anguloso. Huius flore in obsonijs vtuntur. Seminis tusi & expreßi succus, cum aqua mulsa, vel iure gallinacei aluum purgat, sed stomacho aduersatur. Ex eo autem fiunt offulæ, quas placentulas vocant, adiectis succo amygdalis, nitro, aniso, & melle decocto, quæ aluum emolliunt. Hæ in partes quatuor finduntur, quæ nucis iuglandis magnitudinem impleant: è quibus ante cœnam duas vel tres sumpsisse satis est. Ratio temperandi hæc est: Cnici candidi sextarius, amygdalorum tostorũ & delibratorũ cyathi tres, anisi sextarius vnus, aphronitri drachma vna, cum carnibus triginta caricarum. Seminis succus lac cogit, & magis ipsum resoluendæ alui facultate donat.

Mercurialis. CAP. CLXIX.

LYnozostis, aliqui parthenion, alij hermûbotanion appellant: folijs constat ocymi, helxinæ cognatis, sed minoribus: ramulis duplici geniculorum nodo cinctis, alarum cauis multis: fructu fœminæ, copioso, quandam racemorum speciem præbente: mari, è foliorũ sinu dependente, paruo, rotundo, ceu binis testiculis vnà cohærentibus: frutice dodrantali aut maiore. Vtraque in oleribus manditur, ad aluum ciendam: cocta in aqua,

epoto iure, bilem aquamq; detrahit. Constat vt mares gignantur, hunc facere: vt fœminæ, illam, si à purgatione bibantur, & trita folia genitalibus admoueantur.

Cynocrambe. CAP. CLXX.

CYnia aut cynocrambe, cauliculum binûm dodrantum altitudine emittit, mollem, subalbidum: folia mercuriali aut hederæ similia, certis interstitijs subalbida: semen folijs adhæret, paruum, rotundum. Folia cum caulibus pota, aluum cient: oleribus commendantur. Ius decocti & pituitam & bilem aquamq; detrahit.

Heliotropium. CAP. CLXXI.

HEliotropio magno flos est effigie scorpionis caudæ, vnde scorpiuro ei nomen: & quoniã folia cum sole circumagat, heliotropion dicitur. Folia ocymi habet, hirsutiora, candidiora, & maiora: ramuli à radice terni, quaterni, aut sæpe quini exiliunt, multis alis concaui: flos in cacumine candidus, aut subfuluus incuruatur vt scorpionis cauda: radix tenuis est, & inutilis: nascitur in asperis. Decoctum herbæ ex aqua, fasciculo manus plenæ, potu pituitam bilemq; per aluum extrahit: contra scorpionum ictus ex vino potum, & illitum prodest: adalligatur ad conceptus arcendos. Aiunt per horam vnam ante accessiones, seminis grana quatuor cum vino quartanas finire: tria verò, tertianas. Illitum semen formicantes verrucas pensilesq;, & thymos, & epinyctidas exiccat.

cat. Folia *infantium destillationibus, quas syriaseis vocant, podagris, luxatisq; vtilissimè illinuntur: menses cient: partus trita & imposita pellũt.* Heliotropion *paruum, nascitur in palustribus, iuxta lacus, folijs antedicto proximis, rotundioribus: semine, acrochordonum verrucarum modo, pensili, rotundo.* Herba *cum suo semine pota, adiecto nitro, hyssopo, nasturtio, & aqua, latas tineas teretesq; excutit.* Pen*siles verrucas, quæ acrochordones vocantur, cum sale illita tollit.* Scorpioides *herbula est, folijs paucis, semine caudæ scorpionis effigie. Illita scorpionum ictibus præsentaneo est auxilio.*

QVARTI LIBRI
FINIS.

PEDANII
DIOSCORIDIS ANAZARBEI, DE *Medicinali materia,* *Liber V.*

Ioanne RVELLIO *Sueßionenſi interprete.*

Vperioribus quatuor libris, amicißime Aree, tradidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, & earundẽ lacrymis ac fructibus: item animalibus, melle, lacte, adipe, cerealibus, oleribus, necnon de omni radicũ, herbarum, ſuccorum, ſeminumq́; ratione. In hoc autem totius operis quinto diſſeremus de uinis et metallicis, à vite noſtram commentationem auſpicati.

Vitis vinifera. CAP. I.

FOlia vitium & triti capreoli, capitis dolores illitu mitigant, & inflammationem ſtomachi ardoremq́;, cum polenta: folia etiam per ſe, vt quæ refrigerent & adſtringant, imponi ſolent. Potus eorũ ſuccus dyſentericis, ſanguinẽ excreantibus, ſtomachicis, & grauidarum malaciæ medetur. Eadẽ efficiũt madefacti in aqua capreoli & poti. Lacryma vitium, quæ veluti gummi in caudicibus concreſcit, ex vino pota calculos

pellit:

pellit: illita lichenas & psoras leprásque nitro prius perfrictas sanat: eadem cum oleo sæpius pilis illitis, psilothri effectum habet: maximeq; sanies, quam accensa sarmenta vitium viridia exudarunt: qua & perunctæ verrucarum infor=micationes extrahuntur. Cinis sarmentorum & vinaceorum, detractis in sede condylomatis, & thymijs, illitus ex aceto medetur: prodest luxa=tis & viperarum morsibus: contra lienis inflam=mationem illinitur, cum rosaceo & ruta & ace=to. Labrusca duorum generum est: alterius vua non maturescit, sed flore tenus œnanthen nomina tam perducit. Altera ad frugem peruenit, par=uis acinis, nigra, & adstringens. Folia, caules, & clauiculæ quibus repunt, vim habent cultæ viti similem.

Vua. CAP. II.

VVæ recentes aluum turbāt, & stomachum inflant: innocentiores, quæ decerptæ diu pependere, (ideo quòd in eis copia humoris exicca tur) vtilesq; fiunt stomacho, ægrisq;, atque cibi auiditatem excitant. In vinaceis & ollis seruatæ, ori & stomacho gratæ sunt: aluum sistunt (sed vesicam & caput tentant) & sanguinem excre=antibus conueniunt. Similesq;, quæ in musto fue=re. Sapa aut passo conditæ, stomachum magis in=festant. At quæ solem prius passæ in aqua cœle=sti conduntur, minus vinosæ sunt, siticulosis, ar=dentibus & longis febribus salubres. Reconditi

vin

vinacei inflammatis mammis, rigentibus ac praeduris, cum sale illinuntur: decoctura eorum dysentericos, coeliacos, & foeminas fluxione vuluae laborantes iuuat infusa: ad desessiones, ac fotus assumitur. Nuclei acinorum adstringendi vim obtinent, stomacho vtiles sunt: inspargitur farina tostorum, polentae modo, dysentericis, & coeliacis, & solutis stomacho. Vua passa alba adstringentior est: prodest esitata caro earum tussi, faucibus, renibus, ac vesicae. Estur in dysenteria per se cum nucleis: & decocta in patinis cum melle, admista milij ac hordei farina & ouo, valet ad purgandum caput: eiusdemq; gratia cum pipere commanducatur. Testium inflammationes sedat, illita cum lomento fabarum, aut cumini farina. Fauos, epinyctidas, carbunculos, enatas in articulis putredines, & gangraenas, sine nucleis trita, et cum ruta imposita sanat: podagrae conuenienter cum panacis succo illinuntur: mobiles vngues illita, celerius extrahit.

Oenanthe. CAP. III.

OEnanthe vocatur vitis syluestris fructus, cùm floret. Recondi debet fictili non picato, collectaq; substrato linteo, in vmbra siccatur. Laudatissima in Syria & Cilicia & Phoenice. Vis ei adstrictoria: quare pota stomacho ac ciundae vrinae vtilis: aluum sistit, ac sanguinis excreationes: contra fastidia, & acorem stomachi, sicca & illita efficax est: capitis doloribus tam viri=

dis, quàm sicca, ex aceto & rosaceo perfunditur: sanguinolenta vulnera cataplasmate, & incipientes ægilopas, oris vlcera, & genitalium nomas, trita cum melle, croco, myrrha, & rosaceo, ab inflammatione vindicat: pessis miscetur, ad sistendum sanguinem: contra oculorum delacrymationem, & stomachi ardores, cum polline polentæ & vino illinitur. Cinis crematæ in testa, candentibus prunis, facit ad oculorum medicamenta: reduuias & pterygia, abscedentes gingiuas, cruentasq;, cum melle sanat.

Omphacium. CAP. IIII.

OMphacion, succus est acerbæ vuæ, nondum maturescentis, è Thasia vite aut Aminæa. Oportet autem ante Canis ortum, expressam melliginem in rubro ære, linteo cooperto, insolare, vsque dum cogatur, semperq; quod ceruici vasis concretum hæsit, reliquo humori permiscere: noctuq; à subdialibus locis in tectum referre: quandoquidem nocturni rores ipsum concrescere non sinunt. Eligendum est flauum, friabile, vehementer adstringens, & linguam mordens. Sunt qui coquendo melliginem cogant. Prodest contra tonsillas, vuam, vlcera oris, humida gingiuarum vitia, purulentas aureis, cum melle aut passo: item ad fistulas, vetera vlcera, nomasq;, ex aceto. Dysentericis, & mulieribus fluxione vuluæ laborantibus clystere infunditur: oculorum claritati, & scabritiæ, & erosionibus angulorum conuenit.

Bib

Bibitur ad recentē sanguinis excreationem, etiam si rupta parte aliqua contingat: sed pauco, & æquatiore est vtendum: valde siquidem exurit.

Vini natura. CAP. V.

VIno vetere nerui læduntur & reliqui sensus, quod tamen gustu suauius est: quare cauendum ijs qui intestinæ alicuius partis imbecillitatē sentiunt. Attamen in secunda valetudine paucum, aqua dilutum, innoxiè sumitur. Nouū inflat, ægrè coquitur, insomnia parit grauia, & vrinam ciet. Aetate medium, vtraq; vitia fugit: quare ad victus sanorum ægrorumq; vsurpatur. Album, tenue, stomacho vtile est, ac facilè in membra distribuitur. Nigrum verò, crassum est, & concoctu difficile, carnem alit, & ebrietatem creat. Giluum, vtpote quod medium est, medias inter vtrunque vires habet: in secunda tamen & sinistra valetudine, cum primis laudatur album. Quin & vina sapore distāt: siquidem dulce crassis partibus constat, & difficilius à corpore expirat: stomachum inflat: aluum & interanea, vt mustum, turbat: sed minus inebriat. renibus, & vesicæ aptißimum. Austerum, per vrinam celerius transit: sed capita dolore tentat, & temulentiam gignit. Acerbum, ad ciborum per membra digestionem accommodatißimum: aluum, & cæteras fluxiones cohibet, minusq; vrinam expellit. nouum neruos minus tentat. Vinum aqua marina factum, stomacho aduersatur: sitim stimulat, ner-

uos infestat, aluo aptum, à valetudine se recolligentibus inutile. Passum, quod vuis sole siccatis in area, aut in sarmento torrefactis exprimitur, Creticum cognomine, aut pramnion, aut protropon: & sapa quæ fit musto igni decocto, Græci sirion aut hepsema appellant: nigra quidem, & quæ dicuntur melampsithia, crassa sunt, & corpora multum alunt: candidum, tenuius: & heluola inter hæc media, medias sortiuntur vires. Omnia tamen adstringunt, & pulsus reuocant: faciunt aduersus venena, quæ exulcerando necant, ex oleo pota, & vomitionibus reddita: contra cicutas, meçonium, pharicon, toxica & concretum in grumos lac: item contra renum, ac vesicæ pruritus, rosiones, exulcerationesq́;. Inflant tamen, & stomacho aduersantur. Priuatim, prodest melampsithium, si venter rheumatismum sentiat. Album, magis cæteris emollit aluum. Gipso conditum neruis officit, caput aggrauat, & incendit, ac vesicæ aduersatur: contra venena cæteris aptius. Picata, aut resinata, excalfaciunt, concoquunt: sanguinem excreantibus inimica. Quæ verò aparachyta vocant, vt quæ admistam sapam recipiunt, caput implent, temulentiam gignunt, ægrius in halitum expirant, stomachum malè habent. Inter Italica vina Falernum principem locum obtinet, quod inueteratum perquàm facilè coquitur, pulsus exuscitat, aluum adstringit, stomacho vtile: sed vesicæ nocet, atque ijs qui

visus

visus hebetudinem sentiunt, & ad potus crebros minimè idoneum. Albana craßioribus constant partibus, dulcia: stomachum inflant, ventrem emolliunt (sed concoctionem non æquè adiuuant,) & neruosa minus infestant: vetustate, eadem austerum saporem concipiunt. Cecubum, cum sit dulce, est & Albano craßius: corpus & colorem alit: ægrè tamen coquitur. Surrentinum, valde austerum est: quare intestinorum & stomachi fluxiones cohibet, & cum tenue sit, caput minus tentat: inueteratum suauius redditur, & stomacho vtile. Adrianum & Mamertinum in Sicilia æquè craßis partibus gignuntur: modicè adstringunt, & ocyßimè inueterantur, minusq́;, ob suam tenuitatem, neruos tentant. Parætypianum, quod ex Adriatico sinu defertur, odoratum ac tenuius est: quare liberaliter epotum fallit, diu seruat ebrietatem, & soporem adfert. Istricum Parætypiano simile est, sed vrinam vehementius pellit. Chium tamen antedictis mollius, & aptum potui est: bene alit, & minus inebriat, fluxiones cohibet, oculorum medicamentis vtile. Lesbium facilè membra subit, Chio leuius, & aluo idoneum. Ephesium eandem vim habet, quod Phygelites nominatur: verùm Asianum è Tmolo monte, Mesogites appellatum, capitis dolores ciet, & neruos lædit. Coum verò & Clazomenium, quoniam multam sibi maris aquam vendicant, facilè corrumpuntur: flatus mouent,

aluum turbant, neruis officiunt. Vinum omne (vt reliqua in commune dicantur) merum ac syncerum, & sua natura austerum, excalfacit, facilè in membra distribuitur, stomachum adiuuat, appetentiam ciborum inuitat, vires alit, ac robur auget: somnum conciliat, & commendat colorem. Potum liberalius auxilio est contra assumptam cicutam, coriandrum, pharicum, ixiam, meconium, argenti spumam, taxum, aconita, fungósve: contra serpentium morsus, & omnium ictus quæ refrigerando necant, aut stomachum in vomitiones effundunt. Facit ad longas inflationes, rosionesq; præcordiorum, ac distentiones, stomachi resolutionẽ, & si venter aut interanea rheumatismum sentiant. Conueniunt sudatoribus, & quibus corpus immodico sudore digeritur, maximè alba, vetera, & odorata. Quæ tamen vetustate dulcescunt, renibus ac vesicæ accommodatiora redduntur: vulneribus, inflammationibusq; in succida lana imponuntur: tetra vlcera, & phagedænica, & fluxionibus obnoxia, cõmodè perfunduntur. Quæ marinam non receperunt, austera & alba, ad sanorum victus vsurpantur. In his præstant Italica, Falernum, Surrentinum, Cecubum, Signinum, & permulta Campaniæ, & Paræty pianum ab Adriatico sinu, & Siculum quod Mamertinum appellatur. Ex Græcis Chium, Lesbium, & Phygelites ex Ephesо. Crassa verò & nigra, stomacho negotium exhibent, inflationem

par

pariunt, corpus augent. Tenuia tamen & austera stomacho prosunt, & minus carnes alunt. Vetera valde tenuia, & candida vehementius vrinã ciunt, & dolores capitis mouent, neruosq́; largius pota tentant. In media ætate, vt à septimo anno, potui saluberrima sunt. Modus autem pro ætate, & tempore anni, & cõsuetudine, & qualitate vini definiatur. Non sitire, & modicè cibos proluere, optimum est præceptum. Nocet ebrietas omnis, & maximè aßidua: siquidem obsessos neruos quotidie remittit: largiorq; potus, acutorum morborum adfert initia. Mediocris tamen vinolentia, aliquot diebus, maximè post aquæ potus, vtilis: nãque modo quodam ex alto euocat, sensilesq́; expurgat excretus, & per cæca corporis ducit spiracula. Sed aquam post vinolentiam bibere oportet: siquidem valetudinis alicuius gratia factæ temulentiæ remedium affert frigida. Omphacites nomine, peculiariter fit in Lesbo, siccata sole acri vua, paulò ante maturitatẽ decerpta, triduo aut quatriduo, donec racemi in rugas contrahantur, expressumq́; vinum cadis insolatur. Vim adstringendi habet: prodest dissolutis stomacho, & ilei dolore laborantibus: item prægnantium malaciæ, & crudis: in pestilentia quoque sorptum auxiliari dicitur. Huiusmodi vina non nisi post multos annos bibi possunt. Lora, quam deuteriam, alij potimon appellant, fieri solet, adiectis metretis tribus aquæ, in vinacea, quibus triginta vini

metretæ extractæ fuerint: calcatis vinaceis, expressoq; decocto ad tertias parteis, & additis in singulos congios modi eius qui remansit, binis salis sextariis, post hyemem transfunditur in vasa. Lora *intra annũ vtendum: etenim celeriter exolescit.* Conuenit *ægris quibus timemus noxam vini, coacti sæpe desideriis eorum obtemperare: item à longa valetudine se recolligentibus.* Fit *& vinum quod adynamon vocant, loræ vires habens, hoc modo:* Pares *aquæ, & musti mensuræ coquuntur molli igne, donec absumatur aqua: quod, vbi refrixerit, elutriatum, picato vase reconditur. Alij marinæ, & cœlestis aquæ, mellis & musti pares miscent portiones, decapulant, & quadraginta diebus insolant: quo ad annum vtuntur ad omnia eadem.* Vinum *è syluestri vua nigrum adstringit: prodest alui & stomachi fluxionibus, & cæteris quibus constrictione, & contractione opus est.*

Vinum melitites. CAP. VI.

M*Elitites datur in longis febribus, quæ stomachum infirmarunt: nanq; aluum leuiter emollit, vrinam ciet, stomachum expurgat.* Prodest *articulario morbo, renum vitiis, imbecillo capiti, & mulieribus abstemiis: odoratum siquidem est, & corpus alit.* Distat *à mulso quod fit è vino vetere, austero, & melle exiguo.* Melitites *autem adiecto ad quinque cõgios austeri musti, mellis congio, & salis cyatho.* Cortinis *magnis, quò*

magis

magis ad efferueſcendum locus pateat, fieri oportet, ſenſim aſperſo ſale: cumq; efferuere deſierit, in alia vaſa transfunditur.

Mulſum. CAP. VII.

MVlſum è vetere vino auſteroq;, & bono melle factum, præfertur: minus enim inflat, ac celeriter id genus in vſum venit. Vetus, corpus alit: media ætate, aluo prodeſt, vrinam pellit: à ſummo cibo ſumptum, nocet: & inter initia potum, implet: dein appetendi auiditatem reuocat. Fit mulſum duabus vini metretis, admiſta vna mellis. Aliqui, quo celerius præberi poſsit, mel cum vino coquunt, & ita transfundunt. Alij vtilitatis gratia, ad ſextarios ſex muſti feruentis, vnum mellis adijciunt: & vbi ferbuerit, vaſe recondunt. Dulce autem permanet.

Aqua mulſa. CAP. VIII.

AQua mulſa eaſdem quas mulſum vires poſſidet. Cruda vtimur, cum moliri deiectionem, aut vomitionem incitare volumus: vt ijs qui venena hauſerunt, ex oleo. Decocta datur imbecillis, & hominibus elangueſcentis pulſus, quos illi dixere microſphyctos, tuſsientibus, peripneumonicis, & ijs qui immodico ſudore digeruntur. Iam paratum conditiuumq;, quod aliqui hydromeli propriè vocant, media ætate adynamo vino, aut loræ in recreandis viribus reſpondet, & ſimilem vim adipiſcitur: quare inflãmationibus alicuius mẽbri plus quàm lora prodeſt. Inueterati tamen

vsus damnatur, inflammatis, aut constrictis: sed laboranti stomacho, aut cibum fastidienti, sudatoribúsve conuenit. Fit, duabus pluuiæ aquæ veteris ad vnam mellis partem additis, & insolatis. Alij fontanam aquam adijciunt, ad tertias parteis decoquunt, & ita recondunt. Nec desunt qui hydromeli appellent, quòd à melle elutis aqua fauis confici ac seruari soleat: sed meracius confieri conuenit: aliqui id coquunt. Aegrotantibus noxium est, quoniam plurimum ceraginis sibi vendicat.

Aqua. CAP. IX.

DE aquis in vniuersum decernere, propter locorum proprietates, & peculiares naturas, cœlum, & alia pleraque, difficile est. Magna tamen ex parte optima est dulcis, syncera, nullius omnino qualitatis particeps, & quæ ne minimo quidem tempore in præcordijs commoratur: ad hæc, quæ & facili via fertur, & citra molestiam, nec inflationes creat, & minimè computrescit. Aqua maris calida est, & acris: stomacho aduersatur (aluum enim conturbat) pituitam expellit. Si verò calida ad fotus adhibeatur, elicit & discutit: neruorum vitijs, & pernionibus, ante vlcera prodest. Miscetur cataplasmatis ex hordeacea farina, & emplastris, & discutientibus malagmatis. Ad mouendas deiectiones tepefacta infunditur & ad tormina: calida, psoras, pruritus, impetigines, lendes, & mammas rigentes

tes, foueri vtile est: liuores fotu discutit: ad venenatos ictus, qui tremorem & refrigerationem adferunt, salutaris intelligitur, maximè scorpionum, phalangiorũ, aspidumq;: etiam si quis in calidam descendat, auxiliatur. Et malo habitu confectis iam diu corporibus, neruisq;, balneæ ex ea vtiles: hydropicos, capitis dolores, aurium grauitates, feruentis vapor leuat. Syncera, & sine potabilis aquæ mistione reposita, virus deponit. Sunt qui etiam præcoquant, & ita recondant. Datur ad purganda corpora per sese, aut ex posca, aut cum vino, aut melle: verùm post deiectionem, dant gallinæ aut piscium iuscula, ad domandam morsus acrimoniam.

Thalassiomeli. CAP. X.

QVod thalassomeli vocatur, vehementer purgare cõstat. Temperatur autem æquis portionibus maris, mellis, & imbris ex alto, defæcatis, & picato vase per Canis æstus insolatis. Alij ad binas marinæ coctæ singulas mellis adijciunt, & vase condunt: huiusmodi moderatius est aqua marina & mitius.

Acetum. CAP. XI.

ACetum refrigerat, & adstringit: stomacho vtile, & appetentiam excitat: erũpentem vndecunq; sanguinem, potu insessũve sistit: prodest alui fluxionibus coctum cum cibis: cruentis vulneribus inditur & inflammationes arcet, insuccidis lanis aut spongia impositum: reprimit

proc

procidentia sedis, vuluæq;: item abscedentes gingiuas, & sanguine manantes. Ad nomas, & ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, lepras, impetigines, pterygia, cum aliquo conuenienti efficax est: phagedænas vlcerum, nomasq; fotu continuo cohibet: podagricis calido fotu, cum sulfure auxiliatur: sugillationes rapit, cum melle illitum. Contra capitis ardores cum rosaceo in succidis velleribus, aut spongia imponitur. Ad aquam inter cutem, grauitatē aurium, & sonitus, sibilosq; feruētis vapor proficit: instillatum quoque aurium vermes necat. Panos coërcet tepidi fotus, aut si imbuta aceto spongia admoueatur, & pruritus permulcet. Contra venenatos serpentium ictus, qui refrigerando nocent, calidum commodè fouetur: & frigidum, ijs quæ exurens virus eiaculantur. Calidum potum, atque vomitionibus redditum, aduersus omnia venena efficax est, præsertim contra meconium, & haustam cicutam, conglobatum in ventre sanguinem, lac coagulatum, fungos, ixiam, taxumq;, cum sale. Haustu voratas hirudines, si sorbeatur, eijcit: tußim veterem mitigat, & recentem lacessit. In orthopnœa calidum commodè sorbetur, gutturis fluxiones gargarizatum inhibet, anginis & vuæ procidenti conuenit: contra dentium dolorem, calidum colluitur.

Acetum mulsum. CAP. XII.

ACetum mulsum, quod oxymel vocant, hoc modo temperatur: Aceti heminas quinque,

salis

ſalis marini pondo, mellis minas decem, aquæ ſextarios quinque pariter coquito, decies efferueſcente cortina: atque vbi refrixerit, diffundito. Sumptum craſſos humores extrahere, & iſchiadicis, comitialibus, & articulorum morbo conflictatis prodeſſe creditur. Contra morſum eius viperæ quam ſepa vocant, hauſtum meconium, ixiámve, auxilio eſt. Anginis vtiliter gargarizatur.

Acida muria. CAP. XIII.

A*Cida muria, quam Græci oxalmen vocant, contra nomas fotu, putrida vlcera, canum morſus, & venenatos ictus auxiliatur. Sanguinis fluxiones poſt exciſos calculos ſiſtit, ſi ſtatim calida in vulnus inijciatur, & prociduam ſedem reprimit: dyſentericis, ſi nomas ſentiant, infunditur: oportet autem ex lacte inſtillare. Hirudines ſorbitione aut gargarizatu necat: furfures & manantia capitis vlcera exterget.*

Thymoxalme. CAP. XIIII.

T*Hymoxalme veteres vtebantur, dabantq; laborantibus imbecillitate ſtomachi, ternos quaternósve cyathos, aqua calida dilutos, in articularibus morbis, & inflationibus. Craſſos humores, atrosq; trahit.* Hoc *modo factitatur: Thymi triti acetabulum, ſalis idem modus, rutæ, pulegij, polentæ, ſingulorum exiguæ portiones in vas conijciuntur, aquæ terni ſextarij, & aceti terni cyathi infunduntur, & circumpoſito linteo ſub dio madeſcunt.*

Scil

Scillinum acetum. CAP. XV.

SCillinum acetum hoc modo fit: Scilla, quæ candida fuerit, expurgata conciditur, traie=ctaq; lino segmẽta modicis interuallis, ne se cõtin=gant, siccantur in vmbra quadraginta diebus: mi=na eorũ in aceti boni sextarios duodecim immer=gitur, & vase diligenter operto septenis diebus in sole madescit: post eum numerum dierum scilla eximitur, & expressa abijcitur: defæcatum ace=tum transfunditur, & reponitur. Aliqui scillæ minam, quinque aceti sextarijs miscent. Alij ci=tra exiccationem repurgantes, parem mensuram adijciunt, & senis mensibus macerari patiuntur. Id multo magis humorum lentitias digerit: gin=giuas humore prægnantes collutione stringit fir=matq;, & motos dentes stabilit: putredines oris, & graues habitus tollit: durat fauces sorbitione, & callosas facit: vocem expedit, & lympidam canoramq; reddit. Datur stomachicis, ægrè ci=bum concoquentibus, melancholicis, comitialibus, vertiginosis, mente captis: item vuluarum stran=gulationibus, lienis incremẽto laborãtibus, ischia=dicisq;. Imbecillos admodum recreat: corpus sa=num reddit, & bonum colorem præstat: oculo=rum aciem exacuit: tarditatem quoque aurium infusione purgat. In summa, ad omnia efficax. Ca=uendum tamen intestinis exulcerationibus, in ca=pitis dolore, aut neruorum vitijs. Datur quotidie ieiunis sorbendum, inter initia exiguum, paulatim

adau-

adaugendo, ad cyathum vsque. Nonnulli binos dant cyathos, aut largius.

Scillinum vinum. CAP. XVI.

SCillinum vinum fit hoc modo: Dissectam, vti dictum est, scillam, & sole siccatam cõtundito, minam eius tenui cribro incernito, & linteo raro illigatam, in vicenos sextarios musti recentis ac boni demergito: vbi trimestri spatio maduerit, elutriatum vinum, obstructo diligẽter vase, recondito. Licet quoque sic humida scilla vti: In orbiculos, rapi modo, dissectam duplicato pondere, quadraginta diebus insolari oportet, & valde inueterascere. Alia parandi ratio: Scillæ dissectæ & repurgatæ tres minas, in Italicam metretam musti demittito, & senos menses in vase obstructo macerari sinito: post id tempus defæcatũ & excolatum vinum recondito. Vtile est contra cruditates, & ciborum corruptiones: item ijs qui reuomunt cibum, et si pituita in ventre, aut stomacho coierit. Prodest lienosis, malè habitis corporibus, aquæ inter cutem, regio morbo, difficili vrinæ, torminosis, inflationibus, resolutioni neruorum, horroribus longis, vertiginosis, & vulsis. Menses pellit, minimeq; neruos infestat. Hoc vinum vetustate fit melius. Cauẽdus in febre vsus, aut si interanea vlcus sentiant.

Marina vina. CAP. XVII.

MArina variè factitantur: Aliqui enim statim quum decerptæ sunt vuæ, aquam

maris admiſcent Alij in area vuas ſole ſiccant: quibus calcatis, marinam adijciunt. Alij paſſas prius vuas in dolijs marina aqua macerant, mox calcatas exprimunt: id magis paſſi generibus adſcribitur. Quæ tamen auſteriore guſtu temperantur, contra febrium aduentantium indicia valent, ſi modo meliora non adſint: aluum ſubducunt: proſunt purulenta extuſſientibus, aut ſi dura aluus exerceat. Quæ ex Aminæis vuis fiunt, caput tentăt, ſtomacho aduerſantur, flatus creăt. Verùm quo plenior habeatur hiſtoria, ijs qui huius ſtudio tenentur, non inutile exiſtimamus varias vinorum compoſitiones adferre, non quòd frequens eorum aut neceſſarius exiſtat vſus, ſed ne quid omiſiſſe videamur, quod ad eorum rationem attinet. Sunt autem quædam ex ijs factitia, minoris curæ ac impendij, quæ cadunt in vſus: vti quæ ex cotoneis, malis, pyris, ſiliquis, item myrti baccis componuntur.

Cydonites. CAP. XVIII.

CYdonites nomine alio melites appellatur, & ita fieri conſueuit: Mala cotonea exemptis ſeminibus, fruſtatim rapi modo ſcinduntur, & duodecim minarum pōdo, in muſti metretam, triginta diebus macerantur, poſtea defæcatum vinum reponitur. Alia faciendi ratio: Oportet ad ſingulos mellis ſextarios, denos ſucci cotoneorum tuſorum preſſorumq; adijcere, & ita recondere. Vinum hoc adſtringit: prodeſt ſtomacho, dyſenteriæ,

riæ, hepaticis, renum vitijs, & vrinæ difficultati. Melomeli, *quod & cydonomeli nominant, sic fit:* Cotonea mala *seminibus suis castrata, in quàm plurimum mellis, quo penitus demersa contegantur, conijciuntur: id post annum mitescit, mulso non dissimile. Præstat eadem quæ superior compositio.*

Hydromelum. CAP. XIX.

F*It hydromelon duabus mensuris aquæ coctæ, & sub Caniculæ sydus insolatæ, additis ad vnam melomelitis facti ex cotoneis. Vis huius eadem est.*

Omphacomelites. CAP. XX.

O*Mphacomelitis faciendi ratio hæc est:* Acerbæ *vuæ adhuc immaturæ, & tribus diebus insolatæ exprimuntur, & ad ternas succi partes mellis optimi, despumati singulæ partes adijciuntur: & insolatur in vasa transfusum. Vim reprimēdi ac refrigerandi habet stomachicis cœliacisq; conuenit. Vsus post annum est.*

Apijtes. CAP. XXI.

F*It & è pyris, perinde atque cotoneis, vinum, apijtes nomine, sed ita vt pyra non magnopere maturescant. Ex siliquis etiam, mespilis, sorbis, simili modo tēperatur. Omnia hæc genera acerba sunt, & adstringunt: stomacho vtilia sunt, atque intestinas fluxiones cohibent.*

Oenanthinum. CAP. XXII.

F*It è feraci vite sylueſtri, quod vocatur œnā-*

thinum: Sicci flores minis duabus musti cado macerati, post triginta dies mutantur, mox colatum vinum recōditur. Facit aduersus stomachi imbecillitatem, cibi fastidia, cœliacos, & dysentericos.

Rhœtes. CAP. XXIII.

FIt è punicis malis maturis quod rhœten nominant, succo expresso ab acinis eorum, quibus lignosus nucleus abest, apyrena vocant, ac decocto ad tertias, & ita reposito. Efficax est contra fluxiones internas, & febrim cum alui profluuio exortam: stomacho vtile: adstringit aluum, & vrinam mouet.

Rhodites. CAP. XXIIII.

RHodites sic fit: Rosarū siccarum tusarumq; minam linteolo deligatā in sextarios octo musti demergito: & post tres menses defæcatum vinum trāsfundens, recōdito. Vtile ijs qui febri carent, & ad stomachi coctiones, & dolores à cibo potum, & contra humidas aluos, & dysenterias. Fit quoq; ex succo rosarum, addito melle, quod rhodomeli vocant, quod arteriæ scabritijs conuenit.

Myrtites. CAP. XXV.

MYrtites fit, baccis nigris, quæ maturitatem excesserint, tusis, & organo expressis. Aliqui ad tertias coquunt. Alij baccas prius sole torrent, & quaternis sextarijs contusarum, ternas aquæ heminas adijciunt, & vini veteris parem modum postea exprimunt, & seruant. Magnope-
re

re adstringit: stomacho vtile: fluxionibus ventris ac stomachi prodest: & contra intestinas vlcerationes, & profluuia: denigrat capillos.

Myrsinites. CAP. XXVI.

MYrsinites sic tẽperatur: Rami nigræ myrti cum suis baccis & folijs tusi, decem minarum pondo, in tribus musti congijs feruescunt, donec duo supersint, aut certè dimidiũ: id vinum colatum ad vsus reconditur. Contra furfures, vlcera in capite manantia, eruptiones papularum, gingiuas, tonsillas, & purulentas aures efficax est: sudores sistit.

Lentiscinum & terebinthinum.

CAP. XXVII.

LEntiscinum similiter vt myrsinites tẽperatur, nec secus terebinthinum. Nanque bacciferi eorũ rami sumi debent. Similes insunt vires: adstringunt, stomacho accommodantur, & defluxionibus intestinorum, vesicæ, & stomachi, & sanguinis profluuio: vlcera omnia fluxionibus obnoxia: fotu ad cicatricem perducunt: fluxiones vuluæ ac sedis, insessione cohibent.

Palmeum vinum. CAP. XXVIII.

PAlmulas maturas, quas vocant chydæas, in vrceolum imo pertusum, & obstructum picata arundine, demittito: lino foramen sit obturatum, & quadragenis sextarijs ternos aquæ congios infundito: quod si ipsum ita dulce esse non libeat, quinque congios infudisse satis est. post de-

cem dies detracto ab arũdine linteo assumito vinum crassum & dulce, & reponito. Suaue illud quidem, sed capiti noxium contra fluxiones, propter adstrictoriam vim, efficax: stomachicis, cœliacis, sanguinem expuentibus conuenit. Aliqui idem addita aqua iterũ capiũt, & tertio, quarto, quinto, sextóve faciũt, quod tandẽ acore vitiatur.

Catorchites. CAP. XXIX.

CAtorchites, aliquibus sycites vocatur, in Cypro fit, ita vt palmeũ: sed hoc interest, quoniam pro aqua tantundem humoris adyciunt, in quo recenter pressa vinacea maduerint. Caricæ quæ chelidoniæ aut phœniceæ appellãtur, præsertim nigræ macerãtur, vti diximus, & post decem dies humor excipitur, atq; iterũ aut tertio, idẽ modus aquæ in qua vinacea maduerint infunditur: simili modo intercedẽte spatio, quarto aut quinto assumitur. Demaceratarũ liquor non secus acorẽ contrahit, & aceti vsum præbet. Id tenue est: flatus gignit, stomacho aduersatur, fastidium parit, aluo tamen prodest, vrinã ciet, mẽses trahit, lactis vbertatẽ facit, vitiosum sanguinem creat, & elephantiasin adfert, vt potio quã Zython appellamus. Aliqui sex amphoris, decẽ salis sextarios adyciunt. Alij muriæ amphorã: quod nõ facilè vitiatur, & aluo idoneũ fore cẽsent. Alij thymũ & fœniculum imo subyciunt, & caricas superponunt: & ita vicißim, donec vas expleuerint. Fit & è sycomoris eodem modo vinum, sed in acetum acre

degenerat: quoniam non ita prævalet vis eorum, vt fluentis liquôris dulcedinem retinere poßit.

Resinatum vinum. CAP. XXX.

R*Esinatum vinum populatim factitari solet: copiosum in* Galatia *: quoniam vinum illic coacescat, vua nō maturescente, ob cœli algorem, nisi picea resina temperetur. Resina autem cum cortice tunditur, & amphoræ dimidiata hemina permiscetur. Aliqui vbi efferbuit, excolant, separantes resinam: alij relinquūt. Hæc vina vetustate dulcescunt. Omnia capitis dolorem, & vertigines faciūt: concoctionem tamen adiuuant, & vrinam cient: tußientibus, ac destillatione vexatis conueniunt: item cœliacis, dysentericis, & hydropicis, & fœminis fluxione vuluæ laborantibus: altis exulcerationibus infunditur. In hoc autem genere nigricans magis albo constringit.*

Strobilites. CAP. XXXI.

S*Trobilites fit maceratis in musto nucibus pineis, recentibus, fractisq́; præbetq́; resinati effectus. Si quis madefactas nuces pini musto decoquat, potum affatim conuenit ijs qui tabitudine conficiuntur.*

Cedrinum vinum. CAP. XXXII.

C*Edrinum, iuniperinum, cupreßinum, laurinum, pineum, aut abiegnum, simili ratione fiunt. Diuisos recenter ramos, cùm fructū edunt, aut soli, aut balneo, aut igni, admouere oportet, vti consudent, congioq́; vini minam vnam permi-*

ſcere, & poſt duos menſes transfundere, & antequàm recondantur, inſolare. Factitiorum vinorum vaſa impleri debent: nanque non plenis vaſis, vina in acorem corrumpuntur. Medicata autem vina, rectè valentibus inſalubria. Omnia excalfaciunt, vrinam cient, & ſubſtringunt. Laurinum tamen vehementius excalfacit. Fit quoq; è fructu cedri maioris vinum, congio muſti, adiecta tuſarum baccarũ ſelibra: diebus quadraginta inſolari debet, & defæcatum in vaſa trãsferri.

Fit etiam vinum è baccis iuniperi, non aliter quàm cedrites, & ad eadem valens. Cedrites hoc modo fit: Cedriam dulci aqua lauant, & ſingulas amphoras ſingulis cyathis diluunt, & ita muſto replent. Hoc genus vini excalfacit, extenuat: tuſſi antiquæ vtile ſine febre, pectoris laterumq; doloribus, torminibus, ventris & interaneorum vlceribus, purulentis excreationibus, mulieribus vuluæ cauſariјs, hydropicisq;: facit aduerſus ventris tineas & horrores: contra venenatos ictus auxiliatur: ſerpentes necat: aurium doloribus inſtillatum medetur.

Picatum vinum. CAP. XXXIII.

PIcatum ex liquida pice & muſto tẽperatur. Picem autem primũ marina aut muria tantiſper eluere oportet, dum inalbuerit, & ſyncera maris aqua defluat, mox aqua dulci proluenda: congiјs octo muſti, vncia picis vna aut altera adijcitur: vbi efferbuerit & cõſtiterit, in vaſa diffundit

ditur. Hoc *genus vini excalfacit, concoquit, purgat, abstergit: vtile doloribus pectoris, alui, iocineris, lienis et vuluæ, si sine febre sint, veteri rheumatismo, exulcerationibus in altū recedentibus, tussi, suspirijs, cōcoctionibus tardis, inflationibus, & luxatis, præsertim in succida lana impositum.*

Absinthites. CAP. XXXIIII.

A*Bsinthitæ faciundi ratio euariat. Aliqui enim duodequinquaginta sextarijs* Italica*rum amphorarum, admistam absintij* Pontici *libram decoquunt ad tertias: & vbi infuderint sex aceti sextarios, & absinthij selibram, ac diligenter permiscuerint, diffundunt in vas: dumq; conquieuerit, defæcant. Alij absinthij minam in amphoram demittunt, tusamq; & raro linteo deligatam, in cado musti macerant, binis mensibus. Alij absinthij quadrantem, alij trientem, & nardi Syriacæ, cinnamomi, caßiæ, floris iunci odorati, calami, elatæ, palmarum singulos sextantes inijciunt in metretam musti, & tundentes prius pila, obstructo vasis spiraculo, binis ternisve mensibus dimittunt: postea defæcatum vinum transfundunt ad vsus. Alij addunt in musti cadum,* Celticæ *nardi drachmas quatuordecim, & absinthij drachmas quadraginta, linteo inuolutas: & post quadragesimum diem elutriant. Alij in senos sextarios musti, absinthij libram, & siccæ pini resinæ sextantem immittunt, & post decem dies excolant, & recondunt. Vtile est stoma-*

cho: vrinam cit: tardam concoctionem accelerat: hepaticis, regio morbo, & renũ vitijs auxiliatur: fastidia discutit: ijs prodest quibus stomachus negotium exhibet: valet contra longam præcordiorum distentionem, & inflationes, teretesq; vẽtris tineas, & remoratos menses: contra hausta ixiæ venena quàm plurimum potum, & vomitionibus redditum, auxiliatur.

Hyssopites. CAP. XXXV.

HYssopites è Cilicio hyssopo maximè laudatur, fitq; similiter, foliorum hyssopi tusorum libra in amphoram musti coniecta, linteolo raro cum quibusdam lapillis, folia inuoluuntur, vt degrauatus ponduſculo fasciculus sidat: vinum post quadraginta dies defæcatum elutriatur. Contra pectoris, laterum, & pulmonis vitia, veterem tussim, & suspiria prodest: vrinam cit: torminibus, & horroribus febrium circuitu repetentibus auxiliatur: menses mouet.

Ex diuersis plantis facta.

CAP. XXXVI.

SImili modo chamædryites fieri solet. Excalfacit, discutit: conuulsis, regio morbo, vuluæ inflationibus, tardæ concoctioni, incipienti aquæ inter cutem, subuenit. Inueterascens melius redditur. Stœchadites non secus temperatur. Congijs, sex stœchadis minam addere oportet. Crassitiem, inflationes, laterũ, neruorumq; cruciatus, & perfrictiones discutit: comitialibus commodè

dat

datur, cum pyrethro & sagapeno. Fit ad eadem acetum è stœchade herba, vt paulò ante diximus, aceto macerata, quod eosdem implet effectus. Fit vinum è betonica, quam cestron psychotrophon appellant. Herbam semine maturo prægnantem, cum suis ramulis minæ pondo, congijs duobus vini macerant, & post septimum mensem transfundunt. Ad multa interaneorum vitia, vt frutex ipse, pollet. Et vt in vniuersum dicatur, factitia vina, sibi misturarũ vires adsciscũt: quare nõ difficile fuerit, ijs qui illarum naturas norint, vinorum vires coniectura quadam consequi: verum tamen vinorum vsus febricitantibus abdicandus. Fit etiamnum è betonica acetum, ad eadem vitia vtile. Tragoriganites fit quaternis tragorigani drachmis linteolo colligatis, in quaternos musti sextarios coniectis, & post tertium mensem transfusis. Prodest torminibus, vulsis, ruptis, laterum doloribus, spirituum discursationi, ægris concoctionibus. E napis fit vinum, nomine bunites, drachmis duabus tusi napi in sextarios duos musti additis, & cæteris eodem modo factis. Prodest stomachicis, & dimicatione, aut longo equitatu fatigatis. Dictamni drachmas quatuor macerato quaternis musti sextarijs. Facit aduersus stomachi fastidia: menses, & purgamentum à partu subducit. Marrubij adulti folia tundito, & sextarios octo in musti metretam demittito, & reliqua consimiliter facito. Conuenit hoc

vinum pectoris vitijs, & omnibus quibus marrubium. Thymi tusi & cribrati vncias cẽtum linteo colligatas, in amphoram musti adijcito. Valet contra ægras coctiones, fastidia, dysenteriam, neruorum & præcordiorum dolores, hybernos algores, & venenata animalia, quorum morsum frigus insequitur, aut putrescit locus. Simili modo è satureia vinum fit, quod eadem quæ thymites præstat. Sic quoq; origanites ex heracleotico origano conficitur similiter cum supradicto. Facit eadem quæ thymites. E calamintha, pulegio, & abrotono vina fiunt eodem quo thymites modo. prosunt stomachicis, cibum fastidientibus, & regio morbo: quòd vrinã moueãt. Fit item è conyza vinum, contra venenata ante alia efficax.

Aromatites. CAP. XXXVII.

ARomatites ita fit: Palmæ, aspalati, calami, nardi gallici, singulorum quatuor sextarios sumito: postquam contriueris, passo subigito, coactis ingentibus offis & in sextarios duodecim austeri musti deiectis, operculato vase, quadraginta diebus quiescere sinito: deinde vbi fæce expurgatum fuerit, recondito. Alia eius ratio: Calami vncia, phu drachmæ septem, costi drachmæ duæ, nardi syriaci drachmæ sex, caßiæ vncia, croci drachmæ quatuor, amomi drachmæ quinque, asari drachmæ quatuor: omnia simul trita & linteo colligata in cadum musti demerguntur, & postquam vinum deferbuerit, transfunditur.

Fac

Facit ad pectoris, & laterum, & pulmonis dolores: difficili vrinæ, horroribus, retardatis mensibus, atque ijs qui per frigora iter faciunt, potum conuenit: pituitæ crassitiẽ extenuat: colorem alit, somnum conciliat, dolorem finit, renum & vesicæ vitijs auxiliatur.

Ex diuersis odoramentis facta.

CAP. XXXVIII.

F*It & vinum ad destillationes, cruditates, tussim, inflationes, & si humor in stomacho coijt:* Myrrhæ *duæ drachmæ, piperis cãdidi drachma vna, iridis drachmæ sex, anisi drachmæ tres: omnia plenius tusa & linteolo inuoluta in sex vini sextarios cõijciuntur: vinum post triduum colatur, & in lagena reconditur.* Datur *post deambulationem, meraculum, cyathi vnius mensura.* Fit *quoque nectarites ex helenio herba:* Radice *sicca pondo quinque drachmarum linteolo colligata, & in congios sex musti addita, & post tres mẽses effusa.* Facit *ad stomachi & pectoris vitia: vrinam pellit.* E Syriaca *nardo, &* Celtica, *malabathroq; vinum factitatur, hac ratione* Singulorum *selibrã in binos musti congios mittito, post menses duos colato.* Datur *cyathus vnus cum tribus aquæ.* Hoc *vinum efficax est contra vitia renum, hepaticos, regium morbum, & vrinæ difficultatem: prodest stomachicis, atque ijs quos pallor decolorat.* Alij *vnciam, aut sextantem acori, &* Celticæ *nardi quadrantem, in musti amphoram*

ram adijciunt. Asari quadrantem in senos musti sextarios itidem demittito. Id vini genus vrinam ciet: hydropicis, & regio morbo laborantibus, hepaticis, ischiadicisq; conuenit. Radicis syluestris nardi recentis & tritæ cribratæq; bessem, in congium musti conijcito, duos mẽses quiescere sinito. Vtile est hepaticis, difficili vrinæ, inflationibus, stomachicis.

Ex diuersis herbis facta.

CAP. XXXIX.

Radicis dauci contusæ drachmas sex in musti amphoram imponito, & similiter trãsfundito. Facit ad dolores thoracis, præcordiorum, & vuluæ: menses pellit, ructus ciet, & vrinam: prodest tussi, ruptis, vulsisq;. Saluiæ vnciam in musti amphoram, quod idem cum ceramio est, mittito. Valet contra renum, vesicæ, & laterum dolores, reiectiones sanguinis, tussim, rupta, vulsa, & suppressos menses. Panacis vnciam in musti congium mittito, & transfundito. Prodest ruptis, vulsis, contusis, orthopnϾ: lienis crassitiem extenuat: contra tormina, coxendicum dolores, efficax est: tardas concoctiones accelerat: menses & partus extrahit: aquæ inter cutem, & serpentium ictibus auxiliatur. Vina ex acoro & dulci radice cõsimili modo fiunt. Oportet enim singulorum vncias octo in senos congios mittere, tribus mensibus macerare, mox in vas transferre. Faciunt ad pectus, & latera, &

vri

vrinam mouent. Seminis apij recentis, maturi & cribrati vnciæ nouē in linteo colligatæ in musti amphoram demittantur. Appetitum excitat: stomachicis, & difficili vrinæ auxiliatur: faciles spiritus facit. Ex fœniculo, anetho, & petroselino, vina eodem modo fiunt, & ad eadem efficacia. Fit & è flore salis vinum, multo ad purgandum efficacius, quàm vinum aqua marina temperatum. Fauces, vesicam, renes, & stomachum infestat: quare neque in secunda, neque aduersa valetudine prodest. Fit etiam vinum quod phthorion vocāt, quoniam partus necat, & abortus facit, veratro aut scammonia, aut syluestri cucumere, iuxta radices vitium sato: siquidem vites sibi illorum vires adsciscunt. Id vinum partus enecat: datur ieiunis mulieribus, quæ antè vomuerunt, cyathorū octo mensura, dilutum. Ramorum thymelææ cum suis folijs & fructu triginta drachmas mittito in congios tres musti, & leui igne coquito, donec cōgij duo supersint, defæcatumq; recondito. Aquosa purgat excrementa, & lienem absumit. Chamelæa dum floret, cum folijs tusa & cribrata decē drachmarū pondere, in musti congium additur. Post duos menses vinum in vas transfertur. Aquæ inter cutem, hepaticis, & lassitudine confractis, efficax est: item mulieribus quæ à partu ægrè purgantur.

Chamæpityinum simili modo fit, ad eadem conueniens: vrinam quoque ciet. Librum radicis

mandragoræ concidito, ſegmenta lino traijcito, quod ſelibram æquat in muſti cadum demittito, ibiq; eſſe ſinito ad menſes treis, deinde transfundito. Media potio, heminæ dimidium bibitur, paſſo in duplum addito. Aiunt heminam vini congio miſtam, potu ſoporem adferre: cyathus vnus cum ſextario vini potus, enecat: mediocris vſus eius, doloris ſenſum aufert: fluxiones incraſſat: olfactu, potuq;, & cum inditur idem præſtat. In congium muſti aqua marina dilui, drachmas duodecim nigri veratri triti in linteo mundo, mittito: dumq; efferbuerit, in marinæ aquæ congios quatuordecim aut quindecim, vbi plentuſculefregeris, inijcito: poſt aliquot dies colato, & vtitor. Dato cyathum vnum ex aqua balnei in potu, ad aluum ſoluendam, ijs qui euomuerunt à cœna. Alia ratio: Veratri drachmas viginti, iunci odorati vncias duodecim, ſpicæ Syriacæ vncias tredecim, cribratas, & linteo colligatas in ſeptem vini Coi ſextarios diebus quadraginta macerandas indito, poſtmodum colato: dabis in potu ſeſquiheminam. Aliter: Decoctæ marinæ aquæ ex alto petitæ ſextarios duodecim, veratri candidi libras ſex, in muſti amphora quadrageſimo die, quàm madefeceris, colato, & vtitor. Alia ratio: Veratri drachmas duodenas, & aphronitri quaternas, in ſenis muſti ſextarijs diebus quiniſdenis macerato, mox colato: & ſemeſtri exacto, vtitor. Id vini genus abortus facit, & partus necat. Aut vuas
in

in sole siccatas imponito in musti metretam (implet autem metreta congios duodecim) & gypsum in vinum mittito pondo drachmarum viginti, & biduo residere sinito, conijcito veratri nigri drachmas triginta, iunci odorati, calami, singulorũ drachmas triginta, baccarum iuniperi sextarios duos & trientem, myrrhæ & croci singulorum drachmam, inuolues linteolo diebus quadraginta appendito, postea colato. Dabis heminas treis aut duas dilutas. Purgat à partu, & abortu fœminas: fœtus extrahit, cõtra strangulatus vuluæ efficax. Scammonites sic fit: Radicis scãmoniæ per messes effossæ, tritæ, & linteo colligatæ drachmas quinq; in musti congium mittito, ad dies triginta. Aluum purgat, bilem & pituitam extrahit.

Metallica omnia, & primum Cadmia.

CAP. XL.

EX *cadmiæ generibus optima est Cypria, botryitis nomine, densa, modicè grauis, & in leuitatem magis declinãs, racemosa facie, colore spodij, quæ fracta cinerulenta est, & æruginosa. Proxima habetur foris cœrulea, intus candidior, internatis venarum discursibus, onychitæ lapidi similis, cuiusmodi sunt, quæ è veteribus metallis effodiuntur. Quædam etiam placodes, id est, crustosa dicitur, segmentis quibusdam perinde quasi zonis cincta, ob quod eam zonitin appellauere. Alia ostracitis nominatur, gracilis, & magna ex parte nigra. Sed quæ testaceam faciem habet,*

ter

terram amplexa est. Improbatur candida. Oculorum medicamentis botryitis nomine, & onychitis, vtiles: reliquæ ad emplastra, & farinas quæ cicatricibus inducendis insparguntur. Ad eadem Cypria prodest. Ex Macedonia verò, Thracia, & Hispania delatæ improbantur. Cadmiæ effectus adstringere, caua explere, sordes expurgare, exiccare, corporis meatus infarcire, excrescentia in carne coërcere, crustas creare, & vlcera, quæ cacoëthe vocantur, ad cicatricem perducere. Gignitur cadmia ex ære in fornacibus candente, fuligine egesta flatu, & lateribus camerisq; fornacum inhærente. Prægrandes autem ac ferreæ sunt rudes, ab officinis appellatæ acestides, per summa fastigia connexæ & cōcameratæ, vt quæ ab ære iactantur sursum corpuscula cohæreant, & inibi detineantur: quæ cum spißius insident, in corpus concrescunt, & modo genus vnum eius, modo duo, modo omnia perficiunt. Extrahitur & cadmia in Cypro è monte, qui Solis incumbit, cremato lapide cui pyritæ cognomen est: in quo etiam monte quædam quasi venæ chalcitis, misyos, soreos, melanteriæ, cœrulei, chrysocollæ, atramenti sutorij, diphrygusq; inueniuntur. Nec desunt qui cadmiam in lapidum fodinis inueniri tradant, falsi quadam lapidum cognatione: qualis inuenitur, & apud Cumas lapis, nullam sui vim ostendens. Ii eo deprehenduntur, quòd sunt cadmia leuiores, nullumq; alienum mandentibus

sap

saporem exhibent: commanducatus item lapis, dentes offendit: cadmia, vtpote cum cedat, esum non respuit. Alio autem discerni possunt argumento: Cadmia in farinam detrita, & aceto subacta, atque in sole siccata, coit: quod in lapide non accidit. Item tritus & igni appositus lapis, prosilit, & fumũ igni similem eiaculatur: cadmia verò quieta manet, fuliginemq; luteo colore aut æreo splendentem expuit, vario zonarum discursu. Insuper lapis ignem expertus, atque refrigeratus, colorem mutabit, ac leuior multò fiet. sed cadmia nihil euariat, nisi quis eam multis diebus cremauerit. Fit & in argenti fornacibus candidior, ac minus ponderosa, sed viribus nequaquam comparanda ærariæ. Vritur Cadmia superior carbonibus obruta, donec translucida spectetur, & ferrei stercoris modo bullet: mox extinguitur vino Aminæo, quæ ad emplastra præparatur: sed quæ ad psorarum medicamenta præparatur, aceto. Alij hoc modo exustã conterunt in vino, rursumq; fictili crudo torrent, donec pumicosa videatur: iterumq; tritam ex vino, tertio vrunt, donec prorsus in cinerem redigatur, nihil scabritiæ retinẽs: hac spodij vice vtuntur. Lauatur autem in mortario trita, effusa subinde aqua, dum sordidum nihil emergat: dein coacta in pastillos reponitur.

Pompholyx. CAP. XLI.

Pompholyx specie sola, non genere, à spodio distat. Siquidem spodos nigricat, & ple-

runque ponderosior est, palearum pilorumq; plena, quasi purgamentum quoddam, quod ab ærariarum officinarũ pauimentis & fornacibus euerritur: pompholyx verò pinguis est, & candida, vsqueadeò leuis, vt in auras euolare posit. Cuius duo fluxerunt genera: vnum ad aëris colorem vergens, subpingue: alterum magnopere candidum, summamq; leuitatem nactum. Candida fit pompholyx, quoties in perficiundo ære, fabri præstantiorem facere volentes, detritam cadmiam cumulatius insparserint. Nanque tenuißima fauilla, quæ effertur, in pompholygen coit. Cæterùm pompholyx non ex æris modò materia, & fabrili industria factitatur, sed ex cadmia quoque, ad gignendam ipsam, eximiè follibus proflata. Cuius faciundæ ratio hæc est: In domo gemina contignatione operta, fornax extruitur, iuxta quam mediocris fenestra ad tabulatum à supernis partibus pateat: domicilij paries fornaci proximus, tenui foramine ad fornacẽ vsq; perforetur, ad excipiendam follis narem: ostiũ mediocre habeat, pro exitu ingressuq; artificis fabricatum: domuncula altera huic cõiuncta sit, in qua & folles, & flator suo munere fungantur: deinde carbonibus in camino succensis, aßidens artifex cadmiam particulatim fractam inspargit, à locis supra infurnibulum extructis: idem negotium obit infernè artificis minister, simulq; carbones adijcit, vsque dum indita cadmiæ copia prorsus absumatur. Itaque egesta

suffitu

suffitu tenuis pars, & leuis materiæ in summam domum euolat, & parietibus, tectis, fornicíq; adhærescit: conflatum autem inde corpus, interim initia erumpentibus, aquarum bullis simile prodit, postea maius incrementũ capessens, glomusculis vellerum simile redditur. Ponderosius autẽ in ima loca se recipit: sed hoc fornacibus offunditur, illud domus pauimento cohæret. Quod tenuiore deterius existimandum est, ideo quod multum terræ collegerit, & spurcitia in aceruatione referciatur. Sunt qui hoc modo tantum fieri spodium arbitrantur, de qua antedictum est. Optima creditur Cypria, quæ accepto aceto halitum æris præstat, colore aliquantum piceo, sapore cœni horrido: & si fraudem non experta flagranti carbone inferuescit, aëreum colorem contrahit. Antedictis autẽ notis diligenter attendendum est. Siquidem à nonnullis adulteratur taurino glutine, ouillo pulmone, aut marino, aut crematis grossis, & quibusdam consimilibus, quod facilè cognitu fuerit, quippe nihil in ijs probãdis inuenietur eorum quæ antè dicta sunt. Pompholygem in cõmune ita lauari oportet: Ligatam linteo mundo modicéq; raro, aut siccam, aut aqua resperſam, in labellum demittito, quod imbrẽ contineat, & huc atque illuc fasciculum deferẽs, immergito: ita enim limosa pars eius ac vtilis effluet, & omne sedimentum in linteolo remanebit. Postea residere sinens, aquam cum cinere solis incernito, & nouam infun

dens, agitato, & effundito: mutata tantisper aqua, & colata, dum arenosi nihil sidat. Demum aquam exprimito, & siccatum cinerem recōdito. Alij, quantum maximè fieri potest, siccant, & manibus in aqua conterunt, dum mellis crassamentum imitetur: deinde linteo faucibus excepturi vasis obtento, aut laxius illigato, colant, & quò facilius transeat, infusa per linteum largiore aqua, cinerem conturbant: mox spumosum, quod traiectum est, & supernatat vasi, concha excipiunt, & fictili nouo ad vsus recondunt. Quod verò resedit, sensim cribratum, in aliud vas transfundunt, relicto arenoso quod pessum ierat: rursus lapidosa sidere patiuntur, & in vas aliud excolant: hoc identidem faciunt, donec cinis merus & arenæ expers inueniatur. Alij paulatim integram in aqua respergunt, arbitrati arenas lapillosq; suo ponduſculo degrauatos, pessum ire: pilos autem & paleas leuitate sua in sublime attolli. Cæterùm cinerem medium separant, & in pilam coniectum, vt cadmiam, eluunt. Quinetiam lauatur vino Chio marina aqua diluto, modis quos suprà diximus: & ita redditur adstringentior, quàm aquis elota. Vis pompholygis adstringere, refrigerare, explere, purgare, obstruere, & aliquantum exiccare. Inter medicamēta numeratur, quæ leniter crustas obducunt. Quod si spodon torrere libet, diligenter tritam, & irrigatam aqua, colliges in pastillos, fictiliq; nouo, subiectis leuibus

bus prunis, orbiculos continuò versabis, dum aßiccati fuluescant. Neque ignorandum, ex auro, argento, plumboq; fieri spodion: verùm post Cyprium, plumbeum maximè commendatur. Quoniam spodos sæpenumero desideratur, necesse est ostendere, quæ simili virtute polleant, vt in spodij locum sufficì poßint, antispoda vocant, quoq; modo sumi debeant. Folia itaque myrti, cum floribus, & baccis immaturis, in fictile crudum coniecta, indito operculo continua foramina habente, vruntur fornacibus, donec figlinum percoquatur: iterum in fictile aliud crudum transferũtur, quod vbi peraßatum fuerit, exempta lauantur ad vsus. Idem quoque fit è termite syluestris oliuæ, si habeatur: sin secus, satiuæ cum suis floribus, aut malis cotoneis dissectis, & detractis oßibus, aut gallis, aut laceratis linteolis: item ex moris immaturis, id est candidis, in sole prius arefactis, aut terebintho, aut lentisco, œnanthe, aut mollibus rubi folijs, vel è buxi coma, vel pseudocypero cum flore. Alij ficulneas frõdes in sole antea siccatas, eodem modo parant: alij taurinum gluten: alij succidas lanas asperas, pice aut melle irrigatas: quæ omnia in spodij vicem vsurpantur.

Aes vstum. CAP. XLII.

AEs vstum probatur rubrum, & quod contritu colore cinnabarim imitetur: nigrum verò plusquam deceat exustum est. Fit autem è clauis solutarum nauium, fictili crudo compositis:

ſubſperſo ſulphure cum ſale pari, omnibus viciſſim inſparſis, fictile, circunlito ſigulari creta ſpiramento, fornacibus inditur, donec figlinum percoquatur. Quidam pro ſulphure & ſale alumen inſpargunt. Alij ſine ſulphure ac ſale, fictili multos dies vrunt. Alij ſulphure ſolo vtuntur, fuliginem tamen excutiunt. Alij oblitos ſciſſili alumine clauos, cum ſulphure & aceto, fictili crudo cremant. Alij in ænea olla aceto reſperſos, vrunt, & iterum ac tertio idem efficiunt, poſtea recondunt. Principem locum tenet, in Memphide combuſtum: proximum in Cypro. Adſtringit, exiccat, reprimit, extenuat, attrahit: vlcera purgat, & ad cicatricem perducit: vitia oculorum emendat, excreſcentia in carne conſumit, nomas cohibet, vomitus ciet, cum hydromelite potum, aut cum melle delinctum, illitúmve. Lauatur vt cadmia, mutata quater die aqua, donec nulla prorſus ſordes emergat. Aeris recrementum, ſtercusve quam ſcoriam vocant, eodem modo lauatur: & eandem vim, ſed imbecilliorem, habet.

Flos æris. CAP. XLIII.

FLos æris, quem nonnulli clauorum veterum pſegma quaſi reſegmen aut ſegmentum, nominarunt, optimus eſt friabilis, in attritu fulueſcens, milij effigie, & numero, breuis, ponderoſus, modicè ſplendens, atque cõſtringens, qui delimatam æris ſcobem non recepit, qua ſæpe adulteratur. Sed id facilè deprehenditur, cum dentium illi-

ſu dilatantur ramenta. Fit autem, cum æs fornacibus fuſum, in receptacula delabitur, per cola fiſtularum ad ea pertinentiũ: tum huic negotio addicti miniſtri, ſordes expurgantes, aquam clariſſimam infundunt, refrigerandi propoſito: itaque repentino concretu, ac addenſatione, velut expuitur, & erumpit antedictus flos. Adſtringit, & excreſcentia coërcet: offuſam oculis caliginẽ emendat, ſed magnopere mordet. Quaternum obolorum pondere datus, craſſum humorem extrahit: carnoſa narium, & ſedis vitia abſumit: eruptiones papularum cum vino cohibet. Candidus contra diuturnas aurium grauitates tritus, in eas per fiſtulam flatu impellitur: vuam, tonſillasq́; reprimit, farina eius cum melle admota.

Squamma æris. CAP. XLIIII.

SQuamma æris excuſſa ex Cypriis officinarum clauis, craſſa quidem ipſa præſtantior quæ helitis, id eſt clauaris, nominatur. ſed ex vili promiſcuoq́; ære, aut candido, vitioſa intelligitur: quam, vtpote tenuem, & inualidam, damnamus, maximè approbantes craſſam, rufam, præſertim ſi aceti reſperſu æruginem contrahat. Vim habet adſtrictoriam, extenuantem, reprimentem, & erodentem: nomas coërcet, vlcera ad cicatricem perducit: pota ex aqua mulſa, aquam trahit. Aliqui farina ſubactam, dant in catapotio. Additur ad oculorum medicamenta, quòd genarũ ſcabritium abſumit, & fluxiones exiccat. Lauatur

hoc modo: Siccæ æris squammæ expurgatæ sex libra, cum nitida aqua in mortario manu diligenter conturbatur, quousque pessum ierit: abijcitur quod subsidit, & effusa aqua, hemina cœlestis imbris adijcitur, & distenta manu, squamma, quasi destringenda sit, vehementer confricatur: dumq; lentorem emittere cœperit, aqua sensim ad sex heminas vsque superinfunditur, terendo validè: squamma ad latus mortarij colligitur, ibiq; apprimitur: quo facto, expressus humor pyxide ex ære rubro facta, excipitur. Hoc est enim velut flos squammæ, valens viribus, & ad ocularia medicamenta cum primis efficax. Inutile imbecillumq; quod superest, lauatur donec nullam prorsus lentitiam excernat, & linteo apertum biduo conquiescere sinitur, effusaq; extante aqua, vbi siccatum erit, reconditur pyxidicula. Alij vt cadmiam lauant, & reponũt. Squammæ ex aciæ aut mucronibus decussæ, quam vocant stomoma, eadem vis. Lauatur modo simili, & reconditur: sed ad moliendam alui deiectionem, inefficacior est.

Aerugo rasilis. CAP. XLV.

AErugo rasa fit his modis: In cadum, aut aliud cõsimile vas acetũ quàm acerrimum infunditur: superponitur inde inuersum æneum vas, præsertim concameratum: sin minus, planum: sitq; obstructum, nullumq; habeat spiramentum, exempto, quo doliolum obturaueris, operculo: decimum post diem insidens ærugo deraditur.

Aut

Aut æris lamina in cadis ſuper acetum ita ſuſpenditur, ne ipſum attingat, & totidem poſt dies raditur. Aut maſſula æris, aut lamina vna pluréſve, vinaceis non recentibus, ſed iam aceſcentibus conduntur, & ſimili modo verſantur. Quinetiam ex delimata æris ſcobe æruginem facere licet, necnon è laminis, quibus bracteæ auri concluſæ malleo ducuntur: ſi quis eas aceto reſpargat, & ter aut quater verſet, donec æruginem contrahant. Tradunt æruginem in Cypriis metallis gigni, lapidibus quibuſdam nonnihil æris habentibus, quibus ærugo efflorescit: adduntq; per Caniculæ æſtus è quodam ſpecu manare: ſed illam paucam & optimam eſſe: hanc ſpeluncis effluentem, copioſam quidẽ, & boni coloris, ſed vitioſam, quòd lapides multos collegerit. Pluribus autẽ modis adulterãt: aliqui pumice admiſto, alij marmore, alij atramento ſutorio. Sed deprehendemus pumicem aut marmor, dum pollice ſiniſtræ manus madefacto, æruginis portiũculam altero atterimus: ſiquidem eam diffundi conſtat, marmoris autem pumicisq; partes coëunt non diſsipatæ, demumq; tractatione crebra & humoris complexu dealbeſcunt. Quin & dentium appreſſu: ſi quidem ſyncera cedit, læuis, & ſine aſperitate. Atramentum verò ſutorium igne coarguitur: nanque ſi fictile, aut lamina, adulterata ærugine illinatur, & feruenti cinere aut carbonibus incaleſcat alterutrum, mutabitur, rubeſcetq; id quod atramentum ſutorium

acceperit : quod id vstum suapte natura talem sortitur colorem. Aeruginis, quam vocant scoleciam, duo sunt genera : quædam fossilis est, altera factitia ad hunc modũ : In mortario Cyprij æris dimidiam heminam aceti albi acrisq́;, pistillo cupreo conterito, donec strigmenti crassitudinem imitetur: deinde aluminis rotũdi drachmã vnam, cum salis fossitij, translucentis, aut marini quàm albissimi, solidiq́; aut certè cum nitri pari pondere terito in sole, æstuosissimis diebus, sub sydus Caniculæ, donec colorem æruginis contrahat, & concretu strigmentosum fiat : vbi autem se in vermiculorum Rhodiacis similium speciem coëgerit, recondito. Efficax & valde boni coloris redditur, si duas parteis vrinæ veteris cum vna aceti adieceris, & alia, quæ dicta sunt, peregeris. Sunt qui æruginem rasilem, quæ in apparatu non respondit, gummi misto digerant in formas, & ita vendant : quod genus, vt vitiosum, improbatur. Fit & quædam ærugo ab aurificibus, mortario & pistillo Cyprij æris, cum vrina pueri impubis, qua aurum ferruminant. Antedicta æruginum genera, vsto æri omnino respondent, sed magis effectu valent. Sciendum fossilem scoleciam præstantissimam esse : derasam sequi : postremo loco factitiam. Mordacissima tamen est hæc, & magis adstringens. Aurificum autem ærugo rasæ respondet. Aerugines omnes adstringunt, extenuant, excalfaciunt : oculorum cicatrices emendant, la-

crymas cient, nomas sistunt, vulnera ab inflammatione tuentur. Vlcera ex oleo ceraq; ad cicatricem perducunt: callos & sordida vlcera purgant, cum melle coctæ: callum fistularum erodunt, cum amoniaco, collyrij modo in eas adactæ. Ad gingiuarum autem excrescentias, & extuberationem vtiles. Magnopere extenuant genarum craßitiem, cum melle illitæ: verùm post illitionem spongia ex aqua calida locus fouendus est. Resina terebinthina exceptæ, cum ære & nitro lepras abigunt. Vritur ærugo, quancunq; velis, minutißimè fracta comminutaq;, in fictili patina, flagrantibus prunis superposita: versaturq; donec se mutet, & colorem cinereũ concipiat: postea refrigerata reponitur ad vsum. Sunt qui cruda olla eam vrant, vti dictum est: sed non prorsus eundem colorem cremata reddit.

Rubigo ferri. CAP. XLVI.

RVbigo ferri restringit: sistit fœminarum profluuia, admota, potuq; præstat ne concipiant. Illita ex aceto, ignibus sacris, & papularum eruptionibus medetur. Perquàm vtilis ad scabritias genarum, reduuias, & pterygia, condylomatis prodest, gingiuas firmat, podagras illita lenit, alopecias replet. Vinum aquáve in qua candens ferrum sit restinctum, potu cœliacis, dysentericis, lienosis, cholera laborantibus, & dissolutis stomacho auxiliatur. Stercus ferri, quam scoriam vocant, eadẽ potest quæ rubigo, sed inefficacius.

cius. Aconito, ex aceto mulso potum, opitulatur.

Plumbum elotum. CAP. XLVII.

LOtura plumbi sic fit: In mortariũ plumbeum aquam inijciens, pistillo plumbeo terito, donec nigrescat aqua, & limi modo crassescat, aut lutulenta reddatur: linteo deinde colato, aquam superfundẽs, quo facilius quicquid est resolutũ incerni poßit. Hoc iterum facito, vsquedum satis tibi habuisse videatur. Vbi cõsederit, priore aqua effusa, nouam adijciens, vt cadmiam lauato, donec nulla extet nigritia: postea in pastillos cogens reponito. Quidam scobem mundi plumbi lima quæsitam, mortario pistilloq́; lapideis terunt, aut manibus cum aqua paulatim adiecta fricant, donec nigrescat: mox vbi id pessum ierit, effusa aqua, colligunt in pastillos. Nam tritum vehementer, cerussæ simile redditur. Alij elimatæ scobi modicã plumbaginem adijciunt, affirmantes ita elotum plumbum præstantius esse. Potest refrigerare, adstringere, inducere, mollire, explere caua, sistere oculorum fluxiones, & vlcerũ excrescentia. Sanguinem supprimit: prodest contra sedis vlcera, condylomata, & hæmorrhoidas, ex rosaceo: item ad ea quæ ægrè cicatricem ducunt: & in totum spodij effectus præbet, nisi quòd non obducit crustas. Syncerum plumbum affrictu, marini scorpionis draconisq́; plagis auxiliatur.

Plumbum vstũ. CAP. XLVIII.

VRitur plumbum sic: Super quàm tenuißi-

mas plumbi laminas, fictili nouo inditas, sulphur inspargito, additisq́; alijs rursus laminis, interiecto semper sulphure, vsquedũ vas expleueris, succẽdito: flagrante autem plumbo, ferrea rude versato, donec perfectè redigatur in cinerem, nihilq́; è plumbo non vstum hæserit: tum demum, obstructis naribus, eximito: alioquin halitus plumbi noxius sentitur. Aut *elimatam plumbi scobem in oua sulphure vrito.* Alij *laminas in fictili crudo, vt dictum est, imponunt fornaci, aut foco, & circunlinentes operculum, dato exili spiramento, vrunt.* Alij *pro sulphure cerussam aut hordeum inspargunt.* Alij *integras laminas imponentes, acri igne vtuntur, & rudicula ferrea cõtinuè mouent, dum in cinerem soluantur.* Sed *difficilis huiusmodi vstio, & si vehementius vratur, contrahit spumæ argenti colorem.* Magis *tamen nobis placet prima vrendi ratio.* Plumbum *vstum lauatur vt cadmia, & reconditur.* Eosdem *effectus habet, quos plumbum elotum, sed multo acriores.* Recrementum *plumbi, quod scoriam vocant, optimum est, densum, fractu contumax, cerussam planè repræsentans, nihil plumbosi habens, quod ad luteum colorem accedit, & vitri splendorem imitatur.* Eadem *quæ plumbum exustum potest, sed magis adstringit.* Lauatur *in mortarijs infusa aqua, & refusa summa aquæ parte, quæ luteum colorẽm duxit: idq́; sæpius, dum recrementum absumatur.* Dein *vbi consederit crassamen-*

tum

tum, aqua effusa, digeritur in pastillos. Molybdoides lapis à plumbi similitudine dictus, respondentem recremento vim habet, & eodem modo lauatur.

Stibium. CAP. XLIX.

STimmi optimum, quod splendidissimum est, modoq; nitedularum emicat, confractu crustosum, nihil terræ aut sordidi habens, friabile, quod stibi appellarunt, alij platyophthalmon. Vis eius adstringere, meatus obstruere, refrigerare, excrescētia in carne cohibere, vlcera ad cicatricē perducere, sordes & vlcera oculorum expurgare. Sistit & sanguinem è cerebri membrana profluentem: & vt in vniuersum dicatur, vis vsto plumbo similis est. Priuatim, ambusta igni, in pustulas erumpere non patitur, cum adipe recenti illitum: crustosas exulcerationes ad cicatricem perducit, cum cera & exigua cerussa. Torretur pinsita farina circumlitum, & carbonibus obrutum, donec carbunculetur crusta, exemptumq; restinguitur mulieris lacte, quæ marem peperit, aut vetere vino. Vritur etiam carbonibus succensis efflatum, quoad igni deflagret: si enim paulò magis concremetur, plumbum fit. Lauatur, vt cadmia & æs. Sunt qui vt plumbi recrementum eluant.

Molybdæna, seu plumbago. CAP. L.

MOlybdæna optima est flaua, argenteæ spumæ æmula, modicè splendens, cum teritur rufa, cocta cum oleo iocineris colorem trahit. Vitiosæ

tiosa est, quæ aërem aut colorem plumbeum refert. Gignitur ex auro & argento. Est etiam quædam fossilis, ad Sebastiam & Corycum inuenta. Quo in genere probatur, quæ lapidosa non sit, aut recrementosa, sed nitens & flaua. Vim habet spumæ argenti, aut recremento plumbi similem. Vritur lauaturq; eodem modo. Miscetur conuenientissimè medicamentis, quæ liparas vocant, atque emplastris minimè mordentibus. Carnem recreat, & vlcera ad cicatricem perducit: glutinantibus tamen medicamentis, aut abstergentibus non conuenit.

Argenti recrementum. CAP. LI.

Recrementum argenti quod scoriam vocăt, aut helcysma, aut encauma, molybdænæ vim habet: quare emplastris quas phæas appellant, additur, ac medicamentis quæ cicatricem obducunt, vtpote cum adstringat, extrahatq;.

Spuma argenti. CAP. LII.

Spuma argenti quædam gignitur ex arena, quam molybditin vocant, in fornacibus cõflata, donec perfectè igni incandescat. Altera ex argento: tertia ex plumbo. Probatissima est Attica: secunda, Hispaniensis: has sequitur quæ fit Dicæarchiæ, id est Puteolis, Baijs, in Campania, & Sicilia: plurima enim hisce locis è flagrantibus laminis plumbeis gignitur. Quæ flauo colore splendet, chrysitis appellatur, omnium optima: quæ in Sicilia, argyritis: quæ ex argen-

to, calabritis. Vis autem adstringere, mollire, explere caua, excrescentia in carne reprimere, ad cicatricem ducere, refrigerare, & occludere. Vritur argenti spuma, confractis partibus ad magnitudinem iuglandium, prunæ superpositis: ita accensa follibus, vt conflagret, abstergitur insidens spurcitia, & reconditur. Aliqui ter aceto aut vino restinguentes, rursus vrunt, & eadem prosequuti, reponunt. Lauatur vt cadmia. Vt argyritidi nominatæ, aut, si desideretur, alteri candor detur, ea in parteis magnitudine fabarum confracta, chœnicis Atticæ mensura, fictili nouo superfusa aqua, addito candidi tritici pari pondere, priuatimq; pugillo hordei, linteolo puro, raro, ansulis vasis alligato, coquitur, donec hordeum fractum dißiliat: deinde omnia in nouum craterem oris ampli transfunduntur: triticum abycitur, spuma argenti vehementer manibus affricando infusa aqua lauatur, aßiccataq; in Thebaico mortario teritur, affusa feruente aqua, donec soluta fatiscat: excolata aqua, iterum tota die teritur, & vesperi infusa calida aqua finitur: mane colis excernitur, alia infunditur, atq; ter die excolatur. Id septem diebus fieri solet: postea additis ad singulas minas spumæ argenti, quinis salis foßilis drachmis, infusáq; calida aqua, ter die teritur, & addita aqua excolatur: cumq; inalbuerit, calida infusa, idem facito, dum nullam prorsus salsedinem resipiat. Demum ardentißimo sole

siccat

ſiccata, eiecto prius humore, reconditur. Sin mi-
nus, mina ſpumæ argyritidis diligenter teritur,
addito ſale foßili trito, triplicato pondere, in fictı-
le nouum cõÿcitur, aqua infunditur, ita vt ſuper-
emineat: mouetur quotidie mane et veſperi, aqua-
que ſuperinfunditur, priore nequaquã effuſa. Hoc
fit triginta diebus: nanque niſi moueatur, craſſe-
ſcit, vſque in duritiem teſtæ. Poſt hæc effuſa le-
niter muria, in Thebaico mortario ſpuma argen-
ti teritur, coniectaq; in fictile aquam continẽs, ma
nibus diligenter agitatur, mutata ſubinde aqua
donec nullum ſalſuginis indicium præbeat. Deinde
quod ex argenti ſpuma candidum apparet, in vas
aliud transfertur, & redactum in paſtillos, plum-
bea pyxide conditur. Alÿ ſpumam argenti in fa-
barum magnitudines confractam, in ventre ſuillo
crudo ex aqua coquunt, dum viſcus eliqueſcens
contabeſcat, exemptamq; cum ſale pari terunt,
& vt ſuprà dictum eſt lauant. Sunt qui ſalis li-
bram vnam, & ſpumæ argenti tantundem, in ſo-
le terãt, aqua continuè mutata, dum cãdor ei de-
tur. Alia ratio: Sumito quantam vis argenti ſpu-
mam: vbi lana candida inuolueris, fictili nouo in-
dita aqua, cum pugillo fabarum recentium repur
gatarumq; decoquito. Cumq; fabæ diſruptæ dehi-
ſcent, lanaq; non denigretur, exemptam argenti
ſpumam, & altera lana inuolutam, iterũ coqui-
to, cyathum aquæ & parẽ fabarum modum adÿ-
ciens: eadem tertio, quæ ſuprà, facito: in ſumma,

tantisper, dum lana iam non inficiatur. Insuper transfundens in mortarium, ad singulas salis fossitij libras, adijcito octogenas spumæ argenti drachmas Atticas, & terito: intermittensq́;, nitri quàm albissimi cum aqua diluti drachmas quadragintaseptem indito: iterum terito, donec satis candoris contraxisse videatur. Ita autem fundens eam ex alto in fictile oris ampli, adiecta largiore aqua, vbi considere desierit, colato: tum nouam superadijciens aquam, manibus probè versatam sinito vt considat, ac rursus per colum traijcito. Alternis eadem prosequere, dum pura aqua dulcisq́; effluat, & nullam salsedinem præ se ferat. Postremò in fictile nouum translatam, colato sensim omni humore, soli quadraginta diebus sub Caniculæ sydus exponito, & siccata vtitor. Elotam autem constat ad oculorum collyria prodesse, & ad cicatricum fœditates tollendas, ad rugosas facies, & cicatricosas, laceratasq́;, & macularum plenas.

Cerussa. CAP. LIII.

CErussa fit hoc modo: Infuso in vrceũ oris lati, aut fictile labellũ quàm acerrimo aceto, laminam plumbeã supra fictilis spiraculum, subiecta prius arundinea tegete, firmato: superiectusq́; velaminibus, ne halitum expiret acetum, vbi resoluta fuerit, defluensq́; deciderit, humorem purum ad summa delatum colato, crassamẽtumq́; transfundito: debet quoq; siccari in sole, mox tru-

sat

fatili mola teri, aut aliàs tritum cribrari. Postea quod superest duri, in tenues partes redigendum, cribrandumq;: vicißim eadem tertio quartoq; facienda. Melior, quæ primò cribrata est, & medicamentis oculorum assumenda. Secundum locum tenet seques, & reliquæ suo ordine. Nec desunt qui ligneas rudes, in medio vase appendant, & deraso ceu situ imposito, ita vt acetũ non contingat, indituq; operculo circunlinentes dimittunt. Post dies decem, laxato obturamento visunt: cumq; resoluta materia fuerit, reliqua, vt suprà diximus, exequuntur. Si autem quis in pastillos velit digerere, aceto acri subacta, diuiditur in pastillos, qui in sole siccantur. Aestate tamen suprà dictum opus obeundum est: ita enim candida atque efficax redditur. Quinetiam hyeme paratur, vrceis supra furnos, balnea, aut fornaces impositis: ascẽdens enim calor, idem quod sol præstat. Laudatissimam fieri putant Rhodi, & Corinthi, aut Lacedæmone, proximam Puteolis. Torretur hoc modo: Flagrantibus igni carbonibus, fictili nouo, maximè Attico, tritam cerussam imponito, & aßiduè versato: cumq; cinereum colorem traxit, eximens refrigerato, & vtitor. Est & illud vrendi genus: Trita patinis nouis supra prunas imponitur, & ferulacea rude mouetur, donec colore similis sandarachæ fiat: extractaq; ad vsus ministratur. Quæ verò ita parata est, sandyx à quibusdã dicitur. Lauatur cerussa cadmiæ modo.

Vis ei refrigerare, occludere, emollire, explere, extenuareq́; : insuper excrescentia leniter reprimere, & ad cicatricem perducere. Miscetur ceratis, & emplastris quæ liparæ vocantur, pastillisq́; : est autem letalis eius potus.

Chrysocolla. CAP. LIIII.

CHrysocolla laudatissima Armeniaca, colorem porri quàm simillimè reddēs. Secundum locum sibi vendicat Macedonica, & proximum Cypria, quo in genere præfertur pura: damnatur, quæ terram aut calculos collegerit. Ratio lauādi hæc est: Tusam infusa aqua, mortario expassa manu ad pilam vehementer fricato, & statim quàm consederit, colato. Alteram infundens aquam, rursum terito: hæc vicissim prosequere, donec pura synceraq́; spectetur. Dein siccato in sole, et ad vsus recōdito. Quòd si vrere volueris, ex ea terens quod satis esse videbitur, patinis supra carbones adponito, & alia facito quæ suprà diximus. Dos chrysocollæ ad purgandas cicatrices: excrescētem carnem coërcet: adstringit, purgat, excalfacit, & modicè corpus mordendo exest. Inter medicamenta intelligitur, quæ vomitiones concitant, & necem inferre possunt.

Lapis Armenius. CAP. LV.

ARmenius lapis præfertur læuis, colore cœruleo, perquàm æquabilis, calculo carens, & friabilis. Eadem quæ chrysocolla præstat, sed inefficacius. Quinetiam vsum habet ad pilos in

pal

palpebris alendos.

Cœruleus. CAP. LVI.

COerulei origo ex ærarijs metallis in Cypro: copiosior ex arena litorali: secundum quosdam sub cauatos specus maris inuenitur, qui magis probatur. Eligi debet inebriatus. Vritur vt chalcitis, lauatur vt cadmia. Vim habet reprimentem, & modicè erodentem: crustas gignit, & exulcerat.

Indicum. CAP. LVII.

INdici duo genera, vnum sua sponte nascitur, tanquam spuma, germinatione Indicis arundinibus exiens. Alterum infectoriæ dant officinæ: & est spuma purpurea innatans cortinis, quam detractam artifices siccant. Optimum existimatur quod cœrulei speciem præbet, succum suũ sorbet, & læue. Inter medicamenta est quæ leuiter adstringunt, & inflammationes, tumoresq; rumpunt: purgat, & reprimit vlcera.

Ochra. CAP. LVIII.

OChram leuissimam, & omninò luteam eligere oportet, saturatam, nõ lapidosam, friabilem, natione Atticam. Vritur hæc, & lauatur cadmiæ modo. Vis eius adstringere, erodere, collectiones & tubercula dissipare: excrescentia in carne reprimit: caua cum cerato explet, & articulorum tofos comminuit.

Cinnabaris. CAP. LIX.

HAllucinantur qui cinnabarin minio ean-

dem esse existimant. Minium enim in Hispanijs ex lapide quodam argenteæ arenæ permisto, temperari solet, alioqui non dignoscitur. Fornacibus autem in florentissimum flagrantissimumq; colorem permutatur: in metallis verò strangulantem halitũ eructat: itaq; facies incolæ vesicis obuelant, vt per illas spectent, nec respirando noxiũ aërem attrahant. Eo pictores ad sumptuosa parietum ornamenta vtuntur. Cinnabaris verò ex Aphrica defertur, & magno constat: hactenus inuenitur, vt vix versicoloribus pictorum lineis satisfaciat: intento colore nec diluto præditum: quare quidam sanguinem esse draconis existimauerunt. Vim habet cinnabaris hæmatitæ lapillo eandem: conuenit ad oculorum medicamẽta, verùm efficacius: magis enim adstringit, & sanguinem cohibet. Ambustis igni, & papularum eruptionibus, cerato excepto, medetur.

Argentum viuum. CAP. LX.

ARgentum viuum fit ex minio, quod abusiuè cinnabaris dicitur, patinis fictilibus imposita, ferrea concha cinnabarin cõtinente, & calice cooperta, argilla superlita, carbonibus succẽdunt: siquidem detersa fuligo, quæ calici insidet, refrigerata in argentum viuum coit. Quinetiam inuenitur in argentifodinarum tectis, stillatim concretum. Alij per sese in metallis inueniri tradunt. Seruatur in vitreis, aut plumbeis, aut stanneis, aut argenteis vasis: siquidem aliam materiam

riam omnem exedit, et defluere facit. Potum vim pernicialem habet: suo enim pondere interna exest. Remedio est lac multum subinde potum & vomitionibus reiectum, aut vinum cum absinthio, aut apij decoctum, aut semen hormini, aut origanum, vel hyssopum cum vino: auri limata scobs, id est, ramentum quàm tenuissimum epotum mirabili est auxilio.

Rubrica Sinopica. CAP. LXI.

RVbrica Sinopis maximè probatur grauis, densa, ad iocineris imaginem vergens, calculorum expers, concolor, cum diluitur, impendio fusilis. Effoditur in Cappadocia, speluncis quibusdam, expurgataq́; defertur in Sinopem vrbem, in qua venditur: vnde cognomẽtum accepit. Vim habet exiccatoriam, quasi inducendo obstruentem, & adstrictoriam: quapropter vulnerarijs emplastris, & pastillis exiccantibus, & adstrictorijs commisceri solet. Aluum sistit, in ouo sumpta aut clystere infusa: datur iocineris vitio laborãtibus.

Rubrica fabrilis. CAP. LXII.

RVbrica fabrilis, ad omnia Sinopide inferior est. Optima Aegyptia, & Carthaginiensis, lapidum expers, friabilis. Gignitur etiam in Iberia quæ ad occidentem spectat, ochra exusta, & degenerante in rubricam.

Lemnia terra. CAP. LXIII.

LEmnia terra, cuniculoso in specu nata è Lemno insula, palustri loco defertur, inibi

electa, & caprino sanguini permista: quam incolæ cogunt in pastillos, & imagine capræ signant: vnde & sphragida ægos, hoc est, sigillum capræ, appellauere. Vim antidoti habet contra perniciosa venena singularem, pota cum vino, & præsumpta, euomi venena cogit. Contra ictus morsusq; animalium, quæ exitiale virus eiaculantur, prodest. Antidotus familiaris. Sunt qui hac ad sacrificia vtantur: est & dysenteriæ vtilis.

Atramentum sutorium. CAP. LXIIII.

ATramentum sutorium genere quidē vnum & idem est, molle & cōcretum: sed in specie differentias treis habet. Vnum nanque humoribus stillatim in cuniculos quosdam colatis, concrescit: quare ab ijs qui Cypria metalla perficiūt, stillatitium appellatur. Peteesius ipsum pinarion vocat: allij stalacticon, id est, stillatitium. Alterum simplici ratione fit in speluncis: postea trāsfusum in excauatos scrobes, concrementum cepessit, quod pecton, id est concretitium, propriè nominatur. Tertium dicitur coctile, & in Hispania fieri solet: sed inutile ac inualidissimum esse constat. Ratio parandi hæc est: Aqua madefactum decoquunt, mox in piscinas transfundunt, & residere patiuntur. Hoc certis diebus coalescit, in complureis formulas digestum, tesserarum speciē reddentes, quæ racematim inter se cohærescunt. Optimum esse creditur, cœruleum, graue, concretum, translucens: cuiusmodi stillatitium

est

est, ab aliis lonchoton nominatũ. Proximum, concretitium. Coctile verò ad infectus & denigrationes, aptius cæteris esse compertum est: sed ad medicinæ vsum inualidius esse, experimenta docent. Valet adstringere, calfacere, & crustas inducere: latas ventris tineas necat, drachmæ pondere deuoratum, aut cum melle linctum: vomitus ciet: aduersus hausta fungorum venena, ex aqua potum auxiliatur: purgat caput, aqua dilutum, & in vellere naribus instillatum. Vritur, vt paulò post in mentione chalcitis ostendemus.

Chalcitis. CAP. LXV.

CHalcitis præfertur similis æri, friabilis, nec lapidosa, nec inueterata, intercursantibus oblongis venis, splendentibusq;. Huic abstersoria vis inest, excalfaciens, & crustas vlceribus obducens: purgat quæ oculis & eorundem angulis hærent. In genere leuiter excedẽtium est. Ad ignem sacrum, & vlcera quæ serpunt, efficax est. Sanguinem è vulua, & naribus erumpentem, cum succo porri sistit: gingiuarum vitia, depascentia vlcera, tonsillasq;, eius farina compescit. Vsta, & cum melle trita, oculorum medicamentis longè vtilior redditur. Callum genarum, & scabritiam absumit, abstergetq;. Fistulas tollit, collyrii modo in eas adacta. Fit ex chalcite medicamentum quod psoricon vocãt, duabus eius partibus, cum vna Cadmiæ additis, & ex aceto tritis. Oportet autẽ in fictili obruere fimo, diebus

quadraginta, per Caniculæ ardores: sic enim fit acrius. Idem quod chalcitis potest. Alij pares vtriusq; portiones in vino terunt, & eadem prosequuntur. Vritur chalcitis fictili nouo, viuis carbonibus superposito. Modus autem vstionis in humidioribus est, dum ipsa chalcitis bullas excitare desierit, et perfectè maruerit: in reliquis verò, dum mutata in floridum colorem fuerit, & sanguineum & miniatum colorem contraxerit, tum demum eximenda est. Insidens autem spurcitia flatu expellenda, mox reponẽda. Torretur etiamnum perflatis carbonibus, vsquedum luteo colore pallescat: aut fictili subditis candentibus prunis, subinde versata, donec igni conflagret, & colorem mutet.

Misy. CAP. LXVI.

M*Isy assumendum natione Cyprium, auri simile, durum, quod friando auri colorem imitatur, & stellæ modo splendet. Vim habet & vstionem cum chalcitide eandem, præterquam quòd psoricum ex eo non conficitur, excessus defectusq; ratione tantùm differens. Aegyptium autem cæteris præstat, vtpote quod efficacius habeatur, sed ad ocularia medicamenta multò supradicto inferius.*

Melanteria. CAP. LXVII.

M*Elanteria geminæ est originis: quædam in faucibus cuniculorum, quibus æs eruitur, salis modò concrescit. Alia verò in summa*

fac

facie supradictorum locorũ coit, quæ terrena est. Quinetiam inuenitur in Cilicia, & aliis quibusdam regionibus, fossilis quædam. Præstat, quæ sulphuris colorem trahit, læuis, pura, æquabilis, & quæ contactu aquæ confestim nigrescit. Vim causticam eam obtinet, quam & misy.

Sory. CAP. LXVIII.

SOry existimarunt aliqui melanteriã esse, aberrantes, siquidem sui generis est sory, ei non absimile: verùm sorêi virus inest graue, & nauseam mouens. Inuenitur etiam in Aegypto, & aliis quibusdam regionibus, vt in Libya, Hispania, & Cypro. Præfertur Aegyptium, quodq; frianti nigrius apparet, in multa foramina dehiscens, subpingue, insuper adstringens, & olfactu deuorationeq; magnum virus olens, ita vt stomachus in vomitiones effundatur. Quod autem friatum scintillas misyos modo non emittit, & alterius generis esse, & inualidum censendum est. Vim & vstionem supradictis similem habet: dolori dentium, cauernis inditum medetur, eosq; labantes firmat: ischiadicis ex vino infusum auxiliatur: illitum cum aqua, varos extinguit. Medicamentis admiscetur, quæ capillos denigrant. Hæc autem ferè omnia, & alia quæ vstionẽ experta non sunt, perustis validiora esse existimantur: præter salem, & vini fæcem, nitrum, calcem, & consimilia, quæ cruda remissiora sunt. Com-

busta enim, viribus efficaciora redduntur.

Diphryges. CAP. LXIX.

DIphrygis tria genera esse creduntur. Quodam enim metallicum est, quod in Cypro sola gignitur: lutosum nanque extrahitur, ex luto cuiusdam inibi specus: extractum, sole siccatur, mox circumpositis sarmentis vritur. diphryges ideo vocatum est, quòd & à sole, & à sarmentis vratur, arescat, & fermè torreatur. Alterum perfecti æris, quasi subsidens fæx est: siquidem post frigidæ aquæ offusionē, vt suprà retulimus, cum de flore æris dissereremus, sublato ære, fornacū ima parte cohærens id genus inuenitur, & adstrictionem & gustum æris habens. Tertium sic fit: Lapidem pyriten, vt calcem multos dies cremant in camino: cumq; colorem rubricæ contraxerit, eximentes recondunt. Quidam tradunt hoc ex sola materia, quæ lapidem æris gignit, fieri: quando in dictis arëis assata, & in scrobes translata peruritur. Tunc enim ambientem scrobis locum cōprehendit, & exemptis lapidibus nihilominus inuenitur. Præfertur quod saporem æris reddit, æruginisq; adstringens, & vehementer exiccans linguam: quod sibi exusta ochra non vendicat: quæ cremata, diphrygis vice vænit. Vis eius adstringere, perpurgare, extergere, siccare, excrescentia consumere, vlcera serpentia, & quæ cacoëthe vocant, ad cicatricem perducere. Suppurationes terebinthina aut cerato exceptum discutit.

Auripigmentum. CAP. LXX.

AVripigmentum in eiſdem metallis, quibus ſandaracha, gignitur. Optimum exiſtimatur cruſtoſum, aureo colore micans, nulli materiæ permiſtum, in ſquammas fiſsile: quale in Myſia Helleſponti naſcitur. Huius duo genera fluxerũt: Vnum ſuprà dictum eſt. Alterum glandis effigie, pallidum, & colore ſandaracham imitans, gleboſum, ex Ponto, & Cappadocia defertur: quod etiã ſecundum locum tenet. Torretur in teſta noua viuis carbonibus ſubiectis, aſsiduoq; verſatur, donec igne flagret, & mutet colorem: deinde refrigeratum, tritumq; reconditur. Vim habet adſtrictoriam, & erodentem, cruſtas cum vehementi vredine, & violento morſu excitat: reprimit quæ excreſcunt, & capillos euellit.

Sandaracha. CAP. LXXI.

SAndaracha probatur rufa, & ſaturatior, & aliena materia vacans, friabilis, cinnabaris colore, ſulphuris virus redolens. Dos eadem & vſtio, quæ auripigmento: explet alopecias, reſina excepta, & ſcabros vngues cum pice eximit: contra phthiriaſin ex oleo efficax eſt. Tubercula cum adipe diſcutit. Prodeſt ad narium orisq; vlcera, & cæteras papularum eruptiones cum roſaceo: item condylomata. Datur ex mulſo, purulenta extuſsientibus. Suffitur quoque cum reſina, aduerſus veterem tuſsim, rapto per fiſtulam nidore: vocem expedit, cum melle delincta: ſuſpirioſis

cum resina in catapotio optimè datur.

Alumen. CAP. LXXII.

OMne aluminis genus ferè in Aegypto, *& in eisdem metallis inuenitur: etenim scissile quoddam, quasi flos glebosi intelligitur. Gignitur & in aliis quibusdam locis,* in Melo, in Macedonia, *in* Liparis, Sardinia, Hierapoli Phrygiæ, Aphrica, Armenia, *& plerisque aliis regionibus, sicut & rubrica. Plurimæ eius species: verùm ad medendi vsum, scissile, rotundum, & liquidum expetuntur. Optimum est scissile, præsertim recens, candidissimũ gustu perquàm adstringens, graue olens, calculorũ expers, nec glebulosè aut assulosè compactum, sed sigillatim in capillamenta quędã canescentia dehiscẽs, quale est quod trichites, quasi capillare nominatur, in* Aegypto *natũ. Reperitur quoque lapis huic alumini persimilis, qui gustus iudicio dignoscitur, quòd nõ adstringat. Damnatur in rotũdi genere, quod manu confictum est: sed ex figura deprehenditur. Assumendum autem suapte natura rotundũ, bullis turgens, albo propius, atque validius adstringens, præterea nonnihil palloris cum quadã pinguitudine præ se ferens, sine arenis, friabile, natione* Aegyptium, *aut ex insula* Melo. *Liquidi probatio, vt sit lympidum, lacteum, æquale, & semper succo madẽs, sine lapidibus, atque quendã coloris igniculum expirans. Vim habẽt excalfaciendi, stringendi, & expurgandi, quæ caliginem pupillis ocu-*

lor

lorum offundunt: genarum carnem, cæterasq́; excrescentias extenuant. Scissile rotundo efficacius intelligitur. Vri et torreri chalcitidis modo debet. Putrescentia vlcera compescunt: sanguinis fluxiones inhibent: gingiuas humore prægnantes comprimunt: motus dentium cum aceto & melle firmant. Prosunt cum melle vlceribus oris, eruptionibus papularum, & fluxionibus auriũ, cum sanguinalis herbæ succo: lepris conueniunt cum brassicæ folijs aut melle cocta: item pruritui, & vnguium scabritijs, pterygijs, & pernionibus, aspersa cum aqua. Valent cum aceti fæce, & galla, pari pondere cremata, ad phagedænas vlcerum, & cum salis duabus partibus, ad vitia quæ pascũt: furfures cum eruo & pice illita abstergunt: ad lendes, pediculos, ambusta, cum aqua illita auxilio sunt. Contra tumores, & graue alarum inguinumq́; virus, illinuntur. Ex Melo autem aduectũ, mulieribus præstat ne concipiant, ante coitum ori vuluæ inditum: partus quoque extrahit: gingiuis, si caro excreuit, vuæ ac tonsillis accommodantur: ori, auribus & verendis cum melle illinuntur.

Sulphur. CAP. LXXIII.

SVlphur optimum existimatur viuũ, quod apyron vocãt, nitedulæ modo splendidum, perlucens, minimè lapidosum. Probatur in genere sulphuris ignẽ experti, quod viret, ac præpingue spectatur. Plurimum in Melo & Lipara gignitur. Supradictum sulphur calfacit, discutit, & celeriter

riter concoquit: prodest tussibus, suspiriosis, purulenta extussientibus in ouo sumptum, aut suffitum: præterea partus, vsti nidore extrahit: lepras, lichenas, scabros vngues, cum resina terebinthina mistum, aufert: cum aceto autẽ illitum, ad lepras efficax est: vitiligines tollit: scorpionis ictibus, addita resina, medetur: cum aceto verò, draconis marini scorpionisq; plagas sanat. Pruritus toto corpore erumpentes, cum nitro detersum, sedat: regium morbum emendat, inspersum fronti cochlearis mensura, aut in sorbili ouo sumptum. Facit ad grauedinem, & destillationes: sudores quoque conspersum inhibet: podagricis, cum aqua & nitro illitum, condúcit: grauitatem auditus, suffiti nidore raptim per fistulam hausto, sanat: lethargicos suffitu excitat: erumpentem vndecunque sanguinem sistit: contusis auribus, cum vino & melle illitum medetur.

Pumex. CAP. LXXIIII.

PVmicis probatio, vt magnopere leuis, spongiosus, scissilis, nec arenosus, item teri facilis, & candidus. Crematur flagrantissimis carbonibus obrutus, & vbi canduerit, extractus, vino restinguitur odorato: iterumq; incensus extinguitur: & tertia vstione exẽptus, & per se refrigeratus, ad vsus conditur. Vis eius adstringere, gingiuas abstergere: purgat cum calfactione, quæ caliginem pupillis offundunt: explet vlcera, & ad cicatricem perducit: excrescentia cohibet. Fit ex

farina eius dentifricium. Corpori crustam obducit: auellendis capillis aptus. Theophrastus author est, si quisquam in bullientem vrceum vini pumicem iniecerit, feruorem statim sedari.

Sal. CAP. LXXV.

SAl fossilis efficacior est: communiter, si est candidus, calculis vacans, & perspicuus, densus, æquali compage. Peculiariter Ammoniacus natione laudatur, si modo findi facilè possit, & in recta segmenta diduci. In marino sale eligẽdus est candidus, æqualis, densus. Probatissimus in Cypro fit, & Salamine Cypri, & Megaris, in Sicilia & Aphrica. Sed inter dicta salis genera lacustris præfertur: sed multo validissimus est Phrygius nomine tapeus, aut tritæus, aut gantæus. Salis natura in commune perquàm vtilis est: adstringit, absterget, expurgat, dissipat, reprimit, extenuat, & crustas inducit. Sed hoc interest, quòd alius alio sit præstantior. Quin & à putredine vindicat. Admiscetur medicamentis psoras abstergentibus. Excrescentia in oculis reprimit, & pterygia consumit, cæterasq; carnis extuberationes tollit: clysteribus infunditur: discutit lassitudines ex oleo illitus. Contra hydropicorum tumores auxiliatur, doloresq; in saccis fotu mitigat, & pruritus sedat, ex oleo & aceto infrictus ad ignem, donec sudent. Item lichenas, lepras, psorasq;. Anginam ex melle, aceto, & oleo illitus leuat: tonsillis vuæq;, cum melle tostus. Vlceribus in ore

manantibus, gingiuis quas humor vexat, & phagedænis vlcerum, cum polenta crematus illinitur. Aduersus scorpionum ictus, cum lini semine: contra serpentium morsus, cum origano, melle, hyssopo: aduersus cerasten, cum pice, aut cedria, aut melle auxiliatur. Contra scolopendræ morsus, cum melle & aceto: aduersus vesparum ictus, & teredines, albidasq; capitis pustulas, thymos & tubercula, cum seuo vitulino: furunculos cum vua passa, aut suillo adipe, aut melle discutit. Testium tumores cum origano, & ferměto maturius concoquit. Crocodilorum morsibus auxiliatur, tritus, in linteolo, & intinctus aceto, ita vt vinculis loca cōstringantur. Prodest ad bestiarum morsus, sugillationes in facie, ex melle. Contra haustum opium & fungos, cum aceto mulso bibitur. Luxatis imponitur cum farina, & melle: ambustis igni cum oleo impositus, pustulas erumpere non patitur. Podagricis itidem imponitur, & aurium doloribus cum aceto: ignes sacros, & vlcera quæ serpunt cum aceto aut hyssopo illitus sistit. Vritur fictili, diligenter opertus ne exiliat, conditusq; prunis, vsquedum efferuescat. Aliqui fossilem subacto polline obliniunt, & carbonibus subijciunt, vsquedum eius crusta exuratur. Solet & sal communis hoc modo vri: Aqua semel abluitur, & siccatus in ollam coopertam mittitur, subdito igne, moueturq;, donec iam non exiliat.

Spuma salis, spumosi maris lanugo siue ramentum

tum est, in exilibus petris inuentum, cui vis eadem quæ sali.

Muria. CAP. LXXVI.

MVria effectus salis præbet, abstergitq;: dysentericis infunditur, etiamsi nome intestina corripit: & ischiadicis veteribus. Ad fotus, aquæ marinæ vsum præstat.

Flos salis. CAP. LXXVII.

FLos salis flumine Nilo defluit: lacubus tamen quibusdam innatat. Assumendus qui crocei coloris est, odore ingrato, ceu gari. Interdum longè magis virus olet, gustuq; mordacior, & pinguiter lentus. Fucatus autem rubrica, aut scrupulosus, improbatur. Præterea syncerus non nisi oleo resoluitur: adulteratus nonnulla ex parte, etiam aqua, diluente factitium colorem. Ad vlcera quæ cacoëthe vocantur, & phagedænas, genitalium nomas, & purulentas aureis, efficax est: oculorum hebetudines, cicatrices, albuginesq; tollit. Emplastris vnguentisq; coloris causa, vt rosaceo, miscetur: sudorem cit: aluum turbat, in vino aut aqua sumptus: stomachum malè habet. Additur acopis, & smegmatis, quæ albandi capilli gratia componitur: & in vniuersum acris est, & feruentis naturæ, vt sal.

Nitrum. CAP. LXXVIII.

PRæfertur nitrum leue, roseo colore, aut candido, in foramina dehiscens, perinde quasi

ſpongioſum quiddam, quale ex Bunis affertur. Humores euocat, qui in alto concreuerunt. Spuma nitri optima eſſe putatur, leuiſsima, gleboſa, friabilis, colore penè purpureo, aut ſpumoſa, & mordens: qualis ex Philadelphia Lydiæ defertur. Secunda eſt Aegyptia. Quin & in Magneſia Cariæ gignitur. Vim & vſtionem ſalis habet, tam nitrum quàm ſpuma eius. Præterea nitrum tormina ſedat, ſi tritum cum cumino bibatur, in hydromelite, aut ſapa, aut aliquibus quæ inflationes diſcutere poſſunt, vti ruta, vel anetho. Febribus circuitu redeuntibus illinitur, ante ſuſpectam acceſsionem. Miſcetur emplaſtris, quæ extrahunt, & diſcutiunt, extenuant, & lepras abſtergunt. Cum aqua autem calida aut vino infuſum, inflationes, purulentas aureis, & ſonitus earundem ſanat: ſordes expurgat, cum aceto inſtillatum. Canum morſibus ex aſinino adipe aut ſuillo medetur: reſinæ terebinthinæ admiſtum furunculos aperit: aquæ inter cutem cum fico illinitur: oculis ad claritatem viſus cum melle ſuccurrit: & venenis fungorum, ex poſca potum: aut ſi bupreſtis momorderit, ex aqua: ijs verò qui taurinum ſanguinem biberint, ex laſerpitio: ijsq́; qui cibũ non ſentiunt, vtiliter obducitur: opiſthotonisq́; iam remiſsioribus, & luxatis, cum cerato: in reſolutione linguæ, pani commodè permiſcetur. Aliqui ſupradicta carbonibus vrunt, ſubiecta prius teſta noua, donec incandeſcant.

Fæx.

Fæx. CAP. LXXIX.

ELigenda fæx maximè à vino vetere, Italico: sin minus, ab alio consimili. Fæx aceti viribus longè acrior est. Crematur vt alcyonium, antè diligenter siccata. Sunt qui noua testa igni largo vrant, vsque dum penitus incendatur. Alij viuis carbonibus fæcis glebam obruunt, & idem opus prosequuntur. Experimentum est legitimæ vstionis, vt aërio nitore inalbescat, linguamq; tactu vrere videatur. Eadem vrendæ fæcis aceti ratio. Vis ei supra modum vrens, & abstergens: vlcera ad cicatricem perducit, adstringit, vehementer exest, siccatq;. Sed recenti vtendum est, quoniam celeriter exanimatur: proinde nō nisi in re-conditorio, & vase aliquo reponi debet. Lauatur, vt pompholyx. Quæ vstionem experta non est, tumores & per sese, & cum myrto cohibet: ventris stomachiq; fluxiones illita sistit: muliebre profluuium, imo ventri aut genitalibus imposita, mitigat: panos discutit, nondum exulceratos, & tubercula: rigentes mammas, suiq; lactis impatientes, cum aceto perūcta extinguit. Cremata verò, vngues scabros cum resina aufert: addito lentiscino oleo, illita nocte tota, rufat capillum. Elota oculorum medicamentis, vt spodos, adijcitur: cicatrices eorum & caligines eadem abstergit.

Calx viua. CAP. LXXX.

CAlx viua hoc modo fit: Marinorum buccinorum testas igni condito, aut feruenti cli

bano, nocte dimittito: postera die, si candidissimæ fuerint, extrahito: sin aliter, iterum vrito, vsquedum vehementer inalbuerint. Dein *vbi in aquam frigidam immersæ fuerint, in fictile nouum: conijcito, & exactè pannis operiens, noctem vnam conquiescere sinito: mane eam extrahens, vbi perfecto omni opere elaborata fuerit calx, recondito.* Fit *& è litoralibus calculis igne crematis, necnon è vili & fusaneo marmore, quæ cæteris præfertur.* Vis *omni calci in cõmune ignea, mordens, adurens, & crustas inducens: quibusdam alijs immista, vt adipi, oleo, concoquendi vim assumit, mollit & dissipat: vlcera ad cicatricem perducit. Efficacior existimatur recens, nec aspersa aquis.*

Gypsum. CAP. LXXXI.

G*Ypsum vim habet adstringendi, obstruendi: sanguinis eruptiones sudoresq; cohibet: sed potum, strangulationis modo iugulat.*

Sarmentitius cinis. CAP. LXXXII.

S*Armentorum cinis vrendi vim habet: cum axungia autem vel oleo illitus, fractis neruis, articulorum collisionibus, & neruorũ nodis prodest, cum nitro & aceto, excrescentias carnis in scroto reprimit: serpentium canumq; morsibus illitus ex aceto medetur: crustas obducentibus medicamentis admiscetur.* Fit *ex eo lixiuium contra præcipitationes, & fungorum venena, cum aceto, sale, & melle.*

Alcyonium. CAP. LXXXIII.

ALcyonij quinque esse genera compertum est: vnum enim spissum, acerbi saporis, spongiosa facie, item tetri odoris, ponderosum, & piscem olens, quod plurimum in litoribus inuenitur. Alterum pinnulæ oculorum aut spongiæ simile, fistulosum, & leue, odorem algæ referens. Tertium vermiculi forma, & colore magis purpureum, quod Milesium quidam vocant. Quartum succidis velleribus non dissimile, multis inanitatibus hians, leue. Quintum figura fungi, sine odore, asperum, parte interna quodammodo pumicosum, foris læue, acre, quod plurimum in Propontide iuxta insulam Besbicon appellatam gignitur, patrio nomine halos achnen vocant. Duo priora in fœminarum smegmata assumuntur, contra lentigines, lichenas, lepras, vitiligines, nigritias, & maculas in facie reliquoq; corpore. Tertium ijs qui difficili vrina vexantur, aut arenulas in vesica colligunt, idoneum est: item renibus affectis, aquæ inter cutem, lieni. Vstum autem, & ex vino illitum, alopecias replet. Postremum dealbandis dentibus aptum est: in alia smegmata, psilothraq; assumitur, cum sale mistum. Si quisquam alcyonium cremare velit, cum sale in crudum fictile mittat, & oblinens vasis spiraculum luto, ita fornaci mandet, & cum figlinum percoctum fuerit, extrahens ad vsus recondat. Lauatur vt cadmia.

Adarces. CAP. LXXXIIII.

FIt in Cappadocia quod adarces appellatur: est autem tanquam concreta salsilago, humidis & palustribus locis siccitate emergens, & arundinibus ac herbis agglutinata, colore flori lapidis Asij similis, & omni forma molli alcyonio, & aliquantum cauo proxima, vt videri possit lacustre alcyonium. Ad euellendas lepras, lentigines, lichenas, & vitia cutis in facie, & similia, accommodatur: & in summa, vis ei acris. Humorem euocat qui in alto concreuit, & ischiadicis prodest.

Spongiæ. CAP. LXXXV.

ESpongijs alias mares appellauere, tenui fistula, spissas: quarum duriores tragos nominarunt. Fœminas autem, quæ contrarias dotes habent. Vruntur eæ vt alcyonium. Recentes sine pinguetudine, vulnerariæ sunt, & tumores reprimunt: recentia vulnera ex aqua poscáve conglutinant: veteres sinus ex decocto melle iungũt. Vetustæ autem inutiles. Aridæ ligatæ lino, si penicilli modo adigantur, occlusa vlcera, callosq; laxant, siccæ recentes & vacuæ senilia vlcera, & quæ fluxione laborant, aut cuniculatim excedunt, imposita siccant: sanguinis profluuium sistunt. Crematarum cinis ex aceto, aridæ lippitudini auxiliatur: & vbi quid abstergere, aut adstringere opus est. Vtilius, in oculorum medicamentis lauare cinerem. Omnium cinis cum pice

crem

crematarum, profluentem sanguinem sistit. Candidæ cura fiunt, è mollissimis recentes, per æstus tinctæ salis spuma, quæ petris cohæret: insolantur inuersæ, hoc est, parte caua sursum spectante, & qua abscissæ fuerunt, deorsum. Si verò æstiua serenitate ad lunam sternantur, perfusæ salis spuma, aut maris aqua, maximum candorem referent.

Corallium. CAP. LXXXVI.

Corallium, quod aliqui lithodendron appellarunt, marinum esse fruticem constat, qui alto extractus, duratur statim atq; emergit, tanquam offuso aëre protinus concrescat. Plurimum inuenitur ad Syracusas, in promōtorio cui Pachyno nomen est. Laudatissimum, rubens, colore antherici aut sandycis saturatæ, nec secus terenti facilè cedens, æquabili vsquequaq; concremēto, rursus algæ aut fuci marini odore, quàm ramosissimum, forma fruticis, cinnamomi æmulum. Quod autem in lapidis duritiam coit, scrupulosum, inane, & lacunosum, vitiosum existimatur. Adstringit, & refrigerat mediocriter: excrescentia coërcet: oculorū cicatrices abstergit: vlcerum caua, & cicatrices explet: contra sanguinis reiectiones magnopere efficax est, vrinæ difficultati auxiliatur. Quin & potū ex aqua lienem absumit. Quod antipathes vocāt, corallium esse arbitrantur, specie tantum distans. Est autem colore nigro, arboris figura, ramosum magis. Vires supradicti habet.

Phrygius lapis. CAP. LXXXVII.

PHrygius lapis, quo infectores in Phrygia vtuntur, à qua nomen accepit, nascitur in Cappadocia. Optimus habetur pallidus, modicè grauis, non solida corporis compage, intercedentibus albis segmentis, vt in cadmia. Vritur autem vino optimo perfusus, viuisq; carbonibus obrutus, perflatur assiduè follibus, donec mutato colore rufescat: rursus extractus eodem vino restinguitur. Hoc iterum & trinis vicibus faciendum: attendendum tamen, ne minutim cõfringatur, & in fuliginem euanescat. Vis crudo vstoq; adstrictoria, expurgans: vlceribus crustas quadámtenus inducit, ambustis cum cerato medetur. Lauatur vt cadmia.

Asius lapis. CAP. LXXXVIII.

ASius lapis assumi debet pumicis colore, leuis, fungosus, item friabilis, scissiles venas lutei coloris ad imum actas habens. Eius flos, salsugo subflaua est, summo lapide insidens, compage tenui, colore in aliquibus albo, in alijs pumici simili, ad luteum vergente: admotus linguæ aliquantum mordet. Vim habet vterq; adstrictoriam, & modicè erodentem: admistus liquidæ pici, aut terebinthinæ, tubercula discutit. Longe validior flos existimatur. De cætero siccatus flos, vetera vlcera & cicatrici repugnãtia sanat: excrescentia cohibet, tetraq; vlcera & fungis similia, cum melle expurgat: vlcerum caua explet,

&

& expurgat cum melle: depascentiaq; cum cerato sistit. Fit cataplasma ex eo podagris, misto fabæ lomento: & lienosis, ex aceto & viua calce. Prodest flos ex melle phthisicis linctu. Podagrici iuuantur, pedibus in solio ex eo lapide excauato inditis. Fiunt quoque pulueres, qui corpora erodunt, & luxuriantem carnem, & corporum craßitiem absumũt, cum vice nitri in balneo sparguntur. Si lauare libet, cadmiæ modo lauatur.

Pyrites. CAP. LXXXIX.

PYrites lapidis genus est, à quo æs conflatur. Eligi debet æris similitudine, facilè scintillas edens. Vritur sic: Melle irrigatus molli pruna continuè flatur follibus, donec rufescat. Alij in multos carbones igni candentes, lapidem copioso melle perfusum deijciunt, & vbi ad fuluum colorem vergere cœperit, extrahunt: efflatoq; cinere, rursus madefactũ cremant, donec æquabiliter assiccatus, friabilis reddatur: siquidem sæpe facies summa solũ vritur. Ita crematus, siccatusq;, reconditur. Si eloto opus sit, lauari debet vt cadmia. Tam crudi quàm vsti vis est, excalfacere, abstergere, offusam oculis caliginem expurgare; duritias concoquere, & concoctas discutere. Resina exceptus excrescentia in carne cohibet, sed calorem quendam & adstrictionem parit. Ita vstum nonnulli diphryges appellant.

Hæmatites. CAP. XC.

HAematites optimus habetur friabilis, saturato

rato

rato colore niger, durus & suopte ingenio æqualis, nulla sorde admista, nulloq; zonarum discursu. Vim habet adstringentẽ, & excalfactoriam aliquantum extenuantemq;: oculorum cicatrices & scabritiã cum melle purgat: cum lacte autem muliebri, lippitudini, fractis, & oculis cruore suffusis conuenit: bibitur contra difficultatem vrinæ, & fluxiones mulierum in vino: & ab ijs qui sanguinem reiecerunt, cum succo punici mali. Fiunt ex eo coticulæ & collyria oculorum vitijs apta. Vritur vt Phrygius, sine vino duntaxat. Modus vstionis est, vt modicè leuis fiat, & bullis quibusdã intumescat. Sunt qui hæmatiten ita adulterãt: Densam glebam rotundamq; schisti lapidis, cuiusmodi sunt quæ eius radices vocantur, in vrceum figlini operis, qui feruentem cinerem contineat, cõdunt, paucáq; interiecta mora eximunt, experiunturq́; si trita ad cotem hæmatitæ colorem reddat: quòd si ita res se habet, reponũt: sin minus, iterum obruunt, & subinde conspicientes, periculum faciunt: siquidem in cinere diu dimissus, colore mutato diffunditur. Coarguitur male confictus, primum scissilibus venis: quippe in rectos venarum discursus refringitur. At hæmatites longè secus se in colore habet: nanque hic floridum reddit: hæmatites verò saturatiorẽ, atque cinnabarin imitantem. Inuenitur in Sinopica rubrica. Fit & è magnete lapide, vehementer ambusto. In Aegypto sponte naturæ cum metallis enascitur.

Sch

Schistus lapis. CAP. XCI.

Schistos lapis in Iberia Hispaniæ gignitur. Probatur maximè qui croci colorem æmulatur, friabilis, suapte natura fissilis, concremento & alterno cohærentium venarum discursu, pectinum modo, Ammoniaco sali similis. Vim exhibet hæmatitæ, sed ad omnia infirmiorem. Quin & caua replet muliebri lacte perfusus: ad procidentia, rupta, item genarum crassitiem, & vuas oculorum, magnopere efficax est.

Gagates. CAP. XCII.

In gagatarum lapidum genere, præferēdus qui celeriter accenditur, & odorem bituminis reddit: niger est plerunque, & squallidus, crustosus, perquàm leuis. Vis ei molliendi, & discutiendi: deprehendit sonticum morbum suffitus, recreatq; vuluæ strangulationes: fugat serpentes nidore: podagricis medicaminibus, & acopis additur. In Cilicia nasci solet, qua influens amnis in mare effunditur, proximè oppidum quod Plagiopolis dicitur. Vocatur autem & locus & amnis Gagas, in cuius faucibus ij lapides inueniuntur.

Alij plures lapides. CAP. XCIII.

Lapis thracias dictus, nascitur in flumine quodam Scythiæ, cui Ponto nomen est. Vis ei gagatæ. Traditur aqua accendi, & oleo restingui: quod in bitumine accidit. Magnes lapis optimus est, qui ferrum facilè trahit, colore ad cœruleum vergente, densus, nec admodum grauis.

Dat

Datur cum aqua mulsa, trium obolorum pondere, vt crassos humores eliciat. Sunt qui magnetem crematum pro hæmatite vendant. Arabicus lapis maculoso ebori similis. Is tritus illitu hæmorrhoidas exiccat: eius cinis dentifricio optimus.

Galactites appellatur, quòd lacteum succum resudet: cinerei tamen est coloris, ac gustu dulcis. Ad oculorum fluxiones & vlcera conuenienter illinitur. Oportet autem in aqua tritum, pyxide plumbea recondere, propter vim glutinis, quod ei obhæret. Melitites omnia galactitæ similis: hoc tantum interest, quòd dulciorem succum remittit. Eiusdem vt galactites effectus. Morochthus lapis, quem aliqui galaxiam, aut leucographida vocauerunt, in Aegypto nascitur: quo, vtpote molli, & facilè liquescente, linteones dealbandis vestibus vtuntur. Spiracula corporis obstruere videtur, conueniens ijs qui sanguinem expuunt, cœliacis, & vesicæ doloribus, cum aqua potus: itidē fluxionibus vuluæ, & impositus velleri. Mollibus oculorū collyrijs miscetur: explet enim caua, atq; delacrymationes sistit. Idem cerato exceptus, vlcera quæ fiunt in teneris partibus corporis, ad cicatricem perducit. Alabastrites vocatus onyx, crematus, resina aut pice assumpta duritias discutit: stomachi dolores cum cerato leuat, & gingiuas comprimit. Lapis nomine thyites, in Aethiopia gignitur, subuiridi colore iaspidem imitatus: cum diluitur tamen lacteum succum reddit.

Veh

Vehementer mordet: tenebras, quæ pupillis obuersantur, expurgat. Iudaicus lapis in Iudæa nascitur, glandis effigie, candidus, scita admodum configuratione, lineis æqualiter inter se distantibus quasi industria detornatis solutus nullã qualitatem manifestam gustui repræsentat. Potest ciceris magnitudine tritus ad cotem, vt collyrium, cum calidæ aquæ cyathis tribus, potu difficultati vrinæ auxiliari, & calculos in vesica comminuere. Amiantus lapis in Cypro nascitur, scisso alumini similis: quo, vtpote flexili, telas & vela tantum spectaculi gratia texunt, quæ ignibus iniecta ardent quidem, sed flammis inuicta splendidiora exeunt. Sapphirus lapis, percussis à scorpione, potu prodesse existimatur. Contra intestinas exulcerationes bibitur. Excrescentia in oculis, vuasq; & pustulas inhibet, & ruptas membranas cogit. Memphites in Aegypto iuxta Memphin inuenitur, calculorum magnitudine pinguis, versicolor. Tradunt trito & illito, quæ vrenda aut secanda sunt, sine periculo obstupescere, ita vt non sentiant cruciatum. Selenites lapis, quem aliqui aphroselenon appellarunt, quoniam noctu inuenitur lunæ imaginem reddere, quæ cum ea quidem augetur & decrescit. Nascitur in Arabia, candidus, translucẽs, leuis. Huius ramẽta comitialibus in potu dari iubent. Eo ceu gestamine ad amuleta mulieres vtuntur. Arbores adalligato eodem frugiferæ redduntur. Iaspidum quædam smarag-

dum imitatur, alia crystallum, colore similis pituitæ: alia non dissimilis aëri, ob id vocatur aërizusa: alia veluti fumo infecta, quæ capnias ex argumento vocatur: quædam lineis albis & resplendentibus præcingitur, Assyrios appellata: alia terebinthinæ similis, quæ terebinthizusa dicitur: alia colore callaida gemmam æmulatur. Omnes amuleta esse traduntur, & accelerare partum femoribus appensæ. Aëtites lapis est veluti prægnans, cum quatitur, alio in vtero sonante. Grauidis continet partus, cum lubricæ sunt vuluæ & parum tenaces, sinistro brachio adalligatus: sed parturientibus è brachio amoueatur, & feminibus alligetur, vt sine doloribus pariant. Furem deprehendit, si quis in pane conditum offerat: fur enim mansum deuorare nō poterit. Quin etiam concoctus, furem coarguit: quippe decocta cum eo, deuorare non poterit. Tritus, & cerato exceptus, cyprino, aut gleucino, aut alio excalfaciente, comitiales magnificè iuuat. Ophitæ genera multa: quidam ponderosus & niger: alter cinereo colore spectatur, punctis distinctus: tertius lineis quibusdam candidis intercinctus est. Omnes alligati cōtra capitis dolores, & serpentiū ictus prosunt. Feruntur qui lineas habent, lethargo, & capitis doloribus auxiliari. Lapides in spongijs inueniuntur, qui vesicæ calculos rumpunt, in vino poti. Lithocolla glutinum, quo lapides coniunguntur: conflatur autem ex marmore, lapide Pario,

rio, & taurino glutine. Potest candente specillo admotum, incõmodos oculis pilos replicare. Ostracites testæ similitudinem habet, crustosus, & in laminas fissilis, quo mulieres ad detrahendos pilos, pro pumice vtuntur. Menses drachmæ pondere potus ex vino, sistit. Si quatuor diebus à purgatione bibatur scilici põdere, fœminis præstat ne cõcipiant. Cum melle autem impositus, mammarum inflammationes lenit, & nomas cohibet.

Smyris lapis est, quo annularij sculptores lapides expurgant, ad erodendum & vrendum vtilis: gingiuis, quas humor vexat, prodest: dentifricio commendatur. Arena è litoribus sole feruefacta, hydropicorum tumores exugit, si capite tenus, in ea obruantur. Torreri solet ad aridos fotus, pro milio aut sale. E cote Naxia, quod exacuẽdo ferro deteritur, illitum alopecias ad pilum reducit: virginum mammas cohibet, nec increscere patitur: potum ex aceto, lienem absumit, & comitialibus prodest. Geodes lapis, adstringit, siccat, caligines oculorum discutit. Illitus autem ex aqua, testium mammarumq; inflammationes sedat.

Terra. CAP. XCIIII.

OMnis terra ad medendi vsum recepta, summam & primam vim habet refrigerandi, meatusq; obducendi, occludendiq;: sed specie distat, cùm alia adiunctis quibusdã ad alia sit vtilis. Eretriades duæ sunt, vna vehementer alba est, altera cinericia. Optima habetur ad cinereũ co-

lorem vergens, perquàm mollis, quæ si per æramenta tractim ducatur, lineam violaceam refert. Lauatur vt cerussa, aut hunc in modum: Teritur seorsum, & cum aqua, & vbi pessum ierit, humor leuiter excolatur: siccata solibus, iterum teritur interdiu, adiecta aqua, vt vespere considat: antelucanis colo excernitur, & demum in sole trita si fieri potest, digeritur in pastillos. Quòd si tosta desideratur, pastilli magnitudine ciceris in fictile perforatum coniiciuntur, oreq; vasis diligenter obturato, supra carbones candentes continenter follibus perflantur: vbi verò cinis in fauillas se conuertit, aut aëreum colorem contraxit, exempti reconduntur. Vim habet adstringentem, & refrigeratoriam, leuiter mollientem: caua explet, & sanguinolenta conglutinat. Samia præfertur candida, leuis, tangenti linguæ glutinis modo adhærescens, mollis, succosa, friabilis: cuiusmodi est quam aliqui collyrion vocant. Duæ enim species eius: vnam, antè diximus: altera aster appellatur, crustacea, & cotis modo prædensa. Vritur ac lauatur vt eretria, vimq; consimilem habet: sanguinis reiectiones sistit, & fœminis fluxione vuluæ laborantibus, cum flore syluestris punicæ datur. Testium & mammarum inflammationes, illita ex rosaceo & aqua, refrigerat: sudores arcet: contra serpentium morsus & venena, pota ex aqua auxiliatur. Samius lapis, in Samia terra inuenitur, quo aurifices vtuntur polliendo auro, vt re-

splen

ſplendeat. Probatur candore, & duritia. Vis ei adſtrictoria, & refrigerans: prodeſt ſtomachicis potus: ſenſus hebetat: verùm ad fluxiones oculorum & vlcera, cum lacte efficax eſt: partus, vt tradunt, adligatus accelerat, & conceptus fœminarum cuſtodit. Chia eligi debet candida, vergens ad cinereum, Samiæ ſimilis: eſt autem cruſtoſa, albaq́;, ſed fictitijs formis differens. Vis eadem quæ & Samiæ: extendit faciem, & erugat, atque ſplendidam reddit: colorem in facie & corpore toto commendat: in balneis pro nitro deterget. Eadem præſtat Selinuſia: maximè laudatur, quæ vehementer reſplendet, candida, friabilis, & humore dilui celerrima. Cimoliæ duo genera, candida & ad purpureum inclinans. Optima exiſtimatur, quæ innatam habet pinguitudinem, tactuq́; frigida ſentitur. Vtraque aceto diluta, parotidas, & alia tubercula diſcutit: ambuſta igni, ſi ſtatim cimolia oblinantur, puſtulas non ſentient: teſtium duritias, & totius corporis collectiones cohibet: igni ſacro imponitur. In ſumma, vtraque multùm in medicina commendatur, ſi incorruptæ originis, nec ſpuria aſſumatur. Quæ pnigitis dicitur, colore ferè eretriæ ſimilis eſt, grandioribus tantum glebis: manum ſi quis admoueat, refrigerabit: tactu linguæ, vſqueadeò glutinoſa, vt penſilis hæreat. Cui effectus idē qui cimoliæ, paulò tamen infirmior. Hanc aliqui pro eretriade vendunt. Fornaceæ teſtæ vehementer

tostæ, crustas vlceribus obducunt: quare prurigini & papularum eruptionibus medentur. Podagricis prosunt: strumas discutiũt, cerato exceptæ. Fornacum terra quæ retorrida fulueſcit, eiuſdem cum testa effectus. Melia colore cinereã eretriam imitatur, aspera tactu: ea digitis friata, deraſi pumicis modo crepitat. Vim habet aluminoſam, ſed remiſsiuſculam, id quod gustu deprehẽditur: nam modicè linguam ſiccat: purum corpus reddit, & colorem commendat: pilos extenuat: vitiligines, & lepras abstergit. Pictoribus vſum præbet vt colores diutius perennent: emplastris viridibus, quæ chloræ dicuntur, efficaciter inſeritur. Ex omni Melia terra & omni alia in vniuerſum, eligi debet recens, mollis, non lapidoſa, friabilis, quæ cum humorem attigerit, facilè reſoluatur. Ex ampelitide terra, quæ pharmacitis nomine, in Seleucia Syriæ naſcitur, laudatur inprimus nigra, piceæ longos carbones referens, modicè aſſuloſa, æquabili ſplendore, quæ detrita, accepto oleo, ſtatim eliqueſcit. Vitioſa cenſetur candida, & cinerea, quæ in liquorem non reſoluitur. Vim diſsipandi & refrigerandi habet: ad callıblephara additur, tingendis capillis idonea. Vſus eius ad illinendas vites ſub germinationis tempus, vtpote cum innaſcentes vermiculos enecet.

Fuligo pictoria. CAP. XCV.

FVligo qua pictores vtuntur, ex vitrarijs officinis colligi ſolet: ſiquidem ei palma tribuitur.

tur. Vis ei ad adstringendum & erodendum efficax: fracta cum rosaceo cerato ad cicatricem perducit.

Atramentum librarium. CAP. XCVI.

ATramentum quo scribimus, fuligine è tedis coacta colligitur. In singulas libras gũmis, ternæ fuliginis vnciæ adijciuntur. Fit etiam è resinarum & pictoria fuligine, de qua paulò ante diximus. Assumitur autem fuliginis mina, gummi, sesquilibra, glutinis taurini, atramenti sutorij, singulorum sescuncia. Additur conuenienter erodentibus medicamentis: Ambustis, ex aqua commodè crassius illinitur, sed non antè soluatur, quàm cicatricem induxerit: sanatis siquidem vlceribus, sua spõte decidit.

Cæterùm habes, amicissime Aree, ferè quæ tradẽda duximus pro operis modo, quẽ destinaueramus & materiæ auxiliorumq; medicinalium copia.

QVINTI LIBRI FINIS.

PEDANII DIOSCORIDIS ANAZARBEI, DE *venenis, quoq́; modo arceantur, vitenturq́;,* *Liber VI.*

SVPERIORIBVS *amicissime Aree libris tradidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & earundem fructibus, lacrymisq́; : item animalibus, melle, lacte, seuo, frumentis, oleribus, herbis, radicibus, liquamentis, vinis, metallisq́;. In hoc verò totius operis vltimo, facultates medicamentorum recẽsebimus, quæ prodesse nobis, aut officere possunt.* Vitata *igitur orationis prolixitate, opus institutum prosequamur.* Huiuscemodi *autem tractatus, cum bifariam distributus sit : in partem venena præcauentem, ita vt ne fallant sumentes, aut si quando per imprudentiam dentur, vt tum quoque innoxia fiant, irritáque : & in rationem ijs succurrendi, qui iam noxiam sentiunt: primum differam de præcauẽdi modo, quem esse difficillimum plerique maiorum arbitrantur, quòd dantes clàm venena, ita insidias temperãt, vt perit*

ritiſsimum quenque decipiant. Siquidem venena ſua amaritudine, permiſtis dulcibus, ſpoliant, & graue odoris virus miſtura odoramentorum eximunt: aut medicamēta immiſcent, quæ tuendæ ſanitatis gratia dari putantur: & præſertim in valetudine, vt abſinthium, tragoriganū, ſatureiam, aut hyſſopum, quinetiam thymū, irim, origanum, abrotonum, caſtorium, aut ſi quid medicamentis purgatorijs cognatam habere qualitatem videatur. Aut potionibus inſerunt: vt vinis aſperis, iuribus, paſſo, mulſæ aquæ, muſto: ſuccis, vt in cremore lentis, polentis: aut medicaminibus, aut alijs quæ aſſumūtur, edulij ſpeciem referentibus. Quare qui in ea ſuſpicione ſunt, conditos cibos vitare debent, omniq; intenſo ſapore dulcium, aut ſalſorum, aut acidorum, abſtinere: nec ſitibundi affatim bibere, aut eſurientes voraciter comeſſe, ſemperq; ad ſaporem horum diligenter attēdere, præſertimq; potu frigidam aquam præſumere. Satiato enim appetitu, qualitates ægerrimè poſtea concoquuntur. In ægris quidem facilè cauemus potiones auxilij prætextu dari ſolitas, quas offerunt improbi veneficiorum artifices: itaque ob id laborantes morbo non perinde audentium iniurijs patent. Et hæc quidem ne facilè incauti ſeductiq; homines capiātur dolis veneficorum, ratio eſt, & facultas. Sed alia ſupereſt expeditior, vt ſuſpicioſi aliqua præſumāt, quæ venenorum vires hebetent, & inefficaces irritasq; reddant: cuiuſmodi

caricæ sunt cum iuglandium nucibus manducatæ, & quæ cedromela vocant, id est citria, seminisq; napi drachma cum vino. Item folia calaminthæ, aut creta quæ Lemnia sphragis appellatur, pondere pari cum vino: aut rutæ folia & nucis iuglandis nucleum: aut caricas duas, & salis callum ieiuni sumant, & nullo veneni genere lædentur. Antidota ex vino sumpta eundem effectum præbent: inter quæ intelligitur magnum Mithridatium, & quod scinco, & quod sanguine temperatur. Quin & sæpe venenis obsistunt peculiares quidam corporum affectus certo quodam modo constitutorum cum quadam cibi potusq; qualitate, tum vini copia ita temperatorum, vt cum venenis dissentiant: siquidem ingesti veneni vires frangunt, atque iam priore alimento farctis præclusisq; meatibus, obstant ne membratim per digestionem insinuetur. Verumenimuero, quoniam fortunæ neceßitas interdum similia discrimina peregrè agentibus affert, absque vllis insidijs hominum, nonnihil differendum mihi de hac re necessarium duco. Iam primùm igitur culinam apparare loco subdiali conuenit, cibosq; & potus in huiuscemodi loco struere. Si id fieri commodè nequit, secunda erit conditio hæc, apparandi apponendique sub tecto. Sed tum diligenter laquearia animaduertenda: frequenter enim à superioribus contabulamentis animalia decidunt, exigua quidem, sed quæ non modicam perniciem moliantur,

vt phalangia, ſtelliones, & alia quædam reptilia. Porrò vinaria vaſa diligenter intueri oportet: nanque reptilia odore vini illiciuntur, quæ interdum ſorbendo, noxium virus eructarunt, interdũ verò delapſa immerſaq; expirarunt, & exitij cauſas haurientibus attulerunt. Sed hæc hactenus dicta ſint, ne cauti & prouidi inſidijs pateãt. Quòd ſi qui ſua ſponte, aut ex quorũdam inſidijs ſumpſerunt, auxiliari primo quoque tempore oportebit: ſiquidem dum comites ſingulorum venenorũ notæ expectantur, immedicabile fit venenum, & paulisper neglectum, medicamentis ægrè cedit. Quare ſi qui pro comperto ſe virus ſumpſiſſe intelligant, & fateantur, aut eorum qui aderant teſtimonio conſtet, protinus ad idonea remedia tranſeuntes, facilè peculiari natiuæq; conſtitutioni reſtituemus. Neque enim ijs aſſentimur, qui prorſus auxilia in huiuſcemodi fruſtra adhiberi contendunt. Quo enim modo morbi, quorum cauſæ cæcæ latenteſq; corporibus inſident, medicinam admittunt, & quæ forinſecus incurrunt venena, medendi rationem aſpernantur? Aequè verò omnes morbi pro cauſarum ingruentium magnitudine, proq; antecedentibus affectionibus qualitatibuſq;, quibus ſit opportunum corpus, vel medicabiles ſunt, vel nullis cedunt medicamentis. Quòd ſi qui forſan obmuteſcentes, aut temulenti, aut nolentes alioqui venenum à ſe egeri, nullam nobis eius cognitionem præbeant, tum pro-

tinus accedendum ad ea quæ communiter epotis quibuscunq; venenis opitulari consueuerunt. Atqui nullum magis in omnia valens auxilium dari potest, quàm vt proximo loco virus foras exhauriatur, priusquam inualescat. Quare sine mora, calidum oleum ex aqua, aut seorsum, vt vomitare cogantur, dari conuenit. Aut si oleum natura loci negat, butyrum cum aqua calida, aut malua, aut lini semine, aut trago, vrtica, fœnogræco, aut halicæ decocto, vicem eius exhibebit. Hæc enim non modò vomitionibus exigent vi illa sua laxatrice, aut nauseam ciẽte, sed aluum quoque subducent, & corporum inanitione ita aduersabuntur, vt acrimonias venenorũ hebetent. Id quod euidenter huiuscemodi argumento deprehendere licet: Esto, vt quisquam viua calce vel fæce, aut cantharidibus, aut alio quouis acri, corpus exulcerare statuerit, is si ipsum oleo leniter illinat, exulceratione non accipiet. Atqui neque vehemẽter adstringi corpus, neque refrigerari poterit, si antea perungatur. Quinetiã vomitus non ob id modò quòd vacuet, & noxium humorem excernat, iuuamentum adfert, sed quòd assumptum virus nunquam odore, coagulatis grumis aut colore, prodat: quippe cum odore & amaritudine, meconium: colore, cerussam, gypsũmve: grumis lac aut sanguinem animalis recens iugulati ostendat. Nam grauis odor regestorum, leporis marini, aut rubetæ veneficia deprehendit, ita vt nonnulla ab ijs

rem

remedia peti poſsint, ad idonea ſingulorum auxilia tranſeuntibus. Oleo etiam maluæ decoctum admiſcetur, aut glaucium, aut adeps anſerinus, aut pinguium carnium iura, aut lixiuium lignorum cinere factum. Vbi verò vomitus diligenter citatus fuerit, ne quid in ventre coierit, quæ hæſerunt inteſtinis reliquiæ, clyſtere acri deuocentur. Facit & nitrum tritum cum hydromelite ſumptum & vina vetera liberalius epota, gallinacea iura, præpingues piſces, vetuſtæ carnes pingueſq; , & quæ adipe aut recenti butyro parantur. Aluum nanque ſubducunt, vti diximus: & ſtomachum reſoluētia, proniorem ipſum ad vomitionē reddunt: & venenorum acrimonias hebetant, atq; meatus obſtruentia, celerem virium penetrationē inhibent. Quin etiam medicamenta dantur, quæ communi dote proſunt: vt Lemnia terra, agaricum, abrotonum, irio, radix eryngij, ſemen paſtinacæ, & calaminthæ, nardum gallicum, caſtorium, ferulæ virentis medulla, flos rhododendri, ſuccus marrubij, laſer aut laſerpitium, ſagapenum, peucedani ſuccus, aut panacis, & radix quam magudarim appellarunt, ariſtolochia longa, ſylueſtris rutæ ſemen, & betonicæ, quam ceſtron nominant, folia: ſingula cum vino drachmæ pondo ſumi debent. Effectum præbet polij decoctum, & ſeſeli, & liquida pix lincta. Magnificè ferunt opem antidota, quæ in calce operis ſcripta reliquimus. Communis ratio

præstandi auxilij ita se habet. Cæterũ ab ijs quæ consueuerunt euenire, communia remedia sumptitari possunt. Ferè enim vires venenorũ quàm plurimorum, in affectus consimiles corpus tandẽ redigunt. Quam ob causam plerisque communia conducunt auxilia: varia etenim sunt venenorum genera, communes tamẽ nec multi ijdem affectus oriuntur. Neque fieri potest, vt omnes concurrentesq; casus, quæ symptomata vocant, vnum venenum sequantur. Alioquin superuacanea fuisset venenorum singulorũ traditio cum suis remedijs ab authoribus descripta. Neque verò in vno eodemq; promptum est inuenire, vt quis stomachi, alui, intestinorum, iecoris, renum, & vesicæ dolore vehementer crucietur, vt singultiat, erodatur, contremiscat, refrigeretur, obmutescat, conuellatur, pulsus elanguescat, spiritus difficilis fiat, veterno prematur, vertigo obuersetur, caligent sensus, stranguletur, sitiat, sanguis erumpat, febre conflictetur, ægrè lotium reddat, torminibus vexetur, crebrò vomitet, nausea prematur, rubescat, liuore sugilletur, pallescat, desipiat, stertat, viribus deficiatur, & pleraque alia faciat, patiaturq;: singula enim in generales affectus deducta, pauca numero, & communia ea demonstrant, quæ euenire consueuerunt. Quare in singulis quæ suprà diximus, non facile fuerit deuoratũ virus cognoscere. Nam oris & linguæ erosio, stomachi, ventris, vesicæ ac renum inflammatio, vehemens vrinæ

næ difficultas, & interdum cruoris cum eo exitus lancinatio, & in plurimis partibus quidam adustionis ſenſus, non in cantharidibus modò potius reperiuntur, ſed in erucis quoque pinorum, & buprestе, & ſalamandra. Porrò non modò eos qui meconium hauſerunt, veterno aut ſopore premi, ſtertere, liuore ſugillari, torpere, refrigerari, ſtupeſcere, toto corpore pruritum ſentire, ſenſu priuari constat, ſed eos etiam qui mãdragoram aut cicutam deuorarunt. Delirium non hyoſcyamus tantum infert, verumetiam quæ toxica appellantur: itidem aconitum, & mel quod in Heraclea Pontica gignitur. Strangulatio non minus in fungis, quàm in ſanguine taurino, lacte, aconito, ceruſſa, gypſo conſpicitur. In ſumma, difficile vnum vni veneno proprium inuenire ſignum, quod hauſtum, guſtatumq; virus prodere poßit: maximè, quòd hæc cæterorum etiam vitiorum, quæ in corpore exoriuntur, communia ſequi ſolent. Cæterũ in his quæ celeriter enecant, noxam ſignus forſitan indicare poßit, ſi ad ea reſpexeris quæ ſumus dicturi. Sed in ijs qui ad longas ægritudines ſpectant, nihil ad medendi rationem difficile, duntaxat quod pertineat ad indicia noxæ, vtpote cum venena ſtatim atque præſentaneam vim illam perdiderunt, tranſmutata in longos affectus, communia reliquorum vitiorum remedia, compoſitionesq; flagitent, cùm venefica proprietas non amplius inſit. Si verò longa ſit affectio,

in aliquod diuturnorum morborum genus recidet, à quibus facile fuerit medendi rationem assumere. Sed de ijs quæ generaliter auxiliantur, hactenus. Consequenter quæ priuatim singulis prosunt, scriptis mandabimus, si prius sigillatim exposuerimus, quæ ex singulis ordinibus exitialem aut maleficam vim sortiũtur, vt medicinæ studiosi ea cautè obseruent, quæ ad rationem salutis scripta inueniuntur: quòd nonnulla eorum quibus vtuntur, venenis sint commista. Incuria enim magnas adfert noxas, & sæpe continuo vsu eorum, homo in perniciem agitur. Proinde animalia quæ exitiosam vim habent, hæc sunt: cantharides, buprestis, salamandra, pinorum erucæ, lepus marinus, rubeta, & rana palustris muta, deuoratæ hirudines. Semina sunt: hyoscyamus, coriandrum, cicuta, gith, psyllion. Liquamenta: meconium, opocarpason, thapsiæ succus, elaterium, mandragoras. Radices, quas mittit chamæleo, aconitum, thapsia, veratrum, ixia, agaricum nigrum, ephemerum, quod aliqui Colchicum vocant, quòd in Colchide nascitur. Herbæ oleraq́;: smilax, quam aliqui tithymalum appellant, Romani taxum, solanum manicum, quod & dorycnium dicitur: sardinia herba, quæ ranunculi genus est, corniculatum papauer, pharicum, toxicum, ruta syluestris, fungi. Ab animalibus: taurinus sanguis recens, coagulatum lac, mel Heracleæ in Ponto genitum. Metalla: gypsum, cerussa, calx, auripigmentum,

duo

duo ſandarachæ genera, ſpuma argenti, adarce, plumbum, & quod argentum viuum dicitur. E liquoribus domeſticis: vinum abundè poſt balneas potum, aut paſſum, & frigida aqua ſimiliter.

Cantharides. CAP. I.

QVibus datæ ſunt cantharides, ſigna eueniunt grauiſsima. Ab ore enim ad veſicam vſque cuncta erodi ſentiuntur, picē aut ſimile quiddam cedriæ reſipiunt, dextra præcordia inflammantur: vrinam ægrè reddunt, & ſubinde cum lotio ſanguinem emittunt: ſtrigmēta non ſecus atque dyſentericis, aluo deferuntur: faſtidia vrgent: animo linquuntur, obortaq; vertigine concidunt: poſtremò mente abalienantur. Ergo antea quàm tale nōnihil accidat, dato oleo, aut ſupradictorum aliquo, vomere cogantur: mox vbi vomitione plurima reiecerunt, halicæ aut oryzæ, tragi aut ptiſanæ cremor, aut decoctum maluæ, aut ſeminis lini, aut fœnigræci, aut radicum althææ, quam Latinus ſermo ibiſcum appellat, clyſtere infundatur. Præterea nitrum eiſdem dandum, ex hydromelite, vt quæ ſtomacho adhuc aut inteſtinis adhærent, eluendo excernantur, ac deſcendant. Quæ niſi ſic diſcutiantur, ingeſta in aluum ex nitro aqua mulſa, vacuari debent. Detur deinde vinum aut paſſum, in quo pineoli nuclei, aut cucumeris ſemina contrita ſint, aut ex lacte, aut mulſa, aut anſerinus adeps in paſſo li-

que

quefactus. Inflammatæ autem partes, hordei farina cum mulsa decocta perungantur. Ab initio admota cataplasmata nocent, quòd citatus ab eis calor, illapsum virus ita remoratur, vt in principes se parteis insinuet: ipsa tamen, interiecto tempore, molestißimis inflammationibus opitulantur, vtpote quæ dolores & permulceant & leniāt. Tum vbi corpus calfaciente oleo inunctum fuerit, in solium descendere oportet, ac lauare, vt per cutem summam, quæ corpori noxia inhæserunt, etiam excernantur. Et deiectiones multifariam moliri oportet, ne affectus infigatur, & stabilitatem capessat. Gallinaceis carnibus & hœdinis, aut suillis catulis, maximè pinguibus & tenerrimis, ac cum lini semine coctis, vesci debent: siquidem aluum cient, atque venenorum acrimonias hebetant. Vinum dulce liberalius ebibatur. Prodest thuris cortex, & Samia terra, quæ aster appellatur, si quaternæ singulorum drachmæ cum passo sumantur. Item pulegium ex aqua tritum, irinum aut rosaceum, cum rutæ decocto, recentes vitis ramuli, cum passo detriti. Longè omnium potentißimè, antidota auxiliantur, cum aqua mulsa, drachmis quatuor pota.

Pinorum erucæ. CAP. II.

IIs qui erucas pinorum hauserunt, illico dolor in ore & palato exoritur: vehemens alui, linguæ ac stomachi inflammatio torquet: intestina dolor excruciat, ita vt pruriginem sentire videantur:

tur:corpus totum exæstuat:fastidium vrget. Quibus est succurrendum remedijs, quæ deuoratis cantharidibus dantur. Peculiariter tamen pro simplici oleo & irino, melinum, quod è cotoneis pomis & oleo temperatur, accipiemus.

Buprestis. CAP. III.

QVi buprestin biberunt, non dißimile nitro virus sapiunt, stomachi ventrisq; vehemẽs dolor insequitur: tam venter quàm stomachus mirũ in modum, vt in aqua inter cutem, difflatus, inturgescit. Vniuersa corporis facies cõtenditur: vrina supprimitur. Quibus eadem quæ potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim post vomitus & vacuationes, quas clysteribus molimur, aridæ ficus prosunt: item earum decoctum, ex vino. Vbi verò iam ferè pericula inclinantur, Thebaicarum palmularum cibo, aut earundem tritarum in mulso aut lactis potu, iuuantur. Pyrorum etiamnum omne genus esse, & lac humanum bibere, conuenit.

Salamandra. CAP. IIII.

SI Salamandram hauserunt, linguæ inflammatio consequitur, mens & sermo præpeditur, tremor cum corpore aut horrore quodam ac exolutione accedit: partes nonnullæ corporis liuoribus circunquaq; sugillantur: sæpeq́; , diutius immorante veneno putrescentes, defluunt. Quibus præstabimus cuncta quæ potis cantharidibus. Peculiaria verò remedia, resina pinus, aut galbanum

ex melle linctum, & aiugæ decoctum, in quo nuclei pinei conterantur: vrticæ quoque folia, cum lilijs & oleo decocta. Prosunt etiam oua testudinis marinæ aut terrestris, cocta: item ranarum ius, cum quibus eryngij radix incocta sit.

Ephemerum. CAP. V.

SVmpto ephemero, quod aliqui Colchicon, aut syluestrem bulbum appellant, pruritus in toto corpore excitatur, non secus atque ijs qui vrtica aut scilla lacessuntur: interna rosionem sentiunt: stomachus cum ingenti grauitate exæstuat. Cæterùm inualescente morbo, cruor strigmentis admistus, per aluum exigitur. Quibus, vt ijs qui salamandram hauserunt, vomitione aut clysteribus auxiliari conueniet: sed anteaquàm venenum inualescat, dandum est decoctum frondium quercus, aut glandium, aut malicorij: lac bibere prodest, in quo serpillum sit decoctum: item succum sanguinalis herbæ, aut ramorum vitis, aut rubi, aut medullæ recentis ferula, aut myrti cum vino. Baccæ autem myrti tusæ tritæq; & aqua maceratæ, vt liquor inde sumatur, opem ferunt. Media castanearum tunicula, similem effectum præbet, si cruda in aliquo supradictorum succo sumptitetur: origanum quoque cum lixiuio epotum: eximiè iuuantur asinini lactis aut bubuli calidi potu, etiam si in ore contineant: ita vt quibus copia lactis huius adsit, non aliud desideretur.

Dor

Dorycnium. CAP. VI.

DOrycnion, quod aliqui manicon solanum appellarunt, epotum, lactis saporem in gustu refert: continentes singultus ciet, humor linguam vexat, sanguis confertim reijcitur: mucosa quædam perinde quasi dysentericis, aluo egeruntur. Itaque antequam aliquid ex ijs eueniat, auxilio sunt antedicta, vomitus, clyster, & quæcunque potum venenũ expellere possunt. Priuatim ijs opitulatur, aqua mulsa, lac caprillum, aut asininum, dulce vinum, quod tepidum cum aniso bibatur, amygdalæ amaræ, gallinacea pectora decocta. Quinetiã conchylia omnia, tã cruda quàm tosta esse salutare est. Conueniũt & locustæ marinæ, & gammari, & pota eorundem iuscula.

Aconitum. CAP. VII.

ACônitum statim in lingua inter bibendum, cum adstrictione quadam dulcescit: & subinde, potissimũ cum exurgere conãtur, vertigines offundit: lacrymas ciet: grauitatẽ pectori, & præcordijs adfert, simulq; crebri spiritus deflantur. Quare venenũ vomitione abigi, aut clystere per aluũ egeri opus est. Vtimur inter propinandum, origano, ruta, marrubio, vel absinthij decocto, cum vino absinthite, vel semperuiuo, vel abrotono, vel chamælæa, aut aiuga. Prodest etiamnum opobalsami drachma, cum melle aut lacte, cum castorio, pipere, & ruta, æquis ponderibus ex vino. Coagulum hœdi, leporis, aut hinnuli cũ aceto,

ferri quoque stercus, item vinum, in quo aurum, ferrũ, argentúmve candens restinguatur, potum: lixiuiaq; cum gallina & vino decocta, aut carniũ bubularum præpinguium iura, cum vino sumpta. Fertur & aiuga priuatim ipsis subuenire.

Mel Heracliæ. CAP. VIII.

M*El in* Heraclia Ponti, *vbi aconitum gigni solet, inuenitur: quod qui edunt bibúntve, non secus afflictantur, quàm qui aconitum ebibe=runt.* Iis *eadem quæ poto aconito conueniunt: ad=iuuantur in primis continuo vini mulsi potu, cui rutæ folia sint adiecta.*

Coriandrum. CAP. IX.

C*Criandrum ob odorem latêre non potest: epotum autem vocem exasperat, insaniam adfert, à temulentijs non abhorrentem.* Qui *sum=pserunt, pudenda dictu blaterant, totiusq; corpo=ris odore, venenum fatentur.* Quibus *post vomi=tionem irino oleo concitatam, vti retulimus, me=rum & per sese, & ex absinthio potum auxilia=tur.* Item *oleum, nec secus oua in eodem exinani=ta, si liquefacta in muria sorbeantur: & epota muria, & ius salsum ex gallina & ansere: passum quoque cum lixiuia sumptum.*

Psyllium. CAP. X.

P*Syllion epotum, corpori toti frigus & torpo=rem cum exolutione & mœrore quodam af=fert: ita vt animum despondeant.* Cui *omnia quæ exhausto coriano auxiliantur.*

Cicuta. CAP. XI.

CIcuta pota vertiginem excitat: oculisq; caliginem offundit, ita vt minimum cernatur: singultus ciet, mentem turbat, extremi artus gelantur: deniq; conuulsi, suppresso arteriæ spiritu, strangulantur. Quare inter initia, vt in reliquis, cicutam vomitu excutiemus: postmodum deiectionē moliemur, vt quod ad intestina prolapsum sit, excernamus: tum demum in meracam potionem, quæ maximo est auxilio, deueniemus: repetendum per interualla, in quibus proderit lac asininum, aut bubulum potui datum, aut absinthium cum pipere & vino, castorio, ruta, mentha cum vino, aut amomi, cardamomi, aut styracis vncia, aut piperis cum semine vrticæ & vino, aut lauri folia. Item laser ex oleo & passo, & passum per sese largius potum proficit.

Taxus. CAP. XII.

SMilax, à quibusdam tithymalum, à Latinis taxus appellatur: frigus vniuerso corpori strāgulatus, & celerem interitum infert. Cui eadem quæ cicutæ conueniunt.

Carpasi succus. CAP. XIII.

EPotus carpasi succus soporem, citamq; strangulationem adducit. Adiuuantur autem qui hauserunt, e potæ cicutæ remedijs.

Sardonia herba. CAP. XIIII.

SArdonia ranunculi herbæ generi aßignatur, quæ vescentibus mentem adimit, & qua-

dam neruorũ distentione labia in rictum contrahit, vt risus speciem præbeant: à qua quidem affectione, de Sardonio risu adagium in vulgus infausto omine manauit. Post vomitũ peculiariter conuenit aqua mulsa & lac, liberalius epota: irrigatio, perunctioq́; à pinguibus medicamentis, totum corpus excalfaciẽtibus: in calidam aquã oleumq́; descendant, sed tum multum perfricare & inũgere expedit: & in summa, curam omnem, quæ conuulsioni neruorum adhibetur, exequi oportet.

Hyoscyamus. CAP. XV.

HYoscyamum potum aut comesum, similem ebrijs abalienationẽ mouet: sed facilè medicamentis cedit. Auxiliatur aqua mulsa copiose data, lacq́;, præsertim asininum, si id desideratur, caprillum, vel bubulum, vel aridarum ficuum decoctum. Faciunt ad id etiam nuclei pinei, aut cucumis semen ex passo sumptum, & vinum salsum cum adipe suillà recenti, passoq́;: itidem vrticæ semen, aut nitrum ex aqua, & intubus erraticus, & sinapis, & nasturtium, radix, cepa, & allium: & hæc singula cum vino sumãtur. Postea sinendi quiescere, quemadmodum qui vinum biberunt, vt excoquant.

Mandragora. CAP. XVI.

MAndragora si bibatur, confestim sopor insequitur, exolutio, ac vehemens veternus, nihil temere distans à lethargo. Cui, antequàm aliquid ex ijs accidat, vomitus & aqua mulsa

prod

proderit: postea nitrum & absinthiũ, ex vino dulci aut passo sumãtur. Caput rosaceo & aceto perfundatur. Proficit excitatio, & motus corporis, & olfactus eupatorij, & piperis, sinapis, castorij, & rutæ, tritorum in aceto: & liquidæ picis, & odor è lucernarum exustione & extinctu. Quòd si ægrè ij reuocentur, sternutamenta mouere, alijsq; communibus auxilijs vti conueniet.

Meconium. CAP. XVII.

E Poto papaueris succo, quem meconion vocãt, consequitur veternus cum perfrictione & pruritu vehementi, ita vt sæpe inualescente veneno, tanta erumpat prurigo, vt hominem excitet. Corpus id medicamentum olet. Post citatam oleo vomitionẽ, acres clysteres auxiliantur, acetumq; mulsum cum sale potum, aut mel cum rosaceo calido: merum cum absinthio aut cinnamomo copiosum, aut calidum per sese acetũ: nitrum ex aqua, & origanum cum lixiuia aut passo, & rutæ syluestris semen cum pipere, vino, & panace: piperq; cum castorio & aceto mulso, vel cum satureiæ aut origani decocto, cum vino. Hi olfactilibus excitandi, & ob enatam pruriginem in balneas descendant, & foueantur. Post lauacrũ prodest iurium pinguium vsus, cum vino aut passo: medulla etiam ex oleo pota.

Corniculatum papauer. CAP. XVIII.

QVod corniculatũ papauer appellant, & potu & cibo eadem inferre cõsueuit, quæ pa-

paueris succus: nec alijs expugnatur auxilijs.

Pharicum. CAP. XIX.

Q*Vod pharicon vocant, sapore syluestre nardum imitatur.* Resolutionem *neruorum potum affert, cum conuulsione & delirio.* Oportet *autem post vacuationes vinum absinthiten potui dare, cum cinnamomo, aut myrrha, aut nardo gallico, quod serinen aliqui vocauerunt aut spicæ nardi duas drachmas, & myrrhæ totidem obolos, cum passo: aut irim cum croco ex vino: derasumq; caput illinire hordeacea farina cum aceto, & trita ruta.*

Toxicum. CAP. XX.

T*Oxicum ex eo nominari videtur, quòd barbarorum sagittæ eo illinebantur. Qui biberint, labiorum & linguæ inflammatione torquentur: incoërcitus furor varias ijs imagines obuersat: quare vix medicinæ locus est: raroq;, qui hauserunt, euadent.* Vinculis *ergo cohibendi, vt vinum dulce cum rosaceo bibere, & reuomere cogantur: rapi semen bibendum cum vino.* Priuatim *ijs conuenit, quinquefolij radix, & hircinus sanguis, aut caprillus, eodem modo sumptus: roboris, fagi, aut ilicis cortex cum lacte tritus: malaq; cotonea trita esse, aut cum pulegio & aquæ bibere, conueniet, amomum & balsami semen ex vino* Sed *qui periculis defuncti sunt, diu lecticis decumbunt, & vbi surrexere, stupidi reliquum vitæ tempus degunt.*

Ixia. CAP. XXI.

IXia, quæ vlophonon appellatur, inter potandum aliquid ocymo simile gustu & odore redolet: vehementem linguæ inflammationẽ excitat: mentem mouet: omnes excrementorum exitus supprimit: strepitum cum animi deliquio ciet, ijsq; intestina latrant, nec egeritur quicquam. Post vomitionem aluumq; resolutam, auxiliũ præstat aqua, in qua absinthiũ maduerit, ex vino largiore, aut aceto mulso pota: rutæq; syluestris semen, aut laseris radix: item tragorigani decoctum, cum aliqua supradictorum, aut lacte, aut resina terebinthina, aut nardo, aut castorio, aut laserpitio, quorũ singuli oboli conueniunt. Quin & nuces in glandes ex vino, cum resina, castorio, & ruta tritæ, ita vt singula drachmæ põdus æquent. Itidem chameleæ aut thapsiæ aut absinthij succi sicilicus cum aqua mulsa, & acetum calidum potum.

Cerussa. CAP. XXII.

CErussa suo colore proditur: sumpta enim, mox palatum, gingiuæ, lingua, & commissuræ dentium, candore quodam inficiuntur: singultus, tussim, ac linguæ ariditatem excitat: ijs extrema frigescunt, mens labat, membra torpescunt. Quibus dare conuenit aquam mulsam, aut ficuum aut maluæ decoctum, aut lac calidum, aut sesamam ex vino tritã, vel lixiuiam ex sarmentis factam, amaricinum oleum aut irinum, persicorum ossa cum hordei decocto: columbina oua cum

thure, aut hordei decocto, aut prunis, aut gummi quod ulmus plorauit, aut humor quem ulmea folia reddiderunt, cum tepida aqua: sed tum quoq; vomant. Conuenit etiam thapsiæ succus, aut scammoniæ, cum aqua mulsa potus.

Fungi. CAP. XXIII.

FVngorum alij genere, alij copia lædunt: omnes tamen strangulatus suspendio similes concitant. Quibus confestim succurrendum: communiter ex oleo vomere cogendi: mirificè iuuat lixiuia ex sarmentis aut pyrastri surculis, epota cum sale, posca & nitro. Fructus, aut folia pyrastri cum fungis decocta, strangulantem illam vim auferunt, esitataq; eisdem auxiliantur. Aduersus fungos gallinacea oua cum posca prosiciunt, adiecta aristolochiæ drachma: item absinthium cum vino melleq; sumptum, & ex aqua potum: apiastrum ex nitro, panacis radix & semen in vino, fæx vini cremata cum aqua, atramẽtum sutorium ex aceto: radix, vel sinapis, aut nasturtium esu prosunt.

Gypsum. CAP. XXIIII.

LApidescens gypsum strangulationem creat: quare eadem proferenda sunt, quæ mansis fungis, auxilia, & ad hæc maluæ decoctum, quod etiam olei vicẽ pensat: vtpote cum pingue sit, euomendo lubricas vias & faciles reddit, deradiq; corpora non sinit. Quod vbi duratur in lapidem, gypsum efficit. Quinetiã prodest oleum ex aqua

mulsa, aut ficorum decocto: & lixiuia è ficulneo cinere, aut sarmentis facta, cum vino copiosiore pota: & origanum aut thymum cum lixiuia, aut aceto, aut passo: hiq; decocto maluæ proluendi.

Sanguis taurinus. CAP. XXV.

T*Auri recens iugulati sanguis epotus, spirandi difficultatem strangulatumq; concitat: faucium tonsillarumq; meatus cum neruorum distentione præcludit: lingua rubescit: dentes inficiuntur, & quædam concreti sanguinis vestigia, inter eorum commissuras restant. Quare vomitum vitabimus: sanguinis enim globi attractu illo in sublime relati, magis gulæ inculcãtur.* Da*ri ergo opus est quæ concretum sanguinem discutiunt & aluũ subducunt.* Gro*ßi lacteo succo turgentes ex posca, & nitrum per sese, auxiliantur: nec secus coagulum omne cum aceto & laserpitij radice, aut lasere itidem & braßicæ semen, & è cinere ficulneo lixiuia: conyzæ folia cum pipere, & rubi succus ex aceto.* Aluus resoluenda. Ii*s qui seruantur, stercorosa & fluida per sedem egeri consueuerunt. Stomachum aluumq; hordeacea farina ex aqua mulsa perungere oportet.*

Lac coagulatum. CAP. XXVI.

E*Os qui coagulatum lac hauserunt, frequens illico strangulatio inuadit, quòd in globulos quosdam lac coalescat. Quibus iuuandis pro antidoto, coagulum ex aceto damus, & bibere sæpius cogimus.* Damus *& calaminthæ folia arida,*

da, item succum: aut laserpitij radicem, aut laser cum posca: thymumq́; ex vino, & cum luto suo lixiuiam. Sed nulla salsilago obijciatur, quoniam magis lac coiret, & in caseum densaretur. Neque illos vomere conuenit: siquidem concretum lac sese in gulæ angustias insinuans, strangulat.

Argenti spuma. CAP. XXVII.

SPuma argenti pota, stomacho, ventri, & interaneis grauitatem cum magnis torminibus adfert, & nonunquam pondere suo intestina vulnerat, vrinamq́; supprimit: corpus intumet, plumbeamq́; deformitatem concipit. Quibus subuenit secundum vomitionem, potum syluestris hormini semen, myrrhæ drachmæ octo, absinthium, hyssopum, apij semen, aut piper, aut ligustri flos ex vino: aridum palumbis fimum, cum nardo & vino.

Argentum viuum. CAP. XXVIII.

ARgentum viuum potum eadem quæ spuma argenti infert, eisdemq́; vtendum auxilijs. Lac copiose potum auxiliari constat: sed postea euomant, qui hauserunt.

Calx, Sandaracha, Auripigmentum. CAP. XXIX.

CAlx, Sandaracha, & Auripigmentum, pota aluum & intestina cum vehementi erosione excruciant. Præbenda cuncta quæ suo admistu illorum acrimoniam hebetãt, ac soluunt, & facilem lubricamq́; aluum reddunt, cuiusmodi ibisci & maluæ succus est: natura enim vtrique perlubric

brica. Dandum decoctum seminis lini, vel semen tragi herbæ, vel oryzæ, lacq; cum aqua mulsa copiosum, iura pinguia, & boni succi.

Lepus marinus. CAP. XXX.

QVi leporem marinum biberunt, piscium virus olent: procedente tempore, aluus dolore afficitur & vrina sistitur: et si quando eam reddere contingat, purpureum colorem referet. Omne piscis genus auersantur, & odio habent: fœtido ac graui sudore manant: biliosus vomitus, interdum sanguini promiscuus, subsequitur. His dandum lac asininum, vel passum continuè, aut radicis maluæ foliorumq; decoctum, aut trita cyclamini radix cum vino, aut veratri nigri, aut scammonij succi drachma, cum aqua mulsa, puniciq; mali acinis. Cedria cum vino efficax est: anserinus sanguis, vt tepebit, potus. Sed cum pisces omnes respuant, aspernẽturq;, solis fluuiatilibus cancris vesci possunt, bibuntq́; eos admisto vino, adiutiq; ab his percoquunt. Cumq́; appetere & comesse pisce cœperint, suæ salutis indicium habent.

Rubeta & paluſtris rana. CAP. XXXI.

RVbeta aut rana palustris assumpta tumores ciet, pallor corpus vehementer decolorat, vt planè buxeũ spectetur, spirandi difficultas torquet, & grauis halitus oris, singultusq́; & inuita interdum geniture profusio cõsequitur. Adiuuan

iuuantur secundum vomitionem multo meri potu, & arũdinis radicis binis drachmis, aut cyperi totidem. Breuiter, *cogendi sunt vt vehementi ambulationi & cursui se credant, ob torporem quo corripiuntur. Quinetiam quotidie lauandi sunt.*

Hirudo. CAP. XXXII.

D*Euoratæ cum aqua hirudines, si ori ventriculi adhærent, tractione partium, nonnullam suctionis imaginem præbent: eo enim argumento hausta hirudo deprehenditur.* H*as muria sorbitione excutit, & cyrenaicus succus, aut laser pitÿ folia, aut betæ, cum aceto, aut pota niuis glebula, cum posca.* N*itrum ex aqua gargarizatur, aut atramentum sutorium aceto dilutum. Si faucibus hæreant, iniecta lupinorum farina, aqua frigida ore cõtineatur, & ad eam hirudines exiliẽt.* P*rouidendum etiam ÿs, quæ etsi ferendi auxilÿ gratia tradantur, non minora tamen cæteris venenis pericula sæpius adferũt.* Q*ualia sunt album veratrum, thapsia, elaterium, agaricum nigrum: siquidem ea strangulatus concitant, aut immodicas deiectiones mouent.* Q*uibus ea medentur quæ in fungorum mentione & similibus retulimus.* N*imios autem deiectionum impetus, medicamentis quæ excrementa supprimunt coërcebimus.* N*eque negligenda quæ parũ quidem nocere vidẽtur: interim verò vitã in discrimina agunt.* Q*uo in numero sunt syluestris ruta, gith, nouæ glacies, pappi recẽtes: flores autẽ sunt eius spinæ quæ cactos dicitur.*

citur. Eos *qui sumpserint, sola vomitio recreat.*

Domestica nobis. CAP. XXXIII.

AQua frigida abundè pota, aut meracum vinum liberalius epotum, aut passum, præsertim à balneo, aut cursu, aut vehementi exercitatione, strangulatus & dolores infert. In *quibus sanguinis missio protinus, & vacuatio, imminentia soluunt pericula.* Sed de *notis veneficiorum, ac remedijs, & cauendi modo, hactenus dicta sint.* Subiungeremus *etiam antidota necessaria quæ præclarè auxiliantur, quibus vtimur, quale* Mi*thridatiũ est præsertim, & quod sanguine, et quod scinco temperatur.* Verùm *quoniam alijs in locis diligentissimè scripta sunt, hic ab eorum descriptione supersedemus.*

Venenata. CAP. XXXIIII.

DE bestijs quæ virus eiaculantur, & exitialibus venenis, ideò scribere aggredimur, vt tota curationis remediorumq; ratio ad vmbilicũ perducatur: siquidem pars hæc non minus quàm cæteræ aliæ, necessaria est ijs qui artem medicam exercent, vtpote cum adminiculo eorum quæ inibi traduntur, doloribus, periculis, & cruciatibus, plurimisq; alijs malis homines liberari conueniat. Hæc *autem in summa fastidia duo, sicuti ab initio relatum est, distribuitur.* Nam *qui de feris virus inspuentibus sermo differit,* Theriacus *dici solet: qui verò de amoliendis veneficijs,* Alexipharmacus *: quo prius tradito, simul quæ*

sequi signa consueuerũt, præmonstrabimus: tum quæ nonnihil auxilij ferunt. Omnia autẽ in promptu, & ad manum habere artificem oportet, propter vrgentem sæpenumero necessitatẽ: siquidem pauca è venenis & virulentis animantibus, tarda & grassantia sensim pericula cient, ita vt dilationem admittant: pleraq; verò præsentaneam perniciem afferunt. Hominum autem partim malè alijs cogitantes, ingenita prauitate maleficiũ ita temperant, vt spatium curanti liberum non relinquant: partim sceleris admissi conscientia, aut tristi aliquo euentu oppressi, hausto sponte veneno, mortem sibi consciscere conãtur. Qui postea deprehensi, aut resipientes, & vitæ cupidi, præsentaneam opem poscunt. Non desunt qui hostiles sagittas illinentes, aut fontes aquasq; puteanas hac labe polluentes, certam & ineuitabilem aduersarijs perniciem moliuntur. In quibus ipsis etsi maleficium non subitò, sed aliquanto pòst grassari natura sua comparatum est, tamen nisi primo quoq; tempore coërceatur, & remedijs subinde excipiatur, frustra tandem succurritur, occupatis iam corporibus exitiali vi veneni. Proinde non vulgari industria diligentiaq; in ea re vtendum est, vt quod in alijs incommodis ars consueuit, in his quoq; salutem mortalibus præbeat. Quin & apud priscos genus hoc vnum existimabatur esse eius partis, quæ medicamentis pugnat: sed recentiores id ipsum discreuerunt, nominantes

præc

præcautionem, & modum præcauentem, salubris sanantisq; medium statuentes, parua & leui supra modum persuasione decepti. Siquidem treis in humanis corporibus constitutiones esse contendunt: vnam, qua sani degimus: alteram, qua sinistra valetudine corpora laborant: tertiam, quæ medium inter vtrasque locũ sibi vendicat. In qua positi, sanitatem specie mẽtiuntur, facileq; in morbos & pericula concidunt, ob vim corruptricem quæ corporibus nostris incumbit: quemadmodum in ijs videre licet, quos excandescens rabie canis momorderit, necdum tamen aquam horrent. In ijs quoq; qui cantharidas hauserunt, sed nondum vrinæ tormento cruciantur. Tripartitò igitur artem digeri, tripliciq; corporis constitutioni meritò respõdere tradunt. Salubrem partem esse volunt, quæ sanitatem tuetur: præcauentem, eandemq; prohibentem, quæ obstat quo minus in morbos incidant: & sanantem, qua vitia discutiuntur. Quibus ita responderi potest, quòd primũ ex ista ratiocinatione non treis corporis tantum, sed quatuor haberi constitutiones fatendum esset: quippe vt aliqui sunt, qui necdum morbo laborant, morbo tamen maximè ob impendentem causam sunt obnoxij: ita sunt, qui iam priore morbo defuncti, nõdum tamen secundæ valetudini restituti sunt: id quod in ijs qui à morbo proximè sese recolligunt, cernere licet, qui virium recreationẽ & robur desiderãt. Sed quem-

admodum curandi ratio ad partem medicamentariam pertinet, ita præcautionem eidem subijci par est. Ad *arcẽdas enim valetudines vehementibus vtimur auxilijs, altiore scarificatu, vstionibus, amputatione, derodẽtibus epithematis, potionibus perniciei occurrentibus, & plerisque alijs.* Verumenimuero *sunt vsque eò rudes nonnulli, vt ne remedia quidem appellẽt, quæ morbos arceãt. Cuius sententiæ inire rationem haud promptum est: etenim cùm verbum ipsum, præcauere, tum agendi modus, omnino auxiliarẽ remediariamq; vim præ se ferunt.* Mirum *verò nisi etiam sua illa distributione partium eos complectuntur qui in pestilentis cœli statu morbo nondum correpti sunt: pesti tamen, propter obuersantis aëris occasionem, opportuni, & in morbum proni redduntur.* Dicere *forsitan quis posset, salubris institutionis præcepta non aliud esse, quàm arcendorum morborum rationem: quippe cum firma reddere corpora, & minus vitijs obnoxia nitamur, vt inoffensa valetudine degant, nec morbis conflictentur.* Neque *id silentio prætereũdum, quod maximè præcipuum, & tanquam caput rei est, non oportere medicinæ partium distributionem, totidem corporis constitutionibus respondere: sed naturas singulorum suis notis seorsum scrutari ac explorare, vt suis locis ostendimus.* Cum *ijs igitur non pluribus agendum.* Il*lud magis adnotare conuenit, affectus qui à vi*-

rul

rulentis animalibus venenisq; contrahuntur, vocari cæcos, id est, quorum ratio minimè iniri potest. Quin & ea quæ eisdem auxiliantur, nulli pariter sunt addicta causæ: quapropter quæstionibus obseruatoriæ artis, & eius quæ ratione fulciatur, annumerari solent. Neque prorsus verum deprehenditur, affectus huiusmodi cæcos esse. Nam quod semper se protrahit, & nullum in quibusdam necessarijs vsum exhibet, haud facili coniectura colligi potest: etsi naturæ proprietate prorsus cæcos eos affectus concedimus, qui ab exitialibus venenis, & animantibus quæ virulento morsu sæuiunt, cõtrahũtur. Nam quod ad opus nonnullum vsum præbet, datq; medendi occasionem, neque imperceptibile, neque cæcum, nullíve causæ obnoxium reputatur: sed magis ab ipso quis impulsus, demonstrationem se habere, & opinionem de abditorum cognitione cõfirmare poterit. Nam etsi sæpe minora sunt, quàm vt sensibus percipiantur, euidenter tamen ex ipsis inter se collatis deprehẽduntur. Diocles autem in eo commẽtario quem Plistarcho dicauit, satis modos perstrinxit, ad verbum ita scribẽs: Nosse quis hoc potest cum in alijs non paucis, tum in viperis, & scorpionibus, & reliquis id genus, secum animo reputans, vt quamuis exiguo sint corpore, vixq; conspectui subijciantur, magnorum tamen discriminum ac dolorum causas inferunt: quorum nihil præter quãdam corporis exiguitatem,

vimq́; præ cæteris animantibus datam illis, facile fuerit spectare. Quanta enim ea moles corporis est, quæ à scorpij ictu, & aliorum id genus venenatorum, quæ nos morsu conficiunt, attingitur? quorum aliqua vehementes cruciatus excitant, alia erodunt, & putredines cient, nec desunt quæ præsentaneam perniciē moliātur. Aut quantulum est quod à phalangij morsu ingeritur, & vniuersum corpus excruciat? neque enim quis magnitudinem ipsorum deprehendere posset, cùm prorsus exigua mole constent. Ergo quòd hæc ad affectus referantur, constitit inter omnes. Verùm quòd exactè deprehensum sit, vim quandam ipsis inesse mortiferam, quæ insinuata corporibus molestiarum, quæ exoriuntur nobis causa sit, in confesso est, & omniū consensu persuasum. Nec quisquam inuenietur vsqueadeò contentionis studio flagrans, qui aliunde exoriri molestias asseueret, quàm à materia mortifera partem corporis attingente. Porrò id erat quod inter vtilia artis opera in omni opere dicere oportuit, quænam res opus hoc efficiat, vt nihil prorsus nos lædat, incomprehensa communis causæ quæ proprijs inest ratio: quandoquidem tum euidēter indicari possit cum deprehensa est. Ideò Erasistratus empiricorum pertinaciam graui cauillatione incessens, cæcis affectibus causas assignauit, inficiatus his communem, & supremam morborum causam incomprehensibilem esse: & hanc in eo quem de causis

scrip

scripsit commentario aptißimè prodidit, candido signatam lapillo. Nec ferendos eos esse censuit, qui se dicant in quibusdam, vt in venenis, serpentium ictibus, & cæteris id genus trita medendi ratione contentos esse. Neque satisfacturam sibi obseruationem eam, quæ à causarum comprehensione separata est. Primum enim genere comprehendi facilè possunt. Quòd autem sit letifera vis, corporaq; permutans, ita vt perimat, ex ijs quæ per genus, non per speciem vagantur, curationem indicat, qua hæc hebetare, & prorsus expugnare liceat. Cùm verò subiungit: Ad aquam dulcem, & potui idoneam venit quis, & ante obseruationem ad vomitum, ad vulneris dilatationem, ad demorsæ partis suctum, cucurbitulas adfixit, partem incîdit, vrẽtia medicamenta, aut ea quæ vim eãdem adipiscuntur admouit, postremò partem amputauit: secũ reputauit medicamina, quæ per summam cutim ferre, & applicari solita, immissæ ad intima perniciei repugnarent. Hæc itaque quæ disseruit Erasistratus, veritati consentanea sunt, nec arti refragantur. Sed methodicos demirari licet, qui mortiferam vim corporibus illapsam negotiorum, quæ ipsa faceßit, esse causam diffiteantur, verùm rudiusculè nomini attendunt. Nam apud ipsos palàm immissa vis φθοροποιὸς, id est mortifera, nominatur: φθοροποιὸν autem nullius officij alius esse potest, quàm causæ. Aiunt hæc nomina, μαρσιππ☉, & ἀνα-

καλύπτειν, esse reliquis omnibus similia, in quibus partes quædam dictionum non pro virtute, sed nuda enuntiatione comprehenduntur. Enimuero quem admodum in his vocibus μαρσιππος & ἀνακαλύπτειν, partes neque certos neque principes retinēt significatus: sic in hoc verbo φθοροποιεῖν partes productionis gratia, non pro virtute coaluerunt. Hinc ad causarum differentias transeunt, affirmántque causarum aliquas euidentes esse, quæ dum aduersam valetudinem crearunt, separantur: cuiusmodi sunt frigus, labor, æstus, & similia. Quasdam continentes, quæ permanent postquàm morbum excitarunt, hoc est, quibus præsentibus, & effectus eorum adsunt: increscentibus, effectus augentur: decrescentibus, minuuntur: & cum desinunt, ijdem finiuntur: quibus solis ac per se manentibus, effectus quoque ipsi manent. Talia quidem receptissima sunt causarum discrimina, quorum nulli phthoropœon subijci potest. Euidens enim causa non est, quoniam morbus ipse permanet, nec ipsa à corpore separatur. Nec continens causa dici potest, cum magna ex parte hic adsit: quemadmodum accidit ijs qui à rabioso cane sunt demorsi. Quòd si neque euidens causa neque continens fuerit, neque per se, neque alterius consortio causa erit. Quòd si à nulla causarum differentia phthoropœon deducere possumus, consequitur, vt neque causam esse fateamur. Quòd aut

autem asserunt, vocabula quædam in se non habere partes rerum significatrices, sed nuda, & simplici pronuntiatione ficta esse, fateri necesse est. Verùm non omnia, sed perpauca talem nancisci conditionem existimandum est: neque enim ποιεῖν in hoc nomine φθοροποιὸν perinde atque assumptitia profertur, sed longè principem obtinet significationem. Quemadmodum enim φθορᾶς, id est corruptionis, nomen mutationem in peius significat, sic hoc verbum ποιεῖν sumi debet, vt nihil amplius ex eo quod hanc dictionem φθορὰ secum habeat, declaret: neq; prorsus id significat, quod omnes palàm audiunt, & huic simile redditur, παιδὶ ἔχειν δίψος. Si dant à corruptione sanis fieri morbum, concedunt vtique vim in huiuscemodi verbo ποιεῖν subesse, siquidem aliquid est quod corruptionem efficiat. Omne autem quod aliquid efficit, ostenditur per singulas causas quæ corporibus subijciuntur, idq; tam in letalibus venenis, quàm in ijs quæ corporibus ingeruntur. Verùm nonnihil subiacere causarum differentijs produnt. Quinetiam aberrarunt, non exactam diuisionem assumentes. Qui verò se dogmaticos profitentur, causam esse partim præparantem, partim continentẽ asserunt: vt inguinum vlcus, & inguinariã febrim, & quæ affectui tum assistat, tum etiam separetur, vt à fractis præcipitatio. In summa, quoties quidpiam suapte natura causa fuerit, nec vlla diuisione cõprehenditur.

vitiosum est, neque causæ adscribitur, eorum quæ idem genus sortiuntur. Sed quòd phthoropœon causa sit, nomen ipsum argumento est, & in ijs quæ contingunt apertius ostenditur. Quid aliud causæ arbitrantur esse post impressum à serpentibus ictum, quàm ex animante vim, & illapsum in corpora virus? Neque enim frigus, neq; æstum, neque sectionem corporis, neque cruditatem, neq; aliud quicquam simile causari possunt. Verùm quoniam causarum differentijs gaudent, & aliquas continentes, alias euidentes appellant, ipsis dicendum, vtroque istorum modorum euidentem quidem causam esse, quod affectum præcedit, & quod corporis substantiam præoccupat: continentem verò, quod morbis præsentibus adest, qua separata recedunt, quæ cum ipsa euenerant. Sed de ijs hactenus. Statuendum itaque mortiferam vim intrinsecus manifestissimã esse causam, ipsamq; principem facere scopum oportet. Et antequam ad ima decumbant morbi, varijs modis est certandũ, donec vis tota corporibus excutiatur. Modò enim reuocari debet ea parte, qua pestis intrauerit: modò aliqua alia, præsertim principatum non obtinente, antè coërceatur, quàm altius irrepens viscera tangat: aut eius pernicies eluatur, retundaturq;, cùm iam membratim peruagatura est. Itaque venena si hausta sunt, crebris vomitionibus: si morsu impressa, scarificatione, affixis cucurbitulis, exuctu, carnis circunscriptione,

ne, nonnunquam amputatione extremæ partis, euocantur. Retinentur *verò infusione, & imposi=tu medicamentorũ acrium cohibentur.* Hæc *simul vtique arcere virus, & eluere possunt.* Restin=*guuntur, & euincuntur meraciore potu, aut passo nulla aqua diluto, vel contrariorum esu, quæ acri=monia sint prædita.* Postremò *deiectio alui, euo=catus sudor, & alia quædam in commune, quæ membratim demonstrabimus, auxiliantur.* Ve=*rumenimuero non letiferam modò materiam, sed & magnitudinẽ, & tempus, pro scopo considera=re oportet.* Etenim *ab ijs remedia quàm plurimũ discrimen capessunt.* A *magnitudine quidem, cum nonnulla ex venenis, & virosis animalibus pericula minantur: alia putredines altas aut ex=teriores excitant: alia vehemẽtissimos dolores aut cæcos cient: alia vix medicamentis cedũt, & ma=gis minúsve molestias excitant.* Oportet *autem ea, quæ pericula ferunt, peruicacioribus auxilijs expugnari: & minus infesta, mitioribus.* Quippe *absurdum fuerit in grauioribus, segnioribus me=dicamentis homines in discrimẽ adducere: in mi=noribus verò, vehemẽtium auxiliorũ iniuria cor=pus lacessere.* Finitio *à temporibus in promptu est: hoc enim subitò in pericula, & præsentes mo=lestias adducit, illud verò sensim, & dilatás in diem longam aut breuiorem producit.* Itaque *in acutis quidem confestim multa simul auxilia re=præsentari oportet: reliquis, paulatim.* Hæc *quæ*

dam artis formula breuiter definita sint. Iã mem- bratim rem prosequamur.

Signa rabiosi canis, & demorsorum ab eo. CAP. XXXV.

DE *rabiosi canis morsu sermonem alijs præ- posuimus, quòd id animal domesticum ac frequens esse consueuit, & in rabiem sæpius agi- tur, ac perit, ab eoq́; caueri difficile: inde pericu- lum ineuitabile hominem manet, nisi multis vtatur auxilijs.* Canis *plerunque flagrantissimis æstibus in rabiem efferatur: interdum quoties frigora incesserunt.* Rabiosus *autem potum, & escam auersatur: largam spumantemq́; pituitam naribus, & ore proijcit: toruè & solito tristius intuetur: in omnes passim sine latratu irruit, & æquè feras hominesq́;, tam familiares, quàm igno- tos mordet: nec protinus infestum quicquam in- fligit, nisi, vt vulnus, dolorem: exinde morbus ille, qui ab aquæ metu hydrophobicus Græca est voce appellatus, contrahitur. Euenit autem cum disten- tione neruorum, totiusq́; corporis rubore, præ- sertim faciei, cum sudore, & languore quodam.* Aliqui *auræ splendorem fugiunt: alijs sine vlla doloris intercapedine vexantur.* Sunt *etiam qui canum more latratus ædant, & obuiam factos morsu adoriuntur, ac mordendo simili vitio labe- factant.* Proinde *ex ijs qui hoc vitium senserint, neminem seruatum vidimus, nisi forsitan ex hi- storia vnum aut alterũ euasisse audiamus: siqui- dem*

dem Eudemus ſuperaſſe quendam affirmat. Themiſonem aliqui demorſum in hunc furorem incidiſſe, & euaſiſſe fatentur. Alij ipſum cùm amico aquam expaueſcenti morem gereret, & officium exhiberet, quadam naturarum cõcordia ſimilem contraxiſſe affectum: ſed poſt multos tandem cruciatus ſeruatum extitiſſe. Moleſtiſſimum itaque genus morbi, à quo multos, antequam ipſam experirẽtur, vindicauimus: & complures ab alijs medicis ſeruatos nouimus.

Remedia demorſorum à cane rabioſo.

CAP. XXXVI.

R*Atio medendi duplex: vna communis, qua vtendum in omnes morſus, quos virulentæ animantes impreſſerũt: alia peculiaris priuataq́; eorum dũtaxat quos rabioſi canes momorderint: quæ nonnullis quidem ſummam opem ferre cõſueuit: alijs verò inutilis, maximè qui ex multo iam tempore ictum acceperunt. Quæ ad hanc pertinent, primum exponemus, deinde curſim perſtringemus, quæ ad communem medendi rationẽ pertinent. Cancros itaque fluuiatiles in ſarmentis albæ vitis cremare oportet, & cinerem eorũ quàm minutiſſimè tritum habere reconditum: itidẽ gentianæ radicẽ tuſam cribratamq; reponere. Quoties autẽ canis rabioſus morſum intulerit, in quaternos cyathos meraci vini, bina cineris cancrorum cochlearia, vnumq; gentianæ conijciantur: hæc in polentæ dilutioris modum ſubacta, quatri-*

duo

duo bibantur. Inter principia medicamentũ hoc modo detur. Atqui si ab illato morsu bini ternive dies fluxerint, curationem auspicabimur à triplicato pondere, supra id quod ab initio retulimus. Optimum hoc aduersus rabiosorum morsus auxilium, quod & plerisque vnum satisfecit, eoq; cum fiducia vti licet. Sed vt alijs etiamnum auxilijs contra ineuitabile periculum muniamur, nihil cæteris vti prohibet. Satius autem multo fuerit etiamsi in vanum recidat, medicamentorũ inhumanos tolerare cruciatus, quàm per inertiam ac desidiam in discrimen adduci. Nec ita in demorsis à rabioso animali maiora vulnera vereri oportet, vti minora, & vlcusculis cutis similia: quippe maiori vulnere confertim copiosus sanguis emanãs, potest nõnihil virulenti liquoris exhaurire: quod in minoribus non accidit: quin à maioribus abscedentes carnes hinc auferre, & labia acie scalpelli circunscribere, & prehensam hamulo aut vulsella carnem amputare oportet. In vtrisque circumstantia loca altioribus vlcusculis scarificanda, vt copiosior sanguinis vacuatio arceat, ne venenum membratim insinuetur. Cucurbitulæ cum multa flamma agglutinatæ id iuuamenti præstant, vt veneni vis extrahatur. Contra virulentos ictus, vstio expeditissimum est auxilium, vtpote cum ignis cætera viribus præstet, simul quòd virus domet, & ferri penitius non patiatur, simul quòd pars ignem experta, postea non vulgare fundamen-

men

mentum curationi futuræ præbeat, manente diu-tius exulceratione. Animaduertendum ex eo tem-pore cum crustæ decident, ne vlceris oræ coale-scant, & cicatrice induantur, sed si fieri potest ad multum, idq; præstitutum tempus, vlcerationes & sordidas adhuc & inflammationem minantes, prorogari conuenit. Quod inditum ijs salsamentũ optimè præstabit, & syluestre allium detritum: item cepæ, succusq;, præsertim Cyrenaicus, aut qui Medicus, aut Parthicus appellatur. Tritici grana tam mansa quàm non mansa imponantur: siquidem subacta pistáve à perfusione vulnera di-latant. Sunt qui à mandentium ieiunio, sibi ali-quid asciscere arbitrentur, quod suapte natura resistat: verùm id certum non est. Cæterùm tem-pestiuus eorum vsus minimè est contemnendus. Si verò, quod persæpe accidit, ante dies præfinitos cicatrices coirent, committerenturq;, manum po-stulabunt: nanque eas diducere, carnemq; scal-pello circinare, aut iterum inurere, expedit. Vbi verò propositum tempus præterijt, vlcus ad cica-tricem ducendũ, & emplastro, quod è salibus con-ficitur, locus comprehendendus: nec multo pòst si-napismo vtendum.

Ratio victus in morsu rabiosi canis.

CAP. XXXVII.

Q*Væ ad partem istam pertinent præsidia, ita se habent. Cæterùm victus rationem ex ijs quæ veneno aduersantur, cõie*

ctura

ctura quadam colligere oportet, simul vt veneni vires hebetet restinguatq́;, simul vt arceat, quo minus ad intima pernicies illabatur. Etenim assumpta perniciosarum virium penetrationi resistunt. Quorũ vtrunq; præstare potest vini meracioris, paßi, et lactis potus: quippe qui hæc omnia capiunt ad curam, nonnihil veneno obijciũt, quod omnem eius acrimoniam obtundat. Simili modo alliorum, porrorum, ceparumq́; cibus: quòd ea difficulter conficiantur, vixq́; aboleantur. Nam multos dies huius cibi qualitates remanẽt, quo tẽpore nec euincuntur, nec permutãtur à mortifera vi, sed contrarijs illa vis expugnatur. Cui rei antidotorum vsus accommodatur, & theriaces, Mithridatij, & eius quod eupatorio temperatur. Denique omnium quæ magnam aromatũ partẽ sibi vendicant: quippe aromata omnia viribus & substantijs ægrè permutantur: quare in corporibus euincunt. Victus ratio hoc modo se habet: Nosse conuenit, pauorem aquæ non stato definitoq; tempore exoriri: plurimum tamen ad quadragesimũ vsque diem neglectus differri consueuit. Post semestre etiam nonnullos inuadit: quendam post annum aquam horruisse constat. Quæ nobis visu cõperta fuere. Narrant & aliquos post septennium aquæ metu fuisse tentatos. Inter principia demorsorum à cane rabiosa curandi ratio talis est. Verumenimuero si ea quæ retulimus auxilia, primis diebus prætermissa fuerint, nec scalpro carnem
cir

circinare, nec vstionem experiri operæpretium est. Non enim quod iam pertransijt, satis euocare possent. Nulla vtique istius rei occasio aut vtilitas, sed in cassum corpora doloribus sternentur. Alter verò curationis modus accedat. Deiectio magnum præbet iuuamentum, vt pote cum mouendo, corporis habitum transmutet: & quæ colocynthidem recipit hiera. Item lac schistum, quod simul deiectionem moueat, & venenum domare poßit. Cibi acres, & meraculi potus, quibus vis veneni vehementer retunditur, quotidie sumi debent. Cæterùm sudores ante cibos, & post etiam ciendi. Dropacismi sinapismiq; alternatim per corpus totum adijciendi. Sed longè omnium efficacißimum auxilium hellebori smus cognoscitur, quo cum fiducia non semel atque iterum, sed frequentius ante quadragesimum diem, vel post hoc tempus vti licet. Tantam enim vehementiam hoc auxilium habere fertur, vt quidam qui iam aquæ metum sentirent, sumpto helleboro, simul ac primum morbi impetum experirentur, fuerint seruati. Nam & iam vitio tentato nemo vnquam seruare potest. Itaque primum curam contra rabiosi canis morsus breui sermone exposuimus: iam ad alia, quæ venenatis morsibus sæuire consueuerunt, transeundum. Notas vno contextu, deinde communem medendi modum, qui omnibus conuenire poßit, explicabimus. Cursim deinceps subiungemus ea, quæ sua proprietate nonnullis auxilium

lium

lium præstare possunt. Postremò subnectentur etiam venenata, quæ nullis cedunt remedijs.

Notæ eorum, qui à venenatis demorsi sunt. CAP. XXXVIII.

DEmorsis à phalangijs locus quidem ipse, quasi ab impacto aculeo rubet, nō intumescens, nec per ambitum calidus est, sed mediocriter humescit: vbi verò contrariorum occursu refrixit, consequitur corpore toto tremor, distentiones poplitum & inguinum, conuulsionibus nō dissimiles. In lumbis collectio exoritur, & perpetua vrinæ libido lacessit, multaq; reddendis excrementis colluctatio. Vniuersa cute frigidus sudor emanat, collacrymant oculi, offusisq; nebulis caligant. Si scolopendra aut dicta ophioctene, morsum intulit, locus per ambitum liuore sugillatur, & computrescit: interdumq;, licet raro, fæculentus atque ruber cernitur. A morsu ipso exulcerari locus incipit, vlcusq; id negotium exhibet, ferè remedijs inuictum: præterea toto corpore prurigo sentitur. Scorpionis morsu inflammari statim incipit locus, & indurescit, ac intentus rubet, vicissimq; dolore premitur. Modò siquidem exæstuat, modò frigore occupatur. Labor repentè fatigat, & aliquando meliuscule habet, aliquando vero recrudescit. Consequitur sudor, horroris sensus, & tremor. Extremæ corporis partes refrigescunt, inguina extolluntur, per sedem flatus exeunt, capilli eriguntur, pallor mem-

bra

bra decolorat & dolor, tanquam ex pungente acu, per vniuersam cutem sentitur. Si marina pastinaca percußit, protinus accidunt molesti dolores, aßiduæ conuulsiones, laßitudo, & imbecillitas. Mens *percußis labat, postea obmutescunt: oculi caligant.* Percussus *autem locus in ambitu cum vicinis partibus denigratur, & ita obstupescit, vt tangentem non sentiat.* Hunc *si quis premat, atra sanies, crassa & male olens excernitur.* A *mure araneo percußis, circa morsum in orbem inflammatio exoritur, nigraq́; pustula, diluta sanie turgens, exurgit: proximæ partes liuent.* Rupta *pustula, depascens vlcus, non ei dißimile quod serpit, occupat.* Intestinorum *quoq; tormina, difficultas vrinæ, & frigidæ asperginis offusio consequuntur.* Si *vipera momordit, corpus intumet, vehementer arescit, subalbidumq́; colorem concipit.* Sanies *à vulnere profunditur, primum suppinguis, mox cruenta: pustulæ adustis similes erumpunt: & antea depascens vlcus, quod in proxima repens, non summa modò corporis, sed intima quoq; corripit: gingiuæ ijs cruore suffunduntur: inflammatio circa iecur erumpit: tormina & biliosi vomitus sequuntur.* Sopor, *tremor, & vrinæ difficultas accedit, & frigidus sudor offunditur.* Consimilia *eueniunt ijs qui à cæcilia nomine, aut amphisbæna demorsi sunt, eademq́; ferè auxiliantur: quare hoc venenũ priuatam descriptionem sortitum non est,*

neq; visum est dignum quod alio genere comprehendatur. Adryino morsis pustulæ molestiáq; dolores incidunt, præsertim quà dilutæ saniei emissarium subest: quinetiam erosio, torminaq; consequuntur. Ab hæmorrhoo ictis vehementes cruciatus accidunt, qui angusta contractaq; corpora ex continuo dolore reddunt. Ex plaga copiosus cruor effluit, & quacunq; parte corporis cicatrix vlla fuerit, ea sanguine manat. Excrementa per aluum cruenta eÿciuntur, profluensq; sanguis in globos coÿt. A pulmone sanguinem extussiunt, & in vomitiones effusi sine remedio commoriuntur. Quos dipsas percussit, solutus ac non constrictus tumor premit, sitisq; vsq; eò pertinax, vt satiari non possit, ac sine vlla intercapedine excruciet et si potum pleno ore affatim trahant, illico in eandem sitim relabuntur: proinde toto habitu similes sunt ÿs qui antea potus nihil hauserint. Quare propter continuã sitim, & prester, & causon, aut dipsas appellatur. Ab natrice demorsis vlcus dilatatur, & liuidum ac ingens euadit. Sanies ex eo multa, & atra, & malè olens, non secus atque ÿs quæ serpunt vlceribus, expuitur. Cenchri morsum, qui viperino ictui similis est, putridum vlcus sequitur. Carnes antea, vt in aqua inter cutem, prætumidæ, defluunt. Lethargo corripiũtur, & veterno pressi somnos captant. Erasistratus eos iocinere, intestino ieiuno, coloq; conflictari author est. Quippe dis-

dissectis ipsis, omnes ferè partes corruptæ repe=riuntur. A ceraste percussis locus attollitur, cum duritia pustulosus. E plaga sanies profluit, modò atra, modò pallidior: sed toto concretu va=ricosus intumescit: genitale intenditur: mens la=bat, & oculorum caligo exoritur: deniq; rigore neruorum distenti commoriuntur. Ab aspide ictus vulnus exiguum prorsus, quasi ab adacta acu citra tumorem conspicitur: sanguis exiguus ille quidem, sed ater distillat: caligo velox ocu=los obnubit: labor in totum corpus multiplex, omnino leuis, & non sine voluptate consequitur. Ideo Nicander perpulchrè cecinit: At vir perit absq; labore, virens atq; discolor: mediocris stoma=chi dolor afficit: frons perpetuò reuellitur: genæ contremiscunt, quasi sine sensu in somno vacil=lent. Hos mors tollit, ad diei trientem non dilata.

Erasistratus in libro quem de medicaminibus & venenis condidit, de vocato basilisco scitè ita refert, Cum basiliscus momorderit, vulnus ad au=ri colorem efflauescit. Itaq; in plurimis quæ virus eiaculantur, comites notæ ita se habent. Transeun=tes vtiq; ad medendi ratione͂, primum, vt fieri po=terit, de communibus disseremus.

Communis curatio in omnes ictus viru-lentos. CAP. XXXIX.

ADuersus quidem omnem animalis ictum, quod venenum vibrat, oris suctio conuenit. Sugentem verò oportet ieiunum nõ esse, sed & ci=

bum sumpsisse, & vino os abluisse: postea exiguum olei in ore continens plagam exugat. Locus ipse spongia fouendus, deinde scarificandus: sed vlcuscula altius imprimere expedit, quo virosa materies profundo euocetur. Circinatio autem carnis, & sectio, scarificatione longè potentius opitulantur: nanque ab ijs duo peculiaria præsidia fiunt. Vnum, quod virus è loco tollitur. Alterum, quòd eius veneni pars, quæ ad interiora grassatur, cum multo copiosoq; sanguine excernitur. Quòd si locus sectionem non admittat, cucurbitulæ cum largiori flamma adfigendæ sunt. Sed iam de vstione suprà in rabiosorum morsu disseruimus. Si verò icta pars, vtpote extrema, eam sectionem commodè non respuat, præsertim in omnibus serpētium ictibus, vt aspidis, cerastæ, similiumq;, proculdubio amputanda est. Conuenientiora suprà dictis auxilia sunt, quæ epithemata vocant. Imponatur sarmentitius cinis, aut ficulnus, cum lixiuio stillatitio subactus, garo, & acri salsamento: porri, cepæ, & allia modò minutissimè contrita illinūtur, modò cremata vulneribus inijciuntur. Quinetiam dissecti gallinarum pulli, cum maximè tepent, percusso loco applicentur. Nec desunt qui hisce tanquā discordia quadam naturali pugnantibus vtantur: verùm huius rationem inire facillimū fuerit. Gallinæ enim calida natura præditæ sunt, argumento, quòd deuoratum insigne virus conficiunt, & aridissima quæq; semina consum

sumant: item nõnunquam arenas lapillosq́; inglu uie sua deuoratos, dissoluunt. Itaq; *animantis admoti calore adiutus spiritus, ab icta parte impetum capessens exiliensq́; secum venenum exigit.* Nec me *fugit quid in* Aegypto *fieri soleat.* Cum *spicas* Aegyptij *metunt, ollam picis paratam habent, & appensam fasciam: tũc enim maximè serpentium iniurias expauescunt, tum propter spicilegij tempus, tum quòd opacis simul abditæ speluncis & cauernis, densóq; aruorum cæspite delitescunt.* Molestissima *enim animalia & virus eructantia,* Aegyptus *in campis ferre consueuit.* Vbi *ergo aut in pedem, aut partem aliam, morsum intulerunt, qui adsunt, fasciam in ollam picis conijciunt, & semel aut iterum brachium aut crus paulum supra vulnus obligant, & arctissimè duo è præsentibus distringunt, locumq; secantes qua circumactus est laqueus, picem instillant.* Cumq; *satis vulnus excepisse videtur, laqueum resoluunt, & cepis alijsq; suprà memoratis illiniunt.* Præterea *pix liquida cum sale trito & feruente illita, præsentaneo est auxilio, si iugiter innouetur.* Conuenit *& cedria, & fimum caprarum ex vino decoctum.* Locum *aceto calido, calamintha in lotio, maris aqua, aut acida muria decocta, foueri salutare est.* Quinetiam *non desunt emplastra vehementissima, & calidissima, quæ venenum elicere, expugnare, & discutere possunt.* Cuiusmodi *sunt quæ ex sale, aut nitro, sinapi, &*

cachrye componuntur: de quibus consequenter erit tractandum. Erasistratus autem non iniusta reprehensione eos incessit, qui incognitas ad hunc vsum facultates conscripserunt, vt elephanti fel, crocodilíve sanguinem ouaq;, testudinis, & consimilia. Nam cum iuuantia quædam literis tradidisse videntur, planè in hæc sola incidentibus imposuerunt. Quare talia deuitanda sunt, cum difficilè, nisi regia facultate, peruestigari possint: neque, quò nostra fides ijs obstringatur, frequenti obseruatione, sufficiens experimentũ præstiterint. Quæ autem ad communem omniũ vsum pertinent, queq; facilè suppeditari, & omnibus à serpente percußis auxilium ferre queunt, subiungenda videntur. Intubus itaq;, & erica, & astragalus, cum aceto pota, contra omnes serpentium morsus auxiliantur. Item bitumen, & virẽtes platani pilulæ in vino diluto coctæ, & paliuri decoctum: radix aristolochiæ, & eryngij: decoctæ etiam lauri baccæ & deuoratæ, piperq; largius esitatum, ruta, anethum, & cyclaminus: coma porrorum priuatim ex pane, aut allium, aut cepæ, salsamentaq; quàm acerrima: origani decoctum cum vino potum, fœniculi, pulegij, calaminthæ, porrorumq; succus cum melle desorptus. Hæc quidem à plantis conquiruntur. Ab animantibus verò quædam vtiliter peti solent, gallinaceorum cerebella in cibo, leporinum coagulum cum vino, itidem castorij sextans: testes mari-

næ

næ testudinis sumpti multum prodesse tradun-tur mustela sale inueterata inter auxiliaria me-dicamenta est. Commendatur in primis exente-ratu, quæ sale siccescens inueteratur, ex qua bi-nas drachmas cum vino bibisse satis est. Sed de simplicibus, quæ dari solent hactenus. Percussis à serpente prodest alui deiectio, diffluens sudor, vrina copiose reddita. Sunt & compositæ quæ-dam potiones, quæ mira remedia polliceri tra-duntur, vt & opij & myrrhæ singuli oboli, pi-peris sicilicum: ea melle excipiuntur, & instar Aegyptiæ *fabæ dantur cum vino.* Itidem *sylue-stris rutæ seminis, gith, cumini* Aethiopici, *aristo-lochiæ, galbani, singulorum pares portiones tri-tæ, & cum erucæ succo subactæ, digeruntur in pa-stillos, qui drachmæ pondus æquent: dantur ex ijs terni cyathi cum vino.* Hæc *habui de communi-bus auxilijs quæ dicerem.* De *peculiaribus reme-dijs contra bestias quæ venena vibrant, conse-quenter est dicendum.*

Peculiaria remedia virulentorum ictuum. CAP. XL.

INter *ferientium venenatorũ notas nihil de ve-spis & apibus articulatim digeßimus, quòd conspicuæ omnibus forent, & nihil excellens aut notatu dignum in his obseruaretur: inter re-media tamen, earum meminisse nõ fuit alienum.* Igitur *aduersus vtrarunque ictus prodest illita malua, & hordeacea farina cum aceto, ficul-*

neum lac in vulnus instillatum, à muria, aut maris aqua fotus. Phalangiorum ictibus ficul[illegible] cinerem, adiecto sale trito & vino, impon[illegible] tet, aut radicē syluestris punicæ quàm tenu[illegible] tritam, aut aristolochiam cum hordei farin[illegible] & aceto subactam. Vlcera aqua maris proluen[illegible] aut apiastri decocto, foliaq; eiusdem illinend[illegible] uacris perpetim vtendum, & propinand[illegible] rotoni semen, anisum, aristolochiam, cicer [illegible]stre, cuminum Aethiopicum, cedrides tri[illegible] platani corticem, & trifoli[illegible] herbæ se[illegible]en: pr[illegible]tim autem, singulorum ex ijs binas drachmas dare cum vini hemina conuenit. Item myricæ fructus, & chamæpityos, & viridiū cupressi pilularū deco ctum, admisto vino. Sunt qui fluuiatilis cācri expressi succū, cum lacte, assumpto apij semi[illegible] confestim molestijs liberare prodant. Si scol[illegible]dra morsum infixit, sal quàm leuissimè tritus ex aceto vulneri inspargēd[illegible], aut ruta syluestris superponenda. Locus ac[illegible] muria fouendus, & danda in potu aristolochia cum vino, aut serpillum, aut calamintha, a[illegible] ruta syluestris. Percussis à scorpione, præsen[illegible] est auxilio ficulneum lac in vulnus instillatum. Scorpius ipse qui ictum vibrauit, tritus, & pe[illegible]usso loco impositus, suæ plagæ remedium est, ob cæcam quandam naturarum (vt constat) discordiam, quæ antipathia appellatur. Præterea tritus & impositus cum sale, lini semine, & althæa, scorpius conuenit. Sulphur

ignem

ignem non expertum, resina terebinthina exceptum, & emplastri modo adiectum auxiliatur. [illegible] galbanum ad splenij formam ductum, & cala[illegible], quæ trita illinatur, & farina hordei in vino pa[illegible]ta, in decocto rutæ. Semen trifoliæ herbæ trit[illegible] & vulneri iniectũ opitulatur. Hæc ad a[illegible]ectum [illegible]um pertinent. Post hæc quàm efficac[illegible]mis p[illegible]tionibus vtendũ, cuiusmodi sunt arist[illegible]iæ [illegible]æsertim corticis binæ drachmæ cum [illegible]ro [illegible]iana, & pulegium decoctũ, & bac[illegible]cribus [illegible] pauco numero tritæ, & calamintha cum p[illegible] in qua magnopere discoqui debet: cupressus cum vino & ruta, nec secus ficulneum lac, laserpitium, si adsit: sin desideretur, peucedani succo vtendum. Efficax est potus trifolij, & ocymi semen. Horum autem omnium vicem pensat iugis lauacri vsus, euocatus sudor, & dilutæ vini potiones. Ei qui marina pastinaca icitur, omnia quæ de viperarum morsu paulò post referemus, simili modo [illegible]onueniunt. Peculiariter autem ictus à marino scorpione, & dracone inferuntur, qui molestos cruciatus cient: interdum autem, sed rarò, nomas excitant. Quibus absinthij, saluiæ, aut sulphuris ex aceto triti potio subuenit. Pastinaca di[illegible]sa & vulneri imposita, sui ictus medela est. Si mus araneus momorderit, auxiliatur ex galbano spleniũ, per se vulneri exterius impositum, vt medicamenti modo aceto tritum, & hordeacea farina cum aceto mulso illita. Quinetiam mus ipse

qui morſum intulit, ſi diſſectus apponatur, ictus ſui veneficia luit: reſiſtunt quoq; acini dulcis punici decocti, & illiti. Item porri, & allia contrita, necnon aquæ calidæ fotus: ſed hæc ad locum pertinent. Prodeſt potum abrotoni decoctum, maximè ſi in vino detur. Præterea ſerpillum, & galbanum, & eruca vino madefacta, recẽtes cupreſſi pilulæ cum aceto, & cyclaminus ex aceto mulſo, & pyrethrũ cum vino, & chamæleonis herbæ radix. Nec deſunt qui literarum monumen[illegible]a diderunt, tritum murem araneum contra [illegible] ictus commodè bibi. Quam hiſtoriam apud alios inuentam, dignam duntaxat cenſuimus, quæ annotaretur. Alij aſſeuerant demorſum non aliâs exulcerari, niſi prægnãs mus araneus fuerit: tum ſanè auxiliari ferunt. Si vipera morſum impreſſit, fimum caprinum cum vino, ſtudiosè impoſitum opitulatur. Item laurus, & abrotonum, & galbanum ſplenij loco ſuperiectum, & origanum viride inditum. Pulli gallinarum diſcerpti, & confeſtim admoti: erui farina vino ſubacta: radicis cortex vſque eò tuſus, vt in puluerem ſolutus abeat, & ſcilla toſta: detritum chamæmelum hordeaceæ farinæ cataplaſma in aceto mulſo præparatum: ſed locus antè eo calido foueatur. Hæc loco imponuntur. Contra viperinos ictus rubus cum vino prodeſt. Aliqui anchuſam tenui folio conſtantem auxiliari produnt. Leporini coaguli in vino terni oboli bibuntur, & porracei ſucci

hem

hemina in mero; & foliorum apiastri succus, & sylvestris ruta: hæc in vino potari debẽt. Vinum frequenter bibendum, allia mãdenda, & cepæ, & porri recentes, salsamenta acerrima, & opipara. Simplicia hæc sunt. Percussis à vipera præclarè auxiliatur medicamentum, quod myrrhæ, piperis, castorij, floris portulacæ seminisq; , dimidio acetabulo constat: hæc omnia in Cretico passo teruntur, aut in alio probato. Erasistratus in eo libro qui περὶ δυνάμεων, *id est de viribus, inscribitur, pleraque alia tradidit, quæ ictis ab vipera auxilium ferre possunt: inter quæ talia maximè laudantur. Gallinacea cerebella cum vino pota, semen satiuæ braßicæ tritum, & acetabuli mensura cum vino potum. Quinetiam bonũ est digitum in liquidam picẽ intingere, deinde vinum, quo digitus fuerit elutus, bibere. Hæc sunt quæ contra viperæ ictus auxiliantur. De amphisbæna mentionem hoc loco fecimus, quoniam ferè remedijs ad viperas scriptis, percußi ab ea adiuuari soleant. Adryino ictis conuenit aristolochia cum vino pota, trifoliũ herba, radix hastulæ regiæ similiter assumpta, & fructus ex omni quercus genere, & tusæ ilicis radices, & illitæ parti ictæ auxiliantur. Hæmorrhoi dipsadisq; morsus velut immedicabiles à plerisque maiorum deplorati relinquebantur: quare si peculiaribus contra dipsadem remedijs egeamus, cõmunia experiri operæ pretium erit. Protinus autem scarificatione vti,*

vstion

vstionem facere, & si locus patiatur, extremorũ amputatione opus erit: consequenter quàm acerrima cataplasmata admouere, de quibus sæpenumero diximus. Nec *me fugit, acres cibos, maximè à salsamentis, vtiles esse.* Meracæ *potiones & lauacra prosunt, quæ subinde interiecto breui spatio assumenda sunt, priusquam morbi genus emerserit, quo semel erumpente, opem ferre non potest vlla medici opera.* In *ictu hæmorrhoi eadem prosunt.* Insuper *quæ in commune opitulantur, vt scarificationes, vstiones, acres cibi, meraci potus, & quæ nunc in dipsade definiuimus.* Quinetiam *decocta vitis folia, & cum melle trita.* Si *morsum natrix adegit, prodest origanum tritum & aqua subactum, lixiuia cum oleo indita, aut aristolochiæ cortex, aut querna radix minutim contrita, & hordei farina cum aqua & melle colliquata.* Bibuntur *etiam binæ aristolochiæ drachmæ in potione poscæ cyathis duobus, deinceps marrubij succus, vel decoctum alterius cum vino.* Fauus *recens datur in aceto.* Morsis *à cenchridio auxiliatur lactucæ fructus cum lini semine illitus, & satureia trita, & syluestris ruta, & serpillũ cum duabus hastulæ regiæ drachmis, & tribus vini cyathis, aut aristolochiæ radix.* Item *cardamomum & gentiana.* Si *cerastes percusserit, cita partis amputatio suffragatur: quare sine mora ictam partem amputare, aut scalpro confestim circuncidere, & ijs similia prosequi oportet.*

Vrentia insuper reliquijs admouenda: siquidem virus hoc veneno basilisci simile est. Iis qui ab aspide feriuntur, quæ de ceraste scripta sunt auxilia dari debent. Nam venenum hoc, quemadmodum basilisci, aut sanguis bubulus, celeberrimè in arterijs sanguinem cogit. Ad basilisci morsum, vt Erasistratus author est, auxiliatur castorij drachma in vino pota: item papaueris succus. Ictuum remedia ita se habent.

SEXTI ET VLTIMI LIBRI FINIS.

NOTHA ET DIOSCORIDI FALSO

adscripta, quæ ut facilè, si quis ita uelit, suis singula locis applicentur, numeris notantur: quorum primus Dioscoridis paginam, secundus uersum signat.

6. 12. *Iris ab aliquibus* Illyrica, *ab alijs thelpide, ab alijs vrania, à nonnullis cathæron aut thaumastos, à* Romanis *marica radix, à quibusdam gladiola, ab alijs opertritos, ab alijs consecratrix, ab* Aegyptijs *nar appellatur.*

8. 2. *Aliqui choron aphrodisias,* Romani *veneream, aut radicē nauticam,* Galli *piper apium vocant.*

9. 6. Romani *iunci radicem aut iuncum.*

13. 23. *Magi sanguinem* Martis, Latini *perpensam, alij bacchar,* Osthanes *thesam,* Aegyptij *cerea, alij nardum rusticum,* Galli *bacchar,* Hetrusci *succinum: odorata herba est, qua in coronamentis vtuntur.*

15. 8. *Quibus odor inest cinnamomo proximus: asperum siccumq; solum amat. Eius radix, ruptis, conuulsis, in tussi vetere, & spirandi difficultate, & si vrina ægrè redditur, opifera est: menses ciet: cōtra serpentium ictus, eam in vino bibere salutare est. Folia, vt quæ adstringāt, illita capitis doloribus, oculorum inflammationibus, incipient*

pictibus ægilopijs, mãmis tumẽtibus à partu, ignĩbus sacris auxiliãtur. Odor somnũ gignit. Crateuas herbarius de eo ita scriptũ reliquit. Asarum.

24. 17. Alij sphagnon, alij phasganon, Syrĩ diaxylon vocant.

27. 5. Ab aliquibus castor, ab alijs cynomorphos, à magis Herculis sanguis appellatur.

28.23. Symphyton aliqui vocant, alij persicã, alij medicã, alij orestiũ, alij nectariõ, alij cleoniã, alij idæãbaton, aut phlomũ idæum, Latini terminalium, aut enulam Campanam, Aegyptij lenen.

68. 29. Iuniperum paruam Græci arceuthida, aliqui mnesitheum, alij acatalidem, Aphrĩ zuorinsipet, Aegyptij libyum, Galli iupicellum, Romani iuniperum vocant.

69.15. Iuniperus magna. Cap. Iuniperus magna, quam aliqui syluestrem cupressum appellant, alij mnesitheum, alij acateram, Romani iuniperum, vulgò cognita est, cupresso assimilis: asperis maritimisq; locis plerunque nascitur, easdem quas supradicta vires habens.

69.17. Brathy, alijs baryton, alijs baron, Romanis herba Sabina appellatur.

76.7. Rhamnum alij persephonion vocant, alij leucacantham, Romani spinam albam, aut cerualem spinam, Aphri atadim.

67.21. Halimum alij damasonium vocant, alij erymon, alij britanicã, alij rhabdion, alij basilion, magi Mercurij basim, aut Osiridis diadema. alij

elysi-

elyſtephanon, aut ſacrũ caulẽ, Pythagoras anthe-noros, Aegyptij aſontiri, alij aſphen, alij aſcaluri, alij aſariphen. Latini albucium aut ampeluciam.

85.6. Agnon aliqui agynon, alij lygon vocant, alij amictomiænon, alij tridactylon, magi ſemnõ, alij hæmaideos. Aegyptij ſum, Romani ſalicem marinam, alij piper agreſte, alij lecriſticum.

122. 20. Eorum venter ſale conditus, & in vmbra ſiccatus, contra eximias vacuationes medicamentorum, trium drachmarum põdere, præſenti eſt auxilio: quandoquidem protinus deiectiones cohibet. Teri autem debet in farinam, & aqua ſubactus dari.

158. 18. Telin, alij carpon, alij buceron, alij ægoceron, alij ceraitidem, Latini fœnumgræcum appellant, Aegyptij itaſin.

159. 5. Aliqui linocalamin vocant, alij annon, alij linon agrion, Romani linum, Pœni zeraphoës.

164. 15. Thermon, Romani lupinum, Aegyptij brechon vocant.

165.10. Gongylen ſatiuam, alij gongylida, alij golgoſium, Romani rapum vocant.

166.10. Alij polyides eryngiũ, Aphrithorphat.

167. 5. Sylueſtris rhaphanus, quam Romani armoraciam vocant, alij montanum rhaphanum, alij apium, alij iſchada, alij chamæbalanum. Romani etiam radicem ſylueſtrem: ramulos tenues, iunceos, duos ſiue tres ſpargit, rubentes: folijs rutæ ſylueſtris, oblongioribus, & anguſtio-

ribus

ribus: ſemine paruo: radice albuci, rotũdiore, turbinatiore, pyri figura, candido cortice. Ea lacteo ſucco madet. Pars radicis ſuperior vomitione bilem pituitamq; extrahit, inferior per aluum, tota ſuſq; deq; purgationes mouet. Quod ſi tibi in animo eſt ſuccũ extrahere, radix tuſa in fictili mergitur, & qui ſupernatat ſuccus pinna eximitur. Is ſeſquiobolo potus, vtraque parte purgat.

168.12. *Romani napium dicunt.*

168.14. *Aegyptij echlotoripam appellant, alij riplam, Romani blitum, Daci bles.*

168.21. *Pythagoras anthema vocauit, Zoroaſtres diadema, Aegyptij chocortem, magi lienem capræ, aut muris vrinam.*

169.12. *Atraphaxin, Romani atriplicem, Aegyptij ochi vocant.*

169.19. *Cramben Romani braßicam vocant.*

170.22. *Romani ruſticam appellant.*

172.13. *Portulaca ſyluestris. Cap. Syluestris portulaca, quam aliqui aiZoon ſyluestre vocant, alij telephion, Romani illecebram, aliqui portulacam. Aphri mœmoën, Daci lax, Aegyptij mochmutim, folijs puſillis, ad ſatiuam accedentibus, hirſutis, latioribus: naſcitur in petroſis, nonnunquam in hortis, folia oleæ habet, minora multò, plura & tenera, rubentes cauliculos, ex vna radice multos, in terra ſeßiles, qui manducati bonum ſuccum pariunt, viſcoſi, & aliquantum ſalſi. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans: diſcutit*

strumas, cum axungia illita.

173.3. Aliqui petræon, alij myacantham, alij myon vocant.

173.27. Arnoglosson alij arnion vocant, alij probation, alij cynoglosson, alij heptapleuron, alij polyneurō, Magi eurechnemona, Aegyptij asonth, Romani plantaginem, Hispani thesaricam. Pœni atyrcon.

175.10. Syri ius plantaginis, & calaminthæ, cum melle produnt ijs mederi, quos vires defecerunt, datum die secunda, & quarta, & parasceue, id est, Veneris die. Hoc autem velut arcanum accipito, quod veraci experientia cōpertum est.

175.12. Aliqui aquatilem anagallida, alij darenion, alij lauer, alij schinon aromaticū vocant.

175.21. Alij Veneris coronam, Romani veneream, aut eusteralem.

176.24. Aliquibus ammonos, alijs astrion, Pœnis atirsite, Romanis caciatrix, alijs stilago, alijs sanguinaria dicitur.

177.2. Sōchon asperū aliqui cichoriū vocant, Romani cicerbitam asperam, Aphri gathuonem.

177.26. Alij picrida appellāt, Aegyptij agon, Romani intubum.

180.9. Thridaca hemeron, Romani lactucam satiuam, Aegyptij embrosi dicunt.

180.21. Magi sanguinem Titani, Zoroastres pherumbrū, Romani lactucam syluestrē appellāt.

181.8. Romani bisacutū, Aegyptij dorisatrum,

Syri

Syri adorium, Aphri tiricta appellant.

181.16. *Romani herbam scanariam, aut acu-lam nominant.*

181.21. *Alij caucum, alij myitin, Democritus brion, Romani pedem gallinaceũ, aut pedem pul-li, Aegyptij seselin vocant.*

181.28. *EuZomon Romani Erucam vocant, Aegyptij ethrericem, Pœni asuric.*

182.27. *Alij cynomorion appellant, à similitu-dine canini genitalis, alij leonem, Cypry thyrsi-nem, communiter lycon.*

185.27. *Crommyon aliqui polyidos vocant, magi calabotim, Romani cepam.*

186.26. *Græci scorodon, alij geboscon, aly ela phoboscon vocant.*

188.9. *Romani sinape vocant.*

189.9. *Cardamon alys cynocardamon, alijs iberis, alys cardaminaca, Aegyptijs semeth, Ro-manis nasturtium dicitur.*

189.25. *Aliqui thlaspidion, alij sinapi persicũ, alij myiten, alij sylueštre sinapi, alij dasmophon, alij myopteron, alij bitron, Aegyptij suitempsum, Romani scandulatium, alij capsellam, aut pedem gallinaceum vocant.*

190.20. *Aliqui chamæplion, magi Herculis al phita, Aegyptij erethmon.*

194.4. *Ab aliquibus cerdon, ab alys cathar-sis, ab alys struthocamelus, à quibusdam chamær-rhyton, à magis callirrhyton, ab Aegyptys œno, à*

Pœnis syris, à Latinis lanaria herba aut radicula appellatur.

194.18. A quibusdam cissanthemon, ab alijs cissophyllon, ab alijs chelonion, ab alijs ichthyotheron, ab alijs silene, à Zoroastre triumphalites, ab Osthane aspho, à magis miaspho, Aegyptijs thesce, à Romanis rapum terræ, aut terræ vmbilicus, ab alijs arcar vocatur.

160.14. Dracunculus. Cap. Draguntium magnum aliqui aron, alij isaron, alij iaron, alij hieracium, alij hiaron, alij armiagrion, alij ciperida vocant: in vmbrosis sepibus gignitur. Caulem habet rectum, læuẽ, duûm cubitorũ, baculi crassitudine, versicoloribus draconum maculis, purpureis tamẽ euincentibus: folia rumicis, inflexa: fructum summo caule facit, racemosum, coloris primum cineracei, mox per maturitatem in crocum & purpuram vergentis: radicem prægrandem, rotundam, candidam, cortice tenui vestitam. Colligitur, & dum maturescit, succus exprimitur, siccaturq́; in vmbra. Radix quoque messibus effoditur, elotaq́; particulatim conciditur, & funiculo transfixa siccatur in vmbra. Cum diluta potione, crudam, coctámve, cum melle delingi prodest, contra orthopnœas, rupta, conuulsa, tussim, & destillationes: pota cum vino venerem stimulat: vlcera quæ cacoëthe vocãtur atque phagedænica, expurgat, præsertim cum vite alba: ex ea & melle collyria ad fistulas & partus euocandos componũtur: ad

vitiligines cum melle, efficaciter illinitur: polypos & carcinomata absumit. Succus ad oculorũ medicamenta, item contra nubeculas, caliginem, albuginesq; effectum præbet: herbæ radicisq; odor, teneros conceptus abortu vitiat: item si triginta grana eius in posca bibantur. Sunt qui eius succum cum oleo aurium doloribus infudere: quinetiam folia, vtpote quæ adstringant, vulneribus recentibus imposuere, & cocta in vino pernionibus. Qui folia manibus affricuerit, aut radicem exemerit, posse à vipera feriri inficiantur.

197.23. Aliqui alimon, alij thymon, alij dracõtiam, Cyprij colocasion dicunt.

198.13. Græci asphodelon, alij narthecion, Romani albucum vocant.

199.11. Floret meßibus albucum. Quare æquinoctio verno, antequam semen adoleuerit, demetendum. Radicem aiunt potam, Veneris cupiditatem inhibere, quod herbarius Crateuas asseuerat: addiditq; sanare podagræ dolores, si drachmæ pondere bibatur.

200.7. Cocti cum polenta, & ex suillo adipe impositi, tumores ac tubercula velocißimè ad suppurationem perducunt, & rumpunt.

202.4. Aliqui cynosbaton, alij capriam, alij coruimalum, alij ophioscorodon, alij phyllostaphylon, quidam thalliam, aut petræam, alij olophyton, alij ionitẽ, nonnulli oligochloron, aut acontion, aut hippomanes, alij trichomanes, magi po=

tera, alij pentheron, aut cor lupi, alij atoschoredon, alij crinon, alij thlaspin, Romani persicum sinapi, aut inturim, Aphri herbi æathon.

203.16. Ranunculum aliqui syluestre apium vocant.

204.8. Anemonem, alij agriam, aut nigrā vocant, alij anemonem phœnicam, alij enemion, nōnulli meconion, alij tragoceros, alij terræ parinen aut barbylam, Osthanes berilion, item ornios ceranion, Pythagoras atractilida, magi cnicum agriam, Aphri chuffit, Romani orci tunicam.

205.16. Aliquibus œnone vocatur, alijs anthemis, alijs homonœa, aliquibus flos campestris, Romanis concordialis, aut pergalia, alijs liburnia, Gallis corona.

205.22. Ea, vt herbarius Crateuas author est, contusa cum axungia, strumas discutit. Cribrata eius farina cum nitro, & sulphure ignem non experto cōtra vitiligines efficax est: easq; sicco linteo antea confrictas in balneis sanat: facit & ad scabiem.

Altera argemone. Cap. Altera est Argemone, quam artemonen aliqui, alij arselam, aut sarcocollam vocant, Romani argemoniam. Ea folijs syluestri papaueri similis est. Recens trita intercisiones impositu sanat: oculorum inflammationes mitigat: pota cum aqua dysentericis auxiliatur: vulnera conglutinat: cōuulsis, & vellicatibus imposita medetur, inflammationibus vtilis, contra

ser

ſerpentium morſus cum vino bibitur.

205.24. *Anagallis purpurea, quibuſdam aëria tis aut ægitis vocatur, aliјs ſauritis, magis oculi ſanguis, aut chelidonion:* Romanis *macia,* Hetruſcis *maſytipos,* Gallis *ſapana,* Dacis *cerceraphron.* Anagallis *communis, quibuſdam corchoron, aliјs halicacabon, aliјs Zeliaurus, magis nycteritis,* Aegyptiјs *meciј,* Romanis *aneciaton,* Aphris *aſirriſæ.*

206.12. *Aliquibus citharon, aliјs ciſſaron, aliјs chryſocarpos, aliјs poëtica, aliјs corymbethra, aliјs cyßion, aliјs dionyſia, aliјs ithytherion, aliјs perſis, aliјs cemos, aliјs aſplenos,* Romanis *ſylua mater, aliјs hedera,* Gallis *ſubites.*

207.17. *Chelidoniam magnam nonnulli pœoniam vocant, aliј cratæam, aliј aibium, aliј glauciam, aliј pandios radix, quidam philomedion, aliј othonion,* Romani *fabium,* Galli *thonan,* Aegyptiј *mohoth,* Daci *cruſtana.*

290.13. Auricula *muris.* Cap. Myoſota *aliј myoton, aliј anthyllion, aliј alſinen, nonnulli myorthochon, aliј myrtoſplenon,* Latini *muris auriculam vocant,* Aphri *labatholabat. nomen ideò accepit, quòd muſculorum aures foliјs imitetur.* Lucos *&* *ſabuloſa loca amat, ideò alſine dicta eſt.* Ea *helxinæ ſimilis, ſed humilior, ac foliјs minor.* Vim *refrigeratoriam habet, oculorum inflammationibus cõuenienter ex polenta illinitur.* Succus *eius aurium doloribus inſtillatur: in totũ ea-*

dem poteſt, quæ helxine.

209.24. Iſatis ſatiua aliquibus augion, aliјs egne, magis aruſion, Romanis gluta aut glaſtum dicitur.

210.8. Sed ſciendum eſt, ne tradita errorem pariant, ſatiuum glaſtum, luteum florem, tenuiores, multifidóſque ramulos proferre, in cacumine autem folliculos linguæ ſpeciem repræſentantes, in quibus ſemen continetur melanthio ſimile, caulémque ſupra binûm cubitorum altitudinem attolli: ſylueſtre verò nigriora ferre folia, caulem minorem, ſed craſsiorem: florem purpureum, aut cœruleum, fructũ cruciformem, aſperum, in quo ſemen, folijs exilibus quinquepartitò diuiſum.

210.10. Aliqui ſylueſtre ſemperuiuum, alij portulacam ſylueſtrẽ appellant, Romani illecebram, Aegyptij anoth, Aphri atirtopurin.

213.3. Aliqui Rhiam vocant.

213.29. Aliqui centauriam radicem, alij aloen Gallicam, alij narcẽ, alij chironion, Dardani aloitin, Romani genus aut cicendiam, alij ciminalem vocant.

214.29. Alijs melocarpos, alijs teuxinon, Latinè ariſtolochia.

216.4. Appellatur à quibuſdam arariſa, & mele caprum, epheſtios, leſtitis, pyxionyx, Dardanion, iontitis, Gallis theximon, Aegyptijs ſophoeph, Siculis chamæmelon, Italis mâlum

ter

terræ, Dacis absinthium rusticum: nascitur in montibus, & calidis locis, aut campestribus, & petrosis. Ad grauem febrim efficax est, si nidore subditis carbonibus febricitans suffiatur, febris leuabitur: vulnera impositu sanat: carcinomatis narium, cum cypero, & dracunculi semine, & melle prodest: rigoribus medetur, cocta in oleo aut adipe suillo, illitaq;. Crateuas herbarius, & Gallus, eadem de hac tradiderunt, & præterea podagricis eam auxiliari.

216. 6. Glycyrrhizam aliqui ponticam, alij glyceraton, quidam symphyton, alij leonticam, alij glycyphyton, aliqui scythion, alij adipson, alij sylithram, alij libyestason, alij homœnomœon, alij peenthaomœon, Latini dulcem radicem appellauere.

216.24. Aliqui narcem vocant, alij limnesion, alij maronem alij plectroniam, alij chironiam, alij limnestim, magi Herculis sanguinem, Romani phieri, & vneferam, & fel terræ.

217. 17. Panacia appellata est, quoniã omnia mitigat vitia, quæ inflammationem minantur, plurimisq; scateat remedijs: pulsationes vulnerum, vrinæ stillicidia, calculosorum cruciatus, clystere immissa sedat. Legitur matutinis, sole ad ortum spectante, hora diei pura, cum omnia lumine complentur.

217.19. aliqui limnesion, alij helleboriten, alij amaranton, magi Herculis sanguinem, Latini fe-

brifugiam, alij auram, multi radicem, Daci tulbelam appellant.

218.27. *Quibuſdam chryſiſceptron, aliјs ixia, Romanis cardus varinus, Aegyptijs epher dicitur, alijs ephthoſechin.*

219.18. *Pancarpon aliqui, alij vlophonon, alij ixiam, alij cynomaZon, alij ocimoides, alij cnidion coccon, alij cynoxylon, Latini carduum nigrum aut vernilaginem, Aegyptij ſobel vocant.*

220.22. *Aliqui crocodiliõ vocãt, alij chamæleonem, alij onocardion, alij Veneris lauacrũ. Romani labrum Veneris, alij carduum Veneris, Aegyptij ſeſeneor, alij chir, alij meleta, Daci ſciaram.*

221.11. *Aliqui agriocinnarã, alij donacitin, alij eryſiſceptrum vocant, Romani ſpinam albam aut regiam, alij cardum ramptarium.*

22.26. *Quæ acanthis aliquibus dicitur.*

222.3. *Alias pheruſa, alias pyracantha nominatur, in Aegypto cnus.*

222.12. *Aliqui phrynion, aliqui acidoton.*

222.25. *Acantham aut herpacãtham, quidam melamphyllon, aliqui topiariam, alij mamolariã, quidam cræpulam vocant.*

224.7. *Quidam polygonaton, alij phyllon, alij iſchiada vocant, Romani ſpinam albam.*

225.2. *Aliqui eryngen, alij eryneren, alij caryon, alij gorginion, alij hermion, alij origanum, chlounion, alij myracanthon, alij moly, Aegyptij crobyſon, magi ſiſerton, Romani capitu-*

lum

lum Martis, Daci ſicupnoëx, Hiſpani centumcapita, Aphri cherdam, alij oriam chloêm, alij chida appellant.

225. 22. Aloë aliquibus amphibion, aliꝭs herminion, aliꝭs eryngion, aliꝭs tragoceros, Romanus aloa, Barbaris aloë dicitur.

227.16. Aegyptij ſomi, Romani abſinthium.

228.24. Latini Sandonicum vocant.

229.13. alij abutonon, alij abſinthium, alij heraclion, alij cholopœon, alij abſinthiomenon, alij thelyphthorion, alij procampylon, magi aêura phœnicos, alij cynanchiten, Romani abſinthium ponticum, nõnulli thelythamnum, alij glycin anecona vocant.

230.7. aliqui later vocant, alij caſſialam, Aegyptij peſalem.

230.26. aliqui ſyncliopa, alij alcibiadem, alij pancration, nõnulli ſtyphoniam, Aegyptij ſuphlo, Magi pythonis oculum, Romani ſciolebinam vocitant.

232.27. verſ. vlt. Glichona alij blechron, alij arſencanthon, Latini pulegium vocant, Galli aluolum, Aphri apoleium, quidam galiſopſim.

233.16. aliꝭs embactron, aliꝭs belouacos, alij artemedeion, aliꝭs cretica, quibuſdam ephemeron, nonnullis eldia, aliquibus belotocos, aut dorcidiõ, aut helbanion, Romanis vſtilago ruſtica.

234. 19. alij elaphoboſcon, aliqui phacon, alij cioſmin, alij phagnon, Aegyptij becion, Roma-

ni saluiam vocant.

235. 4. Hedyosmon *satiuum alij mintham, alij calaminthham, Latini mentham vocăt, alij nepetam,* Aegyptij *tis, alij pherthrumerthumonthu, alij perxo, alij maceto.*

235. 24. *quidam cephaloton, alij epithymida, alij thyrsion,* Latini *thymum,* Aegyptij *stephanen,* Daci *mosulam.*

237. 23. *aliqui Zygin syluestrem, alij polion vocant,* Aegyptij *meruopyum,* Latini *serpyllum.*

238. 14. *aliqui nominant amaracum, alij triphyllon, alij agathides, alij cnecion, alij acapnon,* Pythagoras *thrambem,* Aegyptij *sopho,* Armenij *myuron, magi ichrei asinum, aut becigonō* Isidis, Latini *maioranam.*

239. 20. *aliqui origanida, aut hysobriū vocăt.*

239. 28. *alijs syluestre basilicum,* Latinis *ocimastrum.*

240. 25. *ruta montana, quă aliqui rhyten montanam vocant: & hortensis, quă* Aegyptij *epnubū,* Syri *harmala, alij besasa,* Aphri *churma.*

242. 25. Syluestris *ruta* Cap. *Rută syluestrem aliqui appellant hypericon, alij androsæmon, alij coron, alij chamæpityn,* Romani *hederalem, aut centonalem,* Aphri *churma semen aced. odor seminis resinosus est, ideo chamæpitys aliquibus nominatur.* Frutex *est surculosus, rubescens, folia rutæ figura: flores lutei, qui digitis triti sanguineo succo manant, vnde androsæmon vocitarunt.* Ramuli

sub

subhirsuti, siliquæ teretes, hordei effigie, in quibus semen nigrum resinam olens, gignitur incultis & asperis. Vrinam ciet, menses appositu trahit, pota cum vino quartana liberat. Folia cum semine ambustis illitu medentur, & diebus quadraginta epota ischiadicos sanant.

243.13. aliqui syluestre leucoion appellant.

247.2. aliqui cerascomen vocant. Latini rusticam pastinacam, aliqui carotam, Aegyptij babibyron, Aphri sicham.

247.19. nonnulli sphagnon vocant.

248.3. Aegyptij cyonum phricem vocant.

249. 23. Anethum quod estur, aliqui polgida vocant, alij anicetum, magi cynocephali genituram, aut capillos, aly Mercurij semen, Latini anethum, Aphri sicciriam, Aegyptij arachu, Daci pulpum.

250.18. siue cuminum syluaticum.

251.11. Ammi, Latini ammium Alexandrinũ, quidam regium cuminum appellant.

251.24. Aegyptij ochion vocant, Aphri gœd.

252.9. alijs sonchites, Romanus lampuca, Pœnis sithileas.

252.17. aliqui sonchiten, alij entimon agrion, Romani intybum syluestrem vocant.

253.18. à quibusdam pedinon, ab alijs hydroselinon agrion, Romanis apiũ rusticũ appellatur.

253.19. aliqui petroselinon syluestre appellant, Aegyptij anonim.

254.6.

254.6.aliqui grielon, aliȷ agrioſelinum.

255.22.aliqui elaphicon, aliȷ nephrion, aliȷ ophigenion, nonnulli ophioctonon, aliqui herpyœen, aliȷ lymen vocant, Romani cerui ocellum, Aegyptiȷ chemin, Aphri aſcaucau.

256.25. hippomarathrum, aliqui marathin, aliȷ marathrum agrion, Aegyptiȷ ſampſoth, magi thymarnolion, Latini fœniculum erraticum, aliqui mion, Galli ſiſtrameor.

257.29. aliȷs diachyſis, aliȷs diachytos, aliȷs paralyſis, aliȷs camarus, aliȷs hyacinthus, aliȷs delphinias, aliȷs nerion, aliȷs neriadion, aut ſoſandron, aut cronion, Romanis bucinus minor vocitatur.

258.14.aliqui dorycnion, aliȷ pyrinon, aliȷ pyroton, aut pyrothron, aliȷ arnon pyriten, magi pyriten, Romani ſaliuarem vocant.

258.25. aliquibus zea aut campſanema appellatur.

260.19.aliqui arangē vocant, aliȷ phalāgion, aliȷ aſterion, nonnulli neſyrin aut ſphondylin, quidam chorodanon, aut œnanthen, Romani herbam rutinalem, Aegyptiȷ apſapher, magi oſirin.

261.21. aliqui agrion vocant, aliȷ agriophyllon, magi bonum dæmonem, Romani ſatariam.

263.8.aliqui melanthium, aliȷ mecona agrion melana, Romani papauer nigrum appellant.

269.2.herba eſt ex qua ammoniacum fit ſuffimen, quod thymiama vocant, aliqui agazyllon, aliȷ

alij criotheum, alij heliustrum, Romani *guttam.*

271. 18. *aliqui ampelocarpon, alij omphalocarpon, nonnulli philanthropon vocant.*

271.29. *aliqui aspidion, alij haplophyllon, alij accyseton, alij adyseion nuncupant.*

272.12. *aliqui cißion, alij cissophyllon.*

272.20. *aliqui armyron vocant, alij cnicon syluestre, alij aspidion, magi aphedron,* Aegyptij *chenon,* Romani *præsepium, aliqui fusum agrestem, alij colum rusticam.*

273. 2. *quidam clinopedion, alij polygonaton, alij* Iouis *colum, alij echeonymon vocant.*

273. 8. Edocuit *experientia contritos in vino albo ramulos, ijs qui affectibus laborant, quæ violentiæ vocantur, magno esse præsidio.*

273.10. *aliqui cleonicon, alij ocimoides, alij xopyron vocant.*

273.21. *aliquibus leontopodion, alijs leuceorō, alijs leontiō, alijs doris, aut doricteris, alijs lychnis agria, alijs pardale, alijs thorybethron, alijs rhapeion, alijs cornutum papauer, alijs anemone,* Romanis *patabelclon, aut semen leoninum dicitur.*

275.4. *aliqui athanaton vocant, alij acylonioō, alij ballarion, alij geranopodion, quidā corymbiō, aliqui taurion, alij sceptron, aut maloion,* Aegyptij *semeon, magi sanguinem apocathemenes,* Romani *genicularem aut ballariam.*

275. 7. *aliâs tragonaton, aliâs atocion, aliâs hieracopodion, aut lampas vocatur,* Aegyptijs

semis

femura, magis apocathemenes taurus. Romanis agreste intubum.

275.13. *Crinon basilicon alij crinanthemon vocant, alij gallirion, Magi Martis sanguinē, Osthanes aurem crocodili, Aegyptij symphæphon, quidam tialon, Latini lilium, aliqui rosam iconis, Syri sasa, Aphri abiblabon.*

276.6. *Alij magnū vocāt, aliqui nophthan, alij notianoscemin, alij nosprasson, alij nothera, alij nochelin aut nostellin, alij nophryn, alij gnotorim, alij gnotera, Romani apium, aut medatam, aut vlcerariam, aut marrubiū nigrum, alij cāthurinum. Aegyptij asphon, magi Isionis sanguinem.*

276.18. *Alij melitæon, alij meliphyllon, alij erythran, alij temele, Latini apiastrū aut citraginem, Galli merisimorion vocant.*

277.5. *Prasion, alij eupatorion, alij phyllophares, alij tripedilon, alij camelopodion, Aegyptij asteropen, magi tauri sanguinem, aliqui aphedron, alij Hori genituram, Latini marrubium, aliqui labeoniam, Aphri atierberziam.*

278.6. *Aliqui phyllin, alij acaulon, alij sylvestre lapathum vocitant.*

278.16. *Alijs leucacantha dicitur.*

278.26. *Alij cnicion vocant, Romani trifolium acutum, aut odoratum.*

279.24. *Polium montanum, aliqui teuthrion, alij pheux aspidion, alij achamenin, alij ebenitin, alij melosmon, nonnulli belion, quidam leontocharon*

ron vocant.

280.22. *Aliqui scorbion, alij pleuritin, alij dysosmon, alij syluestrem calaminthen, quidam chamædryn, alij mithridanion, magi* Podotis *sanguinem,* Aegyptij *apho,* Romani *trisaginē palustrem appellant.*

281.13. Bechion *quidam rhichion, alij petrinam vocant, alij peganon, alij pithion, alij pagonaton, alij chamæleucen, alij procheton, alij arcophyton, alij chamægeron,* Aegyptij *saarthan,* Latini *tußilaginem, quidam pharphariam aut pustulaginem,* Beßi *asa.*

281.28. *Quibusdam polyclonos, alijs monoclonos, alijs toxitesia, alijs ephesia, alijs anactorios, alijs sozusa, alijs leia, alijs licophryx, magis hominis sanguis, alijs chrysanthemon,* Romanis *valentia, aut serpyllum, aut herba regia, aut artemisia, alijs rapium, aut tertana,* Gallis *pona.* Dacis *zuoste dicitur.*

282.16. *Artemisia tenuior.* Cap. *Altera tenuioribus folijs, in sepibus & cultis, iuxta aquarū ductus, nascitur: cuius flores & folia contrita, sampsuchi odorem reddunt. Si quis stomacho laborans, herbam cum amygdalino oleo bene contundat in malagmatis lentorem, & stomacho imponat, sanitati restituetur: qui neruorum dolore cruciantur, si succum ex rosaceo illinant, sanantur.*

282.18. Romani *caprum syluaticum vocant, quidam botryn, alij apium rusticum,* Aegyptij

merseon.

283.6. *Aliqui* Pelonitin, *alij tricam, alij gera-nogeronta*, Romani *vchinastrum*, Aphri *iescen ap-pellant.*

283.9. *Aliqui mertryga, alij myrrhin, alij oxy-phyllon, alij cardamomon, alij origanum vocant, magi hierobryncas*, Latini *gruinam, aut pulmo-niam, aut cicotriam.*

282.15. *Gnaphalion, alij hires, alij ampetocon, alij anaxiton, alij anaphalin.* Aegyptij *semeon*, Galli *gelasonen*, Latini *centumculum vocāt, qui-dam tucularem, alij albinum.*

284.8. *Aliqui cerascomion, alij leucanthon vo-citant.*

284.15. *Conyza magna.* Cap. *Conyza ma-gna aliquibus cynozematitis, alijs danais, alijs tanachion, aliquibus phycos, alijs ischys, alijs dy-nosmos, magis brephoctonos, quibusdam anubias, nonnullis hedemias*, Aegyptijs *ceti*. Romanis *in-tybum, aut militaris, aut deliarium, aut febri-fuga, alijs phragmosa, alijs musteros, alijs piss.a nuncupatur.*

285.2. *Aliqui conyzam paruum, alij panion, alij libanotidem, magi cronon vocant.*

285.10. *Alij hemerocatalacton, alij crinon a-grion, alij crinanthemon, alij porphyrantes, alij bulbum hæmaticon, alij anticantharon*, Aegyptij *iocri*, Romani *bulbum, aut lilium sylvestre, aut marinum*, Aphri *abiblabon vocant.*

285.28. *Aliqui basilicon vocant, Latini violam albam, aliqui augustiam, nonnulli violam matronalem, aut passarinam, aut polyphuram.*

288.11. *Alij melion aqueum, alij entaticon, alij priapicon, aut satyriscon, aliqui satyri testiculum appellant,* Latini *molorticulum* Veneris.

288.21. *à* Latinis *geminalis, à* Dacis *hormia dicitur.*

289.14. *Aliqui osmada, alij ononin, alij phlonitin appellant.*

290.13. *Hanc nymphona alij vocant.*

290.20. *Sunt qui picrada appellent, alij leucen, alij thalassiam.*

290.28. *Alij pteryx, alij lonchitim, alij aturion, alij phrygiam, aut phrygitim, aliqui philetro doten, magi mustelæ sanguinem.*

291.26. *Quidam anthyllon, alij anthemida vocant, alij eranthemin, alij leucanthemō, alij soranthin, alij campestrem florem,* Romani *solastrum.*

292.11. *Anthemida aliqui leucanthemon, alij eranthemon, quoniā vere floreat: alij chamæmelon, quoniam mâli odorem habeat: nonnulli melanthemon, alij chrysocomam, alij calliam,* Romani *malium,* Aphri *astertiphen appellant.*

293.11. *Alij anthemida, alij leucanthemon, alij chamæmelon, alij chrysocalin, alij melabathron, nonnulli campestrem florem,* Romani *solis seculum, aliqui millefolium,* Hetrusci *cautam,* Aphri *thamath.*

294.5. Alij balsamenã, magi hæmorrhan, alij Mercurij geniturã, alij aphthitis semen, aut mnesitheum, Romani cappacoraniam, Aphri narat.

294.14. Aliis orobelion, quibusdam orobax, aliis hæmagogon, aliis pæseden, aliis monogenion, aliis menion, aliis pæonion, aliis panthiceratos, aliis idei dactyli, aliis aglaophotis, aliis theodonion, aliis selenion, magis selenogonon, aliis phthisis. Romanis casta.

295.12. Alij ægonychon vocant, alij leontion, alij leoninum lapidem, alij gorgonion, alij tantalitin, alij diosporon, Romani columbam, Daci gonoletam, alij heracliam.

296.3. Aliqui teuthrion, alij dracanon, alij cinnabarim, Latini rubiam, Hetrusci lappam minorem, Aegyptij sophobi vocant.

296.25. Alias cestron aut medusa dicitur, Latinè venerea aut lanceola.

297.5. Latini longinã, aut calabrinam dicunt.

297.12. Alij althiocon vocant.

298.21. Aliqui cannabion, alij schinostrophon, alij asterion appellarunt.

298.26. Aliqui hydrastinam, Romani terminalem dicunt.

299.6. Aliqui acopon, alij anagyron, alij agnacopon vocant.

299.27. Alij alceam, alij acyron, alij lyron.

300.13. Aliqui onobrochilon, alij eschasmenẽ, alij hypericon, alij corion, alij chamæpytin. Romani

mani opacem, alij brichilatam, alij loptam, alij tocinalem, Daci *aniassexe appellant.*

301.24. *Alij ascyron, aut dionysiadem.*

302.21. *Alijs pitysorysis, alijs orizelon, ijs qui* Pontum *incolunt olocyron, alijs bryonia syluestris,* Athenis *ionia,* Eboicis *sideritis, magis* Mineruæ *sanguis,* Latinis *aiuga aut cypripum,* Dacis *dochela appellatur.*

306.6. *Vettonica. Cap. Vettonica nascitur in pratis & montibus, locis mundis, & opacis, circa frutices: animas hominum & corpora custodit, nocturnas ambulationes, & loca sancta: grauibus somnis resistit: ad omnem medendi vsum commendata.* Radicem *habet rubram, odoratam, porracea folia, medio eorum puniceo, in recto calamo triangula, floribus in cacumine purpureis.* Farina *recentis vulneribus capitis indita, dolorem finit: vulnera glutinat: fracta ossa extrahit: sed quotidie imponi debet, dum persanescant: dolori capitis medetur, si iure decocti perfundatur, aut temporibus cum bitumine illinatur, aut radix suffiatur.*

306.21. *Aliqui polygonatum appellant, aly cynochalam, alij heracliam, alij asphalton, alij chiliophyllon, alij clema, alij polycarpon, alij carcinethrō, alij teuthalida, alij myrtopetalon, alij cnopodion, alij zaritheam, alij pedalion,* Aegyptij *thephin, aliqui stemphin, magi geniturā herois, aliqui vnguem muris,* Latini *sanguinariam aut seminalem,* Aphri *chulum.*

307.27. Alijs philetærion, alijs daphnoides, alijs smyrnoides aut polygonoides appellatur.

308.7. Aliqui epigetin, Aegyptij philacuon, Romani ambuxum vocitant.

309.23. Romani soldaginem vocant.

310.1. Rutaceis similes.

310.20. Alij tobion, Romani stipam vocant.

310.26. Alij calycanthemon, alij periclymenon, alij heliophyes, nonnulli hepatitim, alij milacem, alij anatolicon, alij diticon, alij merginem, Latini volucrum, aliqui volucrum maius, Aegyptij oxyui, alij clymenon, alij clymenion, quod & agonon nuncupant.

311.8. Aliqui Aeginam, alij clymenon, alij carpathon, alij splenion, alij epætitim, alij axinã mazorẽ, nõnulli clematitin, alij myrsinen, alij calycãthemon, magi polion Veneris, Aegyptij turcon, Romani volucrum maius, Aphri lanath appellant.

311.26. Tribulus aliquibus bucephalus, alijs tauroceros, Romanis tribulus aquaticus dicitur.

312.18. Sarxiphagon. Cap. Sarxiphagon aliqui sarxiphrangon, alij empetron, Romani saxiphragiam vocant: frutex est surculosus, in petris & asperis locis nascens, epithymo similis. Coctus in vino, mox potus, febricitantibus opitulatur: stranguriæ prodest: singultum sedat: calculos vesicæ frangit, & vrinam ciet.

312.19. Aliquibus potamogiton appellatur, alijs

alijs neuroides, alijs lonchitis, alijs rapionion, Myesijs mendruta, Syris neiida, alijs lycosemphyllon: alijs helleborosemata, alijs scyllion, magis lupicor, Romanus viartum nigrum, quibusdam tintinabulum terræ, Gallis iumbarum, Dacis dacina.

312.27. *Aliqui leporis cuminum appellant.*

313.2. *Aliqui medicam appellant, alij triphyllon, alij clemation, nonnulli osmon, quidam trigonon, alij cypellion, alij polyphyllon, Romani trifolium odoratum, Aegyptij epaphon.*

313.11. *Ab alijs erineos, ab alijs thryas, à nonnullis polyrrhizō, à Romanis vindicta nominatur.*

313.21. *Aliqui anactorion, alij phasganon, alij macheronion, alij arion vocant, Romani gladiolam, quidam genitalem.*

314.10. *Alij bolon vocant.*

314.16. *Ab aliquibus iris agria, ab alijs cacos, à Romanis gladiolus, aut iris agrestis, à Dacis aprus dicitur.*

315.2. *Anchusam aliqui catanchusam vocăt, alij libycam, alij archibellion, alij alcibiadion, alij onophyllon, alij porphyrida, alij mydusam, alij salyca, alij noneam, Aphri buinesath.*

316.1?. *Aliqui aridam, alij alcibiadion, Romani alcibiacum nominant.*

316.25. *Aliqui & hăc echiō vocăt, alij scorpiuron, alij spargano, alij althæam, alij amarantida, alij probatæam, alij elaphion, alij antiminon, alij porphyrida, alij augiō, alij nemesion, alij philete=*

rion, alij hyemopſolon, alij thyrſitim, alij thermu-tin, alij miſopathos.

317.5. *Aliqui hydreron, aliqui ocymoides.*

317.14. *Agroſtin aliqui ægicon, alij amaxitin, Aegyptij amphi vocant, Latini gramen, aliqui aſyphyllion, alij ſanguinalem, alij vniolam, Hiſpani apariam, Daci cotiatam, Aphri iebal.*

318.9. *Magi genituram, aut ſanguinem Titani, alij ſcorpionis vrinam, Pythagoras parmiron, Andreas xanthophanea, Oſthanes boëphthalmō, Aegyptij ſendionor, Romani vertemnū, alij ſoleaſtrum, Aphri vdedonin.*

319.5. *Aliqui myriomorphon nominant, alij chiliophyllon: alij ſtratioticon, alij heracleon, Latini ſupercilium Veneris, alij acron ſyluaticum, alij militarem, alij millefolium.*

319.19. *Batos, ab alijs cynosbatos, ab alijs ſelinoritiоn, ab alijs aſyntrophos, à magis Titani ſanguis, ab alijs ibidis ſanguis, à Romanis rubus, ab alijs ſentes, à quibuſdam mora baticana, à Dacis mantia, Aegyptijs hæmoos, alijs ametros appellatur.*

321.2. *Alij hepatorium, aut hepatitis, Romani volucrum maius.*

321.17. *Pentaphyllon aliqui pentapetes, alij pentatomon, alij pentadactylon, alij pſeudoſelinū, alij callipetalon, alij xyloloton, nonnulli xylopetalon, alij aſphalton, alij pentacœnon, alij thymiatitin, Aegyptij orphitebeocen, alij enotron,*

mag

magi ibidis vnguem, alij ibidis pennam, alij hermodactylon, Romani quinquefolium, Galli pempedulam, Daci propedulam appellant.

322.27. Aliqui rhon, alij anchinopa, alij phœnicopteron, alij rhon stachyos, alij osthalen, Aegyptij athnon nominant.

323.14. Alij rhodida nominant.

323 20. Hippurin, alij trimachion, alij anabasin, alij cheredranon, alij Phædran, alij itiandendron, alij gis, alij schœniostrophon vocant, Aegyptij pherphram, magi Saturni cibum, Romani equinalem, alij equi salicem, aut anabasion, alij ephydron.

324.4. Aliqui equition, & alij chedran, alij gynon, Romani salicem equinam appellant.

325.1. alij scorpion, alij garganon, Romani cornulacam, alij bituensa, Daci saliam, Aegyptij sober, Aphri achœosim.

325.20. Oxyschœnos aliquibus schœnos leuis, alijs oxypternos, alijs Solis supercilium, Romanis iuncus marinus, aut manualis, Aphris chudua dicitur.

326.13. Alijs adocetos, alijs neuras, alijs phrynion, Romanis bouinalis.

326.17. Alijs chrysitis, alijs chrysanthemon, nonnullis amaranton, alijs diospogon, Aphris duobath, vel burchumath, Romanis Iouis barba appellatur.

326.26. Aliqui chrysospermon vocant, alij da-

ſpin, alij origanum, alij arcophthalmon, Romani axillariam.

327.19. Aliqui chalchitin vocant, alij chalcanthon, alij chalcãthemon, Romani acantham, Hetruſci garuleum, Aphri churſeten.

328.8. Alij trigonion, alij bunion, alij hierobotanen, alij philtrodoten, Aegyptij pemſempte, magi Iunonis lacrymam, nonnulli muſtelæ ſanguinem, alij ſanguinem Mercurij, Romani criſtam gallinaceam, alij pheriam, alij trixalidem, alij exuperam, aliqui herbam ſanguinalem.

328.20. Alij erigenion, alij chamælycon, alij ſideritin, quidam curitin, alij perſephonion, alij Iouis colum, alij dichromon, alij calleſin, alij hipparіſon, nonnulli demetriada, Aegyptij pemphthenphtham, Pythagoras eryſiſceptron, Romani cincinnalem.

329.11. Aliqui chamæſycen, alij gatalen, alij onycha vocant, Romani pinum triuiam, aut ficum terræ, aliqui glandulam, alij tium, alij nonariam.

329.22. Aliqui heloniam, alij porphyranthes, Romani vaccinium, alij vlcinum vocant.

330.4. Nonnulli oxytonon, Romani papaueralem, Aegyptij nanti.

330.23. Papauer ſatiuum aliqui chamæſycen, alij papauer rhœada, alij oxytonon appellant, Romani papauer, Aegyptij nanti.

333.13. Aliqui paraliõn, alij ſylueſtre papauer, alij thalaſsion, Romani ſabulum marinum, Aphri ſiſim

ſiſimacam vocant.

334.2. *Qui hoc papauer hauſerit, non alia accident, quàm qui opium ebiberit. Cui eiſdem ſuccurritur auxilijs. Semen æſtate dum ſiccum eſt, colligitur. Decoctum radicis bibitur cum vino, ſanatq; dyſenteriam.*

334.17. *Alij pythonion, aliqui dioſcyamon vocant, alij adamãta, alij adamenon, alij hypnoticõ, alij emmanes, alij atomon, nõnulli dithiambrion, magi, Pythagoras & Oſthanes, xeleo, Zoroaſtres tiphonion, magi rhaponticã, Romani inananoënteriam aut apollinarẽ, Aegyptij ſaphtho, Hetruſci fabulum, Galli bilinuntiam, Daci dieliam.*

336.5. *Aliqui cataphyſin, alij cynocephalion, alij chryſtalion, alij cynomyam, alij pſyllerin, alij ſicelioticon, Siculi comidijn, Romani herbam pulicarem aut ſilbacium, Aphri vargugum appellãt.*

336.27. *Romani ſtrumum vocant, alij cacubalum, Aegyptij allelo, Galli ſcubulum, Aphri aſtriſmunim vocant.*

338.2. *Aliqui dircion appellant, alij ſtrychnon manicon, alij dorycniõ, alij calliada, Romani apollinarem minorẽ, alij vlticanam herbam, aut opſaginem, Daci cycolidem, Pœni cacabum.*

338.19. *Strychnon manicon, alij anydron, alij pentadryon, alij enoron, quidã orthogyion vocãt.*

339.22. *Alij exeranthes, aliqui antimnion aut antimion, alij bombochylon, nonnulli minon, Aegyptij apemum, Pythagoras anthropomorphon,*

phon, alij alœten, alij thridaciam, alij cammaron, Zoroastres diamonon, aut archinen, magi hemionos, aliqui gonogeonas, Romani caninum mâlum, alij terrestre mâlum.

342.18. *Alij cyamon leucon, Rom. colomestrũ.*

343.4. *Conion, aliquibus æginos, alijs ethusa, alijs apolegusa, alijs dolia, alijs amaurosis, alijs paralysis, nonnullis aphron, quibusdam creidion, alijs cœten, alijs catechomenion, alijs abioton, alijs apseudes, alijs ageomoron, alijs timoron, alijs polyanodynos, alijs dardanis, alijs catapsyxis, Osthani babathy, Aegyptijs apemphi, Romanis cicuta appellatur.*

344.8. *Aliqui cynanchon appellant, alij pardalianches, alij cynomoron, alij cynoctonon, alij phaleon, alij cynanchen, alij oligoron, alij hippomanes, alij onistin, alij ophioscorodon, alij cynaricam, alij elaphoscorodon, magi paralysin, Romani brassicam rusticam aut caninam.*

344.20. *Alij spongon, alij hæmostarin, Romani rhododendron. Lucani icmanen, Aegyptij schimphen, Pœni rhododaphnen dicunt.*

346.23. *Aliqui elitim vocant, alij canocerseam, alij amelxinen, alij eusinen, alij amorginen, alij sucotachos, alij psychuacos, alij melampelon, alij cittãpelon, alij cissamethon, alij anatetamenon, Romani volutũ laparon, Aegyptij apap, alij parthenion, alij sideritin, alij heracleã, nonnulli agriam, quidam clibodion, alij polyonymon.*

347.9. Alij myortochon dicunt, alij myortosplenon, Romani muris auriculam, Pœni labatholabat.

347.20. Agriam phacon aliqui, alij epipteron, Romani viperalem, alij iceosmigdonon vocāt.

347.27. Aizoon maius, aliqui authales, alij ambrosion, alij chrysispermon, alij zoophthalmon, alij bubophthalmon, alij stergethron, alij æonion, alij aichryson, alij holochryson, nonnulli chrysanthemon, alij protogonon, alij boron, alij notion: magi paronychiam, alij chrysitin, Romani ceriam cuspiam, aut Iouis caulem nominant, alij leapetes, alij sedum maius. Aegyptij pamphanes.

348.17. Aizoon paruum, alij petrophyes appellant, alij brotion, alij theobrotion, crobysson, alij chimerinen, alij ceruniam, Romani vitalem, alij semperuiuum, Aegyptij etyceltam.

348.24. Semperuiuum quod tenui constat folio, aliqui aizoon paruum, alij petrophyes, alij aizoon syluestre, Romani semperuiuum minus appellant.

349.2. Aliquibus cymbalion, alijs scytalion, alijs hortus Veneris, alijs terræ vmbilicus, alijs stœchus, alijs stergethron, Latinis vmbilicus Veneris dicitur.

349.19. Acalyphen aliqui cnidem, alij adicen, Latini vrticam, Aegyptij selepsion, Dacidyn appellant. Acalyphen etiam alteram aliqui cniphen, Romani vrticam mollem vocant.

350.

350.12. Alijs galeobdolon, vel galephos, Aegyptijs ætopi, Latinis vrtica labeo dicitur.

350.23. Alijs galation, aut gallerion.

351.4. Erigeron à Latinis herbulum, aut senecio vocatur, aliàs erechthites.

351.25. Marinum bryon, aliqui ballarin, alij iranen, Latini gnomeusilon vocant.

352.14. Aliàs stachyites, apud Aegyptios ethen chis, Latinè fatalis dicitur.

352.20. Aliquibus fluuiatilis stratiotes nuncupatur, Aegyptijs tibus, magis æluri sanguis.

353.11. Phlomon, alij phlonon, Latini verbascum, alij pheminalem vocant.

355.8. Arcion alij prosopida, alij prosopion, alij aparinen, Latini personatam, aut lappam appellant.

355.24. Alijs borion appellatur.

355.28. Capnon, aliqui corydalion, aut corion vocant, alij syluestre corydalion, alij capnon in hordeis, alij capniten, alij marmariten, alij capnogorgion, alij chelidonion micron, alij peristerion, alij cantharida, alij chalcocri, Romani apium aut fumariam, Aegyptijs cnyx, alij tucin.

356.7. Alij tripodion, alij tribolion.

356.12. Aliqui libyon, alij triphyllon.

356.22. Aliqui telinen, alij lotū magnum, alij triphyllon, Romani trifolium maius appellant.

357.18. Alij melophyllon, alij stratioticem, alij achillion, Latini millefolium vocant, aliqui su-

percilium veneris, Galli beliocandas.

356.27. Alij myrrham, alij conilen vocant.

358. 23. Aliqui buglossum magnum vocant, Romani spinam mollem.

359. 6. Ab aliquibus bubonion appellatur, ab alijs asteriscos, alijs asterion, quibusdam hyophthalmon, Romanis inguinalis, Dacis rathibis.

359.19. Stellares huius radij noctu splendent, quapropter qui ignari antea nō viderūt, esse inane simulacrū arbitrantur. Medijs saxis & asperis exit: inuenitur autē ab opilionibus. Crateuas rhizotomus hæc de ea refert: Si viridis cum axungia vetere tundatur, contra rabiosorū morsus, turgentia guttura, proderit. suffitu quoq; serpentes fugat.

359.27. Aliqui dasypodion, alij priapeion, alij ion syluestre, alij cybelion, Romani fetialin, aut murariam, aut violam purpuream vocant.

360.5. Aiunt quòd purpureum est in flore, anginis & comitialibus auxiliari, maximè pueris, in aqua potum.

360.16. Aliqui aton, alij actinen, alij anemosphoron vocāt, magi paradacry, Aegyptij erxoēn, Romani scopam regiam, Aphri zigar, nonnulli thepso.

361.2. Alio nomine chamæleuce, alio cissos acarpos, aut terræ corona, aut selinitis, Latinè hedera pluuiatica dicitur.

361. 17. Magi æluri gonon, Osthanes tzaunchi, Aegyptij autuenrinbesor, Romani linguam

bub

bubulam, alÿ libanium, Pœni aſanaph vocant.

362.2. Alÿ phyton, alÿ caballation, alÿ ſpli=neion, alÿ ſcolymon, Romani linguam canis, aut caninam appellant.

362.14. Aliqui zoonychon vocant, alÿ aëtony=chon, alÿ cemos, alÿ damnamenē, alÿ idiophyton, nonnulli phytobaſilam, aliqui croßion, alÿ croſ=ſophthoon, magi ſanguinem crocodili, alÿ croco=merion, Aegyptÿ daphnœnen, Romani minerciū, alÿ palladium, alÿ neumatum, alÿ flammulam.

362.23. Aliqui & id antirrhinon, alÿ anarrhi=non, nonnulli lychnida agriam vocant.

362.29. Nonnulli lychnida agriam appellant.

363.8. Catanance aliquibus damnamete, aliÿs dionyſias, aliÿs thyrſion, aliÿs demos, aliÿs cemos, aliÿs crotion, magis archaras, aliÿs arcopus, Ro=manis herba ſilicula, aliÿs datiſca, Dacis caro=pithla dicitur.

363.21. Aliqui pſychen, alÿ merida, alÿ pota=mogitona, alÿ ſtachyiten, Romani calummarem nominant.

364.11. Alÿ callitrichon, alÿ trichomanes, alÿ ebenotrichon, alÿ argion, alÿ corion enygron, Ae=gyptÿ epier, Romani cincinnalem, alÿ terræ ca=pillum, alÿ ſupercilium terræ, Daci phithophthe=thela vocant.

365.4. Aliqui pterion, alÿ opteron, Romani capillarem, alÿ pinulam, alÿ fidiculam, nonnulli & eam adianton appellant.

365.

365.11. aliqui phasganon, alij antithesion, alij chascanon, alij chœradolethron, alij & hanc apa rinam nominant, Latini lappam.

365.24. aliquibus sitospelos, alijs siphon, alijs bromos, Romanis auena dicitur.

365.29. aliqui siphonion, alij acrospelon vocant.

366.28. alijs epapitis, alijs lycanthemon, alijs cynosbatō, alijs aniceton, alijs heliophiton, alijs anatolicon, alijs dyticon, alijs helide, Aegyptijs lyisthe, Romanis mergina, Hetruscis radia appellatur.

367.23. alijs hieromyrton, alijs myacantha, alijs agonon, alijs scincos, alijs mintha, alijs catangelos, alijs anangelos, alijs acæron, alijs ocneron, alijs cinen, alijs lichene, alijs chamæpitys, alijs chamæmyrte, Bœotis gyrenia, magis Herculis genitura appellatur.

368.10. aliqui idæan, alij danaën, alij hippoglotton, alij Zaliam, alij stephanen, alij daphnon, alij samothracicen, alij methrion, alij hypoglossion vocant.

368.19. Daphnoides alypo simile, flos vt nymphææ, cuius medium nuci cypressi non dissimile, in quo semen: aliqui chamædaphnen, alij peplion, alij eupetalon vocant.

369.2. aliqui & hanc alexandrinam appellarunt, alij daphniten, alij hydragogon, Romani laureolam, alij lactaginem, Galli vsubim.

369.11. aliqui ascida vocant, alij atomon, alij pigato xarin, magi sanguinem Herculis, alij polyio

dos, alij anaphyston, Aegyptij sompbia, alij vnre, Galli laginum, aliqui anepsa.

370.22. aliqui melampodion vocant, alij ecstomon, alij polyrrhizon, alij protion, alij melanorrhizon, alij cyiranion, magi zomarition, Aegyptij isæam, alij elaphine, alij cemelez, Latini veratrum nigrum, alij saraca, Daci prodiorna.

372.10. aliqui sesamiten, alij sesamin, alij lycocytalion, alij helleborum album appellant.

372.17. aliqui coronion, alij sesamon syluestre.

372.27. aliqui elaterion vocant, alij grynon, alij balin, alij syncrisin, alij bubalion, alij scopion, alij pherombron, alij peucedanon, alij notion, Romani ancetum, alij agrestem, Pœni cusimezar.

375.15. Satiuus cucumer. Cap. Satiui cucumeris trita radix, & drachmæ vnius pondere pota in hydromelite, vomitus ciet. Si quis facilè secundum cœnam vomere velit, binis obolis sit contentus.

375.16. alij triphyllon, alij stesion, alij astaphida, alij phthiroctonon, alij phthirion, alij apanthropon, alij polyides, alij pseudopathes, alij arsenoten, Aegyptij ibesaœden, Romani herbam pediculariam vocant.

376.4. aliqui hypopyon vocant, alij pancranon, alij scammonion, alij thelyterim, Romani ferulaginem, alij ferulam syluestrem, Pœni bœden.

378.17. aliqui lygon, alij lobon appellant.

379.26. aliqui narcisson anydrō, alij autogenes, alij bulbon emeticon, alij lirion, Romani bulbum

morbit

morbitarium dicunt.

380.16. *alij hippophyes, alij hippophanes, alij hippion, alij echinion, alij pelecinon, Romani lappaginem vocant.*

381.17. *aliqui sesamon syluestre vocant, alij seseli cyprion, alij crotona, Aegyptij systhanna, aliqui trixin, magi sanguinem febris, Latini ricinum, alij lupam.*

382.5. *aliquibus cometes, alijs gobios.*

385.8. *aliqui clema, alij crambion, alij paralion, alij canopicon vocant.*

386.13. *aliqui sycen, alij mecona aphroden.*

387.5. *alij spumosum papauer vocitant.*

387.20. *aliquibus scambonia radix, alijs colophonia, alijs dactylion, Romanis colophonium, magis apopleumonos, Aegyptijs sanilum dicitur.*

389.5. *alij chamælea nigra, alij pyros achnen, alij heraclion, alij bdelyram, alij coccon gnidion, Romani citocacium, nonnulli oleaginem, quidam oleastellum vocant.*

389.16. *alij chamæleam, alij pyros achnen, alij cestron, aut cneoron vocant.*

390.15. *Acten aliqui dendron arctu, alij hemeron, Latini sambucum, Galli scobiem, Daci sebam vocant.*

390.23. *alijs heliosacte, alijs agria acte, alijs Euboica, Gallis ducone, Dacis olma.*

392. 2. *nonnulli ischiada, alij chamæbalanum agriam, alij linozostin, Latini radicē syluestrem,*

Pœni thorphathſadæ appellant.

392. 16. *aliquibus colocyntha ægos, aliys ſicya picra, aliys alexãdrina colocyntha, Zoroaſtri thymbra, Oſthani autogenes, Romanis cucurbita ſyluatica, Dacis tutraſtra dicitur.*

393. 8. *alij cedœs, Romani inuolucrum vocant.*

394. 15. *alij ophioſtaphylon, alij chelidonium, aut melothron, aut pſilothron, aut archezoſtin, aut agroſtin, aut cedroſtin appellant.*

395. 22. *alij chironion ampelon, alij bucranion, Romani oblameniam, alij batanutam, alij betiſalcam, Daci priadelam, alij pegrinã, Aphri lauothen.*

396. 8. *Pterin alij pteriõ, alij pterineõ, alij daſyclonon, alij anaſphoron, alij blechnon, alij polyrrhizon vocant, magi hermubain, Romani filicem, alij laculam, alij filusfanariam, Aegyptij aſini ſanguinem.*

396. 23. *Thelypterin aliqui nymphæam pterin nominant, Romani linguam ceruinam.*

397. 9. *Polypodion aliqui ſcolopendrion, alij pterin, alij polyrrhizon, Latini filiculam vocant.*

398. 2. *aliqui pterion, alij nymphæam pterin nominant.*

398. 21. *alij argyron, alij aritrillin alij chryſitin, Aegyptij aphlopho, Latini mercurialem maſculam, alij teſſeculatam, Aphri aſumes.*

399. 6. *aliquibus linoZoſtis, Aphris armas, aliys aſumes labon dicitur.*

399. 14. *aliqui ſcorpiuron vocant, alij heliotropon,*

pon, alij dialion, alij heliopon, alij scorpioctonō, alij sesamon agrion, alij scorpij vram.

400.4. aliqui scorpiuron vocant.

405.3. Idem adstringit: prodest stomacho qui cibi tenax non est, aut tardius cibum concoquit. Item ijs qui ilei dolore conflictantur: conuenit in grauidarum malacia: sorptum auxiliari constat, cum populatim grassatur pestifera lues. Huiuscemodi omphacium non nisi post annos multos bibi potest.

429.17. quam alij Medicinam, alij symphyton, alij idæum phlomon, alij orestion, alij nectarion vocant.

448. 6. alij larbason, alij gynæcion, alij Chalcedonion.

458. 20. alij pecton, hephton, aracton, lonchoton.

505.7. Athenis ionia, in Eubœa sideritis dicitur.

De Rhamno.

Rhamnum si quis eruat silente luna, & secum ferat, contra venena & improbos homines proderit: pecoribus iuuandis appenditur: nauigijs circumponi solet: valet contra capitis dolores & laruas.

De Artemisia.

Artemisiam herbam si quis teneat, dum iter facit, lassitudinem discutiet: & si in pedibus ferat, bestias & lemures abiget: si sanguis circa artus coaluerit, ramulos ex rosaceo in olla feruefacito, & locum totum oblinito, cum somno indulgendum est:

ſtrangulatui vuluæ mirum in modum auxiliatur: vrinæ ſtillicidia & opiſthotonum leuat.

De Pentadactylo.

Pentadactylũ ſi quis circum corpus portet, nullo dolore afficietur: oculos, ſtrumas, calloſos tõſillarum tumores, vuam, articulos ſub lingua, neruorum dolores & dentes, pſoram perniciali fame cõtractam iuuat: remoratos à partu menſes eijcit: infuſa manibus ex aqua tepida contra terrores, faſcinum, & laruas, mirum in modum commendatur. Vellito *herbam cum luna creſcit, oriente ſole.*

De Verbenaca.

Verbenaca recta genitale intendit, ſed ſupina exiccat. Re*cta appenſa doloribus oculorum auxiliatur: contra hebetudines eorundem, & capitis dolorem efficax eſt, trita ex aceto laßitudinem reficit. Strumas, calloſos faucium tumores, ſtatim diſcutit: febrium horrores ſanat, ſi quis ſolum ex aduerſo ſtans ramulos tenuerit.*

De Dictamno.

Dictamnum ſiccatum manibus terito, & redigens in farinam adiecta vini ſtilla, corpus tangito: ſiquidem contra omnes ſerpentium iniurias auxiliatur: vlcera & putreſcentes nomas præpurgans explet: adactis corpori aculeis oblinitur, vt præſenti ſit auxilio: ad lienem & in abditis locis vitia inflammatione turgentia, radactum in farinam illinito. Herbam *vere, magnis æſtibus, autumnoq́; eruito.*

De Saluia.

Saluia ſingultum tuſsimq; diſcutit: omnibus malis vlceribus cum cera & roſaceo ſumpta auxiliatur: lienis dolorem dyſenteriamq; pota cum vino albo pari modo ſanat: ſanguinem excreantibus, potu medetur: ad extrahenda vuluæ onera efficax eſt: peſsimæ mulieres peſſum ex ea ſubijciunt, vt partus excutiant.

De Cupreſſo.

Cupreſſus herba contra raucedines auriculasq; prodeſt: induratos tonſillarum tumores, aquam inter cutem, & coxendicum cruciatus perſanat.

De Centaurio.

Centaurium contra inflammata vitia & pulſantes ictus valet: fœminis vuluæ malo laborantibus auxiliatur: ſtillicidij vrinæ, calculorumq; tormenta leuat. Herbam vere oriente ſole legito.

De Buphthalmo.

Buphthalmum creſcente luna legere oportet. Facit autem contra pauores, laruas, & mala medicamenta, faſcinationes, vtpote cùm eas auertat. Radicem ſi quis mandat, dentem expuet, fluxionemq; confeſtim ſiſtens auxiliatur: quin & ventrem reſoluit.

De Pæonia.

Pæonia herba per æſtus Caniculæ ante Solis ortum vellitur: appenſáque contra uenena, faſcinum, pauores & laruas prodeſt: item contra febrem cum horrore venietem, diurnam nocturnámue, & aduerſus tertianam. Proditur lemures à mō-

te, in quo nascebatur, fugasse.

De Moly herba.

Moly herba si secta radice feratur, veneficiorū & fascinationis amuletum est.

De Marina quercu.

Marinam quercum cum rosaceo & oleo misceto, & faciem illinito cum ad negotia te conferes: vegetiores reddit pueros, imo ventri appensa: & ad arcendos pauores nocturnos manu teneto. Contra fascinum, & omnia maleficia prodest: corpus tuetur: cum enim fascinantes recedunt, arescentem ramulum occludit, & cum propius accedunt, aperit.

De Chrysanthemo.

Chrysanthemō si terra ante solis ortū eruatur, & collo appendatur, veneficas mulieres omnesq; fascinantes amolitur.

De Erysimo.

Erysimon cum vino tritum, aduersus ventris dolorem bibitur: si quis grana septem domum iniecerit, rixæ & iurgia concitabuntur.

De Helleborine.

Helleborine, aliquibus epipactis, alijs boion dicitur. Frutex est exiguus, minimis folijs constans. Bibitur contra omne venenum, & iecinoris vitia.

FINIS.

CVRATIONVM MORBORVM IN DIOSCORIDE contentarum index.

ABSCESSVVM remedia.

MEl
Cucurbitæ
Thlaſpi
Mentha
Viſcum
Bechion, ſiue Tuſsilago
Pentaphyllon
Bugloſſon.

ABORTVM facientia.

Aſparagus
Ariſaron
Ampeloleuce
Hedyſaron
Populus alba
Oxyacanthos
Coagulum
Braſsica ſatiua
Cyclaminos
Dracunculus duplex
Onoſma
Elaterium
Scammonium
Thelypteris
Vinum phthorion, ſiue abortiuum
Vinum helleborites
Conyza.

ABORTVS remedia.

Sabina
Galbanum

ACONITO contraria.

Balſamum
Morus
Lac ſchiſton
Coagulum
Chamæpitys
Vinum in communi
Scoria, ſiue recrementum ferri.
Dioſc. lib. 6. cap. 7.

ACVLEOS extrahentia.

Vide, ſpicula corpori infixa extrahentia.

ACVLEATORVM ictus remedia.

Laurus
Malua
Siſymbrium

Anisum
Althæa
Oxalme
Vinum thymite
Adipum medelæ
Diosc. lib. 2. cap. 68.

ADVRENTES medicinæ.

Buprestis
Cantharides
Pityocampæ
Salamandra.

ADVSTIONVM remedia.

Vide, ambustorum remedia.

AEGILOPIAE remedia.

Asarum
Myrtus
Iuglans
Oriza
Malua
Plantago
Myosota, vel myosotis altera
Baccharis
Anthemis
Strychnon satiuũ siue Solanum hortense
Aegilops
Vua œnanthe
Alica.

ALARVM virus extinguentia.

Myrrha
Myrtus
Scolymos, siue Carduus
Alamen.

ALGORIS remedia.

Laurinum oleum
Ociminum vnguẽtum
Cinamomum
Aristolochia tertia
Abrotonum
Vinum scilliticum
Oleomel, vel elæomeli.

ALLII acrimoniam extinguentia.

Ruta.

ALOPECIAE morbi remedia.

Harundo
Iugulans
Auellanæ
Erinaceus terrestris
Hippocampus
Ranæ
Locustæ
Adeps
Fimum
Rhaphanus
Beta
Cepe
Milium
Sinapi
Cyclaminus
Asphodelus
Batrachion
Myosotis

Nymp

Nymphæa
Cynoglosson
Adianton
Thapsia
Aerugo ferri
Sandaracha
Halcyonium
Cotes
Cinis vngularum caprinarum.

ALVVM conturbantia.

Eruum
Orobus
Brasica satiua
Allium
Capparis
Peplus
Vuæ recentes
Vinum dulce
Aqua maris
Flos salis.

ALVVM soluentia atq; purgantia.

Asarum
Crocus
Crocomagma
Oleum amygdalinum
Oleum cicinum
Oleum balaninum
Oleum cnidium
Olea Aethiopica
Fagus
Galla
Faba Thebaica
Siliquæ
Mespilus
Cornus
Ficus Aegyptia
Caprificus
Cerasia
Melimela
Citrea mala
Pruna
Amygdalæ amaræ
Morus
Ficus
Tellinæ
Chamæ
Iuncus odoratus
Cochleæ terrestres
Sepiæ
Silurus
Pisces saxatiles
Lac
Lac schistum
Butyrum
Medulla
Fel
Fimum
Tragus
Linum
Lens
Phaselus
Rhaphanus
Lapathum
Nasturtium
Eruum
Eruca
Scandix
Lactuca
Cucumis

Cucurbita
Atriplex
Braſsica ſatiua
Braſsica marina
Malua
Blitum
Aſparagos
Porrum
Cepe
Struthion
Zinziber
Cyclaminos
Scilla
Bulbus eſculentus
Agaricum
Aloë
Abſinthium ſeriphium
Hyſſopum
Ammoniacum.
Phyllitis
Ceſtron
Scordion
Chamæpitys
Androſæmon
Papauer ceratitis
Vrtica
Cynogloſſon
Spartum
Balanus myrepſica, ſiue glans vnguentaria
Hippophaẽs
Characias
Linozoſtis
Lathyris
Quercus
Chamæſyce
Cici
Scammonium
Ampeloleuce
Thelypteris
Paſſum
Melicratum
Vinum albanum
Vinum lesbium
Coccimela
Vinum melitite
Thalaſſomeli
Vinum abſinthite
Vinum helleborite
Vinum ſcammonite
Rubrica ſinopis.

ALVVM ſiſtentia.

Aſpalathus
Maſtichinum
Laurinum
Populus nigra
Populus picea
Paliurus
Oxyacantha
Cynosbatos
Ciſtos
Roſa
Acacia
Palma
Palma elate
Malum punicum
Malus
Siliquæ
Cotoneæ
Mala epirotica
Pira
Meſpilus

Lotus
Cornus
Sorbus
Pruna ſyriaca
Lepus terreſtris
Lac
Caſeus
Fuligo butyri
Sanguis
Fimum
Lyncurion
Triticum
Braſsica ſatiua
Hordeum
Plantago
Crimnon
Seris
Bromos
Chondryllæ
Oriza
Alica
Milium
Faba
Lens
Anethum
Apium
Aphace
Smyrnion
Hippomarathrum
Acantha
Aloë
Hæma
Ruta
Aniſum
Orchis ſerapias
Pæonia

Althæa
Polygonon mas
Lagopus
Clematis daphnoides
Xyris
Anchuſa
Gramen Parnaſium
Rubus
Pentaphyllon
Phœnix herba
Idæa radix
Oxyſchœnus
Rubrica ſinopis
Aizoon
Papauer ſatiuum
Adianton
Phlomides
Vuæ
Vinum phalernum
Vinum œnanthe
Vinum paſſum
Vinum rhoite
Vinum myrtite
Vinum cedri
Vinum lauri

ALVINIS vtilia.

Coagulum
Nymphæa
Clymenon
Papauer ſatiuum
Omphacomeli

AMATORIIS veneficijs attributa.

Cyclaminos
Catanance
Dorycnion

Cotyledon
Mandragoras
Leontopodion
Phyteuma.

AMBVSTORVM remedia.

Acacia
Asphodelos
Aristolochia
Althæa
Ascyron
Aizoon maius
Arction
Alumen
Atramentũ scriptoriũ
Buccinum
Beta
Cypros
Cistos
Coriũ vstum, siue veterum calceamentorum
Cynoglossum
Cinnabaris
Ebulus
Fimum
Phlomus, siue verbascum
Gallion
Hedera
Hypericon
Helxine
Lactuca syluestris
Lilium
Myrtus
Morus
Malua
Narcissus
Oliuæ colymbades
Ouum
Picea
Platanus
Plantago
Sesamum
Stimmi
Sal
Thus
Vnguentum felinum.

AMPHISBAENAE morsus curatio.

Dioscorides libro 6. cap. 64.

ANGINAE remedia.

Acetum
Absinthium
Cyprinum vnguentum
Cedria
Cepe
Crocodilium
Elaterium
Fel animalium
Fimum
Hirundo
Hyssopus
Irinum
Laserpitium
Mel
Oxymel
Spartum siue genista
Sal
Violæ
Piper

Pix
Rhaphanus.
ANHELITVS difficultatis remedia.
Asarum
Balsamum
Naphtha
Centaurium maius
Baccharis
Peucedanum
Galbanum
Parthenion
Adianton
Ampeloleuce
Et infra in verbo, Orthopnoicis.
ANIMALIVM feritas mitigatur
Oenagra.
ANI remedia.
Vide, Sedis remedia.
ANIMALIA ventris expellentia.
Vide, Tineas latas pellentia.
ANIMALIA quæ perimunt.
Diosco. lib. 6. in præfationis fine.
ANIMALIVM ictus remedia.
Bdellium
Panaces heracleon
Terra lemnia
Diosc. lib. 6. cap. 55.
ANIMI defectus remedia.
Cucumis
Pulegium
Coris
ANIMI voluptates auget.
Buglosson.
ANIMI deliquia generantia.
Diosc. lib. 6. in præfat.
ANODYNA.
Hyoscyamus
Aconitũ pardaliãches.
ANTIDOTVM ingredientia.
Acorus
Phu
Amomum
Costum
Iuncus odoratus
Cyphi
Scincus, siue scingus
Sanguis
Rapæ satiuæ
Napum, siue bunias
Brassica satiua
Piper
Abrotonum
Stichas
Ruta
Caros
Anethum
Petroselinon
Hedysaron
Mandragoras

Ruß

Rubrica, siue terra lemnia
APIVM ictus remedia.
Laurus
Malua
Sisymbrium
Althæa
Diosc.lib.6.cap.57.
APOSTEMATVM remedia.
Vide, Suppurationum remedia.
APPETITVM generantia.
Cerasia.
APPETITVM incitantia.
Vinum in communi
Vinum Selenite.
AQVAE inter cutem remedia.
Vide, Hydropicorum.
ARANEIS contraria.
Morus
Grossi
Melanthion.
ARANEI ictus remedia.
Mullus piscis
Allium
Melissophyllon
Coris
Oxyschœnus
Hyacinthus
Aizoon maius.
ARGENTI viui curatio.
Diosc.lib.6.cap.28.
ARGEMATVM morbi remedia
Fel animalium
Vrina
Lactuca syluestris
Cera
Argemone
Anagallis
Ociminum
Papauer ceratitis
Lotus satiua.
AQVATORVM remedia.
Onos, siue millepeda
Asparagus
Cyclaminos
Spondylion
Oenanthe
Buphthalmos
Chrysanthemon
Vinum absinthite.
ARSENICI, siue auripigmenti. curatio.
Diosc.lib.6.cap.29.
ARTICVLORVM morbis vtilia.
Amurca.
Anethinum
Agaricum
Arction
Bulbus esculentus
Cent

Centaurium minus
Ciuis vitium
Helleborus niger
Scammonium
Mandragoras
Meon
Naphtha
Nardus
Narcissus
Ouum
Oxymel
Palma elate
Pentaphyllon
Psyllium
Ruta
Thapsia
Thymoxalme
Vua passa
Vinum melitite.

ARTERIAE remedia.

Irinum
Myrrha
Thus
Caryotæ, siue caryotides.
Ficus
Sinapi
Prason, id est porrum
Glycyrrhiza
Triticum
Rhaphanus
Laserpitium
Pentaphyllon
Vua passa
Rhodomeli
Tragacantha.

ASIDVM morsus remedia.

Cimices lecti
Butyrum
Clematis
Daphnoides
Aqua maris
Diosc. lib. 6. cap. 70.

ASTRICTORIAE medicinæ.

Aspalathus
Bryon
Crocus
Oleum omphacinum
Oleum ex oleastro
Myrrha
Vnguentum melinum
Vnguentum œnanthinum
Cortex thuris
Picea ac pinus
Pityides
Lentiscus
Terebinthus
Fuligo picis
Cypressus
Iuniperus
Vlmus
Paliurus
Cyprus
Lilia
Cistos
Hypocistis
Cydonia
Rosa

Acacia
Salix
Vitex
Olea ſylueſtris
Quercus
Caſtanea
Galla
Thus
Palma
Palma elate
Malicorium
Myrtus
Myrtidanum
Malus
Cotonea
Perſica
Pira
Pira ſylueſtria
Meſpilus
Meſpilus alia
Cornus
Morus
Lixiuia ex ficu
Ionia ſiue Cionia
Adeps
Adipum medicinæ
Faba Aegyptia
Lens
Portulaca
Seris
Porrum
Hedera
Myoſotis
Agaricum
Rhaponticum
Gentiana
Abſinthium
Abſinthium ſeriphium
Mentha
Melilotus
Maron
Ruta
Cyminum ſatiuum
Hieracium maius
Conyzæ tertiũ genus
Lyſimachium
Clymenos
Anchuſa
Idæa radix
Granum tinctorum
Chryſocome
Aizoon maius
Phlomides
Lotus ſylueſtris
Ebulus
Vitis ſylueſtris
Nuclei acinorum
Vua œnanthe
Omphacium
Paſſum
Vinum omphacites
Vinum nigrum è labruſca
Vinum cydonites
Omphacomeli
Vinum apijtes
Vinum myrtites
Vinum palmeum
Vinum è cedro
Vinum piſsite
Vinum abſinthite
Vinum tragoriganite

Vinum prasite
Vinum calaminthite
Vinum aromatite
Spuma argenti
Chrysocolla
Cinnabaris
Calcanthon
Diphryges
Arsenicum
Sal
Fæx vini
Spongiæ
Lapis phrygius
Lapis Asius
Lapis scissilis
Terra eretria
Lapius samius
Fuligo pictoria.

ASSVLAS fixas corporibus extrahentes.

Cochleæ terrestres.

ATTONITIS vtilia

Ampeloleuce.

AVRVGINEM tollentia.

Lycium
Agaricum
Libanotis coronaria.

AVRICVLARVM remedia.

Bulbus esculentus.

AVRIVM medicinæ.

Cannabis sativa
Araneus
Adipum medicinæ
Asphodelus
Absinthium
Anisum
Aparine
Aqua maris
Acetum
Acetum scilliticum
Alumen
Aphronitrum
Blattæ
Beta
Crocus
Cistos
Cornix
Cucurbita
Cepe
Capparis
Cucumis anguinus
Daphnides
Dracunculus maior
Ficus
Fel animalium
Faba Aegyptia
Flos æris
Flos salis
Hedera
Helxine
Irinum vnguentum
Hyssopus
Laurinum
Lycium
Lapation
Malum punicum
Myrtus
Mel

Myosotis
Mentha
Melilotus
Myrrha
Oleum amygdalinum
Oleum balaninum
Oleum hyoscyaminū
Olea syluestris
Onos
Origanum
Omphacium
Pix
Populus alba
Plantago
Porrum
Peucedanus
Prasion
Polygonon mas
Papauer satiuum
Psyllium
Rhus obsoniorum
Rosa
Salix
Senecta serpentis
Sesamum
Sinapi
Spondylium
Stœbe
Strychnum satiuum
Sulphur
Thus cum pice
Terebinthina
Vermes
Vrina
Vinum myrteum, siue myrsinite
Vinum cedrites.
BDELLARVM, siue hirudinū curatio.
Diosc.lib.6.cap.32.
BESTIAS fugantia.
Acantha leuce, siue spina alba.
BESTIARVM venenatarū remedia.
Balsamum
BESTIARVM morsus remedia.
Helenium Aegyptium
Sanguis
Porrum
Allium
Argemone
Eryngium
Pulegium
Apium
Vinum cedrite
Sal
Terra samia.
BILEM adgenerantia.
Iuglans.
BILEM purgantia.
Agrioraphanus
Androsæmos
Anchusa
Apios
Brassica canina
Calamintha
Clematis

Cici
Cucumis anguinus
Characias
Chamælea
Helleborum nigrum
Elaterium
Ebulus
Epithymum
Empetron
Helenium
Hippophaës
Heliotropium
Iris illyrica
Lychnis syluestris
Lathyris
Linozostis
Malus
Melanthion
Mentha
Mandragoras
Ocimum
Parthenion
Peplos
Scammonia
Thlaspi
Thapsia
Thymelæa
Vitis satiua
Vnguentum susinum id est, lilij.

BLATTAS in se contrahentia.

Phlomides.

BOVM scabiem emendantia.

Cedria.

BRONCHOCELAS discutientia.

Vide, gutturis remedia

BVPRESTIS veneni remedia.

Lac schiston.
Dioscorides libro 6. cap. 3.

CACHEXIAE, id est maciei remedia.

Aqua maris.

CACOETHE remedia.

Vnguentum rosaceum
Crocinum.
Thus
Glandes
Ficus
Cicer
Plantago
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Hedera
Viscum
Asclepias
Psyllium
Vrtica
Petasites
Cadmia
Diphryges
Flos salis.

CALCIS curatio.

Diosc. lib. 6. cap. 29.

CALCVLI remedia.

Cyperus
Cardamonum

Oleum amygdalinum
Ceraſia
Amygdalus amara
Oſsifragus
Vrina
Sium
Struthion
Centaurium maius
Bdellium
Daphnides
Paliurus
Pruna
Fimum
Lapathon
Siſymbrium
Ononis
Cyminum ſylueſtre
Artemiſia
Hippomarathron
Aſplenon
Anthemis
Parthenion
Pæonia
Lithoſperma
Althæa
Tribulum
Saxifragum
Gramen
Tragion
Acanthus
Cotyledon prima
Vitis ſatiua
Myrtus ſylueſtris
Oxalme
Lapis Iudaicus
Ochra
Lapides ſpongiarum.

CALEFACTO-riæ medicinæ.

Adipum medicinæ
Medullæ animalium
Fel
Cera
Propolis
Triticum
Raphanus
Raphanus agria
Siſymbrium
Siſymbriū aquaticum
Sinapi
Naſturtium
Thlaſpi
Eryſimon
Piper
Zingiber
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Aſphodelus
Bulbus eſculentus
Agaricum
Gentiana
Anonis,ſiue Ononis
Eryngion
Abſinthium
Abſinthium ſeriphium
Hyſſopum
Origanum
Tragoriganum
Pulegium
Mentha
Serpyllum
Sampſuchum

Maron
Aſpalathus
Crocomagma
Helenium
Oleum vulgare
Oleum ſicyonium
Strigmenta gymnaſtorum & palæſtrarum
Elæomeli
Laurinum
Sampſuchinum
Ociminum
Anethinum
Suſinum
Cyprinum, ſiue liguſtrinum
Irinum
Gleucinum
Amaracinum
Metopium
Stacte
Nardinum
Malabathrinum
Myrrha
Myrrha Bœotica
Styrax
Bdellium
Thus
Terebinthus
Reſina
Palimpiſſa
Iuniperus
Sabina
Cedria
Cedrides
Laurus

Daphnides
Cyprus
Ciſtos alia
Vitex
Amygdalæ amaræ
Ficus
Lixiuia ex ficu
Ciſſeris
Cochleæ terreſtres
Fiber
Bupreſtis pityocampa
Salamandra
Oeſypus
Panaces heraclion, ſiue herculeum
Liguſticum
Seſeli Maſsilienſe
Siſon
Aniſum
Caros
Anethum
Cyminum ſatiuum
Ammi
Oreoſelinon
Smyrnion
Hippomarathrum
Daucus
Libanotis
Laſerpitium
Galbanum
Ammoniacum
Stachys
Scordion
Artemiſia
Anthemis
Chryſocome

Portulaca agreſtis
Lotus ſylueſtris
Vinum picatum
Vinum in communi
Aqua maris
Vinum è cedro, arboribusq; alijs
Vinum è cypreſſo
Vinum cedrite
Vinum chamædryite
Aerugo aurificum
Chryſocolla
Calcanthon
Alumen
Sulphur
Flos ſalis
Pyrites
Lapis hæmatites.
CALEFACTORUM remedia.
Lana ſuccida.
CALIGINIS oculorum remedia.
Fel animalium
Lactuca ſylueſtris
Ocimum Cepe
Dracunculus maior
Sinapi
Naſturtium
Eryſimon Piper
Zinziber
Dracunculus minor
Anagallis
Chelidonium maius
Sagapenon
Chamædrys
Chamæſyce
Flos æris
Pumex
Fæx vini
Lapis thyites.
CALLORVM remedia.
Triticum
Laſerpitium
Chalcitis lapis.
CANCRESCENtibus vlceribus medetur.
Vrtica.
CANES occidentia.
Aſparagus
Apocynon.
CANIS rabiē ſanat.
Alyſſum.
CANIS rabioſi morſus remedia.
Lycium
Cancri
Cinis vitium
Garum
Omotarichos
Smaris
Iecur ardens canis
Triticum
Sanguis
Mel
Groſsi
Panaces heracleon
Cepe
Laſerpitium
Vrina

Aster atticus
Melissophyllon
Vrtica
Cynoglosson
Fœniculum
Ballote
Oxalme
Adhronitrum, siue spuma nitri.
Diosc. lib. 6. cap. 37.
Herm. Coroll. cap. 212.

CANIS non rabidi morsus remedia.

Amygdalæ amaræ
Iuglans
Ficus
Mituli
Gobius
Cucumis
Bulbus esculentus
Mentha
Ebulus.

CANIS impetum cohibentia.

Iecur & dens canis.

CANIS necantia.

Chamæleon albus.

CANVM scabiem emendantia.

Oleum lentiscinum
Cedria.

CANTHARIDES fugantia.

Vnguentum melinum.

CANTHARIDVM veneni remedia.

Lac schiston
Adipum medicinæ
Diosc. lib. 6. cap. 1.

CAPILLORVM defluuium reprimentia.

Oleum ex oleastro
Myrrha
Cistos alia, siue ladanũ
Myrtus
Brassica satiua
Nasturtium
Aloë
Adiantum.

CAPILLVM denigrantia.

Cupressus
Fagus
Ilex
Palma elate
Myrtus
Hedera
Elelisphacos
Rubus
Vinum myrtite.

CAPILLVM ruffantia.

Cyprus
Lycium
Lotus
Fæx vini.

CAPILLVM flauum reddentia.

Aqua maris.

CAPILLVM purgantia.

Fœnogræcum
Linum.

CAPILLOS tingentia.

Acacia
Myrtus
Morus
Stratiotes terrestris
Ebulus
Terra ampelites.

CAPILLOS nutrientia.

Iuglans.

CAPITIS vlcerum remedia.

Balsamum
Oleum ex oleastro
Oleum amygdalinum
Vnguentum rosaceum
Telinum
Narcissinum
Myrrha
Thus
Vrina
Fœnogræcum
Cicer
Linum
Malua
Allium
Cyclaminos
Bulbus esculentus
Melilotus
Lilium
Bettonica, siue Britannica
Xyris
Rubus
Rubus Idæus
Oxalme
Vinum myrsinite
Sal.

CAPITIS doloris remedia.

Iris Illyrica
Asarum
Meon, siue meu
Oleum oleastri
Oleum amygdalinum
Vnguentum rosaceum
Narcissinum
Cyprus
Rosæ
Vitex
Amygdalæ amaræ
Torpedo
Lac humanum
Lana succida
Curmi
Sisymbrium
Sesamum
Hedera
Portulaca
Aloë
Mentha
Serpyllum
Baccharis
Ruta
Anisum

Spondylion
Peucedanum
Melanthion
Conyza maior
Anagyris
Bettonica
Radix hederæ
Oxyschœnos
Psyllium
Papauer rhœas, siue erraticum
Strychnon, siue solanũ satiuum
Aizoon maius
Hippoglosson
Chamædaphne
Myrtus syluestris
Elaterium
Scammonium
Vitis satiua
Vinum
Vua œnanthe
Aqua maris
Acetum scillite
Lapis ophites.

CAPITIS dolorem facientia.

Styrax
Oliuæ
Glandes
Palma
Arbutus
Iuglans
Eruum
Absinthium
Ferula
Meu, siue meon
Peucedanus
Mandragora
Vinum gypsatum
Vinum phœnicite
Vinum rhetinite
Vinum mesagite.

CAPVT purgantia.

Anemone
Brassica satiua
Beta
Cepe
Chelidonium minus
Calcanthum
Cyclaminos
Origanum.

CARBVNCVLOrum medicinæ.

Brassica satiua
Cupressus
Cinnamomum
Cyprus
Coriandrum
Characias
Eruum
Fimum
Iuglans
Lupinum satiuum
Laserpitium
Nasturtium
Olea syluestris
Pix
Plantago
Panaces heracleon
Sabina
Vua passa,

CARDIACOrum remedia.
Bupreſtis
Seris
Rubus.
CARNEM tenerio-rem reddentia.
Vrtica ſiue acalyphe.
CARNEM coaleſcere facientia.
Lixiuia ficus
Symphyton.
CARNES ſuperuacuas compeſcentia.
Characias
Cadmia
Aes vſtum
Flos æris
Laſerpitium
Lana vſta
Lapis Aſius
Spuma argenti
Smaris.
CARCINOMAtum remedia.
Fuligo thuris
Bupreſtis
Cicer
Eryſimon
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Ariſtolochia tertia
Vrtica
Galiopſis.
CASEVS ne cariem ſentiat.
Dracunculus minor.
CAVA implentia.
Cadma
Promphilyx
Ceruſſa
Lapis ſchiſtos
Lapis morochthus
Terra ſamia
Fuligo thuris
Ariſtolochia tertia.
CEPAE acrimoniam retundit
Ruta.
CERASTAE ictus remedia.
Cedria, ſiue cedrinus liquor.
Harundo
Roſa
Sal
Dioſcor. lib. 6. cap. 55. & 69.
CERVSSAE curatio.
Dioſc. libr. 6. cap. 22.
CERIONVM vlcerum remedia.
Groſsi
Pepo
Quære, Fauos rumpentia.
CERVICIS rigoris medicinæ.
Vide, Opiſthotonicorum

rum remedia.
CHIRONIORVM
vlcerũ remedia.
Plantago
Ampeloleuce.
CHOLERICIS
vtilia.
Cotonea mala.
Calamintha
Ferrum Mentha
Polygonon mas.
CICATRICVM
remedia.
Anemone
Aloë Adeps
Bulbus eſculentus
Balanus myrepſica
Ciſtos
Centaurium
Chamæſyce
Calx viua
Corallium
Aes vſtum
Aeris flos
Aerugo aurificum
Fuligo butyri
Faba
Fæx vini
Oleum myrtinum
Oleum balaninum
Oleum cicinum
Olea æthiopica
Peucedanum
Plumbum elotum
Pumex
Scoria argenti.

CICVTAE
contraria.
Paſſum & vinum
Vinum in communi
Acorum
Hermo. Cor. cap. 17.
CIMICES fugantia & necantia.
Hermo. Cor. cap. 366. & 806.
CLAVORVM
remedia.
Smaris Fimum
Laſerpitium.
COELIACORVM
remedia.
Myrrha
Hypociſtis
Lycium
Olea ſylueſtris
Quercus aut robur
Galla Thus
Myrtus
Cotonea
Morus
Lixiuia ex ficu
Ceruinum cornu
Faba Aegyptia
Lapathon
Plantago
Coronopus
Rhaponticum
Acantha leuce, ſiue ſpina alba
Ferula
Laſerpitium

Tra

Tragos herba
Papauer satiuum
Vinacei
Nuclei vinaceorum
Elæomeli
Vinum phœnicite
Vinum rhetinite
Ferrum
Lapis morochthus.

COLI remedia.

Colocynthis
Fimum
Galerita
Mel
Petroselinum
Ruta
Sesamum
Talus suis.

COLOREM commendantia.

Acetum scillite
Buphthalmos
Cerussa
Cyminum satiuum
Laserpitium
Mastichinum
Vnguentum rosaceum
Vinum
Vinum aromatite.

COLLECTIOnum remedia.

Amomum
Vnguentum telinum
Zopissa
Naphtha
Myrica
Paliurus
Cyprus
Olea syluestris
Glandes
Morus
Grossi
Ouum
Triticum
Hordeum
Fœnogræcum
Linum
Cicer
Agrioraphanus
Plantago
Sonchos
Nasturtium
Bulbus esculentus
Argemone altera
Rhaponticum
Acantha leuce
Thymus
Coriandrum
Smyrnium
Libanotis
Viscum
Parthenion
Cannabis syluatica
Anagyris syluatica
Helxine
Pentaphyllon
Peristerion supinus
Papauer satiuum
Stratiotes aquaticus
Cytisus
Ampelos leuce
Vinum in communi

Vinum adynamon
Vinum cydonite.

COMITIALIS morbi remedia.

Cardamomum
Balſamum
Naphtha
Populus nigra
Ficus
Iuncus odoratus
Lepus terreſtris
Muſtela iecur
Vnguis aſini
Lichen equi
Iecur hirci
Hirundines
Serum
Lac humanum
Coagulum
Fel
Sanguis
Fimum
Plantago
Eryngion
Ruta
Seſeli Maſsilienſe
Libanotis
Spondylion
Peucedanum
Laſerpitium
Galbanum
Sagapenum
Ammoniacum
Trifolium
Conyza
Anthyllis
Symphyton
Ceſtron
Pentaphyllon
Papauer aphrodeles
Viola purpurea
Helleborum nigrum
Hippophæſton
Ampelos leuce
Ampelos melæna
Oxymel
Acetum ſcillite
Lapis ſelenites
Lapis aëtites
Cotes

CONCEPTIONI contraria.

Epimedion
Heliotropium maius
Aerugo ferri
Alumen
Lapis oſtracites
Herm. Cor. cap. 267.

CONCEPTIONEM facillantia.

Coagulum
Lolium
Staphylinos agrios
Lapis ſamius

CONCOCTIONI vtilia.

Anethum
Althæa
Acetum ſcillite
Balſamum
Crocus
Crocomagma

Caros
Cestron
Calx viua
Eruca
Ligusticum
Pulegium
Papauer satiuum
Resina Styrax
Seseli Massiliense
Sulphur
Vinum
Vinum resinatum
Vinum absinthite
Vinum tragoriganite.
CONSTRICTORIÆ medicinæ.
Vide, Adstrictoriæ medicinæ.
CONVVLSIONIS remedia.
Iris illyrica
Acorus
Cardamomum
Asarum
Costus
Iuncus odoratus
Balsamum
Helenium
Calamus odoratus
Sampsuchinum
Metopium
Bdellium
Iuniperus
Cedrides
Halimos
Lixiuia à ficu
Fimum
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Asphodelus
Capparis
Argemone
Rhaponticum
Gentiana
Aristolochia tertia
Centaurium maius
Acantha leuce
Abrotonum
Origanum
Pulegium
Calamintha
Serpyllum
Baccharis
Panaces heracleon
Libanotis
Peucedanum
Laserpitium
Sagapenon
Galbanum
Clinopodium
Chamædrys
Alisma
Cestron
Xyris
Symphytum
Psyllium
Phlomides
Ampeloleuce
Vinum scilliticum
Vinum chamædryte
Vinum tragoriganite
Vinum daucites

Vinum panacite.

CONDYLOMAtum remedia.

Strigmenta à balneis
Myrteum
Myrtus
Cotonea
Ouum
Aloë
Anethum
Libanotis
Ballote
Stachys
Phalangion
Pentaphyllon
Vitis satiua
Ferrum
Plumbum elotum
Sandaracha.

CORDIS tremoris medicinæ.

Nardi spica.

CORIANDRO contraria.

Vinum in communi
Diosc. lib. 6. cap. 9.

CORPORA defuncta à corruptione diu tuetur

Cedria.

CORPVS macrescentia.

Canchamum.

COXAE doloris remedia.

Strigmenta à palęstris.

COXENDICVM doloris remedia.

Asparagus
Agaricus
Althæa
Abrotonum
Aster Atticus
Acetum scilliticum
Centaurium minus
Calamintha
Coris Cestron
Cucumis syluestris
Erysimon
Euphorbium
Fimum Garus
Helenium
Ammoniacum
Hypericon
Hiberis
Heliochrysos
Iris Illyrica
Lolium
Lupinum satiuum
Laserpitium
Naphtha
Onos
Populus alba
Panaces heracleon
Peucedanum
Pentaphyllon
Ruta
Scammonium
Vinum asarite
Xyris.

CRASSITVDInē extenuātia.

Porrum
Staphis agria.
CROCEVM colorem facit
Rhaponticum.
CRVDITATIS remedia.
Balsamum
Strigmenta à balneis
Gentiana
Vinum scilliticum.
CRVSTAS generat
Lana vsta.
CVLICES fugantia.
Cupressus
Conyza
Ebulus
Absinthium
Hiberis
Plumbum vstum.
CVTEM albicãtia.
Rapum syluestre.
CVTEM erugantia.
Oleum amygdalinum
Styrax.
CVTEM lenientia.
Amygdala amara
Oleum sicyonium
Vnguentum telinum
Succus Peponis
Terra Chia.
CVTIS vitia tollentia.
Adarce
Ampelos leuce
Amygdalæ amaræ
Cochleæ terrestres
Costus
Chamæleon niger
Iris Illyrica
Lac
Ficus
Linum
Lupinus
Lotus syluestris
Mel ponticum
Oleum raphaninum
Picea
Sanguis leporis
Spuma argenti.
CVTIS pruritus remedia.
Lac.
DENTIVM doloris remedia.
Amurca
Halicacabus
Asparagus
Allium
Anagallis
Aristolochia
Acantha leuce
Absinthium
Arction
Acetum
Acetum scillite
Alumen
Batrachion
Cedria
Cytinus
Cochleæ terrestres

Capparis
Chelidonium maius
Chamæleon niger
Clematis daphnoides
Cucumis anguinus, siue syluestris
Characias
Colocynthis
Ephemeron
Helleborus niger
Ficus Galba
Galbanum
Hedera
Hyoscyamus
Hyssopus
Laserpitium
Leucacantha
Myrica
Morus
Melanthion
Melissophyllon
Naphtha
Olea æthiopica
Picea
Plantago
Panaces heracleon
Pyrethrum
Peucedanum
Pentaphyllon
Rhus
Ranæ
Sepiæ
Senecta serpentis
Strychnon hypnoticō, siue somniferum.
Vnguentum rosaceum
Vermes terreni.

DENTIVM stuporis remedia.

Portulaca.

DENTITIONI infantiū vtilia.

Leporis cerebrum
Butyrum cum melle.

DENTIFRICIA.

Purpura
Buccinum
Ceruinum cornu
Halcyonium
Corallium.

DENTIBVS stuporem adferentia.

Cadmia.

DENTES firmātia.

Lentiscus
Oliuæ colymbades
Myrrha
Oleum omphacinum.

DENTES albicare facit

Halcyonium.

DENTES vitiatos extrahentia.

Amurca
Oleum oleastri

DENTES mouētia.

Oleum oleastri.

DEBILES faciētia.

Scolopendria
Characias.

DESQVAMATIS vtilia.

Strigmenta gymnasto rum
Lana ſuccida.
DESTILLATIO-nes coërcentia.
Irinum
Styrax
Naphtha
Et in verbo, Pituitę de ſtillationis remedia.
DILACRYMA-tiones emēdantia.
Picea
Pinus.
DISCVSSORIAE medicinæ.
Androſæmon
Althæa
Viſcum
Galbanum
Ammoniacum
Lapis Gagates.
DOLORVM inue-teratorū remedia.
Sinapi
Lana ſuccida
Liguſticum.
DOLORES lateris.
Vide, laterum dolores.
DOLOREM ne ſen tiant qui vrendi ſe candíve ſunt.
Mandragoras
Lapis memphites.
DORYCNII curatio.
Dioſc. lib. 6. cap. 6.
DRACONIS mari-ni morſus.
Mullus piſcis
Vrina
Ocimum
Abſinthium
Plumbum elotū & cre matum
Sulphur
Dioſc. lib. 6. cap. 61.
DRYINI morſus curatio.
Dioſc. lib. 6. cap. 65.
DVRITIEM emol lientia.
Amaracinū vnguentū
Bdellium
Buphthalmos
Cyprinum
Capparis
Eryſimon
Aegilops
Ficus
Fimum
Glans
Galiopſis
Hydropiper
Ammoniacum
Lens
Linum
Lapis alabaſtrites
Megalium
Melanthion
Mandragoras
Porrum
Panaces heracleon

Pentaphyllon
Paronychia
Pyrites
Styrax
Sanguis
Smyrnion
Terra cimolia
Vinacei.

DYSENTERICO rum remedia.

Adipum medicinæ
Asparagus
Argemone
Agaricum
Althæa Alcea
Alisma
Aizoon maius
Butyrum
Cupressus
Cotonea
Cornu
Ceruinum cornu
Coagulum
Cera
Clematis daphnoides
Elatine
Eupatorium
Fœnogræcum
Faba Aegyptia
Ferrum
Galla
Omphacium
Hypocistis
Hedera
Hippuris
Lentiscus
Lycium
Lotus
Lixiuia ex ficu
Lac schiston
Linum
Lapathum
Lysimachia
Myrrha
Macer
Malum punicum
Melissophyllum
Naphtha
Nymphæa
Nuclei acinorum
Oriza
Omphacium
Oxalme
Portulaca
Plantago
Phyllitis
Polemonium
Pentaphyllon
Papauer ceratitis, siue corniculare
Quercus
Rubrica, siue terra lemnia
Silurus
Sanguis
Sium
Scordium
Symphyton
Stœbe
Sideritis achillea
Salsugo
Tragion

Vitis satiua, siue vinifera
Vinacei
Vinum cydonite
Et in verbo, Intestinorum remedia.

EBRIETATI vtilia.
Amygdalus amara
Brassica satiua
Absinthium.

ELEPHANTIAE remedia.
Cedria
Erinaceus terrestris
Serum
Fel animalium
Zythum
Plantago
Calamintha.

ELEPHANTIAS gignentia.
Vinum sicyte.

EMOLLIENTES medicinæ.
Adipum medicinæ.
Bdellium
Cinamomum
Cypros
Cistos Cera
Cerussa
Calcanthum
Calx viua
Oesypus
Fœnogræcum
Gleucinum
Ammoniacum
Irinum
Laurus
Lana succida
Linum
Lapis Gagates
Metopium
Myrrha Bœotica
Medullæ animalium
Naphtha
Palimpissa
Panaces heracleon
Psyllon
Plumbum elotum
Resina
Styrax
Viscum.

ENTEROCELAE remedia.
Hippuris, siue equisetum

EPHELIDIS vtilia.
Balanus myrepsica
Cici.

EPINYCTIDIS morbi remedia.
Olea syluestris
Myrtus
Amygdalæ amaræ
Grossi Fimum
Brassica satiua
Plantago
Cucumis
Porrum
Absinthium

Coriandrũ cum melle passaq́; vua
Viscum
Heliotropium maius
Vua passa.

EPIPHORAE remedia.

Asarum
Malobathrum
Cotonea
Crimnon
Coriandrum
Lilium
Ambrosia
Vua passa
Terra samia.

ERVCIS pinorum conuenit

Vnguentum melium
Diosc.lib.6.cap.2.

ERVPTIONVM remedia.

Serum
Lupinum satiuum
Beta
Portulaca
Pentaphyllon
Balanus myrepsica
Vinum myrsinite
Alumen.

EXCREATIONIS crassæ pectoris remedia.

Pix liquida
Dracunculus minor
Tordylon.

EXCRESCENtia deprimẽtia.

Alumen
Cerussa
Cinis vitis
Diphryges
Erinaceus marinus
Lapis Asius
Ochra
Pumex
Pyrites
Scordion
Spuma argenti
Sal.

EXTENVATOriæ medicinæ.

Artemisia
Anthemis
Iris Illyrica
Hyssopus
Lapis hæmatites
Pulegium
Panaces heracleon.

EXTRACTOriæ medicinæ.

Galbanum
Viscum
Thapsia
Scoria argenti.

FACIES ne à sole adulatur.

Ouum.

FACIEI vitia aufe rentia.

Ampelos agria

Halcyonium
Adarces
Braſsica ſatiua
Bulbus eſculentus
Balanus myrepſica
Cinnamomum
Cochleæ terreſtres
Cyclaminos
Eruum
Ficus
Hedera
Iris Illyrica
Lepus
Lilium
Lotus ſylueſtris
Maſtichinum
Mel ſardoum
Oleum amygdalinum
Oleum rhaphaninum
Pepo
Polygonaton
Spuma argenti
Siſymbriũ aquaticum
Thapſia.

FACIEI rugas auferentia.

Cacalia.

FASTIDIVM generantia.

Vinum catorchite
Dioſc. 6. in præfat.

FATIGATIONũ remedia.

Adeps.

FAVOS rumpentia.

Eruum
Vua paſſa
Peponis radix
Groſsi.

FAVCIVM morbi remedia.

Acetum
Acetum ſcillite
Cacalia
Aethiopis
Ficus
Lac
Laſerpitium
Mel
Papauer ſatiuum
Styrax.

FAVCES aſperas facientia.

Characias
Cimolia terra.

FEBRIBVS contraria.

Mala punica.

FEBRIFVGIA.

Centaurium minus
Conyza.

FEBRIVM remedia.

Agaricum
Ariſtolochia tertia
Anthemis
Anchuſa
Aphronitrum
Balſamum
Bugloſſum
Coſtus
Cucurbita
Clymenon

Fœnic

Fœniculus
Hypericon
Hyoſcyamus
Heliotropium maius
Lachumanum
Lagopus
Myrrha
Ouum
Oleum ſicyonium
Portulaca
Piper
Panaces heracleon
Polygonon mas
Pentaphyllon
Periſterion ſupinus
Rhaponticum
Ruta
Smyrnion
Sagapenon
Saxifraga
Trifolium Vuæ
Vinum melitite
Vinum rhoite
Vinum hyſſopite.

FEBRIS quartanæ remedia.

Araneus
Bugloſſon
Cimices lecti
Dipſacum
Hypericon
Heliotropion maius
Pentaphyllon
Verbenaca ſupina
Trifolium
Ruta.

FELLE ſuffuſis vtilia.

Adiantum
Vinum aſarite.

FELLEI humoris remedia.

Abſinthium
Centaurium minus.

FERITATEM animaliũ mitigantia.

Oenagra.

FERRVMINANDI vim habentia.

Spuma argenti
Rubrica ſinopis
Spongia
Lapis morochthus.

FILIVM maſculũ generantia.

Phyllon Orchis
Cratæogonos.

FISTVLARVM remedia.

Adeps
Ariſaron
Cinnamomum
Characias
Chalcites lapis
Dracunculus minor
Dipſacus
Helleborum nigrum
Orchis Serapias
Omphacinum
Papyrus
Plantago
Pentaphyllon

Stratiotes terrestris.
FLATVS discutientia.
Cinnamomum
Ocimum
Vinum stichadite.
FLATVM adgenerantia.
Malus
Rythum
Phaseolus.
FLVXIONVM remedia.
Fuligo butyri
Erysimon
Lichen in petris
Ocimum
Portulaca
Pepo
Squama æris
Papauer satiuum
Acantha Arabica
Chium vinum
Acetum
Ebenus
Licium
Lixiuia ex ficu
Vinum rhoite
Vinum terebinthinum
Vinum pisite
Vinum melapsinthiū.
FOETVS necantia.
Vide, Partus necantia.
FOEMINAS sterilescentia.
Lepus terrestris
Hedera.
FORMICAE morbi remedia.
Cicer
Characias
Chamæsyce
Batrachion
Dipsacum
Heliotropium maius
Lacerta Ruta
Thus
Vitis satiua.
FRACTVRAE remedia.
Fuligo pictoria.
FVNGORVM venenatorū remedia.
Verbenaca
Fimum Mel
Rhaphanus
Absinthium
Melissophyllon
Fungi
Vinum in communi
Acetum
Calcanthum
Sal
Pirorum ligni cinis
Aphronitrum
Cinis vitium
Lapis Asius
Diosc. lib. 6. cap. 23.
FVRVNCVLOrum remedia.
Ficus

Grosſi
Triticum
Rhaphanus
Aſphodelus
Galbanum
Pycnocomum
Sal
Aphronitrum.

FVRFVRES tollentia.

Allium
Adiantum
Alumen
Fœnogræcum
Fel animalium
Grosſi
Linum
Lilium
Myrtus
Malua
Oleum oleaſtri
Oleum amygdalinum
Oleum myrtinum
Oxalme
Olea Salix
Vnguentum melinum
Vnguentum telinum
Vrina
Vinum myrſinite
Allium
Beta.

GANGRAENAE morbi remedia.

Ampelos leuce
Braſsica ſatiua
Bulbus eſculentus
Cinnamomum
Characias
Galiopſis
Iuglans
Lixiuia è ficu
Lilium
Lens
Lupinum ſatiuum
Laſerpitium
Rhus
Rhaphanus
Vrtica
Vua paſſa.

GENITALIVM morbi remedia.

Aſparagus
Amurca
Aloë
Aſter atticus
Cyprinum
Cotyledon
Fœnogræcum
Flos ſalis
Linum
Malum punicum
Polygonon
Sampſuchinum
Vinum terebinthinū.

GENITALIVM virus extinguentia.

Alumen.

GENARVN morbi remedia.

Aloë
Aerugo aurificum

Aerug

Aerugo ferri
Ammoniacum
Lapis schistos
Mituli
Naphtha
Olea syluestris.

GENITVRAE profluuij in somno remedia.

Lactuca syluestris
Nymphæa
Hermol. Cor. cap. 932.

GENERATIOnem deprimentia.

Clymenon
Heliotropium maius
Mentha
Thelypteris
Xyphion
Asplenon.

GENITVRAM extinguentia.

Cannabis satiuæ semē
Anethum.

GENITVRAM augentia.

Semen coriandri.
Coriandrum.

GENITALIVM torporem inducentia.

Cicuta.

GINGIVARVM morbi remedia.

Aristolochia tertia
Aloë Acetum
Acetum scillite
Alumen
Butyrum
Canchamum
Cytinus
Chalcitis lapis
Aerugo aurificum
Aerugo ferri
Galla
Lycium
Lepus terrestris
Lac schiston
Lapis alabastrites
Myrrha
Mastiche
Oleum omphacinum
Pruna
Plantago
Pumex
Rosa
Rubus
Staphis agria
Sal
Tribulus
Vua œnanthe
Vinum rhetinite.

GLABROS aut depiles facientia.

Scolopendra
Characias.

GLADIORVM aciē perstringentia.

Malum syluestre.

GLANDIS membri remedia.

Mel.

GRA

GRAVEDINIS remedia.
Styrax.
GVRGVLIONI vtilia.
Silurus
GVTTVRIS remedia.
Bdellium
Ficus
After Atticus
Vinum halofanthinum
GYPSI curatio.
Lixiuia ex ficu
Diosc.lib.6.cap.24.
HAEMORRHOIdarũ remedia.
Amaracinum
Allium
Anonis
Aloë
Cepe
Irinum
Libanotis
Lapis Arabicus
Ouum
Palma
Plumbum elotum
Rhus
Rubus
HAEMORRHOIdarum curatio.
Diosc.lib.6.cap.66.
HALITVS oris remedia.
Agallochum
Anisum Bromos
Citrum
Malobathrum
Myrrha
Mastiche
Vinum selenite.
HASTVLAS infixas corpori extrahentia.
Oxyacantha.
HEPATICORVM remedia.
Vide, Iecinoris morborum remedia.
HERBAE quæ perimunt.
Diosc.lib.6. in præfat.
HERNIAE medicinæ.
Cinnamomum
Cupressus
Cytinus
Pentaphyllon
Psyllium
Xiphion.
HERPETIS contraria.
Strychnon satiuum
Acetum.
HIRVNDINVM visus restaurãtia.
Chelidonium maius.
HIRVNDINES pellentia.
Acetum.
HIRVNDINIS curatio.

Dio

Diosc.lib.6.cap.32.
HOMINEM necantia.
Iuniperi ramenta
Smilax seu taxus.
HOMINIS morsus remedia.
Iuglans.
HORRORES excutientia.
Vide, Rigorem excutientia.
HVLCERANTES medicinæ.
Buprestis
Salamandra
Batrachion
Ruta
Lonchitis
Hedysaron
Clematis
Portulaca agrestis
Ampeloleuce.
VLCERVM remedia.
Amygdala amara
Anemone
Amylum
Anagallis
Aristolochia
Aloë
Anthemis
Althæa
Anchusa
Astragalus
Aconiton
Arction
Acetum
Arsenicum
Alumen
Brassica satiua
Beta
Bulbus esculentus
Ballote
Caries lignorum
Cistos
Chelidonium
Centaurium
Chamæleon niger
Coriandrum
Chamædrys
Chamæpitys
Chamelæa
Cadmia
Cinis vitis
Corallium
Dracunculus
Elelisphacon
Eupatorium
Ebulus
Aes vstum
Ficus
Fimum
Aerugo aurificum
Fel
Glans
Grossi
Hedera
Goëd, id est, coriandrũ
Gentiana
Iris Illyrica
Isatis

Indicus lapis
Lixiuia cũ cinere ficus
Lentiſcus
Lycium
Lana combuſta
Lolium
Lens
Lupinus
Libanotis
Laſerpitium
Lilium
Myrtus
Mel
Mandragoras
Naſturtium
Narciſſus
Olea ſylueſtris
Oleum amygdalinum
Orobus
Orchis
Oenagra
Omphacium
Plantago
Pix
Palma
Purpura combuſta
Pepo
Panaces
Peucedanum
Praſion
Pentaphyllon
Periſtereon ſupinus
Papauer ceratitis, id eſt, corniculare
Pſyllium
Plumbum elotum
Pumex
Rhamnus
Ruta
Stratiotes terreſtris
Scordion
Sandaracha
Sal
Spongia
Thus
Viſcum
Thelypteris
Teſtæ fornacum
Vrtica.

HVMORVM malorum medicinæ.

Metopium vnguentũ
Nardinum
Amygdalæ dulces
Mel.

HADROPICOrum remedia.

Aſarum
Amurca
Halicacabus
Allium
Abſinthium
Aniſum
Androſaces
Aliſma
Ampelos agria
Aqua maris
Acetum
Aphronitrum
Halcyonium
Bupreſtis
Cyperus

Cinnamomum
Calamus odoratus
Cochleæ terrestres
Cicer
Chamæleon albus
Chamædrys
Cestron
Cotyledon,
Cucumis anguinus
Cici
Helleborum nigrum
Ebulus
Ficus
Erinaceus terrestris
Hippophaës
Hippophæston
Hyssopus
Laserpitium
Lathyris
Origanum
Plantago
Pancratium
Polium
Raphanus
Ruta
Scilla
Sampsuchus
Staphylinus
Smyrnion
Strychnon hypnoticō, siue solanum somnificum
Sal
Trifolium
Tithymalus
Vitex
Vrina
Vinum scillite
Vinum rhetinite
Vinum cedrite
Vinum asarite
Vinum panacite.

HYOSCYAMI curatio.

Diosc. lib. 6. cap. 15.

IECINORIS remedia.

Acorus
Nardi spica
Nardum gallicum
Amomum
Iuncus odoratus
Agallochum
Picea
Pinus
Daphnoides
Palma elate
Amygdalæ amaræ
Lac humanum
Scandyx
Struthium
Anagallis
Agaricum
Rhaponticum
Gentiana
Glycyrrhiza
Eryngion
Absinthium
Serpyllum
Spondylium
Ammoniacum
Anthemis

Chamæpitys
Vettonica
Eupatorium
Hyoſcyamus
Pentaphyllon
Chryſocome
Papauer ceratitis, ſiue cornutum
Epipactis
Iſopyron
Vinum cydonite
Vinum piſsite
Vinum abſinthite
Vinum nardite
Vinum aſarite
Vinum ex ſylueſtri aſaro
Vinum chamælætes
Rubrica ſinopis.

IGNIS ſacri remedia.

Aſarum
Acacia
Acinos herba
Anchuſa
Lycopſis
Aizoon maius
Braſsica ſatiua
Acetum
Beta
Baccharis
Bechion
Crocus
Cupreſſus
Coriandrum
Cicuta
Cotyledon
Cici
Chalcitis lapis
Aerugo ferri
Harundo
Helxine
Iſatis
Lens
Lilium
Lens paluſtris
Lapis ſmyris
Myrtus
Malua
Mandragoras
Portulaca
Plantago
Parthenion
Polygonon mas
Pentaphyllon
Periſtereon rectus
Papauer ſatiuum
Pſyllium
Rhamnus
Roſa
Ruta
Rubus Idæa
Salix
Sanguis
Seris
Strychnon, ſiue ſolanū ſatiuum
Stratiotes aquaticus
Vrina.

ILEI morbi remedia.

Oleum vulgare
Strychnos halicaca.

bus.
IMPETIGINIS morbi remedia.
Amygdalæ amaræ
Lapathon
Lichen in petris
Lolium
Thus
Myrrha
Nasturtium
Sinapi
Propolis.
INCVSSIS vtilia.
Phlomides.
INFANTES mortuos vtero eijcientia.
Dictamnus.
INFANTIBVS vtilia.
Athara
After Atticus
Strychnum satiuum
Smilax aspera.
INFANTIVM pupillæ vt glaucæ, non nigræ reddantur.
Auellana.
INFLATIONES facientia.
Allium
Capparis
Glans
Laserpitium
Porrum
Bulbus esculentus
INFLATIONVM remedia.
Aspalathus
Amygdalæ amaræ
Absinthium
Anisum
Anethum
Anthemis.
Althæa
Costus
Cicer
Cyminum
Eryngion
Epithymum
Helenium
Hyssopum
Hieracium maius
Iuncus odoratus
Iuniperus
Lac
Ligusticum
Hordeum
Ocimum
Peucedanum
Rapa syluestris
Rhaponticum
Triticum
Thymoxalme
Vrtica
Vinacei
Vinum
Vinum pissite
Vinum absinthite
Vinum scilliticum
Vinum chamædryite

Vinum tragoriganite
Vinũ ſylueſtris nardi.
INFLAMMATIOnum remedia.
Coriandrum
Adeps
Aſphodelus
Argemone
Anagallis
Artemiſia
Aizoon maius
Acetum
Butyrum
Braſsica ſylueſtris
Bechion
Brion thalaſsion
Caſia
Cotyledon prima
Elatine
Ebulus
Faba
Ficus
Harundo
Hyoſcyamus
Irinum
Laurus
Linum
Lupinum ſatiuum
Lonchitis
Lichen in petris
Lens paluſtris
Lapis
Melilotus
Mandragoras
Naphtha
Ocimum
Ochra
Picea
Platanus
Portulaca
Pulegium
Parthenion
Polygonon mas
Papauer erraticum
Roſa Rhus
Suſinum
Sabina
Seſamum
Sonchos Scordion
Symphytum
Stratiotes aquaticus
Triticum
Tribulus
Vinacei
Xyris.
INGVINVM morbi remedia.
Vide, Genitalium.
INGENIVM promptum facientia.
Ouum.
INSANIAM inducentia.
Hyoſcyamus
Strychnon hypnoticõ
Mandragoras.
INSANIENTIVM remedia.
Bettonica
Helleborum nigrum.
INSOMNIA inducentia.

Vide, Somniferæ medicinæ.
INTESTINORVM remedia.
Agallochum
Anthemis
Cochleæ terreſtes
Hippuris
Irinum
Lac
Linum
Maſtichinum
Malua
Hordeum
Palma
Portulaca
Roſaceum
Roſa
Ruta
Salix
Spartum
Vinum ſurrentinum
Triticum.
Et in verbo, Dyſenteri corum remedia.
INTERTRIGO vt tollatur.
Vitex
Corium.
ISCHIADICOrum remedia.
Aſarum
Balſamum
Cardamomum
Silurus
Fimum
Naſturtium
Thlaſpi
Rhaponticum
Thymus
Ammoniacum
Leontopetalon
Erythrodanum
Aſcyron
Androſæmum
Chamæpitys
Polemonia
Ocimoides
Aethiopis
Arction
Chamæciſſos
Spartum
Colocynthis
Oxymeli
Vinum panacite
Salſugo
Adarces.
IVMENTIS contraria.
Gramen cilicum
Nerion.
IVMENTORVM ſcabiem emendantia.
Amurca
Alyſſon
Lupinum ſatiuum
Oleum picinum
Oleum lentiſcinum.
IVMENTORVM vlcera emendantia.
Oleum picinum
Alyſſon

Thelypteris.

LABIORVM scissuræ remedia.

Adeps

Lycium.

LAC coagulantia.

Balsamum

Ficus.

LAC extinguentia.

Cicuta.

LACRYMAS trahentia.

Aerugo aurificum

LACERTAE morsus remedia.

Portulaca

Seps, siue lacerta calchidica, in vino epota.

LACRYMAE quæ perimunt.

Dioscorides libro 6. in præfat.

LACRYMATIONES emendantia.

Vide, dilacrymationes emendantia.

LACTIS vbertatem facientia.

Argemone

Anethum

Ampeloleuce

Cicer

Circæa

Echion

Fœniculus

Halimos

Hordeum

Lactuca

Malua

Melanthion

Ocimum

Sonchos

Vitex.

LACTIS coagulati curatio.

Diosc. lib. 6. cap. 26.

LASSITVDINVM remedia.

Anethinum

Adeps

Clymenon

Laurinum

Ammoniacum

Sal

Lapis gagates

Vinum chamælætes.

LATERVM morbi remedia.

Acorus

Agallochum

Asphodelus

Aristolochia tertia

Ampeloleuce

Balsamum

Brassica satiua

Bdellium

Cyprinum

Fimum

Centaurium maius

Gentiana

Galbanum

Hordeum
Leucacantha
Myrrha
Naphtha Phu
Panaces heracleon
Petroſelinon
Praſiũ, ſiue marrubium
Pſeudobunion
Ruta
Sagapenum
Terebinthina
Thapſia
Vrtica
Vinum cedrite
Vinum hyſſopite
Vinum ſtichadite
Vinum tragoriganite
Vinum aromatite
Vinum acorite
Vinum glycyrrhite.
LENDES necantia.
Cedria Mel
Myricæ Beta
Allium
Alumen.
LENTIGINIS maculæ remedia.
Alyſſon
Halcyonium
Aqua maris
Ampeloleuce
Braſsica ſatiua
Bulbus eſculentus
Balanus myrepſica
Cinnamomum
Eruum
Galbanum
Melanthion
Raphanus
Sanguis leporinus
Siſymbrium ſylueſtre
Spuma argenti
Triticum cum aceto.
LEPRAE remedia.
Allium
Anemone
Ariſtolochia
Acantha
Anchuſa
Acetum
Ampelos leuce
Halcyonium
Alumen Adarce
Bupreſtis
Braſsica ſatiua
Cochleæ terreſtres
Clematis
Fraxinus
Cucumis anguinus
Helleborum nigrum
Aerugo aurificum
Ficus
Fel
Hordeum
Iuniperus
Lolium
Lapathum
Lepidium
Myoſotis
Oleum oleaſtri
Oleum cicinum
Olea æthiopica

Oriza
Salamandra
Serum
Sinapi
Struthion
Scammonia
Sulphur
Sal
Terebinthina
Thapsia
Terra melia
Vlmus
Vrina
Vitis satiua.

LEPORIS marini remedia.

Fiber
Cornus
Lapis ophites
Halcyonium
Chamæleon niger
Cicer
Cucumis anguinus
Characias
Helleborum nigrum
Ficus
Glutinum
Laserpitium
Olea
Pruna
Rhaponticum
Ruta
Sal
Vitis satiua
Vinum tethalassomenum.

LIENIS morbi remedia.

Iris Illyrica
Nardum gallicum
Myrice
Acorus
Canchamum
Oleum amygdalinum
Lycium
Vitex
Cotonea
Linum
Ficus Aegyptia
Lac humanum
Lupinum satiuum
Raphanus
Lapathum
Sinapi
Brassica satiua
Nasturtium
Piper
Struthion
Hedera
Cyclaminos
Pancration
Capparis
Lepidium
Agaricum
Rhaponticum
Aristolochia tertia
Crocodilion
Absinthium
Hyssopum
Tragoriganum
Pulegium
Dictamnus

Sison
Anison
Smyrnion
Peucedanum
Sagapenum
Ammoniacum
Viscum
Polium
Chamedrys
Leucoion
Nymphæa
Asplenon
Hemionitis
Erythrodanum
Vettonica
Lonchytis altera
Polemonia
Clymenon
Xyris
Anchusa Vrtica
Adiantum
Pteris
Ampelos leuce& agria
Aqua maris
Vitis satiua
Acetum scilliticum
Vinum panacite
Ferrum
Corallium
Lapis Asius
Coris
Hermol. Cor.cap.124.
LINGVAE vtilia.
Olea æthiopica.
LIPPITVDInis remedia.
Ebenus
Lapis hæmatites
Plantago
Spongiæ.
LIQVORES qui perimunt.
Dioscorides libro 6.in præfat.
LIVOREM emendantia.
Allium
Aqua maris
Iuglans
Lana succida
Rhaponticum
Sinapi
Lupinum satiuum
Thapsia.
LOCORVM muliebrium remedia.
Anethum
Althæa
Fœnogræcum
Linum
Leucoion
Trifolium.
LVMBRICOS necantia.
Coriandri semen
Absinthium seriphium
Brassica satiua
Chamæleon albus
Calamintha
Myrrha
Portulaca
Oleum cicinum

Thelypteris
Lupinum satiuum.
LVMBORVM affectuum remedia.
Asparagus
Capparis
Chamæpeuce
Echion
Harundo
Leucacantha
Papauer cornutum
Sampsuchinum
Smyrnion.
LVPOS necantia.
Aconitum pardalianches
Aconitum alterum
Apocynum.
LVSCIOSORVM remedia.
Fel animalium
Sanguis.
LVXATIS vtilia.
Asparagus
Acantha
Aphronitrum
Bulbus esculentus
Fimum
Harundo
Heliotropion
Iuglans
Lilium
Narcissus
Polypodium
Vitex
Vrtica

Vitis satiua
Vinum pissite
Sampsuchus
Sal.

MACIEI corporis remedia.
Erinaceus.
MACVLAS tollentia.
Oleum balaninum.
MACVLAS rubescere facientia.
Crocodilea, id est, Crocodili terrestris fimũ.
MALIS medicamentis contraria.
Adeps
Ruta
Pentaphyllon
Antirrhinon.
MAIORVM quæ serpunt remedia.
Acacia
Plantago
Polygonon mas
Helxine
Cicuta
Strychnum satiuum
Aizoon maius
Colymbades oliuæ
Sabina.
MAMMARVM morbi remedia.
Asarum
Cotonea

Iuglans
Thus
Eryſimon
Ochra
Lens
Eruum
Aſphodelus
Mentha
Scammonia
Sandaracha
Triticum
Baccharis
Apium
Aſclepias
Hemerocallis
Althæa
Chamæpitys
Epimedion
Cici
Hyoſcyamus
Vinacei
Aqua maris
Fæx vini
Terra ſamia.

MAMMAE virginum ne creſcant.

Cicuta
Cotis.

MASCVLVM filium generantia.

Cratæogonos
Phyllon
Orchis.

MATRICIS morbi remedia.

Malua
Oleum balaninum
Pæonia.

MAXILLARVM doloris remedia.

Ceruinum cornu.

MEATVS aperientia.

Allium
Cyperus.

MECONIO contraria.

Paſſum & protropon vinum
Acetum
Oxymel.

MELICERIDVM morbi remedia.

Serum
Parthenion
Helleborum nigrum
Epithymum
Acetum ſcilliticum
Amomum
Melilotus.

MENSTRVA prouocantia.

Iris Illyrica
Meu
Cyperus
Aſarum
Caſia
Cinnamomum
Coſtum
Iuncus odoratus
Balſamum

Can

Cauchamon
Helenium
Myrrha
Sampſuchinum
Amaracinum
Abrotonum
Styrax
Naphtha
Cedrides
Myrice
Tilia
Hypociſtos
Lycium
Acacia
Vitex
Olea ſylueſtris
Lotus
Amygdala amara
Ficus
Cochleæ terreſtres
Fiber
Bupreſtis
Oeſypus
Fimum
Cicer
Raphanus
Lapathum
Braſsica ſatiua
Chondrylla
Lactuca ſylueſtris
Caucalis
Eruca
Ocimum
Cepe
Orobanche
Allium

Porrum
Ampelopraſon
Naſturtium
Thlaſpi
Struthion
Cyclaminos
Aſphodelus
Capparis
Anemone
Hedera
Agaricum
Ariſtolochia tertia
Centaurium maius & minus
Eryngion
Abſinthium
Origanum
Tragoriganum
Pulegium
Elelíſphacos
Calamintha
Thymus
Serpyllum
Sampſuchus
Baccharis
Ruta
Panaces heracleon
Liguſticum
Seſeli Maſsilienſe
Tordylon
Siſon
Aniſum
Fœniculus
Oreoſelinum
Petroſelinum
Hippomarathrum

Hippoſelinum
Smyrnion
Daucus
Libanotis
Melanthion
Laſerpitium
Sagapenon
Euphorbion
Clynopodium
Chamædrys
Lilium
Meliſſophyllum
Praſium
Stachys
Trifolium
Polium
Scordion
Artemiſia
Leucoion
Anthemis
Pæonia
Erythrodanum
Anagyris
Aliſma
Coris
Hypericon
Ceſtron
Medion
Xiphion
Tragion
Heliochryſos
Mandragoras
Vrtica
Myrtus
Adiantum
Myrtus ſylueſtris
Laurus Alexandrina
Daphnoides
Chamædaphne
Helleborus niger & albus
Ampelos melæna
Heliotropion maius
Vinum ſcilliticum
Vinum abſinthite
Vinum hyſſopite
Vinum aromatite
Vinum daucite
Vinum panacite
Vinum helleborite
Vinum dictamnite
Staphylinus.

MENSTRVA ſiſtentia.

Lentiſci ſuccus
Myrica
Oxyacanthos
Thus
Palma
Malum punicum
Myrtus
Lepus terreſtris
Fuligo butyri
Coagulum
Sanguis
Acinos
Acantha Arabica
Hieracium maius
Nymphæa
Pæonia
Limonion
Medion

Sideritis achilleos
Rubus
Idæa radix
Tragos Lysimachia
Oxyschœnos
Heliochrysos
Papauer satiuum
Mandragora
Aizoon maius
Aerugo ferri
Vinum rhetinite
Fæx vini
Lapis Asius
Morochthus
Hæmatites
Ostracites
Terra samia.

MENTEM commouentia.

Coriandrum
Oreoselinum

METALLA quæ perimunt.

Diosc. lib. 6. in præfat.

MOLLIENTES medicinæ.

Vide, Demollientes.

MORBI regij medicinæ.

Vide, Regij morbi.

MORBORVM quæ serpunt remedia.

Vide, Malorum quæ serpunt.

MVLIERVM desiderio quo satisfiat.

Acorum
Picea
Pinus
Adeps bubulus.

MVLIERVM infirmitatum remedia.

Amomum
Balsamum
Susinum
Seseli Massiliense.

MVRES necantia.

Chamæleon albus
Aconitũ pardaliãches
Helleborus candidus
Hermol. Cor. cap. 28.

MVRIS aranei morsus remedia.

Mus araneus
Absinthium
Chrysogonon
Diosc. lib. 6. cap. 62.

MVRIS morsus remedia.

Grossi
Allium.

MVSCAS necantia.

Lysimachia.

MYRMECIAS tollentia.

Ficus.

NARIVM morbi remedia.

Malum punicum.

NAVSEAM discutientia.

Tra

Tragoriganum
Pulegium
Fœniculus.
NAVSEAM mouentia.
Laurinum
Susinum.
NERVORVN morbi remedia.
Oleum sicyonium
Oleum elæomeli
Laurinum
Cyprinum
Gleucinum
Amaracinum
Metopium
Bdellium
Lixiuia ex ficu
Erinaceus terrestris
Cochleæ terrestres
Vipera
Vermes terreni
Lac humanum
Triticum
Poterium
Peucedanum
Laserpitium
Lilium
Satyrium
Melissophyllon
Althæa
Coccus
Erigeron
Cacalia
Narcissus
Hippophæston
Vini qualitas
Aqua maris
Acetum scilliticum
Vinum stichadite
Vinum thymite
Fæx vini
Fiber.
NERVOS lædētia.
Malus
Hedera
Vinum
Vinum gypsatum
Mesagite.
NERVOS tollentia.
Mel sardoum.
NIGREDINES abstergit.
Sabina.
NODIS vtilia.
Bdellium.
NOMARVM morbos curantia.
Asparagus
Sabina
Papyrus
Cistos
Olea syluestris
Olea
Oliuæ colymbades
Malum punicum
Smarides
Fel animalium
Vrina
Lilium
Plantago
Arisaron

Aſphodelus
Maron
Praſium
Orchis ſerapías
Britannica
Periſtereon ſupinus
Galiopſis
Vua œnanthe
Omphacinum
Acetum
Oxalme
Squama æris
Aerugo aurificum
Chalcites lapis
Flos ſalis
Lapis oſtracites.

NVBECVLAS oculorũ emendantia.

Vide, Oculorum remedia.

NYCTILOPARVM morbi remedia.

Vide, Luſcioſorum remedia.

OBMVTESCERE facientia.

Mandragora.

OCVLORVM epiphoræ remedia.

Aſarum
Malabathrum
Cotonea
Seſamum
Lens
Cucurbita
Anemone
Argemone
Myoſotis
Gentiana
Baccharis
Ruta
Apium
Hemerocallis
Rubus idæa
Papauer ſatiuum
Phlomides
Aſter atticus
Viola purpurea
Cici.

OCVLIS contraria.

Lactuca
Porrum
Ocimum
Coriandrum
Anethum.

OCVLORVM morborum remedia.

Acorum
Caſia
Cinnamomum
Amomum
Balſamum
Canchamum
Crocum
Crocomagma
Oleum vulgare
Elæomeli
Oleum amygdalinum
Myrrha
Thus
Fuligo thuris & reſinæ
&

& picis
Picea
Cupreſſus
Sabina
Platanus
Populus alba
Myrice
Acalis
Ebenus
Roſa
Lycium
Acacia
Salix
Olea ſylueſtris
Olea
Olea Aethiopica
Palma thebaica
Cytinus
Myrtus
Ceraſia
Halicacabus
Mituli
Cochleæ terreſtres
Scorpius marinus
Vipera
Senecta ſerpentis
Sepia
Mullus piſcis
Ouum
Hirundines
Ceruinum cornu
Lac humanum
Coſtus
Fuligo butyri
Lana vſta
Oeſypus
Fel animalium
Sanguis
Vrina Mel
Amylum
Faba Lens
Braſsica ſatiua
Portulaca
Seris Pepo
Lactuca ſylueſtris
Ocimum
Cepe
Sinapi
Piper
Zingiber
Cyclaminos
Aſphodelus
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Argemone
Anagallis
Chelidonium maius
Othonna
Centaurium minus
Tragacantha
Aloë
Abſinthium
Abrotonum
Ruta
Sampſuchus
Melilotus
Ruta Galatica, ſiue ſyl
ueſtris
Panaces heracleon
Fœniculus
Libanotis
Sagapenon

Ammoniacum
Sarcocolla
Chamædrys
Prasium
Stœbe
Tribulus
Erinos
Gramen parnasium
Rubus
Elatine
Papauer satiuum, & cornutum
Hyoscyamus
Mandragoras
Aconitum pardalianches
Aizoon maius
Helleborus albus
Cici
Chamæsyce
Capnos
Lotus satiua
Sesamoides maius
Aes vstum
Vua œnanthe
Vinum surrentinum
Acetum scilliticum
Cadmia
Squama æris
Aerugo aurificum
Plumbum elotum
Stimmi
Cinnabaris
Chalcitis lapis
Alumen
Pumex
Sal
Flos salis
Fæx vini
Spongia
Corallium
Pyrites
Hæmatites
Galactites
Thyites
Morochthus
Sapphirus
Geodes
Samius

OPISTHOTONI corum, id est, ceruicis rigore laborantium remedia.

Acanthion
Eryngion
Laserpitium
Sagapenon
Satyrion
Coris.

OPII remedia.

Sal
Diosc. lib. 6. cap. 17.

ORIS halitus remedia.

Vide, Halitus oris remedia.

ORIS vlcerum remedia.

Cyperus
Aspalathus
Fuligo picis
Cyprus

Tilia
Acacia
Olea syluestris
Castanea
Malum punicum
Mæna
Lac schiston
Butyrum
Plantago Aloë
Origanum
Leucoion
Orchis serapias
Anthemis
Periclymenon
Rubus
Staphis agria
Vua œnanthe
Omphacium
Acetum scilliticum
Sandaracha
Alumen Sal.

ORTHOPNOI, cis, id est, difficulter spirantibus remedia.

Helenium
Myrrha
Cupressus
Daphnides
Cotonea Vrina
Struthion
Cyclaminos
Dracunculus maior
Abrotonum
Hyssopus
Calamintha
Thymus
Baccharis
Seseli Massiliense
Hieracium maius
Smyrnion
Spondylium
Peucedanum
Melanthion
Ammoniacum
Melissophyllon
Bechion
Botrys
Anemone
Hippuris
Vrtica
Elaterium
Hippophæston
Vinum panacite.

OSSIVM squamas extrahentia.

Aristolochia
Ampelos leuce.

OSSA fracta consolidantia.

Vetonica
Xyris.

OVES necantia.

Nerion.

OXYPARA ingredientia.

Ligusticum
Caros
Anethum.

PALPEBRARVM remedia.

Vnguentum rosaceum

Mast

Mastiche
Resina
Fuligo picis
Grossi
Lixiuia ex ficu
Vrina
Alumen
Chondrylla
Vide suprà, Genarum morbi remedia.

PALPEBRARVM pili euulsi ne renascantur.

Tellinæ
Sanguis
Capnos.

PALLIDVM colorem facientia.

Hieracium minus
Aloë.

PANORVM remedia.

Atriplex
Acetum
Bulbus esculentus
Coriandrum cum faba fracta
Conyza
Ficus
Galiopsis
Olea syluestris
Helxine
Ocimastrum
Ammoniacum
Isatis
Plantago
Xyphion.

PANTHERAS necantia.

Aconitum pardalianches.

PAPAVERIS curatio.

Dioscor. lib. 6. cap. 17. & 18.

PAPVLARVM remedia.

Vrina
Flos æris.

PARALYTICOrum remedia.

Capparis
Erythrodanum
Colocynthis
Ampelos melæna
Vinum scilliticum
Aphronitrum.

PARTVS necantia

Daphnides
Coagulum
Adeps hircinus & ouillus & bubulus
Nasturtium
Thlaspi
Ruta
Hedysaron
Helleborus albus & niger
Colocynthis
Ampelos leuce
Vinum phthorium.

PARTVS quibus iuuatur.

Iris Illyrica
Cinnamomum
Balſamum
Vnguentum telinum
Irinum
Amaracinum
Myrrha
Picea Fiber
Olea æthiopica
Oeſypum
Fimum
Cicer
Lupinum ſatiuum
Allium
Cyclaminos
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Hedera
Gentiana
Centaurium maius
Centaurium minus
Pulegium
Elelifphacos
Calamintha
Baccharis
Panaces heracleon
Staphylinus
Thynni ſalſi caro
Seſeli Maſsilienſe
Smyrnion
Peucedanum
Sagapenum
Galbanum
Clinopodium
Ammoniacum
Chamædrys
Praſium
Bechion
Artemiſia
Conyza
Leucoion
Onoſma
Anthemis
Anchuſa
Mandragoras
Laurus alexandrina
Ampelos leuce
Heliotropium maius
Vinum panacite
Vinum helleborite
Alumen
Sulphur
Lapis Iaſpis
Aetites
Samius.

PARONYCHIArum, id eſt, vnguium morborum remedia.

Thus cum melle
Olea ſylueſtris
Myrtus
Ebur
Paronychia
Vua œnanthe
Aerugo ferri.

PAROTIDVM, id eſt, aurium apoſtematũ remedia.

Ficus
Fimum
Linum Faba
Lapathum

Plantago
Eryſimon
Viſcum
Althæa
Pſyllium
Strychnon ſatiuum
Vrtica
Galiopſis
Terra cimolia
Et in verbo, Aurium medicinæ.

PAVESCENTIVM remedia.

Linum
Melicratum
Hydromel.

PECORIS ſcabiem emendantia.

Vide, Iumentorũ ſcabiem.

PECORI vtilia.

Adiantum.

PECVS necantia.

Merion
Aconitũ lycoctonon.

PECVS mortuum extrahentia.

Ariſtolochia.

PECTORIS morbi remedia.

Acorus
Meu
Coſtum
Myrrha
Iuncus odoratus
Pityides
Terebinthina
Iuniperus
Ficus
Pomum
Naſturtium
Piper
Chelidonium minus
Rhaponticum
Stichas
Thymus
Ruta
Libanotis
Sagapenum
Ammoniacum
Scordion
Bechion
Vrtica
Iſopyrum
Vinum cedrite
Vinum aromatite
Vinum nectarite
Vinum daucite.

PEDICVLOS necantia.

Allium
Alumen
Mel
Cedria.

PEDVM qui à frigore alſerũt remedia.

Cyclaminos.

PEDVM rimarum remedia.

Scilla.

PERFRICTIOnis medicinæ.

Iris Illyrica
Cyperus
Balsamum
Oleum
Ficus Aegyptia
Vinum stichadite.

PERCVSSIS à feris vtilia.

Balsamum
Paliurus
Mustela
Ouum
Argemone
Hippomarathrum
Coagulum
Sanguis
Piper
Elaphoboscon
Phyllitis.

PERNIONVM remedia.

Vnguentum melinum & telinum
Thus cum suillo adipe
Acacia
Ficus
Cancri
Pulmo marinus
Vngues asini
Adeps Lens
Eruum
Rapa satiua
Beta
Cyclaminos
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Asphodelus
Scilla
Batrachion
Arction
Cotyledon prima
Aqua maris
Alumen.

PERIPNEVMOniacorum remedia.

Abrotonum
Tragoriganum.

PESTILENTIAE contraria.

Myrrhis, id est celifolium
Vinum omphacite.

PHALANGIORũ ictus remedia.

Cinnamomum
Terebinthus
Myrica
Myrtus
Lixiuia ex ficu
Cancri
Malua
Asparagus
Lactuca syluestris
Hedera
Abrotonum
Daucus
Spondylium
Aparine
Phalangium
Myrrhis
Aqua maris
Diosc. lib. 8. cap. 58.

PHAGEDAENAE morbi remedia.
Fel Fimum
Dracunculus minor
Isatis
Chamæleon niger
Panaces
Staphylinus
Petasites
Characias
Ampelos leuce
Vinum
Acetum
Alumen
Sal Flos salis.

PHARICO veneno contraria.
Vinum albanum
Diosc. lib. 6. cap. 19.

PHLEGMATIS contraria.
Plantago.

PHRENETICOrum remedia.
Crocinum
Vitex
Asparagus
Serpyllum
Conyza tertia
Leucoion.

PHTHIRIASIS, siue pedicularis morbi remedia.
Strigmenta gymnastorum
Myrica
Hedera
Staphis agria
Sandaracha.

PHTHISICORVM remedia.
Pix
Adeps
Porrum
Agaricum
Rhaponticum
Acantha
Prasium
Cestrum
Lapis Asius.

PILI genarum ne defluant.
Spica nardi
Cochleæ terrestres
Oesypus
Chondrylla
Armenius lapis

PILI palpebrarum euulsi ne renascantur.
Tellinæ
Sanguis
Capnos.

PILI alarum euulsi ne renascantur.
Fabæ.

PITVITAE crassæ remedia.
Iris Illyrica
Sesamum
Hyssopus
Thymoxalme.

PITVITAE remedia.
Cinnamomum
Styrax Naphtha
Vlmus
Auellana
Ouum
Serum Vrina
Hordeum
Linum
Faba
Lupinum satiuum
Agrioraphanus
Portulaca
Cucurbita
Cepa
Sinapi Piper
Cyclaminos
Dracunculus maior
Capparis
Anemone
Anagallis
Centaurium minus
Tragacantha
Hyssopus
Origanus
Tragoriganum
Pulegium
Thymus
Ruta
Pyrethrum
Spondylium
Melanthium
Parthenion
Clematis
Sideritis achilleos
Hyoscyamus
Helleborum nigrum
Sesamoides maius
Cucumis
Elaterium
Staphis agria
Thapsia
Hippophaës
Hippophæston
Cici
Characias
Lathyris
Scammonia
Thimelæa
Ebulus
Apios
Colocynthis
Epithymon
Empetron
Ampelos leuce
Polypodium
Heliotropium maius
Vua passa
Aqua maris
Vinum rhetinite
Vinum aromatite
Vinum mandragorite
Vinum scammonite
Sulphur
Peplus.

PITYOCAMPArum curatio.
Diosc. lib. 6. cap. 2.

PLAGARVM vibices emendantia.
Susinon.

PLANTAE quæ pe rimunt
Diosc. lib. 6. in præfat.
PLEVRETICOrum remedia.
Staphylinus
Laserpitium
Aethiopis
PODAGRAE morbi remedia.
Amomum Naphtha
Populus nigra
Amurca
Salix Ficus
Cochleæ terrestres
Mustela
Marinus pulmo
Lac humanum
Adipum medicinæ
Sanguis scilicet menstruus
Fimum
Hordeum
Lens
Rapa satiua
Brassica satiua
Seris
Cucurbita
Aros
Asphodelus
Bulbus esculentus
Pulegium
Panaces heracleon
Libanotis
Scordion
Leucoion
Androsaces
Helxine
Papauer satiuum
Hyoscyamus
Lens palustris
Aizoon maius
Bryon thalassium
Phycos marinus
Cucumis anguinus
Balanus myrepsica
Ebulus
Heliotropium maius
Vua passa
Acetum Ferrum
Sulphur Sal
Lapis Asius
Lapis gagates
Testæ siue terræ fornacum.
POLYPI morbi remedia.
Dracunculus maior
Dracunculus minor.
PRESTERIS serpentis morsus remedia.
Omotarichos
Rubus.
PRAEPVTIOrum morbi remedia.
Aloë.
PRAECORDIOrum remedia.
Scordion
Vinum thymite

Vinum daucite.
PRAECIPITATAtis ex alto vtilia.
Iris Illyrica
Vitex
Asparagus
Anisum
Cannabis satiua.
PROFLVVII genituræ remedia.
Vide, Genituræ proflu uij in somno.
PRVRIGINEM facientia.
Scolopendra
Ephemeron
Opium.
PRVRIGINEM emendantia.
Vrina Eruum
Lapathum
Aloë
Origanum
Pulegium
Elelisphacos
Melilotus
Balanus myrepsica
Acetum
Alumen
Sulphur Sal.
PSILOTHRVM, siue vnguentum depilatorium.
Lepas marinus
Hedera
Ampelos leuce
Dryopteris
Arsenicum.
PSORAE morbi remedia.
Cardamomum
Oleum amygdalinum
Lycium Olea
Palma elate
Ficus
Erinaceus marinus
Cicer
Lupinum satiuum
Batrachion
Chelidonium minus
Origanum
Pentaphyllon
Staphis agria
Balanus myrepsica
Ampelos leuce
Vitis satiua
Aqua maris Sal.
PSYLLII curatio.
Diosc. lib. 6. cap. 10.
PTERYGII morbi remedia.
Acacia
Rhus
Malum punicum
Myrtus
Ficus
Glycyrrhiza
Aloë
Prasium
Pentaphyllon
Characias
Ampelos leuce

Vua œnanthe
Acetum
Alumen
Sal
Ferri rubigo.

PVBERTAS ne erumpat.

Hyacinthus.

PVLMONIS morbi remedia.

Iuncus odoratus
Balſamum
Cedria
Amygdalus amara
Ficus
Lac
Pulegium
Ruta
Sagapenon
Symphyton
Pentaphyllon
Chryſocome
Vrtica
Thapſia
Melicratum
Vinum hyſſopite
Vinum aromatite.

PVLICES necantia.

Vnguentum telinum
Crocinum
Butyrum.

PVTREDINVM genitalium remedia.

Aſpalathus.

PVTREDINES purgantia.

Irinum
Cinnamomum
Pix
Sal.

QVADRVPEdum ſcabiem emēdantia.

Vide, Iumentorum ſcabiem.

QVARTANAE febris remedia.

Vide, Febris quartanæ remedia.

RADICES quę perimunt.

Dioſc. lib. 6. in præfat.

RAVCEDINIS remedia.

Tragacantha.

REDVVIAS ſanantia.

Ferri rubigo.

REFRIGERANtes medicinæ.

Vnguentum melinum
Cupreſſus
Rhodides
Roſa
Acacia
Ouum
Sonchos
Seris
Lactuca
Caros
Coriandrum
Hieracium maius

Polygonum duplex
Clymenon
Periclymenon
Helxine
Papauer ſatiuum
Pſyllium
Cicuta
Lens paluſtris
Aizoon duplex
Erigeron
Phacos thalaſsion
Potamogeton
Cytiſus
Ebulus
Acetum
Omphacomeli
Pompholyx
Plumbum elotum
Spuma argenti
Ceruſſa
Corallium
Terra
Lapis ſamius
Terra ampelitis.

REGII morbi remedia.

Nardi ſpica
Schiſtos
Ceruinum cornu
Fimum Cicer
Lapathum
Atriplex
Aſparagus
Eryſimon
Scilla
Chelidonium
Aloë
Abſinthium
Origanum
Hippomarathrum
Libanotis
Spondylium
Laſerpitium
Praſium
Scordion
Aſplenon
Anthemis
Pæonia
Erythrodanum
Chamæpitys
Pentaphyllon
Hyacinthus
Halicacabus
Chamæciſſos
Oſyris
Myrtus ſylueſtris
Elaterium
Vinum chamædryte
Vinum calaminthite
Vinum nardite
Sulphur.

RENVM doloris remedia.

Amygdala amara
Aſparagus
Anagallis
Agaricus
Anthyllis
Anchuſa
Halcyonium
Cardamomum
Calamus odoratus

Cicer Casia
Cinnamomum
Chamæpitys
Passum
Glycyrrhiza
Iuncus odoratus
Laurinum Lac
Lotus satiua
Meu
Pistacia
Nardus gallica
Nuclei pini
Oleum amygdalarum
Palma elate
Portulaca
Plantago
Porrum
Petroselinum
Peucedanum
Pæonia
Rhaponticum
Saccharum
Scandyx
Smyrnion
Symphyton
Stratiotes aquaticus
Tragacantha
Cordylon
Vrina
Vetonica
Vua passa
Vinum
Vinum cydonite
Vinum holosanthinū
Erinaceus terrestris
Fœniculus

Vinum absinthite
Vinum nardite
Vinum aromatite
Oleum balaninum.

RHAGADVM remedia.

Pix Lycium
Vitex
Cancri.

RHEVMATISmis vtilia.

Acetum
Cupressus
Daphnides
Ficus Fæx vini
Macer
Oleum oleastri
Ouum Persica
Portulaca
Plantago
Staphis agria
Triticum
Vini qualitas
Vinum labruscæ
Vinum ex piris
Vinum myrtite.

RICINOS necantia.

Cedria.

RIGORES seu horrores febrium excutientia.

Gleucinum
Piper
Panaces heracleon
Staphylinus
Vinum cedrite

Pyrethrum.
RIMARVM sedis remedia.
Vide, Sedis rimarum.
ROSIONIS remedia.
Lac schiston
Pæonia.
RVCTVM mouẽtia.
Mastiche
Raphanus
Anethum
Smyrnion
Vinum daucite.
RVPTORVM remedia.
Acorus
Cardamomum
Asarum
Calamus odoratus
Helenium Bdellium
Iuniperus Cedrides
Halimos
Lixiuia ex ficu
Fel Fimum
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Asphodelus
Bulbus esculentus
Capparis
Rhaponticum
Gentiana
Aristolochia
Centaurium
Acantha
Leucacantha
Abrotonum
Origanum
Calamintha
Serpyllum
Baccharis
Panaces heracleon
Libanotis
Laserpitium
Sagapenum
Galbanum
Polycnemon
Clinopodion
Althæa Cestron
Symphyton
Holosteum Xyris
Hippuris
Heliochryson
Phlomides
Ampelos leuce
Vinum daucite
Vinum tragoriganite
Vinum panacite
Lapis schistos.
SAGITTAS infixas extrahentia.
Vide, Spicula infixa.
SALIVAM euocantia.
Pyrethrum.
SALAMANDRAE veneni remedia.
Diosc. lib. 6. cap. 4.
SANGVINEM excreantibus vtilia.
Iuncus odoratus
Aspalathus

Thus in potu datum
Lentiſcus
Maſtiche potu data
Naphtha
Cupreſſus
Macer Myrica
Hypociſtis Roſa
Lycium Salix
Quercus
Palma
Malum punicum
Myrtus
Cichorium
Amygdalus amara
Ouum
Ceruinum cornu
Fimum
Coagulum
Triticum
Amylum
Portulaca
Plantago
Porrum
Eryſimon
Agaricum Aloë
Rhaponticum
Centaurium
Acantha leuce & Arabica
Ferula
Althæa
Ceſtron
Lyſimachia
Symphytum
Polygonon mas
Symphytum alterum
Clymenon
Aethiopis
Iſopyrum
Adiantum
Vitis ſatiua Vua
Omphacium
Vinum phœnicite
Corallium
Lapis hæmatites
Terra ſamia.

SANGVINEM ſiſtentia.

Thus
Cupreſſus
Galla Perſea
Cochleæ terreſtres
Ranæ
Araneus Ouum
Coagulum
Sanguis
Fimum Faba
Plantago
Porrum Iſatis
Elelifphacos
Mentha
Serpyllum
Ruta
Cyminum ſatiuum
Stœbe
Ferula
Clymenon
Hippuris
Sideritis achilleos
Pentaphyllon
Phœnix herba
Aſtragalus

Lichen in petris
Idæa radix
Gallion
Stratiotes terrestris
Vua œnanthe
Acetum
Vinum terebinthinum
Plumbum elotum.
Stimmi
Cinnabaris
Alumen Sulphur
Spongiæ
Gypsum.
SANGVINEM concretum discutientia.
Lixiuia ex ficu
Thymus
Heliochryson.
SANGVINEM per vrinam expellentia.
Eruum
Cantharides
Ammoniacum.
SANGVINEM per nares expellentia.
Crocodilium.
SANGVINEM per vrinam reddentium remedia.
Cyminum syluestre.
SANGVISVGAS necantia.
Oxalme
Diosc. lib. 6. cap. 32.
SANDARACHAE curatio.
Diosc. lib. 6. cap. 29.
SARDONIAE curatio.
Diosc. lib. 6. cap. 14.
SCABIEM iumentorum emendantia.
Vide, iumentorum scabiem.
SCABIEI morbi remedia.
Argemone prima
Chamæleon niger
Helleborus niger
Oesypum Sal
Oleum oleastri
Sinapi
Sulphur
Vnguentum melinum.
SCOLOPENDRAE morsus remedia.
Grossi
Scolopendra
Asphodelus Sal
Diosc. lib. 6. cap. 59.
SCORPIONIS ictus remedia.
Cyperus
Amomum
Cardamomum
Cinnamomum
Daphnides
Myrtus
Ficus Cancri
Scorpius terrestris
Smarides
Mullus piscis

Locuſtæ
Lacerta
Mures domeſtici
Fimum
Lapathum
Sonchos Seris
Lactuca ſylueſtris
Ocimum
Abrotonum
Sampſuchum
Hieracium maius
Delphinion
Laſerpitium
Atractilis
Lychnis vtraq;
Millefolium
Phalangium
Polemonia
Chamæſyce
Heliotropium
Scorpioides
Aqua maris
Vinũ tethalaſſomenũ
Vinum cydonite
Sulphur Sal
Lapis ſapphirus
Dioſc. lib. 6. cap. 60.

SCORPIONES ne-cantia.

Cancri.

SCORPIONIS ma-rini ictus remedia.

Vrina
Aſphodelus
Plumbum ſyncerũ & crematum
Sulphur.
Dioſc. lib. 8. cap. 61.

SCORPIONES tor-pefacientia.

Delphinion
Lychnis ſylueſtris
Lens paluſtris.

SECVNDINAS trahentia.

Balſamum
Sampſuchinum
Abrotonum
Picea Schiſtos
Fiber
Iecur mergi
Linum
Ariſtolochia tertia
Thymus
Pulegium
Praſium Stachys
Artemiſia
Oenanthe
Hemerocallis
Erythrodanum
Anagyris Myrtus
Adiantum
Ampelos leuce
Vinum dictamnite.

SEDIS rimarum remedia.

Strigmenta balneorũ
Meu Aloë
Dipſacos
Leucoion.

SEDIS inflammatio-nis remedia.

Oleum cicinum
Amaracinum
Lens Libanotis
Symphyton
Erigeron
SEDIS morbi remedia.
Thus
Lentiſcus
Pix Roſa
Amurca
Malum punicum
Myrtus
Cancri
Ouum
Oeſypum
Adeps Fel
Lens
Malua
Althæa
Portulaca
Sonchos
Anagallis
Melilotus
Laſerpitium
Aſter Atticus
Viola purpurea
Cucumis anguinus
Colocynthis
Acetum
Oxalme
Vinum terebinthinum
Flos æris
Plumbum elotum.
SEMINA quæ perimunt.
Dioſc. lib. 6. in præfat.
SENSIBVS nocētia.
Vinum annoſum.
SENSVS recreantia.
Lapis ſamius.
SEPIS beſtiolæ morſus remedia.
Portulaca
Oxymel.
SERPENTIVM venenis contraria.
Paliurus
Vitex Cancri
Hippopotamus
Fiber Muſtela
Gallinaceus
Cantharides
Chondrylla
Naſturtium
Dracunculus
Aſphodelus
Rhaponticum
Ariſtolochia tertia
Origanum ſylueſtre
Baccharis Ruta
Phlomos, ſiue verbaſcum
Panaces chironium
Staphylinus
Smyrnion
Aparine
Camædrys
Lychnis ſatiua, ſiue coronaria
Erythrodanum, ſiue Rubia

Sparganion
Polygonon mas
Clematis daphnides
Polemonia Anchusa
Ocimoides
Hyacinthus
Mandragoras
Nerion
Adiantum.

SERPENTES fugantia.

Iuniperus
Cornu ceruinum
Adeps Nasturtium
Dracunculus maior
Abrotonum
Origanum
Calamintha
Peucedanum
Melanthion
Galbanum
Polium
Oenanthe
Lysimachia
After atticus
Vinum conyzite
Lapis gagates.

SERPENTIVM morsus remedia.

Iris Illyrica
Asarum
Cinnamomum
Balsamum
Pix Naphtha
Iuniperus
Platanus
Erice Glandes
Pistacia
Ficus ægyptia
Pastinaca piscis
Ranæ
Gobius Fel
Omotarichos
Fimum
Marinus pulmo
Mel Eruum
Dictamnus
Raphanus
Agaricum
Brassica satiua
Cyclaminos
Ampeloprason
Dracunculus minor
Asphodelus
Anagallis
Acantha leuce
Abrotonum
Asclepias
Origanum
Lilium
Calamintha
Clinopodion
Serpyllum
Leontopetalon
Panaces heracleon & asclepion
Cyminum satiuum & syluestre
Ammi Fœniculum
Daucus
Libanotis
Sagapenon

Prasion
Phyllitis
Trifolium
Scordion
Cestron
Periclymenos
Echion
Ocimoides, siue ocimastrum
Rubus
Eupatorium
Heliochryson
Adiantum
Peristereon supinus
Ebulus
Ampelos leuce
Vitis satiua
Vinum Acetum
Oxymeli
Vinum conyzite
Vinum panacite
Sal Cinis vitis
Lapis ophites.
SERPENTES ne feriant.
Ceruí medulla.
SERPENTES necantia.
Anchusa onocheles
Vinum cedrite.
SICCANTES medicinæ.
Ammi Bromos
Cistos
Cyminum satiuum
Ebulus
Aes vstum
Harena litoris
Libanotis Mentha
Pompholyx
Spodium
Rubus
Terra Chia
Rubrica sinopis
Fæx vini
Diphryges.
SINGVLTVM pellentia.
Fiber
Sisymbrium
Rhaponticum
Mentha
Aristolochia tertia
Anethum
Cyminum syluestre
Alysson Asplenon
Clymenon
Saxifragum.
SIRIASIS remedia.
Cucurbita Pepo
Heliotropium maius.
SITIM generantia.
Cepe Allium
Capparis
Vini qualitas.
SITIM extinguentia.
Glycyrrhiza
Symphytum.
SMILACI cõtraria.
Vide, Taxo contraria.
SOMNIFERAE medicinæ.

Amygdalæ amaræ
Halicacabus, siue solanum vesicarum
Anisum
Amomum
Cistos tertia, siue ladanum
Baccharis
Dorycnion
Hyoscyamus
Lactuca
Iris Illyrica
Opium
Mandragoras
Papauer rhœas, siue satiuum
Porrum Styrax
Smilax hortensis
Strychnon hypnoticō, siue solanum somnificum
Vitex
Vinum nouum
Lapis memphites.

SOMNVM discutientia.

Spondylium
Peucedanum.

SOMNIA imaginosa & mala inducentia.

Faba Lens
Pycnocomum
Smilax leuis.

SORDES purgantia.

Irinum
Cortex thuris
Sabina.

SPASTICORVM remedia.

Fiber.

SPASMI remedia.

Vide, Conuulsionis remedia.

SPIRITVM, id est, flatum generantia.

Gentiana.

SPIRANTIBVS difficulter vtilia.

Vide, Orthopnoicis.

SPIRITVS discurrētes coërcentia.

Bdellium.

SPIRANTIBVS vitam auferentia.

Cedria.

SPICVLA infixa corpori extrahentia.

Anagallis
Harundo
Aristolochia
Dictamnus
Propolis
Narcissus
Oxyacantha
Silurus
Triticum
Tragion
Xyphion
Xyris Lacerta.

SPISSANDI vim habentia.

Acacia Malus

Cotonea
Malum syluestre
Amygdalus amara
Baccharis
Britannica
Polygonon mas & fœmina.
Clymenon
Medion Rubus
Helxine
Idæa radix
Hippuris Psyllium
Bryon thalassium
Potamogeton
Acetum
Vinum hadrianum
Aerugo aurificum
Vinũ nigrum labruscæ
Vinum tyburtinum
Cadmia
Pompholyx
Squama æris
Pumex
Corallium
Rubrica sinopis
Lapis hæmatites.
SPLENETICIS vtilia.
Vide, Lienis morbi remedia.
SPVMAE argenti contraria.
Vinum in commune.
SQVAMAS ossium extrahentia.
Aristolochia tertia
Peucedanum.
STAPHYLOMAtis remedia.
Palma thebaica
Lapis schistos
Lapis sapphiros.
STERNVTAMENtum mouentia.
Iris Illyrica
Fiber Sinapi
Ptarmice
Struthion
Batrachion
Daphnoides
Helleborus albus.
STERILES fœminas facientia.
Vide, Generationem deprimentia.
STIGMATVM remedia.
Batrachion
Mandragora.
STOMACHO contraria.
Terebinthina
Cedrides
Melimela Pruna
Arbutus
Iuglans
Auellana Ficus
Hordeum
Lens Malua
Porrum
Brassica satiua & marina

Cepe
Naſturtium
Capparis
Abſinthium
Abſinthium ſeriphium
Balanus myrepſica
Vua Thymelæa
Ebulus
Praſium
Galbanum
Aqua maris
Vinũ tethalaſſomenũ.

STOMACHI morbi remedia.

Meu Nardi ſpica
Nardum gallicum
Malabathrum
Iuncus odoratus
Agallochum
Helenium
Oleum balaninum
Maſtichinum
Vnguentum roſaceum
Suſinum
Nuclei pini
Maſtiche
Cupreſſus
Iuniperus
Laurus
Populus nigra
Roſa
Oliuæ colymbades
Palma
Palma elate
Malum punicum
Siliquæ Myrtus
Cotonea
Mala epirotica
Armeniaca
Meſpilus
Lotus Pruna
Amygdalæ dulces
Piſtacia Iuglans
Morus Perſea
Ficus Aegyptia
Ionia
Cochleæ terreſtres
Ouum Lac
Lac humanum
Caſeus
Lana ſuccida
Oriza Lyncurion
Saccharon
Faba Aegyptia
Siſer
Lupinum ſatiuum
Lapathum
Lampſana
Braſsica ſatiua
Portulaca
Sonchios Seris
Cucumis
Lactuca
Gingidium
Scandyx Aphace
Ampelopraſon
Allium
Zingiber Scilla
Bulbus eſculentus
Agaricum
Rhaponticum
Gentiana

Acantha leuce
Aloë Abſinthium
Mentha
Tragoriganum
Pulegium
Melilotus
Liguſticum
Caros
Anethum
Cyminum ſylueſtre
Hieracium maius
Apium
Petroſelinum
Smyrnion
Fœniculus
Scordion
Artemiſia
Nymphæa
Pæonia Ceſtron
Polygonon mas
Rubus
Strychnon ſatiuum
Cotyledon prima
Erigeron Adiantum
Aſter atticus
Viola purpurea
Chamædaphne
Colocyathis
Vitis ſamia
Nuclei acinorum
Vua œnanthe
Omphacium
Vini qualitas
Phalernum
Hydromel
Thymoxalme
Omphacomeli
Vinum
Vinum ſurrentinum
Vinum omphacite
Vinum nigrum ex labruſcæ floribus
Vinum melitite
Vinum ſcilliticum
Vinum cydonite
Vinum apijte
Vinum anethinum
Vinum rhoite
Vinum myrtite
Vinum terebinthinum
Vinum phœnicite
Vinum abſinthite
Vinum bunite
Vinum dictamnite
Vinum calaminthite
Vinum aromatite
Vinum nectarite
Vinum nardite
Vinum ex ſylueſtri nardo
Vinum ſelenite
Ferrum Flos ſalis
Fæx vini
Lapis alabaſtrites
Lapis ſamius.

STRVMAE gutturis remedia.

Iris Illyrica
Groſsi Vipera
Muſtela
Vnguis aſini
Fimum

Hordeum
Lolium
Fabæ Lens
Lupinum satiuum
Lapathum
Andrachne, siue portulaca syluestris
Plantago Piper
Capparis
Argemone
Coriandrum
Libanotis
Laserpitium
Aparine
Millefolium
Scordion
Lithospermon
Cotyledon prima
Galiopsis
Pseudobunion
Adiantum
Testæ, siue terræ fornacum.

STRANGVLATUS remedia.

Irinum
Absinthium.

STRANGVRIAE morbi remedia.

Aspalathus
Cedrides
Locustæ
Asparagus
Sisymbrium
Medica
Panaces heracleon
Seseli Massiliense
Hipposelinon
Hippomarathron
Polycnemon
Clinopodium
Oenanthe
Conyza
Asplenon Cepe
Onobrychis
Polygonon mas
Saxifragon
Xyris
Laurus Alexandrina
Tragion
Pseudobunion
Adiantum.

STIPTICAE medicinæ.

Vide, Adstrictoriæ medicinæ.

SVCCI qui perimũt. Diosc. lib. 6. in præfat.

SVDOREM deprimentia.

Oleum
Oleum omphacinum
Oleum oleastri
Myrteum
Lentiscinum
Vnguentum melinum
Rhodides
Myrtus
Bulbus esculentus
Vinum myrsinite
Sulphur
Gypsum

Terra ſamia.
SVDORES euocãtia.
Metopiũ vnguentum
Smyrnion
Pyrethrum
Onobrychis
Flos ſalis
Anchuſa
Lycopſis.
SVES necantia.
Chamæleon albus
SVFFVSIONVM morbi remedia.
Fel Sanguis
Sagapenum
Euphorbium
Chamæſyce
Harena litoris.
SVGILLATORVM remedia.
Acetum Sal.
SVPERCILIOrum raritati vtilia.
Picea.
SVPERCILIIS glabris vtilia.
Fuligo reſinæ.
SVPPVRATIOnis tuberculorum remedia.
Crocomagma
Palimpiſſa.
SVPPVRATIOnum remedia.
Ficus Aegyptia
Mel Hordeum
Lolium
Cucurbita
Liguſticum
Smyrnion Althæa
Mandragoras
Vrtica Narciſſus
Ampelos leuce
Diphryges.
SVSPIRIOSOrum remedia.
Canchamum
Cyphi
Oleum amygdalarum
Pix Ficus
Vulpinus pulmo
Eruum
Plantago
Agaricum
Rhaponticum
Ariſtolochia tertia
Hyſſopum
Thymus
Acinos Ruta
Galbanum
Ammoniacum
Praſium
Parthenium
Anagyris
Adiantum Thapſia
Ampelos leuce
Vinum paſsite
Vinum hyſſopite.
TABIDI corporis remedia.
Vide, Phthiſicorum remedia.

TABESCENTIbus vtilia.
Daphnides
Vinum ſtrobilite.
TAXO contraria.
Vinum in commune
Acetum
Dioſc. lib. 6. cap. 12.
TELA infixa corporibus extrahentia.
Vide, Spicula infixa.
TENASMI morbi remedia.
Lac ſchiſton
Fœnogræcum
Linum Eruum.
TEREDINEM ſentientia.
Ficus Aegyptia
Hyoſcyamus.
TEREDINEM non ſentientia.
Tilia
Hermol. Cor. cap. 133.
TEREDINEM necantia.
Sal.
TESTIVM morbi remedia.
Vitex Myrtus
Cicer Faba
Eryſimon
Aſphodelus
Melilotos Ruta
Cyminum Lilium
Hyoſcyamus

Erigeron
Vua paſſa Sal
Geodes lapis
Terra ſamia
Cimolia.
THAPSIAE contraria.
Dioſc. lib. 6. in præfat. & cap. 33.
THERIACAM ingredientia.
Rapa ſatiua
Zingiber
Dictamnus Apium.
THERIOMATVM remedia.
Lupinum ſatiuum
Eleliſphacos.
THORACIS remedia.
Cerebrum gallinacei
Glycyrrhiza.
THYMOS abſumentia.
Smaris Fimum
Thymus Ruta
Heliotropium maius
Vitis ſatiua Sal.
TIBIARVM vlcerum remedia.
Hydropiper
Ampelos leuce
TINEAS latas pellentia.
Cardamomum
Coſtum Malicoriū
Melimela

Iuglans Morus
Heliotropium minus
Vinum absinthite
Lupinum satiuum
Brassica satiua
Portulaca
Chamæleon albus
Hyssopum
Calamintha
Thymus Ruta
Coriandrum
Melilotum
Bryon thalassion
Pteris
Thelypteris
Vinum cedrite
Calcanthum
Anchusa tertia.

TINEAS rotundas generantia.

Triticum.

TINEAS necantia.

Absinthium seriphion
Mentha
Heliotropium minus
Cedria
Aizoon maius.

TINEIS contraria.

Citria.

TONSILLARVM morbi remedia.

Pix Cedria
Lycium
Pruna
Morus
Ficus
Hirundines
Lac schiston
Mel Sinapi
Aloë
Origanum
Britannica
Periclymenos
Helxine
Peristereon supinus
Omphacium
Vinum myrsinite
Flos æris
Alumen Sal.

TORMINIS remedia.

Iris Illyrica
Acorus Meu
Cardamomum
Balsamum
Agallochum
Oleum
Iuniperus
Halimos
Iuglans
Ficus Fiber
Talus suis
Triticum
Milium
Panicum
Eruum
Atriplex
Sisymbrium
Piper Scilla
Agaricum
Rhaponticum
Centaurium maius
Eryngion

Calamintha
Serpyllum
Sampſuchus Ruta
Panaces heracleon
Acetum
Cyminum ſatiuum
Seſeli Maſsilienſe
Cyminum ſylueſtre
Elaphoboſcon
Petroſelinum
Daucus Libanotis
Ferula
Peucedanum
Aſclepias
Meliſſophyllon
Phalangion
Conyza Aliſma
Chamæpitys
Gramen
Pſeudobunion
Chamædaphne
Vinum ſcillite
Vinum cedrite
Vinum hyſſopite
Vinum tragoriganite
Vinum panacite
Aphronitrum
Et in verbo, Dyſenteri corum remedia.

TORPORIS remedia.

Fagus.

TORSIONIS remedia.

Tragoriganum.

TOXICO contraria.

Glandes

Sanguis.

TREMOREM excutientia.

Vnguentum cinnamominum.

TREMORIS remedia.

Lepus terreſtris.

TVBERCVLOrum ſuppurationis remedia.

Strigmẽta gymnaſtorũ
Morus Cepe
Aſphodelus
Panaces Aſclepion
Laſerpitium
Viſcum Thapſia
Mandragoras
Ephemeron
Cucumis anguinus
Vrtica
Aerugo aurificum
Lapis Aſius
Terra cimolia.

TVBERA extenuantia.

Triticum
Leontopodium
Scammonia
Vinum nigrum è labruſca.

TVMORVM remedia.

Anagyris
Platanus
Fagus
Ilex Adeps

Hordeum Faba
Brassica satiua & syl-
uestris
Cucurbita
Nasturtium
Hydropiper
Bulbus esculentus
Isatis
Chamæleon
Tragoriganum
Sampsuchum
Ligusticum
Daucus Libanotis
Melanthion
Orchis serapias
Orminum
Buphthalmus
Cannabis syluatica
Polygonon mas
Lagopus Xyris
Helxine
Pentaphyllon
Peristereon supinus
Hyoscyamus
Psyllium
Xanthium
Sesamoides
Ephemeron
Phlomides
Cucumis anguinus
Thapsia
Chamæsyce
Pycnocomum
Aqua maris
Indicus lapis
Fæx vini Spongia.

TVSSIS remedia.
Amygdala amara
Asphodelus
Apium satiuum
Bdellium
Bromos
Cinnamomum
Calamus odoratus
Cupressus
Cedrides
Cistos Cacalia
Chamædrys
Tragacantha
Dracunculus
Faba Helenium
Hipparis
Hyoscyamus
Iris Illyrica
Lycium
Laserpitium Mel
Melicratum
Origanum Pix
Paliurus Piper
Peucedanum
Prasium
Papauer satiuum
Ruta Styrax
Struthion
Smyrnion
Sulphur
Triticum
Tragoriganum
Terebinthina
Vua passa.
TVSSIS veteris
remedia.

Asarum Myrrha
Nuclei pini
Mastiche
Naphtha
Cerasia
Amygdala amara
Auellana
Allium
Ficus Propolis
Raphanus
Scilla Hyssopus
Centaurium maius
Baccharis
Seseli Massiliense
Daucus
Sagapenon
Galbanum
Scordion
Bechion
Helxine
Phlomides
Acetum
Vinum hyssopite
Sandaracha.

VAROS purgantia.
Oleũ balaninum.
Myrrha
Lacerta Linum
Porrum Cepe
Bulbus esculentus
Pulegium
Balanus myrepsica
Cici Sory.
Ampelos leuce.

VARICES sanantia.
Cirsion.

VENEFICIIS medetur
Scilla.

VENEREM cum voluptate expedientia.
Laurus Alexandrina.

VENEREM cohibentia.
Portulaca Lactuca
Lactuca syluestris.

VENEREM stimulantia.
Costum Crocum
Mastiche Linum
Rapa satiua
Siser Eruca
Porrum Cepe
Nasturtium
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Bulbus esculentus
Mentha
Staphylinus
Anisum Orchis
Orchis serapias
Satyrion
Satyrion alterum
Orminum Xiphium
Vrtica Galiopsis.

VENENATA fugantia.
Vitex Dictamnus.

VENAS excitantia.
Vinum phalernum.

VENTRIS animalia expellentia.

Vide, Tineas latas.
VENTREM soluentia.
Vide, Aluum soluētia.
VENENATORVM ictus remedia.
Cardamomum
Nardum gallicum
Helenium
Cinnamomum
Bdellium Vitex
Ficus Propolis
Raphanus Triticum
Eryngium
Cyminum syluestre
Althæa Tribulus
Prasium
Smilax aspera
Aqua maris
Acetum.
VENENORVM remedia.
Cinnamomum
Oleum Pix
Paliurus Lycium
Olea Aethiopica
Iuglans
Lixiuia ex ficu
Lepus terrestris
Fiber Butyrum
Sanguis Vrina
Rapa satiua
Malua Erysimon
Agaricum
Aristolochia secunda
Abrotonum
Ruta Apium
Laserpitium
Leucas
Polium Cestron
Pentaphyllum
Colchicon
Epipactis Passum
Linum gypsatum
Rubrica lemnia
Terra samia.
VERMIBVS contraria.
Cedria.
VERRVCAS tollentia.
Batrachion
Clinopodion
Characias
Chamæsyce Dipsacos
Ficus Grossi
Cicer Lacerta
Heliotropium Fimum
Staphis agria
Scilla Thymus.
VERTIGINIS morbi remedia.
Balsamum
Lac humanum
Peucedanum
Galbanum
Ampelos leuce
Ampelos melæna
Acetum scilliticum
Vinum scilliticum.
VERTIGINEM adgenerantia.
Cardamonum

Balſamum
Hyoſcyamus
Mandragoras
Falernum
Vinum rhetinite
Mandragorite
Aconitum Cicuta

VESICAE morbi remedia.

Meu
Nardum gallicum
Nuclei pini Cupreſſus
Laurus Palma
Palmæ elate
Myrtus Lac
Ficus Ouum
Cochleæ terreſtres
Cicadæ Napum
Ceruinum cornu
Saccharum
Gramen Malua
Hippuris
Portulaca
Lotus ſylueſtris
Plantago Vua paſſa
Cucumis
Scandyx Paſſum
Ochra Porrum
Bulbus vomitiuus
Rhaponticum
Glycyrrhiza
Tragacantha
Panaces heracleon
Petroſelinum
Smyrnion
Peucedanum
Fœniculus Nymphæa
Anthemis Pæonia
Phalaris Cepe
Halcyonium Ceſtron
Vinum terebinthinum
Vinum ſcilliticum
Vinum aromatite
Vinum haloſanthite
Lapis morochthus.

VESPARVM ictus remedia.

Laurus Malua
Siſymbrium.

VESTIBVS ne animalia noceant.

Abſinthium
Heliochryſos.

VIBICES plagarũ emendantia.

Suſinum.

VIPERAE morſus remedia.

Caſia Coſtum
Iuniperus
Macer
Fraxinus Vrina
Caries lignorum
Triticum Eruum
Ferula Anchuſa
Onocheles
Ocimoides
Dioſc.lib.6.cap.63.
Herm.Cor.cap.721.

VIRIVM infirmitates roborantia.

Nuclei pini.

VISCO contraria.
Vinum in communi
Acetum
Vinum absinthite
Diosc. lib. 6. cap. 21.
VISCERVM morbi remedia.
Thus.
VITILIGINIS remedia.
Daphnides Myrtus
Ficus Grossi
Cochleæ terrestres
Lepus terrestris
Sepiæ Faba
Beta
Lupinum satiuum
Chondrylla
Cepa Allium
Piper
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Asphodelus, Capparis
Argemone, Gentiana
Telephion Ruta
Chamæleon niger
Libanotis Lilium
Nymphæa Cicuta
Erythrodanum
Helleborum nigrum
Cucumis anguinus
Balanus myrepsica
Narcissus
Sulphur
Halcyonium
Terra melia.
VITRA fracta conglutinantia.
Herm. Cor. cap. 254.
VMBILICI remedia.
Lapis magnes.
VNGVIBVS vtilia.
Pix Cupressus
Daphnides
Olea Oriza
Linum Lapathum
Bulbus esculentus
Batrachion
Chelidonium minus
Viscum Vua passa
Sandaracha Alumen
Sulphur Fæx vini.
VOCEM claram reddentia.
Myrrha
Styrax Silurus.
VOLVPTATES animi augescentia.
Buglossum.
VOLVCRVM morsus remedia.
Iecur aprinum.
VOMITIONES mouentia.
Irinum Laurus
Cochleæ terrestres
Omotarichos
Blattæ Pepo
Asphodelus
Capparis
Bulbus vomitorius

Origanum Cestrum
Anagyris semen
Papauer spumeum
Mandragoras
Daphnoides
Helleborus albus
Elaterium Sylibon
Balanus myrepsica
Narcissus Cici
Melicratum
Aes vstum
Chrysocolla
Rubrica lemnia.

VOMITIONES CO hibentia.

Atriplex Acetum
Apium Faba
Mentha
Eupatorium.

VOMICAE morbi remedia.

Paliurus Thlaspi
Struthion Eryngion
Bechion Psyllion
Mandragora
Acetum.

VRENDI vim habentia.

Misy Melanteria.

VREDINEM facientia.

Trifolium.

VRINAE difficultatem generantia.

Diosc. lib. 6. in præfat.

VRINAE harenosæ & asperæ remedia.

Papauer ceratitis

VRINAM cruentam mouētia.

Clymenon

VRINAM arcessentia

Eruum Galbanum

VRINAM mouentia.

Acorus Meu
Cyperus
Cardamomum
Nardi spica
Nardum gallicum
Asarum Phu
Malabathron
Casia Cinnamomum
Costum
Iuncus odoratus
Calamus odoratus
Balsamum Crocum
Crocomagma
Helenium
Oleum amygdalinum
Vnguentum melinum
Susinum Irinum
Amaracinum
Bdellium
Picea Nuclei pini
Lentiscus Resina
Terebinthus
Cupressus
Iuniperus
Populus alba
Paliurus Tilia

Olea æthiopica
Glandes Myrtus
Palma elate
Siliquæ Cotonea
Mala epirotica
Cornus
Amygdalæ dulces
Erinaceus marinus
Cimices lecti
Oues Bupreſtis
Vermes terreni
Mel Hordeum
Zythum
Milium Panicum
Cicer Eruum
Rapa ſatiua
Raphanus
Raphanus agria
Siſer Bunion
Braſsica ſatiua
Aſparagus
Siſymbrium aquaticū
Crithmon
Cucumis Pepo
Lactuca
Gingidium
Caucalis Eruca
Ocimum
Smilax hortenſis
Porrum
Ampelopraſon
Cepa Allium
Piper
Struthion
Dracunculus
Aſphodelus
Scilla Capparis
Agaricum
Crocodilion
Centaurium maius
Chamæleon albus
Acantha leuce
Acantha Anonis
Eryngion
Abſinthium
Abrotonum
Tragoriganum
Eleliſphacos Thymus
Serpyllum Baccharis
Ruta Moly
Liguſticum
Staphylinus
Tordylon
Siſon Aniſum
Caros Anethum
Cyminum ſylueſtre
Opium Oreoſelinum
Petroſelinum
Daucus Libanotis
Melanthion
Ammoniacum
Chamædrys
Trifolium Scordion
Androſaces
Anthyllis
Anthemis
Lithoſperma
Erythrodanum
Lonchitis Althæa
Hypericon
Choris
Chamæpitys

Ceſtron
Polygonon mas
Polemonia
Saxifragon
Xyris Gramen
Gramen parnaſium
Phœnix herba
Hippuris
Oxyſchœnos
Heliochryſos
Aſtragalus
Hyacinthus
Papauer rhœas
Strychnon hypnoticō
Cotyledon prima
Vrtica Arction
Vinum lesbium
Hydromel
Melicratum
Vinum rhetinite
Vinum catorchite
Vinum è cedro
Vinum è lauro
Vinum abſinthite
Vinum calaminthite
Vinum aromatite
Vinum nectarite
Vinum nardite
Vinum aſarite
Vinum ſylueſtris nardi
Vinum daucite
Vinum acorite
Halcyonium
Lapis hæmatites
Lapis Iudaicus
Corallium
Vinum chamæpiteos.
VRTICAE herbæ pruritus remedia.
Herm.Cor.cap.707.
VSTIS vtilia.
Vrtica ſiue acalyphe.
VVAE faucium remedia.
Pix Galla
Pruna
Hirundines
Vrtica
Omphacium
Acetum Flos æris
Alumen Sal
VVLPES necantia.
Apocynon.
VVLNERVM remedia.
Amurca
Allium Argemone
Ariſtolochia
Aloë Anthyllis
Althæa
Androſæmon
Lycopſis Acetum
Butyrum
Braſsica
Coccus
Chamæpitys
Centaurion
Cyclaminos
Cytinus
Cupreſſus
Dracunculus
Dictamnus

Aerugo aurificum
Oenanthe
Ficus Aegyptia
Fimum
Gentiana
Glycyrrhiza
Glutinum
Hippuris
Iſatis
Lana ſuccida
Liguſticum
Lilium
Lyſimachion
Minium ſinopicum
Myriophyllum
Picea
Palma
Portulaca
Porrum
Polycnemon
Polium
Polygonon mas
Polygonatum
Pentaphyllum
Phœnix herba
Pteris
Periſtereon
Papauer
Plumbum elotum
Scordion
Symphyton
Sideritis
Stratiotes aquaticus
Spongia
Cochleæ terreſtres
Thus
Terra eretria
Vinum
Vinum œnanthe
Vnguentum citrinum
Vlmus
Vitex.

VVLVAE mulieris remedia.

Meu
Cyperus
Nardi ſpica
Caſia
Coſtum
Iuncus odoratus
Balſamum
Bryon
Narcaphthum
Oleum amygdalinum
Maſtichinum
Vnguentum roſaceum
Melinum
Sampſuchinum
Abrotoninum
Suſinum
Narciſsinum
Crocinum
Irinum
Gleucinum
Amaracinum
Metopium
Cinnamomum
Myrrha
Styrax
Bdellium
Lentiſcus
Pix

Naphtha
Iuniperus
Laurus
Myrica
Ciſtos
Lycium
Acacia
Amurca
Vitex
Palma elate
Myrtus
Cotonea
Iuglans
Cimices lecti
Lac ſchiſton
Butyrum
Oeſypum
Coagulum
Adeps
Fœnogræcum
Linum
Malua
Portulaca
Plantago
Sonchos
Porrum
Sinapi
Agaricum
Rhaponticum
Pulegium
Centaurium maius
Melilotus
Ruta
Roſa
Galla
Piper
Panaces heracleon
Ammi
Spondylion
Peucedanum
Sagapenum
Galbanum
Aſclepias
Lilium
Circæa
Artemiſia
Geranion
Anthyllis
Parthenion
Pæonia
Ceſtron
Clematis daphnoides
Chryſocome
Ageraton
Vinum terebinthinum
Vinum cedrite
Vinum picatum, ſiue piſsite
Vinum chamedryite
Vinum daucite
Vinum helleborite
Lapis gagates
Periſtereon rectus
Hyoſcyamus
Mandragoras
Ebulus
Ampelos leuce
Acetum
Acetum ſcilliticum.

INDICIS CVRATIVI FINIS.

LVGDVNI,
EXCVDEBANT IOANNES ET
FRANCISCVS FRELLO-
NII, FRATRES.
1546

